การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดพื้นที่ภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทย กรณีศึกษา : พื้นที่เรียนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพ ฯ และจังหวัดใกล้เคียง

A STUDY FOR GUIDELINE TO INTERIOR ARCHITECTURAL PLANNING OF THAI MUSIC STUDY'S SPACE: HIGHER EDUCATION INBANGKOK AND NEIGHBOR AREAS

กมลิน ธัชทองแก้ว

KAMLIN RUGTONGKAN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2544

ISBN 974-646-228-8

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดพื้นที่ภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทย กรณีศึกษา : พื้นที่เรียนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง

A STUDY FOR GUIDELINE TO INTERIOR ARCHITECTURAL PLANNING OF THAI MUSIC STUDY'S SPACE: HIGHER EDUCATION INBANGKOK AND NEIGHBOR AREAS

T 040626

ญาณินทร์ รักวงศ์วาน
YANIN RUGWONGWAN

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 40626
วัน, เดือน, ปี 18 ต.ค. 2544

.b.....
.i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.2544

ISBN 974 – 648 – 223 - 8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

A STUDY FOR GUIDELINE TO INTERIOR ARCHITECTURAL PLANNING OF THAI MUSIC STUDY ' SPACE: HIGHER EDUCATION IN BANGKOK AND NEIGHBOR AREAS

YANIN RUGWONGWAN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FUFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARCHITECTURE IN INTERIOR ARCHITECTURE
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2001

ISBN 974 – 648 – 223 - 8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2001

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT ' S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดพื้นที่ภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทย : กรณีศึกษาพื้นที่เรียนในระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง

A STUDY FOR GUIDELINE TO INTERIOR ARCHITECTURAL PLANNING OF THAI MUSIC STUDY'S SPACE : HIGHER EDUCATION IN BANGKOK AND NEIGHBOR AREAS

ชื่อนักศึกษา นายญาณินทร์ รักวงศ์วาน

รหัสประจำตัว 37062307

ปริญญา สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา สถาปัตยกรรมภายใน

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์พวงเพชร รัตนรามา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.ดร.นพดล สหชัยเสรี

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
อาจารย์พวงเพชร รัตนรามา	
อาจารย์นพปฏล สุวัจนานนท์	
อาจารย์ฉัตรชัย อินทรโชติ	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 9 พฤษภาคม 2544 เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ ณ ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รศ.ดร.บุญวัฒน์ อัตชู)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 31 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2544

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดพื้นที่ภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทย : กรณีศึกษาพื้นที่เรียนในระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง
นักศึกษา	นายญาณินทร์ รักวงศ์วาน
รหัสประจำตัว	37062307
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขา	สถาปัตยกรรมภายใน
พ.ศ.	2544
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	อาจารย์พวงเพชร รัตนรามา
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล สหชัยเสรี

บทคัดย่อ

สำหรับจุดประสงค์ของวิทยานิพนธ์นี้ คือ เพื่อศึกษาให้ทราบถึงแนวทางในการจัดพื้นที่ภายใน ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์จากลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทย สำหรับวิธีการวิจัยใช้วิธีการผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อที่จะสามารถอธิบายถึงลักษณะของกิจกรรมที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ของการเรียนการสอนดนตรีไทยที่มีความแตกต่างไปจากลักษณะของดนตรีตะวันตก โดยกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาเป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทย,นักศึกษา และอาจารย์ ของสถาบันอุดมศึกษา ที่มีหลักสูตรวิชาในสาขาดนตรีไทย 13 กรณีศึกษา ทั้งในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยและกระทรวงศึกษาธิการ โดยในส่วนนักศึกษาเป็นนักศึกษาที่เรียนในวิชาเอกดนตรีไทย ในปีการศึกษา 2543 จำนวน 344 คน

ผลการวิจัยพบว่าลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทย ในปัจจุบันยังมีลักษณะการสอนวิชาปฏิบัติที่เน้นการสอนในลักษณะตัวต่อตัว หรือกลุ่มเรียนที่มีขนาดเล็ก จึงทำให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถที่จะสื่อสารกันได้มากกว่าการเรียนในลักษณะอื่นๆ อุปกรณ์การเรียนการสอน จะมีเพียงเครื่องดนตรีไทยที่ครูถนัด,โน๊ตดนตรีไทย ส่วนอุปกรณ์การเรียนการสอนประเภทอื่นๆ ได้แก่ วิทยุเทป , เครื่องฉายสไลด์ ฯ มีระดับการใช้ที่น้อยมาก ลักษณะของการใช้รูปแบบการผสมวงตามรูปแบบของการผสมวงดนตรีไทยมีระดับการใช้ในชั่วโมงเรียนน้อย โดยส่วนใหญ่จะเป็นการบรรเลงร่วมกันหลายๆคน แต่ไม่เป็นตามลักษณะรูปแบบการผสมวง จากกิจกรรมการเรียนการสอน ลักษณะกายภาพของห้องเรียนควรมีลักษณะที่เป็นห้องโถง เครื่องเรือนที่จำเป็นคือเครื่องเรือนที่มีประโยชน์ใช้สอยในการเก็บอุปกรณ์การสอน และเครื่องดนตรีชิ้นที่มีราคา ส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องดนตรีขนาดใหญ่การวางไว้ที่พื้นห้องเรียนเป็นลักษณะที่เอื้อต่อประโยชน์ใช้งานและตอบสนองกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากที่สุด

นอกจากนั้นลักษณะการใช้พื้นที่เรียน โดยเกือบทุกกรณีศึกษามีลักษณะการใช้พื้นที่เรียนในเวลานอกชั่วโมงเรียน โดยกิจกรรมที่มักจะทำได้แก่ การซ้อมดนตรีเดี่ยว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือกิจกรรม ซ้อมดนตรีรวมวง ,การนั่งทำงานอ่านหนังสือ และการใช้เป็นสถานที่พูดคุยกัน สถานภาพของห้องเรียนดนตรีไทย จึงไม่ได้มีสถานะเป็นเพียง "ห้องเรียน" แต่ยังทำหน้าที่คล้ายกับ สโมสร นักศึกษา (Student Union) ของนักศึกษาในสาขาดนตรีไทย จึงส่งผลให้เกิดลักษณะการมีอาณาเขตครอบครองของกลุ่มที่สูง จนสามารถที่จะทำให้เกิดระดับของความไว้วางใจในความปลอดภัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	A Study for Guideline to Interior Architectural Planning of Thai Music Study's Space: Higher Education in Bangkok and Neighbor Areas
Student	Mr.Yanin Rugwongwan
Student I.D.	37062307
Degree	Master of Architecture
Program	Interior Architecture
Year	2001
Thesis Advisor	Miss.Puangpet Rattanarama
Thesis Co-Advisor	Assistant Professor.Dr.Noppadol Sahachaisare

ABSTRACT

This thesis proposes to study for a guideline of interior architectural planning for the Thai music study's space. This thesis analyzes from a Thai music learning activity and uses an interdisciplinary method that quantitative method and qualitative method to explain a culture of Thai music learning activity. The population of thesis use spaces, students and instructors from 13 case studies of higher education institutes in Bangkok and neighbor areas that have a Thai musical program.

On a conclusion of thesis that explain to Thai music learning activity, which different from western musical learning activities. Thai music learning activity has a small group of learner. The learner can practice from instructor, such as a distance of instructor and student that too close it on a personal distance. The material for learning, an instrument is an essential material. A space of Thai music study that need a clear area for keep the large instruments on the floor that too convenient. Thai music study was used after the class because the area has many activities such as "Student Union", Which is the strong territory group.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงได้อย่างดี ด้วยการให้ความอนุเคราะห์และกำลังใจของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ อ.พวงเพชร รัตนรามา การให้คำปรึกษาและแนะนำในเรื่องระเบียบวิธีการวิจัยของอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผศ.ดร.นพดล สหัสชัยเสรี จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์และเจ้าหน้าที่ ของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้แก่

1. ผศ.ดร.บุษกร สำโรงทอง และเจ้าหน้าที่ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ
2. อ.ณรงค์ เขียนทองกุล และอาจารย์ภายใน ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. รศ.ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์ และเจ้าหน้าที่ ภาควิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ
4. ผศ.วิเชียร อ่อนละมุล ,ผศ.จันทร์พร นวลเพ่ง และเจ้าหน้าที่ โปรแกรมวิชาดนตรีไทย สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
5. อ.สุรศักดิ์ จำนงสาร และอาจารย์ภายในภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. อ.สกุล บุญยทัต ,อ.โกวิท แก้วสุวรรณ และ อ.พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์ ภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
7. อ.ประวิทย์ ขาวปลื้ม โปรแกรมวิชาดนตรีไทย สถาบันราชภัฏพระนคร
8. อ.พลกุล ถนอมยก และ อ.ศรีเวียง ไตชิละสุนทร โปรแกรมวิชาดนตรีไทย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
9. อ.วันชัย เอื้อจิตรเมศ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
10. อ.การุณ ด่านประดิษฐ์ โปรแกรมวิชาดนตรีไทย สถาบันราชภัฏนครปฐม

ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลต่างๆ อันเป็นประโยชน์ และอนุญาติให้ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการณ์ภายในห้องเรียนดนตรีไทย

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ที่ให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญต่อการศึกษา

ขอขอบพระคุณ อ.ฉัตรชัย อินทรโชติ,อ.นพปฎล สุวัจนานนท์ ,พี่กิ๊ว,โบ้ และเพื่อนๆ ปริญญาโท รุ่น 5 ทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจ ให้ฝ่าฝันอุปสรรคต่างและให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี

และสุดท้ายขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ญาณินทร์ รักวงศ์วาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... I

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... III

กิตติกรรมประกาศ..... IV

สารบัญ..... V

สารบัญตาราง..... VII

สารบัญรูป..... XIX

บทที่ 1 บทนำ..... 1

1.1 ความสำคัญและปัญหา..... 1

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา..... 4

1.3 ขอบเขตในการศึกษา..... 4

1.4 กรอบแห่งแนวคิดและทฤษฎี..... 4

1.5 ขั้นตอนการศึกษา..... 10

1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา..... 11

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ..... 12

1.8 ข้อเสนอแนะและปัญหาในการดำเนินการวิจัย..... 12

บทที่ 2 เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง..... 14

2.1 นิยามของ "แนวทางในการออกแบบทางสถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมภายใน" 14

2.2 การเรียนการสอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา..... 22

2.3 แนวทางการออกแบบพื้นที่เรียนในระดับอุดมศึกษา..... 32

2.4 ทฤษฎีอาณาเขตครอบครองกับอาคารทางการศึกษา..... 39

2.5 แนวทางในการจัดพื้นที่ว่างภายในของพื้นที่เรียนดนตรีสากล..... 44

2.6 สรุปการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง..... 50

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย..... 58

3.1 ขั้นตอนในการศึกษาเพื่อทบทวนวรรณกรรม..... 61

3.2 ขั้นตอนในการเลือกกรณีศึกษา..... 63

3.3 กระบวนการและแนวคิดในการวิจัย..... 65

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.4 การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล..... 67

3.5 การเก็บข้อมูลภาคสนาม..... 69

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 70

3.7 การสรุปผล..... 71

บทที่ 4 กรณีศึกษา..... 74

4.1 ภาควิชาดุริยางค์ศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ..... 73

4.2 ภาควิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ..... 84

4.3 ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว. 94

4.4 ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.....110

4.5 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.....123

4.6 ภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร..... 134

4.7 โปรแกรมดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา..... 148

4.8 โปรแกรมดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 160

4.9 โปรแกรมดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.....175

4.10 โปรแกรมดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏพระนคร.....186

4.11 โปรแกรมดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา..... 198

4.12 โปรแกรมดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏนครปฐม.....211

4.13 คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....225

บทที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....242

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....242

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....338

บทที่ 6 อภิปรายผลและสรุป.....385

6.1 อภิปรายผล.....385

6.2 สรุปผล..... 410

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บรรณานุกรม..... 428
ภาคผนวก.....431
ประวัติผู้เขียน.....447

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงระดับของรายละเอียดในการจัดทำแนวทางในการออกแบบทางสถาปัตยกรรม	19
2.2 แสดงรายละเอียดในการจัดทำโครงการทางสถาปัตยกรรม	21
2.3 แสดงสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และหลักสูตรที่เปิดสอนเกี่ยวกับดนตรีไทย ในปัจจุบันและที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (2540 – 2544)	24
2.4 แสดงสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดหลักสูตรด้านดนตรีไทย	25
2.5 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะการนำเสนอข้อมูล ระหว่าง รายละเอียด โครงการ และ แนวทางในการออกแบบ	53
2.6 แสดงตัวแปรต้นในการวิจัย ที่สรุปจากการทบทวนวรรณกรรม	56
3.1 แสดงรายละเอียดของประเด็นปัญหาในด้านต่างๆ จากการทบทวนวรรณกรรม ที่ต้องทราบเพื่อ นำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เพื่อสร้าง “แนวทางในการจัดพื้นที่ภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ฯ”	59
3.2 ตารางแสดงลักษณะของข้อคำถาม และลักษณะของเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล	67
4.1 แสดงรายการเครื่องเรือนของห้อง 302 พื้นที่เรียนดนตรีไทยคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	82
4.2 แสดงรายการเครื่องดนตรี (จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สำรวจเมื่อ 15 ก.ย.41)	83
4.3 แสดงรายการเครื่องเรือนของ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย (สำรวจเมื่อวันที่ 4 เม.ย.43)	92
4.4 แสดงรายการเครื่องดนตรี (จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สำรวจเมื่อ 4 เม.ย.43)	93
4.5 แสดงรายการเครื่องเรือนของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในส่วนห้องเรียนปฏิบัติ ดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	108
4.6 แสดงรายการเครื่องดนตรี (จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	109

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

4.7 แสดงรายการเครื่องเรือนภายในห้อง 221-223 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ 119

4.8 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 121

4.9 แสดงโครงสร้างหลักสูตรศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (ดนตรี) ของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล 122

4.10 แสดงรายการเครื่องเรือน ห้อง 313 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย วิทยาลัยดุริยางศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล 131

4.11 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย)ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล 133

4.12 แสดงรายการเครื่องเรือนภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ 146

4.13 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ 146

4.14 แสดงรายการเครื่องเรือนในพื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 158

4.15 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (สำรวจเมื่อ 4 ก.ย.43) 159

4.16 แสดงรายการเครื่องเรือนพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราช-ฏสวนสุนันทา 173

4.17 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา 174

4.18 แสดงรายการเครื่องเรือนของห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์และห้องเรียนปฏิบัติ เครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรกษม 184

4.19 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม 185

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.20 ตารางแสดงรายการเครื่องเรือนของห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.....	97
4.21 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.....	197
4.22 แสดงรายการเครื่องเรือนห้อง 1301 (ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์) และห้อง 1304 (ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย) พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.....	209
4.23 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.....	210
4.24 แสดงรายการเครื่องเรือนของห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม.....	222
4.25 ตารางแสดงรายการเครื่องดนตรี (จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม (10 ก.ค.43).....	224
4.26 แสดงรายการเครื่องเรือนของห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	240
4.27 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	241
5.1 แสดงจำนวนนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกด้านดนตรีไทย ในกรณีศึกษาทั้ง 13 แห่ง ในปีการศึกษา 2543 และจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน.....	242
5.2 แสดง เพศ ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ในแต่ละกรณีศึกษา.....	243
5.3 แสดง ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละ กรณีศึกษา.....	245
5.4 แสดงเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตามระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา.....	247
5.5 แสดงผลการประมวลผลทางสถิติ ในเรื่อง อายุ,ส่วนสูง และน้ำหนัก ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	248
5.6 แสดงจำนวนนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ในแต่ละกลุ่มหลักสูตรแยกตาม กรณีศึกษา.....	249

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

5.7 แสดงลักษณะประเภทวิชาและเครื่องดนตรี ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเรียนเป็นวิชาเอก แยกตามกรณีศึกษา 251

5.8 แสดงลักษณะประเภทวิชาและเครื่องดนตรี ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเรียนเป็นวิชาเอก แยกตามเพศ..... 253

5.9 แสดงจำนวนนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเรียนวิชาโท ในประเภทเครื่องดนตรีหรือประเภทวิชา..... 254

5.10 แสดงชนิดของเครื่องดนตรีหรือประเภทวิชาที่นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกเรียนเป็นวิชาเอก..... 254

5.11 แสดงการแจกแจงความถี่ของระดับความถี่/หนึ่งสัปดาห์ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนของกลุ่มประชากรนักศึกษาแยกตามแต่ละกรณี ศึกษา..... 225

5.12 แสดงการแจกแจงความถี่ของระดับความถี่/หนึ่งสัปดาห์ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามแต่ละระดับชั้นปี..... 257

5.13 แสดงการแจกแจงความถี่ของระดับความถี่/หนึ่งสัปดาห์ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามละกลุ่มหลักสูตร..... 258

5.14 แสดงการแจกแจงความถี่ของระดับความถี่/หนึ่งสัปดาห์ในการใช้พื้นที่ของ กลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามเพศ..... 258

5.15 แสดงการแจกแจงความถี่ของระดับความถี่/หนึ่งสัปดาห์ในการใช้พื้นที่ของ กลุ่มประชากรนักศึกษาแยกตามประเภทวิชาเอก..... 259

5.16 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (Chi-Square) ของปัจจัยเรื่องระดับความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน กับตัวแปรต่างๆ..... 260

5.17 แสดงการแจกแจงความถี่ของระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้งของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามกรณีศึกษา..... 260

5.18 แสดงการแจกแจงความถี่ของระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้งของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามระดับชั้นปี..... 262

5.19 แสดงการแจกแจงความถี่ของระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้งของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามกลุ่มหลักสูตร..... 263

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

5.20 แสดงการแจกแจงความถี่ของระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง ของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามเพศ..... 263

5.21 แสดงการแจกแจงความถี่ของระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง ของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามประเภทวิชาเอก..... 264

5.22 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (Chi-Square) ของปัจจัยเรื่องระยะเวลาในการเรียนดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง กับตัวแปรต่างๆ..... 265

5.23 แสดงการแจกแจงความถี่ของ "จำนวนผู้เรียนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย โดยประมาณ" แยกตามกรณีศึกษา..... 265

5.24 แสดงการแจกแจงความถี่ของ "จำนวนผู้เรียนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย โดยประมาณ" แยกตามระดับชั้นปี..... 267

5.25 แสดงการแจกแจงความถี่ของ "จำนวนผู้เรียนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย โดยประมาณ" แยกตามกลุ่มหลักสูตร..... 267

5.26 แสดงการแจกแจงความถี่ของ "จำนวนผู้เรียนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย โดยประมาณ" แยกตามประเภทวิชาเอก..... 268

5.27 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของปัจจัยเรื่องจำนวนผู้เรียนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย โดยประมาณ กับตัวแปรต่างๆ..... 269

5.28 แสดงการแจกแจงความถี่" จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" แยกตามกรณีศึกษา..... 269

5.29 แสดงการแจกแจงความถี่" จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" แยกตามระดับชั้นปี..... 271

5.30 แสดงการแจกแจงความถี่" จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" แยกตามลักษณะกลุ่มหลักสูตร..... 271

5.31 แสดงการแจกแจงความถี่" จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" แยกตามลักษณะประเภทวิชาเอก..... 272

5.32 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของปัจจัยเรื่องจำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย กับตัวแปรต่างๆ..... 272

5.33 ตารางแสดงการแจกแจงความถี่ของลักษณะกิจกรรมที่นักศึกษา ปฏิบัติในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย..... 273

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.34 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของกิจกรรมที่ปฏิบัติใน ชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย กับตัวแปรในด้าน "กรณีศึกษา"	274
5.35 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของกิจกรรมที่ปฏิบัติในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย กับตัวแปรในด้าน "ระดับชั้นปี"	275
5.36 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของกิจกรรมที่ปฏิบัติใน ชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย กับตัวแปรในด้าน "กลุ่มหลักสูตร"	276
5.37 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของกิจกรรมที่ปฏิบัติใน ชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย กับตัวแปรในด้าน "ประเภทวิชาเอก"	277
5.38 แสดงค่าสถิติพรรณนา ของประเภทของวงดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย	278
5.39 แสดงค่าสถิติพรรณนา ของระดับการใช้การบรรเลงรวมกลุ่มหลายคนแต่ไม่ครบตามลักษณะการผสมวงแบบใด แยกตาม กรณีศึก	279
5.40 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้ประเภทของวงดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างกรณีศึกษา	280
5.41 แสดงค่าสถิติพรรณนา ของประเภทของการผสมวงดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงใน ชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามระดับชั้นปี	281
5.42 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้ประเภทของวงดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างระดับชั้นปี	284
5.43 แสดงค่าสถิติพรรณนา ของประเภทของการผสมวงดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามลักษณะกลุ่มหลักสูตร	285
5.44 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้ประเภทของวงดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Mann – Whitney เปรียบเทียบระหว่างระดับชั้นปี	287
5.45 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ "ระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนปฏิบัติดนตรีไทย"	288

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

5.46 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา 289

5.47 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างกรณีศึกษา 294

5.48 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามประเภทวิชาเอก 295

5.49 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างประเภทวิชาเอก 296

5.50 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับ "กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย 297

5.51 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับ "กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" แยกตามกรณีศึกษา 298

5.52 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับของกิจกรรมที่ปฏิบัตินอกชั่วโมงเรียน ในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างกรณีศึกษา... 301

5.53 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับ "กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" แยกตาม ระดับชั้นปี 302

5.54 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับของกิจกรรมที่ปฏิบัตินอกชั่วโมงเรียน ในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างระดับชั้นปี... 303

5.55 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับ "กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" แยกตาม ลักษณะกลุ่มหลักสูตร 303

5.56 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้ประเภทของวงดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Mann – Whitney เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มหลักสูตร 304

5.57 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับ "กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" แยกตาม ลักษณะประเภทวิชาเอก 305

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

5.58 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับของกิจกรรมที่ปฏิบัตินอกชั่วโมงเรียน ในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างประเภทวิชาเอก 306

5.59 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับ "กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" แยกตามลักษณะเพศ 306

5.60 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้ประเภทของวงดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Mann – Whitney เปรียบเทียบระหว่างเพศ 307

5.61 แสดงการแจกแจงความถี่"ลักษณะของการเก็บของส่วนตัว" แยกตามแต่ละกรณีศึกษา 308

5.62 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของ "ลักษณะการเก็บของส่วนตัว " กับตัวแปรต่างๆ 309

5.63 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับความถี่ "สถานที่ที่นักศึกษามักอยู่รวมกัน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย 310

5.64 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับความถี่ของการใช้ "สถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน" แยกตามกรณีศึกษา 310

5.65 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับสถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน ในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างกรณีศึกษา 312

5.66 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับความถี่ของการใช้ "สถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน" แยกตามระดับชั้นปี 313

5.67 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับสถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน ในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างระดับชั้นปี 313

5.68 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับความถี่ของการใช้ "สถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน" แยกตามกลุ่มหลักสูตร 314

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

5.69 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของสถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน ด้วยวิธี Mann – Whitney เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มหลักสูตร..... 314

5.70 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับความถี่ของการใช้ "สถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน"แยกตามประเภทวิชาเอก..... 315

5.71 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับสถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน ในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. เปรียบเทียบระหว่างประเภทวิชาเอก..... 315

5.72 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับความถี่ของการใช้ "สถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน" แยกตามเพศ..... 316

5.73 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของสถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน ด้วยวิธี Mann – Whitney เปรียบเทียบระหว่างเพศ..... 316

5.74 แสดงค่าสถิตพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่องระยะทางจากบริเวณด้านหน้าอาคารจนถึงบริเวณห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา..... 317

5.75 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยของระยะทางและระดับทัศนคติเรื่องระยะทางจากด้านหน้าอาคารเรียนจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย..... 318

5.76 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่องการเดินทางจากบริเวณด้านหน้าอาคารจนถึงบริเวณห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา..... 319

5.77 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยของระยะทาง กับ ระดับทัศนคติเรื่องการเดินทางจาก ด้านหน้าอาคารเรียนจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย 319

5.78 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง การขนย้ายเครื่องดนตรีไทยจาก ห้องเรียน ไปยังบริเวณอื่นๆ นอกอาคารเรียน แยกตามกรณีศึกษา..... 320

5.79 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง การขนย้ายเครื่องดนตรีไทยจากห้องเรียน ไปยังบริเวณอื่นๆ นอกอาคารเรียน แยกตามประเภทวิชาเอก..... 321

5.80 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง การขนย้ายเครื่องดนตรีไทยจากห้องเรียน ไปยังบริเวณอื่นๆ นอกอาคารเรียน แยกตามประเภทวิชาเอก..... 322

5.81 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง ระยะระหว่างห้องพักอาจารย์กับห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา..... 323

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

5.82 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง ระยะระหว่าง ส่วนที่นั่งรอเรียนกับห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา..... 324

5.83 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง ระดับของการได้ยินเสียงของผู้สอน ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา..... 325

5.84 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง ระดับของการมองเห็นท่าทาง ของผู้สอน ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา..... 326

5.85 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง ระยะห่างของผู้สอน ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา..... 326

5.86 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง ความเหมาะสมของระยะห่างของผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา..... 327

5.87 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง การนำเครื่องดนตรีไทยออกจากบริเวณที่เก็บเครื่องดนตรี แยกตามกรณีศึกษา..... 328

5.88 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง ความเหมาะของบริเวณที่เก็บ เครื่องดนตรี" แยกตามกรณีศึกษา..... 329

5.89 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง"ระดับความรู้สึกของเสียงรบกวนจากภายนอกห้องเรียน " แยกตามกรณีศึกษา..... 331

5.90 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง"ระดับความรู้สึกของเสียงรบกวนจากเพื่อนๆที่ร่วมชั้นเรียน " แยกตามกรณีศึกษา..... 332

5.91 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง"ตำแหน่งของบอร์ดประชาสัมพันธ์" แยกตามกรณีศึกษา..... 333

5.92 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง"จำนวนของบอร์ดประชาสัมพันธ์" แยกตามกรณีศึกษา..... 334

5.93 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง"ความรู้สึกที่มีต่อระดับแสงสว่างภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" แยกตามกรณีศึกษา..... 335

5.94 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ระดับความพึงพอใจในเรื่อง"ระดับปริมาณแสงสว่างภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" แยกตามกรณีศึกษา..... 336

5.95 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ระดับความพึงพอใจในเรื่อง" คุณภาพของลักษณะเสียงที่ได้ยินเมื่อมีการบรรเลงดนตรีรวมวง" แยกตามกรณีศึกษา..... 337

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.96 แสดงจำนวนหน่วยกิตการเรียนของกรณีศึกษา	339
5.97 แสดงรูปแบบลักษณะกายภาพของอาคารเรียนที่ใช้เป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในแต่ละกรณีศึกษา	351
5.98 แสดงขนาดของพื้นที่เรียนดนตรีไทย (เฉพาะพื้นที่ส่วนที่ใช้เรียนปฏิบัติ) แยกตามกรณีศึกษา	352
5.99 แสดง จำนวนนักศึกษา/ขนาดพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา	353
5.100 ตารางแสดงการเปรียบเทียบลักษณะของห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) ของกรณีศึกษา ต่างๆ	355
5.101 แสดงอัตราส่วนของจำนวนห้องซ้อมเดี่ยว / จำนวนนักศึกษา	357
5.102 แสดงเปรียบเทียบตารางสอนและตารางการใช้พื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ที่มีการซ้อนเวลากัน (ภาคเรียนที่ 1/2543)	359
5.103 แสดงตารางการใช้ห้อง 302 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	361
5.104 แสดงค่าเฉลี่ยจำนวนเครื่องดนตรีในแต่ละประเภท	372
5.105 แสดงระดับของการใช้บริเวณต่างๆในพื้นที่เรียน ในการรวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ	382
6.1 แสดงแนวทางในการออกแบบในระดับองค์กร (Campus)	410
6.2 แสดงแนวทางในการออกแบบในระดับพื้นที่ (Area)	412
6.3 แสดงลักษณะและขนาดของเครื่องดนตรีไทย	415
6.4 แสดงความต้องการพื้นที่ในการนั่งบรรเลงของเครื่องดนตรีไทย	418
6.5 แสดงแนวทางในการออกแบบในระดับการจัดกลุ่มพื้นที่ (Area Cluster)	425
6.6 แสดงแนวทางในการออกแบบในระดับ อาคาร(Building)	426

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2.1 แสดงขั้นตอนการออกแบบทางสถาปัตยกรรม	16
2.2 แสดงกระบวนการทำงานเพื่อได้มาซึ่งแนวทางการออกแบบทางสถาปัตยกรรมฯ	17
2.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง กระบวนการทางจิต ประโยชน์ใช้สอยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น และ องค์ประกอบของกระบวนการทางพฤติกรรม	41
2.4 ภาพผังพื้นห้องเรียนดนตรีสากล.แสดงห้องเรียนดนตรีและห้องเรียนขับร้อง	49
2.5 แสดงแผนภูมิ การสร้างแนวคิดในเรื่อง "วิธีการและกระบวนการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการออกแบบ" สำหรับ "การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดพื้นที่ภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทยฯ	52
2.6 แผนภูมิองค์ประกอบในการประเมิน และ ลักษณะการนำเสนอแนวทางในการออกแบบในการศึกษาเพื่อหาหาแนวทางในการจัดพื้นที่ภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทยฯ	53
3.1 แสดงแผนภูมิประบวนการและแนวคิดในการวิจัย	58
3.2 แสดงลักษณะของตัวแปรในการวิจัย	66
4.1 แสดงด้านหน้าอาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	74
4.2 แสดงผังบริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และตำแหน่งอาคารเรียน คณะศิลปกรรม-ศาสตร์ และคณะครุศาสตร์	74
4.3 แสดงผังชั้น 1 อาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	75
4.4 แสดงผังชั้น 2 อาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	75
4.5 แสดงผังชั้น 3 อาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	76
4.6 (ก) แสดงบริเวณโถงของชั้นหนึ่ง ประตูทางเข้าห้องบันไดเพื่อไปยังชั้นที่ 3 (ข) แสดงบันได เป็นทางสัญจรแนวดิ่งไปยังชั้น 3 ซึ่งเป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทย	77
4.7 แสดงโถงชั้น 3 มองเห็นทางเข้าห้อง 302 ซึ่งใช้เป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทย	77
4.8 แสดงโถงชั้น 3 มองเห็นทางเข้าพื้นที่เรียนดุริยางค์ตะวันตก, และบริเวณพื้นที่ของห้องซ้อมเดี่ยว(Practice Room)	78
4.9 แสดงภายในห้อง 302 พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	78
4.10 แสดงภายในห้อง 302 มองเห็นประตูห้องเรียนย่อยภายในห้อง 302	79

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.11 แสดงภายในห้องซ่อมย่อย 302.02 อาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ.....	79
4.12 แสดงลักษณะภายในห้องเรียนย่อย 302.01 คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ.....	80
4.13 แสดงลักษณะภายในห้องเรียนย่อย 302.01 คณะศิลปกกรมศาสตร์ จุฬาฯ.....	80
4.14 (ก) แสดงบริเวณหน้าห้องซ้อมเดี่ยว (Practice room) (ข) แสดงภายในห้องซ้อมเดี่ยว (Practice room).....	81
4.15 แสดงผังเครื่องเรือนของห้อง 302 พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ.....	82
4.16 แสดงด้านหน้าอาคารเรียนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	85
4.17 แสดงทางเดินเชื่อมระหว่างอาคารภายในกลุ่มอาคารเรียนคณะครุศาสตร์.....	85
4.18 แสดงบันไดที่เชื่อมระหว่างชั้น 1 และชั้น2 ซึ่งนำไปสู่พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	86
4.19 แสดงผังพื้นพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	86
4.20 แสดงบริเวณโถง ซึ่งเป็นส่วนทำงานของเจ้าหน้าที่ พื้นที่เรียนดนตรีไทยคณะครุศาสตร์ จุฬาฯ.....	87
4.21แสดงโถงทางเดินซึ่งเชื่อมองค์ประกอบของพื้นที่ต่าง ด้านซ้ายในภาพเป็นตู้ล๊อคเกอร์เก็บของของนิสิต คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ.....	87
4.22 แสดงทางเดินบริเวณหน้าห้องซ้อมเดี่ยว ,ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ส่วนลึกสุดเป็นห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ.....	88
4.23 แสดงห้องเรียนบรรยาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ.....	88
4.24 แสดงห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	89
4.25 แสดงห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	89
4.26 แสดงห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	90
4.27 แสดงห้องเรียนปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	91

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่		หน้า
4.28	แสดงห้องซ้อมเดี่ยว พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	91
4.29	แสดงห้องเก็บเครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่นๆ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	91
4.30	แสดงผังเครื่องเรือน ภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทยคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	92
4.31	แสดงผังบริเวณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และตำแหน่งอาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์	95
4.32	แสดงอาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	96
4.33	แสดงบริเวณทางเข้าอาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	97
4.34	แสดงโถงลิฟท์ชั้น 10 ของอาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นส่วนของภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย	97
4.35	แสดงผังพื้นชั้น 10 พื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	98
4.36	แสดงโถงลิฟท์ มองเห็นบันไดซึ่งเป็นทางสัญจรแนวดิ่งของอาคาร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	99
4.37	แสดงบันไดทางด้านข้าง อาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	100
4.38	แสดงระเบียงทางเดินของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	100
4.39	แสดงระเบียงทางเดินพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	101
4.40	แสดงบริเวณตู้ Locker บริเวณประตูออกไปยังทางเชื่อมคณะทันตแพทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	101
4.41	แสดงระเบียงทางเดินบริเวณหน้าห้องบรรยาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	102

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่		หน้า
4.42	แสดงห้องบรรยาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	102
4.43	แสดงห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์มอญ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	103
4.44	แสดงห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์มอญ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	103
4.45	แสดงห้องเก็บของบริเวณด้านหลังห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์มอญ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	104
4.46	แสดงห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	104
4.47	แสดงห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	105
4.48	แสดงห้องเรียนดนตรีไทย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	105
4.49	แสดงห้องเรียนดนตรีไทย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	106
4.50	แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	107
4.51	แสดงผังเครื่องเรือน ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์มอญ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	107
4.52	แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	108
4.53	แสดงผังบริเวณมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางส่วน)	110
4.54	แสดงผังพื้นชั้น 1 อาคารเรียนภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	111
4.55	แสดงผังพื้นชั้น 2 อาคารเรียนภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	112

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่		หน้า
4.56	แสดงด้านหน้าอาคารเรียนภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	113
4.57	แสดงบริเวณระเบียงทางเดินชั้น 2 ของอาคารเรียนภาควิชาศิลปนิเทศ ซึ่งเป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	114
4.58	แสดงบอร์ดข่าวสารบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย หน้าห้องสำนักงานภาควิชาฯ พื้นที่เรียนดนตรีไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	115
4.59	แสดงบริเวณโถงหน้าห้องสำนักงานภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	115
4.60	แสดงประตูกั้นระหว่างระเบียง และพื้นที่ห้องซ้อมเดี่ยว(Practice Room) ในด้านปีกขวาของอาคาร	116
4.61	แสดงลักษณะภายในห้อง 221-223 ซึ่งเป็นห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยและห้องเก็บเครื่องดนตรี ของภาควิชาศิลปนิเทศ	116
4.62	แสดงลักษณะภายในห้อง 221-223 ซึ่งเป็นห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยและห้องเก็บเครื่องดนตรี ของภาควิชาศิลปนิเทศ (อีกด้านหนึ่ง)	117
4.63	แสดงลักษณะช่องแสงภายในห้อง 221-223 ซึ่งเป็นห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยและห้องเก็บเครื่องดนตรี ของภาควิชาศิลปนิเทศ	117
4.64	แสดงลักษณะภายในห้อง 218 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ของภาควิชาศิลปนิเทศ	118
4.65	แสดงลักษณะภายในห้องซ้อมเดี่ยว(Practice Room) ของภาควิชาศิลปนิเทศ	118
4.66	แสดงผังเครื่องเรือนห้อง 221 – 223 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ.	119
4.67	แสดงชั้นเก็บรองเท้า บริเวณหน้าพื้นที่ห้องซ้อมเดี่ยว(Practice Room) พื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ	120
4.68	แสดงลักษณะการเก็บเครื่องดนตรี ภายในห้อง 221-223 พื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	120
4.69	แสดงด้านหน้าอาคาร 2 ซึ่งเป็นที่ตั้งของวิทยาลัยนานาชาติและวิทยาลัยดุริยางค-ศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	123
4.70	แสดงผังบริเวณมหาวิทยาลัยมหิดล ศูนย์ศาลายา นครปฐม และ ตำแหน่งที่ตั้งอาคารเรียนวิทยาลัยดุริยางคศิลป์	124

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่		หน้า
4.71	แสดงอาคาร 2 ซึ่งเป็นอาคารเรียนวิทยาลัยนานาชาติและวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ กับอาคารวิทยาลัยนานาชาติหลังใหม่	125
4.72	แสดงทางเชื่อมระหว่างอาคาร 2 วิทยาลัยนานาชาติและวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ กับอาคารวิทยาลัยนานาชาติหลังใหม่	125
4.73	แสดงผังพื้นอาคาร 2 อาคารเรียนวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ และวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล	126
4.74	แสดงโถงบันไดชั้น 2 ของอาคาร 2 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	127
4.75	แสดงบริเวณโถงบันไดชั้น 3 อาคาร 2 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	128
4.76	แสดงระเบียงทางเดินชั้น 3 อาคาร2 ด้านหน้าห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	128
4.77	แสดงโถงบันไดชั้น 2 ด้านปีกขวา ของอาคาร 2 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	129
4.78	แสดงทางเดินภายในห้องซ้อมเดี่ยว(Practice Room) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	129
4.79	แสดงภายในห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	130
4.80	แสดงผังเครื่องเรือนห้อง 313 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	131
4.81	แสดงลักษณะกายภาพห้อง 313 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	132
4.82	แสดงลักษณะกายภาพห้อง 313 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	132
4.83	แสดงอาคาร คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์	135
4.84	แสดงผังบริเวณมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์	136

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่ หน้า

4.85 แสดงผังพื้นอาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษร-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์..... 137

4.86 แสดงอาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์..... 138

4.87 แสดงด้านข้างอาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษร-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์..... 138

4.88 แสดงอาคารอักษร 4 (โรงละครทรงพล) คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ 139

4.89 แสดงด้านข้างและด้านหลังอาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์..... 139

4.90 แสดงบริเวณลานจอดรถชั้น 1 อาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์..... 140

4.91 แสดงโถงบันไดชั้น 1 อาคารภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์..... 140

4.92 แสดงโถงบันไดชั้น 2 อาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะ อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์..... 141

4.93 แสดงระเบียงทางเดินชั้น 2 อาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์..... 141

4.94 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะ อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์..... 142

4.95 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะ อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์..... 143

4.96 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษร-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์..... 143

4.97 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษร-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์..... 144

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่ หน้า

4.98 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนอเนกประสงค์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษร-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์..... 144

4.99 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษร-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์..... 145

4.100 แสดงผังเครื่องเรือน ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษร-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์..... 145

4.101 แสดงผังบริเวณสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และตำแหน่ง อาคารเรียนดนตรีอนุสรณ์..... 149

4.102 แสดงด้านหน้าอาคารดนตรีอนุสรณ์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา..... 149

4.103 แสดงผังพื้นชั้น 1 อาคารเรียนดนตรีอนุสรณ์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา..... 150

4.104 แสดงผังพื้นชั้น 2 อาคารดนตรีอนุสรณ์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา..... 151

4.105 แสดงโถงทางเดินชั้น 1 บริเวณหน้าห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียน ดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา..... 152

4.106 แสดงภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา..... 152

4.107 แสดงภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา..... 153

4.108 แสดงภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา..... 153

4.109 แสดงโถงบันไดชั้น 2 อาคารดนตรีอนุสรณ์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา..... 154

4.110 แสดงบริเวณโถงบันไดชั้น 2 ด้านหน้าห้องสำนักงาน อาคารดนตรีอนุสรณ์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา..... 154

4.111 แสดงโถงบันไดชั้น 2 อาคารดนตรีอนุสรณ์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา..... 155

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่ หน้า

4.112 แสดงโถงทางเดินชั้น 2 บริเวณหน้าห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) อาคารดนตรีอนุสรณ์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา..... 155

4.113 แสดงด้านหน้าห้องสำนักงาน ตั้งโต๊ะจองห้องซ้อมเดี่ยว และแผงที่เก็บกุญแจห้องซ้อมเดี่ยว ชั้น2 อาคารดนตรีอนุสรณ์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา..... 156

4.114 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องบรรยาย อาคารดนตรีอนุสรณ์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา..... 156

4.115 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา..... 157

4.116 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา..... 158

4.117 แสดงผังบริเวณสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา และตำแหน่งอาคารอาทรทิพยนิวาส พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 161

4.118 แสดงด้านหน้าอาคารอาทรทิพยนิวาส อาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ และพื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 162

4.119 แสดงบริเวณทางเข้าอาคารด้านหน้า อาคารอาทรทิพยนิวาส อาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 163

4.120 แสดงด้านข้างอาคารอาทรทิพยนิวาส คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 163

4.121 แสดงผังพื้นอาคารอาทรทิพยนิวาส คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 164

4.122 แสดงบริเวณโถงทางเข้าชั้น 1 ด้านหน้าสำนักงานคณะศิลปกรรมศาสตร์อาคารอาทรทิพยนิวาส สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 165

4.123 แสดงโถงทางเข้าชั้น 1 มองเห็นบอร์ดประชาสัมพันธ์ อาคารอาทรทิพยนิวาส สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 166

4.124 แสดงบริเวณโถงชั้น 1 มองเห็นบริเวณตู้ล๊อกเกอร์ของนักศึกษาและโถงบันได สำหรับขึ้นชั้น 2 อาคารอาทรทิพยนิวาส สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 168

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่ หน้า

4.125 แสดงบริเวณโถงทางขึ้นบันได ซึ่งถูกปรับใช้เป็นพื้นที่ส่วนตู้ล๊อกเอกร์และส่วนนั่งทำงานของนักศึกษา อาคารอาทรทิพยนิวาส สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 167

4.126 แสดงบริเวณระเบียงทางเดินชั้น 2 มองเห็นโถงบันไดอยู่ในด้านลึกสุด อาคารอาทรทิพยนิวาส สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 167

4.127 แสดงระเบียงทางเดินชั้น 2 มองเห็นบริเวณหน้าห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์อยู่ในด้านลึกสุด อาคารอาทรทิพยนิวาส สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 168

4.128 แสดงบริเวณระเบียงชั้น 2 มีการตั้งโต๊ะหมู่บูชา พื้นที่เรียนดนตรีไทยอาคารอาทรทิพยนิวาส สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 168

4.129 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 169

4.130 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทยคณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 169

4.131 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายและมโหรี พื้นที่เรียน ดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 170

4.132 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายและมโหรี พื้นที่เรียน ดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 170

4.133 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายและมโหรี พื้นที่เรียน ดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 171

4.134 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายและมโหรี พื้นที่เรียน ดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 171

4.135 แสดงบอร์ดประชาสัมพันธ์บริเวณโถงทางเข้าอาคารอาทรทิพยนิวาส คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 172

4.136 แสดงผังเครื่องเรือนพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา..... 173

4.137 แสดงผังบริเวณสถาบันราชภัฏจันทรเกษม และตำแหน่งอาคาร 8 พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์..... 174

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่ หน้า

4.138 แสดงผังพื้นชั้น 1 อาคาร 8 อาคารเรียนดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคม-ศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม..... 177

4.139 แสดงด้านหน้าอาคาร 8 อาคารเรียนดนตรีและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม..... 178

4.140 แสดงลักษณะด้านหน้าอาคาร 8 มองเห็นส่วนต่อเติมพื้นที่เอนกประสงค์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม..... 178

4.141 แสดงลักษณะกายภาพพื้นที่เอนกประสงค์ อาคาร 8 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม..... 179

4.142 แสดงบริเวณระเบียงทางเดินด้านหน้าห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย อาคาร 8 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม..... 179

4.143 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม..... 180

4.144 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม..... 180

4.145 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม..... 181

4.146 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม..... 181

4.147 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม..... 182

4.148 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษย - ศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม..... 183

4.149 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษย - ศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม..... 183

4.150 แสดงเครื่องเรือน B.1 ตู้เก็บเครื่องดนตรี ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม..... 184

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.151 แสดงผังบริเวณสถาบันราชภัฏพระนคร และตำแหน่งที่ตั้งอาคาร 6 พื้นที่เรียนดนตรีไทย	187
4.152 แสดงด้านหน้าอาคาร 6(ด้านปีกซ้าย) พื้นที่เรียนดนตรีไทยและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร	188
4.153 แสดงผังพื้นชั้น 1 อาคาร 6 สถาบันราชภัฏพระนคร	189
4.154 แสดงผังพื้นชั้น 2 พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร	190
4.155 แสดงด้านหลังอาคาร 6 อาคารเรียนดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร	191
4.156 แสดงทางเข้าอาคารด้านปีกซ้ายของอาคาร อาคาร 6 อาคารเรียนดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร	191
4.157 แสดงระเบียงทางเดินชั้น 1 บริเวณด้านหน้าห้องบรรยาย โปรแกรมด้านศิลปกรรม อาคาร 6 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร	192
4.158 แสดงบริเวณทางเข้าด้านหน้าอาคาร อาคาร 6 คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร	192
4.159 แสดงบริเวณโถงบันไดชั้น 1 อาคาร 6 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร	193
4.160 แสดงบริเวณโถงบันไดชั้น 1 เห็นบอร์ดประชาสัมพันธ์ อาคาร 6 คณะมนุษย - สตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร	193
4.161 แสดงบริเวณโถงบันไดชั้น 1 เห็นบอร์ดประชาสัมพันธ์ อาคาร 6 คณะมนุษย - สตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร	194
4.162 แสดงบริเวณระเบียงทางเดิน ชั้น 2 อาคาร 6 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร	194
4.163 แสดงลักษณะกายภาพ ภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร	195
4.164 แสดงลักษณะกายภาพ ภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร	195

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูปต่อ)

รูปที่	หน้า
4.165 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษย - ศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร	196
4.166 แสดงผังบริเวณสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และ ตำแหน่งอาคาร 13 อาคาร ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	200
4.167 แสดงด้านหน้าอาคาร 13 อาคารภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และ สังคม ศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	200
4.168 แสดงบริเวณทางเข้าอาคาร 13 อาคารภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	201
4.169 แสดงด้านหลังอาคาร 13 อาคารภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคม ศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	201
4.170 แสดงผังพื้นอาคาร 13 อาคารภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	202
4.171 แสดงบริเวณโถงบันไดชั้น 1 อาคาร 13 อาคารภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	203
4.172 แสดงบริเวณโถงด้านหน้าห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	203
4.173 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษย- ศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	204
4.174 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษย- ศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	204
4.175 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษย- ศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	205
4.176 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะ มนุษยศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	205
4.177 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	206
4.178 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	206

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่ หน้า

4.179 แสดงลักษณะห้องบรรยาย อาคาร 13 อาคารภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา..... 207

4.180 แสดงผังเครื่องเรือนห้อง 1304 ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา..... 208

4.181 แสดงผังเครื่องเรือนห้อง 1301 ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์..... 208

4.182 แสดงผังบริเวณสถาบันราชภัฏนครปฐม และตำแหน่งอาคาร D-1 อาคารเรียนดนตรีไทยและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์..... 212

4.183 แสดงด้านหน้าอาคาร D-1 อาคารเรียนดนตรีและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 213

4.184 แสดงด้านข้างอาคาร D-1 อาคารเรียนดนตรีและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 213

4.185 แสดงด้านหลังอาคาร D-1 อาคารเรียนดนตรีไทยและนาฏศิลป์ คณะมนุษย - ศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 214

4.186 แสดงลักษณะกายภาพโถงบันไดชั้น 1 อาคาร D-1 อาคารเรียนดนตรีไทยและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 214

4.187 แสดงผังพื้นชั้น 1 อาคาร D-1 อาคารเรียนดนตรีและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 215

4.188 แสดงผังพื้นชั้น 1 อาคาร D-1 อาคารเรียนดนตรีและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 216

4.189 แสดงผังพื้นชั้น 3 อาคาร D-1 อาคารเรียนดนตรีไทยและนาฏศิลป์ คณะมนุษย - ศาสตร์ และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 217

4.190 แสดงลักษณะกายภาพโถงทางเดินชั้น 2 บริเวณหน้าห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย อาคาร D-1 สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 218

4.191 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 219

4.192 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 219

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่ หน้า

4.193 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 220

4.194 แสดงลักษณะกายภาพภายในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 220

4.195 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษย-ศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 221

4.196 แสดงลักษณะบอร์ดประชาสัมพันธ์ บริเวณโถงบันได อาคาร D-1 คณะมนุษย - ศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 222

4.197 แสดงลักษณะชั้นวางรองเท้า หน้าห้องเรียน อาคาร D-1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 223

4.198 แสดงลักษณะห้องเรียนบรรยาย ของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา อาคาร D-1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 223

4.199 แสดงผังบริเวณสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ศูนย์กลาง คลองหก จ.ปทุมธานี และตำแหน่งอาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์..... 226

4.200 แสดงลักษณะด้านหน้าอาคารคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล..... 227

4.201 แสดงลักษณะด้านข้างอาคารคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล..... 227

4.202 แสดงผังพื้นชั้น 1 อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ศูนย์กลาง คลองหก จ.ปทุมธานี..... 228

4.203 แสดงผังพื้นชั้น 2 และชั้น 3 อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ศูนย์กลาง คลองหก จ.ปทุมธานี..... 229

4.204 แสดงลักษณะบริเวณโถงทางเข้าอาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ศูนย์กลาง คลองหก จ.ปทุมธานี..... 231

4.205 แสดงลักษณะบริเวณโถงในอาคาร บริเวณด้านหน้าห้องสมุดคณะฯและห้องแสดงกิจกรรมนาฏศิลป์และดุริยางค์ อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ฯ..... 231

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.206 แสดงลักษณะบริเวณโถงในอาคาร บริเวณด้านหน้าห้องสมุดคณะฯ และห้องแสดงกิจกรรมนาฏศิลป์และดุริยางค์ อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์.....	232
4.207 แสดงลักษณะภายในห้องแสดงกิจกรรมนาฏศิลป์และดุริยางค์ อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ฯ.....	232
4.208 แสดงลักษณะบริเวณบันได จากชั้น 1 ไปสู่ชั้น 2 ของอาคาร อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	233
4.209 แสดงลักษณะบริเวณโถงบันไดชั้น 3 อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	233
4.210 แสดงลักษณะระเบียงทางเดินด้านหน้าห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	234
4.211 แสดงลักษณะโถงทางเดิน ด้านหน้าห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยว(Practice Room) ชั้น 2 อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	234
4.212 แสดงลักษณะภายในห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	235
4.213 แสดงลักษณะภายในห้องบรรยาย อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	235
4.214 แสดงลักษณะภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	236
4.215 แสดงลักษณะภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	236
4.216 แสดงลักษณะกระดานไวท์บอร์ด เครื่องเรือนภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	237
4.217 แสดงลักษณะชั้นวางของ เครื่องเรือนภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	237
4.218 แสดงการจัดเก็บเครื่องดนตรีไทย ภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	238
4.219 แสดงลักษณะการจัดเก็บเครื่องดนตรี ภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องตี อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	238

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่ หน้า

4.220 แสดงลักษณะการจัดเก็บเครื่องดนตรี ภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องตี อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล..... 239

4.221 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล..... 239

4.222 แสดง เสื่อ และเบาะรองนั่ง ภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องตี อาคารเรียน คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล..... 240

5.1 แสดงลักษณะพื้นที่ด้านหน้าอาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล..... 343

5.2 แสดงลักษณะพื้นที่เรียนดนตรีไทย ลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของชั้น และใน พื้นที่เรียนดนตรีไทยถูกแบ่งเป็นพื้นที่ย่อย และมีห้องซ้อมเดี่ยว (Practice room)..... 345

5.3 แสดงลักษณะพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของชั้น และพื้นที่เรียนดนตรีไทยเป็นเพียงห้องเดี่ยว และมีห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยวใช้ร่วมกับสาขาดนตรีสากล..... 346

5.4 แสดงลักษณะพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของชั้น ภายในพื้นที่ถูกแบ่งเป็นส่วนย่อยๆ แต่ไม่มีห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room)..... 347

5.5 แสดงลักษณะพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของชั้น และมีลักษณะเป็นห้องเรียนดนตรีไทยเพียงห้องเดียว..... 348

5.6 แสดงลักษณะพื้นที่เรียนดนตรีไทยที่ใช้พื้นที่เต็มชั้นของอาคาร..... 349

5.7 แสดงลักษณะพื้นที่เรียนดนตรีไทยที่มีลักษณะเป็นอาคาร พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร..... 350

5.8 แสดงนักศึกษานำเครื่องดนตรีมาซ้อมนอกบริเวณห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย กรณีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม..... 354

5.9 แสดงกิจกรรมการซ้อมเดี่ยว ของนักศึกษา ภายในห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์..... 356

5.10 แสดงสภาพร่องรอยของการใช้ห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล..... 356

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่ หน้า

5.11 แสดงนักศึกษาใช้ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ในการซ้อมนอกชั่วโมงเรียน พื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์..... 358

5.12 แสดงแสดงนักศึกษาใช้ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในการซ้อมนอกชั่วโมงเรียน พื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย..... 358

5.13 บริเวณที่ถอดรองเท้า ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษย - ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์..... 363

5.14 แสดงที่เก็บรองเท้า ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม..... 364

5.15 แสดงลักษณะการถอดรองเท้า ของนักศึกษาบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร..... 364

5.16 แสดงลักษณะการใช้ไวท์บอร์ด ในกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทย (ปฏิบัติขับร้อง) กรณีศึกษา พื้นที่เรียนดนตรีไทยภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร..... 365

5.17 แสดงกระดานไวท์บอร์ด ภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร..... 366

5.18 แสดงกระดานไวท์บอร์ดชนิดเคลื่อนย้ายได้ ภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร ศรี-อยุธยา..... 366

5.19 แสดงเก้าอี้เล็คเชอร์ ภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล..... 367

5.20 แสดงการใช้เก้าอี้เล็คเชอร์ สำหรับอาจารย์นั่งเพื่อให้คะแนน ในขณะสอบปฏิบัติ พื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์..... 367

5.21 แสดงลักษณะกระจกเงาที่ใช้สำหรับส่องดูลักษณะการนั่งบรรเลง ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 368

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่		หน้า
5.22	แสดงลักษณะกระจกเงาที่ใช้สำหรับส่องดูลักษณะการนั่งบรรเลง ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏ พระนคร.....	368
5.23	แสดงลักษณะเครื่องเรือนแบบชั้นโล่ง สำหรับเก็บเครื่องดนตรี ห้องเรียนปี่พาทย์ ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.....	369
5.24	แสดงชั้นโล่งเก็บฆ้องวง พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ.....	369
5.25	แสดงลักษณะตู้เก็บเครื่องดนตรีแบบมีบานปิด ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย ภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.....	370
5.26	แสดงลักษณะตู้เก็บเครื่องดนตรีแบบมีบานปิด ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.....	370
5.27	แสดงลักษณะการเก็บเครื่องดนตรีไทย ไว้ที่ผนัง ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม.....	371
5.28	แสดงลักษณะการเก็บเครื่องดนตรีไว้ที่ผนัง ห้องเรียนปฏิบัติมโหรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.....	371
5.29	แสดงโต๊ะหมู่บูชา ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์และมโหรี ภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.....	373
5.30	แสดงลักษณะโต๊ะหมู่บูชา ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.....	374
5.31	แสดงลักษณะโต๊ะหมู่บูชา ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ภาควิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	374
5.32	แสดงโต๊ะหมู่บูชาห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม.....	375
5.33	แสดงลักษณะการวางศีรษะครู ไว้บริเวณด้นบนตู้ ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.....	375
5.34	แสดงบอร์ดประชาสัมพันธ์ บริเวณโถงบันได อาคารเรียนวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.....	376
5.35	แสดงบอร์ดประชาสัมพันธ์ บริเวณบันได พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม.....	377

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่		หน้า
5.36	แสดงบอร์ดประชาสัมพันธ์บริเวณโถงทางเดินริมระเบียง พื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	377
5.37	แสดงลักษณะการจัดกลุ่มการนั่งเรียนปฏิบัติดนตรีไทย จากการสังเกตการณ์	378
5.38	แสดงลักษณะของการจัดกลุ่มการเรียน	379
5.39	ระยะห่างระหว่างผู้เรียนและผู้สอนในการเรียนปฏิบัติซอสามสายพื้นที่เรียน ภาควิชานาฏยสังคีต มหาวิทยาลัยศิลปากร(สังเกตการณ์ วันที่ 23 พ.ย.43)	380
5.40	แสดงระยะห่างระหว่างผู้เรียนและผู้สอน พื้นที่เรียนดนตรีไทยวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล (สังเกตการณ์วันที่ 13 พ.ย.43)	380
5.41	แสดงระยะห่างระหว่างผู้เรียนผู้สอน พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (สังเกตการณ์วันที่ 15 ก.ย.43)	381
5.42	แสดงลักษณะของระเบียงทางเดินที่มีขนาดของความกว้างของทางเดินที่เท่ากัน แต่ต่างกันที่มีม้านั่ง และไม่มีม้านั่ง	383
5.44	แสดงลักษณะระเบียงของอาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	384
6.1	แสดงลักษณะของรูปร่างของห้องเรียนดนตรีไทยขนาดเล็ก ที่มีพื้นที่เท่ากันแต่สัดส่วนรูปร่างต่างกัน และผลกระทบต่อการจัดที่นั่งในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย	392
6.2	แสดงลักษณะของการเข้าถึงพื้นที่เรียนดนตรีไทยได้โดยตรง	395
6.3	แสดงลักษณะของการเข้าถึงพื้นที่เรียนดนตรีไทยไม่โดยตรง ต้องผ่านพื้นที่อื่นๆ	396
6.4	แสดงห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ที่ใช้เป็นบริเวณที่เก็บเครื่องดนตรีปี่พาทย์ ซึ่งแนวโน้มในการเข้าไปนำเครื่องดนตรีออกมาใช้ "ไม่สะดวก"	398
6.5	แสดงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ที่ใช้เป็นบริเวณที่เก็บเครื่องดนตรี ซึ่งมีแนวโน้มในการเข้าไปนำเครื่องดนตรีออกมาใช้ "สะดวก"	398
6.6	แสดงลักษณะของตำแหน่งของบอร์ดประชาสัมพันธ์ที่สามารถบังคับให้ผู้ใช้ เดินผ่านได้ตลอดแนวความยาวของบอร์ด	400
6.7	แสดงลักษณะของตำแหน่งของบอร์ดประชาสัมพันธ์ที่ไม่สามารถบังคับให้ผู้ใช้ เดินผ่านได้ตลอดแนวความยาวของบอร์ด	400

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
6.8 แสดงตำแหน่งที่ตั้งห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยที่อยู่ใกล้โถงสาธารณะ ที่มีผลต่อระดับทัศนคติเฉลี่ยของนักศึกษาในระดับ "รบกวน"	402
6.9 แสดงตำแหน่งที่ตั้งห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยที่ไม่อยู่ใกล้โถงสาธารณะ ที่มีผลต่อระดับทัศนคติเฉลี่ยของนักศึกษาในระดับ "ไม่รบกวน"	402
6.10 แสดงลักษณะการวางโต๊ะหมู่บูชาที่ไม่เป็นไปตามคติ เนื่องจากลักษณะทางกายภาพไม่เอื้ออำนวย	408
6.11 แสดงแสดงลักษณะการวางโต๊ะหมู่บูชาที่ไม่เป็นไปตามคติ เนื่องจากลักษณะทางกายภาพไม่เอื้ออำนวย	409
6.12 แสดงแสดงลักษณะการวางโต๊ะหมู่บูชาที่เป็นไปตามคติ	409
6.13 แสดงขนาดของความต้องการพื้นที่ของ "วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องห้า"	423
6.14 แสดงขนาดของความต้องการพื้นที่ของ "วงเครื่องสายวงเล็ก	423
6.15 แสดงขนาดของความต้องการพื้นที่ของ "วงมโหรีเครื่องคู่" (โดยประมาณ)	424

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความสำคัญและปัญหา

ในกระบวนการออกแบบทางสถาปัตยกรรม และสถาปัตยกรรมภายใน กระบวนการในเบื้องต้นก่อนที่จะดำเนินการออกแบบ คือขั้นตอนในการศึกษาข้อมูลในด้านต่างๆ ของโครงการ อาทิเช่น ข้อมูลในด้านลักษณะทางภูมิศาสตร์ของสถานที่ก่อสร้าง , ข้อมูลในเรื่องสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณที่จะก่อสร้างโครงการ ฯลฯ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อสถาปนิกผู้ออกแบบ เพราะจะเป็นข้อมูลที่นำไปสู่ขั้นตอนการออกแบบ เพื่อที่จะทำให้งานออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่จำเป็นต้องตอบสนองประโยชน์ใช้สอยในหลายๆ ด้าน ซึ่งมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ อาทิเช่น ประโยชน์ใช้สอยในด้านกิจกรรม (Activities Respondent) ประโยชน์ใช้สอยในด้านจิตวิทยา (Psychology Respondent) ฯ สามารถที่จะได้รับการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพต่างๆ ให้สอดคล้องต่อประโยชน์ใช้สอยเหล่านั้นได้อย่างสมบูรณ์

ในการออกแบบทางสถาปัตยกรรมภายใน หรือ การจัดการในด้านพื้นที่ว่างภายในของงานสถาปัตยกรรม ข้อมูลที่สถาปนิก และสถาปนิกต้องทำการศึกษา และรวบรวมนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายด้าน ด้านที่สำคัญด้านหนึ่งคือ ข้อมูลด้านกิจกรรมของผู้ใช้อาคาร เพราะข้อมูลเหล่านี้จะเป็นสิ่งบ่งชี้ลักษณะทางกายภาพเบื้องต้นของพื้นที่ว่างภายในของสถาปัตยกรรม ว่าควรมีลักษณะอย่างไร เพื่อให้พื้นที่ว่างเหล่านั้นสามารถที่จะรองรับกิจกรรมและความต้องการได้อย่างสมบูรณ์ แต่ในสภาพความเป็นจริงของการทำงานออกแบบ ด้วยปัจจัยหลายๆ ด้าน อาทิเช่น ปัจจัยเรื่องเวลา ,ปัจจัยเรื่องบุคลากร ฯ จึงทำให้การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเหล่านี้ ไม่สามารถจะกระทำได้อย่างเต็มที่ ทำให้ส่งผลต่อเนื่องไปยังขั้นตอนการออกแบบ ที่ไม่สามารถจะทำให้ผลงานออกแบบที่จะแปรสภาพจากสิ่งที่เป็นแนวคิด ไปสู่การปรากฏเป็นสิ่งปลูกสร้าง ที่จะกลายเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Manmade Environment) ที่เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ซึ่งมีข้อบกพร่องหรือก่อให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินชีวิต ทำให้การดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสภาพแวดล้อมกายภาพนั้นมีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาได้ จากปัญหาเหล่านี้จึงได้ส่งผลให้เกิดการจัดทำสิ่งที่เรียกว่า "แนวทางในการออกแบบ" ซึ่งเป็นสิ่งที่จะสามารถช่วยให้ สถาปนิกผู้ออกแบบ หรือบางครั้ง ยังรวมถึงเจ้าของโครงการ หรือผู้บริหารโครงการ ในการที่จะเข้าใจและรับรู้ถึงความจำเป็นพื้นฐาน ของงานสถาปัตยกรรมที่ตนกำลังดำเนินการออกแบบอยู่ "แนวทางในการออกแบบ" นอกจากจะช่วยให้สถาปนิกรับรู้ถึงสภาพจำเป็นพื้นฐานของ อาคารนั้นๆ แล้ว ยังเป็นการช่วยประหยัดเวลา ,ทุนทรัพย์ และยังช่วยลดข้อผิดพลาดในงานสถาปัตยกรรมให้ลดน้อยลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับแนวทางในการออกแบบทางสถาปัตยกรรม และสถาปัตยกรรมภายใน นั้น มักปรากฏอยู่ในรูป หนังสือ หรือเอกสารต่างๆ อาทิเช่น หนังสือไทม์เซฟเวอร์แสตนดาร์ด (Time sever standard) ,หนังสืออินทีเรียดีไซน์กราฟฟิคแสตนดาร์ด (Interior design graphic standard) ซึ่งจัดทำโดยองค์กร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรม

สำหรับ "แนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรม" ที่เป็น "สถานศึกษา" อาคารเรียน หรือ "อาคารทางการศึกษา" นั้นจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะในอาคารเรียนนั้นเป็นพื้นที่สาธารณะประเภทหนึ่ง ที่มีกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย และมีความต้องการในการใช้พื้นที่ว่างภายใน ในรูปแบบที่เฉพาะและหลากหลาย สำหรับแนวทางในการออกแบบอาคารเรียน หรือ อาคารทางการศึกษานั้น มีปรากฏอยู่ในหลายๆ แหล่ง รวมถึงเอกสารที่ได้กล่าวมาในข้างต้น "แนวทางในการออกแบบอาคารเรียน" ดังกล่าวโดยส่วนใหญ่จะเป็น แนวทางที่ยืนอยู่บนพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวตะวันตก ซึ่งความแตกต่างทางวัฒนธรรมของสังคมในแต่ละชาติแต่ละภาษา นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งในการออกแบบทางสถาปัตยกรรม องค์การยูเนสโก (UNESCO) ซึ่งเป็นองค์กรของสหประชาชาติองค์กรหนึ่งที่ให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษา ได้ให้ความช่วยเหลือประเทศในเอเชียที่กำลังพัฒนา โดยทำการศึกษาเพื่อจัดทำแนวทางในการออกแบบอาคารเรียนที่ยืนอยู่บนพื้นฐานของสังคมแบบชาวเอเชีย อาทิเช่น "Guidelines for planning of facilities for Technical and Vocational education" อันเป็นแนวทางในการจัดการเรื่องอาคารเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำหรับประเทศในแถบภูมิภาคเอเชีย ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ถึงแม้จะเป็นการเรียนการสอนในลักษณะวิชาเดียวกัน แต่ต่างวัฒนธรรมและสังคมกัน ก็ส่งผลถึงความต้องการและลักษณะของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ต่างกัน

ดนตรีไทย นับว่าเป็นวิชาความรู้ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชนชาติไทย การถ่ายทอดวิชาความรู้ทางดนตรีไทย มีระเบียบวิธีการที่มีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งรวมถึงอุปกรณ์เครื่องดนตรีและวิธีการประสมวงต่างๆ ดนตรีไทย ก็มีความแตกต่าง และมีวัฒนธรรมเฉพาะตัวของตน การเรียนดนตรีไทย ในสมัยก่อนเป็นการเรียนในแบบที่เรียกว่า "การเรียนรู้ตามธรรมดาวิสัย" (พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และ ทิศนา แขมมณี 2540 : 337) โดยเป็นการถ่ายทอดความรู้ที่มีลักษณะ ที่เกิดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง โดยจะขึ้นอยู่กับ "ครู" เป็นหลัก ไม่มีกระบวนการที่สลับซับซ้อน แต่จะมีจารีตประเพณีต่างๆ เป็นตัวควบคุมให้การถ่ายทอดความรู้ทางดนตรี ดำเนินไปในทางเดียวกัน จนต่อมาเมื่อสังคมไทยได้รับวัฒนธรรมและแนวคิด ในการจัดตั้งโรงเรียน ซึ่งเป็นระบบของการถ่ายทอดความรู้ที่มีกระบวนการ มีความสลับซับซ้อน ขึ้น การเรียนการสอนดนตรีไทย ในปัจจุบันจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีอาคารสถานที่ และมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆที่เหมาะสม และสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น แต่ในอีกด้านหนึ่งก็ต้องเหมาะสมกับวัฒนธรรมทางสังคมไทย ซึ่งในปัจจุบันการเรียนการสอนดนตรีไทยมีหลายระดับ และหลายรูป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบ ทั้งที่เป็นลักษณะหลักสูตรในลักษณะการศึกษาทั่วไป เพื่อเตรียมให้เด็กมีความพร้อมทางร่างกายในระดับชั้นอนุบาล และประถม หลักสูตรที่มุ่งพัฒนาความรู้เพื่อเป็น นักดนตรีอาชีพในระดับอุดมศึกษา หรือหลักสูตรที่มีลักษณะแบบการศึกษาพิเศษที่มุ่งให้ ดนตรีไทยเป็นความรู้เสริมแก่ผู้เรียน และในขณะเดียวกันในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 5 ที่กำหนดภาระกิจ ให้สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ที่จะต้องส่งเสริม และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ จึงทำให้มีการเคลื่อนไหวในด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติมากขึ้น ซึ่งในระหว่างวันที่ 20-22 ตุลาคม 2530 ณ.มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักงานศาลายา ได้มีการรวมตัวของสถาบันอุดมศึกษา ในการที่จะพัฒนาและอนุรักษ์ดนตรีไทย และจากการประชุมครั้งนั้น ได้ส่งผลให้เกิดกิจกรรมต่างๆ มากมาย เช่น การจัดทำเกณฑ์มาตรฐานทางด้านวิชาดนตรีไทย , การส่งเสริมให้มีการผลิตบุคลากรทางด้านดนตรีไทย ฯ จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันนั้นการศึกษาด้านดนตรีไทย มีความพยายามที่จะพัฒนาในด้านต่างๆ มากขึ้น รวมถึงการเรียนการสอนซึ่งมีความต้องการด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้องจัดเตรียมไว้เพื่อรองรับกิจกรรมดังกล่าว

แต่ในปัจจุบันรูปแบบของอาคารเรียนดนตรีไทย โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นระดับที่ต้องสั่งสอนและฝึกฝนพัฒนานักดนตรีในลักษณะเพื่อไปประกอบวิชาชีพทางดนตรี ยังไม่มีการจัดทำแนวทาง หรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาคารเรียน ,พื้นที่เรียน รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก จึงทำให้สถาปนิกผู้ออกแบบ ไม่สามารถที่จะออกแบบอาคารเรียน หรือพื้นที่เรียนให้สอดรับกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นได้อย่างเต็มที่ และในขณะเดียวกัน ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ก็ขาดข้อมูลทางด้านอาคารเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนดนตรีไทย ที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนแม่บทในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา รวมถึงการวางนโยบายต่างๆ ในด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงความต้องการพื้นฐาน ในด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน ในด้านดนตรีไทย รวมถึงสภาพการจัดพื้นที่ว่างภายในของอาคารเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ใช้อาคารต้องมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว และเป็นสิ่งที่มิได้เคยมีมาก่อน เพียงแต่ในปัจจุบันนั้นมักจะอาศัยหลักและแนวทางในการออกแบบอาคารเรียนของดนตรีตะวันตกเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อการออกแบบอาคาร โดยลักษณะของดนตรีตะวันตกนั้น มีรูปแบบที่แตกต่างจากดนตรีไทยอยู่หลายประการ จึงน่าจะส่งผลให้กิจกรรมในการเรียนที่เกิดขึ้นมีลักษณะที่แตกต่างจากดนตรีไทย ทำให้ความต้องการในลักษณะของพื้นที่ว่าง ภายในของอาคารเรียน หรือพื้นที่เรียน มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาให้ทราบถึงแนวทางในการจัดพื้นที่ภายใน ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในระดับอุดมศึกษา

1.2.2 เพื่อศึกษาให้ทราบถึงลักษณะของกิจกรรม,รูปแบบในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในระดับอุดมศึกษา รวมถึงระดับของความพึงพอใจของผู้ใช้พื้นที่เรียนที่มีต่อลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในปัจจุบัน

1.2.3 เพื่อศึกษาถึงลักษณะความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทยที่มีผลต่อลักษณะของพื้นที่เรียนดนตรีไทย

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

สำหรับขอบเขตในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากปัจจัยในเรื่องระยะเวลารวมทั้งทุนในการวิจัยมีขอบเขตจำกัด ในการดำเนินการศึกษาจึงกำหนดขอบเขตดังนี้

1.3.1 ศึกษาลักษณะกิจกรรมการเรียนดนตรีไทยเฉพาะในส่วนการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย และกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย

1.3.2 แนวทางในการจัดพื้นที่ว่างของพื้นที่เรียนดนตรีไทยจะศึกษาโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความต้องการของกิจกรรมในด้านการเรียนการสอนของผู้ใช้พื้นที่เรียน และไม่พิจารณาถึงข้อพิจารณาในด้าน งบประมาณและการลงทุน

1.4 กรอบแห่งแนวคิดและทฤษฎี

สำหรับกรอบแห่งแนวคิดและทฤษฎีของงานวิทยานิพนธ์นี้จากวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาให้ทราบถึงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ว่างภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทย จึงได้มีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยอื่นๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น ต่างๆ ดังนี้

1.4.1 แนวทางในการออกแบบทางสถาปัตยกรรม และ สถาปัตยกรรมภายใน

การค้นคว้าในเบื้องต้น เกี่ยวกับ "แนวทางในการออกแบบทางสถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมภายใน" เพื่อศึกษาถึงลักษณะของ แนวทางในการออกแบบฯ และ กระบวนการในการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่ง แนวทางในการออกแบบฯ โดยแรกเริ่มนั้น การออกแบบของสถาปนิกและสถาปนิกภายใน ที่ทำการออกแบบสถาปัตยกรรมและพื้นที่ว่างภายในของสถาปัตยกรรมนั้นมักจะมีกระบวนการพื้นฐานที่สำคัญอยู่ 4 ขั้นตอน คือ 1.ศึกษาเพื่อหาข้อมูลสำหรับการออกแบบ 2. ดำเนินการออกแบบ 3.ก่อสร้าง 4.ประเมินอาคารหลังการเข้าใช้ ซึ่งการประเมินผลหลังการเข้าใช้นั้น ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2539: 37) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า "เป็นการเสริมสร้างทฤษฎีออกแบบ และมีประโยชน์โดยตรงต่อการปฏิบัติวิชาชีพ และสามารถนำไปปรับปรุงงานออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารประเภทเดียวกันในอนาคต" ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Wolfgang F.E.Preiser , Harvey Z. Rabinowitz และ Edward T. White ซึ่งกล่าวไว้ในหนังสือ Post-Occupancy Evaluation (1987: ix) นอกจากแนวความคิดในเรื่องการประเมินอาคารหลังการเข้าใช้ (Post-Occupancy Evaluation) เพื่อนำมาเป็นบรรทัดฐานในการออกแบบ ทางสถาปัตยกรรมในอนาคต ในด้านของการประเมินอาคารหลังการเข้าใช้ ทั้ง ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ หรยางกูร และ Wolfgang F.E.Preiser , Harvey Z. Rabinowitz และ Edward T. White ได้กล่าวถึงสิ่งที่จะต้องประเมิน ไว้โดยมีความสอดคล้องกันแต่จัดแบ่งในลักษณะที่ต่างกัน คือ ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ หรยางกูร ได้ให้หัวข้อที่ควรประเมินไว้ 3 ด้าน คือ

1. ความสะดวกในการใช้สอย (ตำแหน่งและการจัด)
2. .ความเพียงพอต่อการใช้สอย (ขนาดและจำนวน)
3. ความเหมาะสมทางสภาวะแวดล้อม (แสงสว่าง ,การระบายอากาศ ,อุณหภูมิ)

ส่วน Wolfgang F.E.Preiser และคณะฯ ได้ให้สิ่งที่ต้องประเมินไว้ 3 ด้านคือ

1. องค์ประกอบด้านเทคนิคของอาคาร (Technical Elements of Building Performance)
2. องค์ประกอบด้านประโยชน์ใช้สอยของอาคาร (Functional Elements of Building Performance)
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Elements of Building Performance)

ถึงแม้การการจัดแบ่งลักษณะของสิ่งที่จะประเมินไว้ต่างกัน แต่ก็มีความสอดคล้องในด้านแนวคิดในสิ่งที่ควรจะประเมินอาคารหลังการเข้าใช้ รวมทั้งจากการศึกษาจากงานวิจัยในการศึกษาเปรียบเทียบผังพื้น (Comparative Floorplan-Analysis) ของศูนย์สุภาพ (Health Care) ในประเทศเนเธอร์แลนด์ ที่ใช้กระบวนการศึกษาอาคารศูนย์สุขภาพหลังการเข้าใช้ จำนวน 50 แห่ง โดยมุ่งประเด็นที่จะศึกษาเปรียบเทียบวิธีการจัดผังพื้นของอาคารที่ได้มีการใช้งาน โดยมีแนวคิดที่ว่า ผังพื้นเป็นสิ่งที่จะสามารถบอกถึง ลักษณะของอาคารที่ควรจะเป็นโดยเฉพาะลักษณะอันเป็นถาวร ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาเปรียบเทียบผังพื้นดังกล่าว ผลสรุปในการทบทวนวรรณกรรมทำให้ได้ข้อสรุป ในด้านแนวคิดการนำการประเมินอาคารหลังการเข้าใช้ ตามแนวคิด ของ ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ หรยางกูร และ ของ Wolfgang F.E.Preiser มาเป็นแนวคิดในการศึกษาเพื่อไปสู่การศึกษาเพื่อจัดทำแนวทางในการจัดพื้นที่ภายในฯ

1.4.2 การเรียนการสอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในเบื้องต้นการเรียนการสอนดนตรีไทยในแต่ก่อนนั้นเป็นการเรียนในลักษณะ "การเรียนแบบตามธรรมดาวิสัย" จนมาถึงในสมัยรัชกาลที่ 6 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงมีพระราชดำริที่จะฟื้นฟู การมหรสพของไทย โดยเพาะ โขน ละคร และดนตรีไทย จึงได้ทรงจัดตั้ง "โรงเรียนพรานหลวง กรมมหรสพ"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขึ้น (เรณู โกศินานนท์ 2535 : 25) ต่อมาในรัชกาลที่ 7 ประเทศไทยประสบสภาวะเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ เพื่อรักษางบดุลของประเทศ จึงได้ยุบโรงเรียนพรานหลวง ต่อมาในหลังสมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาสู่ระบอบประชาธิปไตย ในสมัย พ.ศ.2475 รัฐบาลได้จัดตั้งกรมศิลปากรขึ้น โดยขึ้นอยู่ภายใต้กระทรวงธรรมการ ได้มีแนวคิดที่จะจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และดนตรีไทยในระบบโรงเรียนขึ้นตามแบบอย่างโรงเรียนพรานหลวง จึงได้มีการสถาปนา "โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์" ขึ้นใน พ.ศ.2477 โดยอยู่ในบริเวณพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร (ในปัจจุบัน) และได้พัฒนาขึ้นมาเป็น "วิทยาลัยนาฏศิลป์" ในปัจจุบัน สำหรับการเรียนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา ได้เริ่มมีการเรียนการสอนครั้งแรกในลักษณะเป็นรายวิชา โดยใช้ชื่อว่าวิชา "ความซาบซึ้งดนตรี" (Music Appreciation) ในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเนื่องจากมีการปรับปรุงหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในปี พ.ศ.2503 โดยมีการบรรจุเนื้อหาวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ ลงในหลักสูตร จึงทำให้โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วประเทศ มีความต้องการครูสอนนาฏศิลป์และดนตรีเป็นจำนวนมาก จึงได้มีการเปิดสอนวิชาดนตรีไทยเป็นวิชาเอก และวิชาโทขึ้น ในวิทยาลัยครู (สถาบันราชภัฏฯในปัจจุบัน) โดยเริ่มครั้งแรกที่วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในปัจจุบัน) เป็นแห่งแรก ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยนั้น ได้เริ่มมีการเปิดสอนวิชาโทด้านดนตรีศึกษา ขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ.2516 ในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และในปี พ.ศ.2419 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้เปิดสอนวิชาเอกดนตรี ในภาควิชาดุริยางคศาสตร์ โดยรับนักศึกษาที่จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิชาเอกดนตรี มาศึกษาต่ออีก 2 ปี จึงจะได้รับวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี การเปิดหลักสูตรด้านดนตรีไทย ในสถาบันอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย ในกลุ่มวิชาด้านวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ อันเป็นหลักสูตรที่ต้องการมุ่งเน้นในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถด้านดนตรีไทยในฐานะศิลปินนั้น ได้เปิดขึ้นครั้งแรก ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2526 จนถึงในปัจจุบัน การเปิดหลักสูตรดนตรีไทย ทั้งในลักษณะหลักสูตรที่เป็น การศึกษาและการฝึกหัดครู และกลุ่มวิชาด้านวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ ทั้งสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และกระทรวงศึกษาธิการ จนถึงปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2542) มีทั้งหมด 36 หลักสูตร ใน 35 สถาบันการศึกษา สำหรับเป้าหมายในการเรียนดนตรีไทยนั้นในแต่ละชั้นระดับการศึกษาก็มีเป้าหมายในการเรียนที่ต่างกัน คือ การเรียนดนตรีไทยในระดับอนุบาลศึกษาและประถมศึกษา มีเป้าหมายเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในด้าน จังหวะ, โสตทักษะ, ระเบียบวินัยแห่งนิสัยการดนตรี, รวมถึงทักษะในการใช้เครื่องดนตรี ส่วนในระดับมัธยมศึกษามีเป้าหมายเพื่อวางรากฐานเพื่อการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงสามารถไปประกอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิชาชีพในระดับที่เหมาะสม ส่วนในระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายเพื่อเป็นนักวิชาชีพด้านดนตรีที่มีความรู้และความสามารถด้านดนตรี รวมทั้งมีความสามารถในการวิเคราะห์ในเชิงวิชาการได้

1.4.3 แนวทางในการออกแบบพื้นที่เรียน,อาคารเรียนในระดับอุดมศึกษา ในการศึกษา งานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ แนวทางในการออกแบบพื้นที่เรียนในระดับอุดมศึกษา ได้แบ่งส่วนประกอบของพื้นที่ออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1.พื้นที่บริเวณใช้เรียน (Learning space)

2.บริเวณประกอบ (Auxiliary space)

(บุญช่วย จินดาประพันธุ์ 2536: 24)

ส่วนในด้านแนวทางในการออกแบบนั้นได้มีผู้ให้แนวทางในการออกแบบพื้นที่เรียนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. แนวทางในการจัดการเพื่อการออกแบบสถาบันอุดมศึกษา
2. แนวทางในการออกแบบห้องเรียน

แนวทางในการจัดการฯ นั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป็นเครื่องมือ ให้กับผู้วางนโยบาย, ผู้บริหาร, สถาปนิก ในการจัดการ ดำเนินการในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การกำหนดนโยบาย, การเตรียมการ, การจัดหาทุน หรืองบประมาณ, การจัดทำแผนแม่บท ,การจัดทำผังแม่บท ส่วนใน "แนวทางในการออกแบบห้องเรียน" ได้มีผู้ให้ปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณา ในการออกแบบห้องเรียนไว้ 6 ประการ คือ

1. ลักษณะการรวมตัวของกลุ่มการเรียน (Composition of the group)
2. ลักษณะของสมาชิกในกลุ่มการเรียน (Characteristics of the group members)
3. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มการเรียน (Mode of interaction between members of the group)
4. ลักษณะของอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษา (Nature of material resources available)
5. ลักษณะของการใช้งานอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษา (Mode of the use of those resources)
6. ปัจจัยเรื่องเวลา (Time factors)

(Smith 1978: 18-21)

ซึ่งนอกจากปัจจัยที่มีผลสืบเนื่องมาจาก กิจกรรมการเรียนการสอน ยังมีปัจจัยที่เกิดจากความต้องการตามพฤติกรรมทางจิตขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งได้มีผู้สรุปประเด็นสำคัญ ที่ต้องคำนึงไว้ 2 ประเด็นหลัก คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ความต้องการในระดับพื้นที่โดยรอบอาคารเรียน หรือในอาณาเขตของสถาบัน ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมในระดับกลุ่มสมาชิก (Group membership) ,พฤติกรรมในระดับบุคคล, พฤติกรรมในเรื่องระดับและสถานะทางสังคม, สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเข้าถึง
2. ความต้องการในระดับ ห้องเรียน ซึ่งได้แก่ การสื่อสารในห้องเรียน, การแสดงอาณาเขตครอบครอง

1.4.4 ทฤษฎีอาณาเขตครอบครองกับพื้นที่เรียนและอาคารเรียน จากการศึกษาเอกสาร ในเรื่องแนวทางในการออกแบบพื้นที่เรียนและอาคารเรียนในระดับอุดมศึกษา จะเห็นได้ว่านอกจากปัจจัยจากกิจกรรมการใช้งาน ที่มีผลต่อลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ว่างแล้ว ยังต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกิดขึ้นจาก พฤติกรรมทางจิตของมนุษย์โดยเฉพาะในด้านที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางจิตที่เกี่ยวกับพื้นที่ว่าง (Spatial Behavior) เพราะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อระดับของความพึงพอใจที่จะเกิดขึ้นต่อลักษณะการใช้งานอาคารหรือพื้นที่นั้นๆ ซึ่งแนวคิดนี้ได้สอดรับกับแนวคิดของจอห์น แลงก์ (John Lang) ดังแสดงในแผนภาพที่ 2.2 โดยกลไกที่มนุษย์จะมีความรู้สึกต่อลักษณะพื้นที่ว่างนั้น ก็มีปัจจัยด้านในด้านอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ใช้สอยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ว่างนั้น ,ปัจจัยด้านประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพของผู้ใช้ (Ergonomic) ฯ และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมอื่นๆ ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของสภาพแวดล้อม, ลักษณะทางวัฒนธรรมของผู้ใช้, ลักษณะของกลุ่มผู้ใช้ ฯ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติที่เกิดขึ้นของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อม และมีผลต่อลักษณะทางกายภาพที่จะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อม เช่น วัฒนธรรมของไทยนั้นมี วัฒนธรมในเรื่อง"อาวุโส" ดังนั้นระยะห่างในการนั่งระหว่างลูกศิษย์กับอาจารย์จึงมีระยะที่ห่างกว่าเพื่อนกับเพื่อน เป็นต้น ซึ่งในเรื่องทฤษฎีอาณาเขตครอบครองนั้น ได้ให้ความสำคัญ ในเรื่อง ระยะห่างระหว่างบุคคล ที่มีผลจากมนุษย์ต้องการความรู้สึกปลอดภัยและในขณะเดียวกัน ก็เกี่ยวเนื่องกับความต้องการในเรื่อง"การสื่อสาร" โดยได้แบ่ง "ระยะ" ที่เกิดขึ้นออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. ระยะใกล้ชิด
2. ระยะส่วนบุคคล
3. ระยะสังคม
4. ระยะสาธารณะ

ในการทดลองของ โรเบิร์ต ซอมเมอร์ ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับระยะห่าง ระหว่างครูและนักเรียนที่เกิดขึ้น ในห้องเรียนว่ามีลักษณะอย่างไร เขาพบว่า นักเรียนที่นั่งอยู่กลางห้องและด้านหน้าห้อง มีความสนใจและมีปฏิสัมพันธ์กับครูมากกว่าที่นั่งอยู่บริเวณริมด้านนอก และหลังห้อง เหตุก็เพราะว่า นักเรียนที่นั่งอยู่แถวกลางและด้านหน้าชั้นเรียน ระยะห่างที่เกิดขึ้นเป็นระยะที่เหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้นักเรียนมองเห็นครูได้ชัดเจน และมีโอกาสที่จะใช้สายตาต่อกันได้มากกว่า ดังนั้นจะเห็นได้ว่าระยะห่างที่เกิดขึ้นจึงมิได้มีผลมาจาก ความต้องการทางกายภาพที่เกิดจากประโยชน์ ใช้สอยทางกิจกรรมอย่างเดียว ยังต้องคำนึงถึงระยะห่างที่เหมาะสมต่อสภาวะทางจิตในเรื่องอาณาเขตครอบครองอีกด้วย จากแนวคิดของโรเบิร์ต ซอมเมอร์ ในประเด็นของการอธิบายถึง ระยะห่าง,อาณาเขตครอบครอง และความต้องการสื่อสารระหว่างผู้เรียนและผู้สอน จะเป็นแนวคิดในการดำเนินการวิจัยต่อไป

1.4.5 **แนวทางการออกแบบพื้นที่เรียนดนตรี** สำหรับแนวทางในการออกแบบพื้นที่เรียนหรืออาคารเรียนทางดนตรีในต่างประเทศนั้น ตามที่ศึกษาพบในงานเอกสารส่วนใหญ่จะเป็นแนวทางในการออกแบบพื้นที่เรียน ของดนตรีสากลหรือดนตรีแบบคลาสสิคของในประเทศแถบตะวันตก ซึ่งมีรูปแบบของเครื่องดนตรี การบรรเลง ลักษณะการรวมวง วิธีการปฏิบัติในการเรียน ในรูปแบบที่แตกต่างจากดนตรีไทย โดยในหนังสือ Time-saver standard for building types ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ลักษณะของพื้นที่เรียนดนตรีสากลไว้ โดยให้แนวทางว่าการจัดพื้นที่เรียนสำหรับใช้ในการเรียนดนตรี ควรจะประกอบด้วยลักษณะพื้นที่ 2 ลักษณะคือ

1. พื้นที่สำหรับใช้ในการเรียน (Instructional areas) ซึ่งประกอบด้วย ห้องสำหรับซ้อม, ห้องสำหรับฝึกปฏิบัติ,ห้องเรียนเปียโน ,ห้องเรียนเลคเชอร์, ห้องสำหรับที่ใช้ในการฟังดนตรี, ห้องสตูดิโอ, ห้องสำหรับการเล่นดนตรีคนเดียว, ห้องสำหรับการเล่นดนตรีหลายๆ ชิ้น
2. พื้นที่สนับสนุนการเรียน (Auxiliary areas) ซึ่งประกอบด้วย ห้องเก็บของ, ห้องสมุดดนตรี ,ห้องทำงาน, ห้องควบคุมการ กระจายเสียง ฯ

ในเอกสารดังกล่าวได้ให้มาตรฐาน ของส่วนพื้นที่ต่างๆ ไว้อาทิเช่น ห้องซ้อมดนตรีควรจะมีขนาดพื้นที่อย่างน้อยที่จะบรรจุ วงออเคสตร้า ขนาดใหญ่ได้ ซึ่งต้องใช้ผู้บรรเลงระหว่าง 80-120 คน ซึ่งขนาดพื้นที่ห้อง จะใช้พื้นที่ประมาณ 20-24 ตร.ฟ/ คน หรือประมาณ 1,600 – 1920 ตร.ฟ ต่อห้อง (ประมาณ 1.8 –2.16 ตร.ม./คน หรือ 144 – 172.8 ตร.ม./ห้อง) (Joseph de Chiara : 312)

ความสูงของห้องต้องคำนึงถึงเรื่องอะคูสติก (Acoustic)ของเสียง ซึ่ง หนังสือ Time-saver standard ได้ให้ความสูงของห้องซ้อมดนตรีไม่ควรน้อยกว่า 14 – 18 ฟุต (4.26 – 5.48 ม.) ซึ่งนอกจาก มาตรฐานขนาดของห้องซ้อมดังกล่าวแล้ว หนังสือ Time-saver standard ยังให้มาตรฐานในเรื่องขนาดของส่วนของพื้นที่อื่นๆ จะกล่าวรายละเอียดในบทที่ 2 ส่วนในเรื่องวิธีการจัดวางพื้นที่หรือการจัดกลุ่มพื้นที่ (Zoning) นั้น ข้อพิจารณาอย่างหนึ่งที่หนังสือ Time-saver standard ได้ให้ไว้คือ มาตรฐานของลักษณะของพื้นที่ว่างภายในของพื้นที่เรียนดนตรีที่มีขนาดเล็กที่สุด ควรจะใช้พื้นที่ในลักษณะของพื้นที่เรียนแบบผสม อาทิเช่น ห้องซ้อมดนตรี (Rehearsal hall) และห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับซ้อมร้อง (Vocal group) อาจจะต้องใช้เป็นห้องเดียวกัน ถึงแม้ว่าลักษณะของห้องดังกล่าว มีความต้องการในเรื่อง อะคูสติก (Acoustic) ของเสียงที่ต่างกัน แต่เพราะปัจจัยในเรื่องของการประหยัดงบประมาณในการก่อสร้าง และงบประมาณในด้านการจ้างอาจารย์ผู้สอน จึงนำมาสู่รูปแบบของการใช้พื้นที่แบบ นิวเคลียส คือพื้นที่หนึ่งพื้นที่สามารถจะก่อให้เกิดกิจกรรมในการเรียนดนตรีได้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งสะดวกต่อการดูแลของอาจารย์ผู้สอน และห้องซ้อมดนตรีเดี่ยว (Practice room) สำหรับเครื่องดนตรีขนาดใหญ่ ควรจะมีตำแหน่งที่อยู่ใกล้กับห้องซ้อมรวม (Rehearsal room)

1.5 ขั้นตอนการศึกษา

สำหรับขั้นตอนในการศึกษาหรือกระบวนการในการทำวิจัยนั้น สืบเนื่องจากวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่มุ่งจะศึกษาถึงลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน , ลักษณะของการใช้พื้นที่ว่างภายใน และความพึงพอใจของผู้ใช้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบพื้นที่ว่างภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทย รวมถึงลักษณะของกลุ่มประชากรที่มีขนาดไม่ใหญ่ วิธีวิจัยจึงเลือกใช้วิธีการวิจัยทั้งในลักษณะเชิงปริมาณ (Quantity) และเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. วางกรอบกรณีศึกษาที่จะใช้เป็นกลุ่มประชากรในการศึกษา จากปัจจัยในเรื่องระยะเวลา และทุนในการวิจัย จึงเลือกกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง โดยจะแบ่งเป็น กลุ่มสถาบันในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 6 กรณีศึกษา กลุ่มสถาบันในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 7 กรณีศึกษา รวมทั้งสิ้น 13 กรณีศึกษา
3. ทำการสำรวจสภาพปัจจุบัน ของกรณีศึกษาทั้ง 13 แห่ง ในเบื้องต้น
4. ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบบันทึกลักษณะอุปกรณ์และเครื่องเรือนในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย , แบบสอบถามลักษณะกิจกรรมและการใช้งาน รวมถึงความพึงพอใจในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย , คำถามที่ใช้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน หรือผู้ที่ควบคุมหลักสูตรในด้านการใช้พื้นที่เรียน กิจกรรม และปัญหา และ แบบในการจดบันทึกการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม
5. ทดลองใช้เครื่องมือ ในการเก็บข้อมูล แล้วนำกลับมาปรับปรุง
6. เก็บข้อมูลภาคสนาม
   - แบบสอบถามจะแจกแก่นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเอกดนตรีไทย ในปีการศึกษา 2543 ทั้งหมด โดยฝากไว้กับอาจารย์ผู้สอนหรือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องแล้วกลับมารับคืนภายหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- แบบบันทึกลักษณะอุปกรณ์และเครื่องเรือน ในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย จะทำการสำรวจและจดบันทึก ทั้งขนาด,ลักษณะ และตำแหน่งที่มีการจัดวางอยู่
- การสัมภาษณ์อาจารย์หัวหน้าภาค,หัวหน้าสาขา หรืออาจารย์ผู้สอนปฏิบัติดนตรีไทย จะเป็นการสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้าง (Structured Interview)
- การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยจะเข้าไปอยู่ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย กรณีศึกษาละ 2 วัน โดยจะทำการสังเกตการณ์ลักษณะ Accidental Observation

7. การวิเคราะห์ข้อมูล
   - แบบสอบถามจะนำมาวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS 7.5 โดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive) และ วิเคราะห์แบบ Nonparametric โดยใช้วิธีทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแบบ Kruskal – Wallis H. และ แบบ Mann – Whitney สำหรับข้อมูลในลักษณะอันตรภาค (Interval Scale) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับปัจจัยต่างๆ ด้วยวิธีไคแสควร์ (Chi-square) สำหรับข้อมูลในลักษณะนามบัญญัติ (Nominal Scale)
   - ข้อมูลในส่วนการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์จากวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ
   - นำข้อมูลทั้งสองทางมาวิเคราะห์และพิจารณาร่วมกับลักษณะผังพื้น ของกรณีศึกษา
8. สรุปผลการวิจัย
   - ลักษณะกิจกรรมในการเรียนการสอนดนตรีไทย
   - ลักษณะการจัดพื้นที่ว่างของพื้นที่เรียนดนตรีไทย

1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

1. พื้นที่เรียนดนตรีไทย (Thai classical music learning area) หมายถึง บริเวณ หรืออาณาบริเวณ ที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีไทย
2. ห้องเรียนดนตรีไทย (Thai classical music study room) หมายถึง บริเวณที่ใช้สำหรับการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ที่มีองค์ประกอบของลักษณะกายภาพ คือ พื้น,ผนัง และเพดาน ที่ชัดเจน
3. กิจกรรมการเรียน-การสอนดนตรีไทย หมายถึง รูปแบบ,กระบวนการของการปฏิบัติเพื่อการถ่ายทอดความรู้ ในเรื่องทักษะ,บทเพลง ,ลักษณะของการบรรเลงของดนตรีไทย จากผู้สอนไปยังผู้เรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. แนวทางในการออกแบบ หมายถึง กลุ่มของข้อมูลอันเป็นเบื้องต้น ที่บอกลักษณะโดยทั่วไปของความต้องการที่จำเป็น หรือข้อพิจารณาต่างๆ ของอาคาร สำหรับการออกแบบทางสถาปัตยกรรม และสถาปัตยกรรมภายใน
5. ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ ที่ทำการสอนด้านปฏิบัติดนตรีไทยแก่นักศึกษา
6. ผู้เรียน หมายถึง นักศึกษา ที่กำลังศึกษาด้านดนตรีไทย

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางในการจัดพื้นที่ว่างภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทย
2. ได้ทราบถึงลักษณะกิจกรรมในการเรียนดนตรีไทยในส่วนที่มีผลต่อลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย
3. ได้ทราบถึงลักษณะของความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อลักษณะทางกายภาพ ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย

1.8 ข้อเสนอแนะและปัญหาในการดำเนินการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัยในขั้นดำเนินการนั้นมีด้วยกันในหลายๆด้านดังนี้คือ

1. อุปสรรคในการติดต่อและประสานงานกับ เจ้าหน้าที่ในบางกรณีศึกษา เนื่องจากลักษณะของการทำงานในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีเจ้าหน้าที่น้อยและต้องปฏิบัติงานในหลายหน้าที่ทำให้บางครั้งไม่ได้อยู่ในสำนักงาน จึงทำให้การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โดยทางโทรศัพท์เป็นไปโดยลำบาก
2. กรณีศึกษาทั้งหมดเป็นสถานศึกษา จึงทำให้มีช่วงเวลาที่เป็น วันหยุด,วันสอบ และช่วงปิดเทอม จึงทำให้ช่วงเวลาดังกล่าวไม่สามารถเข้าไปเก็บข้อมูลภาคสนามต่างๆได้
3. การดำเนินงานวิทยานิพนธ์ทั้งหมด โดยส่วนมากใช้ทุนส่วนตัวในการดำเนินงานจึงทำให้ในการดำเนินงานในส่วนการลงภาคสนามที่มีกรณีศึกษา และกลุ่มประชากรเป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องใช้ทุนทรัพย์เป็นจำนวนที่สูง ในบางช่วงที่ไม่มีทุนเพื่อดำเนินงาน จึงทำให้ในบางช่วงต้องมีการชะลอการดำเนินงานออกไป

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงานวิจัยต่อไปในอนาคต พบว่ายังมีประเด็นต่างๆที่น่าสนใจในหลายประเด็นที่ควรมีการทำการศึกษาต่อไป ดังนี้

1. การศึกษาถึงลักษณะของแนวทางในการออกแบบและลักษณะกายภาพของพื้นที่ในประเภทต่างๆ อาทิเช่น อาคารเรียนเฉพาะทาง, อาคารสำนักงานเฉพาะด้าน ฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพราะอาคารในประเภทต่างๆ เหล่านั้นถึงแม้จะดูโดยผิวเผินว่าไม่มีลักษณะที่น่าสนใจ แต่โดยอันที่จริง ลักษณะของกิจกรรมอันเป็นลักษณะเฉพาะเหล่านั้น อาจจะนำมาซึ่งความต้องการพื้นที่และเครื่องเรือนที่มีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งในปัจจุบันกิจกรรมเหล่านั้นที่ดำเนินอยู่ได้ก็เนื่องด้วยผู้ใช้ได้มีการปรับสภาพแวดล้อม หรือปรับวิธีการดำเนินชีวิต ให้เหมาะสมกับลักษณะกายภาพนั้น

2. การศึกษาในด้านสวนศาสตร์ (Acoustic) ของห้องเรียน หรือสถานที่สำหรับฟังดนตรีไทยว่าควรมีลักษณะอย่างไร เนื่องจากการศึกษาในประเด็นดังกล่าวต้องใช้ความรู้ในหลายๆ ด้านประกอบกันอาทิเช่น ฟิสิกส์ของเสียง,ความรู้ทางด้านดนตรี ฯ การศึกษาในประเด็นนี้อาจจะต้องประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ร่วมกันดำเนินงาน
3. การศึกษาในเชิงเปรียบเทียบในด้าน "วิธีการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีไทย" หรือการศึกษาเพื่อพัฒนาวิธีการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีไทย
4. การศึกษาประเมินผลหลังการเข้าใช้อาคาร (Post-Occupancy Evaluation) ในด้านระบบเทคนิคของอาคาร (Technical Elements of Building Performance) เช่น ระบบการป้องกันอัคคีภัย ,โครงสร้างของอาคาร ,ระบบสุขาภิบาลและระบบระบายอากาศ ฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2
เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งสามารถประมวลสรุปได้ดังนี้

1. นิยามของ"แนวทางในการออกแบบทางสถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมภายใน
2. การเรียนการสอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา
3. แนวทางการออกแบบพื้นที่เรียน (Learning Space)ในระดับอุดมศึกษา
4. ทฤษฎีอาณาเขตครอบครอง กับอาคารทางการศึกษา
5. แนวทางในการจัดพื้นที่ว่างภายในของพื้นที่เรียนดนตรีสากล

2.1 นิยามของ" แนวทางในการออกแบบทางสถาปัตยกรรม และสถาปัตย-กรรมภายใน"

สำหรับนิยามของคำว่า "แนวทางในการออกแบบทางสถาปัตยกรรม และ สถาปัตยกรรมภายใน" นั้นโดยงานเอกสารต่างๆ ยังไม่มีผู้ใดให้คำจำกัดความหรือนิยามไว้ มีเพียงแต่เป้าหมาย, จุดประสงค์ , ลักษณะ และกระบวนการในการจัดทำ ดังนั้นในเบื้องต้นจึงควรจะทำความเข้าใจถึงจุดประสงค์ ในการจัดทำแนวทางในการออกแบบทางสถาปัตยกรรม ฯ ก่อนว่ามีจุดประสงค์อย่างไร การจัดทำแนวทางในการออกแบบทางสถาปัตยกรรม ฯ เริ่มมีการจัดทำครั้งแรกในราว ปี ค.ศ.1970 โดยหน่วยงานทางวิศวกรรมของตำรวจ ประเทศสหรัฐอเมริกา (Heimsath 1997: 111) ได้เริ่มจัดทำเป็นครั้งแรก เพราะว่าหน่วยงานต่างๆ ในทางราชการมักจะมีการสร้างโครงการทางสถาปัตยกรรมต่างๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เพื่อเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายต่างๆ การจัดทำแนวทางในการออกแบบฯจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สถาปนิกผู้ออกแบบ ทำงานได้สะดวกขึ้น และแนวทางในการออกแบบได้มีการจัดทำขึ้นในภายหลังโดยหลายหน่วยงาน แต่โดยส่วนใหญ่จะมาจากสองแหล่งคือ หนึ่งหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกำกับดูแลเกี่ยวกับงานสถาปัตยกรรม และ สองคือองค์กรหน่วยงานทางวิชาชีพสถาปัตยกรรม อันได้แก่ สมาคมทางวิชาชีพ , องค์กรการศึกษาทางสถาปัตยกรรม

แนวทางในการออกแบบที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐนั้นจะมีผลกระทบต่อสถาปนิกโดยตรง(Heimsath 1977:111) เพราะรูปแบบที่ใช้จะออกมาในรูป กฎหมาย , พระราชบัญญัติต่างๆ และมีจุดประสงค์ ที่จะคุ้มครองชีวิต,ทรัพย์สิน,สวัสดิภาพ ของบุคคลต่างๆ ในสังคมนั้น การจัดทำแนวทางในการออกแบบฯ ในรูปของ กฎหมาย จะจัดทำขึ้นจากพื้นฐานของทางสังคม,ภูมิศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ จึงเป็นแนวทางในการออกแบบฯ ที่สถาปนิกต้องปฏิบัติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะจะมีการตรวจสอบงานออกแบบดังกล่าว จากหน่วยงานของรัฐเสมอ

ในส่วนขององค์กรหน่วยงานทางวิชาชีพสถาปัตยกรรมและองค์กรทางการศึกษา การจัดทำแนวทางในการออกแบบฯ จะมีจุดประสงค์ให้เป็นข้อมูลเบื้องต้นกับสถาปนิกในการ ออกแบบ และสามารถให้สถาปนิกนำไปปรับใช้ในงานออกแบบฯ ต่างๆตามความเหมาะสม อีกจุดประสงค์หนึ่งคือเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างเจ้าของงาน กับสถาปนิก เพื่อที่จะได้มีความเข้าใจตรงกันและช่วยให้เจ้าของงานหรือเจ้าของโครงการที่ไม่มีความสันทัดในกระบวนการทางสถาปัตยกรรม สามารถที่จะรู้และเข้าใจในงานสถาปัตยกรรมนั้นๆ และสามารที่จะนำไปเป็นข้อมูลเพื่อวางแผนในการจัดการบริหาร โครงการต่อไป ซึ่งแนวทางในการออกแบบฯ ที่ใช้กันแพร่หลายได้แก่ Time-Saver Standards for Building Types, Interior Graphic and Design Standards ซึ่งจัดทำและรวบรวมโดย The Department of Design, Collage of Architecture and Environmental Design, Arizona State University (Reznikoff 1986:5) เป็นต้น

ในส่วนของสถาปนิก กระบวนการออกแบบงานสถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมภายใน นั้นจะประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. ขั้นริเริ่มโครงการและกำหนดขอบเขตของปัญหา
2. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
3. ขั้นออกแบบทางเลือก
4. ขั้นประเมินแบบทางเลือก
5. ขั้นพัฒนาแบบ
6. ขั้นจัดทำเอกสารงานก่อสร้างและดำเนินการก่อสร้าง
7. ขั้นประเมินผลหลังการเข้าอยู่

(ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ หรยางกูร 2539:29)

โดยแนวทางในการออกแบบฯ จะเข้ามามีบทบาทในการทำงานของสถาปนิกตั้งแต่ ขั้นที่ 1 จนถึงขั้นที่ 5 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นที่ 2 คือ ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ ข้อมูล โดยปกติแล้วถึงแม้ว่าจะไม่มีแนวทางในการออกแบบ สถาปนิกก็จำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเข้ามาสู่ขั้นตอนการออกแบบ ข้อมูลเหล่านั้นมักจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อโครงการนั้นๆ ซึ่งบางครั้งอาจจะมีการเรียกที่แตกต่างๆ กันออกไป เช่น รายละเอียดโครงการ , โปรแกรมออกแบบ, กำหนดการของโครงการและการจัดดำเนินการออกแบบ เป็นต้น (วิมลสิทธิ์ หรยางกูร 2539: 161) แต่ถึงแม้จะเรียกด้วยชื่อที่แตกต่างกันอย่างไร ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ หรยางกูร ได้ให้นิยามไว้ว่า "รายละเอียดโครงการ"(program) คือสิ่งที่แสดงความต้องการของเจ้าของโครงการสำหรับงานออกแบบ และเป็นสิ่งที่ผู้ออกแบบต้องการใช้สำหรับงานออกแบบเพื่อ

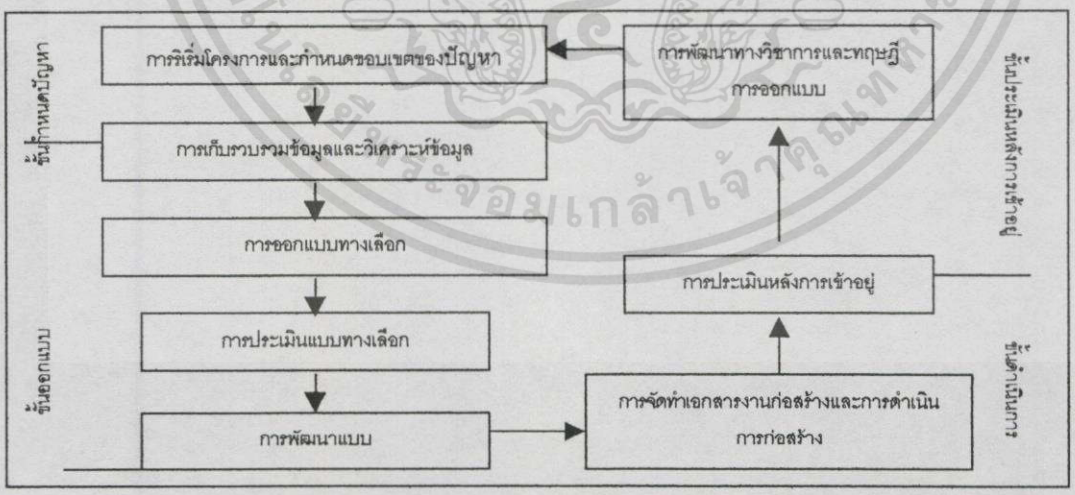
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้ได้ผลงาน ออกแบบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ" (วิมลสิทธ์ หรยางกูร 2539: 161)

เมื่อมีการศึกษาเพื่อจัดทำแนวทางในการออกแบบของงานสถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมภายใน ข้อมูลบางส่วนได้มีการสรุปเป็นแนวทางไว้ให้สถาปนิกและเจ้าของ โครงการจึงทำให้ประหยัดเวลาในการหาข้อมูลและยังทำให้ลดจุดบกพร่องในงานออกแบบทางสถาปัตยกรรมลง

สำหรับกระบวนการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการออกแบบฯ นั้นมีผู้เสนอแนวคิดที่ใช้การศึกษาประเมินอาคารหรืองานสถาปัตยกรรมหลังจากอาคารนั้นมีการเข้าใช้ หรือ การประเมินหลังการเข้าอยู่ (Post-Occupied Evaluation)

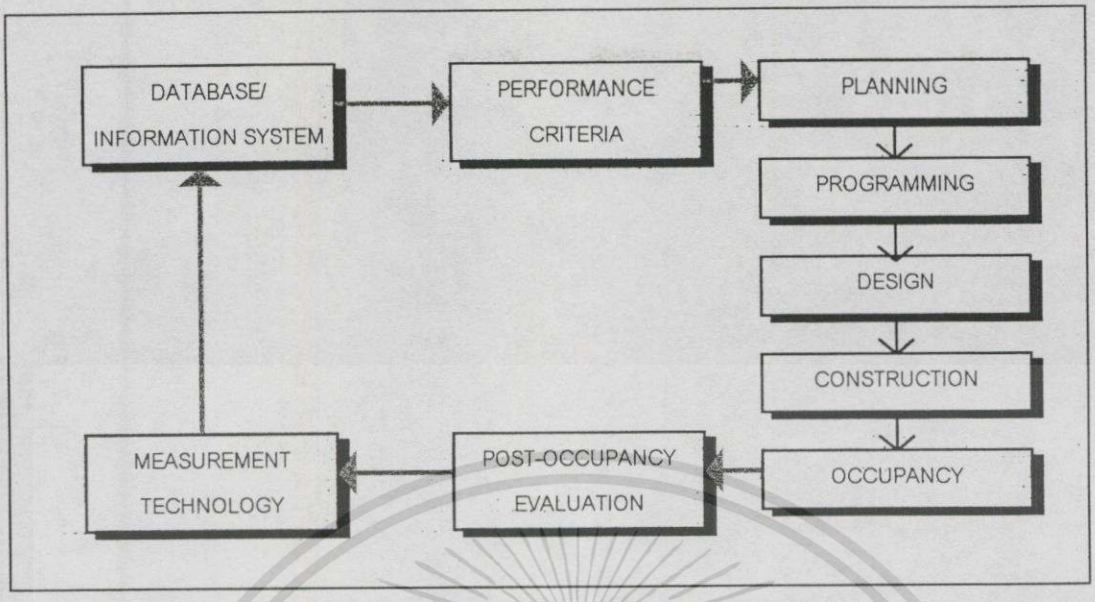
> ซึ่งข่าวสารที่ได้จากการประเมินในขั้นนี้ ย่อมเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขงานในขั้นตอนต่างๆ ก่อนหน้านี้ นั้นคือมีวงจรป้อนกลับเกิดขึ้นจากผลของการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ หากจะพิจารณาในแง่ของความก้าวหน้าทางสถาปัตยกรรมข่าวสารที่ได้จากการประเมินผลหลังการเข้าอยู่ ย่อมมีส่วนในการเสริมสร้างทฤษฎีออกแบบ และมีประโยชน์โดยตรงต่อการปฏิบัติวิชาชีพ เพราะสามารถนำไปปรับปรุงงานออกแบบอาคารประเภทเดียวกันในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการจัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อการออกแบบ
> (วิมลสิทธิ์ หรยางกูร 2539 : 37)

รูปที่ 2.1 แสดงขั้นตอนการออกแบบทางสถาปัตยกรรม (วิมลสิทธิ์ หรยางกูร 2532 : 27)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

รูปที่ 2.2 แสดงกระบวนการทำงานเพื่อได้มาซึ่งแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรม
(Preiser 1988 : 47)

สำหรับผลที่ได้รับของการประเมินหลังการเข้าอยู่ นั้นนอกจากการสร้างและพัฒนา แนวทาง หรือบรรทัดฐาน ให้กับงานออกแบบทางสถาปัตยกรรมแล้ว ยังมีประโยชน์ในลักษณะอื่นๆ อันได้แก่ ตัวอาคารที่ได้มีการประเมินสามารถทราบถึงปัญหาในปัจจุบัน จึงสามารถปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในระยะยาวต่อไปได้ (Preiser 1988: 5) ในแนวทางในการศึกษาดังกล่าว Clovis Heimsathแห่ง The American Institute of Architects (AIA) ก็มีแนวคิดไปในแนวทางเดียวกัน แต่มีประเด็นที่น่าสนใจคือ การทำประเมินอาคารหลังการเข้าอยู่ นั้นควรจะทำหลังจากมีการเข้าใช้อาคารอย่างน้อย 3 ปีจึงจะเห็นการปฏิเสธหรือตอบรับของพฤติกรรม ในการใช้งานของอาคาร

ในส่วนประเด็นต่างๆ ที่จะนำมาทำการประเมินนั้น ก็แตกต่างกันขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ว่าเมื่อประเมินอาคารหลังการเข้าอยู่ แล้วผลที่ได้จะนำไปใช้ในทางใด อาทิเช่น การบริหารโครงการ , การพัฒนาโครงการในอนาคต ฯ ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ หรยางกูร ได้เสนอแนะว่า

> การประเมินโครงการหลังการเข้าอยู่ โดยทั่วไปมักเน้นการประเมินความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งโครงการของรัฐ การประเมินผลโครงการเน้นเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้งบประมาณ ผลงานที่ได้ดำเนินไปแล้วและระยะเวลาที่เกี่ยวข้อง อุปสรรคที่ขัดขวางการดำเนินงาน ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเข้าอยู่ ตลอดจนจำนวนและลักษณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
40626

ประชากรของผู้เข้าอยู่สำหรับโครงการเคหะการ การประเมินผลโครงการในลักษณะดังกล่าว มีจุดมุ่งหมายที่จะทำเป็นรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมายเป็นสำคัญ แต่การประเมินผลโครงการควรจะได้ขยายตัวให้รวมไปถึงประเด็นอื่นๆ เช่น สมรรถนะของอาคาร พฤติกรรมของผู้ใช้ทั้งพฤติกรรมภายในและภายนอก ฯลฯ การประเมินด้านสมรรถนะของอาคารนั้น เป็นการประเมินความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์และความต้องการที่กำหนดไว้ในรายละเอียดโครงการและแบบ หรือระหว่างหลักวิชา กับสภาพแวดล้อมที่ได้จัดทำ อาจเป็นทางด้านความสะดวกในการใช้สอย (ตำแหน่งและการจัด) ความพอเพียงต่อการใช้สอย (ขนาดและจำนวน) ความเหมาะสมทางสภาวะแวดล้อม (แสงสว่าง การระบายอากาศ อุณหภูมิ) "(วิมลสิทธิ์ หรยางกูร 2539 : 37-38)

ในการประเมินผลหลังการเข้าอยู่ ตามแนวคิดของหนังสือ Post-Occupancy Evaluation โดย Wolfgang F.E.Preiser, Harvey Z. Rabinowitz และ Edward T.White ได้แบ่งแยกสิ่งที่ควรทำการประเมินในอาคารออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ

1. องค์ประกอบด้านเทคนิคของอาคาร (Technical Elements of Building Performance) ได้แก่ การป้องกันอัคคีภัย (Fire Safety) , โครงสร้างของอาคาร (Structure) , ระบบสุขาภิบาลและระบบระบายอากาศ (Sanitation and Ventilation) , ระบบไฟฟ้า (Electrical) , ระบบผนังด้านนอก (Exterior Walls) , หลังคา (Roofs) , ลักษณะของการตกแต่งผิวภายใน (Interior finishes) , ระบบการสะท้อนของเสียง (Acoustics) , การให้แสงสว่าง (Illumination) และ ระบบควบคุมสภาพแวดล้อมภายในอาคาร (Environmental Control Systems)

2. องค์ประกอบด้านประโยชน์ใช้สอยของอาคาร (Functional Elements of Building Performance) ได้แก่ ตัวแปรด้านมนุษย์ (Human Factors) ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องสัดส่วนทางกายภาพของมนุษย์ ความรู้สึกสะดวก,ความรู้สึกปลอดภัยของบุคลลผู้ใช้อาคาร , การเก็บสิ่งของ (Storage) , การติดต่อปฏิสัมพันธ์และการเลื่อนไหลของระบบการทำงาน (Communication and workflow) , ความยืดหยุ่นและการปรับเปลี่ยนของการใช้พื้นที่ (Flexibility and Change) และประโยชน์ใช้สอยอันเป็นพิเศษในอาคารแต่ละชนิด (Specialization within building types)

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Elements of Building Performance) ซึ่งในส่วนนี้จะเป็นทั้งพฤติกรรมทั้งภายนอก และภายใน ได้แก่ ระยะห่างและอาณาเขตครอบครอง (Proxemics and Territoriality) , ความเป็นส่วนตัวและความสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อม (Privacy and Interaction) , การรับรู้สภาพแวดล้อม (Environmental Perception) , ความรู้สึกและความหมาย (Image and Meaning) และ การรู้และการเข้าถึงสภาพแวดล้อม (Environmental Cognition and Orientation (Preiser 1988 : 40-46)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นได้ว่าประเด็นต่างๆ ที่ควรประเมินนั้น เป็นประเด็นหรือข้อพิจารณาเดียวกับข้อมูลเพื่อการออกแบบสำหรับสถาปนิกหรือสถาปนิกภายในซึ่งประเด็นเหล่านี้ต่างก็เป็นตัวแปรที่สำคัญต่องานออกแบบทางสถาปัตยกรรม

สำหรับในส่วนของการนำเสนอแนวทางในการออกแบบทางสถาปัตยกรรมนั้น การนำเสนอควรแบ่งออกเป็น 4 ระดับคือ

1.ระดับพื้นที่ (Area)

2.ระดับการจัดกลุ่มของพื้นที่ (Area Cluster)

3.ระดับอาคาร(Building)

4.ระดับองค์กร(Campus)

5.ระดับชุมชน(Community)

ดังแสดงให้เห็นในตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงระดับของรายละเอียดในการจัดทำแนวทางในการออกแบบทางสถาปัตยกรรม (Heimsath 1977 : 118-119)

ระดับ	ลักษณะรายละเอียดที่ต้องกล่าวถึง
1. ระดับพื้นที่ (Area)	บทบาทหน้าที่ , กิจกรรม , อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม , ความต้องการของผู้ใช้ , ความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนพื้นที่
2. ระดับการจัดกลุ่มพื้นที่ (Area Cluster)	บทบาทและหน้าที่ , รูปแบบของการจัดกลุ่ม,กิจกรรม , ลักษณะการใกล้-ไกลและความสัมพันธ์ของแต่ละพื้นที่ , ระบบการสัญจร , การควบคุม , ระยะเวลาการใช้งาน , ความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนพื้นที่
3. ระดับอาคาร (Building)	โอกาสในการขยายตัว , กิจกรรม ,ลักษณะของสังคม , การจัดการบริหารในระดับอาคาร, การสัญจร , การควบคุม/การให้อิสระ , การดูแลความปลอดภัย
4. ระดับองค์กร (Campus)	ระบบนิเวศน์ในระดับองค์กร , ลักษณะของสังคมในองค์กร , การจัดการบริหารและการปกครอง , การสัญจร , การควบคุม/การให้อิสระ , การป้องกันอาณาเขต
5. ระดับชุมชน (Community)	ระบบนิเวศน์ในระดับชุมชน , บรรทัดฐานค่านิยมของชุมชน , ความหลากหลายของกิจกรรมในชุมชน , การสัญจร , ขนาดของชุมชน , สภาพเปลี่ยนแปลงของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการนำเสนอในลักษณะดังกล่าวนี้ใกล้เคียงกับวิธีการจัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อการออกแบบงานสถาปัตยกรรม ซึ่งรายละเอียดโครงการเพื่อการออกแบบ ฯ นั้นมีจุดประสงค์ที่จะเป็นข้อมูลเพื่อการออกแบบงานสถาปัตยกรรมเฉพาะที่ แต่แนวทางในการออกแบบ ฯ มีจุดประสงค์ที่จะนำเสนอข้อมูลเพื่อการออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่ไม่เฉพาะเจาะจง เพื่อให้สถาปนิกหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องอาทิ เช่น เจ้าของโครงการ ,ที่ปรึกษาโครงการ หรือ ผู้ดูแลบริหารโครงการ นำไปปรับใช้ตามความเหมาะสมของโครงการสถาปัตยกรรม หรือลักษณะของการทำงานต่างๆ อีกครั้งหนึ่ง รายละเอียดโครงการเพื่อการออกแบบ ฯ จึงสามารถมีรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจงได้มากกว่าแนวทางในการออกแบบ ฯ รายละเอียดโครงการเพื่อการออกแบบ ฯ นั้นจะประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญๆที่ต้องกล่าวถึง 5 ส่วนคือ

1.วัตถุประสงค์ (Objectives)

2.สภาพแวดล้อม (Environments)

3.กิจกรรม (Activities)

4.อาคาร (Building)

5.ทรัพยากร (Resources)

(วิมลสิทธิ์ หรยางกูร 2539 : 186-187)

ในแต่ละรายละเอียดของเนื้อหาของรายละเอียดโครงการเพื่อการออกแบบทางสถาปัตยกรรมจะเป็นการรวบรวมข้อมูลที่สถาปนิก หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการต้องทราบ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาและตัดสินใจเพื่อการออกแบบสถาปัตยกรรม ให้สอดคล้องกับสภาพเป็นจริงในด้านต่างๆ มากที่สุด เช่น ด้านพฤติกรรมของผู้ใช้ , ด้านสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ , ด้านพฤติกรรมการบริหารจัดการของโครงการ หรือแม้แต่การจัดการด้านระบบ เงินทุนของโครงการ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.2 แสดงรายละเอียดในการจัดทำรายละเอียดโครงการทางสถาปัตยกรรม (Architectural Programming)

หัวข้อ	รายละเอียด
1. จุดประสงค์ (Objectives)	ประวัติความเป็นมาของโครงการ, เป้าหมายของโครงการ, วัตถุประสงค์ , นโยบาย , ขอบเขตโครงการ
2. สภาพแวดล้อม (Environmental)	ตำแหน่งที่ตั้งของโครงการ,ผลกระทบของที่ตั้งที่มีต่อโครงการ , กฎหมายผังเมืองที่เกี่ยวข้องกับโครงการ,ความหนาแน่นของประชากร,สภาพความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่บริการชุมชน, สภาพมูลฐานทางสังคมเกี่ยวกับเศรษฐกิจและวัฒนธรรม,สภาพที่ตั้งของโครงการทางภูมิศาสตร์,สภาพภูมิทัศน์,สภาพนิเวศน์วิทยา, สภาพภูมิอากาศ,
3. กิจกรรม (Activities)	ความสัมพันธ์ทางด้านหน้าที่ใช้สอยระหว่างกิจกรรมต่างๆ,ความสัมพันธ์ทางกิจกรรมระหว่างการกระทำต่างๆ,ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมและการกระทำกับพื้นที่ใช้สอยต่างๆ,ระบบควบคุมสภาวะแวดล้อมและระบบอำนวยความสะดวก,ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับผู้ใช้,รายละเอียดมิติเวลาของกิจกรรมซึ่งกำหนดช่วงเวลาที่มีกิจกรรมเกิดขึ้น,ระบบการบริหารกิจการของโครงการ,รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ใช้อาคาร
4. อาคาร (Building)	รายละเอียดตำแหน่งการจัดที่เหมาะสม,รายละเอียดด้านคุณภาพอุปกรณ์,ขนาดและรูปร่างของพื้นที่ใช้สอย,ขนาดของพื้นที่ชั้นอาคาร, ตำแหน่งของพื้นที่หรือความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอยต่างๆตลอดจนการจัดภายในของพื้นที่ใช้สอย,ความต้องการด้านคุณภาพของวัสดุผิวสำเร็จและอุปกรณ์ใช้สอย,ระบบอุปกรณ์ต่างๆ เช่น ระบบไฟฟ้า,ระบบประปา,ระบบแสงสว่าง ฯลฯ
5. ทรัพยากร (Resources)	งบประมาณของโครงการ

(วิมลสิทธิ์ หรยางกูร 2539 : 186-192)

โดยสรุปแนวทางในการออกแบบทางสถาปัตยกรรมก็คือ กลุ่มของข้อมูลที่เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของสถาปัตยกรรมนั้นๆในด้านต่างๆ ซึ่งกลุ่มข้อมูลเหล่านั้นจะแบ่งได้ 5 ระดับคือ 1. ระดับพื้นที่ (Area) 2.ระดับการจัดกลุ่มของพื้นที่ (Area clusters) 3.ระดับอาคาร (Building) 4.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับองค์กร (Campus) 5.ระดับชุมชน (Communities) แนวทางในการ ออกแบบทางสถาปัตยกรรมควรแสดงกลุ่มข้อมูลในระดับดังกล่าว และการได้มาซึ่งแนวทางในการออกแบบฯ นั้นจะได้มาจากการศึกษาประเมินอาคารหลังการเข้าอยู่ (Post-occupancy Evaluation) เพื่อที่จะได้ศึกษาทั้งผลดีและผลเสียต่างๆ ในอาคารแล้วนำมาสรุปเพื่อแนวทางในการออกแบบทางสถาปัตยกรรมต่อไป ดังนั้นแนวทางในการออกแบบจึงสามารถพัฒนาต่อไปได้ ถ้าตัวแปรต่างๆ ในการออกแบบมีการเปลี่ยนแปลง

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้มีจุดประสงค์ที่จะได้ศึกษาเพื่อหาแนวทางในการออกแบบกายภาพทางสถาปัตยกรรมภายใน ดังนั้นกลุ่มข้อมูลที่จะนำเสนอในแนวทางในการออกแบบฯ จึงจะอยู่ใน 4 ระดับคือ

1. ระดับพื้นที่ (Area)
2. ระดับการจัดกลุ่มของพื้นที่ (Area clusters)
3. ระดับอาคาร (Building)
4. ระดับองค์กร (Campus)

โดยทั้ง 4 ระดับดังกล่าว เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับสถาปนิกภายใน ในการที่จะนำไปออกแบบและจัดการกับสภาพแวดล้อมทางสถาปัตยกรรมภายใน ส่วนในระดับชุมชน (Community) นั้นจะเป็นข้อที่ต้องพึงพิจารณาของ สถาปนิก , ภูมิสถาปนิก และ นักวางผังเมือง ที่จะต้องนำไปจัดการและออกแบบให้สัมพันธ์และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในระดับชุมชน , เมือง , ภาค หรือประเทศ ต่อไป

2.2 การเรียนการสอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา

ในหัวข้อนี้จะศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้ทราบถึงสภาพและลักษณะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในด้านต่างๆ ของการเรียนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา

การเรียนดนตรีไทยในช่วงก่อน สมัยรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว นั้นเป็นการเรียนที่เกิดขึ้นในลักษณะนอกระบบโรงเรียน คือ เมื่อบุคคลใดมีความสนใจใคร่ที่จะเรียนดนตรีไทย ก็จะเข้าไปฝากตัวกับอาจารย์ และเมื่ออาจารย์รับเป็นศิษย์ ศิษย์ก็จะพักอาศัยภายในสำนักของอาจารย์ และช่วยเหลืองานต่างๆ ของอาจารย์ ในขณะเดียวกันอาจารย์ก็จะเริ่มประสิทธิประสาทวิชาให้ การจบการศึกษาครูผู้สอนจะพิจารณาถึงความสามารถทางดนตรีของศิษย์และวุฒิภาวะในด้านต่างๆ ของศิษย์ ซึ่งเป็นการประเมินโดยใช้ประสบการณ์ของครูผู้สอนเองว่า ศิษย์ของตนสามารถจะออกไปเป็นอิสระ หรือสามารถที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาจากตนต่อไปได้หรือไม่ ระบบการเรียนในลักษณะนี้ เป็นลักษณะร่วมของการถ่ายทอดวิชาความรู้ในแขนงต่างๆ ใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัฒนธรรมไทยตั้งแต่ครั้งโบราณ จนเมื่อประเทศไทยเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง ในด้านต่างๆ ในสมัยรัชกาลที่ 5 ทั้งการปกครอง , การศึกษา โดยเฉพาะ ในด้านการศึกษา ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนแห่งแรกขึ้นในประเทศไทย ลักษณะการเรียนและการถ่ายทอดความรู้ของไทยจึงมีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสากลมากขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ศาสตร์วิชาสาขาดนตรีไทยก็มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะดังกล่าวเช่นเดียวกัน โดยเริ่มมีการจัดตั้ง " โรงเรียนพรานหลวง กรมมหรสพ " (เรณู โกศินานนท์ 2535: 25) โดยเป็นพระราชประสงค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ที่ทรงต้องการฟื้นฟู การมหรสพของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โขน ละคร และดนตรี ให้มีการสืบสานต่อไป จึงได้ทรงโปรดเกล้า ให้จัดตั้งโรงเรียนดังกล่าวขึ้นโดยให้ขึ้นตรงกับกระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน) โรงเรียนพรานหลวง กรมมหรสพ เป็นโรงเรียนที่ทำการอย่างสามัญเหมือนโรงเรียนทั่วไปในสมัยนั้น โดยแบ่งเป็น 6 ชั้น แต่มิได้มีการเรียกเป็น ชั้นประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา แต่อย่างใด ต่อมาได้มีการยุบกรมมหรสพ ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 เพราะสภาวะเศรษฐกิจในประเทศที่ย่ำแย่ จึงต้องมีการรักษาดุลงบประมาณของประเทศ จึงมีผลให้ โรงเรียนพรานหลวง กรมมหรสพ ถูกยุบไปด้วย แต่ต่อมาเมื่อหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อปี พ.ศ.2475 รัฐบาลได้มีการจัดตั้งกรมศิลปากรขึ้น โดยอยู่ภายใต้การปกครองของกระทรวงธรรมการ ซึ่งมีหลวงวิจิตรวาทการเป็นอธิบดีคนแรก และมีแนวคิดที่จะจัดการเรียนการสอนวิชาชีพทางนาฏศิลป์และดนตรีไทยในระบบโรงเรียนขึ้น จึงมีการสถาปนา "โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์" ขึ้น ในปี พ.ศ. 2477 โดยมีการให้การศึกษาทั้ง วิชาสามัญ วิชานาฏศิลป์ไทย และ ดนตรีไทย (อานันท์ นาคคง 2540 : 16) โดยจัดตั้งในบริเวณพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร และโรงเรียนดังกล่าวได้มีการพัฒนามาเป็น " วิทยาลัยนาฏศิลป์ " ในปัจจุบัน

สำหรับการเรียนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษานั้น เริ่มจากในปี พ.ศ.2504 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีวิชาความซาบซึ้งดนตรี (Music Appreciation) เป็นวิชาเลือกให้แก่นักศึกษา โดยมีจุดประสงค์ที่จะให้นักศึกษาผู้เรียนได้มีความซาบซึ้งดนตรี เพื่อเป็น พื้นฐานแห่งชีวิต และในก่อนหน้านั้น คือในปี พ.ศ.2503 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตร ของระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยมีการเพิ่มเนื้อหาวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ ลงในหมวดวิชาศิลปศึกษา จึงทำให้โรงเรียนในระดับประถม และมัธยมทั่วประเทศมีความต้องการครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์มากขึ้น จึงได้มีการเปิดหลักสูตรดนตรีไทยเป็นวิชาเอก และวิชาโทขึ้น ในวิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัย โดยมีขึ้นที่ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นแห่งแรก ในปี พ.ศ.2513 (สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในปัจจุบัน) (สุกรี เจริญสุข 2540 : 4) ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในส่วนสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดของทบวงมหาวิทยาลัยนั้น มีการเปิดสอนในลักษณะ วิชาโทดนตรีศึกษา ในปี พ.ศ.2516 ในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาได้พัฒนาขึ้นมาเป็นวิชาเอกในปีการศึกษา 2520 และในปี พ.ศ.2519 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้เปิดสอนวิชาเอกดนตรี ในภาควิชาดุริยางค์ศาสตร์ โดยรับนักศึกษาที่จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง วิชาเอกดนตรี) มาศึกษาต่ออีก 2 ปี จึงได้รับวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาที่เปิดขึ้นในช่วงนี้ยังมีจุดประสงค์ ในการผลิตบัณฑิตออกไปเพื่อเป็นครูผู้สอนดนตรี และในปีการศึกษา 2526 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้สถาปนา คณะศิลปกรรมศาสตร์และเปิดหลักสูตรดุริยางค์ศาสตร์ขึ้นโดยมีทั้งดุริยางค์ศาสตร์ไทยและสากล มีจุดประสงค์ที่จะผลิตบัณฑิตที่เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีในแต่ละแขนงเพื่อที่จะไปประกอบอาชีพทางด้านดนตรีโดยเฉพาะ หลังจากนั้น ได้มีสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยได้เปิดหลักสูตรในลักษณะดังกล่าวขึ้นอีกหลายสถาบัน ในปัจจุบันมีทั้งหมด 8 สถาบัน และมี 4 สถาบันที่ ทำการเรียนการสอนในเขตกรุงเทพมหานคร คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัยมหิดล และเป็นสถาบันอุดมศึกษาหรือวิทยาเขตในส่วนภูมิภาค 4 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ , มหาวิทยาลัยขอนแก่น ,มหาวิทยาลัยมหาสารคามและมหาวิทยาลัยบูรพา และ ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (2540-2544) ได้บรรจุหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทย ทั้งในระดับปริญญาตรี และปริญญาโทไว้ 7 หลักสูตร จาก 7 สถาบัน ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 ตารางแสดงสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดของทบวงมหาวิทยาลัย และหลักสูตรที่เปิดสอนที่เกี่ยวกับดนตรีไทย ในปัจจุบัน และที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (2540-2544)

สถาบันอุดมศึกษา	คณะ/ภาควิชา/สาขา	หลักสูตร	หมายเหตุ
1.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1.1 คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการสอนเฉพาะ วิชาเอกดนตรีศึกษา (ดนตรีไทย)	1.1.1 ค.บ.(การสอนวิชาเฉพาะดนตรีไทย) 1.1.2 ค.ม.(ดนตรีศึกษา)	-พ.ศ.2520 -แผน 8 (พ.ศ.2540)
	1.2 คณะศิลปกรรมศาสตร์ ภาควิชาดุริยางคศิลป์	1.2.1 ศ.บ.(ดุริยางค์ไทย)	-พ.ศ.2526
2.มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	2.1 คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาศิลปนิเทศ	2.1.1 ศ.บ.(ดนตรีไทย) 2.1.2 ศ.ม.(ดนตรีไทย)	-พ.ศ.2530 -แผน 8(พ.ศ.2543)
3.มหาวิทยาลัยขอนแก่น	3.1 คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาดนตรีไทย	3.1.1 ศ.บ.(ดนตรีไทย)	-พ.ศ.2539

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

สถาบันอุดมศึกษา	คณะ/ภาควิชา/สาขา	หลักสูตร	หมายเหตุ
4.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	4.1 คณะศิลปกรรมศาสตร์	4.1.1 กศ.บ. (ดุริยางคศาสตร์ไทย) 4.1.2 ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา)	-พ.ศ.2538 -พ.ศ.2540
5.มหาวิทยาลัยศิลปากร	5.1 คณะอักษรศาสตร์ สาขาวิชาสังคีตศิลป์ไทย	5.1.1 ศ.บ. (สังคีตศิลป์ไทย)	
6.มหาวิทยาลัยมหิดล	6.1 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์	6.1.1 ศ.บ.(ดนตรีไทย)	
7. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	7.1คณะมนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย	7.1.1 ศ.บ.(ดุริยางคศาสตร์ไทย)	พ.ศ.2539
8.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	8.1 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาดนตรีศึกษา		แผน 8 พ.ศ.2543
9.มหาวิทยาลัยทักษิณ	9.1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาดุริยางคศาสต์		แผน 8 พ.ศ.2543
10.มหาวิทยาลัยบูรพา	10.1คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย		แผน 8 พ.ศ.2540
11.มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	11.1คณะศึกษาศาสตร์ สาขาดนตรีศึกษา		แผน 8 พ.ศ.2540

ซึ่งในปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดทำการสอนในหลักสูตรทางด้านดนตรีไทยนั้น นอกจากสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ตามที่แสดงในตารางที่ 2.3 ก็ยังมีสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร , สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล , สถาบันราชภัฏ ทั้ง 36 แห่งทั่วประเทศ ที่ทำการเปิดสอนในหลักสูตรทางด้านดนตรีไทย ดังแสดงในตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 ตารางแสดงสถาบันระดับอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดหลักสูตรด้านดนตรีไทย

สถาบันอุดมศึกษา	คณะ/ภาควิชา/สาขา	หลักสูตร
1.สถาบันราชภัฏเชียงใหม่	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
2.สถาบันราชภัฏลำปาง	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	อนุ.ศบ.(ดนตรี)
3.สถาบันราชภัฏอุตรดิษฐ์	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
4.สถาบันราชภัฏนครสวรรค์	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
5.สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

สถาบันอุดมศึกษา	คณะ/ภาควิชา/สาขา	หลักสูตร
6.สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
7.สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
8.สถาบันราชภัฏมหาสารคาม	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
9.สถาบันราชภัฏอุดรธานี	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
10.สถาบันราชภัฏสกลนคร	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	อนุ.ศบ.(ดนตรี)
11.สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
12.สถาบันราชภัฏสุรินทร์	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
13.สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
14.สถาบันราชภัฏราชนครินทร์	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
15.สถาบันราชภัฏเทพสตรี	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
16.สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
17.สถาบันราชภัฏนครปฐม	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
18.สถาบันราชภัฏเพชรบุรี	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
19.สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
20.สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
21.สถาบันราชภัฏภูเก็ต	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
22.สถาบันราชภัฏสงขลา	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
23. สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
24.สถาบันราชภัฏพระนคร	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
25.สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
26.สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	ศิลปกรรมศาสตร์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)
27.สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	นาฏศิลป์และดุริยางค์	กศบ.(ดนตรีศึกษา)

ซึ่งหลักสูตรของสถาบันในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการนั้น จะเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นที่จะผลิตบุคลากร ที่เชี่ยวชาญในด้านการสอนดนตรีไทย ซึ่งถ้าแบ่งลักษณะการเรียนการสอนด้านดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษาตามการจำแนกสาขาวิชาของ ISCED(International Standard Classification of Education) ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยจะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science and Teacher Training)
2. กลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine and Applied Arts)

(สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย 2538 : 277)

สำหรับจุดประสงค์ของการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาย่อมมีความแตกต่างจากการเรียนการสอนดนตรีในระดับอื่นๆ คือ ในระดับปฐมวัยจะมุ่งพัฒนาความพร้อมด้านต่างๆ ให้กับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้เรียน ระดับประถมศึกษาวิชาดนตรีเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรมีจุดประสงค์เพื่อวางรากฐานทางเจตคติค่านิยมทางดนตรี ในระดับมัธยมศึกษาการเรียนดนตรีจะมีสองลักษณะ คือ หลักสูตรดนตรีที่บังคับสำหรับผู้เรียนทุกคนซึ่งมีจุดประสงค์เหมือนในระดับประถมศึกษา และหลักสูตรสำหรับผู้ที่สนใจโดยเฉพาะ ซึ่งหลักสูตรลักษณะนี้มีจุดประสงค์ที่จะปูพื้นฐานเบื้องต้นเพื่อการเรียนดนตรีในชั้นสูงต่อไป สำหรับการเรียนดนตรีในระดับอุดมศึกษา มีความมุ่งหวังพัฒนาผู้เรียนให้มีวิชาการในลักษณะวิชาชีพ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์ 2538 : 4-5) ซึ่งจากจุดประสงค์ที่ต่างกันทำให้เกิดพฤติกรรมทางการเรียนการสอนที่ต่างกัน โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา ซึ่งผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบกับการเรียนดนตรีอย่างจริงจังขึ้น การจัดกิจกรรมในการเรียน จึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมทางดนตรีให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในฐานะผู้สร้างสรรค์ ผู้แสดง และ ผู้ฟัง ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ดนตรีให้กับผู้เรียนมากที่สุด (ณรุทธ์ สุทธจิตต์ 2532 : 35)

ในส่วนของการจัดหลักสูตรดนตรีไทยนั้นเนื่องจากตั้งแต่สมัยโบราณมานั้น การจัดหลักสูตรจะมีระเบียบประเพณีปฏิบัติที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนั้นจนถึงในปัจจุบัน ซึ่งแนวทางในการปฏิบัติดังกล่าวได้เกิดปัญหาในเชิงปฏิบัติ เพราะการศึกษาดนตรีไทยสมัยก่อนจะไม่มีการให้ " วุฒิการศึกษา " แก่ผู้เรียนในลักษณะที่เป็นประกาศนียบัตรเหมือนในยุคปัจจุบัน ผู้มีคุณวุฒิหลายท่านทางดนตรีไทย ที่มิได้ศึกษาดนตรีในระบบโรงเรียน จึงไม่มีวุฒิการศึกษาในการที่จะนำไปแสดงหรือยืนยันความรู้ความสามาถของตน รวมถึงคุณภาพมาตรฐานของการศึกษาทางดนตรีไทยยังขาดแนวทางที่ชัดเจน เพื่อที่จะเป็นแนวทาง ปฏิบัติร่วมกันของ สถาบันการศึกษา ทั้งในการสอบเข้า การจัดหลักสูตร การประเมินผล และคุณภาพที่คาดหวังต่อผู้จบการศึกษาทางดนตรีไทย จากเหตุดังกล่าวทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งมีภาระกิจในการส่งเสริม อนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทย จึงได้จัดทำ" เกณฑ์มาตราฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย " ขึ้น โดยแนวทางของเกณฑ์มาตรฐานฯ จะสัมพันธ์กับวุฒิภาวะ และระดับต่างๆ ของการศึกษา คือ

1. ระดับอนุบาล เป็นการจัดการเรียนการสอน เพื่อการวางรากฐานสำหรับวิชาการดนตรีไทย ในด้านจังหวะ โสตทักษะ และระเบียบวินัยแห่งนิสัยการดนตรี
2. ระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีไทยเพื่อเป็นพื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี ขั้นเตรียมการ โดยเน้นทักษะด้านกายภาพ และทักษะด้านการใช้เครื่องดนตรี
3. ระดับมัธยมศึกษา เป็นการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีไทยเพื่อการเตรียมพร้อมในการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อไปประกอบอาชีพในระดับที่เหมาะสมได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ระดับอุดมศึกษา

ปริญญาตรี ให้มีความรู้ในวิชาชีพเฉพาะสาขา ขั้นวิเคราะห์วิชาการที่เกี่ยวข้อง รู้จักจำแนกความเป็นเหตุผลเชิงวิชาการในวิชาชีพอย่างสมเหตุผล สำหรับเกณฑ์ในระดับปริญญาตรีนั้น ให้ศึกษาความเป็นไปได้จากประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้ในคณะต่างๆ ได้มีการจัดการเรียนการสอนอยู่แล้วในหลักสูตรวิชาดนตรีไทยระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน

ปริญญาโท ให้มีความรอบรู้ลุ่มลึกตามลักษณะแห่งวิชาเอกที่กำหนดในแต่ละสาขาโดยกระบวนการศึกษาวิจัย

ปริญญาเอก ให้การศึกษาดนตรีไทยโดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อการค้นคว้าและเสาะแสวงหาแนวทางสำหรับก่อให้เกิดวิวัฒนาการเชิงวิชาการและทักษะที่ลุ่มลึกเชิงปรัชญาสุนทรียศาสตร์

(สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา 2538 : 7)

ซึ่งในเกณฑ์มาตรฐานฯ ได้กำหนดความสามารถการบรรเลงดนตรีไทยออกเป็น 12 ขั้น โดยเทียบกับระดับการศึกษาในภาคปกติ ดังนี้

1. ขั้นเตรียม เทียบเท่าการศึกษาระดับก่อนภาคบังคับ (การศึกษาเด็กเล็ก หรือการศึกษาระดับอนุบาล หรือผู้ที่จะเริ่มฝึกหัดดนตรีไทย)
2. ขั้น 1
3. ขั้น 2
4. ขั้น 3 ระดับประโยคประถมบริบูรณ์ของการศึกษาดนตรีไทย
5. ขั้น 4
6. ขั้น 5
7. ขั้น 6 ระดับประโยคมัธยมบริบูรณ์ของการศึกษาดนตรีไทย
8. ขั้น 7
9. ขั้น 8 ระดับอุดมศึกษา ขั้นอนุปริญญา
10. ขั้น 9 ระดับอุดมศึกษาขั้นปริญญาตรี
11. ขั้น 10 ระดับอุดมศึกษาขั้นปริญญาโท (ผู้มีความชำนาญ)
12. ขั้น 11 ระดับอุดมศึกษาขั้นปริญญาเอก (ผู้มีความเชี่ยวชาญ)

ในระดับอุดมศึกษานั้นนอกจากเกณฑ์มาตรฐานในเชิงปรัชญาดังกล่าว คณะกรรมการจัดเกณฑ์มาตรฐานยังได้สรุปการจัดเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทยไว้ 3 ประเภทด้วยกันคือ

1. เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยประเภทบทเพลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยประเภททฤษฎีดนตรีไทย
3. เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยประเภทการประเมินการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยและการขับร้อง

โดยเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละประเภทจะกำหนด มาตรฐานความรู้ในด้านปฏิบัติและทฤษฎีดนตรีไทย ที่ผู้เรียนจะต้องรู้และปฏิบัติได้ ในขณะเดียวกันเกณฑ์มาตรฐานในด้านความรู้ในด้านปฏิบัติและทฤษฎีดังกล่าว ยังสามารถนำมาเทียบวุฒิการศึกษา ให้กับนักดนตรีไทยที่มิได้ศึกษาวิชาการดนตรีไทย ในระบบโรงเรียนอีกด้วย ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานทั้ง 3 ประเภทในข้างต้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา พอที่จะสรุปได้ดังนี้

1. เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยประเภทบทเพลง ได้กำหนดลักษณะและประเภทของบทเพลงที่ผู้เรียน ในขั้นที่จะสามารถรับวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จะต้องรู้และปฏิบัติได้ดังนี้โดยแยกตามประเภท ของลักษณะเครื่องดนตรี คือ

1.1 ด้านปี่พาทย์ จะต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องของบทเพลงดังนี้

1.1.1 อธิบายทฤษฎีและแนวการปฏิบัติเกี่ยวกับเครื่องดนตรี วงดนตรี และบทเพลงไทยตามเกณฑ์ (รายชื่อบทเพลงตามเกณฑ์ อยู่ในภาคผนวก)

1.1.2 บรรเลงงานพิธีกรรมและประเพณี

1.1.3 บรรเลงและขับกล่อมเพื่อการบันเทิง

1.1.4 บรรเลงเพื่อการแสดงเบื้องต้น เป็นชุด เป็นตอน

1.2 ด้านเครื่องสายไทย จะต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องของบทเพลงดังนี้

1.2.1 อธิบายทฤษฎีและแนวการปฏิบัติเกี่ยวกับเครื่องดนตรี วงดนตรี และบทเพลงไทยตามเกณฑ์ (รายชื่อบทเพลงตามเกณฑ์ อยู่ในภาคผนวก)

1.2.2 บรรเลงและขับกล่อมเพื่อการบันเทิง

1.2.3 บรรเลงเพื่อการแสดงที่เกี่ยวข้อง

1.2.4 บรรเลงเพื่อพิธีกรรม และประเพณีที่เหมาะสมกับเครื่องสายไทย

1.3 ด้านการขับร้องเพลงไทย จะต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องของบทเพลงดังนี้

1.3.1 อธิบายทฤษฎีและแนวการปฏิบัติเกี่ยวกับบทเพลง วิธีการขับร้องเพลงไทย ทฤษฎีรายละเอียดของเพลง และการผสมวงตามเกณฑ์ในขั้น ขับร้องเพื่อการบันเทิง

1.3.2 ขับร้องเพื่อการแสดง

1.3.3 ขับร้องเพลงเพื่อพิธีกรรม และประเพณีที่เหมาะสมกับการขับร้องเพลงไทย

1.4 ด้านเครื่องหนัง จะต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องของบทเพลงดังนี้

1.4.1 อธิบายทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติเครื่องหนังชนิดต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4.2 ตีเครื่องหนังชนิดต่างๆ ที่ร่วมบรรเลงในวงดนตรีแต่ละประเภทในงานพิธีกรรมและงานประเพณีต่างๆ

1.4.3 ตีเครื่องหนังชนิดต่างๆ ที่บรรเลงร่วมในวงดนตรีแต่ละประเภท ในงานขับกล่อมเพื่อความบันเทิง

1.4.4 ตีเครื่องหนังชนิดต่างๆ ที่ร่วมบรรเลงในวงดนตรีแต่ละประเภท เพื่อการแสดงระบำ รำ ฟ้อน และการแสดงที่เป็นชุด เป็นตอน

(สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา 2538 : 21-22)

2. เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ประเภททฤษฎีดนตรีไทย เกณฑ์มาตรฐานฯ ได้กำหนดความรู้ในด้านทฤษฎีด้านดนตรีไทย ที่ผู้มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีต้องรู้ โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังนี้

2.1 ประวัติดนตรีของไทย

2.2 ศัพท์สังคีต

2.3 ทฤษฎีดนตรีไทย

2.4 ทฤษฎีการปฏิบัติดนตรีไทย

2.5 วรรณคดีดนตรีไทย

2.6 การวิเคราะห์ดนตรีไทย

2.7 ดนตรีเปรียบเทียบ และวิถีทางของดนตรีไทย

2.8 ทฤษฎีเบื้องต้นของดนตรีตะวันตก

2.9 การวิจัยดนตรีไทย

2.10 จรรยาบรรณวิชาชีพดนตรีไทย

(สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา 2538 : 50)

3. เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยประเภทการประเมินการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยและการขับร้อง เป็นเกณฑ์ในเชิงปฏิบัติเพื่อใช้สำหรับประเมินผู้เรียนโดยคำนึงถึง ขั้นหรือระดับการเรียน และความยากง่ายในเทคนิคการบรรเลง ทั้งในลักษณะแยกพิจารณาในแต่ละเครื่องดนตรี และการบรรเลงในลักษณะรวมวง โดยมีหัวข้อที่จะต้องประเมินดังนี้

3.1 หัวเรื่องการประเมินแต่ละเครื่องดนตรี

ก. การประเมินวิธีการ

1. การสำรวจความพร้อมและปรับเครื่องดนตรีก่อนการบรรเลง
2. ท่านั่ง
3. ท่าจับเครื่องดนตรี
4. วิธีการบรรเลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. การประเมินการบรรเลงตามเกณฑ์

1. ความแม่นยำของทำนองหลัก
2. ความแม่นยำตามลักษณะการบรรเลงของแต่ละเครื่องมือ พร้อมด้วยแนวการดำเนินทำนองและจังหวะ
3. คุณภาพเสียงและรสมือ
4. การแปลทำนอง
5. ขีดความสามารถ และสุนทรียะ
6. การดูแลรักษาเครื่องดนตรีภายหลังการบรรเลง

3.2 หัวเรื่องการประเมินการบรรเลงรวมวง

ก. ภาพรวมของการบรรเลง

1. น้ำหนักเสียงมีความสัมพันธ์กลมกลืนระหว่างกัน
2. สำนวนที่ใช้ในการบรรเลงรวมวงต้องสัมพันธ์กลมกลืน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเพลงนั้นๆ
3. ใช้กลวิธีในการบรรเลงสอดคล้องเหมาะสมตามกาลเทศะของการบรรเลง และตามหน้าที่ของเครื่องมือนั้นๆ
4. สวม ส่ง และสอดแทรกการขับร้อง และบรรเลงได้เหมาะสม
5. กลมกลืน สอดคล้องตามแนวและจังหวะของบทเพลง และการบรรเลงของวงนั้นๆ

ข. การประเมินเฉพาะเครื่องดนตรี

1. ดำเนินทำนอง ด้วยกลวิธีที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับจุดประสงค์การบรรเลงรวมวงในเพลงนั้นๆ
2. ใช้กลวิธีเพื่อการตกแต่งได้เหมาะสมตามกาลเทศะ และสถานการณ์ของการบรรเลงรวมวง
3. ใช้สำนวนไม่ก่อให้เกิดสำนวนที่ขัดแย้งกับหลักการดำเนินการบรรเลงรวมวง
4. การดำเนินการบรรเลง ต้องไม่ปรากฏลักษณะการรุกหรือถ่วงแนวขณะบรรเลงรวมวง
5. แสดงประสิทธิภาพในการแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า

(สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา 2538 : 56-57)

นอกจากการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานฯ ของคณะกรรมการจัดทำ เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย แล้ว ในวิทยานิพนธ์ของ ปัญญา รุ่งเรือง ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง " การศึกษาแนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา " ได้ผลสรุปจากการวิจัยถึงแนว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คิดในการสอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา โดยมีข้อพิจารณาที่สอดคล้องกับวิธีการพิจารณาในเกณฑ์มาตรฐาน ฯ คือ แนวคิดในการสอนทฤษฎีดนตรี , แนวคิดในการสอนภาคปฏิบัติเครื่องดนตรี , แนวคิดในการสอนการขับร้อง

แต่โดยสรุปแนวคิดที่ได้จากงานวิจัย ของปัญญา รุ่งเรือง คือการสอนดนตรีไทยก็ควรยึดวิธีการเรียนตามประเพณีหรือตามแนวทางที่มีมาแต่โบราณก่อน ทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทย แล้วจึงค่อยให้ผู้เรียนที่เข้าใจในแนวทางของโบราณเป็นอย่างดีแล้วค่อยสร้างแนวทางใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน มีแนวคิดในด้านปฏิบัติอย่างหนึ่งที่งานวิจัยชิ้นนี้ได้เสนอไว้ คือ การนั่งบรรเลงดนตรีไทยกับพื้นว่าเป็นประเพณีที่ควรรักษาไว้ แต่การนั่งบนเก้าอี้บรรเลง ก็สามารถทำได้ ให้พิจารณาตามสถานการณ์ ซึ่งสิ่งนี้มีส่วนเกี่ยวเนื่องกับ การออกแบบทางสภาพแวดล้อมกายภาพทางสถาปัตยกรรมภายใน ของพื้นที่การเรียนดนตรีไทยเป็นอย่างยิ่ง

โดยสรุปจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบว่าการเรียนการสอนดนตรีไทยนั้นมีการปรับตัวจากการศึกษาที่เป็นลักษณะ "นอกระบบโรงเรียน" เข้าสู่ลักษณะ " ในระบบโรงเรียน " มีระยะเวลาโดยประมาณ 100 กว่าปีเท่านั้น ยิ่งโดยเฉพาะการเรียนการสอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษานั้น เริ่มมีขึ้นในประเทศไทยเพียง 25 ปีเท่านั้น (ปัจจุบัน พ.ศ.2543) แต่หลักสูตรที่จัดขึ้นก็เป็นหลักสูตรในลักษณะที่เรียกว่า การฝึกหัดครู (Education Science and Teacher Training) เพื่อผลิตครูสอนดนตรีให้กับโรงเรียนในระดับมัธยมและประถมศึกษา ซึ่งการจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นผลิต บัณฑิตในลักษณะทางศิลปะ(Fine and Applied Art) เพื่อเป็นนักวิชาชีพทางดนตรีนั้น เพิ่งจะเริ่มมีในปี พ.ศ. 2526 ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การจัดการด้านมาตรฐานการศึกษาในด้านดนตรีไทยที่อยู่ในลักษณะ " ในระบบโรงเรียน " ได้มีการจัดทำขึ้นโดยเฉพาะเรียกว่า "เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย " เพื่อให้มาตรฐานวิชาและวิชาชีพทางดนตรีไทย มีมาตรฐานที่สอดคล้องและดำเนินไปในทางเดียวกันทั้งประเทศ มาตรฐานด้านกล่าวมีการจัดทำโดยยึดถือ ธรรมชาติอันเป็นเอกลักษณ์ของดนตรีไทย ไม่ว่าจะเป็นการจัดแบ่งกลุ่มเครื่องดนตรี , โครงสร้างแบบแผนของวิธีการบรรเลง , วิธีการประเมินคุณภาพทางวิชาการ ทำให้เห็นว่า การสร้างมาตรฐานทางการดนตรีไทยจำเป็นต้องยึดถือแบบแผนของโบราณอย่างเคร่งครัด แต่ก็สามารถพัฒนาไปในทางที่เหมาะสมได้โดยมีรากฐานจากระเบียบประเพณีที่ปฏิบัติมา

2.3 แนวทางการออกแบบพื้นที่เรียนในระดับอุดมศึกษา

ในสถานศึกษาหนึ่ง ๆ นั้น Council of Educational Facility Planners ได้จำแนก พื้นที่ออกเป็น 2 ส่วนประกอบสำคัญคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. บริเวณที่ใช้เรียน (Learning Space) ซึ่งเป็นบริเวณหรือพื้นที่ ที่ร่วมกันทำกิจกรรมของบุคลากรสามฝ่าย คือ ครู , นักเรียน และ เจ้าหน้าที่ ในการทำการเรียนการสอน
2. บริเวณประกอบ (Auxiliary Space) คือบริเวณหรือพื้นที่ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่การจัดการเรียนการสอน เป็นบริการ , สวัสดิการ ในด้านต่างๆ ให้กับ ครู , นักเรียน และเจ้าหน้าที่ บางครั้งอาจรวมถึงชุมชนด้วย

(บุญช่วย จินดาประพันธุ์ 2536 : 24)

สำหรับพื้นที่เรียนในระดับอุดมศึกษา มีการจัดการบริหารใน 2 ลักษณะคือ

1. Discipline Oriented ซึ่งเป็นการจัดและบริหารพื้นที่เรียน โดยจัดแยกเป็นคณะวิชาต่างๆ โดยเด็ดขาด
2. Function Oriented ซึ่งเป็นการจัดและบริหารพื้นที่เรียน โดยจัดตามลักษณะการใช้สอย แต่ละคณะวิชาไม่มีพื้นที่ของตนเอง

การจัดและบริหารพื้นที่เรียนทั้งสองแบบนั้น เป็นแบบที่นิยมใช้กันทั่วไปในสถาบันอุดมศึกษาของไทย โดยขึ้นอยู่กับนโยบายและการบริหารของสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ สำหรับแนวทางในการออกแบบพื้นที่เรียน (Learning Space) นั้นเท่าที่ค้นคว้าจากงานเอกสารต่าง ๆ มีการให้แนวทาง ซึ่งพอจะสรุปได้ใน 2 ลักษณะคือ

1. แนวทางในการจัดการเพื่อการออกแบบสถาบันอุดมศึกษา
2. แนวทางในการออกแบบห้องเรียน

โดยรายละเอียดมีดังนี้

1. แนวทางในการจัดการเพื่อการออกแบบสถาบันอุดมศึกษา

แนวทางในการจัดการเพื่อการออกแบบสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ เป็นแนวทางที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือให้กับ ผู้วางนโยบาย,ผู้บริหาร ขององค์กรสถาบันอุดมศึกษา และสถาปนิก ในการจัดการ ดำเนินการ ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การกำหนดนโยบาย , การเตรียมการ , การจัดหาทุนหรืองบประมาณ , การจัดทำแผนแม่บท , การจัดทำผังแม่บท ของสถาบันอุดมศึกษา โดยทั้งหมดที่กล่าวมาในข้างต้น จะเป็นแนวทางในระดับ ประเทศ , ภาค , และชุมชน ซึ่งแนวทางดังกล่าว ยังกล่าวถึง ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการออกแบบ ในระดับอาคาร ในสถาบันอุดมศึกษา แนวทางในลักษณะนี้ UNESCO ได้ให้แนวทางไว้ในหนังสือ " Planning Building and Facilities for Higher Education " โดยแนวทางที่ทาง UNESCO ได้จัดทำขึ้นเป็นแนวทางในการวางแผนและการทำงานในการจัดตั้งสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งแนวทางดังกล่าวนี้จัดทำโดยสถาปนิกและผู้เชี่ยวชาญด้านการวางผังสถาบันการศึกษาในระดับนานาชาติ และข้อมูลในแนวทางส่วนหนึ่งเป็นประสบการณ์ที่ UNESCO ได้ประสบ จากการให้ความร่วมมือหรือช่วยเหลือประเทศที่กำลังพัฒนา ในการจัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สร้างสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งในแนวทางดังกล่าวได้แบ่งขั้นตอนการทำงานออกเป็น 5 ขั้นตอนใหญ่ๆ คือ

1. ขั้นการวางนโยบาย (Policy)
2. ขั้นการวางแผน (Planning)
3. ขั้นการจัดทำรายละเอียดโครงการขั้นที่ 1 (Primary Brief)
4. ขั้นการจัดทำรายละเอียดโครงการขั้นที่ 2 (Secondary Brief)
5. ขั้นการดำเนินการขั้นที่ 1 (Primary Implementation)
6. ขั้นการดำเนินการขั้นที่ 2 (Secondary Implementation)

ในขั้นตอนการจัดทำรายละเอียดโครงการทั้ง 2 ขั้นตอนในข้อ 3 และ 4 เป็นขั้นตอนที่จะรวบรวมข้อมูลในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่กระบวนการออกแบบสถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมภายในโดยตรงนั้น ประกอบด้วยขั้นตอนและลักษณะของข้อมูลที่ต้องเก็บรวบรวมดังนี้

ขั้นการจัดทำรายละเอียดโครงการขั้นที่ 1 (Primary Brief)

1. เตรียมแผนในการดำเนินการและคัดเลือกทีมงาน
2. พิจารณาลักษณะของกิจกรรมที่จะเกิดขึ้น
3. แบ่งแยกลักษณะของกิจกรรมตามพื้นที่การใช้งาน
4. คำนวณหาขนาดของพื้นที่โดยรวมในขั้นต้น
5. พัฒนาลักษณะของพื้นที่ในขั้นต้น
6. จัดเตรียมเอกสารสรุปการจัดทำรายละเอียดโครงการในขั้นต้น
7. ดำเนินการเพื่อการอนุมัติขั้นตอนการจัดทำรายละเอียดโครงการขั้นที่ 1 และพิจารณาถึงขั้นตอนต่าง ๆ ในอนาคต

ขั้นการจัดทำรายละเอียดโครงการขั้นที่ 2 (Secondary Brief)

1. เตรียมแผนในการดำเนินการและคัดเลือกทีมงาน
2. วิเคราะห์ประโยชน์ใช้สอยในระดับย่อย
3. จัดทำรายละเอียดต่างๆ ที่ต้องการในระดับอาคาร
4. จัดทำรายละเอียดต่างๆ ที่ต้องการในระดับห้อง
5. จัดทำการวางกลุ่มของพื้นที่ต่าง ๆ (Zoning)
6. การจัดทำรายละเอียดเฉพาะ (Specifications) ในด้านต่างๆ ของอาคาร
7. จัดทำเอกสารรายละเอียดโครงการขั้นที่ 2
8. ดำเนินการอนุมัติขั้นตอนการจัดทำรายละเอียดโครงการขั้นที่ 2

โดยขั้นตอนทั้ง 2 ขั้นในการจัดทำรายละเอียดโครงการ จะเป็นแนวทางให้กับสถาปนิก นำไปดำเนินการจัดการออกแบบสถาปัตยกรรม และสถาปัตยกรรมภายในต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. แนวทางในการออกแบบห้องเรียน

การออกแบบห้องเรียนในระดับอุดมศึกษานั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะกิจกรรมทางการเรียนในแต่ละสาขาวิชาไม่เหมือนกัน ต่างมีความต้องการลักษณะของห้องเรียนที่ แตกต่างกัน และการเรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นการเรียนที่มุ่งเน้นผลิตบุคคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ การออกแบบห้องเรียนจึงมีข้อที่ต้องพิจารณา หรือตัวแปร หลายอย่างที่ต้องคำนึงถึงโดยเฉพาะวิธีการเรียนการสอนซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญ และเป็นกิจกรรมหลักที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่เรียน ซึ่ง Mackenzie ได้จำแนกตัวแปรหรือบริบทต่าง ๆ ที่จะมีผล ต่อลักษณะของพื้นที่เรียน 6 ข้อคือ

1. ลักษณะของการรวมตัวของกลุ่มการเรียน (Composition of the group)
2. ลักษณะของสมาชิกในกลุ่มการเรียน (Characteristics of the group member)
3. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มการเรียน (Mode of interaction between members of the group)
4. ลักษณะของอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษา (Nature of material resources available)
5. ลักษณะของการใช้งานของอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษา (Mode of the use of those resources)
6. ปัจจัยเรื่องเวลา (Time factors)

(Mackenzie 1970 :)

นอกจากปัจจัยดังกล่าว ได้มีผู้เสนอแนวทางการออกแบบห้องเรียนในอีกลักษณะหนึ่ง คือ การออกแบบห้องเรียนโดยคำนึงถึงอุปกรณ์ในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ " สื่อการเรียนการสอน " โดยสื่อการเรียนการสอน นั้นมีความหมายโดยรวม คือ

> ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ วัตถุสิ่งของที่มีอยู่ในธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้นมา รวมทั้งวิธีการสอนและกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ
>
> (ภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา 2539 : 43)

การออกแบบห้องเรียนหรือสถานที่เรียนให้สอดคล้องกับ สื่อการเรียนการสอน มีแนวทางดังนี้

1.ต้องคำนึงถึง 3 ส่วนสำคัญของพื้นที่การเรียน คือ

- พื้นที่สำหรับใช้เรียน (Learning Facilities)
- พื้นที่สำหรับการเก็บของ และการเข้าถึง (Facilities for storage & access)
- พื้นที่ผลิตและสนับสนุนการสอน (Production & support facilities)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ผลกระทบจากการใช้ สื่อการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงความต้องการ ในการ ปรับปรุงคุณภาพของระบบต่าง ๆ ในการใช้สื่อการเรียนการสอน

3.คำนึงถึงการผสมผสานของความหลากหลายของสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความ จำเป็น เพื่อให้บรรลุถึงจุดประสงค์ของการเรียน

4. การจัดวางผังของอาคารเรียนต้องคำนึงถึงการสร้างสภาพแวดล้อม ที่ไม่มีบรรยากาศเป็นกันเอง และต้องสนับสนุนการเรียนการสอน

5. สื่อการเรียนการสอนที่เฉพาะเจาะจงสามารถจะปรับให้เข้ากับสภาพการเรียน ต่าง ๆได้ ซึ่งจะสัมพันธ์ต่อสิ่งต่าง ๆ ที่จะตามมา เช่นอาคาร , อุปกรณ์ประกอบ อื่น ๆ การเรียนจำเป็นต้องใช้สื่อการเรียนที่หลากหลายเพื่อให้เกิดการกระตุ้นเร้าในการเรียน

6. การใช้สื่อการเรียนการสอน ต้องคำนึงถึงระดับอายุของผู้เรียน

7. ความยืดหยุ่นหรือการปรับเปลี่ยนการใช้งาน ของอุปกรณ์ , วิธีการสอน , เทคโนโลยี และขนาดของกลุ่มที่ใช้งาน ลักษณะที่นำมาใช้ประกอบการพิจารณาในลักษณะนี้คือ ความถี่ในการปรับเปลี่ยนการใช้งาน คือ ปรับเปลี่ยนชั่วโมงต่อชั่วโมง , วันต่อวัน , สัปดาห์ต่อสัปดาห์ , ภาคการศึกษาต่อภาคการศึกษา หรือ ปีต่อปี เป็นต้น รวมถึงการปรับลักษณะของพื้นที่ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียน ที่เปลี่ยนไป

8. ลักษณะการบริหารจัดการของการใช้พื้นที่

9. ต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนที่จะมีขึ้นในอนาคต

10. ในกรณีที่มีอาคารเดิมอยู่แล้ว ควรจะพยายามพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่เดิม เพราะจะเสียค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่า

11. ควรคำนึงถึง การใช้พื้นที่ และ สิ่งอำนวยความสะดวกสบาย นอกเหนือเวลาเรียนปกติ และการศึกษาต่อเนื่องในลักษณะอื่น

12. ในการพิจารณาวางแผนสถานศึกษาควรคำนึงถึง พื้นที่ประกอบอื่น ๆ เช่น ส่วนผลิตเอกสาร หรือ สหกรณ์ของสถานศึกษา เป็นต้น

13. ควรคำนึงถึง กิจกรรมอื่น ๆ ของผู้ที่มาติดต่อกิจธุระ หรือ มาเยี่ยมชม

14. ต้องคำนึงถึงพื้นที่ทำงานของอาจารย์ผู้สอน

15. นอกเหนือจากการวางแผนในการออกแบบ สิ่งอำนวยความสะดวก และ สื่อการเรียนการสอนแล้ว ที่สำคัญควรมีการอบรมการใช้งาน สิ่งอำนวยความสะดวก และ สื่อการเรียนการสอน แก่ อาจารย์ , เจ้าหน้าที่ และ บุคลากร ที่เกี่ยวข้อง

(Alan C. Green 1966 : B5 - B15)

ซึ่งจากแนวคิดทั้ง 2 ดังกล่าวสิ่งที่สอดคล้องกันทั้ง 2 แนวคิด ในเรื่องการออกแบบห้องเรียนหรือสถานที่เรียนโดยสรุปก็คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ลักษณะของผู้เรียนผู้สอน
2. ลักษณะของกิจกรรมในการเรียนการสอน
3. ลักษณะของอุปกรณ์ที่ใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน รวมไปถึงอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวก ในการเรียนการสอน
4. ปัจจัยเรื่องเวลา , ระยะเวลาในการสอนการใช้งาน

โดยตัวแปรทั้ง 4 ข้อนี้เป็นตัวแปรที่สำคัญในการออกแบบ พื้นที่ทางการเรียนและห้องเรียน นอกจากแนวคิดทั้ง 4 ข้อดังกล่าวในข้างต้น ซึ่งเน้นในเรื่องกิจกรรม และ อุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนแล้ว ยังมีผู้ให้แนวคิดในด้านพฤติกรรม ที่ส่งผลให้เกิดกิจกรรมและยังส่งผลต่อเนื่องมาให้เกิดลักษณะทางกายภาพของ พื้นที่สำหรับการเรียน (Learning space) โดยให้แนวคิดไว้โดยแบ่งตามลักษณะของพื้นที่ คือ

1. ระดับพื้นที่โดยรอบอาคารเรียน หรือในอาณาเขตของสถาบัน ซึ่งมีลักษณะของพฤติกรรม ที่ก่อให้เกิดกิจกรรม ต่าง ๆ ที่ควรพิจารณาดังนี้ คือ

1.1 พฤติกรรมในระดับกลุ่มของสมาชิก (Group membership) การรวมกลุ่มดังกล่าวมักจะเกิดในช่วงนอกเหนือเวลาเรียนของในแต่ละวัน ซึ่งอาจเป็นการรวมกลุ่มกันของเพื่อนร่วมห้อง หรืออื่น ๆซึ่งเป็นการรวมกลุ่มโดยอิสระ ซึ่งมีลักษณะของพฤติกรรมย่อย ๆ ที่ควรพิจารณาคือ

1.1.1 การทำให้เกิดความรู้สึกว่าสถาบันการศึกษาไม่เป็นมิติที่ใหญ่ หรือทำให้ผู้ที่อยู่ในสถาบันการศึกษารู้สึกว่าสถาบันการศึกษาไม่ "ใหญ่" หรือ "กว้างขวาง" เหตุที่ต้องทำให้รู้สึกอย่างนั้น ก็เพราะเพื่อให้ผู้ที่อยู่ในโรงเรียนรับรู้ถึงพื้นที่หน่วยย่อย ๆ ต่างๆ ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ขึ้นในสังคมของสถาบันการศึกษา

1.1.2 สร้างพื้นที่ในการพบปะอย่างไม่เป็นทางการ ให้กับนักศึกษาโดยเป็นสถานที่ที่ให้นักศึกษาได้มีโอกาสทางสังคม กับเพื่อนในการทำกิจกรรมรวมกัน อาทิ เช่น พบปะ , พูดคุย , สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือแม้แต่ทำงานร่วมกัน

1.1.3 เตรียมสถานที่ ที่เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร ต่างๆ ซึ่งลักษณะของข่าวสาร มีด้วยกัน 4 ลักษณะ คือ ข่าวสารจากสถาบัน , ข่าวสารจากชมรม ชุมนุม หรือองค์กรของนักศึกษา , ข่าวสารส่วนตัว , หรือการขีดเขียนผนัง ให้แก่นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาสามารถที่จะรับรู้ความเคลื่อนไหวของสังคมโดยรอบได้

1.1.4 เตรียมสถานที่ในการแจ้งข่าวสาร ในเรื่องการเรียนทั้งในลักษณะการเรียนเป็นกลุ่ม และเดี่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2. พฤติกรรมในระดับบุคคล ซึ่ง ควรเตรียมพื้นที่ หรือสถานที่ในการเก็บของส่วนตัวของนักศึกษา หรือแม้แต่กระทั่งที่ทำงานส่วนตัวของนักศึกษา

1.3. พฤติกรรมในเรื่องการแสดงระดับสถานะ ของบุคคล

1.4. สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ในการค้นหาและการเข้าถึง ซึ่งมีข้อควรปฏิบัติในเรื่องนี้อยู่ด้วยกัน 4 ข้อ คือ

1.4.1 ออกแบบวางผังพื้นที่ ในรูปทรงที่ชัดเจน , ง่าย ต่อการเข้าใจ

1.4.2 การระบุชื่อสถานที่ , หมายเลขห้อง ที่ชัดเจน และเห็นได้ง่าย

1.4.3 จัดทำแผนผังของ สถาบัน , อาคารเรียน ไว้ในส่วนบริเวณทางเข้า

1.4.4 ควรมีการออกแบบสิ่งที่เรียกว่า " จุดสังเกต " (Landmark) เพื่อเป็นจุดที่ช่วยในการจำและการอ้างอิงในการค้นหา และจดจำสถานที่

2. ห้องเรียน การออกแบบห้องเรียน ในแนวคิดด้านพฤติกรรมได้ให้แนวคิดที่ควรต้องนำมาพิจารณา อยู่ด้วยกัน 2 เรื่อง คือ

2.1. การสื่อสารในการเรียน การเรียนการสอนนั้นเป็นกิจกรรม ที่ต้องใช้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งนับว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยการออกแบบห้องเรียน ต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เอื้อให้เกิด สภาวะที่เหมาะสมต่อการสื่อสารระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ดังนี้

2.1.1 ที่นั่งเรียนควรหันหน้าไปสู่ แหล่งที่มาหรือต้นกำเนิดของ สาระนั้น ๆ

2.1.2 ควรแยกสิ่งที่จะรบกวนสภาพที่จะขัดขวางการสื่อสารในห้องเรียน ให้เหลือน้อยที่สุด อาทิเช่น เสียงรบกวน , การนั่งบังของผู้เรียนแถวหน้า ฯ

2.1.3 เตรียมสถานที่ที่ก่อให้เกิดการสื่อสารที่ดี ได้แก่ การเตรียมสภาพแสงที่พอเหมาะสมแก่การมองเห็น , เตรียมสถานที่ที่มีลักษณะป้องกันเสียงสะท้อนและมีลักษณะที่ก่อให้เกิดสภาพการกระจายเสียงที่ดี ,และ เตรียมห้องให้มีการไหลเวียนของอากาศที่ดีรวมถึงมีสภาพอุณหภูมิที่ เหมาะสม ที่ทำให้ผู้เรียนและผู้สอนมีภาวะความสบาย

2.2 การแสดงอาณาเขตครอบครอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมในระดับกลุ่มบุคคลและบุคคล การเตรียมห้องเรียนให้สอดคล้องกับลักษณะพฤติกรรม มีแนวทางดังนี้

2.2.1 ควรจัดพื้นที่ห้องเรียนให้มีอาณาเขตที่ชัดเจน

ควรมีการจัดระบบหรือออกแบบ ที่ป้องกันการรบกวนของเสียงจากภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นได้ว่าการออกแบบห้องเรียนรวมถึงพื้นที่เรียนนั้นนอกจากตัวแปร 4 ข้อที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีตัวแปรอีกด้านหนึ่งที่ควรต้องคำนึงถึง เพื่อให้การออกแบบสภาพแวดล้อมของพื้นที่เรียน (Learning space) มีความเหมาะสมและก่อให้เกิดการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนที่ดีที่สุด โดยสรุป ตัวแปรทางพฤติกรรมที่มีผลต่อการออกแบบสภาพแวดล้อมของพื้นที่เรียน (Learning space) ที่จำเป็นต้องศึกษา นั้นมีอยู่ด้วยกัน 2 กลุ่ม คือ

1. ตัวแปรจากภายนอก เป็นตัวแปรที่เกิดจากกระบวนการทางสังคม,ขั้นตอน,วิธีการของการเรียนการสอน ที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ภายในสภาพแวดล้อมของมนุษย์ ซึ่งตัวแปรดังกล่าวจะก่อให้เกิดพฤติกรรม และพฤติกรรมเหล่านั้นส่งผลให้เกิดความต้องการสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ต่อพฤติกรรมนั้น ๆ ซึ่งสามารถสรุปได้ 4 ข้อหลักคือ
   1.1 กิจกรรมในการเรียนการสอน
   1.2 อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่เป็นสื่อในการเรียนการสอน รวมถึงลักษณะและความสามารถในการใช้อุปกรณ์ ของผู้สอน รวมถึงอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ส่งเสริมให้เกิดสภาพที่เหมาะสมต่อการเรียน
   1.3 เวลา , ระยะเวลา และ ช่วงเวลา ในการใช้ห้องเรียน
   1.4 ลักษณะของผู้เรียน และผู้สอน
2. ตัวแปรจากภายใน เป็นตัวแปรที่เกิดจากความรู้สึก ความต้องการภายในของมนุษย์ ที่เกิดขึ้นมาจากความรู้สึก เพื่อที่ต้องรักษาสมดุลของความรู้สึกนึกคิดเพื่อที่จะสามารถดำรงตนให้อยู่ในสังคมได้ดีที่สุด ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ พื้นที่สำหรับการเรียน (Learning space) แบ่งออกได้ เป็น 2 ระดับคือ
   2.1 ระดับพื้นที่ของสถาบัน (Campus space) และ ของอาคาร (Building space) ซึ่งในระดับนี้ มีตัวแปรย่อยที่ควรพิจารณาคือ พฤติกรรมในระหว่างกลุ่มสมาชิก (Group membership) , พฤติกรรมในระดับบุคคล ,พฤติกรรมการแสดงสถานะของบุคคล , สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยในการค้นหาและการเข้าถึง
   2.2 ระดับห้องเรียน (Classroom) ซึ่งมีตัวแปรของพฤติกรรมย่อย คือ การสื่อสารในการเรียนการสอน (Communications) และ การแสดงอาณาเขตครอบครอง

2.4 ทฤษฎีอาณาเขตครอบครองกับอาคารทางการศึกษา

ตั้งแต่เริ่มต้นยุคของแนวคิดทางการออกแบบในลักษณะ" ประโยชน์นิยม(Functionalism) ในศตวรรษที่ 20 ซึ่งมีความแตกต่างอย่างสิ้นเชิง กับปรัชญาการออกแบบ ในศตวรรษที่ 19 การออกแบบทางสถาปัตยกรรมจึงมุ่งที่จะออกแบบเพื่อตอบสนอง กิจกรรมต่างๆ อย่างเต็มที่ ดังนั้นรูปทรงพื้นที่ว่างภายในอาคาร ก็จะเป็นผลผลิตที่เกิดจากเหตุและผล ที่ต้องการจะตอบสนองกิจกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือ สิ่งต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชีวิต และ ต่อการดำรงชีวิต ดังที่ วอลเตอร์ โกรเปียส (Walter Gropius) ได้เขียนไว้ในหนังสือ " The British Journal of Sociology " ว่า

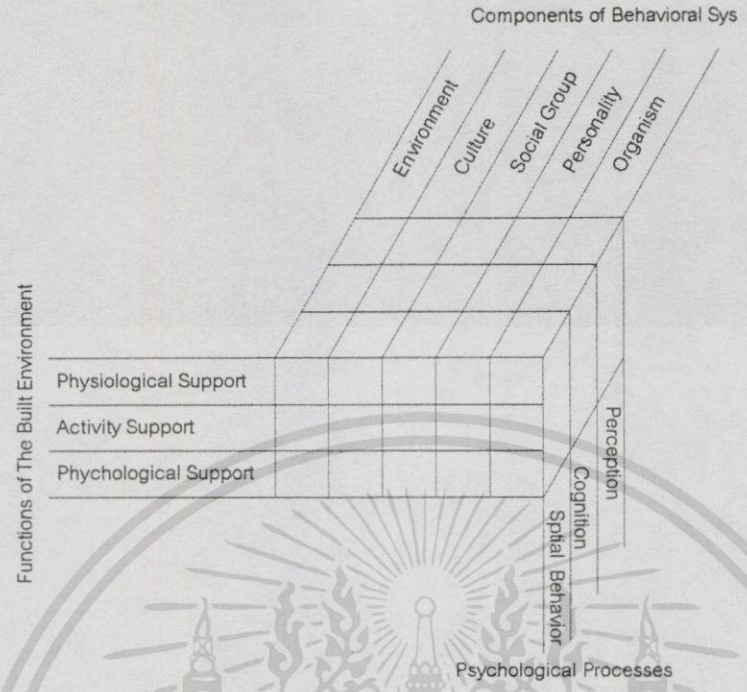
" We want to create a clear organic architecture , whose inner logic will be ..... unencumbered by lying facades and trickeries : we want an architecture whose function is clearly recognizable in the relation of its forms " (John Lang 1974 : 23)

ดังจะเห็นได้ว่าปรัชญาในการออกแบบในลักษณะ " ประโยชน์นิยม " (Functionalism) ได้ยึดถือสถาปัตยกรรมหรือพื้นที่ว่างของสถาปัตยกรรม ย่อมต้องเป็นผลมาจากความต้องการอันเป็นประโยชน์ของมนุษย์ ในการดำเนินชีวิตเพื่อการดำรงอยู่

แนวทางในการศึกษาทางสถาปัตยกรรม ในลักษณะ ประโยชน์นิยมแนวทางหนึ่งที่มี สถาปนิกหลายท่านได้ให้ความสนใจ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้การออกแบบพื้นที่ว่างทางสถาปัตยกรรม , สถาปัตยกรรม หรือรวมถึง สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Environmental) สามารถที่จะยังประโยชน์ต่อผู้ใช้งานได้สมบูรณ์ คือแนวทางการศึกษาทางด้าน " จิตวิทยาสภาพแวดล้อม "(Environmental Psychology) และ" จิตวิทยาสังคม " (Social Psychology) ซึ่งการศึกษาทางจิตวิทยาทั้งสองแนวทางนี้ มีความต้องการที่จะอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้น ในสภาพแวดล้อม หรือสังคมโดยรอบ หรือ ในทางกลับกันก็ต้องการศึกษาถึงผลของสภาพแวดล้อม และสังคมโดยรอบ ที่มีผลต่อลักษณะพฤติกรรมของมนุษย์

สำหรับความสัมพันธ์ ของลักษณะทางจิตวิทยาสภาพแวดล้อม ได้มีผู้อธิบายไว้หลายแนวทาง แนวทางหนึ่งคือแนวทางของ จอนห์น แลงก์ (John lang) ได้แสดงความสัมพันธ์ ขององค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อ สภาพแวดล้อม โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมที่หมายถึงสภาพแวดล้อมที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น (The Built Environmental) ดังแสดงในแผนภาพที่ 2.3 ตามแผนภูมิดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของ ประโยชน์ใช้สอยของสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น จะต้องรองรับสภาพของสรีระทางร่างกายของมนุษย์ (Physiological Support) รองรับลักษณะกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ (Activity Support) และ รองรับสภาพความต้องการทางจิตของมนุษย์ (Psychological Support) โดยประโยชน์ใช้สอยดังกล่าวก็มีผลเกี่ยวเนื่องมาจากพฤติกรรม และพฤติกรรมทางจิตของมนุษย์ ซึ่งในส่วนที่เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นผลมาจากปัจจัย 6 ด้านด้วยกันคือ ลักษณะทางกายภาพของมนุษย์หรือ ผู้ใช้ (Organism), ความแตกต่างในแต่ละบุคคล (Personality) , ลักษณะการรวมกลุ่มทางสังคม (Social Group) ,ลักษณะทางวัฒนธรรม (Culture)และลักษณะของสภาพแวดล้อม (Environment)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(John Lang 1974 : 85)

รูปที่ 2.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง กระบวนการทางจิต ประโยชน์ใช้สอยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น และ องค์ประกอบของกระบวนการทางพฤติกรรม

สำหรับ พฤติกรรมทางจิตของมนุษย์ จอนห์ แลง(Jon Lang) ได้แยกออกเป็น 3 ส่วน คือ การรับรู้ (Perception) , การรู้ (Cognition) และ พฤติกรรมเกี่ยวกับที่ว่าง (Spatial Behavior) ในเรื่องของพฤติกรรมในพื้นที่ว่าง ในด้านพฤติกรรมทางจิตของมนุษย์ ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ หรยางกูร ได้จำแนก พฤติกรรมเกี่ยวกับที่ว่าง (Spatial Behavior) ออกเป็น 3 ลักษณะ และจัดให้เป็นพฤติ-กรรมที่มนุษย์แสดงออกมาให้เห็นภายนอก คือ

1. การมีอาณาเขตครอบครอง (Territoriality)
2. พฤติกรรมที่ว่างเว้นส่วนบุคคล (Personal Space Behavior)
3. ภาวะเป็นส่วนตัว (Privacy)

สำหรับการมีอาณาเขตครอบครอง (Territoriality) เป็นพฤติกรรมทางจิตของมนุษย์ที่ แสดงออกมาภายนอกซึ่งสามารถสังเกตเห็นได้ เหตุหนึ่งที่มนุษย์ต้องมีพฤติกรรมในเรื่อง " การมีอาณาเขตครอบครอง " ก็เพราะมนุษย์ต้องการมีความปลอดภัย มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต การยึดครองพื้นที่ของมนุษย์นั้น สามารถจะมีการยึดครองได้ทั้งรูปแบบที่ถาวรและชั่วคราว สำหรับลักษณะของอาณาเขตครอบครอง สามารถจำแนกลักษณะของการครอบครองอาณาเขต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้สามลักษณะ คือ 1.อาณาเขตที่ว่างเว้นส่วนบุคคล 2. อาณาเขตส่วนบุคคล 3. อาณาเขตสาธารณะ ทั่วไป (วิมลสิทธิ์ หรยางกูร 2537 : 212-213)

การมีอาณาเขตครอบครอง มีปัจจัยหลายสิ่งที่ทำให้ลักษณะของการมีอาณาเขตครอบครองในแต่ละบุคคล ที่อยู่ใน กาลเทศะ ต่างๆ มีความแตกต่างกัน ซึ่งได้แก่ สถานะภาพของบุคคลนั้นๆ ในสังคม , ลักษณะทางวัฒนธรรม ของสังคม ฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนด ที่ทำให้ลักษณะการมีอาณาเขตครอบครอง ในแต่ละบุคคลหรือในแต่ละสังคม มีความแตกต่างกัน การแสดงอาณาเขตครอบครองของมนุษย์นั้นสามารถแสดงออกได้ 2 วิธี ได้แก่

1. การแสดงความเป็นส่วนบุคคล (Personalization) ได้แก่ การติดรูปภาพของตนที่โต๊ะทำงาน , การใช้ป้ายบอก ฯลฯ
2. การปกป้อง (Defense) ได้แก่ การติดตั้งสัญญาณเตือนภัย , การทำรั้ว ,การทำลูกกรง ฯลฯ

พฤติกรรมที่ว่างเว้นส่วนบุคคล (Personal Space) จัดเป็นลักษณะหนึ่งของการมีอาณาเขตครอบครอง และเป็นอาณาเขตครองครอง ที่มนุษย์แต่ละคนต้องมี สำหรับการศึกษา ในเรื่องพฤติกรรมที่ว่างเว้นส่วนบุคคล นอกจาก การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเว้นระยะห่าง ที่มากน้อยต่างกันในแต่ละบุคคล แล้ว การศึกษาถึงการแสดงออกที่เป็นการพยายามปกป้องการล่วงล้ำที่เว้นว่างส่วนบุคคล ก็นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาด้วย

สำหรับที่เว้นว่างส่วนบุคคลนั้น เป็นอาณาเขตที่เล็กที่สุดที่มนุษย์จำเป็นต้องมีในฐานะสิ่งมีชีวิต เพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยไม่ได้รับผลร้ายหรือความเจ็บป่วยต่อร่างกายและจิตใจ ซึ่งขนาดของพื้นที่เว้นว่างส่วนบุคคลนั้นจะมีขนาดเท่าใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ จากการศึกษาของ ฮอลล์ (Hall) ได้เสนอว่า บุคคลมีระยะห่างระหว่างกันที่เหมาะสมกับการกระทำที่มีต่อกันและกับการสัมผัสที่เกิดขึ้น แบ่งได้ เป็น 4 ระยะคือ

1. ระยะใกล้ชิด (Intimate Distance) ซึ่งเป็นระยะที่บุคคลอยู่ใกล้ชิดกัน สามารถที่จะได้รับข่าวสาร โดยผ่านสัมผัสที่ละเอียดสามารถที่จะรับรู้ถึงกลิ่นตัว ความร้อนของร่างกาย แต่ภาพที่ผ่านการมองเห็นจะไม่ชัด มักไม่มีการใช้เสียง ระยะมีขนาดไกลที่สุดไม่เกิน 7-8 นิ้ว
2. ระยะส่วนบุคคล (Personal Distance) เป็นระยะห่างที่มีความสำคัญต่อบุคคลมีขนาดน้อยที่สุด คือ 1 ½ ฟุต – 2 ½ ฟุต เป็นระยะที่บุคคลอยู่ห่างกันแต่ยังสามารถจับต้องอีกฝ่ายหนึ่งได้ ระยะไกล คือ 2 ½ ฟุต – 4 ฟุต ซึ่งยังเป็นระยะที่แต่ละฝ่ายสามารถแตะปลายนิ้วกันได้หากต่างเอื้อมแขนออก เป็นระยะที่มีการใช้เสียงดังปานกลาง มักเป็นระยะสนทนาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนบุคคล
3. ระยะสังคม (Social Distance) เป็นระยะที่ไม่มีการสัมผัสทางร่างกาย ใช้เสียงระดับปกติและมีการเปลี่ยนแปลงในระดับเสียงเล็กน้อย ในระยะใกล้และระยะไกล ซึ่งระยะใกล้มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขนาด 4 – 7 ฟุต เป็นระยะที่สามารถเห็นผิวและผมได้ชัดเจน เป็นระยะที่เกิดในการติดต่อต่างๆที่ไม่ใช่เรื่องส่วนตัว ระยะไกล มีขนาด 7 – 12 ฟุต

4. ระยะสาธารณะ (Public Distance) เป็นระยะที่บุคคลต่างๆ ไม่อาจยุ่งเกี่ยวกันโดยตรง ระยะใกล้ 12 – 25 ฟุต เริ่มมีการใช้เสียงดัง สามารถเห็นชัดทั้งใบหน้า ระยะไกล 25 ฟุต ขึ้นไป ระยะนี้มีการเปลี่ยนแปลงมากในการรับรู้ข่าวสาร ไม่อาจเห็นรายละเอียดของการแสดงออกและการเคลื่อนไหวของใบหน้า

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคล สามารถแบ่งได้เป็น 3 ชนิด คือ

1. อิทธิพลต่างๆ ที่เกี่ยวกับมนุษย์ ได้แก่ ความสนิทสนม , บุคลิกภาพและอารมณ์ ,อายุ เพศ , บทบาททางสังคม , ลักษณะเด่นทางสังคม ,วัฒนธรรมและเผ่าพันธุ์
2. สภาพแวดล้อมกายภาพ ได้แก่ ขอบเขตจำกักของสภาพแวดล้อม, ลักษณะการจัดสภาพแวดล้อม , ระยะห่างในการจัดสภาพแวดล้อม , รูปร่างของสภาพแวดล้อม
3. ลักษณะของกิจกรรมและการกระทำต่อกัน

สำหรับการศึกษา ในด้านพฤติกรรมทางจิต ที่มีผลต่อการแสดงออกถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในเรื่องพฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาคารทางการเรียน โรเบิร์ต ซอมเมอร์ (Robert Sommer) ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับลักษณะการจัดที่นั่งในห้องเรียน สิ่งที่เขาพบ คือ ลักษณะของการจัดที่นั่งในการเรียน มีผลต่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้สอน และนักเรียน โดย ซอมเมอร์ ได้ทำการสังเกตการณ์ ลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและ ผู้เรียน ในห้องเรียน ที่มีลักษณะการจัดที่นั่งเรียน ในลักษณะที่แตกต่างกัน 3 แบบ แบบละ 2 ห้อง โดย

แบบที่ 1 เป็นแบบห้องสัมมนามีการจัดโต๊ะ โดยการจัดวางรอบห้องและหันหน้าเข้าหากัน เป็นรูปตัว “U”

แบบที่ 2 เป็นห้องที่มีการจัดแบบ ห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ ที่มีการจัดในลักษณะที่เป็นแถวๆ เรียงกันไป มีอุปกรณ์ตะเกียง ยึดติดอยู่กับที่

แบบที่ 3 เป็นห้องที่มีลักษณะที่มีช่องเปิด หรือหน้าต่างที่น้อย 1 ห้อง และอีก 1 ห้องมีหน้าต่างที่มีแสงเข้าและลมพัดผ่าน โดยให้นักศึกษาเป็นผู้ออกความคิดเห็นเอง

ซอมเมอร์ จะสังเกตเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะลักษณะการมีส่วนร่วมในการเรียนของนักเรียน โดยให้กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนจำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 25 คน ว่ามีลักษณะความสัมพันธ์อย่างไรกับรูปแบบของห้อง และมีความสัมพันธ์อย่างไรกับระยะห่างระหว่างผู้เรียนผู้สอน ซึ่งผลจากการสังเกตการณ์ที่ได้ พบว่า การมีส่วนรวมของนักเรียนโดยเฉลี่ย ห้องที่มีการจัดแบบห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ ที่มีลักษณะการจัดที่นั่งแบบเรียงเป็นแถวมีมากกว่า ห้องที่จัดแบบสัมมนา และไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องการมีส่วนร่วมของนักเรียน ระหว่างห้องเรียนที่มีหน้าต่างน้อยกับห้องเรียนที่มีหน้าต่างมาก และในห้องเรียนที่มีการจัดที่นั่งแบบเรียงเป็นแถว นักเรียนที่นั่งอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลางห้องและหน้าชั้น มีความสนใจและมีปฏิสัมพันธ์กับครูมากกว่าที่นั่งอยู่บริเวณริมด้านนอกและหลังห้อง

> เพราะว่านักเรียนที่นั่งอยู่ส่วนหน้าและส่วนกลางของห้องมีโอกาสได้มองเห็นครูได้ชัดเจนกว่า มีการใช้สายตาต่อกันได้มากกว่า ทำให้มีการกระทำต่อกันได้มากขึ้น ซึ่งมีผลต่อการเกิดความรู้สึกอยู่ใกล้กัน นอกเหนือจากการปรากฏอยู่ใกล้กันตามระยะห่างแล้ว ทั้งหมดนี้ ย่อมนำไปสู่กันมีระยะห่างระหว่างบุคคลน้อยลงในพฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคล (Sommer อ้างใน วิมลสิทธิ์ หรยางกูร 2537: 244)

จากการทดลองดังกล่าว แสดงว่ากลไกของพฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคล ในบุคคลแต่ละบุคคลสามารถจะแสดงขอบเขตและอาณาเขตของตนได้หลายวิธี เช่นการใช้และไม่ใช้สายตาของตนต่อคู่สนทนา , ระยะห่างที่เกิดขึ้นในกลุ่มทางสังคม ฯ แต่อาณาเขตที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคล ก็มีขนาดหรือระยะที่ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสภาพการต่างๆ และปัจจัยอื่นๆ ที่จะมีผลต่อ ขนาดหรือระยะของพื้นที่เว้นว่างส่วนบุคคล เช่น อายุ,วัฒนธรรมทางสังคม,สถานการณ์ที่บุคคลนั้นกำลังดำเนินกิจกรรมอยู่ ฯ

การเรียนการสอนต่างๆ มีจุดประสงค์ที่จะให้บุคคลที่เข้ามาเรียนในวิชาการด้านต่างๆเกิดความสัมฤทธิผลในการเรียนอย่างเต็มที่ สภาพแวดล้อมทางการเรียนการศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เกิดความสัมฤทธิผลดังกล่าว โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมที่เป็นลักษณะทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น (Built Environmental) ก็ควรจะมีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ จึงควรจะเป็นสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม แต่ในขณะเดียวกันมนุษย์ หรือผู้ใช้สถานที่ก็มีโอกาสที่จะปรับปรุงกิจกรรม หรือ สภาพแวดล้อมเพื่อให้เหมาะสมต่อสภาพการณ์ของตน เพื่อที่จะก่อให้เกิดความสัมฤทธิผลตามที่ตนต้องการมากที่สุด

2.5 แนวทางในการจัดพื้นที่ว่างภายในของพื้นที่เรียนดนตรีสากล

การจัดพื้นที่ว่างภายในของพื้นที่เรียนดนตรีสากลนั้นสำหรับแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ของอาคารเรียน ,พื้นที่เรียน ด้านดนตรี ในต่างประเทศ โดยเฉพาะในด้านปฏิบัติดนตรี นั้น มีผู้ได้ให้แนวทาง โดยแบ่งลักษณะของพื้นที่ที่ควรจะมีใน พื้นที่สำหรับการเรียนดนตรี ออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. พื้นที่ส่วนที่ใช้ในการเรียนการสอน (Instructional areas) ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ย่อยต่าง ๆ คือ

1.1 ห้องซ้อมดนตรี (Rehearsal halls)

1.2 ห้องเรียนปฏิบัติ (Practice room)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 ห้องเรียนบรรยายทั่ว ๆ ไป (Regular classroom)

1.4 ห้องเรียนเปียโน (Classic piano rooms)

1.5 ห้องสำหรับการฟัง (Listening facilities)

1.6 ห้องปฏิบัติการทางดนตรี (Studio)

1.7 โถงสำหรับบรรเลงคอนเสิร์ต (Recital hall)

1.8 ห้องเรียนรวม (Combinations)

2. พื้นที่สนับสนุนการสอน (Auxiliary areas) ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ย่อย ๆ คือ

2.1 ห้องหรือส่วนเก็บของ (Storage)

2.2 ห้องสมุดดนตรี (Music Library)

2.3 ห้องทำงาน (Work room)

2.4 ส่วนกระจายเสียง (Broadcast control booth)

2.5 ส่วนประกอบอื่น ๆ ที่จำเป็น

(Joseph De Chiara & John Hancock Callender 1973 : 312)

ส่วนประกอบของพื้นที่ต่าง ๆ เหล่านี้นั้น เกิดจากการเก็บรวบรวมข้อมูลอาคารหลังจากมีการเข้าใช้ และทำการสรุป เพื่อมาเป็นแนวทางในการออกแบบอาคารเรียนดนตรี โดยดนตรีดังกล่าวเป็นดนตรีในลักษณะที่เรียกว่า ดนตรีคลาสสิก (Classical music) ของประเทศในแถบยุโรปและอเมริกา ซึ่งมีลักษณะกายภาพ ของเครื่องดนตรีที่แตกต่าง กับ ดนตรีไทย (Thai classical music) แต่แนวทางในการจัดพื้นที่ดังกล่าว น่าจะเป็นข้อพิจารณาในเบื้องต้น ในการจัดแบ่งลักษณะของพื้นที่ทางกายภาพ ตามลักษณะการใช้งาน โดยแบ่งตามลักษณะพื้นที่การใช้งานโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 ห้องซ้อมดนตรีรวมวง (Rehearsal Hall-Instrumental Room) เป็นห้องเรียนที่ใช้สำหรับรองรับกิจกรรมการเรียนดนตรีในลักษณะปฏิบัติบรรเลง ทั้งในลักษณะบรรเลงเดี่ยว(โดยเรียนเป็นกลุ่ม) และการบรรเลงรวมวง ซึ่งลักษณะการบรรเลงรวมวงของดนตรีสากลนั้นมีหลายประเภท แต่ชนิดที่มีจำนวนผู้เล่นที่มากที่สุดคือ ประเภทวงซิมโฟนีออเคสตร้า ดังนั้นในการเตรียมขนาดพื้นที่ห้องควรจะรองรับจำนวนนักเรียนได้ 80 – 120 คน โดยใช้พื้นที่ในกิจกรรมการเรียนดนตรีแบบรวมวง ประมาณ 1.86 – 2.23 ตารางเมตร/คน ดังนั้นขนาดพื้นที่ห้องซ้อมดนตรีรวมวงจึงควรมีขนาดประมาณ 148.64 - 178.37 ตารางเมตร/ห้อง ควรมีการจัดเตรียมพื้นที่ในลักษณะพื้นยกระดับ โดยทำเป็นอัฒจันทร์ สามารถทำได้ตั้งแต่ 1 – 5 ระดับ โดยมีความกว้างขั้นละ 1.52 เมตร ความสูงของห้อง จะสัมพันธ์กับระบบอะคูสติก ของห้อง ห้องซ้อมดนตรีรวมวงควรมีความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องฝ้า 4.27 – 5.50 เมตร หรือคำนวณจากจำนวนนักเรียน โดยห้องควรมีปริมาตรเท่ากับ 11.32 ลูกบาศก์เมตร / คน นอกจากนั้นควรเตรียมกระดานดำ,โทรทัศน์วงจรปิด,

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จอรับภาพ ,เก้าอี้สำหรับนั่งซ้อมดนตรี รวมถึงการเตรียมช่องเสียบไมโครโฟนเพื่อใช้ในการบันทึกเสียง วัสดุปูพื้นมีข้อแนะนำว่าไม่ควรจะใช้วัสดุที่มีลักษณะผิวที่ง่ายต่อการเป็นรอยขีดข่วน เพราะเครื่องดนตรี "เซลโล" นั้นส่วนปลายจะมีลักษณะเป็นเข็มแหลม จะก่อให้เกิดรอยบนวัสดุปูพื้นได้

2.5.2 **ห้องซ้อมขับร้อง** (Rehearsal Hall – Choral Room) การเรียนขับร้องในลักษณะของดนตรีสากลนั้น มีทั้งลักษณะที่เป็นการขับร้องเดี่ยวและการขับร้องประสานเสียง โดยเฉพาะการขับร้องประสานเสียงซึ่งมีจำนวนผู้เรียนเป็นจำนวนมาก ลักษณะของการเรียนจะใช้วิธีการยืนเรียน ขนาดของห้องจะมีขนาด 0.56 ตารางเมตร/คน แต่ถ้านักศึกษามีจำนวนมากจำเป็นต้องทำพื้นยกระดับในลักษณะเป็นอัฒจันทร์ เพื่อที่นักเรียนที่ยืนอยู่แถวหลังจะไม่โดนบังจากคนแถวหน้า และสามารถจะมองเห็น วาทยากรได้ชัดเจนและในขณะเดียวกันวาทยากรเองก็จะสามารถควบคุมการขับร้องได้ ขนาดของห้องจะใช้พื้นที่มากขึ้นเป็น 1.39 – 1.67 ตารางเมตร/คน โดยขนาดความกว้างของอัฒจันทร์ในแต่ละขั้น จะกว้างประมาณ 0.91 – 1.02 เมตร และมีระยะความสูงในแต่ระหว่างขั้นประมาณ 15.24 – 25.4 เซนติเมตร หรือในบางครั้งอาจจะทำให้เหมือนเวทีการแสดงจริง โดยพื้นอัฒจันทร์มีความกว้างประมาณ 38 เซนติเมตร ความสูงในระหว่างขั้นประมาณ 20.32 – 25.4 เซนติเมตร ส่วนความสูงของห้องนั้นจะมีความสูงกว่าห้องโดยทั่วไปแต่ก็มีระยะที่น้อยกว่าห้องซ้อมดนตรีรวมวง นอกจากนั้นต้องเตรียมอุปกรณ์ประกอบต่างๆ เช่น เปียโน, กระดานดำ,จอรับภาพ ,โทรทัศน์วงจรปิด ช่องเสียบไมค์เพื่อใช้ในการบันทึกเสียง

2.5.3 **ห้องซ้อมผสมระหว่างขับร้องและดนตรี** (Rehearsal Hall – Combined Vocal & Instrumental) เป็นพื้นที่ที่ใช้รองรับกิจกรรมการเรียน,การซ้อม ร่วมกันระหว่างการเรียนดนตรีและการขับร้อง ข้อพิจารณาอย่างหนึ่งที่สำคัญคือเรื่องอะคูสติกของเสียง เพราะไม่สามารถที่จะออกแบบห้องให้มีลักษณะอะคูสติกที่เหมาะสม ต่อกิจกรรมทั้งสองอย่างได้ในพื้นที่เดียว แต่ในการพิจารณาที่จะใช้ห้องเรียนที่มีลักษณะการใช้ร่วมกัน ก็ด้วยในบางแห่งอาจารย์ผู้สอนมีน้อยซึ่งจำเป็นต้องดูแลการสอน ทั้งขับร้องและดนตรีดังนั้นการเลือกใช้ห้องในลักษณะนี้จึงจะเหมาะสมมากกว่า จึงอาจต้องลดคุณภาพทางอะคูสติกของเสียงลงเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวกขึ้น

2.5.4 **ห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยว** (Practice Room) เป็นห้องขนาดเล็กเพื่อให้นักศึกษาสามารถที่จะซ้อมและฝึกฝนทักษะทางดนตรีได้เพียง 1 – 2 คน หรืออาจจะใช้ในการสอนในลักษณะ หนึ่งต่อหนึ่ง ในบางครั้งก็อาจจะใช้ซ้อมเป็นวงแต่เป็นวงกลุ่มเล็กๆ โดยขนาดห้องจะมีพื้นที่ประมาณ 5.11 – 6.04 ตารางเมตร ซึ่งขนาดห้องดังกล่าวเพียงพอที่จะมี upright piano หนึ่งหลัง พร้อมเก้าอี้ และขาตั้งโน้ต ในบางแห่งอาจทำให้ห้องมีขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อที่จะรองรับกิจกรรมการบรรเลงรวมวง (Ensemble) กลุ่มเล็กๆ สำหรับจำนวนของห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยวนั้น มีวิธีการคำนวณดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$\frac{\text{จำนวนนักศึกษาที่เรียน X จำนวนชั่วโมงปฏิบัติที่นักศึกษาเรียน/สัปดาห์}}{\text{จำนวนชั่วโมงเวลาทำการของสถาบัน/สัปดาห์}}$$

ซึ่งจำนวนของห้องซ้อมปฏิบัตินั้นในบางครั้งต้องพิจารณาประกอบกับลักษณะของการบริหารและการจัดการด้านสถานที่ของสถาบัน ประกอบด้วย นอกจากนั้นข้อพิจารณาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การมีเครื่องปรับอากาศภายในห้อง เพราะโดยสภาพจริงนั้นไม่สามารถที่จะทำให้ห้องทุกห้องมีสภาพที่เหมาะสมทางอะคูสติกของเสียงได้ทุกห้อง ในกรณีของห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยว (Practice Room) การพิจารณาในเรื่องอะคูสติกของเสียงจึงไม่ใช้ประเด็นสำคัญของการออกแบบ

การติดเครื่องปรับอากาศภายในห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยวนอกจากจะทำให้ห้องมีลักษณะอุณหภูมิที่เหมาะสมได้แล้ว ยังมีประโยชน์ในด้านอื่นๆ ได้แก่ สามารถที่จะวางตำแหน่งห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยว (Practice Room) ไว้ได้ทุกส่วนของอาคาร และไม่จำเป็นต้องมีหน้าต่าง , สามารถทำให้ห้องมีขนาดที่กระชับ แต่สิ่งที่ตามมาคือการเกิดเสียงรบกวนที่มาจากท่อแอร์ ในลักษณะที่เรียกว่า Air bone sound จึงควรมีอุปกรณ์กรองเสียง (Sound Filter) ติดตั้งบริเวณท่อปล่อยลมเย็นเพื่อลดปริมาณเสียงรบกวน

2.5.5 **ห้องเรียนเปียโน (Class Piano Room)** เป็นห้องที่ใช้สำหรับกิจกรรมการเรียนเปียโนโดยเฉพาะ นอกจากต้องคำนึงถึงขนาดของเปียโนแล้ว ควรจะมีการเตรียมอุปกรณ์ประกอบอื่นๆ ได้แก่ กระดานดำ,กระดานเสนอข่าวสาร,ตู้เก็บของ,เครื่องบันทึกเสียง ฯ

2.5.6 **ห้องเรียนทั่วไป (Regular Room)** ใช้สำหรับการเรียนในวิชาทฤษฎีทางดนตรี เช่น วิชาประวัติศาสตร์ดนตรี,วิชาการเรียบเรียงเสียงประสาน,วิชาทฤษฎีดนตรี ฯ ซึ่งเป็นห้องที่ไม่จำเป็นต้องมีลักษณะอะคูสติกของเสียง แต่ก็ต้องมีการป้องกันเสียงรบกวน เพราะในห้องเรียนต้องมีกิจกรรมการฟังเพลง ในห้องควรมีอุปกรณ์ประกอบอื่นๆ ได้แก่ ตู้เก็บของ,ชั้นวางหนังสือ ,เครื่องบันทึกเสียง,เครื่องทำจังหวะดนตรี,คีย์บอดร์ห้องฉาย และจอรับภาพ ฯ

2.5.7 **สิ่งอำนวยความสะดวกในการฟัง (Listening Facilities)** เนื่องจากการเรียนดนตรีนั้นเป็นวิชานอกเหนือจากการฝึกทักษะทางดนตรีแล้ว การฟังดนตรีก็เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่จะส่งเสริมความรู้ ความสามารถทางดนตรีให้กับนักศึกษา ดังนั้นสถานที่ใช้สำหรับฟังดนตรีควรจะมีการเตรียม ซึ่งสื่อที่จะใช้ฟังก็ได้แก่ เทป,แผ่น CD ,แผ่นเสียง ,VDO ฯ การเตรียมสถานที่ในการฟังจากสื่อเหล่านี้ควรจะเป็นพื้นที่ห้องที่ไม่ใหญ่ อาจจะมีจำนวนหลายห้อง การใช้สื่ออาจจะจัดได้ 2 แบบ คือ ให้นักศึกษายืมสื่อออกมาแล้วนำมาฟังในห้อง โดยในห้องต้องเตรียมอุปกรณ์ในการเล่นสื่อไว้ หรือ ให้นักศึกษาแจ้งแก่เจ้าหน้าที่ในการขอใช้สื่อ แล้วนักศึกษามานั่งรอในห้องฟังสื่อ เจ้าหน้าที่จะนำสื่อมาเล่นภายในห้องควบคุมแล้วส่งสัญญาณ ผ่านสายมายังห้องฟัง สำหรับจำนวนห้องฟังใช้วิธีการคำนวณเหมือนห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยว (Practice Room)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.8 **สตูดิโอ** (Studio) โดยปกติการเรียนดนตรีแบบประเพณีนิยมนั้นมักจะเป็นการเรียนแบบหนึ่งต่อหนึ่ง โดยเฉพาะการเรียนดนตรีในขั้นสูง ห้องทำงานของอาจารย์ผู้สอน จึงไม่ได้มีลักษณะเป็นเพียงห้องที่มีโต๊ะทำงานเพียงอย่างเดียว ในกรณีห้องทำงานของอาจารย์ประจำ จึงต้องมีลักษณะเป็นลักษณะของห้องสตูดิโอปฏิบัติงาน ที่สามารถจะใช้ในกิจกรรมการสอน รวมถึงการซ้อมดนตรี หรือการปฏิบัติการทางดนตรีของอาจารย์ผู้สอนเอง ในหนึ่งสัปดาห์นั้นโดยปกติอาจารย์มักจะมีชั่วโมงสอนอยู่ที่ 18 – 24 ชั่วโมง และเมื่อรวมกับการปฏิบัติงานทางดนตรีส่วนตัวของอาจารย์ ซึ่งเมื่อรวมกับชั่วโมงที่ใช้สอนแล้วจะประมาณ 30 – 40 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในการใช้ห้องสตูดิโอ จึงเป็นการไม่สมควรที่จะให้อาจารย์ผู้สอนใช้ห้องปฏิบัติดนตรีร่วมกับนักศึกษา ขนาดของห้องสตูดิโอของอาจารย์นั้น ควรมีขนาดใหญ่กว่าห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยว (Practice Room) เล็กน้อย อุปกรณ์ประกอบที่จำเป็นได้แก่ โต๊ะทำงาน,ที่เก็บแฟ้ม,ชั้นวางหนังสือ ในบางครั้งห้องสตูดิโอของอาจารย์อาจมีขนาดที่แตกต่างกัน เช่นอาจารย์ผู้สอนเปียโน อาจต้องการที่ตั้งแกรนด์เปียโน ในขณะที่อาจารย์ผู้สอนขับร้องอาจต้องการเพียงอัพไรท์เปียโน จึงทำให้พื้นที่ห้องอาจมีขนาดที่แตกต่างกัน

2.5.9 **โถงแสดงดนตรี** (Recital Hall) ในการเรียนดนตรีนั้นการมีประสบการณ์ในการแสดงดนตรีถือว่า เป็นสิ่งสำคัญที่นักศึกษาจำเป็นต้องปฏิบัติ โถงแสดงดนตรีจึงนับว่าเป็นพื้นที่ที่สำคัญ ลักษณะของโถงดังกล่าว จึงมีลักษณะเหมือนโรงละคร (Theater) หรือ หอประชุม (Auditorium) ซึ่งขนาดความจุของผู้เข้าชมสำหรับการแสดงดนตรีที่เหมาะสม คือ 250 คน เพราะขนาดความจุของผู้ชมดังกล่าวจะมีผลต่อขนาดเวที ที่สามารถจะรองรับวงออเคสตร้าได้ โดย ส่วนใหญ่โถงแสดงดนตรีนั้นมักจะสามารถปรับใช้เป็น ห้องบรรยายขนาดใหญ่ ,หอประชุม หรือ ใช้สำหรับการแสดงทางศิลปะแขนงอื่นๆ ในกรณีที่สถาบันฯ หรือคณะ นั้นๆ มีหลักสูตรอยู่อาทิเช่น การละคร (Drama) , นาฏศิลป์ (Dance) เป็นต้น จึงอาจต้องคำนึงถึงการใช้งานของกิจกรรมในด้านอื่นประกอบด้วย ข้อสำคัญอย่างหนึ่งของการออกแบบโถงแสดงดนตรีคือ ต้องคำนึงถึงการขนย้ายเครื่องดนตรีที่มีขนาดใหญ่ ควรมีช่องทางที่กว้างขวางเพียงพอและขนย้ายได้สะดวก

2.5.10 **พื้นที่ประกอบ** (Auxiliary Area) พื้นที่ประกอบนั้นเป็นส่วนที่สนับสนุนกิจกรรมหลักในด้านการสอนดนตรี ซึ่งจะมีหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับนโยบายของสถาบันนั้นๆ ซึ่งพื้นที่ประกอบ ได้แก่

2.5.10.1 พื้นที่เก็บของ โดยเฉพาะพื้นที่เก็บเครื่องดนตรีต้องพยายามให้มีการเคลื่อนย้ายเครื่องดนตรีให้น้อยที่สุดจากส่วนที่เก็บไปยังส่วนที่เรียน ถ้าส่วนเก็บเครื่องดนตรีอยู่ในส่วนของห้องเรียน ในบางโอกาสอาจจะก่อให้เกิดความไม่สะดวกแก่นักศึกษาอื่น ที่ต้องการเครื่องดนตรีในระหว่างที่มีการใช้ห้องเรียนอยู่ รวมทั้งอาจจะเกิดความแออัดในช่วงที่มีการเปลี่ยนชั้นเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.10.2 พื้นที่เก็บเครื่องแต่งกายนักดนตรี ในบางสถาบันในการแสดงดนตรีอาจจะมีเครื่องแบบสำหรับบนักดนตรีที่ใช้ใส่ในการบรรเลง จึงต้องเตรียมพื้นที่สำหรับเก็บด้วย

2.5.10.3 ห้องสมุดดนตรี (Music Library)

2.5.10.4 ห้องผลิตสื่อซ้ำ (Duplicating Room)

2.5.10.5 ห้องซ่อมเครื่องดนตรี (Instrument Repair)

2.5.10.6 สำนักงาน (Office)

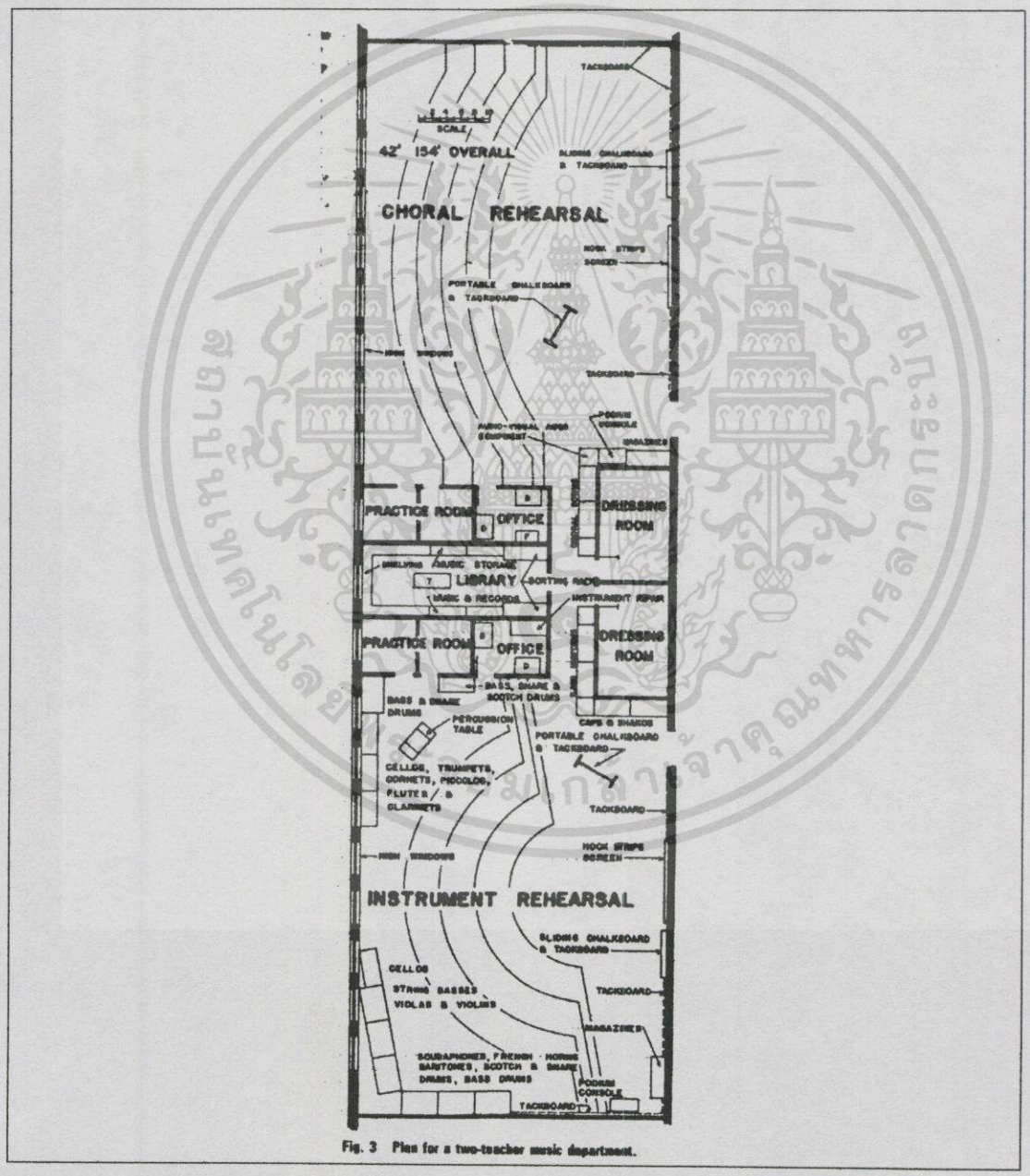

Fig. 3 Plan for a two-teacher music department.

(Joseph De Chiara 1990 :315)

รูปที่ 2.4 ภาพผังพื้นห้องเรียนดนตรีสากล แสดงห้องเรียนดนตรีและห้องเรียนขับร้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 สรุปการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อกระบวนการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สามารถที่จะสรุปได้ถึง กระบวนการในการศึกษา,วิธีการศึกษา และตัวแปรต่างๆ ในการศึกษาเพื่อที่จะนำไปสู่ " แนวทางในการออกแบบการจัดพื้นที่ว่าง ทางสถาปัตยกรรมภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทย" โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.6.1 กระบวนการ และวิธีการในการศึกษาเพื่อหา "แนวทางในการออกแบบ" จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า "แนวทางในการออกแบบ" คือ กลุ่มของข้อมูลที่เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานหรือข้อพึงพิจารณาของสถาปัตยกรรมนั้นๆ โดยวิธีการศึกษาเพื่อที่ได้มาซึ่ง "แนวทางในการออกแบบ" มีความสอดคล้องกันระหว่าง แนวคิดของ ศ.ดร.วิมลสิทธ์ หรยางกูร ที่ปรากฏในหนังสือ "การจัดทำรายละเอียดโครงการ เพื่อการออกแบบงานสถาปัตยกรรม" และ Wolfgang F.E.Preiser ที่ปรากฏในหนังสือ " Post-Occupancy Evaluation" ในเรื่องการประเมินอาคารหลังการเข้าใช้ (Post-Occupancy Evaluation) เพื่อที่สามารถผลจากการประเมินอาคารหลังการเข้าใช้ที่ได้ทั้งในข้อสำเร็จและ ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นนั้น นำมาเป็นความรู้เพื่อพัฒนาวิชาการและสร้างทฤษฎีทาง การออกแบบต่อไป

สำหรับประเด็นที่ควรประเมินนั้น ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ หรยางกูร ได้เสนอแนวคิดว่า นอกจากการประเมินในลักษณะ "รายงานสรุปผลตามเป้าหมายเป็นสำคัญ" แล้วควรประเมินในประเด็นด้าน "สมรรถนะของอาคาร" โดยสามารถประเมินได้ทั้งในลักษณะ "ประเมินความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์และความต้องการที่กำหนดไว้ในรายละเอียดโครงการ" และ"ระหว่างหลักวิชากับสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น" โดยแนวคิดดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Wolfgang F.E. Preiser ที่เสนอให้มีการประเมินอาคารหลังการเข้าใช้ในด้านสมรรถนะของอาคาร เพียงแต่ Wolfgang F.E. Preiser ได้เสนอองค์ประกอบที่ควรประเมิน ในด้านสมรรถนะของอาคารไว้ 3 ด้าน คือ

1. องค์ประกอบด้านเทคนิคของอาคาร (Technical Element of Building Performance)
2. องค์ประกอบด้านประโยชน์ใช้สอยของอาคาร (Functional Elements of Building Performance)
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Elements of Building Performance)

สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาให้ทราบถึง "แนวทางในการจัดพื้นที่ภายใน ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในระดับอุดมศึกษา" และ "ศึกษาเพื่อให้ทราบถึงลักษณะของกิจกรรม,และรูปแบบในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย รวมถึงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้พื้นที่เรียนที่มีต่อลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทยในปัจจุบัน" ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

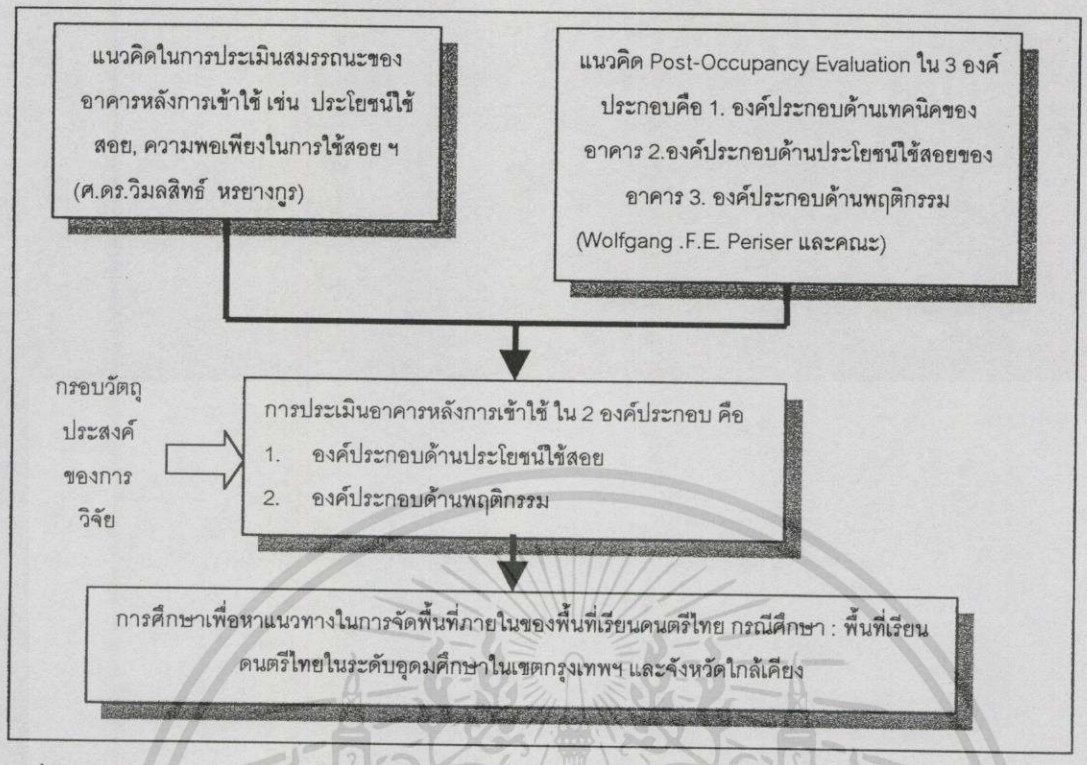
เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงเลือกใช้วิธีการประเมินอาคารหลังการเข้าใช้ (Post-Occupancy Evaluation) โดยองค์ประกอบที่จะประเมินอาคารนั้นเนื่องจาก การศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นที่จะสร้าง" แนวทางการออกแบบ" จากรูปแบบของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมทั้งแนวทางในการออกแบบดังกล่าวเป็นแนวทางในการออกแบบที่มุ่งเน้น เพื่อสถาปนิกและสถาปนิก-ภายใน นำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบพื้นที่เรียนดนตรีไทย การประเมินอาคารจึงเลือกที่จะประเมินองค์ประกอบใน 2 ด้านเป็นสำคัญคือ

1. องค์ประกอบด้านประโยชน์ใช้สอยของอาคาร (Functional Elements of Building Performance)
2. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Elements of Building Performance)

ส่วนในการประเมินอาคารในองค์ประกอบเทคนิคของอาคาร (Technical Elements of Building Performance) นั้นโดยกระบวนการออกแบบ เป็นสิ่งจำเป็นที่สถาปนิก หรือผู้ออกแบบจำเป็นต้องมีข้อมูลเบื้องต้นเพื่อการออกแบบ และพัฒนาแบบ แต่ในลักษณะการประเมินดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ความรู้ด้านวิศวกรรมเฉพาะแขนงวิชาต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องให้ผู้ เชี่ยวชาญเฉพาะทางนั้นๆเป็นผู้ประเมิน และในขณะเดียวกันการประเมินดังกล่าวนั้นโดยหลักการสำคัญแล้วเป็นการประเมินเพื่อ เป็นการพัฒนาความรู้ทางวิศวกรรม ในการศึกษาครั้งนี้จึงไม่ได้มีการนำองค์ประกอบดังกล่าวมาประเมิน

การทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องในเรื่อง "นิยามของ"แนวทางในการออกแบบทางสถาปัตยกรรม และสถาปัตยกรรมภายใน" นอกจากจะได้ทราบถึงวิธีการและกระบวนการแล้ว ยังทำให้ทราบถึงผลสรุปหรือวิธีการการนำเสนอ "แนวทางในการออกแบบ" ซึ่งพบว่ามีความแตกต่างกันระหว่าง วิธีการนำเสนอของ "รายละเอียดโครงการทางสถาปัตยกรรม" เนื่องจาก"แนวทางในการออกแบบ" นั้นเป็นกลุ่มของข้อมูลพื้นฐานโดยทั่วไปของอาคารหรือสถาปัตยกรรมที่รูปแบบร่วมกัน ส่วน "รายละเอียดโครงการทางสถาปัตยกรรม" เป็นกลุ่มของข้อมูลเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจเพื่อการออกแบบเฉพาะที่ ซึ่งมีบริบทและปัจจัยในด้านต่างๆ มากมาย อาทิ เช่น ปัจจัยด้านประโยชน์ใช้สอยเฉพาะโครงการ ,ปัจจัยด้านการบริหารเฉพาะโครงการ ,ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์เฉพาะพื้นที่บริเวณที่จะก่อสร้างโครงการ ฯ จากลักษณะดังกล่าวส่งผลต่อรูปแบบของวิธีการนำเสนอ"วรรณกรรมสรุป" ที่มีรูปแบบที่แตกต่างกัน โดย "รายละเอียดโครงการทางสถาปัตยกรรม" จะอธิบายถึงความเป็นมา,สภาพแวดล้อมอันเป็นข้อเท็จจริงและเป็นข้อจำกัด,กิจกรรมและประโยชน์ใช้สอย ฯเพื่อให้ผู้อ่านซึ่งได้แก่ สถาปนิก,ผู้บริหารโครงการ ฯ สามารถที่จะมีความรู้ความเข้าใจและทราบข้อมูลและข้อเท็จจริงในด้านต่างๆ อย่างครบถ้วนเพื่อใช้ในการตัดสินใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.5 แสดงแผนภูมิ การสร้างแนวคิดในเรื่อง "วิธีการและกระบวนการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการออกแบบ"สำหรับ "การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดพื้นที่ภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทยฯ

ส่วนวิธีการนำเสนอ "แนวทางในการออกแบบ" เป็นลักษณะของวรรณกรรม ที่มุ่งจะอธิบายกลุ่มข้อมูลพื้นฐานโดยทั่วไป เพื่อให้สถาปนิก และผู้ออกแบบ มีความเข้าใจเบื้องต้นถึงลักษณะอันพึงประสงค์หรือข้อพึงพิจารณาสำหรับอาคารนั้นๆ โดยจะเป็นข้อมูลที่ส่งผลต่อลักษณะทางกายภาพของอาคารเป็นหลัก ดังนั้นขั้นตอนและรูปแบบของการนำเสนอ "รายละเอียดโครงการทางสถาปัตยกรรม" และ "แนวทางในการออกแบบ" จึงมีลักษณะที่แตกต่างกัน และข้อมูลของ "แนวทางในการออกแบบ" ในบางครั้งก็มักจะถูกนำไปบรรจุไว้ในส่วนหนึ่งของ "รายละเอียดโครงการทางสถาปัตยกรรม" ในหัวข้อด้าน กิจกรรม และ อาคาร

สำหรับรูปแบบการนำเสนอ "แนวทางในการออกแบบ" Heimsath ได้ให้แนวทางในการนำเสนอไว้ โดยแบ่งตามระดับของพื้นที่ที่มีผลต่อลักษณะของอาคาร คือ

1. ระดับพื้นที่ (Area)
2. ระดับการจัดกลุ่มพื้นที่ (Area Cluster)
3. ระดับอาคาร (Building)
4. ระดับองค์กร (Campus)
5. ระดับชุมชน (Community)

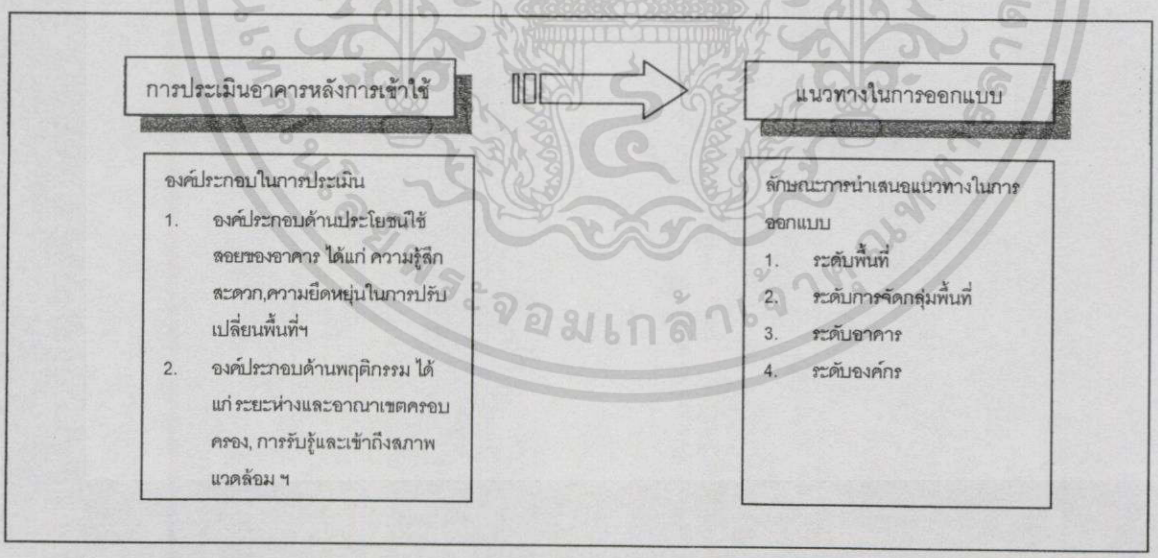
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยลักษณะของการนำเสนอ “รายละเอียดโครงการทางสถาปัตยกรรม” เปรียบเทียบกับการนำเสนอ “แนวทางการออกแบบ” ตามลักษณะแนวทางของ Heimsath ดังแสดงในตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะการนำเสนอข้อมูล ระหว่าง รายละเอียดโครงการ และ แนวทางในการออกแบบ

รายละเอียดโครงการทางสถาปัตยกรรม	**แนวทางในการออกแบบ**
1. จุดประสงค์ (Objectives)	1. ระดับพื้นที่ ((Area)
2. สภาพแวดล้อม (Environmental)	2. ระดับการจัดกลุ่มพื้นที่ (Area Cluster)
3. กิจกรรม (Activities)	3. ระดับอาคาร (Building)
4. อาคาร (Building)	4. ระดับองค์กร (Building)
5. ทรัพยากร (Resources)	5. ระดับชุมชน (Community)

จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องในเรื่อง นิยาม”ของแนวทางในการออกแบบทางสถาปัตยกรรม และสถาปัตยกรรมภายใน” ทำให้สามารถกำหนดวิธีการในการดำเนินการศึกษา,ขอบเขตในการศึกษา และขอบเขตของผลสรุปที่ต้องนำเสนอ ดังแสดงในรูปที่ 2.6

รูปที่ 2.6 แผนภูมิองค์ประกอบในการประเมิน และ ลักษณะการนำเสนอแนวทางในการออกแบบในการศึกษาเพื่อหาหาแนวทางในการจัดพื้นที่ภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทยฯ

โดยสรุปสำหรับในการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ในการวิจัยครั้งนี้ จึงได้กำหนดแนวคิดในการดำเนินงานตามแนวคิด ของ ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ หรยางกูร และ Wolfgang ใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำวิธีการประเมินอาคารหลังการเข้าใช้ (Post Occupancy Evaluation) มาเป็นเครื่องมือในการแสวงหา "แนวทางในการจัดพื้นที่ภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ฯ" ซึ่งการประเมินดังกล่าวจะมุ่งเน้นในองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านประโยชน์ใช้สอย และ องค์ประกอบด้านพฤติกรรม โดยมีรายละเอียดดังที่กล่าวมาแล้ว

2.6.2 **ปัจจัยและตัวแปรสำหรับการวิจัย** จากแนวคิดในลักษณะประโยชน์นิยม (Functionalism) ตามแนวคิดของ จอห์น แลงก์ ที่แสดงความสัมพันธ์ของ ปัจจัยใน 3 ด้านคือ ประโยชน์ใช้สอยของสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้าง (Functions of The Built Environment), พฤติกรรมทางจิตของมนุษย์ (Psychological Processes) และ พฤติกรรมของมนุษย์ (Components of Behavioral System) ซึ่งปัจจัยย่อยบางประการในปัจจัยหลักทั้ง 3 ประการนี้ ก็สอดคล้อง กับแนวทางของ Mackenzie ที่ได้ให้ปัจจัย 6 ประการที่มีผลต่อ ลักษณะของพื้นที่เรียน คือ

1. ลักษณะของการรวมตัวของกลุ่มการเรียน (Composition of the group)
2. ลักษณะของสมาชิกในกลุ่มการเรียน (Characteristics of the group members)
3. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มการเรียน (Mode of interaction between members of the group)
4. ลักษณะของอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษา (Nature of material resources available)
5. ลักษณะของการใช้งานของอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษา (Mode of the use of those resources)
6. ปัจจัยเรื่องเวลา (Time factors)

การสอดคล้องของแนวคิดนั้นเป็นเพียงบางประการ คือ ปัจจัยของ Mackenzie ในสามหัวข้อแรก คือ ลักษณะของการรวมตัวของกลุ่มการเรียน , ลักษณะของสมาชิกในกลุ่มการเรียน และ ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มการเรียน นั้นสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น แลงก์ ในด้านปัจจัยที่มีมาจากพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่ง จอห์น แลงก์ ได้ให้ ปัจจัยย่อย ๆ ไว้ 6 ปัจจัยคือ สภาพแวดล้อม , วัฒนธรรม,ลักษณะของกลุ่มทางสังคม , ลักษณะส่วนบุคคล และ ลักษณะทางกายภาพของมนุษย์ ปัจจัยที่ Mackenzie ให้ไว้จะมุ่งที่ลักษณะของกลุ่ม (Group) และลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างกันที่เกิดขึ้นในกลุ่ม แต่ไม่ค่อยให้ความสำคัญในเรื่องลักษณะเฉพาะของบุคคล (Personality) ถึงแม้จะกล่าวถึงปัจจัย " ลักษณะของสมาชิกในกลุ่มการเรียน " แต่ก็เป็นลักษณะของสมาชิกในกลุ่มโดยรวมว่า ลักษณะทางกายภาพโดยรวมที่ปรากฏให้เห็นของสมาชิกในกลุ่มมีลักษณะอย่างไร เป็นไปได้ว่า การออกแบบพื้นที่เรียนนั้นไม่สามารถจะออกแบบหรือจัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การพื้นที่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบุคคลแต่ละบุคคลได้ สิ่งที่น่าจะทำได้ คือการออกแบบให้สอดคล้องกับลักษณะโดยรวมของกลุ่ม

สำหรับปัจจัยลักษณะของอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษา และ ลักษณะของการใช้งานของอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษา นั้นสอดคล้อง กับปัจจัยประโยชน์ใช้สอยของสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้าง (Functions of The Built Environment) ของ จอห์น แลงก์ ได้ให้ปัจจัยย่อย ในด้านการออกแบบนั้นต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยที่ต้องรองรับกิจกรรม, ลักษณะทางกายภาพ

แต่ปัจจัยที่ จอห์น แลงก์ ให้ความสำคัญน้อย แต่ Mackenzie ให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการออกแบบพื้นที่เรียน ก็คือ ปัจจัยเรื่องเวลา ซึ่งนับว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจ หรืออาจจะเป็นลักษณะเฉพาะที่สำคัญสำหรับการออกแบบพื้นที่เรียน

สำหรับปัจจัยของ จอห์น แลงก์ ในด้านพฤติกรรมทางจิตนั้น จอห์น แลงก์ ได้กล่าวถึงปัจจัยย่อยไว้ 3 ด้านคือ การรับรู้ , การรู้ และพฤติกรรมในพื้นที่ว่าง ซึ่งเป็นปัจจัยของพฤติกรรมทางจิตของมนุษย์ ในลักษณะเดียวกับ ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ หรยางกูร ได้กล่าวไว้ เพียงแต่ไม่ได้จัดแบ่งพฤติกรรม ในลักษณะเดียวกับ จอห์น แลงก์ โดย ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ ได้จัดแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรมภายใน ซึ่งการแบ่งแยกของ ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ ดังกล่าว ได้กำหนดให้พฤติกรรมภายนอก เป็น " ส่วนของกระบวนการที่บุคคลมีพฤติกรรมเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อม โดยมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมผ่านการกระทำ และเป็นที่สังเกตได้จากภายนอก " ได้แก่ พฤติกรรมการมีอาณาเขตครอบครอง , พฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคล และ พฤติกรรมภาวะเป็นส่วนตัว ซึ่งจอห์น แลงก์ ไม่ได้กล่าวถึงโดยละเอียด เพียงแต่จัดให้เป็นพฤติกรรมทางจิตลักษณะหนึ่ง ที่มีผลต่อลักษณะของพื้นที่ว่าง ในส่วนของพฤติกรรมภายใน ซึ่ง ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ จัดให้เป็นพฤติกรรมทางจิต ซึ่งเกิดขึ้นภายในมีผลต่อการตัดสินใจ ในการกระทำต่างๆ ของมนุษย์ ได้แก่ การรับรู้สภาพแวดล้อม , การเรียนรู้สภาพแวดล้อม และการจำสภาพแวดล้อมและระบบมโนทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น แลงก์ ที่กำหนดให้พฤติกรรมในลักษณะดังกล่าวเป็นพฤติกรรมทางจิต ซึ่งในการศึกษาในส่วนของพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับอาคารเรียนหรือพื้นที่เรียน มักจะมุ่งเน้นไปยังพฤติกรรมภายนอก (ตามการจัดแบ่งของ ศ.ดร.วิมลสิทธิ์) หรือพฤติกรรมทางจิตที่เกี่ยวกับ พฤติกรรมในพื้นที่ว่าง (Spatial Behavior) ดังการทดลองของ โรเบิร์ต ซอมเมอร์ ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของระยะ และตำแหน่งของที่นั่งเรียน ว่ามีความสัมพันธ์อย่างไร กับการมีระดับของปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในขณะเรียน โดยมีผลมาจากความต้องการในการลดอาณาเขตครอบครอง และ ลดภาวะความเป็นส่วนตัวลง เพื่อที่จะสามารถก่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสมต่อการสื่อสารระหว่างกัน ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยสรุปจึงพอจะกล่าวได้ว่าในการศึกษาเพื่อที่จะได้มาซึ่ง " แนวทางในการออกแบบการจัดพื้นที่ว่างทางสถาปัตยกรรมภายใน ของพื้นที่เรียน " ควรจะต้องศึกษาเพื่อให้พื้นที่เรียนสามารถตอบสนองประโยชน์ใช้สอยในสามด้านคือ

1. ประโยชน์ใช้สอยด้านสภาพทางกายภาพของผู้เรียน และผู้สอน
2. ประโยชน์ใช้สอยด้านกิจกรรมการเรียน และการสอน
3. ประโยชน์ใช้สอยด้านพฤติกรรมทางจิต โดยเฉพาะพฤติกรรมทางจิตที่แสดงออกมาและมีผลต่อพื้นที่ว่าง (ซึ่ง ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ เรียกว่า"พฤติกรรมภายนอก")

โดยมีปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ใช้อยู่ด้วยกันทั้งหมด 4 ตัวแปร คือ

1.สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Environment)

2.วัฒนธรรม (Culture)

3.ลักษณะของกลุ่ม (Social Group)

4. ความแตกต่างในแต่ละบุคคล (Personality)

ตารางที่ 2.6 แสดงตัวแปรต้นในการวิจัย ที่สรุปจากการทบทวนวรรณกรรม

ตัวแปรต้น	รายละเอียดของตัวแปรต้น
1. สภาพแวดล้อมกายภาพ	ตำแหน่งของพื้นที่เรียน,ขนาดของพื้นที่เรียน,รูปร่างของพื้นที่เรียน,ลักษณะและจำนวนของห้องเรียน ที่มีในพื้นที่เรียน
2.วัฒนธรรม	โครงสร้างหลักสูตร ,หลักสูตร การรับเข้าศึกษา ,วิธีการสอน, กิจกรรมในการเรียนการสอน
3. ลักษณะของกลุ่ม	จำนวนนักศึกษาในแต่ละชั่วโมงเรียน, ระยะห่างระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
4. ความแตกต่างในแต่ละบุคคล	ประเภทวิชาเอกที่นักศึกษาแต่ละคนเลือกเรียน ,เพศ , ระดับชั้นปีในการศึกษา

จากตัวแปรต้น ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมดดังที่กล่าวมา ซึ่งมาจากการผสานแนวคิดในเรื่องความสัมพันธ์ของประโยชน์ 3 ด้าน ของ จอห์น แลงก์ (ประโยชน์ใช้สอยของสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้าง, พฤติกรรมทางจิตของมนุษย์ และ พฤติกรรมของมนุษย์) แนวคิดในเรื่องปัจจัย 6 ประการที่มีผลต่อลักษณะของพื้นที่เรียน ของ Mackenzie แนวคิดในเรื่องพฤติกรรมที่ว่างเว้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

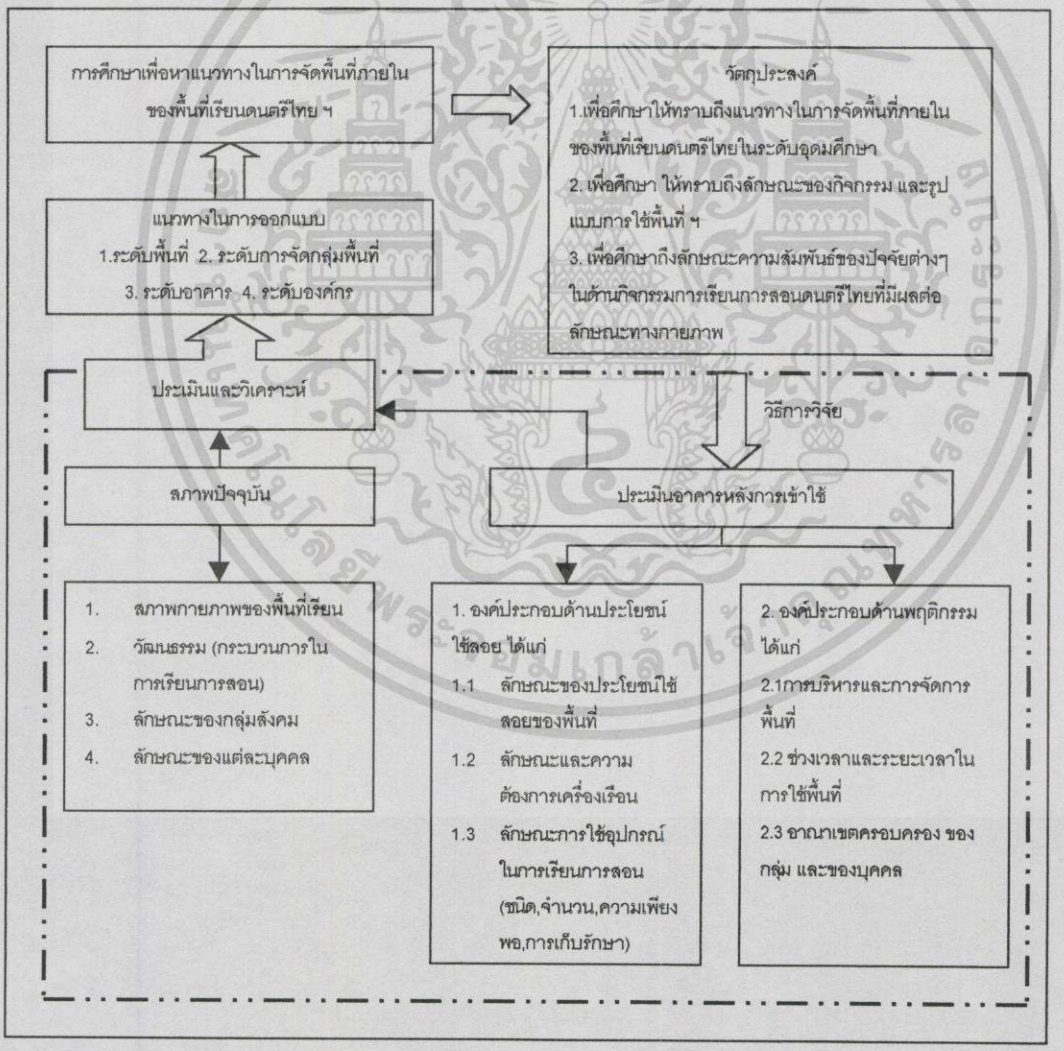
ส่วนบุคคล (Spatial Behavior) ของ ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ หรยางกูร และ โรเบิร์ต ซอมเมอร์ ได้นำไปสู่ กระบวนการในการดำเนินการวิจัย ในขั้นตอนต่างๆ ดังแสดงในบทที่ 3 ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

สำหรับในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการวิจัยมี 2 ข้อ คือ เพื่อศึกษาให้ทราบถึงแนวทางในการจัดพื้นที่ภายใน (Planning) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา และ เพื่อศึกษาให้ทราบถึงลักษณะของกิจกรรม รูปแบบในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย รวมถึงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้พื้นที่เรียน ที่มีต่อลักษณะทางกายภาพของการจัดพื้นที่ภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทยในลักษณะอันเป็นปัจจุบัน โดยการวิจัยชิ้นนี้จะเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพราะโดยลักษณะของวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อเป็นเพียงต้องการทราบถึงลักษณะโดยรวมของพื้นที่เรียนดนตรีไทย

รูปที่ 3.1 แสดงแผนภูมิประบวนการและแนวคิดในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 แสดงรายละเอียดของประเด็นปัญหาในด้านต่างๆ จากการทบทวนวรรณกรรม ที่ต้องทราบเพื่อ นำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เพื่อสร้าง "แนวทางในการจัดพื้นที่ภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ฯ"

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	ประเด็นเชิงปฏิบัติ
สภาพปัจจุบัน		
1.สภาพกายภาพของพื้นที่เรียน	1.1 ลักษณะผังพื้น	1.1.1 ข้อมูลผังพื้น (ขนาด,ลักษณะ, ตำแหน่ง, ทางสัญจร)
	1.2 ลักษณะเครื่องเรือน	1.2.1 ชนิดของเครื่องเรือน
		1.2.2 ประโยชน์ใช้สอยของเครื่องเรือน
		1.2.3 ขนาดของเครื่องเรือน
		1.2.4 จำนวนของเครื่องเรือนในแต่ละชนิด
2.วัฒนธรรม (กระบวนการเรียนการสอน)	2.1 หลักสูตร	2.1.1 ประเภทของหลักสูตร
		2.1.2 จำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร
		2.1.3 การรับเข้าศึกษา ของหลักสูตร
		2.1.4 ข้อกำหนด ของการเรียนในหลักสูตร
		2.1.5 รูปแบบการเรียนการสอน
		2.1.6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3.ลักษณะของกลุ่มสังคม	3.1 การแบ่งแยกกลุ่ม	3.1.1 การแบ่งแยกกลุ่มเรียน
	3.2 ขนาดของกลุ่ม	3.2.1 จำนวนนักศึกษาในกลุ่ม
		3.2.2 จำนวนผู้สอนในกลุ่ม
4. ลักษณะของแต่ละบุคคล	4.1 เพศ	4.1.1 เพศของนักศึกษา
	4.2 ประเภทวิชาเอก	4.1.2 ประเภทของวิชาเอกของนักศึกษา
ประเมินองค์ประกอบด้านประโยชน์ใช้สอย (Functional Elements of Building Performance)		
1.ลักษณะของประโยชน์ใช้สอยของพื้นที่	1.1 ประโยชน์ใช้สอยและพื้นที่	1.1.1 ประเมินลักษณะ,ชนิดของพื้นที่ที่มีการจัดสร้างเพื่อประโยชน์ใช้สอยต่างๆ
		1.1.2 ประเมินตำแหน่ง ของพื้นที่ประโยชน์ใช้สอยต่างๆ กับลักษณะการใช้งาน
		1.1.3 ประเมินการส่งเสริมและขัดขวางของพื้นที่ที่มีต่อ ประโยชน์ใช้สอย
2. ลักษณะของเครื่องเรือน	2.1 ประโยชน์ใช้สอยและเครื่องเรือน	2.1.1 ประเมินลักษณะและประเภทของเครื่องเรือน
		2.1.2 ประเมินลักษณะของระดับการใช้งานของเครื่องเรือน
		2.1.3 ประเมินการส่งเสริมและขัดขวางของเครื่องเรือนที่มีต่อการใช้งาน
3. ลักษณะอุปกรณ์การเรียนการสอน	3.1 เครื่องดนตรี	3.1.1 ประเมินจำนวนของเครื่องดนตรี
		3.1.2 ประเมินระดับการใช้เครื่องดนตรี
		3.1.3 ประเมินลักษณะการเก็บรักษาและดูแลเครื่องดนตรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	ประเด็นเชิงปฏิบัติ
	3.2 อุปกรณ์ช่วยสอนอื่นๆ	3.2.1 ประเมินระดับการใช้งานของอุปกรณ์ช่วยสอนอื่นๆ
องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Elements of Building Performance)		
1. การบริหารและการจัดการพื้นที่	1.1 การจัดการพื้นที่	1.1.1 ผู้ดูแลรับผิดชอบการจัดการพื้นที่
		1.1.2 ลักษณะของการจัดการพื้นที่
		1.1.3 อุปสรรคปัญหา ในการจัดการพื้นที่
	1.2 การบริหารพื้นที่	1.2.1 ลักษณะการจัดสรรพื้นที่กับกิจกรรมการเรียนการสอน
		1.2.2 ตารางสอน
		1.2.3 ความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนการใช้พื้นที่
2. ช่วงเวลาและระยะเวลาในการใช้พื้นที่	2.1 การใช้พื้นที่ในชั่วโมงเรียน	2.1.1 ความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่เรียนในชั่วโมงเรียน
		2.1.2 ระยะเวลาในการเข้าใช้พื้นที่เรียนในชั่วโมงเรียน
	2.2 การใช้พื้นที่นอกชั่วโมงเรียน	2.2.1 ระดับการใช้พื้นที่นอกชั่วโมงเรียน
		2.2.2 ลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นนอกชั่วโมงเรียน
		2.2.3 บริเวณพื้นที่ที่ใช้นอกชั่วโมงเรียน
		2.2.4 ประเมินความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะกายภาพกับการใช้พื้นที่นอกชั่วโมงเรียน
3. อาณาเขตครอบครอง ของกลุ่ม และของบุคคล	3.1 อาณาเขตครอบครองของบุคคล	3.1.1 ประเมินความสัมพันธ์ของจำนวนของคนภายในกลุ่มกับลักษณะของกลุ่ม
		3.1.2 ประเมินเรื่องระยะห่างระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
		3.1.3 ประเมินระดับความพึงพอใจของระยะทางระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
		3.1.4 ประเมินระดับการถูกรบกวน จากบุคคลอื่นภายในกลุ่ม
	3.2 อาณาเขตครอบครองของกลุ่ม	3.2.1 ประเมินการถูกรบกวน จากบุคคลอื่นภายนอกกลุ่ม และลักษณะกายภาพของที่ตั้ง ของอาณาเขตที่กลุ่มครอบครอง
		3.2.2 ประเมินการครอบครองพื้นที่ ที่ใช้นอกชั่วโมงเรียน กับลักษณะกายภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ทำให้ทราบประเด็นปัญหา จึงนำไปสู่การวางแผนในการดำเนินการวิจัย ในด้านต่างๆ ได้แก่ การเลือกกรณีศึกษา , เครื่องมือในการเก็บข้อมูล และกระบวนการในการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงได้มีลักษณะในการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

3.1 ขั้นตอนในการศึกษาค้นคว้าเพื่อทบทวนวรรณกรรม

โดยในการศึกษาในขั้นตอนนี้นอกจากจะเป็นการศึกษาเพื่อค้นคว้าประเด็นปัญหาดังที่กล่าวมาในข้างต้นแล้ว ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาข้อมูลอันเป็นเบื้องต้น ในหลายประเด็นซึ่งได้แก่

1. ลักษณะและวิธีการในการดำเนินการ รวมทั้งลักษณะของผลสรุปของ "แนวทางในการออกแบบ" ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมในประเภทนี้ จะได้จากเอกสารที่เป็นหนังสือในหลายประเภท ได้แก่

    1.1 หนังสือประเภทแนวทางในการออกแบบ ได้แก่ Time sever standard for building types , Interior design graphic standard ฯ

    1.2 หนังสือประเภทวิชาการ ได้แก่ การจัดทำรายละเอียดของโครงการเพื่อการออกแบบงานสถาปัตยกรรมฯ

2. ลักษณะของหลักสูตรและสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ มีหลักสูตรการเรียนการสอนในด้านดนตรีไทย เพื่อที่จะมีความรู้อันเป็นเบื้องต้นในเรื่องการเรียนการสอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะมีผลสืบเนื่องไปยังการตัดสินใจในการเลือกกรณีศึกษา รวมทั้งมีจะนำความรู้เบื้องต้นในลักษณะดังกล่าวมาใช้ในการประกอบการวิเคราะห์ผลในงานวิจัย ซึ่งการทบทวนวรรณกรรมเพื่อจุดประสงค์นี้ โดยส่วนใหญ่ จะได้จากเอกสารของราชการ ได้แก่ "ประมวลชื่อหลักสูตร สาขาวิชา และปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" , "หลักสูตรและคู่มือการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ฯ

3. วิธีการและลักษณะการเรียนการสอนดนตรีไทย เพื่อที่จะได้มีความรู้อันเป็นเบื้องต้น ในลักษณะและวิธีเรียน-วิธีสอนดนตรีไทย เพื่อที่จะได้นำความรู้อันเป็นเบื้องต้น ดังกล่าว มาช่วยในกระบวนการวิเคราะห์ รวมถึงเป็นความรู้พื้นฐานที่จะสามารถนำไปทำความเข้าใจในระบบของวัฒนธรรมการเรียนการสอนดนตรีไทย ซึ่งงานวรรณกรรมที่ได้นำมาทบทวนนั้นมีหลายลักษณะได้แก่

    3.1 หนังสือวิชาการ ได้แก่ สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรีไทย , พฤติกรรมการสอนดนตรี ฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 บทความทางวิชาการ ได้แก่ "สาระดนตรีศึกษา : แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ", "สรุปผลการวิจัยเรื่อง กระบวนการถ่ายทอดดนตรีไทยในสถาบันราชภัฏ "ฯ

3.3 วิทยานิพนธ์และงานวิจัย ได้แก่ "การศึกษาแนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทยของผู้สอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา", "การวิเคราะห์แนวพระราชดำริและบทบาทของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในการส่งเสริมทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี : การศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนพรานหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์" ฯ

4. แนวทางการออกแบบพื้นที่เรียนในระดับอุดมศึกษา เพื่อที่จะศึกษารูปแบบของปัจจัยและตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่อลักษณะทางกายภาพ ของอาคารเรียนในระดับอุดมศึกษา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการวิจัยในเรื่องการกำหนดตัวแปร ,และวิธีการในการเก็บข้อมูล ซึ่งเอกสารที่นำมาทบทวนมีได้แก่

4.1 หนังสือทางวิชาการ ได้แก่ "การวางแผนและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา , "Planning building and facilities for higher education" ฯ

4.2 งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ ได้แก่ "การศึกษาการออกแบบอาคาร-เรียนมาตราฐานของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกลุ่มสถานศึกษาภาคใต้" ฯ

5. ทฤษฎีอาณาเขตครอบครอง กับอาคารทางการศึกษา เพื่อที่จะศึกษาลักษณะและปัจจัยในด้านจิตวิทยาที่มีผลต่อลักษณะของสภาพแวดล้อมกายภาพ โดยเฉพาะในด้านอาคารเรียนหรือห้องเรียน ซึ่งโดยทั้งหมดของงานวรรณกรรมที่ได้ทำการทบทวน จะเป็นหนังสือทางวิชาการ ได้แก่ "Designing place for people", "Designing for Human Behavior: Architecture and the Behavior Sciences"ฯ

6. แนวทางในการจัดพื้นที่ว่างภายในของพื้นที่เรียนดนตรีสากล เพื่อที่จะได้ศึกษาถึงรูปแบบของลักษณะทางกายภาพอันจำเป็นต่อลักษณะการเรียนการสอนดนตรีของตะวันตก เพื่อที่จะได้นำมาเป็นทั้งข้อพิจารณาประกอบ และพิจารณาเปรียบเทียบ ซึ่งจะสืบเนื่องไปยังในกระบวนการวิเคราะห์และ สรุปผล ซึ่งจาการทบทวนวรรณกรรม จะเป็นหนังสือประเภท คู่มือการออกแบบได้แก่ "Time sever standard for building types"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 ขั้นตอนการเลือกกรณีศึกษา

สำหรับขั้นตอนในการเลือกกรณีศึกษานั้น เนื่องจากเพื่อความสะดวกในการทำวิจัยของ ผู้ทำวิจัยในการเข้าไปเก็บข้อมูลทั้งในด้านเชิงข้อมูลและข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการเข้าไปสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม รวมทั้งในเรื่องของระยะเวลาในการเดินทางและทุนในการทำวิจัยที่มีจำกัด การเลือกกรณีศึกษาในการทำวิจัยจึงเลือกกรณีศึกษาที่มีที่ตั้งในบริเวณกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียงที่มีสามารถเดินทางไป-กลับได้สะดวกโดยรถประจำทาง และใช้เวลาในการเดินทางโดยประมาณไม่เกิน 2 ชั่วโมงจากที่พักของผู้วิจัย ร่วมทั้งยังต้องได้รับความร่วมมือจากอาจารย์,เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาในกรณีศึกษานั้นๆด้วย จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมสถาบันอุดมศึกษาที่มีหลักสูตรการเรียนการสอนดนตรีไทย ในเขตกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียงที่มีระยะทางโดยประมาณไม่เกิน 100 กิโลเมตรจากกรุงเทพฯ (ระยะทางดังกล่าวเป็นระยะทางที่กำหนดโดยประมาณเพื่อ ให้เหมาะสมกับระยะเวลาในการเดินทางที่ใช้ประมาณ 2 ชั่วโมง) ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี ,จังหวัดชลบุรี ,จังหวัดนครปฐม ,จังหวัดอยุธยา ,จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์การพิจารณาดังกล่าวได้แก่

1. คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ.พญาไท ปทุมวัน กรุงเทพฯ
2. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ.พญาไท ปทุมวัน กรุงเทพฯ
3. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ.สุขุมวิท พระโขนง กรุงเทพฯ
4. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
5. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถ.อิสรภาพ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ
6. คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เขตดุสิต กรุงเทพฯ
7. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
8. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร เขตบางเขน กรุงเทพฯ
9. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อ.เมือง จ.พระนครศรีอยุธยา
10. คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ต.คลองหก อ.เมือง จ.ปทุมธานี
11. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศูนย์ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม
13. คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อ.เมือง จ.นครปฐม
14. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม อ.เมือง จ.นครปฐม
15. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา อ.เมือง จ.ชลบุรี

และจากการติดต่อรวมทั้งประเมินระยะเวลาในการทำวิจัย ซึ่งมีระยะเวลาในการเก็บ ข้อมูลภาคสนามประมาณ 1 ภาคการศึกษา เพราะการทำงานในการลงภาคสนามต่างๆ จำเป็นต้องทำในช่วงเวลาที่มีการเรียนการสอน จากการประเมินระยะเวลา ถ้าในแต่ละกรณีศึกษาใช้เวลาในการลงภาคสนาม กรณีศึกษาละประมาณ 5 วัน ดังนั้นจะต้องใช้เวลาในการลงภาคสนาม อย่างน้อย 75 วันทำการ หรือประมาณ 15 สัปดาห์ ซึ่งในภาคการศึกษาหนึ่งมีเพียง 16 สัปดาห์ และในการปฏิบัติการลงภาคสนามจริงในเวลาเรียนบางวันและบางสัปดาห์ จะเป็นวันหยุดรวมทั้งวันสอบต่างๆ จากปัจจัยในเรื่องระยะเวลาจึงทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ครบทั้ง 15 กรณีศึกษาภายใน 1 ภาคการศึกษา จึงเลือกเพียง 13 กรณีศึกษาเพื่อความสะดวกและเหมาะสมต่อระยะเวลาในการปฏิบัติงานลงภาคสนามจริง โดยสรุปกรณีศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มประชากรในการศึกษามีจำนวน 13 กรณีศึกษา โดยแบ่งเป็น

1. สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีจำนวน 6 กรณีศึกษา ได้แก่
   1.1 คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
   1.2 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
   1.3 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
   1.4 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
   1.5 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
   1.6 คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
2. สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวน 7 กรณีศึกษา ได้แก่
   2.1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
   2.2 คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
   2.3 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
   2.4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร
   2.5 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
   2.6 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

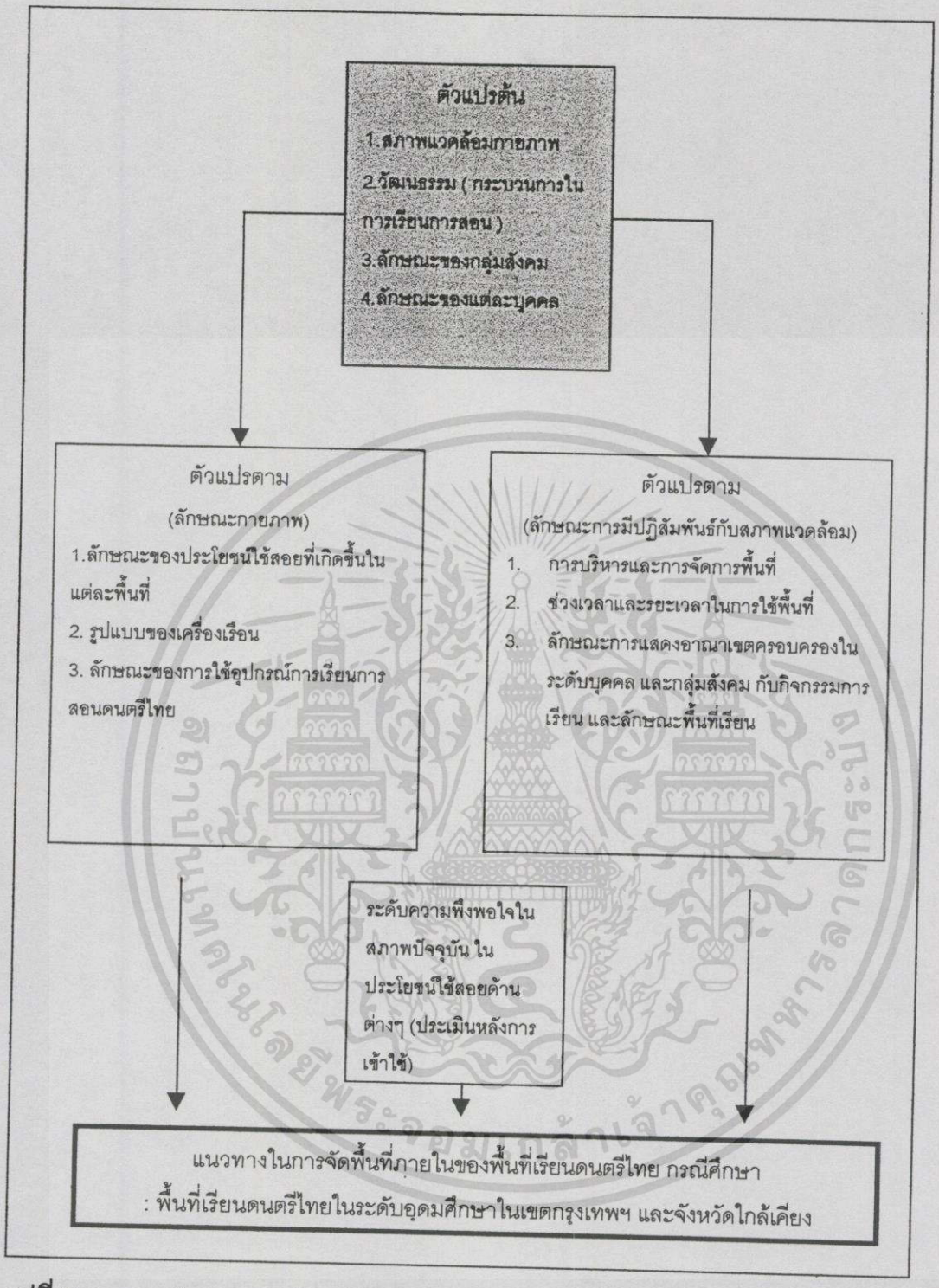
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ศูนย์กลางคลองหก จ.ปทุมธานี

3.3 กระบวนการและแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาและการทบทวนวรรณกรรมทำให้ได้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อลักษณะกายภาพโดยเฉพาะในเรื่อง "อาคารทางการศึกษา" ซึ่ง ตัวแปรต้นมีด้วยกัน 4 ตัวแปร คือ สภาพแวดล้อมกายภาพ , วัฒนธรรม ในเรื่องวิธีการและกระบวนการในการเรียนการสอน , ลักษณะของกลุ่มสังคม และลักษณะของแต่ละบุคคล ซึ่งจะก่อให้เกิด "ผล" ซึ่งเป็น ตัวแปรตาม โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ ตัวแปรตามที่แสดงออกในลักษณะด้านกายภาพและตัวแปรตามในลักษณะของการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมกายภาพ เพื่อที่ต้องการจะศึกษาถึงลักษณะของ ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ของ "พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในระดับอุดมศึกษา" ว่ามีลักษณะที่สัมพันธ์และไม่สัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร รวมทั้งวัดระดับของความพึงพอใจที่มีต่อสภาพของกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ซึ่งเป็นผลที่เกิดจาก ลักษณะของตัวแปรต้น และตัวแปรตามดังกล่าว ว่ามีแนวโน้มอย่างไร ผลจากการศึกษาของสาเหตุ, ผล ,ลักษณะของความสัมพันธ์ ระดับความพึงพอใจที่ได้จากการประเมิน และการวิเคราะห์ประเมินอาคาร ดังที่ได้กล่าวมาก็จะสามารถสรุปถึงรูปแบบของ"ลักษณะกายภาพอันพึงประสงค์" ที่จะตอบสนองกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทย โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา ในระดับพื้นฐานได้ ดังแสดงให้เห็นในรูปที่ 3.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.2 แสดงลักษณะของตัวแปรในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

จากแนวคิดในกระบวนการวิจัยดังกล่าว ได้นำตัวแปรที่มีลักษณะเป็นแนวคิด (Conceptual) ได้นำมาตั้งเป็นข้อคำถาม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปฏิบัติ และ นำมาวางแผนในการออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงลักษณะของข้อคำถาม และลักษณะของเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

ตัวแปร	ข้อคำถาม	เครื่องมือ			
		แบบบันทึกสภาพแวดล้อม	แบบสอบถาม	แบบสังเกตการณ์	สัมภาษณ์
1.สภาพแวดล้อมกายภาพ	1.1 สถานที่ตั้ง	✓			
	1.2 ลักษณะผังพื้น	✓			
	1.3 ลักษณะและตำแหน่งเครื่องเรือน	✓			
2. วัฒนธรรม (กิจกรรม)	2.1 หลักสูตร				✓
	2.2 รูปแบบการเรียนการสอน				✓
	2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน			✓	✓
3.ลักษณะของกลุ่มสังคม	3.1 กลุ่มหลักสูตรของผู้เรียน		✓		
	3.2 ระดับชั้นปีของผู้เรียน		✓		
	3.3 สถาบันการศึกษาของผู้เรียน		✓		
4.ลักษณะทางกายภาพของผู้ใช้	4.1 เพศ		✓		
5.ลักษณะของการจัดแบ่งพื้นที่	5.1 ประเภทของพื้นที่	✓			
	5.2 รูปแบบกิจกรรมในแต่ละพื้นที่			✓	
	5.3 ขนาดของพื้นที่ในแต่ละประเภท	✓			
	5.4 ระยะทางและความสะดวกในการเข้าถึง	✓	✓		
	5.5 ตำแหน่งของห้องพักอาจารย์	✓	✓		
	5.6 การขนย้ายเครื่องดนตรี		✓	✓	
6.รูปแบบเครื่องเรือน	6.1 ประโยชน์ใช้สอยของเครื่องเรือน	✓		✓	
	6.2 ทัศนคติที่มีต่อลักษณะเครื่องเรือน		✓		
7.อุปกรณ์การเรียนการสอน	7.1 ลักษณะของอุปกรณ์ช่วยสอน		✓		
	7.2 ระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอน		✓		
	7.3 ลักษณะของเครื่องดนตรี	✓			
	7.4 จำนวนของเครื่องดนตรี	✓			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	ข้อคำถาม	เครื่องมือ			
		แบบบันทึกสภาพแวดล้อม	แบบสอบถาม	แบบสังเกตการณ์	สัมภาษณ์
	7.5 ลักษณะการผสมวงดนตรี		✓		
8. การบริหารและการจัดการพื้นที่	8.1 การจัดการพื้นที่				✓
	8.2 การดูแลพื้นที่				✓
	8.3 กฎระเบียบในการใช้พื้นที่				✓
9.ช่วงเวลาในการใช้พื้นที่	9.1 ความถี่ในการใช้พื้นที่		✓		
	9.2 ระยะเวลาในการใช้พื้นที่ในชั่วโมง		✓		
	9.3 การใช้พื้นที่นอกชั่วโมง		✓		
	9.4 กิจกรรมนอกชั่วโมง				
	9.5 การจัดตารางเวลาการใช้พื้นที่			✓	✓
10.อาณาเขตครอบครอง	10.1บริเวณที่จับกลุ่มรวมกัน		✓	✓	
	10.2 ระยะห่างระหว่างผู้เรียนผู้สอน		✓	✓	
	10.3 ทิศทางในการนั่งเรียน			✓	
	10.4 การรับรู้ท่าทางของผู้สอนจากผู้เรียน		✓		
	10.5 ความพึงพอใจของการได้ยินเสียงของผู้สอนจากผู้เรียน		✓		
	10.6 ความพึงพอใจในต่อระยะห่าง		✓		
	10.7 ตำแหน่งของบอร์ด,ความพึงพอใจ	✓	✓		
	10.8 จำนวนของบอร์ด,ความพึงพอใจ	✓	✓		
	10.9 การถูกรบกวนจากเสียงภายนอกพื้นที่เรียน		✓		
	10.10 การถูกรบกวนจากเสียงภายในพื้นที่เรียน		✓		

จากนั้นจึงเริ่มสร้างเครื่องมือในแต่ละชนิด ซึ่งในเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม หลังจากที่สร้างเสร็จได้มีการทดลองใช้ กับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เรียนสาขาดนตรีศึกษา (ดนตรีไทย) จำนวน 30 คน หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุง แก้ไข ส่วนในเครื่องมือชนิดอื่นๆ ซึ่งได้แก่ แบบสังเกตุการณ์ และ แบบบันทึกสภาพแวดล้อม ได้มีการนำไปทดลองใช้ในการเก็บข้อมูล 1 ครั้ง แล้วจึงนำกลับมาปรับปรุงแก้ไข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

การเก็บข้อมูลภาคสนามนั้น เนื่องจากต้องมีการเก็บข้อมูลในหลายๆ ด้าน จึงมีการดำเนินการในเก็บข้อมูลในแต่ละกรณีศึกษาดังนี้

1. ติดต่อกับผู้บริหารในระดับหัวหน้าภาควิชา หรือ คณบดี เพื่อขออนุญาติในการเข้าไปเก็บข้อมูล ในแต่ละกรณีศึกษา
2. เมื่อได้รับการอนุญาติ จากผู้บริหาร ของคณะหรือภาควิชาที่รับผิดชอบ จะเข้าไปดำเนินการเก็บข้อมูลเบื้องต้น ในด้านสภาพแวดล้อมกายภาพต่างๆ ได้แก่ จัดทำผังพื้นของอาคาร (เนื่องจากในหลายๆ กรณีศึกษา ผังพื้นของอาคาร ในรูปแบบ พิมพ์เขียว ไม่มี หรือ ไม่สามารถค้นหาได้) การจดบันทึก ลักษณะและตำแหน่งของเครื่องเรือน ,จำนวนและลักษณะของเครื่องดนตรีที่ปรากฏอยู่ในบริเวณพื้นที่เรียน และทำการบันทึกภาพด้วยกล้องถ่ายรูป รวมทั้งจะมอบแบบสอบถามจำนวนเท่ากับจำนวนนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกด้านดนตรีไทย ในปีการศึกษา 2543 ไว้กับอาจารย์และเจ้าหน้าที่ เพื่อให้แจกให้กับนักศึกษา โดยที่ผู้ทำวิจัยจะมาเก็บภายหลัง
3. จัดทำ ผังพื้นของอาคารที่มีบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย โดยเขียนลงบนโปรแกรมสำเร็จรูป ACAD release 14
4. กลับไปยังกรณีศึกษา เพื่อเก็บแบบสอบถาม และ/หรือ เริ่มดำเนินการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยการสังเกตการณ์ จะเริ่มตั้งแต่เวลาประมาณ 9.00 น.โดยประมาณ จนถึงเวลา 15.30 น. โดยประมาณ ซึ่งการสังเกตการณ์จะใช้วิธี Accidental Observation โดยจะสังเกตุการณ์ในลักษณะที่เดินเข้าไปในอาคารหรือพื้นที่ โดยไม่มีการแจ้งให้ผู้ใดทราบล่วงหน้า นอกจากอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้ติดต่อประสานงานกัน ซึ่งจะแจ้งเพียงการนัดหมายในการรับแบบสอบถามคืน หรืออื่นๆ และเมื่อเข้าไปในบริเวณพื้นที่ จะเดินผ่านไปยังบริเวณต่างๆ แล้วจดจำ เหตุการณ์ต่างๆ แล้วกลับออกมาจดบันทึกภายหลัง และจะไม่พยายาม จดบันทึกให้เป็นที่ผิดสังเกตุ ของนักศึกษา และใน 1 วันจะมีการสังเกตการณ์ในลักษณะดังกล่าว 3 – 4 ครั้งโดยพยายามไม่ให้มีระยะเวลาที่แน่นอน ซึ่งการสังเกตการณ์นั้นในแต่ละกรณีศึกษาจะทำการสังเกตอย่างน้อย 2 ครั้ง สิ่งที่สังเกตจะอยู่ในประเด็นหลักๆ ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 3.2
5. การสัมภาษณ์ โดยจะสัมภาษณ์อาจารย์ ที่เป็นหัวหน้าภาควิชา ,หัวหน้าสาขา หรืออาจารย์ที่ ทำหน้าที่สอนวิชาปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละกรณีศึกษาอย่างน้อย 1 ท่าน ซึ่งการสัมภาษณ์นั้นจะเป็นสัมภาษณ์ในลักษณะที่มีการเตรียมโครงสร้างของคำถามไว้ (Structure Interview) และ ในการสัมภาษณ์จะพยายามสร้างบรรยากาศให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีลักษณะเป็นการพูดคุยที่มีลักษณะไม่เป็นทางการ การบันทึกข้อมูลจะใช้เครื่องมือในการบันทึกเป็นวิทยุเทปขนาดเล็ก(Walk man) โดยในการสัมภาษณ์จะไม่กำหนดขนาดหรือระยะเวลาในการสัมภาษณ์ จะขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้ให้สัมภาษณ์

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.6.1 **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ** สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณที่เก็บได้จากเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม จากถูกนำมาวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS 7.5 (Statistical Package for Social Sciences) โดย ลักษณะสถิติที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์นั้นมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทคือ

1. ค่าสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ,ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean), ค่าเบี่ยงเบนมาตราฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะโดยรวมของข้อมูลในประเภทนั้นๆ
2. ค่าสถิติเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ซึ่งจะใช้วิธีการสถิติแบบ Nonparametric เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้มีจุดประสงค์ในการวิจัยที่จะอ้างอิงผลไปยัง กลุ่มอื่นๆ แต่ต้องการเพียงทดสอบความสัมพันธ์ภายในกลุ่มที่ทำการศึกษา รวมทั้งลักษณะของประชากรที่ทำการศึกษา ถึงแม้จะเป็นกลุ่มประชากรทั้งหมด แต่ก็มีแนวโน้มลักษณะของการแจกแจงไม่เป็นปกติ สำหรับประเภทของสถิติที่นำมาใช้ ได้แก่ การทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square test) สำหรับคำตอบที่มีมาตรวัดแบบนามบัญญัติ (Nominal scale) ,การทดสอบค่าเฉลี่ยแบบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มอิสระต่อกัน (Two Independent- Samples Test) โดยใช้วิธีของ Mann-Whitney Utest และ การทดสอบค่าเฉลี่ยแบบกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มอิสระต่อกัน (K Independent-Samples Test) โดยใช้วิธีของ Kruskal – Wallis H Test

3.6.2 **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ** ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือประเภทแบบบันทึกสภาพแวดล้อม ,แบบสังเกตการณ์ และ การสัมภาษณ์ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทนี้ จะเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) คือการตีความสร้างข้อสรุปจากรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ที่มองเห็น โดยในการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์เมื่อมีการจดบันทึก ก็จะเกิดสมมุติฐานต่างๆ เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะนำสมมุติฐานเหล่านั้นกลับไปตรวจสอบกับปรากฏการณ์ ในลักษณะเดียวกันเพื่อสร้างข้อสรุป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7 การสรุปผล

การสรุปผลจะสรุปผลโดยการบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive) และการใช้ภาพแผนภูมิต่างๆ เพื่อบรรยายถึงข้อสรุป และเสนอแนะแนวทางสำหรับการจัดพื้นที่ว่างภายใน ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย โดยจะอธิบายแยกใน 4 ระดับ คือ

1. ระดับองค์กร (Campus)
2. ระดับพื้นที่ (Area)
3. ระดับการจัดกลุ่มพื้นที่ (Area Cluster)
4. ระดับอาคาร (Building)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
กรณีศึกษา

สำหรับกลุ่มประชากรที่ใช้เป็นกรณีศึกษาในการศึกษาครั้งนี้ ได้เลือกใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยและนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาเอกด้านดนตรีไทย ของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่มีการเรียนการสอนด้านดนตรีไทย ทั้งในหลักสูตรในกลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science and Teacher Training) และ กลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine and Applied Arts) ซึ่งสังกัดอยู่ใน ทบวงมหาวิทยาลัย และ กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีสถานที่ตั้งในบริเวณกรุงเทพฯ และจังหวัดที่ใกล้เคียง ซึ่งประกอบด้วย 13 กรณีศึกษาดังนี้

1. พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของ ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของภาควิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของสาขาดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
6. พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
7. พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา (ไทย) สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
8. พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของโปรแกรมวิชาดนตรีไทย สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
9. พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา(ไทย) สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
10. พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา (ไทย) สถาบันราชภัฏพระนคร
11. พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา (ไทย) สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
12. พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา (ไทย) สถาบันราชภัฏนครปฐม
13. พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของภาควิชานาฏศิลป์และดุริยางคศึกษา คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ศูนย์กลางคลองหก ปทุมธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยในบทนี้จะกล่าวถึงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ของทุกกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น สำหรับในการศึกษาขั้นวิเคราะห์ในลำดับต่อไป โดยในแต่ละกรณีศึกษาจะประกอบด้วยข้อมูลต่าง ๆดังนี้

1. ประเภทของหลักสูตร ตามการแบ่งของ ISCED (International Standard ClassiFication of Education)
2. โครงสร้างของหลักสูตร
3. ตำแหน่งที่ตั้งของอาคารเรียน ภายในสถาบันฯ
4. ผังพื้นของอาคารเรียนที่เป็นที่ตั้งของ พื้นที่เรียนดนตรีไทย
5. ลักษณะของกายภาพภายในอาคารเรียน แสดงลักษณะทางสัญจรจากด้านหน้าอาคารไปยังบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย
6. ลักษณะกายภาพภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย

4.1 พื้นที่เรียนดนตรีไทยของภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1.1 **หลักสูตร** หลักสูตร ศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต (ดุริยางค์ไทย) ของ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย เป็นหลักสูตรในกลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine and Applied Arts) โดยเป็นหลักสูตรที่รับผู้ที่จบการศึกษาในระดับมัธยมการศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่าคัดเลือกโดยผ่านการสอบคัดเลือกของทบวงมหาวิทยาลัย หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต (ดุริยางค์ไทย) ผู้เรียนจะต้องเรียนทั้งหมด 135 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วย

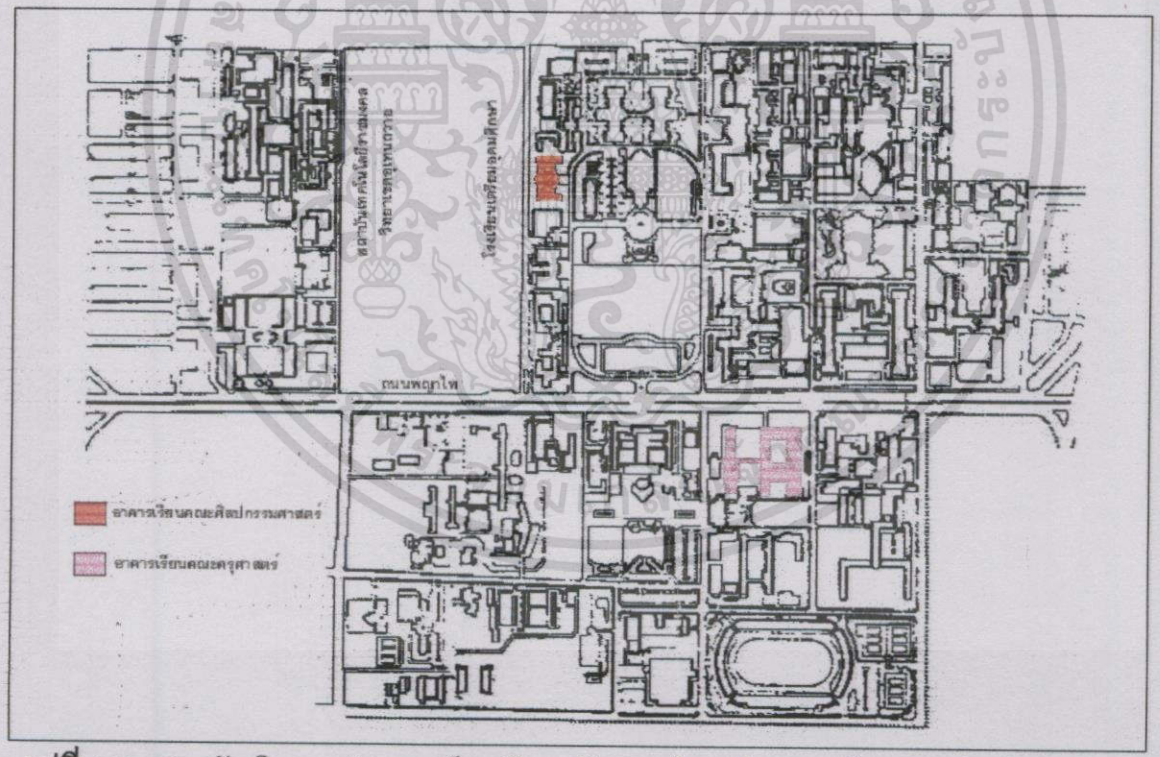
ก. หมวดการศึกษาทั่วไป	30 หน่วยกิต	
ข. หมวดวิชาเฉพาะ	96 หน่วยกิต	ประกอบด้วย
- วิชาพื้นฐานคณะ	9 หน่วยกิต	
- วิชาบังคับเฉพาะสาขา	72 หน่วยกิต	
- วิชาเลือกเฉพาะสาขา	15 หน่วยกิต	
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	9 หน่วยกิต	

4.1.2 **ลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย** สำหรับพื้นที่เรียนดนตรีไทย ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ นั้นใช้พื้นที่ของห้อง 302 บริเวณชั้น 3 ของอาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ เป็นห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย และมีพื้นที่ของบริเวณส่วนโถงและห้องซ้อมย่อย ที่ใช้พื้นที่ร่วมกับสาขาวิชาดุริยางค์ตะวันตก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

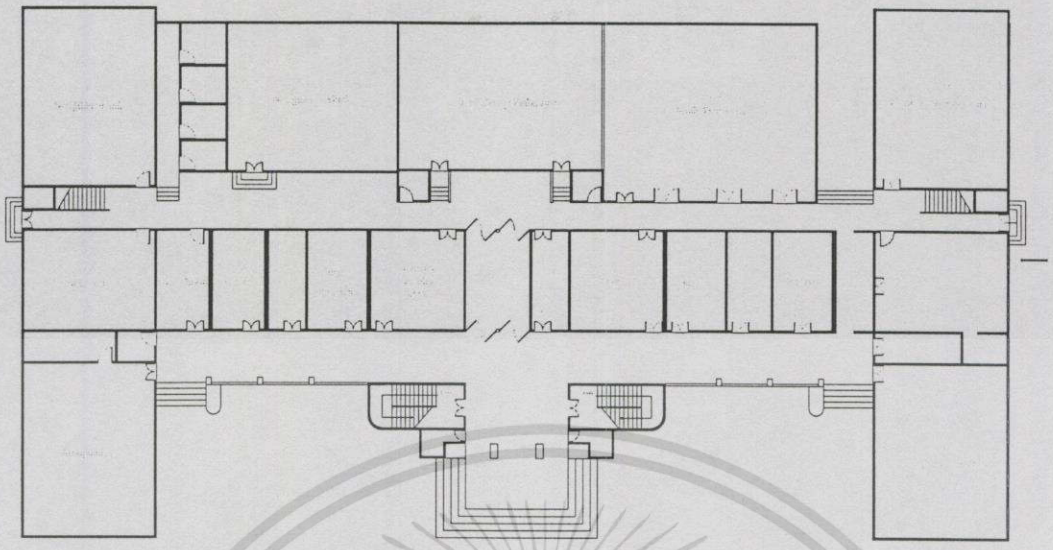

รูปที่ 4.1 แสดงด้านหน้าอาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

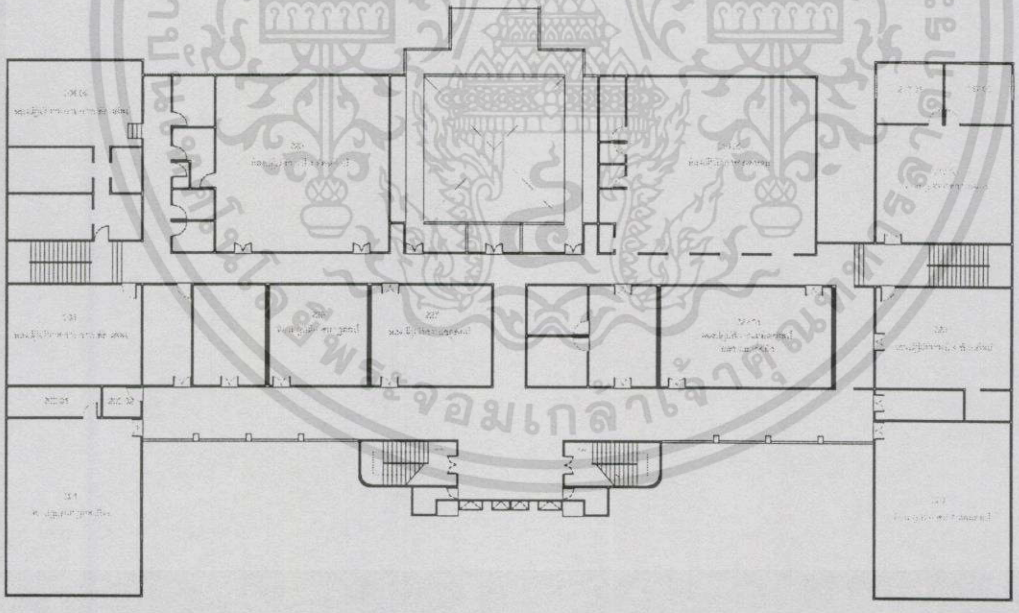
รูปที่ 4.2 แสดงผังบริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และตำแหน่งอาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังพื้นชั้น 1
มาตราส่วน not to scale

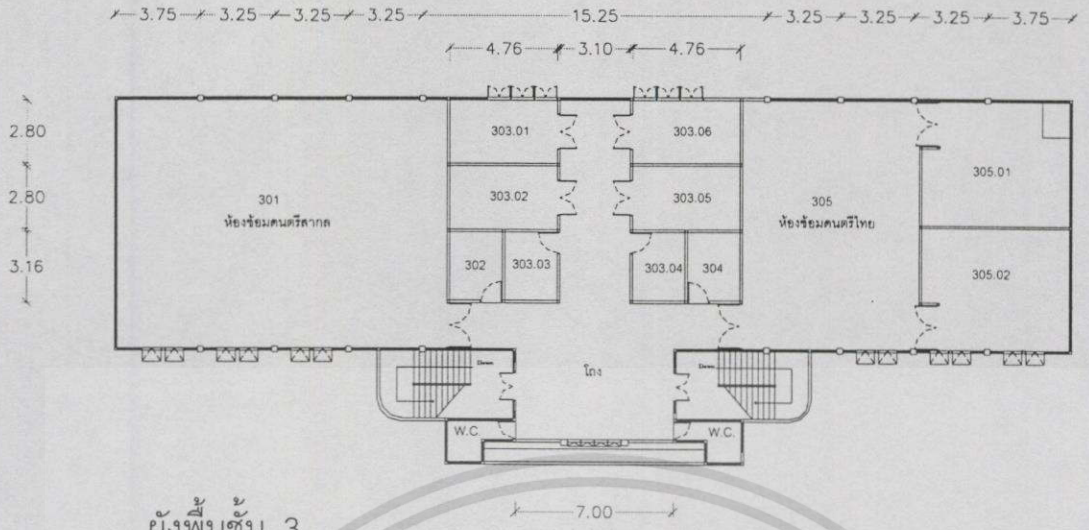
รูปที่ 4.3 แสดงผังชั้น 1 อาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผังพื้นชั้น 2
มาตราส่วน not to scale

รูปที่ 4.4 แสดงผังชั้น 2 อาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังพื้นชั้น 3
มาตราส่วน not to scale

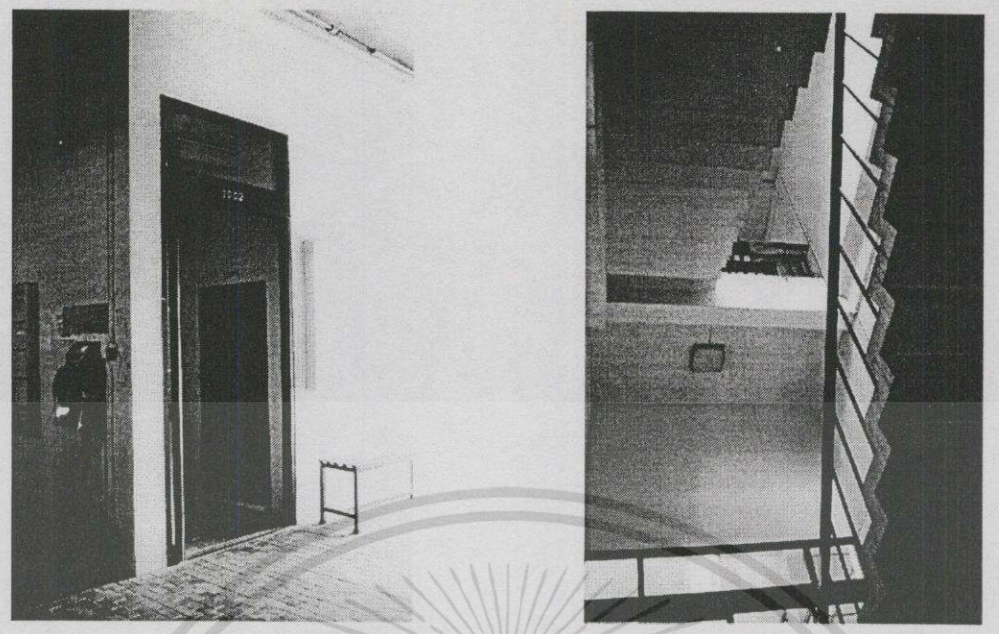
รูปที่ 4.5 แสดงผังชั้น 3 อาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับอาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์นั้นเดิมเป็น อาคารเรียนทางด้านวิทยาศาสตร์ ต่อมาเมื่อมีการเปิดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จึงถูกปรับปรุงให้เป็นอาคารเรียนของคณะฯ ตัวอาคารมีลักษณะทางโครงสร้างในลักษณะเสา-คาน ตัวอาคารในชั้น 1 และชั้น 2 มีลักษณะการใช้ทางสัญจร แบบ Single load corridor ส่วนในชั้น 3 มีลักษณะแบบ Core plan ส่วนทางสัญจรในแนวดิ่ง จะใช้บันไดซึ่งมีตำแหน่งอยู่ในบริเวณด้านหน้าของอาคาร โดยมีอยู่ 2 ด้านทั้งปีกซ้ายและปีกขวาของอาคาร

สำหรับในชั้น 1 ของอาคารเป็นที่ตั้งของสำนักงานคณะฯ ,ห้องสมุดคณะฯ และห้องเรียนปฏิบัติต่างๆ ของคณะฯ ในชั้น 2 เป็นห้องเรียนปฏิบัติของภาควิชาทัศนศิลป์ และภาควิชานฤมิตรศิลป์ ส่วนในชั้น 3 เป็นห้องเรียนปฏิบัติของภาควิชาดุริยางคศิลป์ โดยห้อง 301 เป็นห้องเรียนปฏิบัติของสาขาวิชาดุริยางค์ตะวันตก และ ห้อง 302 เป็นห้องเรียนปฏิบัติของสาขาวิชาดุริยางค์ไทย และมีห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room)จำนวน 8 ห้อง ซึ่งใช้ร่วมกันทั้ง 2 สาขาวิชา นอกจากนั้นยังมีบริเวณโถง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้ร่วมกันของนิสิตทั้ง 2 สาขาวิชา

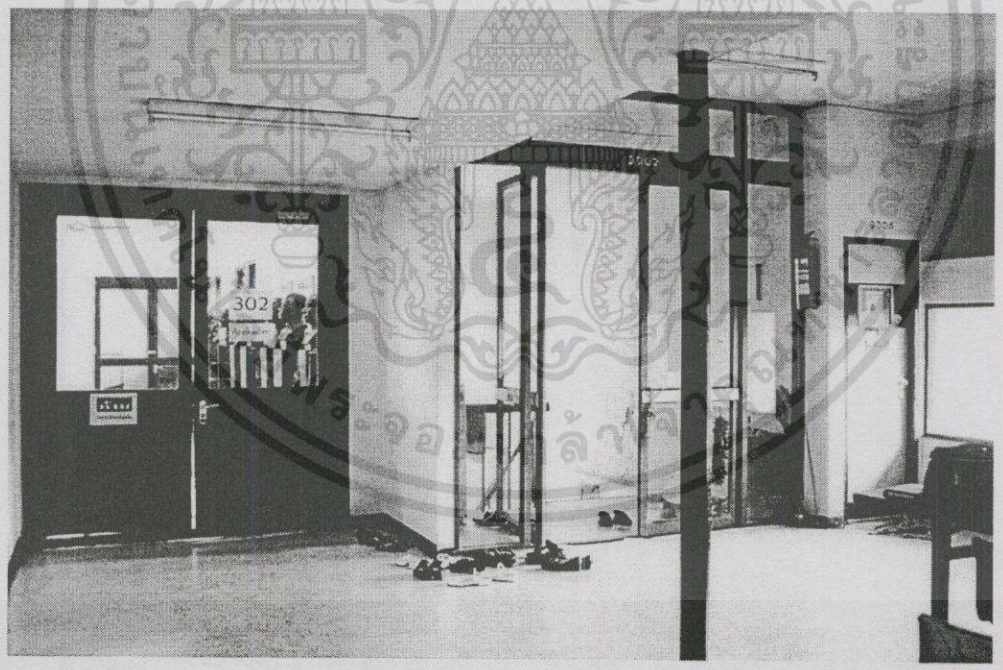
โดยภายในห้อง 302 ซึ่งใช้เป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้น ภายในยัง ถูกแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน คือบริเวณห้องโถงหลัก และห้องเรียนย่อยอีก 2 ห้อง ลักษณะทางกายภาพทั่วไปภายในห้องนั้นเป็นห้องที่มีระดับฝ้าเพดานสูง ไม่มีหน้าต่าง มีเพียงช่องแสงอยู่ด้านบนของผนัง ประตูของห้องทุกห้องเป็นประตูที่มีลักษณะเป็นประตูกรอบไม้กรุกระจกใส พื้นเป็นพื้นไม้ลงวัสดุเคลือบผิวที่มีลักษณะเงา ผนังทุกด้านกรุ อะคูสติกบอดร์ มีการใช้เครื่องปรับอากาศในทุกห้องเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

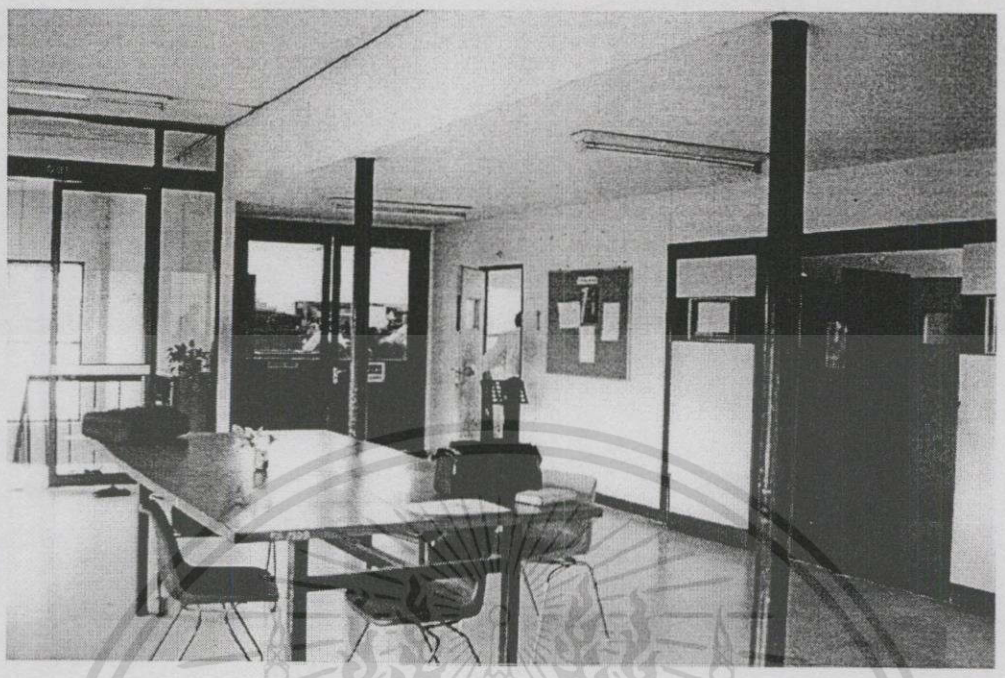
ก ข

รูปที่ 4.6 (ก) แสดงบริเวณโถงของชั้นหนึ่ง ประตูทางเข้าห้องบันไดเพื่อไปยังชั้นที่ 3
(ข) แสดงบันได เป็นทางสัญจรแนวดิ่งไปยังชั้น 3 ซึ่งเป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทย

รูปที่ 4.7 แสดงโถงชั้น 3 มองเห็นทางเข้าห้อง 302 ซึ่งใช้เป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

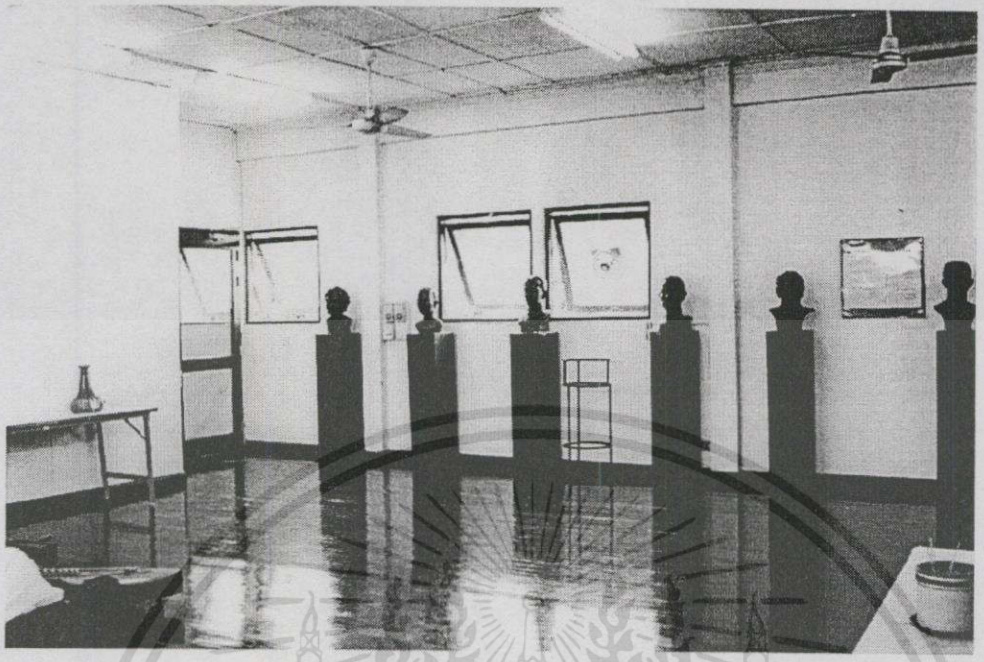

รูปที่ 4.8 แสดงโถงชั้น 3 มองเห็นทางเข้าพื้นที่เรียนดุริยางค์ตะวันตก, และบริเวณพื้นที่ของห้องซ้อมเดี่ยว(Practice Room)

รูปที่ 4.9 แสดงภายในห้อง 302 พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

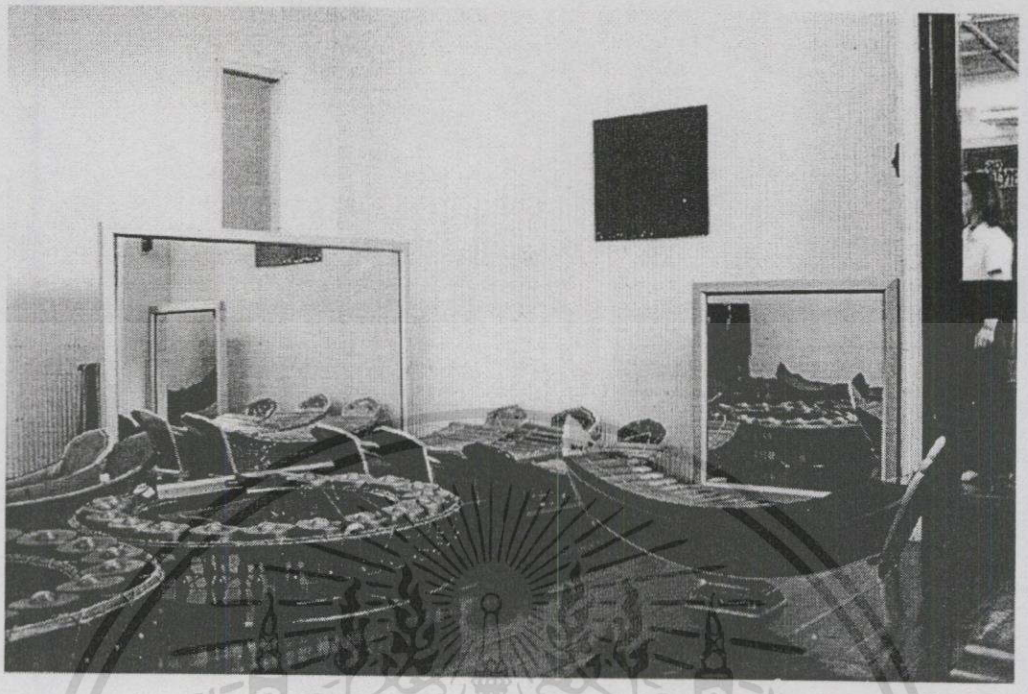

รูปที่ 4.10 แสดงภายในห้อง 302 มองเห็นประตูห้องเรียนย่อยภายในห้อง 302

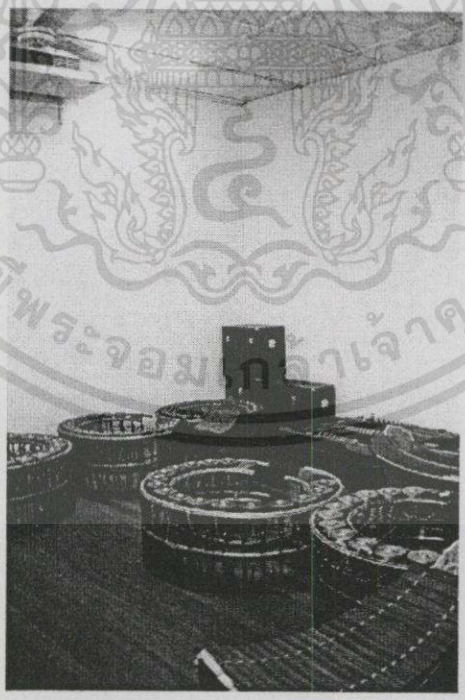

รูปที่ 4.11 แสดงภายในห้องซ่อมย่อย 302.02 อาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

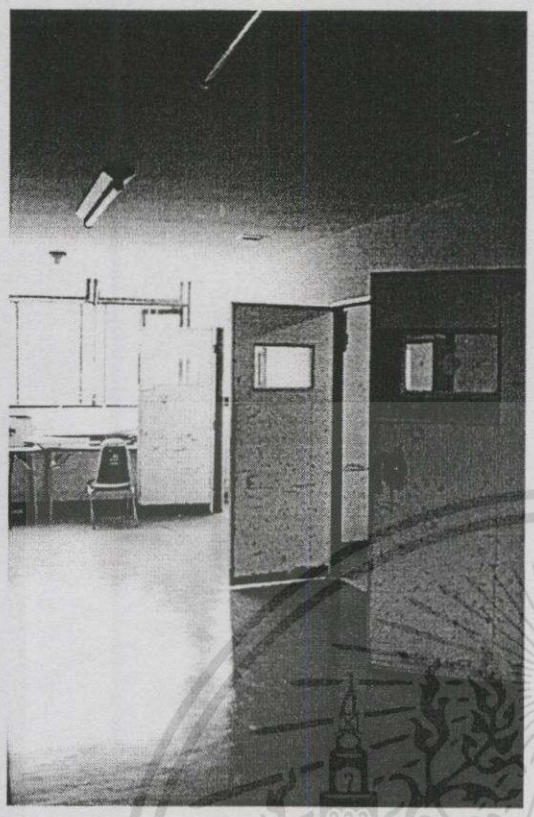

รูปที่ 4.12 แสดงลักษณะภายในห้องเรียนย่อย 302.01 คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

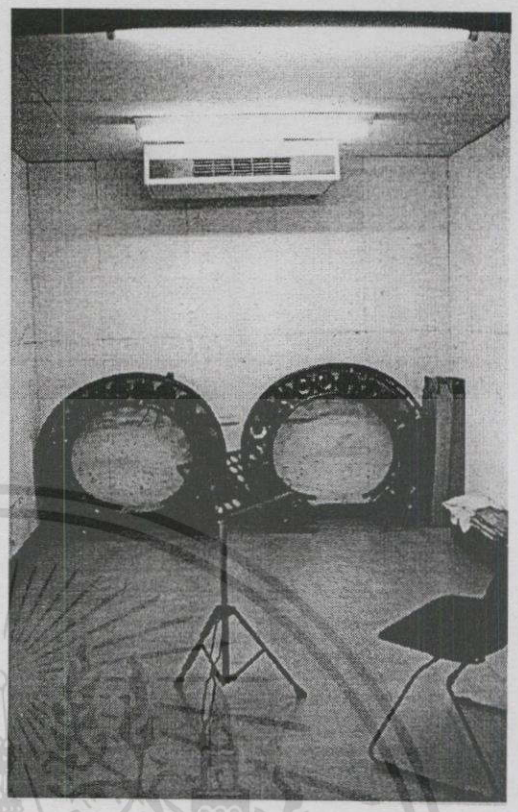

รูปที่ 4.13 แสดงลักษณะภายในห้องเรียนย่อย 302.01 คณะศิลปกกรมศาสตร์ จุฬาฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก

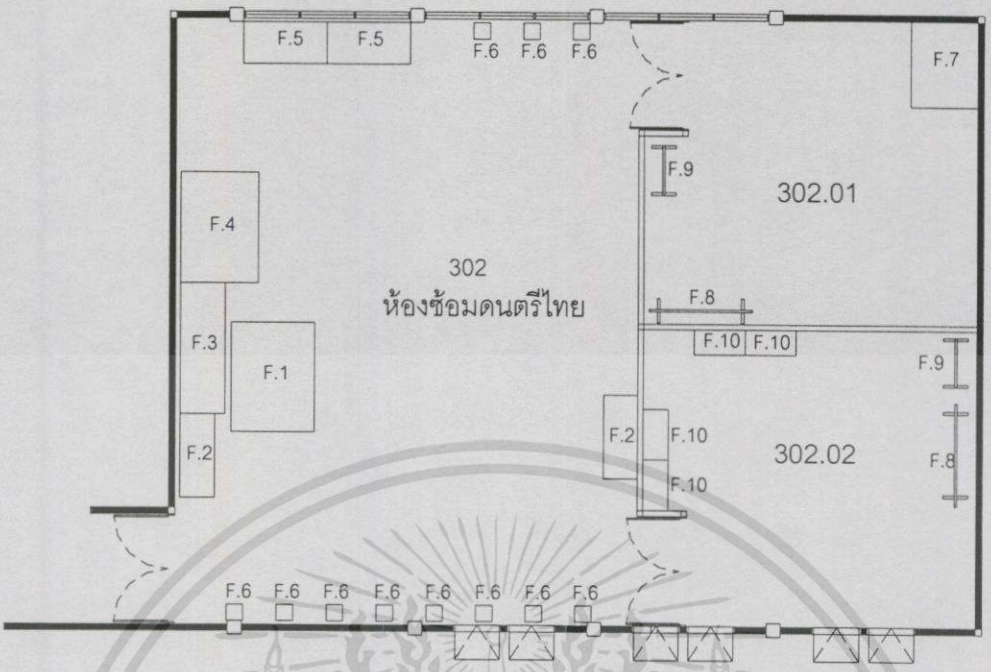

ข

รูปที่ 4.14 (ก) แสดงบริเวณหน้าห้องซ้อมเดี่ยว (Practice room)
(ข) แสดงภายในห้องซ้อมเดี่ยว (Practice room)

ลักษณะของเครื่องเรือน ที่มีภายในห้องทั้งหมดมีลักษณะลอยตัว (Loose Furniture) โดยมีลักษณะ ของประโยชน์ใช้สอย และตำแหน่ง ตามที่ปรากฏในรูปที่ 4.16 และตารางที่ 4.1 และ นอกจากนั้นเครื่องดนตรีที่มีขนาดใหญ่ จะใช้พื้นที่ในบริเวณพื้นภายในห้องเป็นที่เก็บเครื่องดนตรี อาทิ เช่น ระนาดเอก ,ระนาดทุ้ม ,ฆ้องวงใหญ่ ฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังเครื่องเรือน

มาตราส่วน not to scale

รูปที่ 4.15 แสดงผังเครื่องเรือนของห้อง 302 พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

ตารางที่ 4.1 แสดงรายการเครื่องเรือนของห้อง 302 พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รหัส	รายการ	ขนาด	จำนวน
F.1	โต๊ะหมู่บูชา	1.50 X 2.00 X 1.45	1
F.2	โต๊ะ	0.62 X 1.52 X 0.74	2
F.3	โต๊ะ	0.80 X 2.40 X 0.75	1
F.4	แท่น	1.40 X 2.00 X 0.50	1
F.5	ตู้เก็บซอ และของเบ็ดเตล็ด	0.72 X 1.50 X 1.65	2
F.6	แท่นประติมากรรม	0.30 X 0.30 X 1.23	11
F.7	ชั้นเก็บฆ้องวง	1.20 X 1.55 X 1.15	1
F.8	กระจกเงา	0.45 X 1.90 X 1.27	2
F.9	กระจกเงา	0.45 X 0.90 X 1.00	2
F.10	ตู้เก็บของ	0.46 X 0.92 X 1.83	4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 แสดงรายการเครื่องดนตรี (จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สำรวจเมื่อ 15 ก.ย.41)

ลำดับ	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	ระนาดเอก	6 ราง	
2	ระนาดทุ้ม	6 ราง	
3	ระนาดเอกเหล็ก	1 ราง	
4	ระนาดทุ้มเหล็ก	1 ราง	
5	ฆ้องวงใหญ่	15 วง	
6	ฆ้องวงเล็ก	3 วง	
7	ฆ้องมอญ	2 วง	
8	ซอด้วง	7 คัน	
9	ซออู้	8 คัน	
10	ซอสามสาย	1 คัน	
11	จะเข้	15 ตัว	
12	ขิม	1 ตัว	
13	กลองแขก	6 คู่	
14	ตะโพนไทย	3 ใบ	
15	ตะโพนมอญ	1 ใบ	
16	โทนมโหรี	2 ใบ	
17	โทนชาตรี	4 ใบ	
18	เปิงมางคอก	1 คอก	
19	กลองทัด	4 ใบ	
20	โหม่ง 3 ใบ	1 ชุด	

นอกจากนั้น บริเวณโถงด้านหน้ามีการจัดวางโต๊ะยาว และเก้าอี้ไว้ด้วย ส่วนภายในห้องซ่อมเดี่ยว (Practice room)ไม่มีการจัดวางเครื่องเรือน มีเครื่องปรับอากาศ ผนังกรุอะคูสติกบอดร์

ในส่วนของห้องพักอาจารย์และสำนักงานภาคฯ นั้น ได้ใช้พื้นที่ของชั้น 14 อาคารบรมราชกุมารี ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับอาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 พื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2.1 **หลักสูตร** หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต (ดนตรีศึกษา) ของคณะครุศาสตร์ เป็นหลักสูตรในกลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science and Teacher Training) ตามการจำแนกสาขาวิชาของ ISCED (International Standard Classification of Education) ใช้ระยะเวลาในการศึกษา 4 ปี รับนิสิตผ่านระบบการสอบคัดเลือกของทบวงมหาวิทยาลัย นิสิตต้องเรียนวิชาต่างๆ เป็นจำนวน 145 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วย

ก.	หมวดการศึกษาทั่วไป	30 หน่วยกิต
ข.	หมวดวิชาเฉพาะ	121 หน่วยกิต
	- วิชาทางการศึกษา	41 หน่วยกิต
	- วิชาแกนด้านดนตรี	17 หน่วยกิต
	- วิชาเอกดนตรีไทย	23 หน่วยกิต
	- วิชาโท	20 หน่วยกิต
ค.	หมวดวิชาเลือก	10 หน่วยกิต

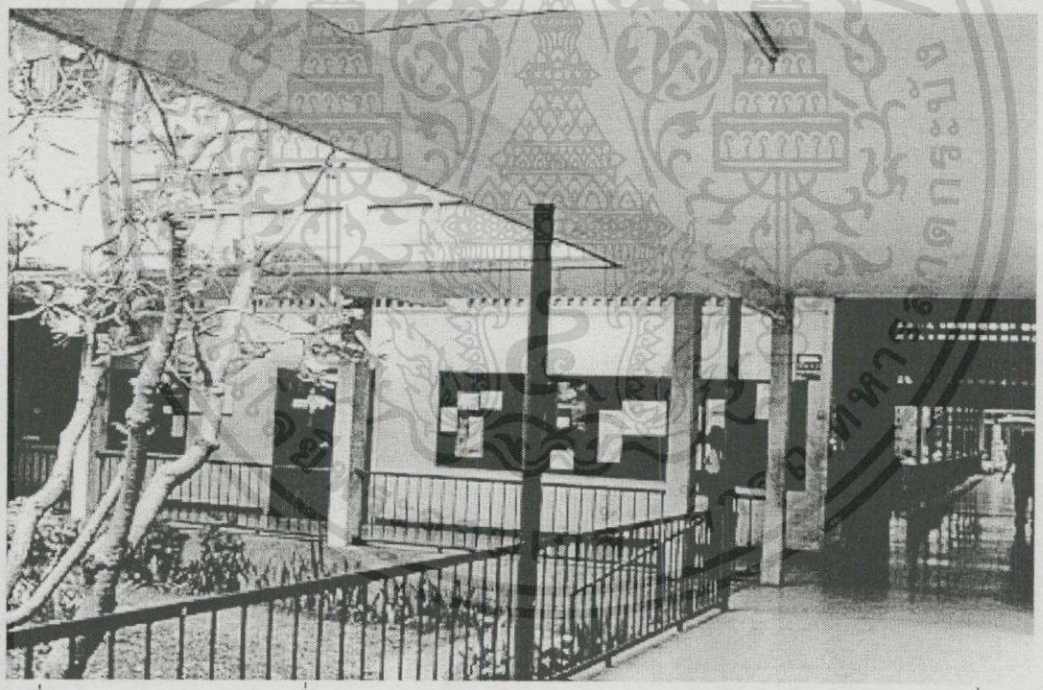
4.2.2 **ลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย** พื้นที่เรียนดนตรีไทยของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้พื้นที่บริเวณชั้น 2 ของอาคารเรียนคณะครุศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพของอาคาร มีลักษณะเป็น Single load corridor โดยจัดอาคารมีลักษณะเป็นกลุ่ม มีทางเดินเชื่อมโดยรอบ พื้นที่ตรงกลางที่อาคารล้อมอยู่ได้จัด เป็นสวนหย่อมไว้ ในส่วนพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้น ตั้งอยู่บริเวณชั้น 2 ทางปีกขวาของอาคารด้านหลัง ซึ่งส่วนบริเวณชั้น 1 จะเป็นห้องบรรยาย , พื้นที่เรียนของดนตรีสากล และห้องอาหารของอาจารย์ ตัวอาคารเป็นอาคารที่ใช้ระบบโครงสร้างเสา-คาน

ในส่วนชั้น 2 นั้นจะมีบันไดเชื่อมกับชั้น 1 ซึ่งเป็นทางเข้าหลักเพียงทางเดียวของ ที่เข้าสู่พื้นที่เรียนดนตรีไทย โดยในชั้น 2 จะถูกแบ่งพื้นที่ออกเป็นประโยชน์ใช้สอยต่างๆ ได้แก่ ห้องคอมพิวเตอร์ของภาควิชา , ห้องพักอาจารย์ , ส่วนทำงานของเจ้าหน้าที่ ,ห้องบรรยาย ห้องเก็บเครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่นๆ , ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ,ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย , ห้องซ้อมเดี่ยว (Practice room) จำนวน 4 ห้อง โดยมีพื้นที่โถงและทางเดินทำหน้าที่เชื่อมองค์ประกอบต่างๆ ของพื้นที่ไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

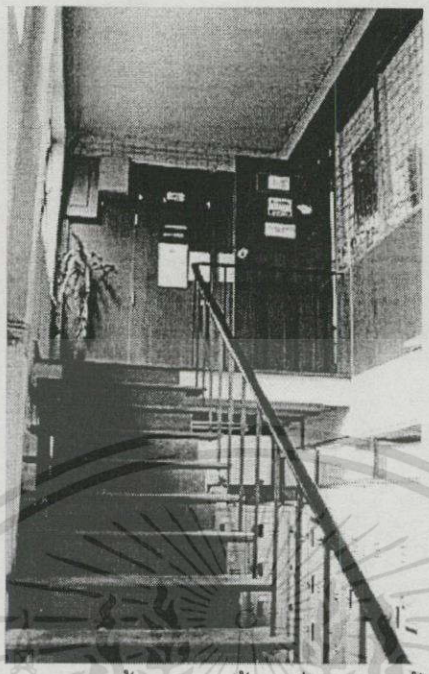

รูปที่ 4.16 แสดงด้านหน้าอาคารเรียนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

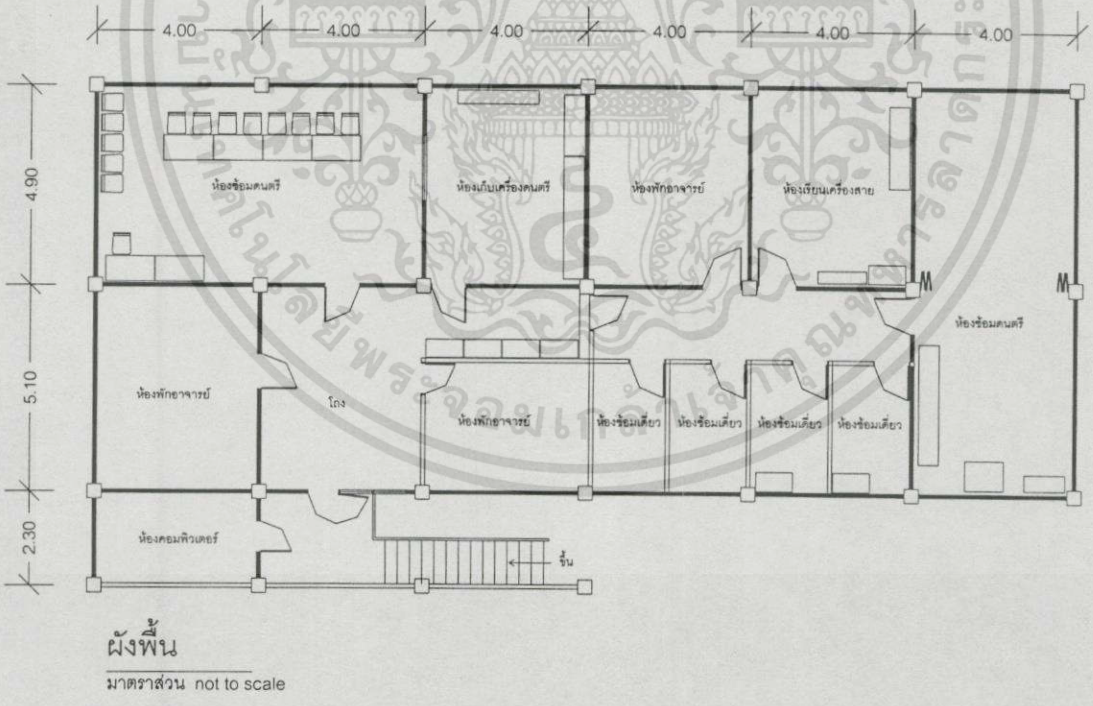

รูปที่ 4.17 แสดงทางเดินเชื่อมระหว่างอาคารภายในกลุ่มอาคารเรียนคณะครุศาสตร์ ซึ่งทางเดินที่เลี้ยวไปทางซ้ายจะนำไปสู่พื้นที่เรียนดนตรีไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.19 แสดงบันไดที่เชื่อมระหว่างชั้น 1 และชั้น2 ซึ่งนำไปสู่พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

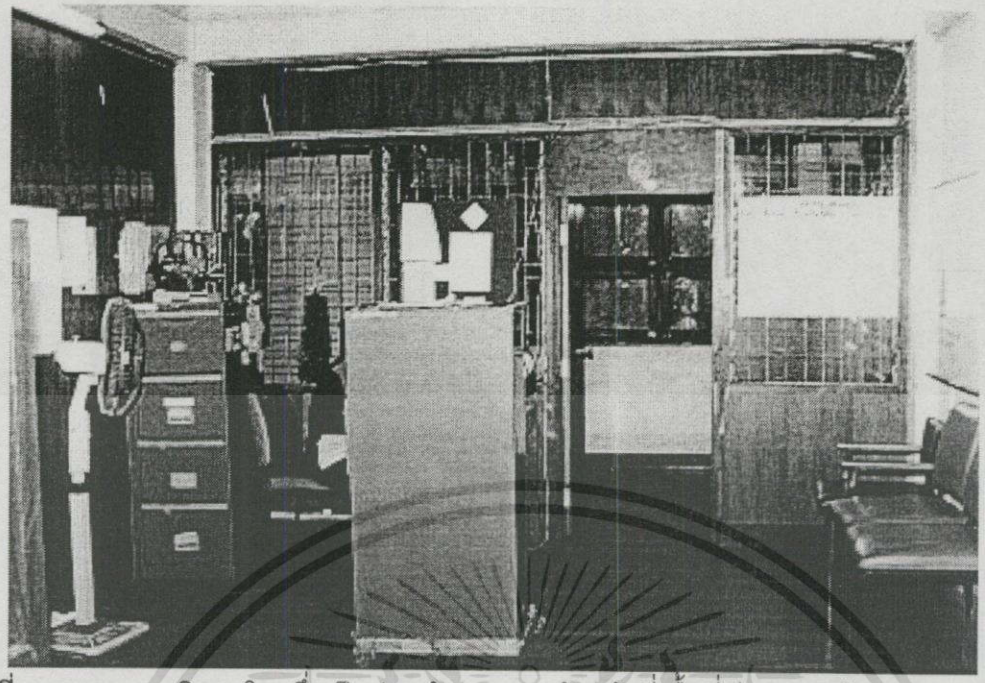

ผังพื้น

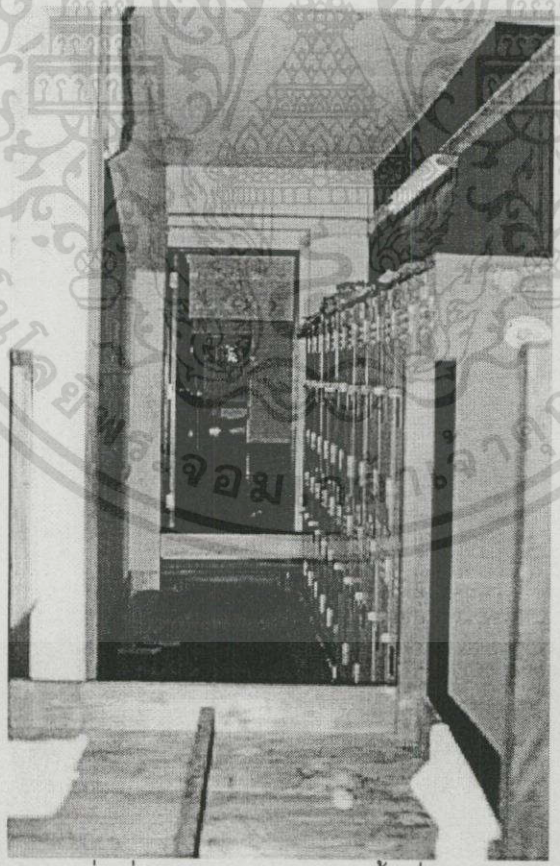
มาตราส่วน not to scale

รูปที่ 4.19 แสดงผังพื้นพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

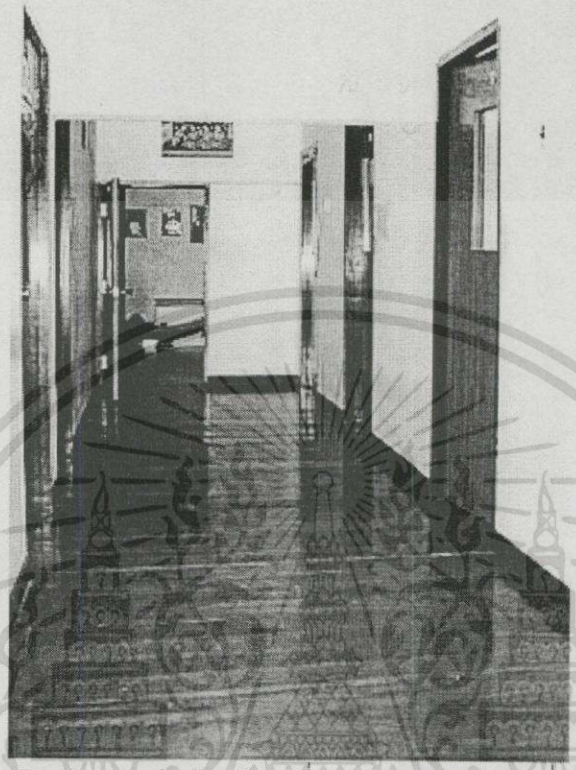

รูปที่ 4.20 แสดงบริเวณโถง ซึ่งเป็นส่วนทำงานของเจ้าหน้าที่ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ

รูปที่ 4.21 แสดงโถงทางเดินซึ่งเชื่อมองค์ประกอบของพื้นที่ต่าง ด้านซ้ายในภาพ เป็นตู้ล๊อคเกอร์ เก็บของของนิสิต คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

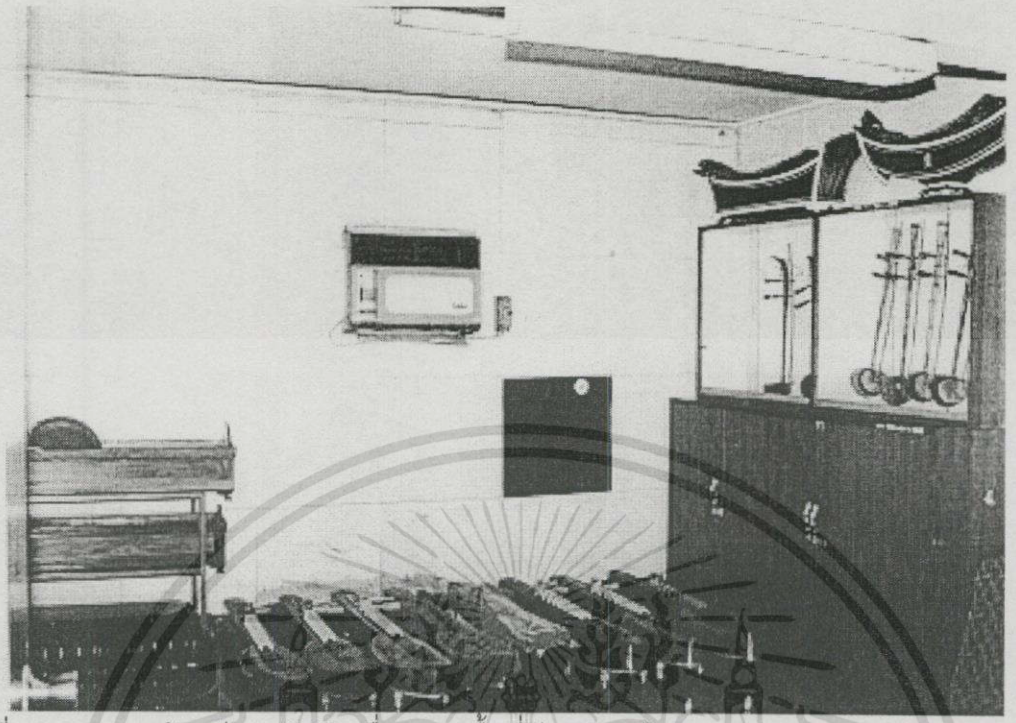

รูปที่ 4.22 แสดงทางเดินบริเวณหน้าห้องซ้อมเดี่ยว ,ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ส่วนลึกสุดเป็นห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ

รูปที่ 4.23 แสดงห้องเรียนบรรยาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.24 แสดงห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 4.25 แสดงห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

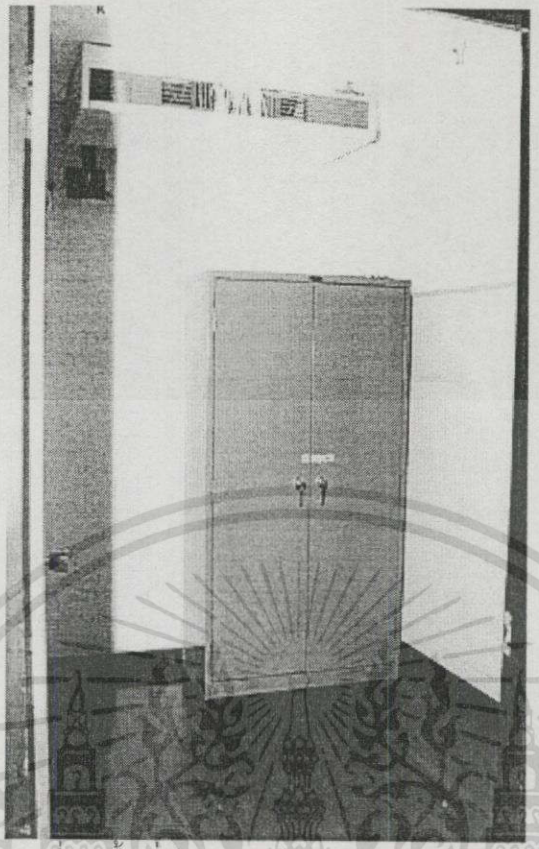

รูปที่ 4.26 แสดงห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 4.27 แสดงห้องเรียนปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.28 แสดงห้องซ้อมเดี่ยว พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

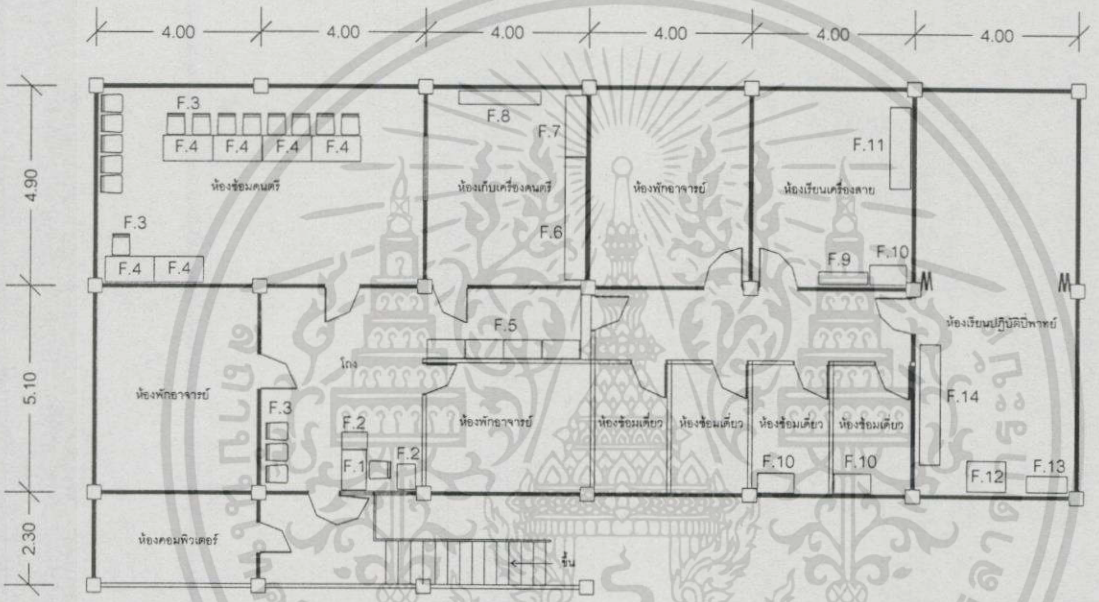

รูปที่ 4.29 แสดงห้องเก็บเครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่นๆ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียน ภายในห้องเรียนปฏิบัติผนังกรุอะคูสติกบอดร์ พื้นปูไม้กระดานเข้าลิ้น เคลือบผิวด้วยวัสดุเคลือบผิวที่มีลักษณะเงา ประตูเป็นประตูโครงไม้กรุไม้อัด เจาะช่องกระจกขนาดเล็ก ภายในห้องไม่มีการเปิดช่องแสงหรือหน้าต่าง และภายในห้องทุกห้องติดเครื่องปรับอากาศทุกห้อง

ลักษณะเครื่องเรือนภายในห้องทุกห้องเป็นเครื่องเรือนลักษณะลอยตัว (Loose furniture) โดยมีลักษณะของประโยชน์ใช้สอย ,จำนวน และตำแหน่ง ตามที่ปรากฏในรูปที่ 4.30 และตารางที่ 4.3

ผังพื้น

มาตราส่วน not to scale

รูปที่ 4.30 แสดงผังเครื่องเรือน ภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทยคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.3 แสดงรายการเครื่องเรือนของ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สำรวจเมื่อวันที่ 4 เม.ย.43)

รหัส	รายการ	ขนาด	จำนวน
F.1	โต๊ะทำงาน	0.60 X 1.20 X 0.75	1
F.2	ตู้เก็บเอกสาร	0.62 X 0.44 X 1.30	2
F.3	เก้าอี้	0.45 X 0.45 X 0.45	18
F.4	โต๊ะ	0.62 X 1.20 X 0.75	6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รหัส	รายการ	ขนาด	จำนวน
F.5	ตู้ล๊อคเกอร์	0.46 X 0.92 X 1.83	4
F.6	ตู้เก็บไวโอลิน และเบ็ดเตล็ด	0.51 X 3.00 X 2.00	1
F.7	ตู้เก็บเครื่องดนตรี	0.52 X 1.50 X 2.50	1
F.8	ตู้เก็บเครื่องดนตรี	0.33 X 2.00 X 1.70	1
F.9	ตู้เก็บของเบ็ดเตล็ด	0.30 X 1.20 X 0.78	1
F.10	ตู้เก็บของ	0.48 X 0.91 X 1.82	3
F.11	ตู้เก็บซอ และเบ็ดเตล็ด	0.50 X 2.00 X 2.00	1
F.12	โต๊ะหมู่บูชา	0.95 X 0.74	1
F.13	ชั้นวางของ	0.38 X 1.00 X 1.50	1
F.14	ชั้นวางของ	0.50 X 3.00 X 1.73	1

ลักษณะของการเก็บเครื่องดนตรีโดยในส่วนเครื่องดนตรีที่มีขนาดใหญ่จะวางไว้กับพื้น และในส่วนเครื่องดนตรีที่มีขนาดเล็ก จะเก็บไว้ในตู้และชั้นต่างๆ โดยแบ่งแยกพื้นที่เก็บออกเป็น 2 ห้อง คือ ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ จะเก็บเครื่องดนตรีที่ใช้ในวงปี่พาทย์ ได้แก่ ระนาดเอก ,ระนาดทุ้ม ,ฆ้องวงใหญ่ ฯ และห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย จะเก็บเครื่องดนตรีที่ใช้ในวงเครื่องสาย ได้แก่ ซออู้ ,ซอด้วง ,จะเข้ ฯ จำนวนของเครื่องดนตรีที่มีในพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ แสดงไว้ในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงรายการเครื่องดนตรี (จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สำรวจเมื่อ 4 เม.ย.43)

ลำดับ	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	ระนาดเอก	5 ราง	
2	ระนาดทุ้ม	5 ราง	
3	ระนาดเอกเหล็ก	2 ราง	
4	ระนาดทุ้มเหล็ก	2 ราง	
5	ฆ้องวงใหญ่	5 วง	
6	ฆ้องวงเล็ก	5 วง	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

7	ซอด้วง	2 คัน	
8	ซออู้	5 คัน	
9	จะเข้	8 ตัว	
10	ขิม	4 ตัว	
11	กลองยาว	4 ใบ	
12	กลองทัด	1 คู่	
13	กลองตะโพน	1 คู่	

นอกจากพื้นที่ในส่วนบริเวณที่เป็นพื้นที่ที่ใช้ในการเรียนดนตรีดังกล่าว ในบริเวณพื้นที่เรียนยังมีห้องซ้อมเดี่ยว 4 ห้อง และพื้นที่ประกอบได้แก่ ห้องบรรยาย ,ห้องคอมพิวเตอร์ และห้องพักอาจารย์

4.3 พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย คณะศิลปกรรม-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4.3.1 หลักสูตร หลักสูตรของภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นหลักสูตรที่จัดอยู่ในกลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science and Teacher Training) โดยใช้ชื่อหลักสูตรคือ หลักสูตร การศึกษาบัณฑิต (ดุริยางคศาสตร์ไทย) การรับนักศึกษาจะรับนักศึกษาโดยผ่านระบบการสอบคัดเลือกผ่านระบบการสอบคัดเลือกโดยทบวงมหาวิทยาลัย และการสอบตรงที่จัดสอบโดยคณะฯ หลักสูตรประกอบด้วยรายวิชาต่างๆ จำนวน 137 หน่วยกิต ดังนี้

ก. หมวดการศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต

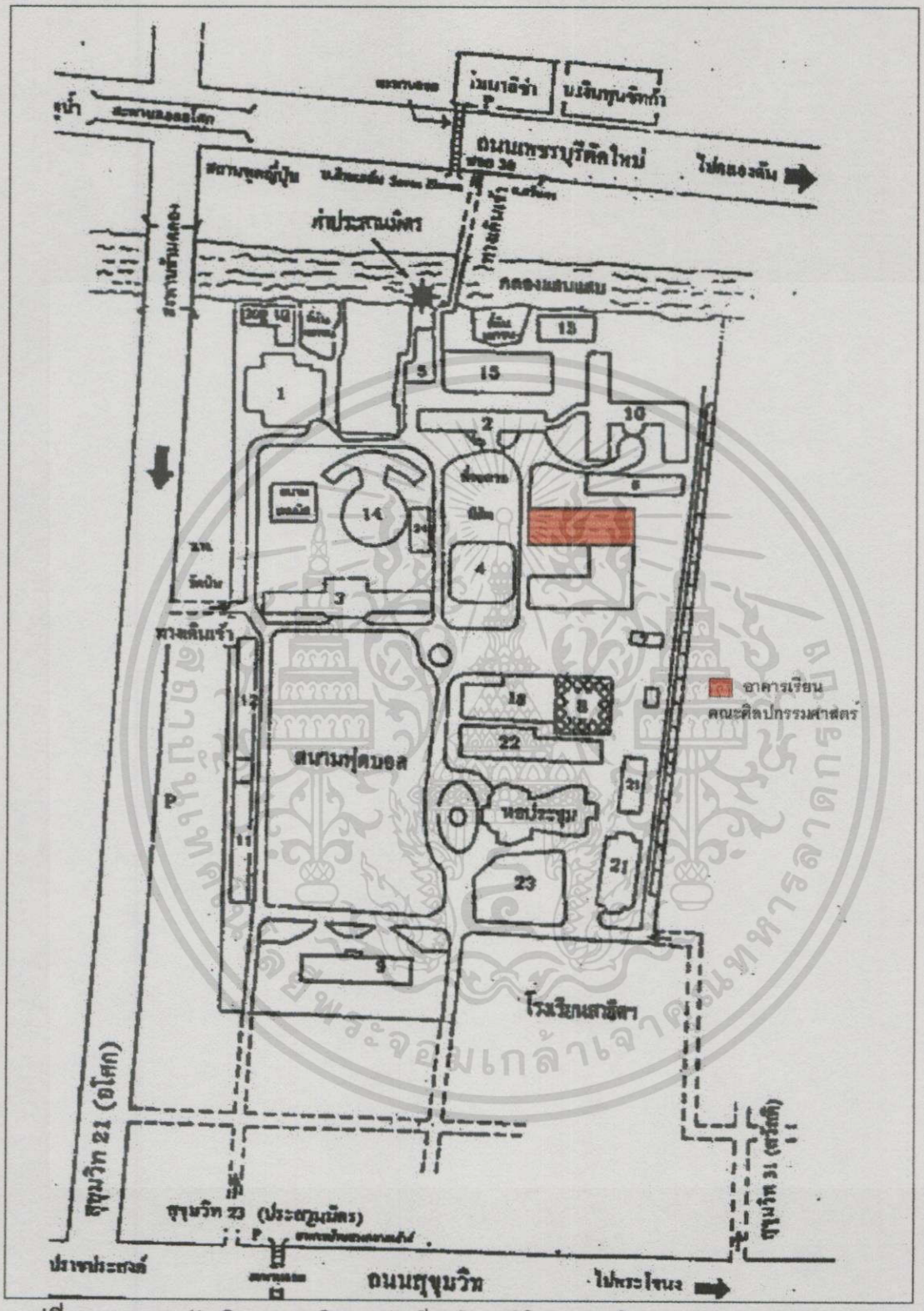
ข. หมวดวิชาครู 38 หน่วยกิต

ค. หมวดวิชาเอก 59 หน่วยกิต

ง. หมวดวิชาเลือก 10 หน่วยกิต

4.3.2 ลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียน สำหรับพื้นที่เรียนดนตรีไทย ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้น ใช้พื้นที่ในชั้น 10 ของอาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นอาคารที่เป็นรูป ตัว "H" และมีความสูง 15 ชั้น โดยด้านหนึ่งของอาคารเป็นพื้นที่ของคณะทันตแพทย์ศาสตร์ และในอีกด้านหนึ่งเป็นอาคารเป็นพื้นที่ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยแยกทางเข้าออกจากกันโดยเด็ดขาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.31 แสดงผังบริเวณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และตำแหน่งอาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยในส่วนพื้นที่ของอาคารด้านคณะศิลปกรรมฯ นั้นมีการจัดพื้นที่ในแต่ละชั้นดังนี้

ชั้นที่ 1 ส่วนโถง, หอศิลปกรรม, ร้านค้า

ชั้นที่ 2 สำนักคอมพิวเตอร์

ชั้นที่ 3 สำนักคอมพิวเตอร์

ชั้นที่ 4 สำนักคอมพิวเตอร์

ชั้นที่ 5 สำนักงานคณะศิลปกรรมฯ,หอนาฏลักษณ์,หอสะสมศิลปกรรม

ชั้นที่ 6 ภาควิชาทัศนศิลปศึกษา

ชั้นที่ 7 ภาควิชาทัศนศิลป์

ชั้นที่ 8 ภาควิชาออกแบบทัศนศิลป์

ชั้นที่ 9 ภาควิชาศิลปะการแสดง

ชั้นที่ 10 ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย

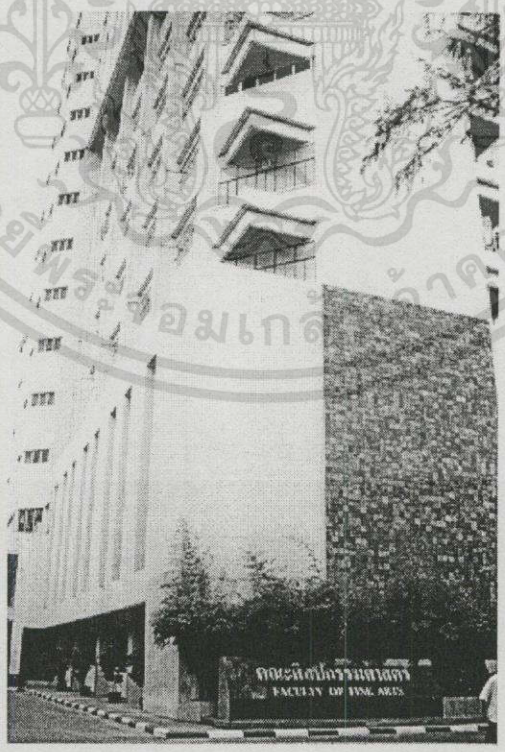
ชั้นที่ 11 ภาควิชาดุริยางคศาสตร์สากล

ชั้นที่ 12 บัณฑิตศึกษา

ชั้นที่ 13 ห้องบรรยาย ,ภาควิชาดุริยางค์สากล

ชั้นที่ 14 ห้องบรรยาย ,ห้องประชุมคณะฯ

ชั้นที่ 15 สถาบันวิจัยศิลปกรรมฯ,ห้องบรรยาย

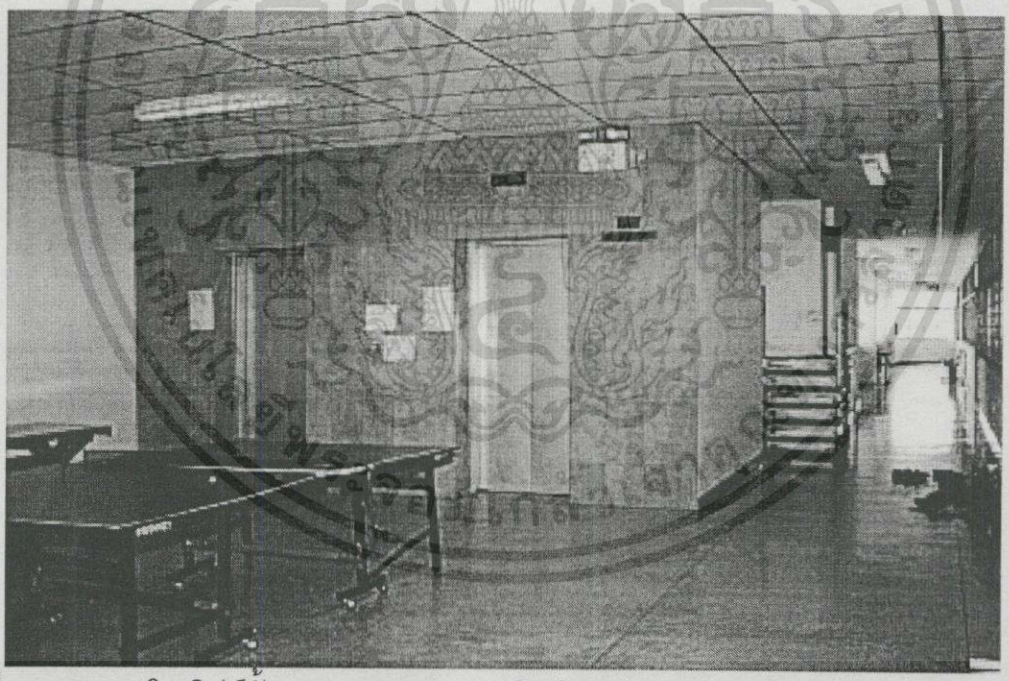

รูปที่ 4.32 แสดงอาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

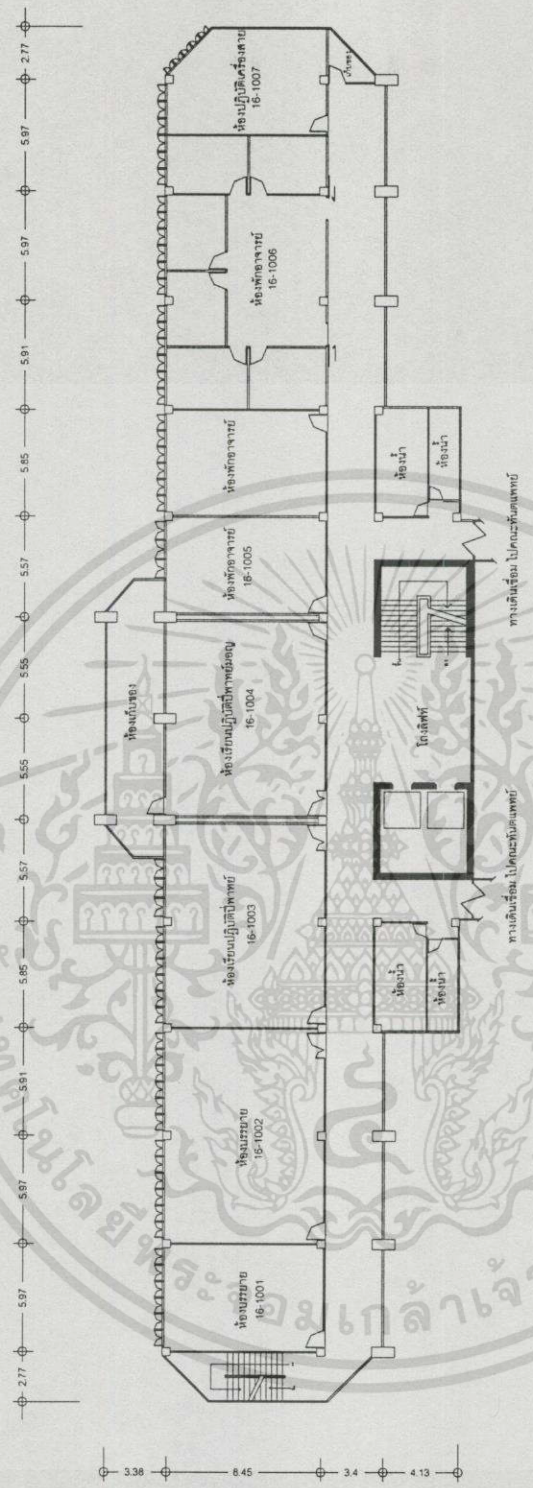

รูปที่ 4.33 แสดงบริเวณทางเข้าอาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รูปที่ 4.34 แสดงโถงลิฟท์ชั้น 10 ของอาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร - วิโรฒ ซึ่งเป็นส่วนของภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังพื้นชั้น 10

มาตราส่วน not to scale

รูปที่ 4.35 แสดงผังพื้นชั้น 10 พื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทยคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

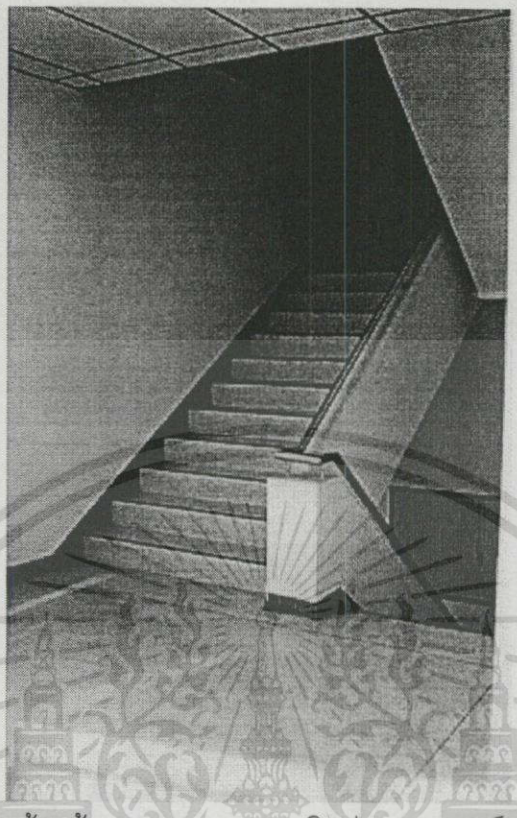
อาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ เป็นอาคารที่มีโครงสร้างแบบเสา – คาน ในทางสัญจรแนวดิ่งใช้ระบบ Core plan เป็นแกนหลัก โดยเป็นโถงลิฟท์และโถงบันได นอกจากนั้นทางด้านปีกซ้ายของอาคารยังมีบันไดรองอีก 1 บันได ในส่วนทางราบเป็นระบบ Single load corridor

โดยในบริเวณชั้น 10 ซึ่งเป็นพื้นที่ของภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย ถูกจัดเป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทย ซึ่งประกอบด้วยห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย 3 ห้อง ,ห้องบรรยาย ,ส่วนสำนักงาน และห้องพักอาจารย์ และมีส่วนทางเชื่อมเชื่อมไปยังส่วนที่เป็นพื้นที่คณะทันตแพทย์ศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพโดยทั่วไป ในส่วนบริเวณโถง พื้นเป็นพื้นหินขัด ผนังวัสดุก่อฉาบเรียบทาสี ในส่วนของห้องเรียน ผนังเป็นวัสดุก่อฉาบเรียบทาสี ผนังด้านระเบียงมีช่องแสงเป็นบานเกล็ดตลอดแนว ในส่วนผนังด้านนอกเป็นหน้าต่างกรอบโลหะเคลือบสีกรุกระจกใส ยกเว้นในส่วนบริเวณห้องกลางอาคารที่ไม่มีหน้าต่างเนื่องจากมีห้องเก็บของอยู่ด้านในของห้อง

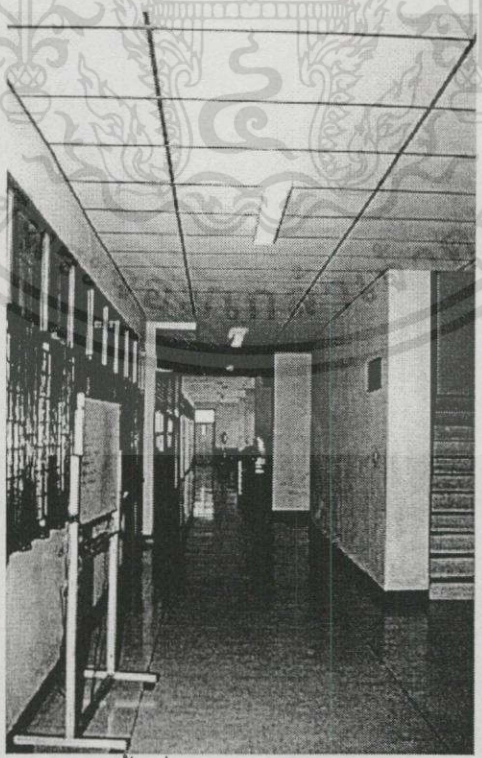

รูปที่ 4.36 แสดงโถงลิฟท์ มองเห็นบันไดซึ่งเป็นทางสัญจรแนวดิ่งของอาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

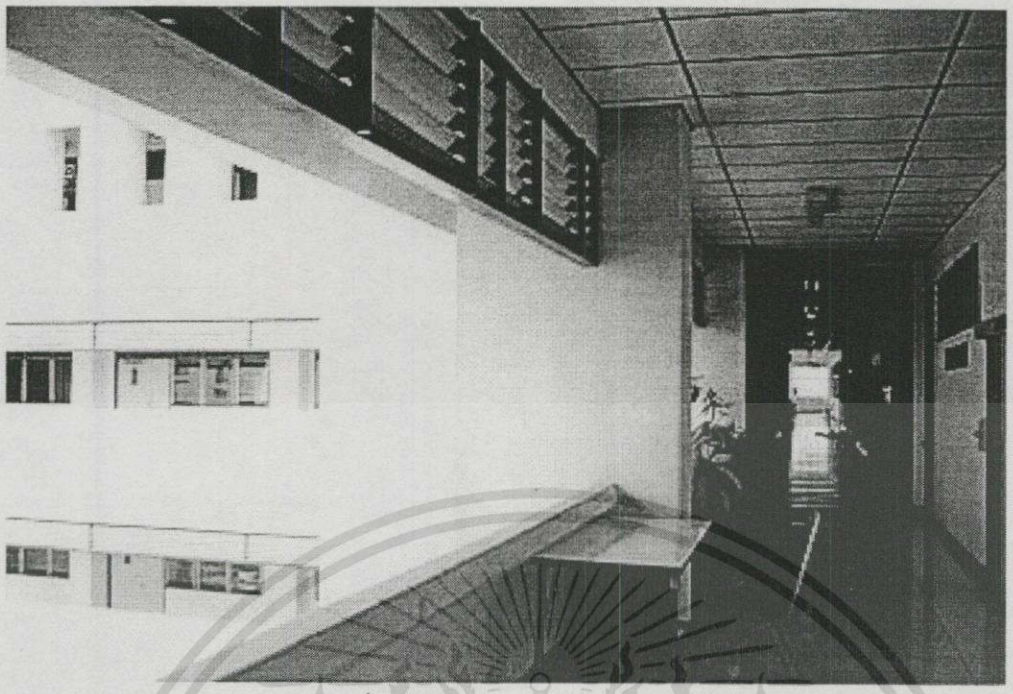

รูปที่ 4.37 แสดงบันไดทางด้านข้าง ของอาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

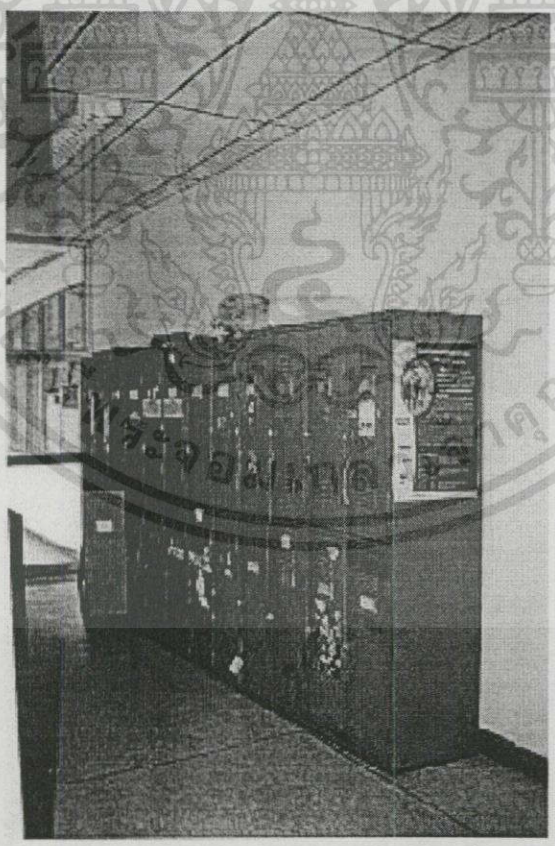

รูปที่ 4.38 แสดงระเบียงทางเดินของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ด้านซ้ายคือผนังของห้องเรียนดนตรีไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

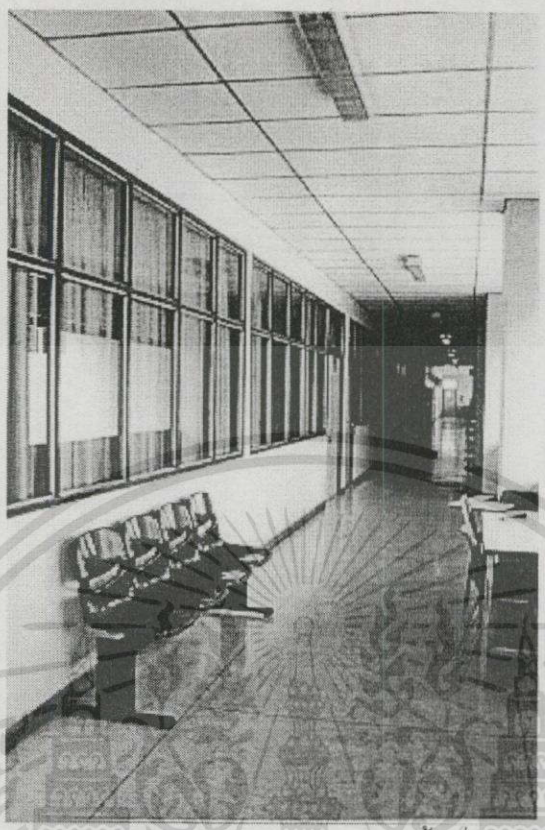

รูปที่ 4.39 แสดงระเบียงทางเดินพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รูปที่ 4.40 แสดงบริเวณตู้ Locker บริเวณประตูออกไปยังทางเชื่อมคณะทันตแพทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.41 แสดงระเบียงทางเดินบริเวณหน้าห้องบรรยาย พื้นที่เรียนดนตรีไทยคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

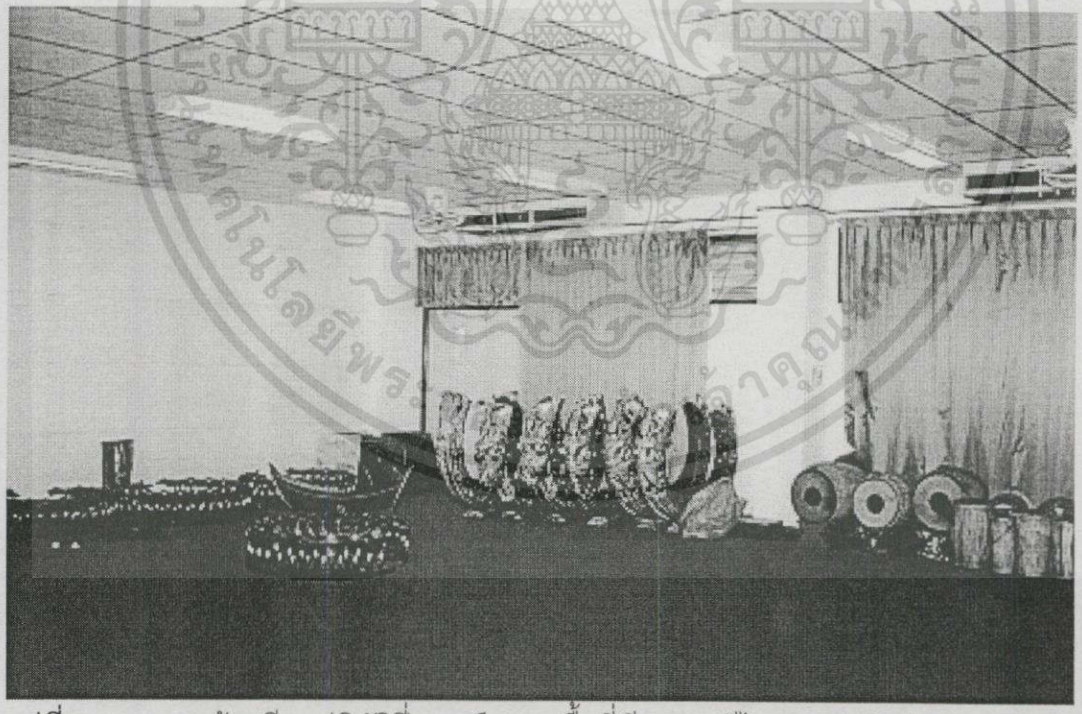

รูปที่ 4.42 แสดงห้องบรรยาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

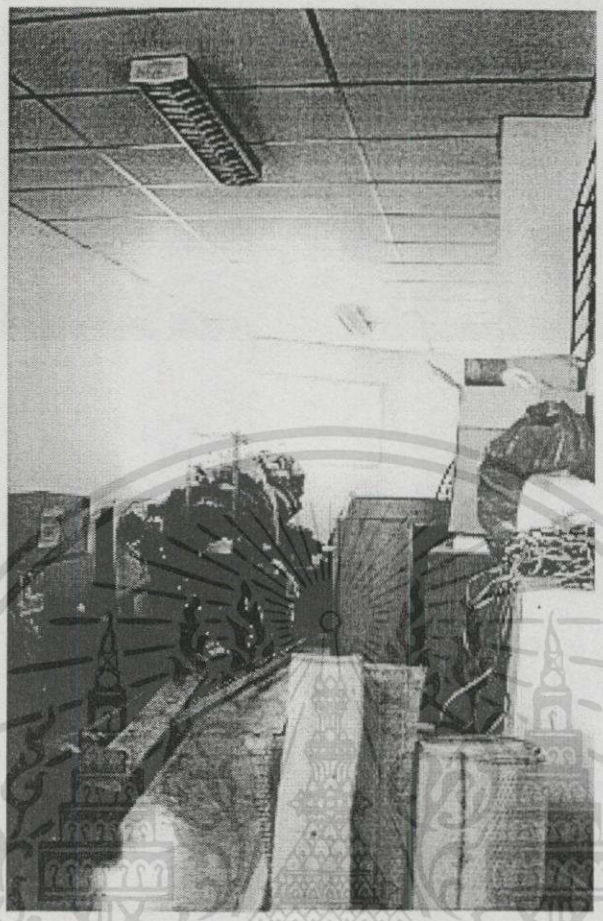

รูปที่ 4.43 แสดงห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์มอญ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รูปที่ 4.44 แสดงห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์มอญ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

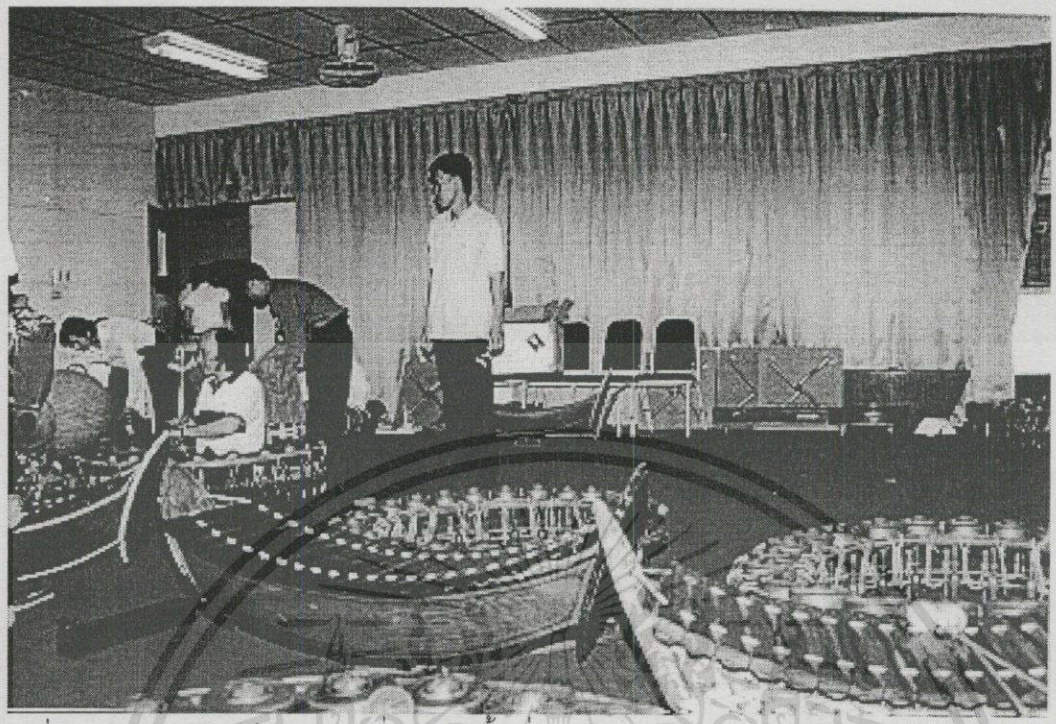

รูปที่ 4.45 แสดงห้องเก็บของบริเวณด้านหลังห้องเรียนปฏิบัติปีพาทย์มอญ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

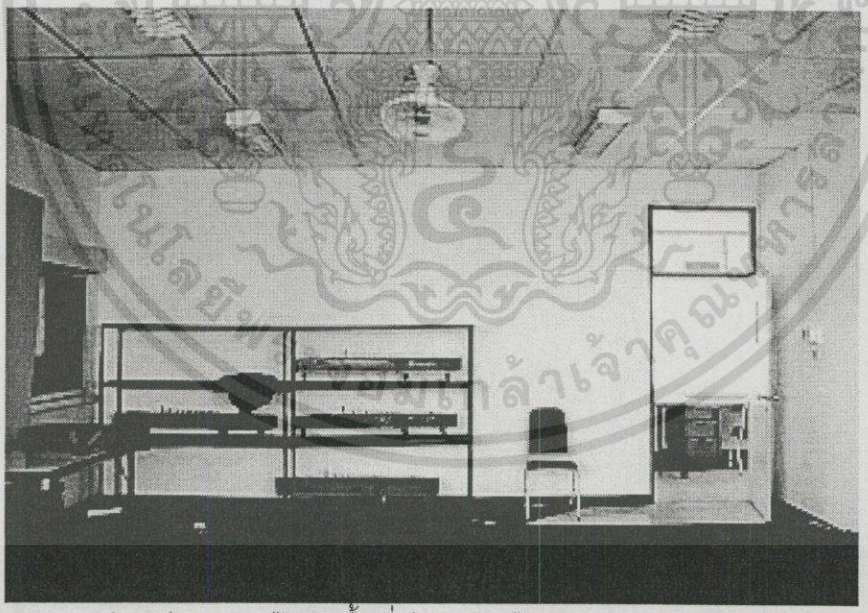

รูปที่ 4.46 แสดงห้องเรียนปฏิบัติปีพาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

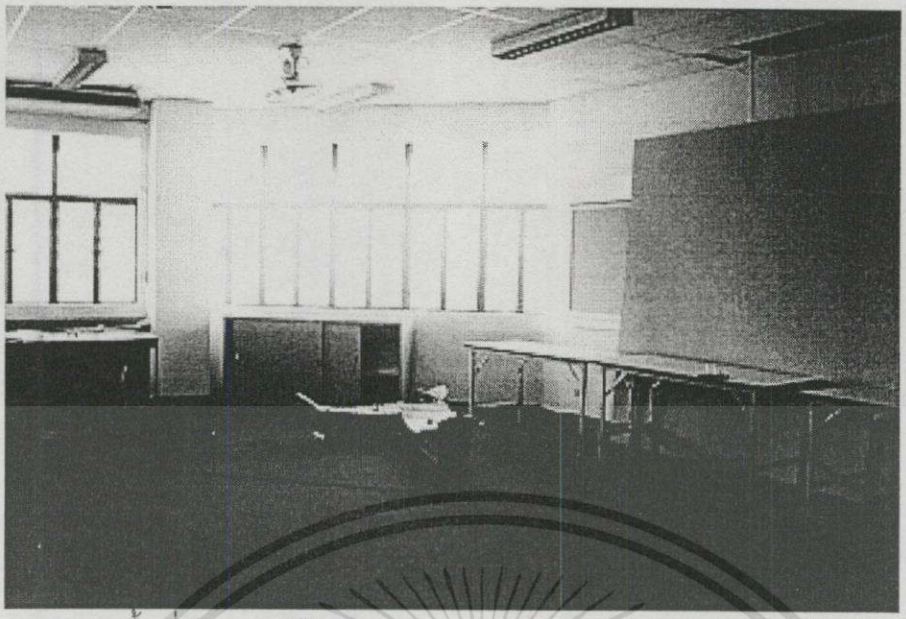

รูปที่4.47 แสดงห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รูปที่ 4.48 แสดงห้องเรียนดนตรีไทย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

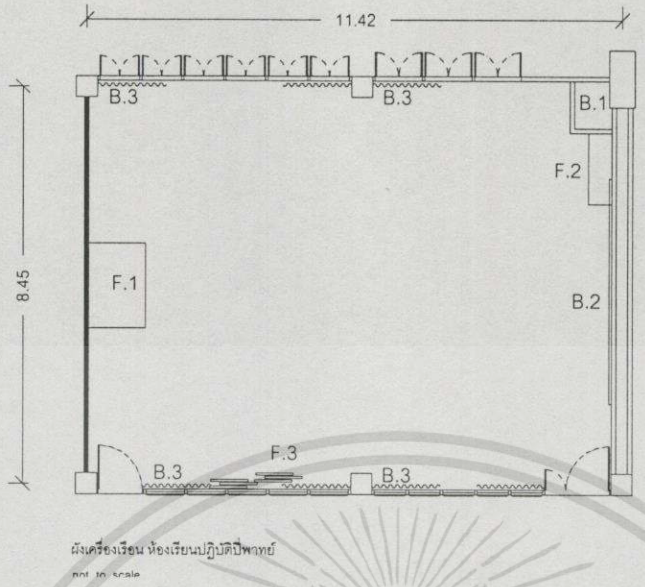

รูปที่ 4.49 แสดงพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

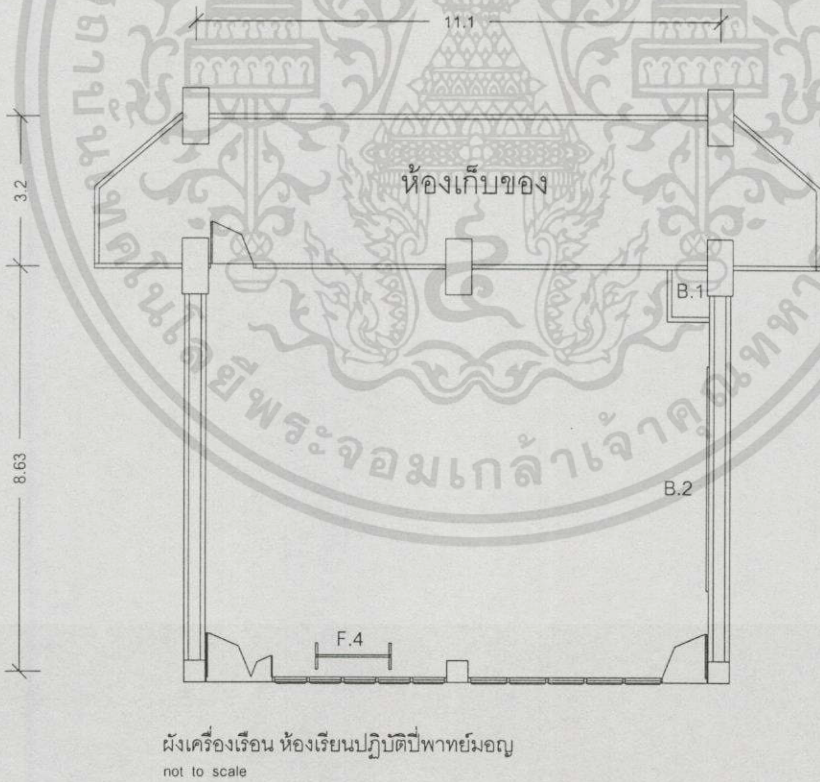
ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทยซึ่งมี 3 ห้องนั้น มีลักษณะแต่งต่างกันบ้างในรายละเอียด แต่ลักษณะโดยรวมมีลักษณะที่เหมือนกัน คือ พื้นปูด้วยพรมอัด , ผนังเป็นวัสดุก่อฉาบปูนกรุอะคูสติกบอดร์ ฝ้าเป็นแผ่นยิบซั่มโครงเคร่า ทีบาร์ มีการใช้ผ้าม่านสำหรับบังแสงในส่วนที่เป็นช่องแสงและหน้าต่าง ในส่วนรายละเอียดที่แตกต่างกัน คือขนาดของพื้นที่ ในส่วนของห้องปฏิบัติเครื่องสาย ซึ่งอยู่ทางปีกขวาของอาคารจะมีพื้นที่เล็กกว่า ห้องเรียนดนตรีไทยอีกสองห้อง และห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์มอญ ไม่มีหน้าต่างด้านนอกอาคาร เนื่องจากมีห้องเก็บของอยู่ด้านหลัง รวมทั้งตำแหน่งของห้องอยู่บริเวณส่วนกลางของอาคารติดกับโถงลิฟต์ ทำให้ช่องแสงบานเกล็ดซึ่งอยู่อีกด้านหนึ่งของห้อง ไม่ได้รับแสงธรรมชาติอย่างเต็มที่ ในส่วนอีก 2 ห้องมีหน้าต่างในผนังด้านนอกอาคาร และในส่วนอีกด้านหนึ่งของห้องช่องแสงบานเกล็ดสามารถรับแสงธรรมชาติได้เต็มที่ เนื่องจากใกล้ระเบียงทางเดินและระเบียงมีขนาดไม่กว้าง จึงทำให้แสงธรรมชาติสามารถส่องเข้าถึงโดยง่าย

ในส่วนเครื่องเรือน ในส่วนที่เป็นห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ และปฏิบัติปี่พาทย์มอญมีเครื่องเรือนจำนวนไม่มาก ในส่วนห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์มอญ มีเพียงกระดานไวท์บอร์ดขนาดใหญ่ซึ่งติดอยู่กับผนัง และไวท์บอร์ดขนาดกลาง ที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เท่านั้น และในส่วนห้องปฏิบัติเครื่องสาย มีเครื่องเรือนที่มีลักษณะลอยตัว ซึ่งรายละเอียดเครื่องเรือนในห้องเรียนดนตรีไทย แสดงให้เห็นในรูปที่ 4.50 ,4.51,4.52 และ ตารางที่ 4.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

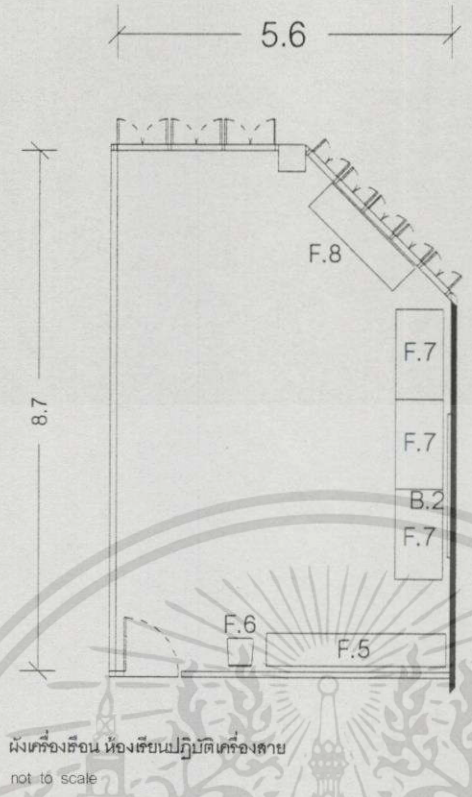

รูปที่ 4.50 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รูปที่ 4.51 แสดงผังเครื่องเรือน ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์มอญ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.52 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตารางที่ 4.5 แสดงรายการเครื่องเรือนของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในส่วนห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รหัส	รายการ	ขนาด	จำนวน
F.1	โต๊ะหมู่บูชา	1.50 X 2.00 X 1.45	1
F.2	ตู้บานเลื่อน	0.41 X 1.80 X 0.74	1
F.3	โต๊ะญี่ปุ่นพับ	0.80 X 0.80 X 0.30	18
F.4	กระดานไวท์บอร์ด	0.56 X 1.60 X 1.80	1
F.5	ชั้นเก็บจะเข้	0.55 X 3.00 X 1.60	1
F.6	เก้าอี้	0.45 X 0.45 X 0.80	1
F.7	โต๊ะ	0.60 X 1.52 X 0.73	3
F.8	ตู้บานเลื่อน	0.41 X 1.80 X 0.87	1
B.1	อ่างล้างมือ	0.80 X 1.00 X 0.80	2
B.2	กระดานไวท์บอร์ด	1.20 X 2.40	3
B.3	ผ้าม่าน		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของการเก็บเครื่องดนตรีโดยส่วนมากจะวางกับพื้น มีเพียงส่วนน้อยที่เก็บไว้ในตู้หรือชั้น รายการเครื่องดนตรีในพื้ที่เรียนดนตรีไทยมีจำนวนดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงรายการเครื่องดนตรี (จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ลำดับ	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	ระนาดเอก	7 ราง	
2	ระนาดทุ้ม	7 ราง	
3	ระนาดเอกเหล็ก	1 ราง	
4	ระนาดทุ้มเหล็ก	1 ราง	
5	ฆ้องวงใหญ่	13 วง	
6	ฆ้องวงเล็ก	4 วง	
7	ฆ้องมอญ	6 วง	
8	ซอด้วง	1 คัน	
9	ซออู้	7 คัน	
10	ซอสามสาย	1 คัน	
11	จะเข้	14 ตัว	
12	ขิม	6 ตัว	
13	กลองแขก	3 คู่	
14	ตะโพนไทย	2 ใบ	
15	ตะโพนมอญ	3 ใบ	
16	โทน	5 ใบ	
17	เปิงมางคอก	2 คอก	
18	กลองทัด	4 ใบ	
19	กลองชาตรี	2 ใบ	
19	โหม่ง	1 ชุด	
20	โปงลาง	1 ผืน	
21	กลองยาว	11 ใบ	
22	แคน	1 เต้า	

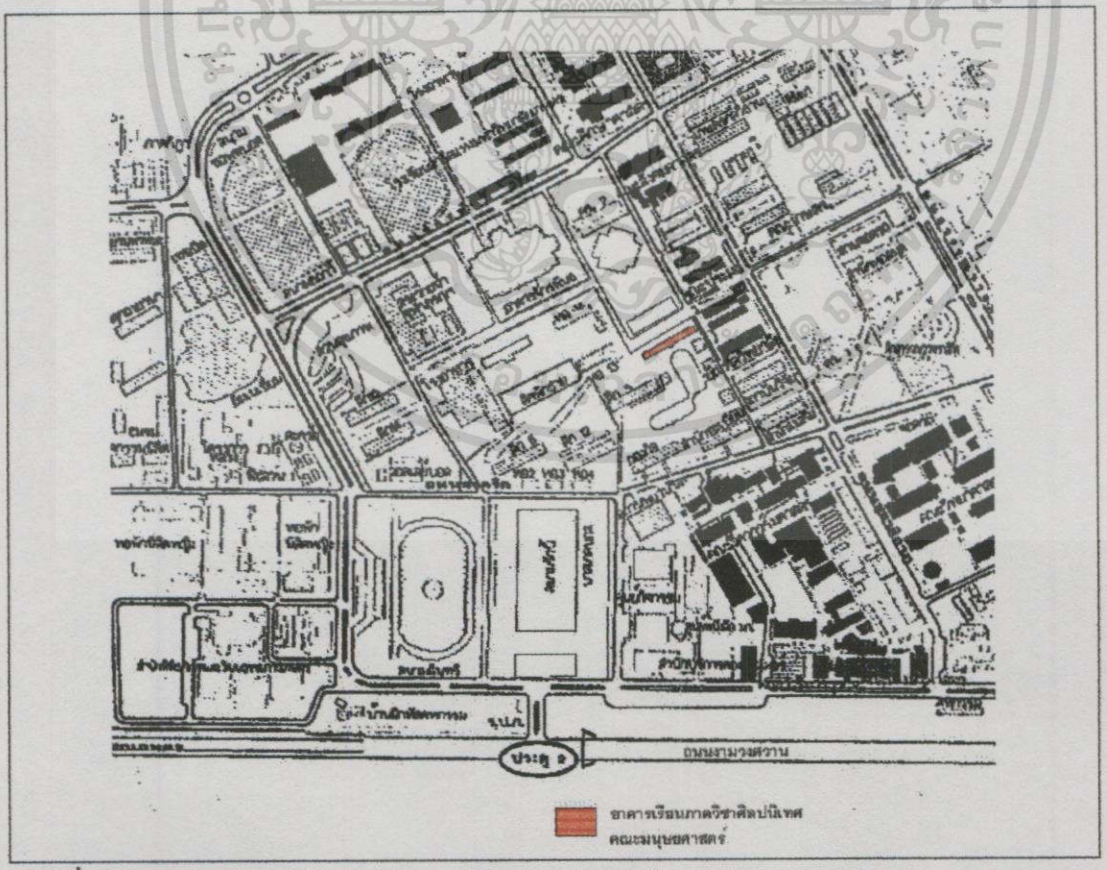
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 พื้นที่เรียนดนตรีไทยของภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.4.1 หลักสูตร หลักสูตรดนตรีไทยของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดเป็นหลักสูตร ในกลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine and Applied Arts) หลักสูตรประกอบด้วยรายวิชาต่างๆ จำนวน 143 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วย

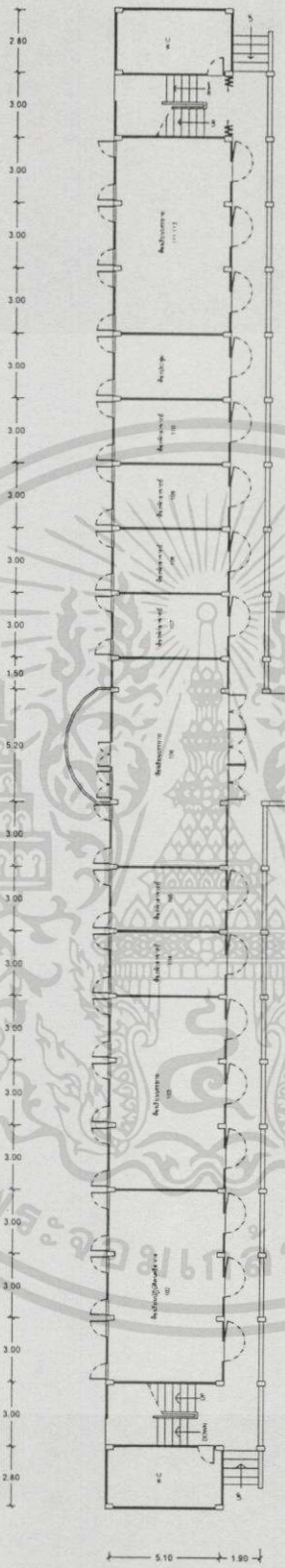
ก. หมวดพื้นฐานทั่วไป	36 หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	98 หน่วยกิต แบ่งเป็น
- วิชาแกน	15 หน่วยกิต
- วิชาเอก	83 หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	9 หน่วยกิต

4.4.2 ลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย พื้นที่เรียนดนตรีไทยของภาควิชาศิลปนิเทศ ตั้งอยู่ที่อาคารเรียนของภาควิชาศิลปนิเทศ ซึ่งอยู่ด้านหลังของ อาคารเรียนของคณะมนุษยศาสตร์ โดยอาคารเรียนของภาควิชาศิลปนิเทศนั้น เดิมเป็นหอพักนักศึกษาและมีการปรับใช้เป็นอาคารเรียนของภาควิชาฯ

รูปที่ 4.53 แสดงผังบริเวณมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางส่วน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

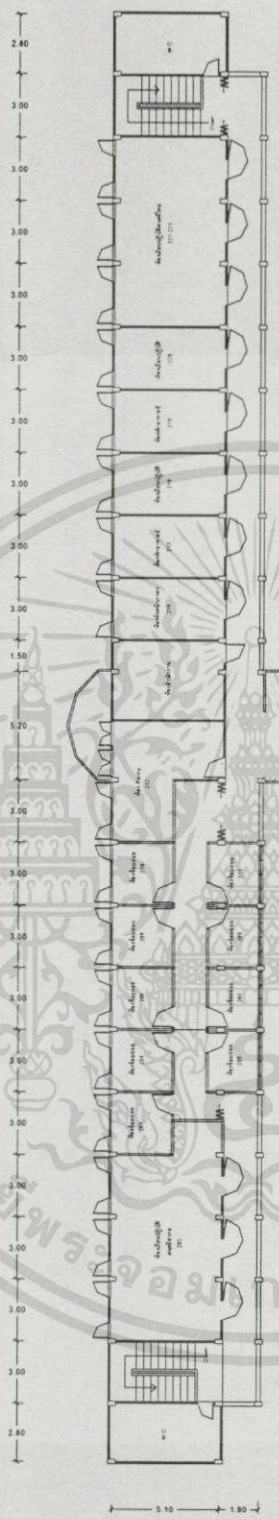

ผังพื้นชั้น 1

มาตราส่วน not to scale

รูปที่ 4.54 แสดงผังพื้นชั้น 1 อาคารเรียนภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.55 แสดงผังพื้นชั้น 2 อาคารเรียนภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.56 แสดงด้านหน้าอาคารเรียนภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พื้นที่เรียนดนตรีไทยของภาควิชาศิลปนิเทศนั้น ตั้งอยู่บนชั้น 2 ของอาคารเรียนภาควิชาศิลปนิเทศ โดยพื้นที่ในชั้น 2 นั้นประกอบด้วยพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

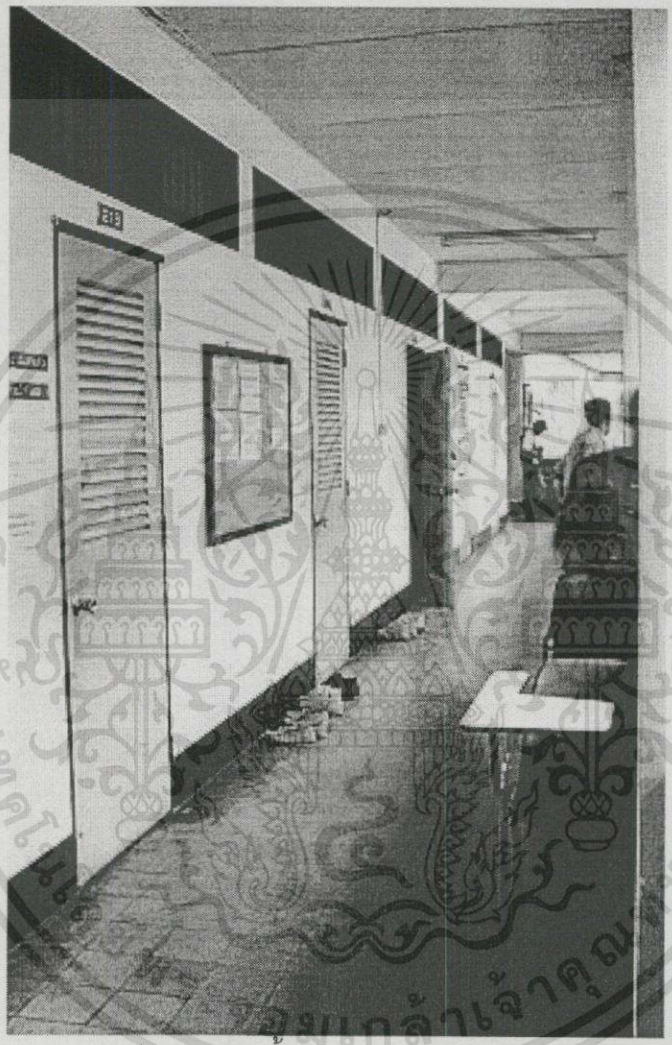
1. พื้นที่สำนักงานภาควิชา,ห้องพักอาจารย์ และห้องแพนทรี
2. พื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ได้แก่ ห้อง 221 – 223 , ห้อง 220 ,ห้อง 218
3. พื้นที่ห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) ซึ่งใช้ร่วมกันระหว่างสาขาดนตรีไทย และดนตรีสากล มีจำนวน 9 ห้อง
4. พื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีสากล ห้อง 202
5. ห้องน้ำ

โดยในส่วนพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้น ห้อง 221-223 ซึ่งมีการปรับสภาพจากเดิมที่เป็นหอพักสามห้องให้เป็น ห้องใหญ่เพียงห้องเดียว ใช้เป็นห้องเก็บเครื่องดนตรี และห้องเรียนปฏิบัติดนตรีหลัก โดยมักจะใช้เรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ส่วน ห้อง 220 และ ห้อง 218 ใช้เป็นห้องเรียนปฏิบัติย่อย

ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้น โดยลักษณะอาคารเรียนของภาควิชาศิลปนิเทศนั้น เป็นลักษณะ Single Load Corridor โดยมีทางขึ้นมาจากชั้นหนึ่งจาก ปีกทั้งสองด้านของอาคาร ระเบียงมีลักษณะแคบ พื้นระเบียงปูด้วยกระเบื้องหินขัด ภายในห้องเรียน พื้นห้องเป็นพื้นไม้เข้าลิ้นทาด้วยวัสดุเคลือบผิวเงา ผนังในห้อง 221-223 นั้นเป็นวัสดุก่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

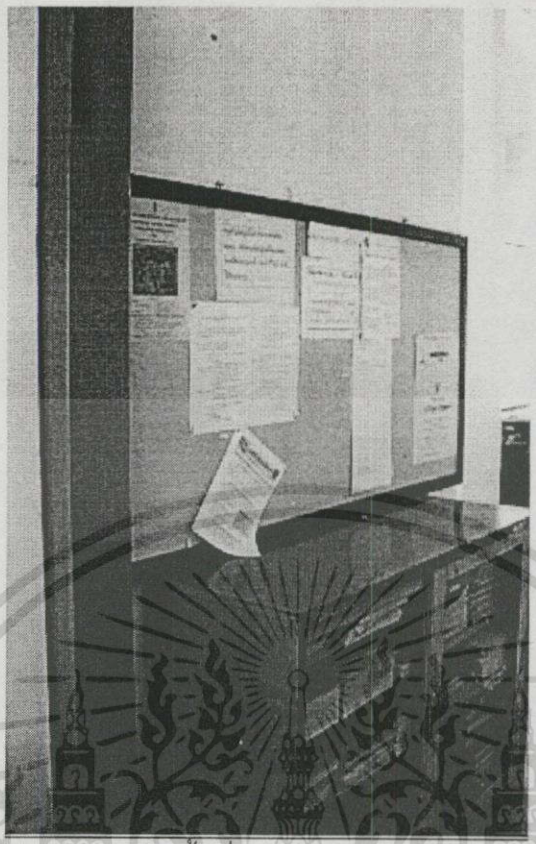
ทาสี ส่วนในห้อง 220 , ห้อง 218 และห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room)เป็นวัสดุก่อด้วย ผนังกรุอะคูสติกบอร์ด ประตูห้อง 221-223 ,ห้อง220 และห้อง 218 เป็นประตูไม้จริงช่วงบนเป็นบานเกล็ดไม้ ในส่วนห้องซ้อมเดี่ยวเป็นประตูโครงไม้กรุไม้อัด มีช่องกระจกขนาดเล็กในช่วงบนของประตู ทุกห้องมีช่องแสงซึ่งเป็นหน้าต่างของอาคาร แต่ปัจจุบันไม่ได้มีการเปิด

รูปที่ 4.57 แสดงบริเวณระเบียงทางเดินชั้น 2 ของอาคารเรียนภาควิชาศิลปนิเทศ ซึ่งเป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทย

เนื่องจากในทุกห้องมีการใช้เครื่องปรับอากาศ ในส่วนห้องซ้อมเดี่ยว บริเวณทางเดินหน้าห้องซ้อมเดี่ยว พื้นบริเวณนี้ปูด้วยพื้นไม้เข้าลิ้น ส่วนภายในห้องซ้อมเดี่ยวพื้นปูด้วยพรมอัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

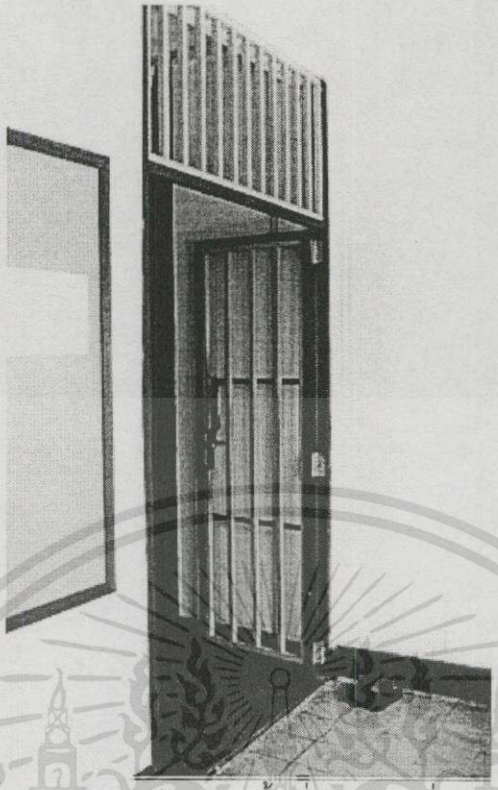

รูปที่ 4.58 แสดงบอร์ดข่าวสารบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย หน้าห้องสำนักงานภาควิชาฯ

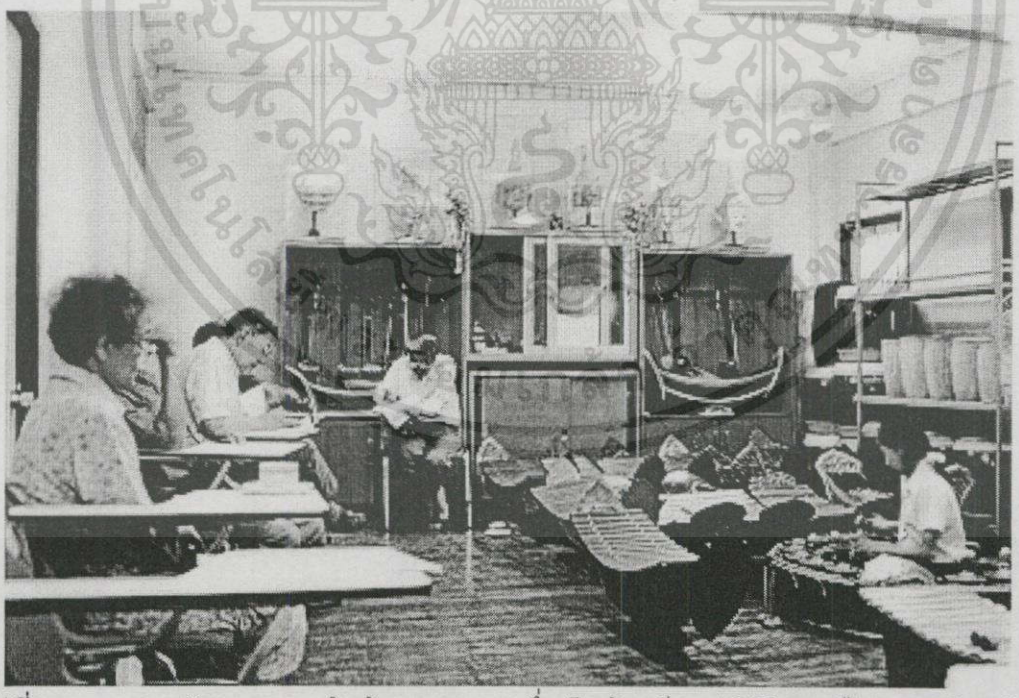

รูปที่ 4.59 แสดงบริเวณโถงหน้าห้องสำนักงานภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

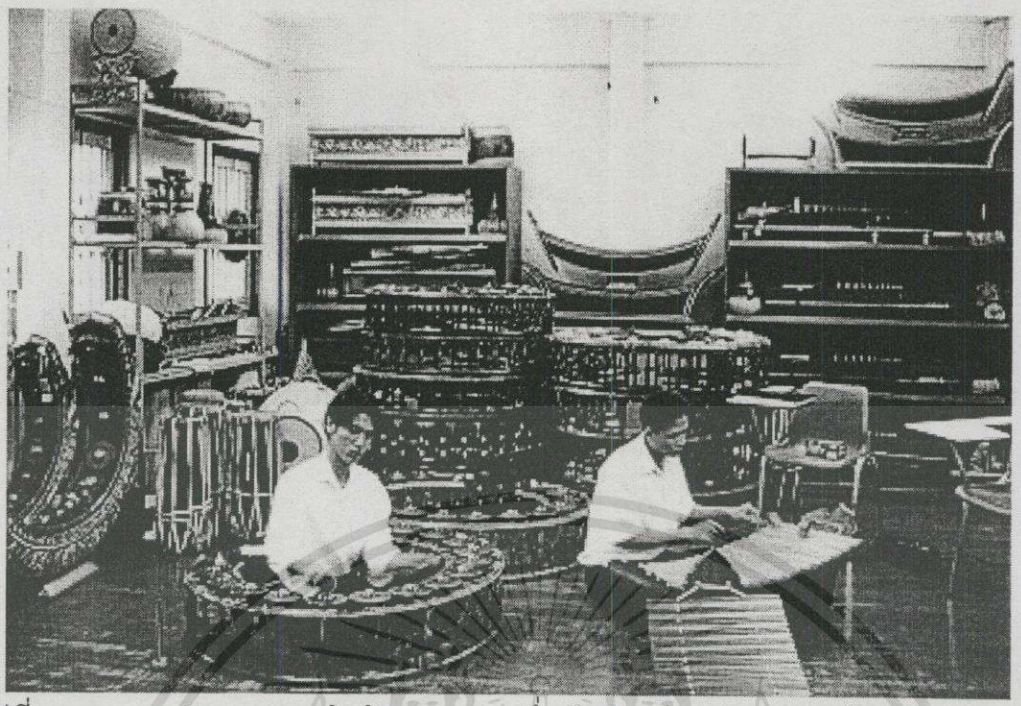

รูปที่ 4.60 แสดงประตูกั้นระหว่างระเบียง และพื้นที่ห้องซ้อมเดี่ยว(Practice Room) ในด้านปีกขวาของอาคาร

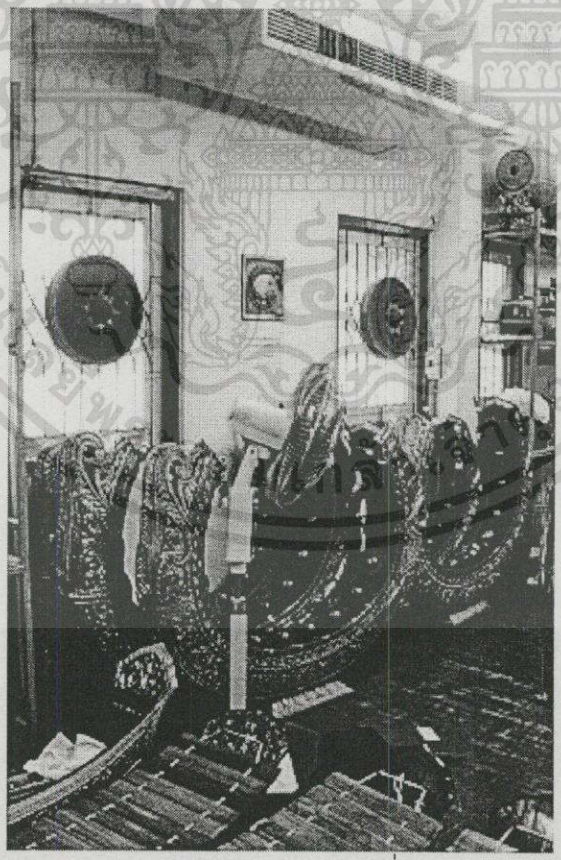

รูปที่ 4.61 แสดงลักษณะภายในห้อง 221-223 ซึ่งเป็นห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยและห้องเก็บเครื่องดนตรี ของภาควิชาศิลปนิเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.62 แสดงลักษณะภายในห้อง 221-223 ซึ่งเป็นห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยและห้องเก็บเครื่องดนตรี ของภาควิชาศิลปนิเทศ (อีกด้านหนึ่ง)

รูปที่ 4.63 แสดงลักษณะช่องแสงภายในห้อง 221-223 ซึ่งเป็นห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยและห้องเก็บเครื่องดนตรี ของภาควิชาศิลปนิเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

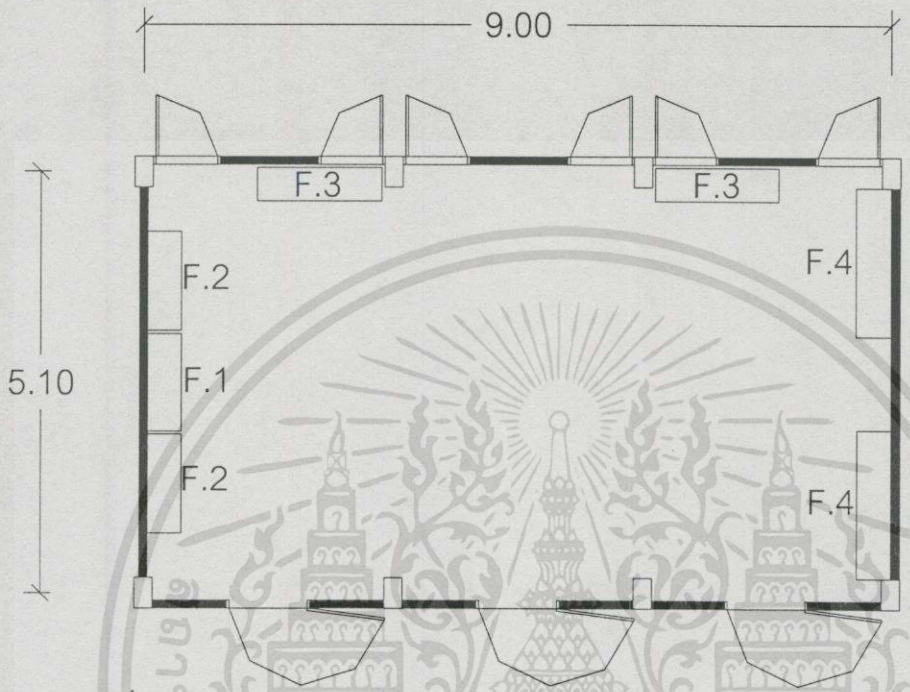
รูปที่ 4.64 แสดงลักษณะภายในห้อง 218 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ของภาควิชาศิลปนิเทศ

รูปที่ 4.65 แสดงลักษณะภายในห้องซ้อมเดี่ยว(Practice Room) ของภาควิชาศิลปนิเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะเครื่องเรือนภายในส่วนของพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้น ทั้งหมดเป็นเครื่องเรือนในลักษณะลอยตัว (Loose Furniture) โดยส่วนใหญ่มักเป็นชั้นและตู้เก็บเครื่องดนตรี โดยจะตั้งอยู่ภายในห้อง 221-223 ซึ่งเป็นห้องเก็บเครื่องดนตรี ดังแสดงในรูปที่ 4.66 และ ตารางที่ 4.7

ผังเครื่องเรือน ห้อง 221-223

มาตราส่วน not to scale

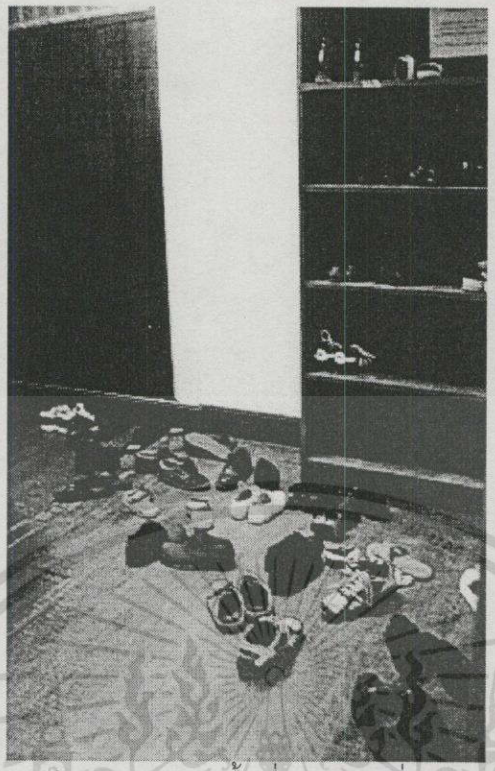
รูปที่ 4.66 แสดงผังเครื่องเรือนห้อง 221 – 223 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ

ตารางที่ 4.7 แสดงรายการเครื่องเรือนภายในห้อง 221-223 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ

รหัส	รายการ	ขนาด	จำนวน
F.1	ตู้เก็บเครื่องดนตรี,เบ็ดเตล็ด	0.40 X 1.80 X 1.90	1
F.2	ตู้เก็บซอ,เครื่องดนตรี	0.40 X 1.20 X 1.80	2
F.3	ชั้นเก็บเครื่องดนตรี	0.40 X 1.50 X 2.10	2
F.4	ชั้นเก็บเครื่องดนตรี	0.42 X 1.80 X 2.00	2

นอกจากนั้นในบริเวณระเบียงได้มีการนำเอาม้านั่งยาว มาตั้งในบริเวณทางเดิน บริเวณโถงหน้าสำนักงานมีโต๊ะและเก้าอี้ (รูปที่ 4.58) และบริเวณด้านหน้าพื้นที่ห้องซ้อมเดี่ยวมีชั้นวางรองเท้า 1 ชั้น ดังแสดงในรูป 4.64

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.67 แสดงชั้นเก็บรองเท้า บริเวณหน้าพื้นที่ห้องซ้อมเดี่ยว(Practice Room) พื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ

สำหรับเครื่องดนตรีจะเก็บไว้ภายในห้อง 221-223 โดยเครื่องดนตรีส่วนใหญ่จะวางไว้ที่พื้น และมีบางส่วนจะเก็บไว้ในชั้นและตู้เก็บเครื่องดนตรี

รูปที่ 4.68 แสดงลักษณะการเก็บเครื่องดนตรี ภายในห้อง 221-223 พื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับปริมาณเครื่องดนตรีของภาควิชาศิลปนิเทศ ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลำดับ	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	ระนาดเอก	13 ราง	
2	ระนาดทุ้ม	10 ราง	
3	ระนาดเอกเหล็ก	3 ราง	
4	ระนาดทุ้มเหล็ก	3 ราง	
5	ฆ้องวงใหญ่	10 วง	
6	ฆ้องวงเล็ก	3 วง	
7	ฆ้องมอญ	4 วง	
8	ซอด้วง	5 คัน	
9	ซออู้	7 คัน	
10	จะเข้	6 ตัว	
11	กลองแขก	4 คู่	
12	ตะโพนไทย	5 ใบ	
13	ตะโพนมอญ	1 ใบ	
14	โทนมโหรี	8 ใบ	
15	เปิงมางคอก	1 คอก	
16	กลองทัด	8 ใบ	
17	โหม่ง	2 ใบ	
18	รำมะนาลำตัด	2 ใบ	
19	กลองตะโพน	1 ชุด	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

4.5.1 **หลักสูตร** สำหรับหลักสูตรของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์นั้น มีทั้งหลักสูตรที่อยู่ในกลุ่ม วิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine and Applied Arts) และ กลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู(Education Science and Teacher Training) โดยหลักสูตรในกลุ่มวิจิตรศิลป์นั้นมีทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา คือ

1. หลักสูตรศิลปศาสตร์บัณฑิต (ดนตรี) แขนงวิชาดนตรีไทยและดนตรีตะวันออก ซึ่งหลักสูตรประกอบด้วยรายวิชาจำนวน 128 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วย
   ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต
   ข. หมวดวิชาเฉพาะ 92 หน่วยกิต ประกอบด้วย
   - ภาคปฏิบัติ 44 หน่วยกิต แบ่งเป็น เลือกปฏิบัติเครื่องมือหลัก 24 หน่วยกิต , พื้นฐานฆ้องวงใหญ่ 4 หน่วยกิต (ผู้ที่เลือกเรียนฆ้องเป็นเครื่องมือหลัก ให้เลือกเรียนพื้นฐานระนาดเอก) ,ปฏิบัติรวมวง 16 หน่วยกิต , แสดงเดี่ยวในระดับชั้นปีที่ 3 หนึ่งครั้ง,และแสดงเดี่ยวในชั้นปีที่ 4 หนึ่งครั้ง
   - ภาคทฤษฎี 38 หน่วยกิต
   ค. หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต
2. หลักสูตรศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (ดนตรี) แขนงวิชาดนตรีวิทยา และแขนงวิชาดนตรีปฏิบัติ หลักสูตรประกอบด้วยรายวิชาทั้งหมด ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต ซึ่งมีทั้ง แบบแผน ก. และ แผน ข. ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงโครงสร้างหลักสูตรศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (ดนตรี) ของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

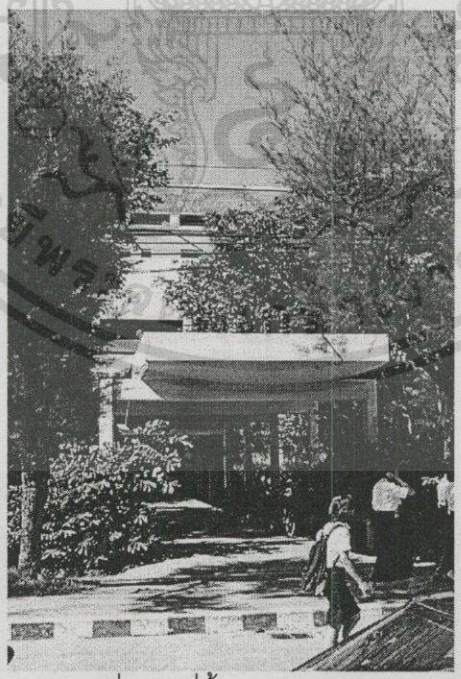
	แผน ก.	แผน ข.
ก.หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน	ไม่นับหน่วยกิต	ไม่นับหน่วยกิต
ข.หมวดวิชาแกน	5 หน่วยกิต	5 หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาบังคับ	13 หน่วยกิต	16 หน่วยกิต
ง. หมวดวิชาเลือก	8 หน่วยกิต	11 หน่วงกิต
จ. วิทยานิพนธ์	12 หน่วยกิต	-
ฉ.การศึกษาค้นคว้าอิสระ	-	6 หน่วยกิต
	38 หน่วยกิต	38 หน่วยกิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับหลักสูตรในกลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู นั้นมีเพียงหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา คือ

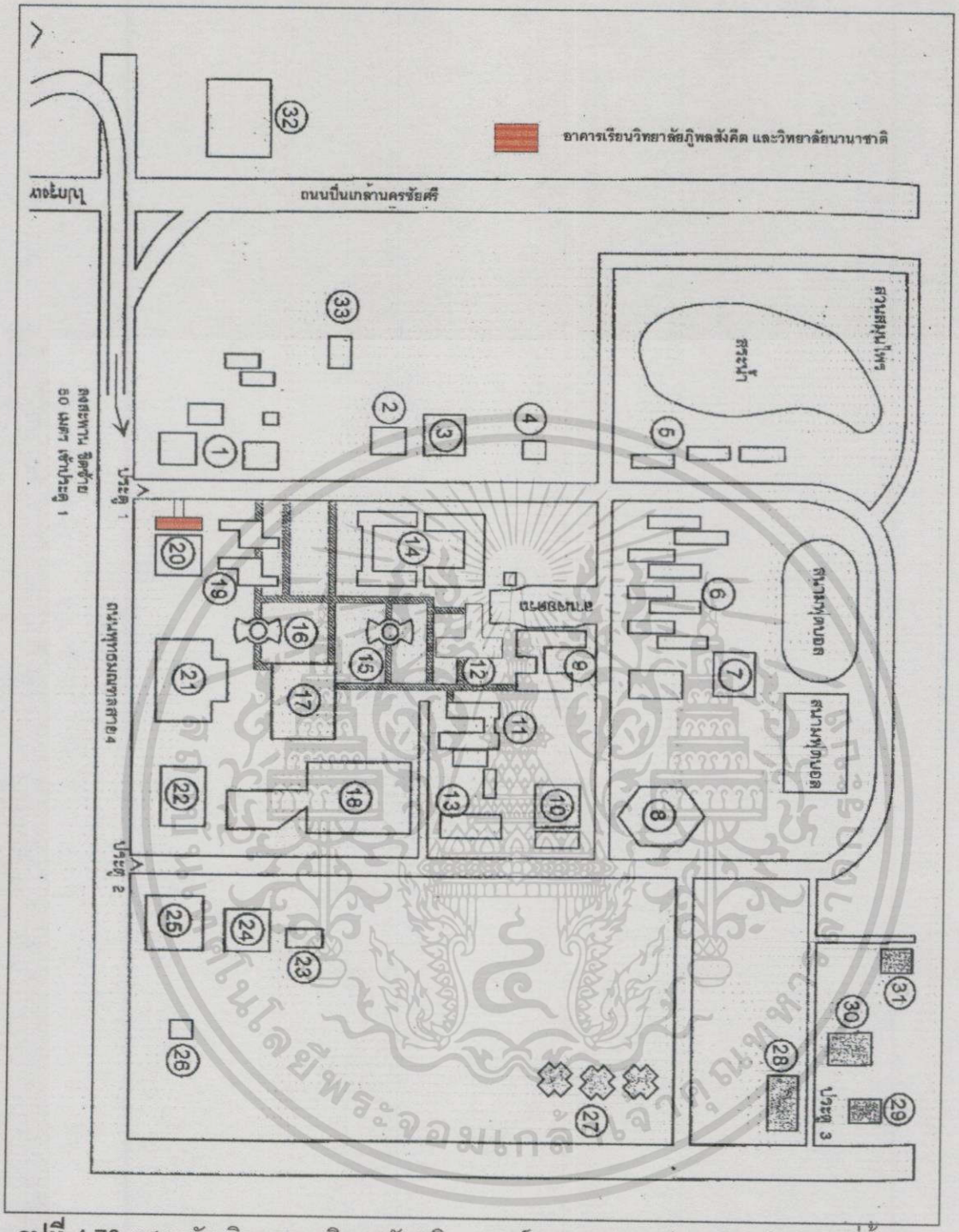
3. หลักสูตรศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (ดนตรี) แขนงวิชาดนตรีศึกษา ซึ่งโครงสร้างหลักสูตรมีลักษณะเดียวกับ หลักสูตรศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต(ดนตรี) แขนงวิชาดนตรีวิทยา และแขนงวิชาดนตรีปฏิบัติ ดังที่แสดงไว้ในตาราง 4.9

4.5.2 ลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ปัจจุบัน(พ.ศ.2543) พื้นที่เรียนดนตรีและพื้นที่ต่างๆของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ ได้ใช้พื้นที่บางส่วนของอาคาร 2 ซึ่งเป็นที่ตั้งของวิทยาลัยนานาชาติ ซึ่งในปัจจุบันทางวิทยาลัยกำลังดำเนินการก่อสร้าง อาคารเรียนของวิทยาลัยฯ ซึ่งในขณะดำเนินการวิจัย อาคารดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จ ลักษณะกายภาพที่ดำเนินการศึกษา จึงเป็นลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ที่ใช้พื้นที่ของวิทยาลัยนานาชาติ โดยอาคารดังกล่าว ตั้งอยู่ใกล้บริเวณประตูทางเข้ามหาวิทยาลัยประตู 1 ซึ่งอาคารวิทยาลัยนานาชาติ มีอาคารประกอบจำนวน 2 หลัง โดยอาคารแรกเป็นอาคารเดิม มีจำนวน 3 ชั้น โดยชั้นที่1 เป็นส่วนสำนักงาน และห้องพักอาจารย์ ของวิทยาลัยนานาชาติ ส่วนชั้น 2 และ ชั้น 3 เป็นส่วนของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ และอาคารหลังที่ 2 เป็นอาคารหลังใหม่ของวิทยาลัยนานาชาติ ซึ่งเป็นอาคารเรียน และอาคารปฏิบัติการด้านการโรงแรม ของวิทยาลัยนานาชาติ ซึ่งสร้างให้เชื่อมกับอาคารเดิม โดยทางเข้าอาคารสามารถเข้าได้จากทาง

รูปที่ 4.69 แสดงด้านหน้าอาคาร 2 ซึ่งเป็นที่ตั้งของวิทยาลัยนานาชาติและวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

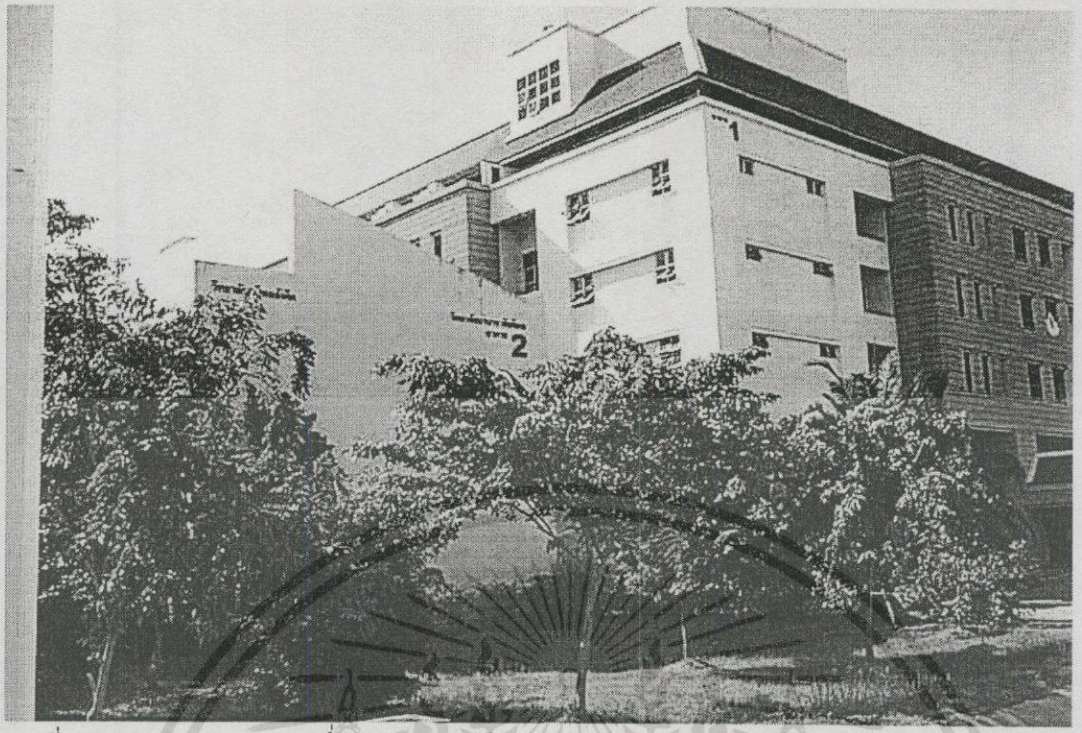
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

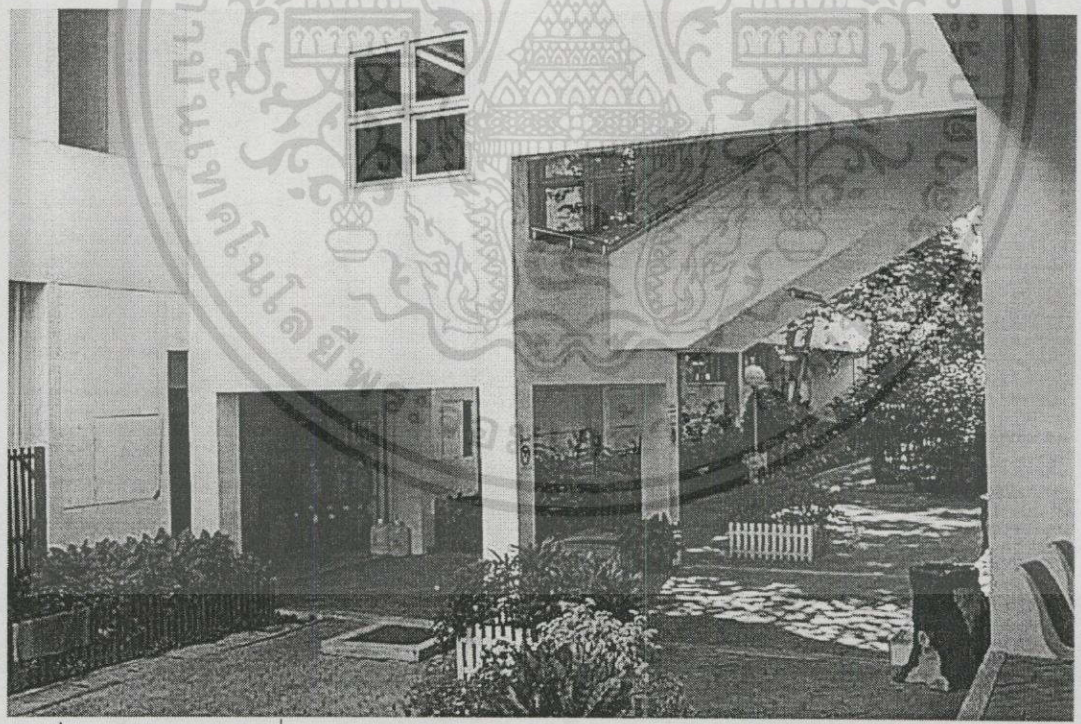
รูปที่ 4.70 แสดงผังบริเวณมหาวิทยาลัยมหิดล ศูนย์ศาลายา นครปฐม และตำแหน่งที่ตั้งอาคารเรียนวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

ด้านหน้าของอาคารซึ่งเป็นถนนที่ทอดมาจากประตูที่ 1 ของมหาวิทยาลัย และทางด้านหลังของอาคารซึ่งเชื่อมกับด้านข้างของอาคารใหม่วิทยาลัยนานาชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

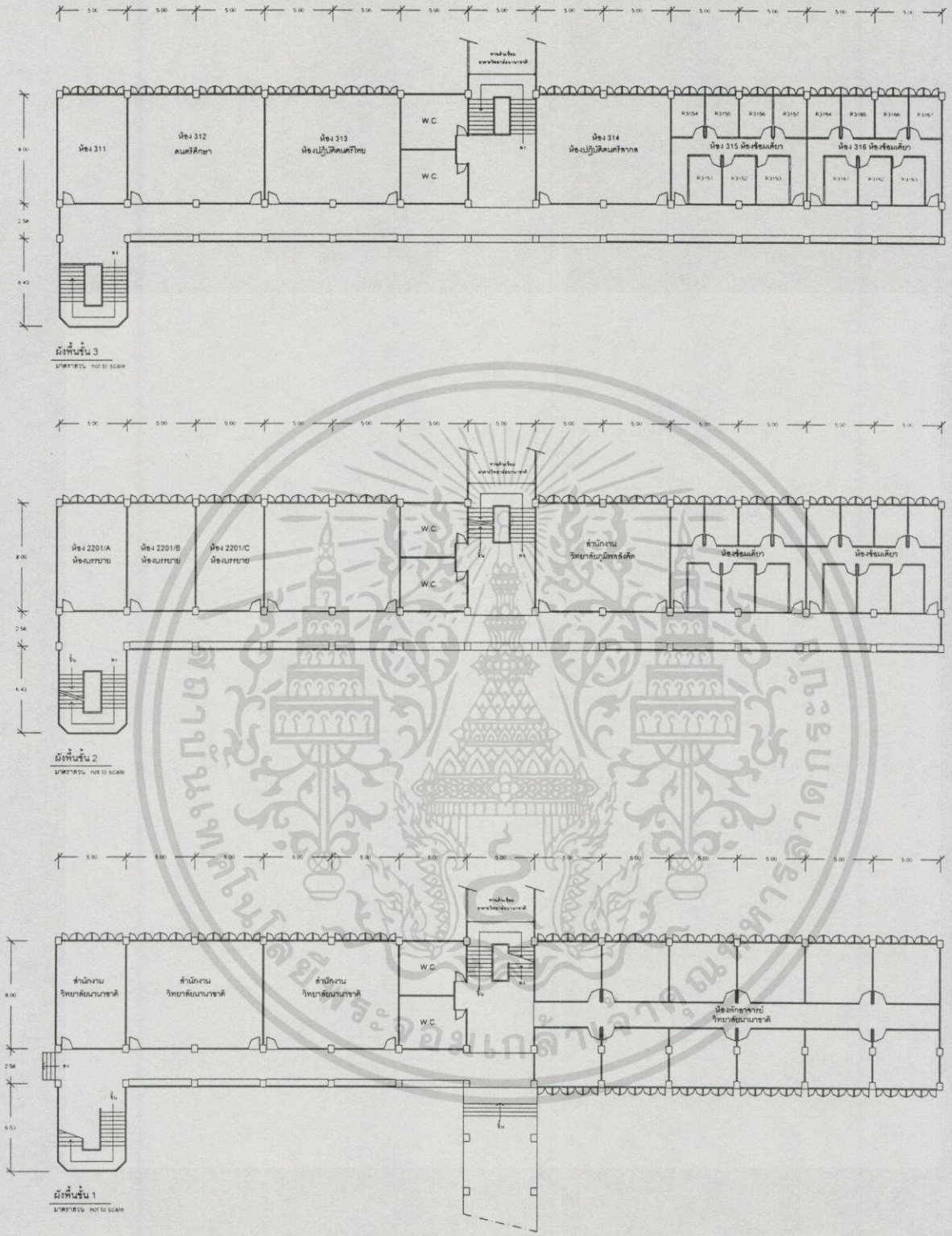

รูปที่ 4.71 แสดงอาคาร 2 ซึ่งเป็นอาคารเรียนวิทยาลัยนานาชาติและวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ กับอาคารวิทยาลัยนานาชาติหลังใหม่

รูปที่ 4.72 แสดงทางเชื่อมระหว่างอาคาร 2 วิทยาลัยนานาชาติและวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ กับอาคารวิทยาลัยนานาชาติหลังใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.73 แสดงผังพื้นอาคาร 2 อาคารเรียนวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ และวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะทางกายภาพของอาคาร อาคารเป็นอาคารที่โครงสร้างแบบ เสา-คาน ลักษณะอาคารเป็นแบบ Single Load Corridor มีบันไดเป็นทางสัญจรหลักในการสัญจรในแนวดิ่ง โดยมีบันไดอยู่ 2 จุด คือ บริเวณกลางอาคาร และทางปีกขวาของอาคาร ในส่วนชั้น 2 และชั้น 3 ซึ่งเป็นพื้นที่ของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์นั้น ได้มีการจัดพื้นที่ดังนี้

- ชั้นที่ 2 สำนักงานวิทยาลัยดุริยางคศิลป์,ห้องบรรยาย 3 ห้อง, ห้องพักอาจารย์ และห้องซ้อมเดี่ยว(Practice Room)
- ชั้นที่ 3 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ,ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีสากล ,ห้องแขนงวิชาดนตรีศึกษา ห้องพักอาจารย์ และห้องซ้อมเดี่ยว(Practice Room)

โดยในห้องซ้อมเดี่ยวบางห้องจะถูกใช้เป็นห้องพักอาจารย์ด้วย

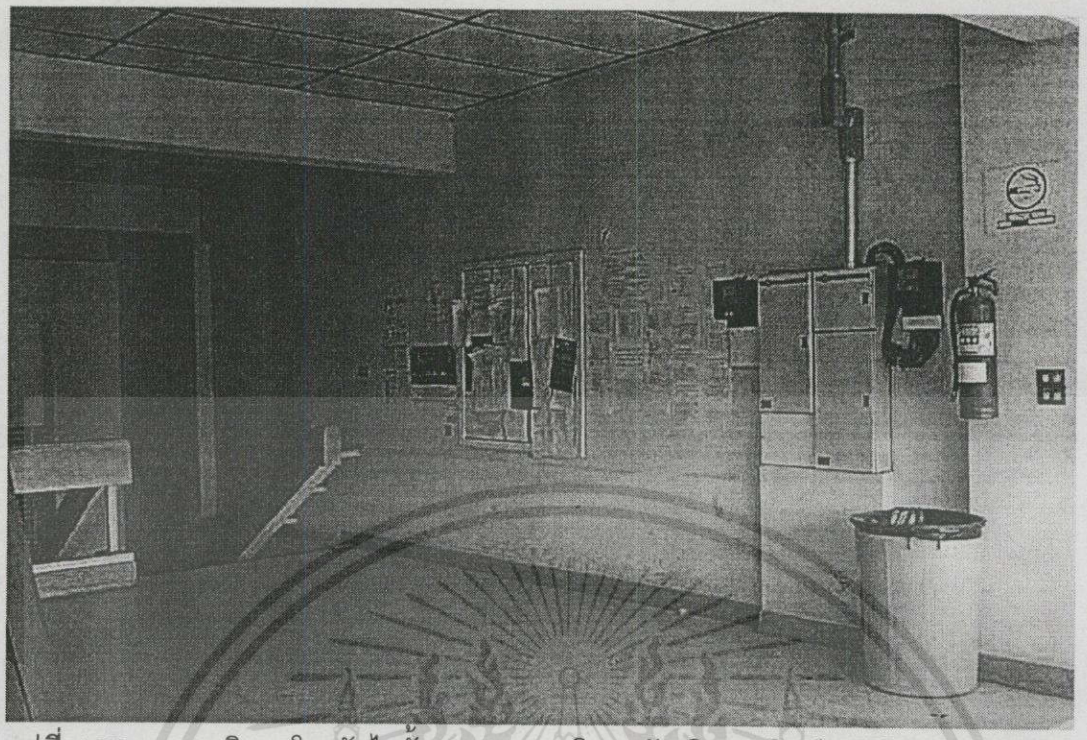

รูปที่ 4.74 แสดงโถงบันไดชั้น 2 ของอาคาร 2 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

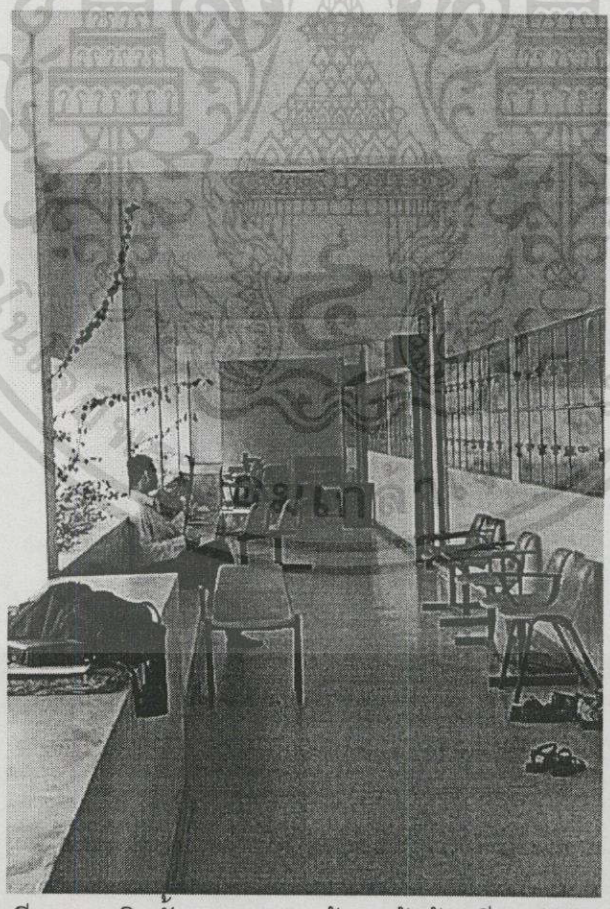
พื้นที่ส่วนระเบียงทั้งสองชั้นมีขนาดค่อนข้างกว้าง มีการทำม้านั่งไว้ที่พนักระเบียง ในบริเวณโถงจะมีการติดบอร์ดสำหรับประกาศข่าวสารต่างๆ ของวิทยาลัย

สำหรับในส่วนของห้องซ้อมเดี่ยว เป็นการปรับปรุงจากสภาพเดิมของห้องที่มีขนาดใหญ่ ได้ทำการกั้นผนังด้วยผนังเบา แบ่งซอยออกเป็นห้องเล็กๆ ประตูเป็นประตูโครงไม้กรุไม้อัดทำสี มีช่องกระจกขนาดเล็ก พื้นปูพรมอัด ทุกห้องติดเครื่องปรับอากาศแบบ Split Type

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

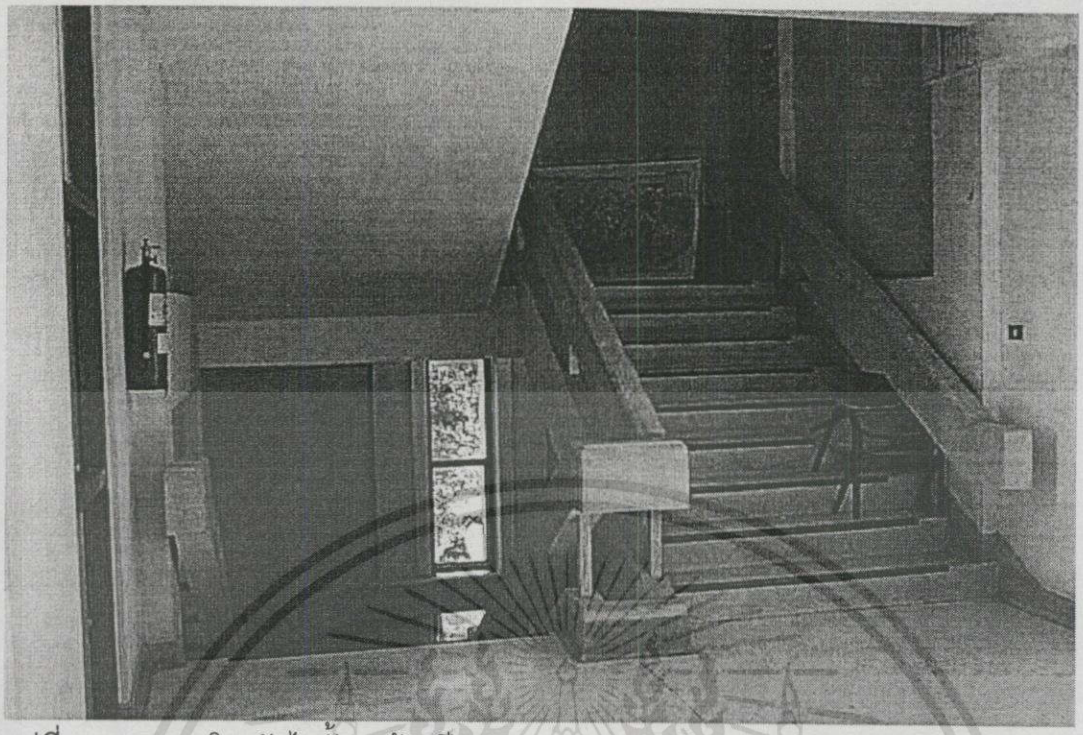

รูปที่ 4.75 แสดงบริเวณโถงบันไดชั้น 3 อาคาร 2 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รูปที่ 4.76 แสดงระเบียงทางเดินชั้น 3 อาคาร2 ด้านหน้าห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

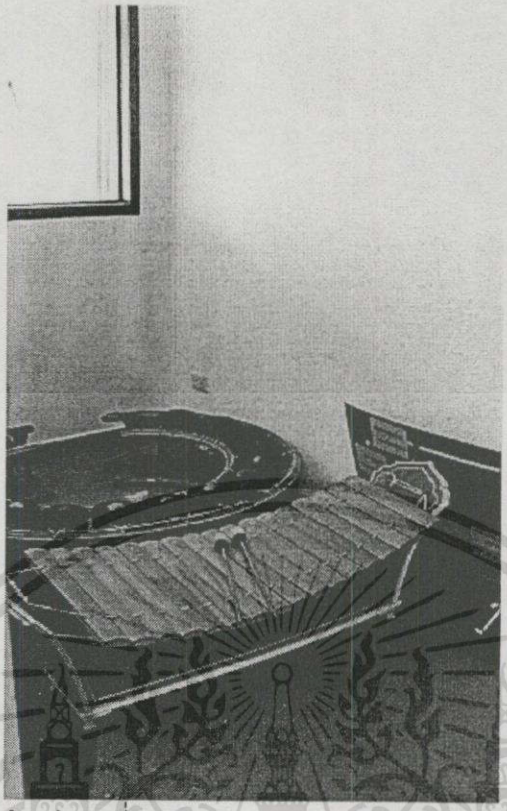

รูปที่ 4.77 แสดงโถงบันไดชั้น 2 ด้านปีกขวา ของอาคาร 2 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รูปที่ 4.78 แสดงทางเดินภายในห้องซ้อมเดี่ยว(Practice Room) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

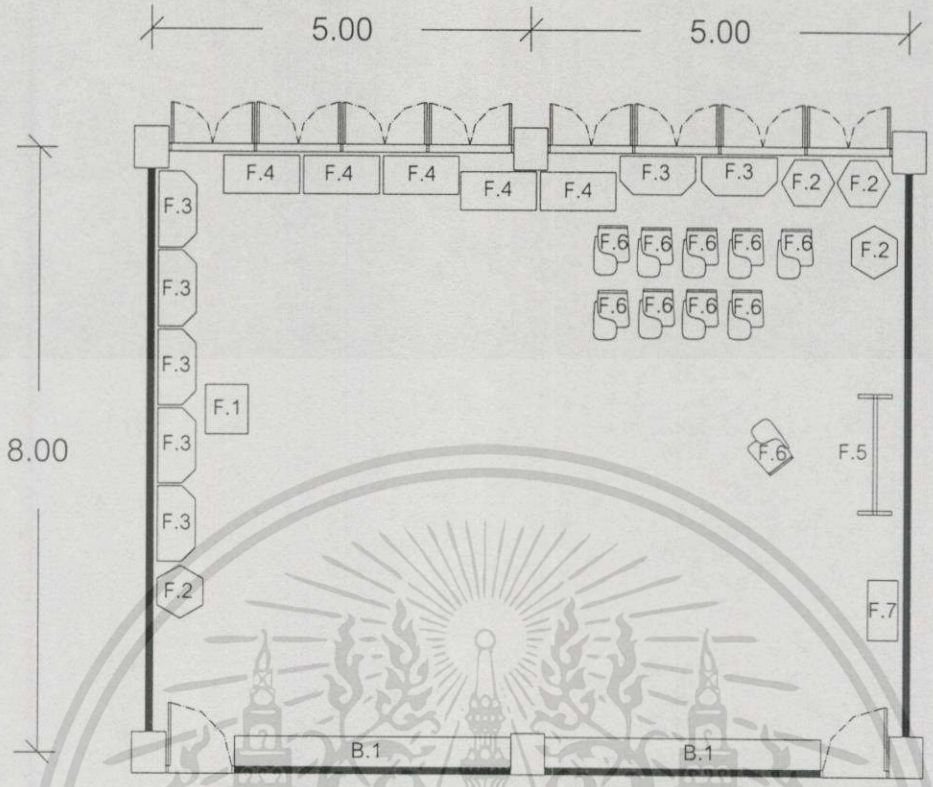

รูปที่ 4.79 แสดงภายในห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

สำหรับพื้นที่เรียนดนตรีไทยของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์นั้น ได้ใช้พื้นที่ชั้น 3 ของอาคาร โดยใช้ห้อง 313 เป็นห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ส่วนห้องซ้อมเดี่ยวนั้นจะใช้ร่วมกับนักศึกษาดนตรีสากล โดยห้องซ้อมเดี่ยวทั้งหมดมี 28 ห้อง ซึ่งบางส่วนถูกใช้เป็นห้องพักอาจารย์ ในห้อง 313 ซึ่งเป็นห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยนั้น ลักษณะกายภาพโดยทั่วไป พื้นปูพรม ผนังเป็นผนังเดิมของอาคารเป็นวัสดุก่อฉาบเรียบทาสี ฝ้าเป็นฝ้าระบบ ทีบาร์กรุอะคูสติกบอร์ด หน้าต่างมีลักษณะเป็นบานกรอบกรุกระจกใส เพื่อให้แสงธรรมชาติสามารถส่องเข้ามาได้ แต่ในสภาพปัจจุบันได้มีการนำตู้เก็บเครื่องดนตรีมาตั้งในผนังด้านที่เป็นหน้าต่าง ทำให้แสงสว่างไม่สามารถส่องผ่านเข้ามาได้เต็มที่ และภายในห้องได้ติดตั้งเครื่องปรับอากาศแบบแยกส่วน (Split Type) ประตูห้องเป็นประตูโครงไม้กรุไม้อัดมีช่องกระจกใส สามารถมองทะลุผ่านได้

ลักษณะเครื่องเรือนโดยทั่วไปเป็นเครื่องเรือนในลักษณะลอยตัว (Loose Furniture) ประโยชน์ใช้สอยโดยส่วนใหญ่ใช้สำหรับเก็บเครื่องดนตรี สำหรับตำแหน่งของเครื่องเรือน และประโยชน์ใช้สอยดังแสดงในรูปที่ 4. 77 และตารางที่ 4.10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย

มาตราส่วน not to sacle

รูปที่ 4.80 แสดงผังเครื่องเรือนห้อง 313 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

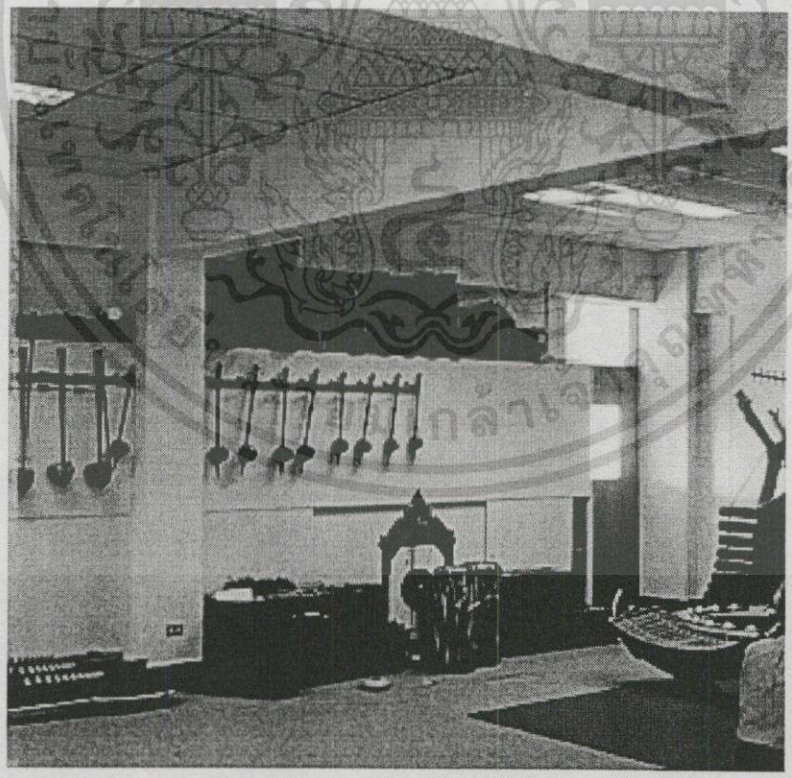
ตารางที่ 4.10 แสดงรายการเครื่องเรือน ห้อง 313 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รหัส	รายการ	ขนาด	จำนวน
F.1	โต๊ะหมู่บูชา	0.56 X 0.66 X 0.80	1
F.2	ตู้หกเหลี่ยมเก็บเครื่องดนตรี	0.60 X 0.70 X 1.80	4
F.3	ตู้เก็บเครื่องดนตรี	0.50 X 1.00 X 1.80	5
F.4	ตู้เก็บเครื่องดนตรี	0.50 X 1.00 X 1.80	7
F.5	กระดานไวท์บอร์ด	0.50 X 1.60 X 2.00	1
F.6	เก้าอี้แลคเชอร์	0.45 X 0.45 X 0.75	10
B.1	ตู้เก็บเครื่องดนตรีและเบ็ดเตล็ด	0.28 X 7.20 X 0.98	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.81 แสดงลักษณะกายภาพห้อง 313 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รูปที่ 4.82 แสดงลักษณะกายภาพห้อง 313 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับเครื่องดนตรีภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย มีบางส่วนที่ถูกจัดแสดงไว้ในตู้ในลักษณะพิพิธภัณฑ์เครื่องดนตรี สำหรับเครื่องดนตรีไทยภายในพื้นที่เรียนมีชนิดและปริมาณดังแสดงในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย)ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ลำดับ	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	ระนาดเอก	3 ราง	
2	ระนาดทุ้ม	3 ราง	
3	ระนาดเอกเหล็ก	1 ราง	
4	ระนาดทุ้มเหล็ก	1 ราง	
5	ฆ้องวงใหญ่	3 วง	
6	ฆ้องวงเล็ก	3 วง	
7	ซอด้วง	4 คัน	
8	ซออู้	9 คัน	
9	จะเข้	3 ตัว	
10	ขิม	1 ตัว	
11	กลองแขก	4 คู่	
12	ตะโพนไทย	3 ใบ	
13	กลองทัด	4 ใบ	
14	โทนมโหรี	1 ใบ	
15	รำมะนา	1 ใบ	
16	โปงลาง	1 ผืน	
16	พิณเพียะ	7 คัน	
17	ซอจีน	1 คัน	
18	ซึง	10 คัน	
19	สะล้อ	8 คัน	
20	กลองยาว	23 ใบ	
21	โหม่ง	1 ใบ	
22	โหวด	3 อัน	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับการเก็บเครื่องดนตรีในชิ้นที่มีขนาดใหญ่จะวางไว้ที่พื้น และในชิ้นที่มีขนาดเล็กจะเก็บไว้ในตู้ บางชิ้นจะวางไว้หลังตู้ เช่น กลองยาว ฯ ส่วนเครื่องดนตรีประเภทซอจะแขวนไว้ที่ผนังห้อง ดังแสดงในรูปที่ 4.79

4.6 พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

4.6.1 **หลักสูตร** หลักสูตรดนตรีไทยของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นหลักสูตรที่จัดอยู่ในกลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine and Applied Art) โดยหลักสูตรประกอบด้วยรายวิชาต่างเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 138 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาในหมวดต่างๆ ดังนี้

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	33 หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาระดับต้นของคณะ	32 หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเอกสังคีตศิลป์ไทยในระดับปลาย	44 หน่วยกิต
ง. หมวดวิชาโทอื่น ๆ	20 หน่วยกิต
จ. หมวดวิชาเลือกเสรี	3 หน่วยกิต

สำหรับการรับนักศึกษา จะรับนักศึกษาผ่านระบบการสอบคัดเลือกของทบวงมหาวิทยาลัย แต่นักศึกษาทั้งหมดยังไม่มีการเลือกวิชาเอก จนกว่าจะศึกษาจบชั้นต้น หรือในระดับชั้นปีที่ 2 จึงจะศึกษาแยกตามวิชาเอกที่ตนถนัด หรือเหมาะสม โดยวิขาเอกที่เปิดในคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรมีทั้งหมด 11 สาขา ได้แก่ ภาษาไทย,ภาษาอังกฤษ,ภาษาฝรั่งเศส,ภาษาเยอรมัน,ประวัติศาสตร์,ภูมิศาสตร์,นาฏศาสตร์,ปรัชญา,สังคมศาสตร์การพัฒนา, บรรณารักษศาสตร์, และสังคีตศิลป์ไทย และนักศึกษาต้องศึกษาวิชาโท ในสาขาต่างๆ ตามที่คณะกำหนด ซึ่งวิชาโทที่คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เปิดสอนมีทั้งหมด 19 สาขา ได้แก่ ภาษาไทย,ภาษาอังกฤษ,ภาษาฝรั่งเศส,ภาษาเยอรมัน,ประวัติศาสตร์,ภูมิศาสตร์, นาฏศาสตร์,สังคีตศิลป์,ปรัชญา,รัฐศาสตร์,เศรษฐศาสตร์,สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, บรรณารักษศาสตร์,ทัศนศิลป์,ตันติภาษา,ภาษาจีน,ภาษาญี่ปุ่น,การศึกษา และ บริหารการศึกษา ดังนั้นในส่วนของวิชาสังคีตศิลป์ไทย ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทย นั้นจึงมีนักศึกษาในสองลักษณะ คือ นักศึกษาวิชาเอกสังคีตศิลป์ และนักศึกษาวิชาโทสังคีตศิลป์ ซึ่งจะเริ่มเรียนวิชาเอก และวิชาโท ในระดับปี 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

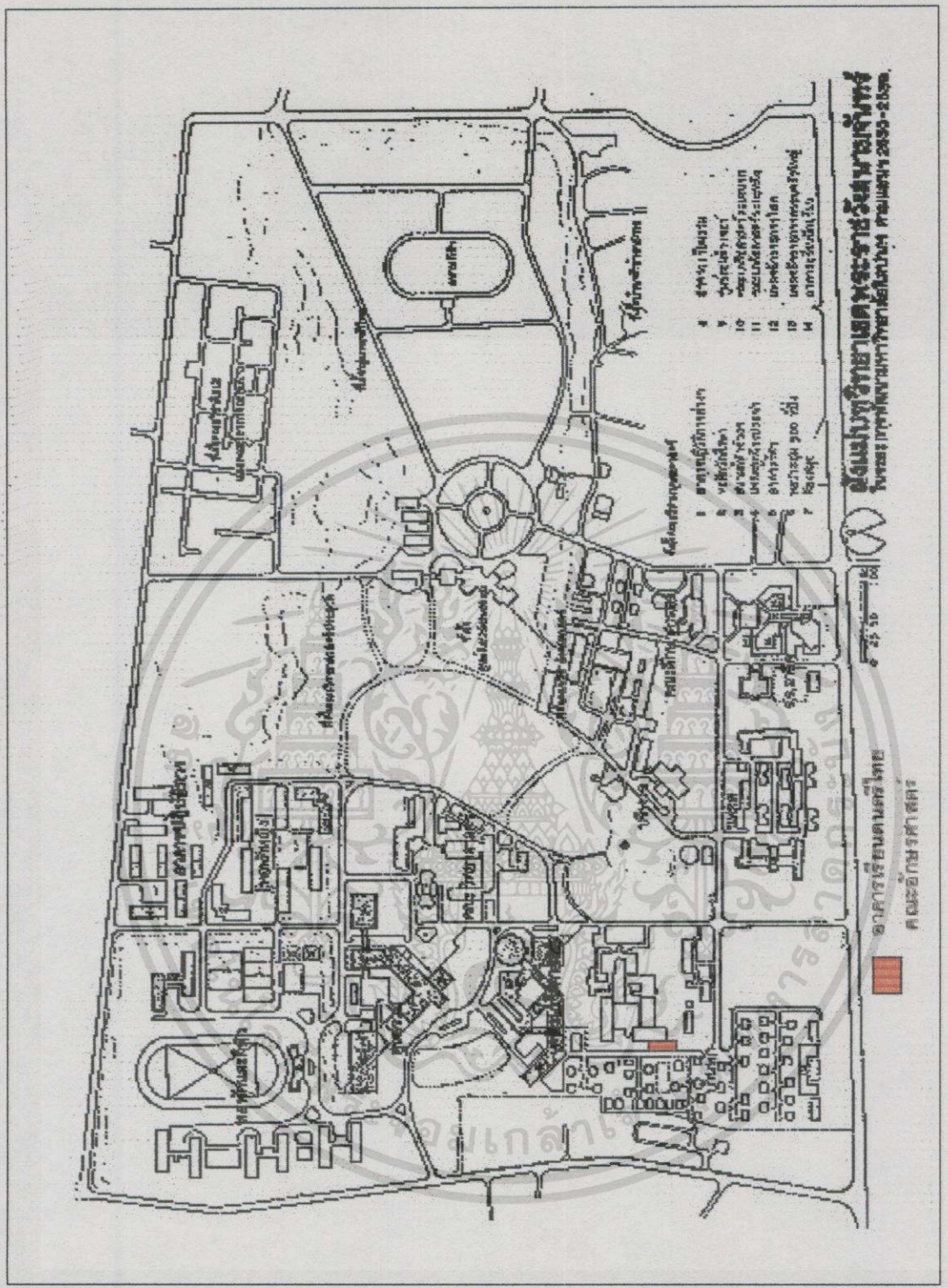
4.6.2 **ลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย** สำหรับพื้นที่เรียนดนตรีไทยของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ตั้งอยู่ในบริเวณกลุ่มอาคารเรียนของคณะอักษรศาสตร์ ณ.บริเวณวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ โดยเป็นอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสถานที่ในการเรียนการสอนของภาควิชานาฏยสังคีตโดยเฉพาะ โดยมีโรงละครทรงพล (อาคารอักษร 4) ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้กัน การเข้าสู่ตัวอาคารสามารถมาได้ตามถนนซึ่งอ้อมมาด้านหลังกลุ่มอาคารเรียนคณะอักษรศาสตร์ หรือเดินผ่านมาจากด้านหน้าของกลุ่มอาคารเรียนคณะอักษรศาสตร์

รูปที่ 4.83 แสดงอาคาร คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

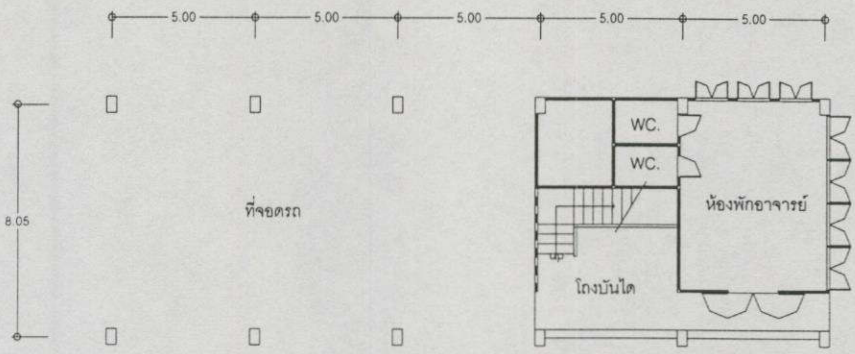
ลักษณะทางกายภาพของอาคารเป็นอาคารโครงสร้างแบบ เสา-คาน สูง 3 ชั้น โดยใช้บันไดเป็นทางสัญจรในแนวดิ่ง ลักษณะของอาคารแต่ละชั้นจะมีการจัดรูปแบบของพื้นที่ในลักษณะที่แตกต่างกัน คือในชั้น 1 มีบางส่วนของพื้นที่ เป็นพื้นที่โล่งใช้สำหรับจอดรถ และมีพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นห้องพักอาจารย์ ในชั้น 2 เป็นพื้นที่ในลักษณะ Single Load Corridor มีพื้นที่ห้องพักอาจารย์, ห้องเรียนเครื่องสาย, ห้องเรียนบรรยาย ส่วนในชั้น 3 เป็นพื้นที่ในลักษณะ Core Plan โดยมีโถงบันไดเป็นจุดเชื่อมระหว่างพื้นที่ของห้องเรียนปี่พาทย์ และห้องเรียนอเนกประสงค์ โดยลักษณะผังพื้นอาคารแสดงในรูปที่ 4.85

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

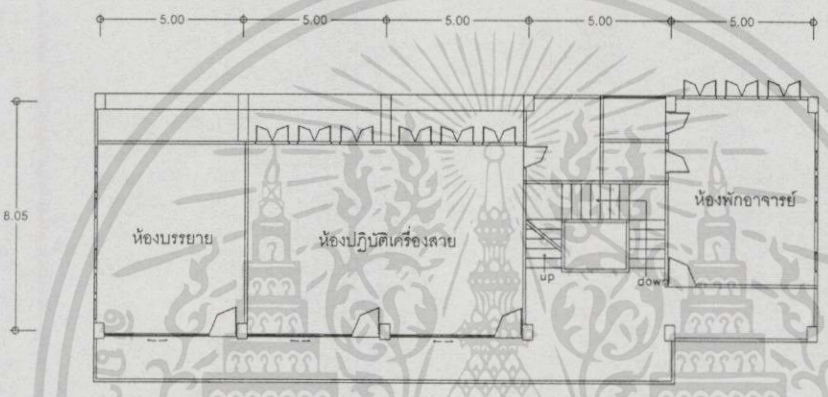

รูปที่ 4.84 แสดงผังบริเวณมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

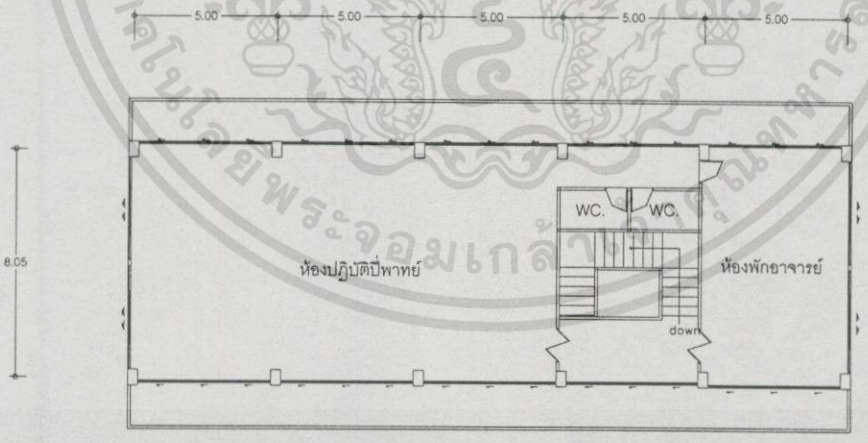
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังพื้นชั้น 1
มาตราส่วน not to scale

ผังพื้นชั้น 2
มาตราส่วน not to scale

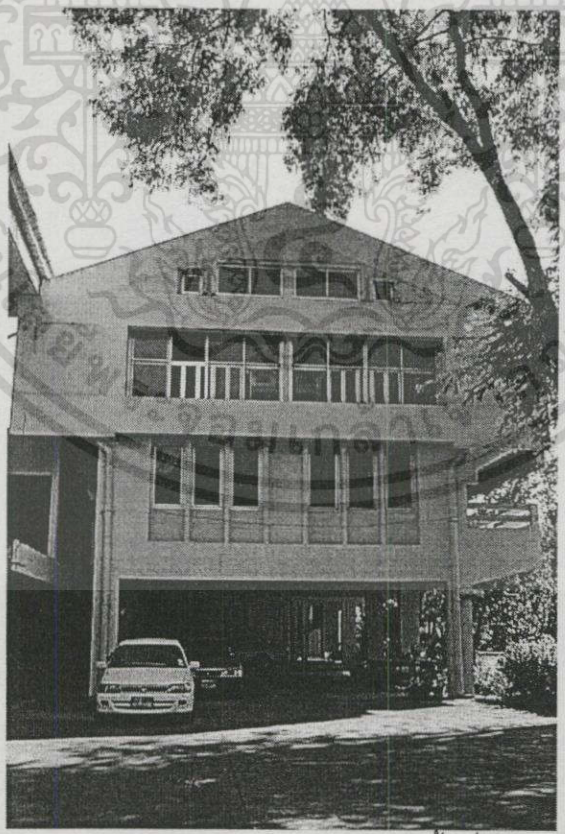
ผังพื้นชั้น 3
มาตราส่วน not to scale

รูปที่ 4.85 แสดงผังพื้นอาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต พื้นที่เรียนดนตรีไทย
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

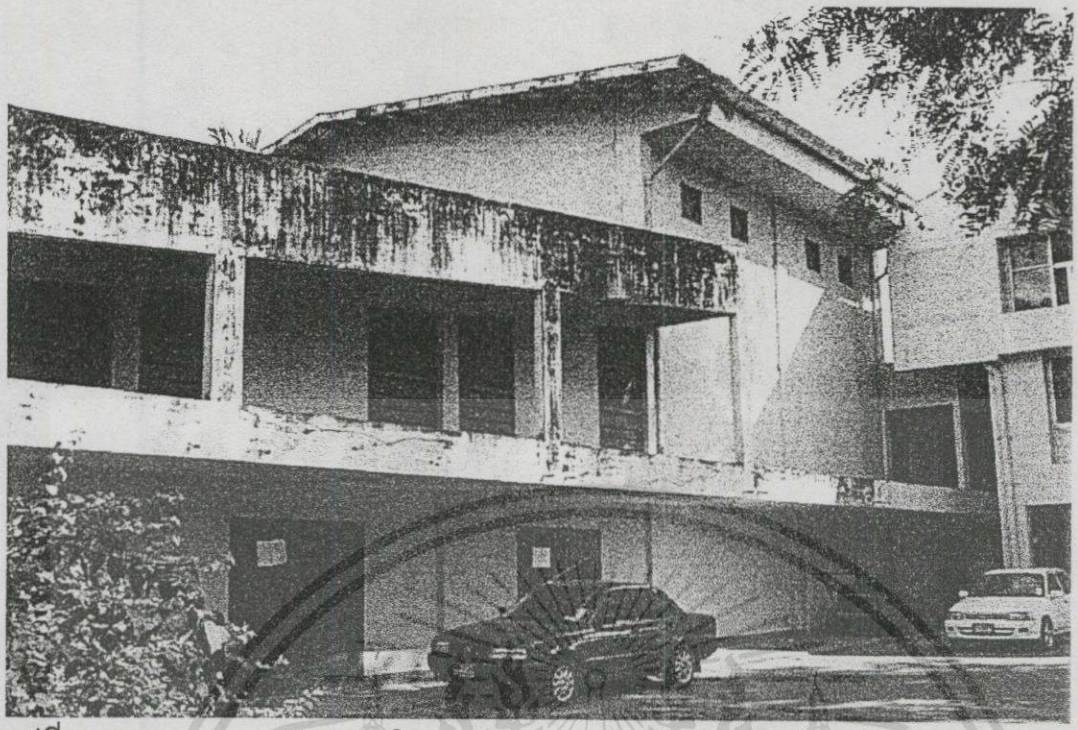

รูปที่ 4.86 แสดงอาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

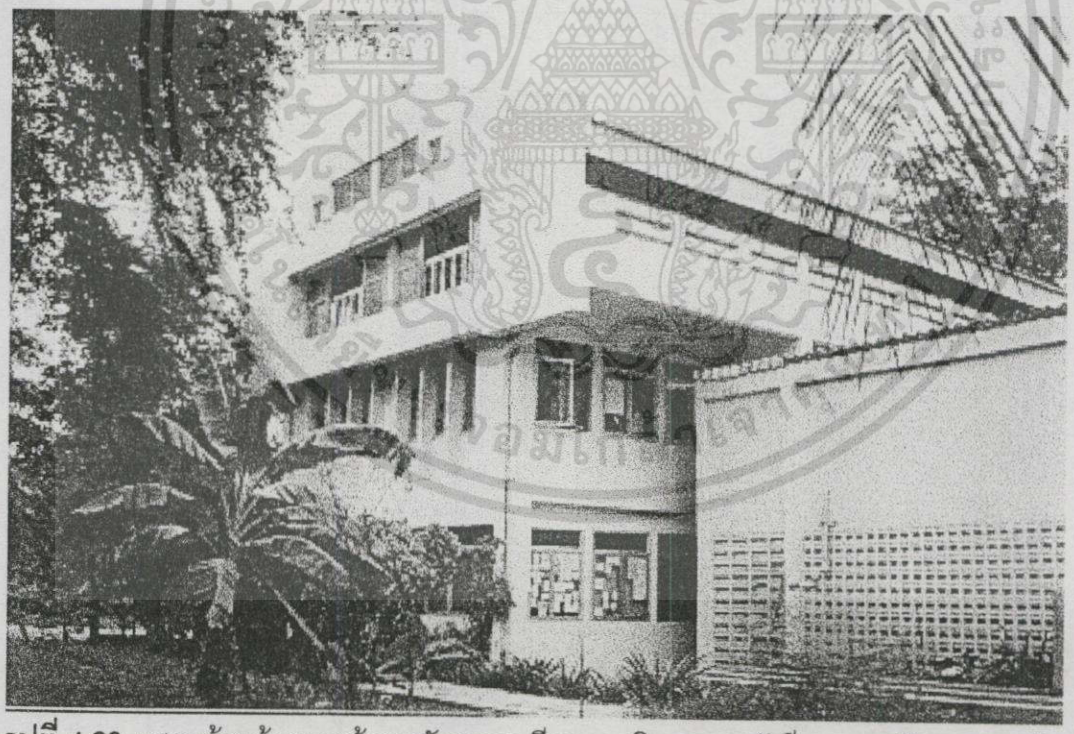

รูปที่ 4.87 แสดงด้านข้างอาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

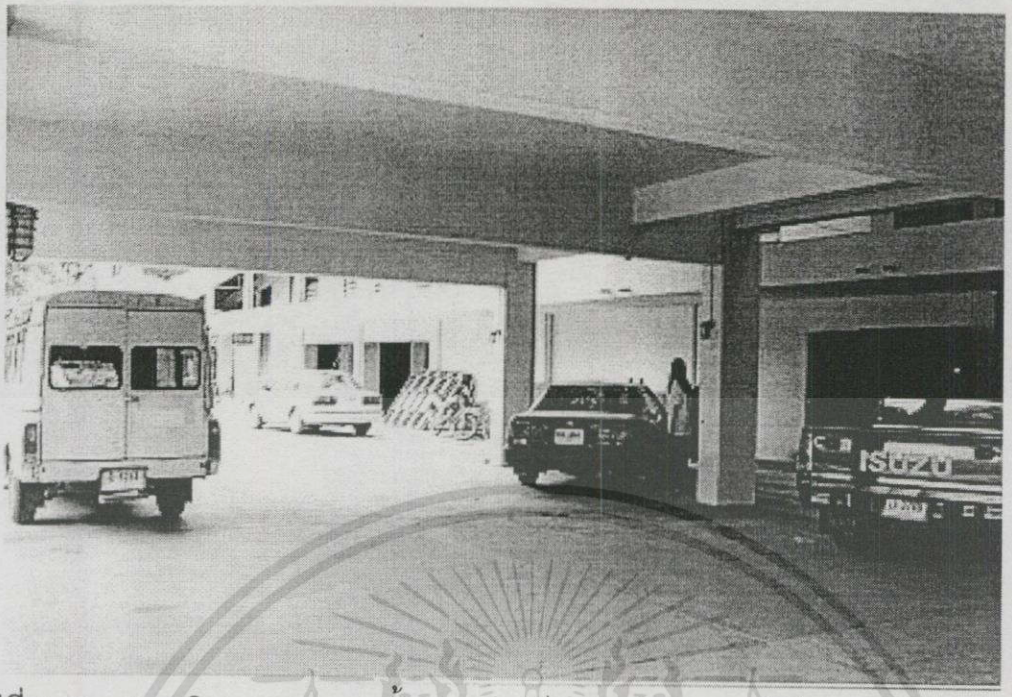

รูปที่ 4.88 แสดงอาคารอักษร 4 (โรงละครทรงพล) คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

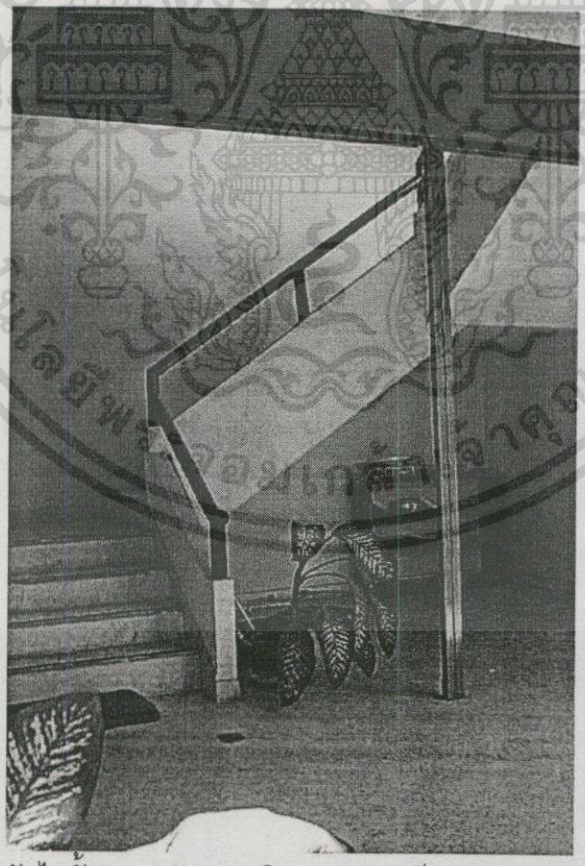

รูปที่ 4.89 แสดงด้านข้างและด้านหลังอาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

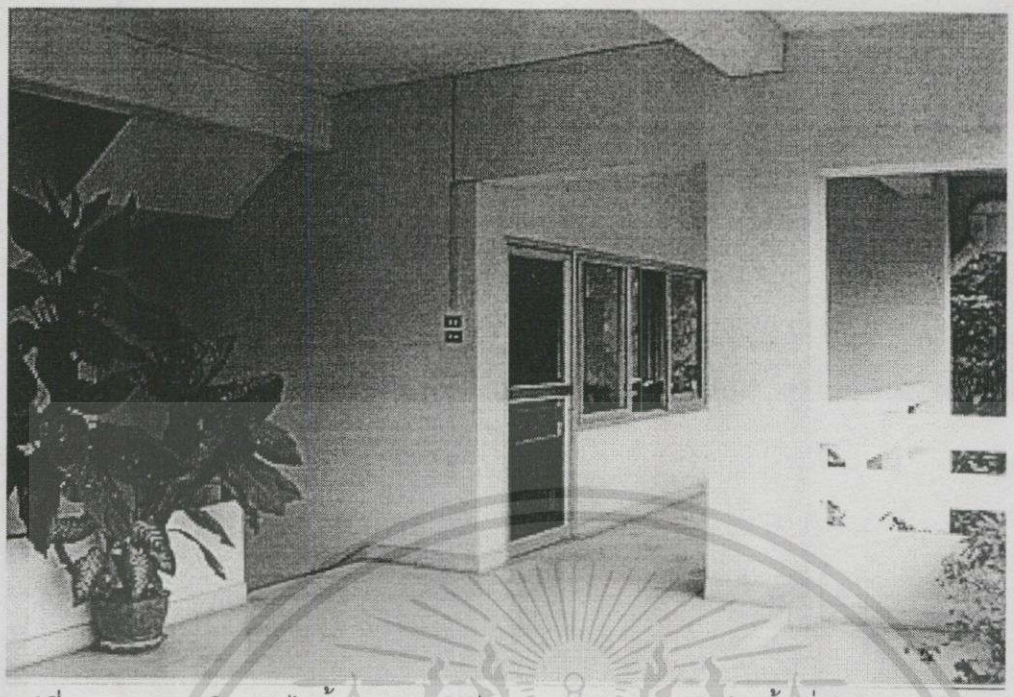

รูปที่ 4.90 แสดงบริเวณลานจอดรถชั้น 1 อาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพรระราชวังสนามจันทร์

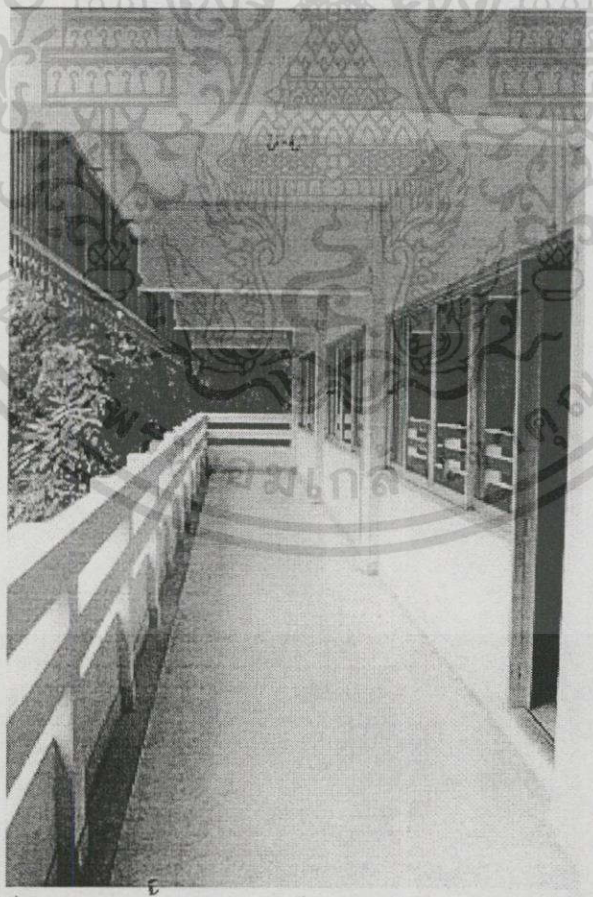

รูปที่ 4.91 แสดงโถงบันไดชั้น 1 อาคารภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.92 แสดงโถงบันไดชั้น 2 อาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

รูปที่ 4.93 แสดงระเบียงทางเดินชั้น 2 อาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับพื้นที่ที่ใช้ในการเรียนดนตรีไทย ในอาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต ประกอบด้วย ห้องบรรยายจำนวน 1 ห้อง ,ห้องเรียนเครื่องสาย 1 ห้อง ซึ่งอยู่ในชั้น 2 ของอาคาร ห้องเรียนปี่พาทย์ 1 ห้อง และห้องเรียนอเนกประสงค์ 1 ห้อง ซึ่งอยู่ในชั้น 3 ของอาคาร สำหรับลักษณะกายภาพโดยทั่วไปของห้องเรียน โดยเฉพาะห้องเรียนปฏิบัติมีลักษณะดังนี้

1. ห้องเรียนเครื่องสาย พื้นปูกระเบื้องยาง ผนังเป็นวัสดุก่อฉาบเรียบทาสี ในผนังด้านยาวของห้องมีหน้าต่างบานเลื่อน กรอบอะลูมิเนียมกรุกระจกใสขนาดใหญ่ ซึ่งทำให้แสงสว่างเข้าถึงได้เต็มที่ ภายในห้องไม่ได้ติดเครื่องปรับอากาศ
2. ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ และห้องเรียนอเนกประสงค์ ลักษณะกายภาพมีลักษณะเหมือนห้องเรียนเครื่องสาย แต่แตกต่างในเรื่องความสูงของฝ้า ซึ่งมีขนาดสูงกว่า และมีหน้าต่าง 3 ด้าน

ซึ่งลักษณะกายภาพของห้องดังแสดงในรูปที่ 4.94-4.98 สำหรับลักษณะของเครื่องเรือนภายในห้องทั้งหมดเป็นเครื่องเรือนในลักษณะลอยตัว (Loose Furniture) ซึ่งประโยชน์ใช้สอยโดยส่วนใหญ่ เพื่อใช้เก็บเครื่องดนตรี และของเบ็ดเตล็ด และในทั้ง ในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายและห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์จะมีโต๊ะทำงานของอาจารย์ ตั้งอยู่ด้วย ในส่วนโถงบันได ชั้น 2 ของอาคารได้มีการติดตั้งบอร์ดประชาสัมพันธ์ไว้ 1 จุด

รูปที่ 4.94 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

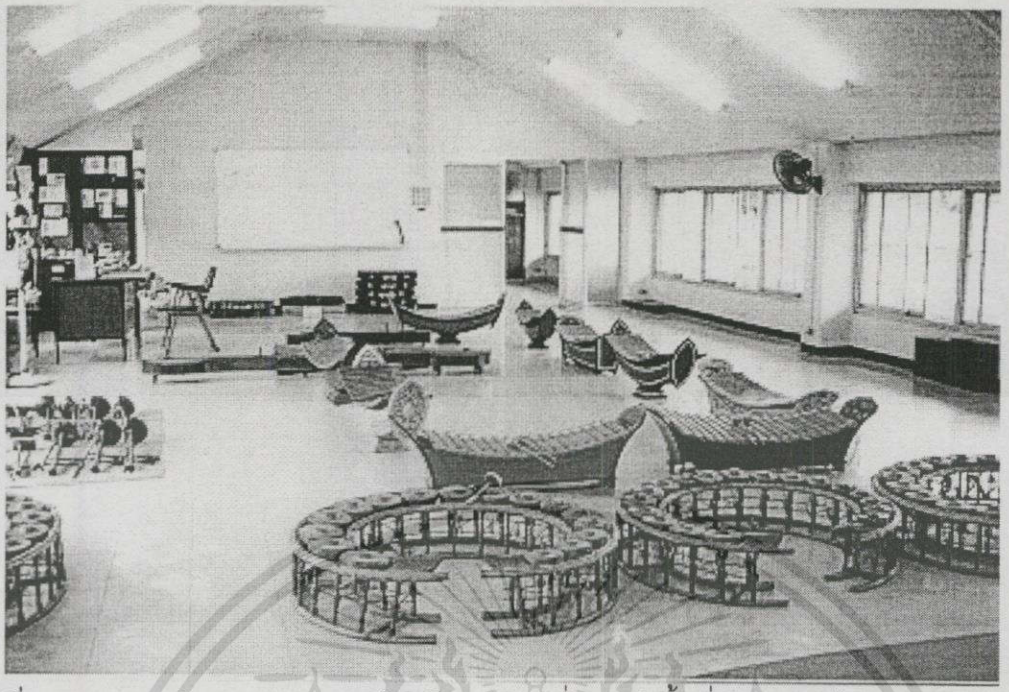

รูปที่ 4.95 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

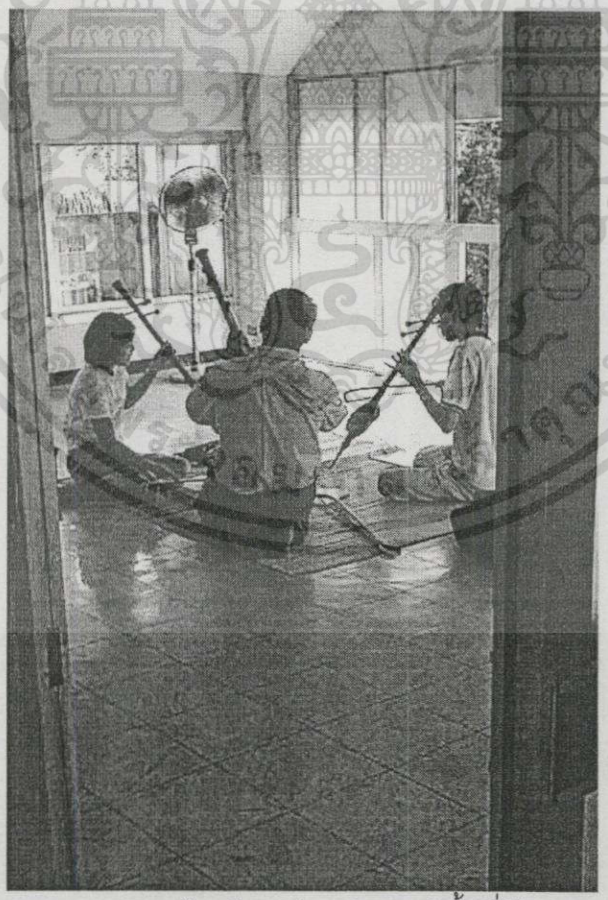

รูปที่ 4.96 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

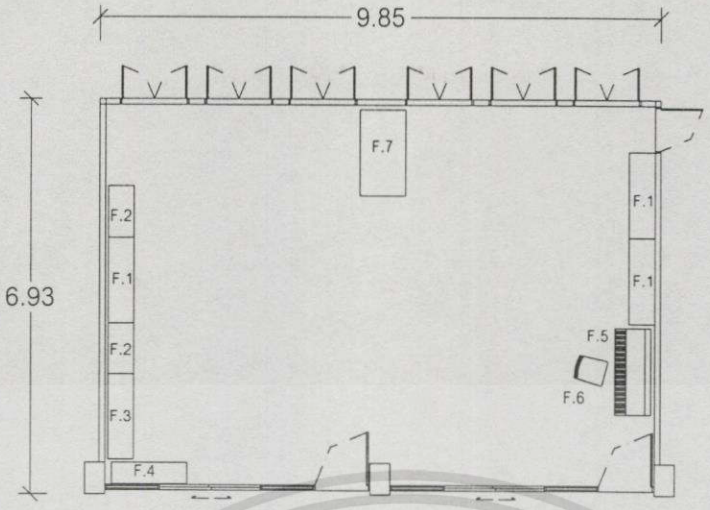

รูปที่ 4.97 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษร-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

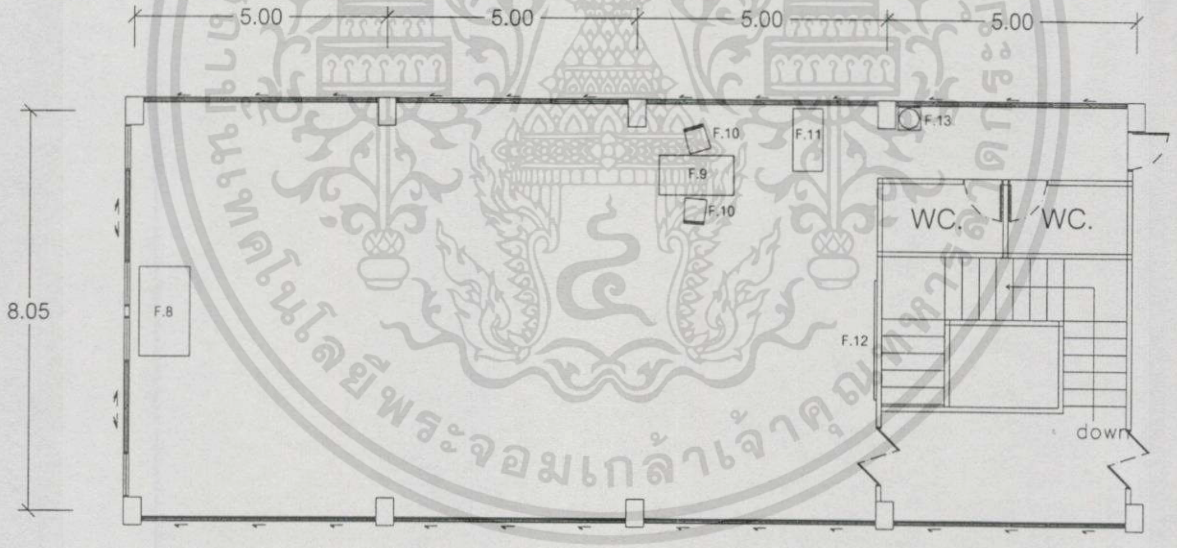
รูปที่ 4.98 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนอเนกประสงค์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังเครื่องเรือน ห้องเรียนเครื่องสาย
มาตราส่วน not to scale

รูปที่ 4.99 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

ผังเครื่องเรือน ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์
มาตราส่วน not to scale

รูปที่ 4.100 แสดงผังเครื่องเรือน ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
4	ระนาดทุ้มมโหรี	1 ราง	
5	ระนาดเอกเหล็ก	6 ราง	
6	ระนาดทุ้มเหล็ก	5 ราง	
7	ฆ้องวงใหญ่	3 วง	
8	ฆ้องวงเล็ก	2 วง	
9	ฆ้องมอญ	4 วง	
10	ซอด้วง	13 คัน	
11	ซออู้	12 คัน	
12	ซอสามสาย	6 คัน	
13	จะเข้	6 ตัว	
14	ขิม	11 ตัว	
15	กระจับปี่	1 ตัว	
16	ปี่	2 เลา	
17	กลองแขก	1 คู่	
18	ตะโพนไทย	1 ใบ	
19	ตะโพนมอญ	2 ใบ	
20	โทนมโหรี	2 ใบ	
21	โทนชาตรี	1 ใบ	
22	รำมะนา	2 ใบ	
23	เปิงมางคอก	2 คอก	
24	กลองทัด	6 ใบ	3 คู่
25	กลองฝรั่ง	2 ใบ	
26	โหม่ง	2 ใบ	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

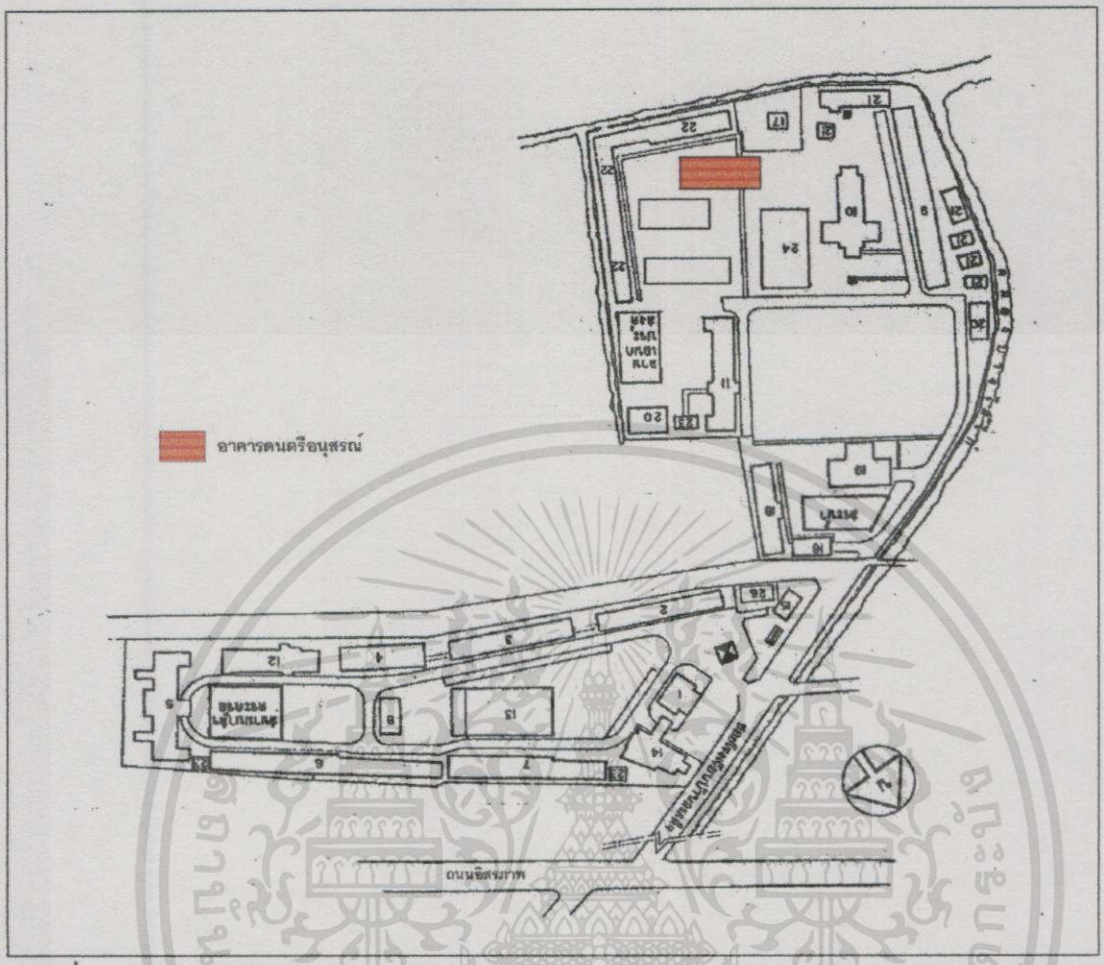
4.7 พื้นที่เรียนดนตรีไทยของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

4.7.1 **หลักสูตร** สำหรับหลักสูตรดนตรีไทยของ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นหลักสูตรที่จัดอยู่ในกลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู(Education Science and Teacher Training) โดยหลักสูตรประกอยด้วยรายวิชาต่างๆ จำนวน 149 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วยหมวดวิชาต่างๆ ดังนี้

ก. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป	40 หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	99 หน่วยกิต แบ่งเป็น
- กลุ่มวิชาเอก	64 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาครู	25 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	10 หน่วยกิต
ค. กลุ่มวิชาเลือกเสรี	10 หน่วยกิต

4.7.2 **ลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย** สำหรับพื้นที่เรียนดนตรีไทยของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา นั้นใช้พื้นที่ของอาคารดนตรีอนุสรณ์ ซึ่งเป็นอาคารที่ใช้สำหรับการเรียนปฏิบัติด้านดนตรีโดยเฉพาะ ทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล โดยสถานที่ตั้งอาคาร ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้กับพื้นที่ของโรงเรียนมัธยมสาธิตบ้านสมเด็จเจ้าพระยา การเข้าสู่ตัวอาคารสามารถเข้าถึงได้ โดยถนนซึ่งอ้อมสนามฟุตบอลของสถาบันฯ และตรงเข้ามาสู่ตัวอาคาร ลักษณะของอาคารเป็นอาคารสูง 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นอาคารในแบบ เสาและคาน ลักษณะของอาคารเป็นอาคารในลักษณะ Double Loaded Corridor โดยจากทางเข้าอาคาร จะเป็นโถงบันไดซึ่งบริเวณโถงจะเป็นมีที่นั่งพักคอย และบอร์ดประชาสัมพันธ์ ในการจัดพื้นที่ในชั้นที่ 1 ทางปีกขวาของอาคารจะเป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทย ซึ่งประกอบด้วยห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ,ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย และห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) จำนวน 2 ห้อง ส่วนทางปีกซ้ายของอาคารจะเป็นพื้นที่เรียนดนตรีสากล โดยจะมีห้องเรียนปฏิบัติสากล (Rehearsal Hall) 2 ห้อง และ ห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) 2 ห้อง ในส่วนชั้นที่ 2 ทางปีกขวาของอาคารเป็นส่วนของห้องพักอาจารย์ ส่วนทางปีกซ้ายเป็นพื้นที่ของห้องซ้อมเดี่ยว และห้องเรียนบรรยาย และในส่วนบริเวณโถงบันไดจะมีส่วนสำนักงาน ของโปรแกรม ซึ่งดูจากผังพื้นของอาคารดนตรีอนุสรณ์ ในรูปที่ 4.103 และ 4.104

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

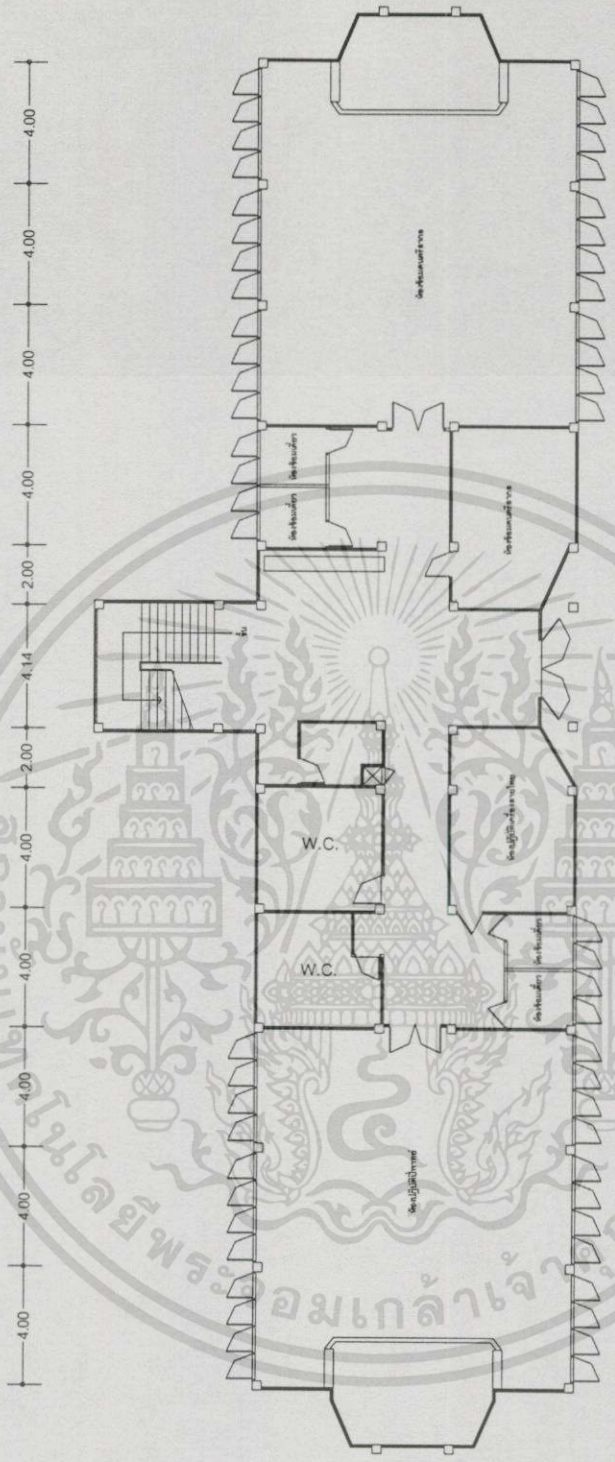

รูปที่ 4.101 แสดงผังบริเวณสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และตำแหน่งอาคารเรียนดนตรีอนุสรณ์

รูปที่ 4.102 แสดงด้านหน้าอาคารดนตรีอนุสรณ์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

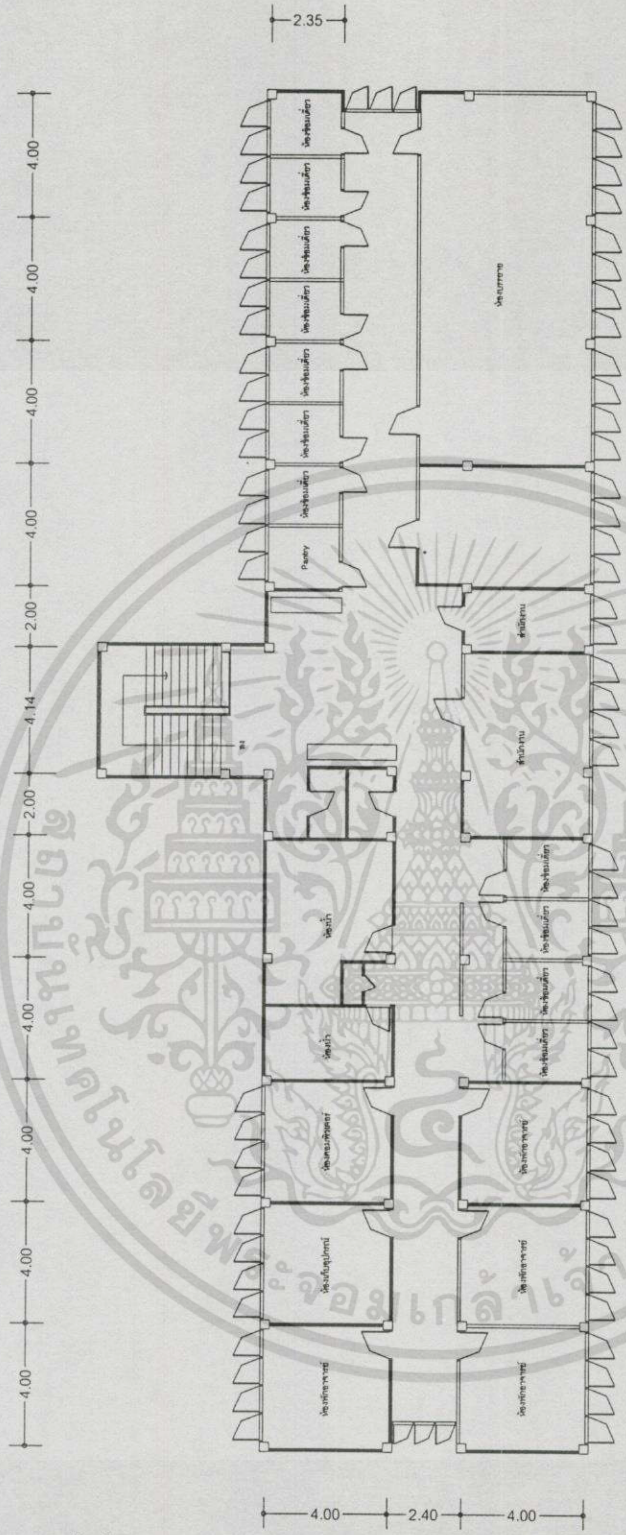

ผังพื้นชั้น 1

มาตราส่วน not to scale

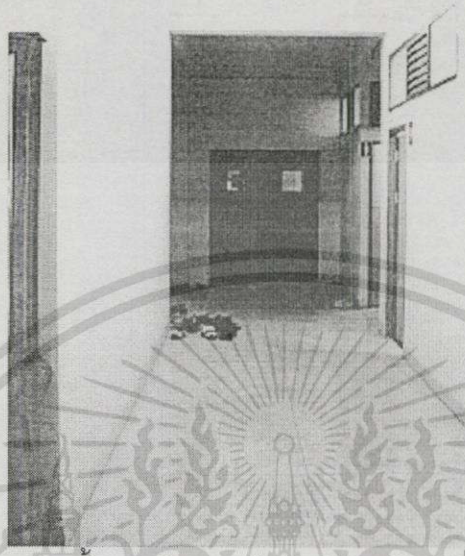
รูปที่ 4.103 แสดงผังพื้นชั้น 1 อาคารเรียนดนตรีอนุสรณ์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.104 แสดงผังพื้นชั้น 2 อาคารดนตรีอนุสรณ์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.105 แสดงโถงทางเดินชั้น 1 บริเวณหน้าห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

รูปที่ 4.106 แสดงภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

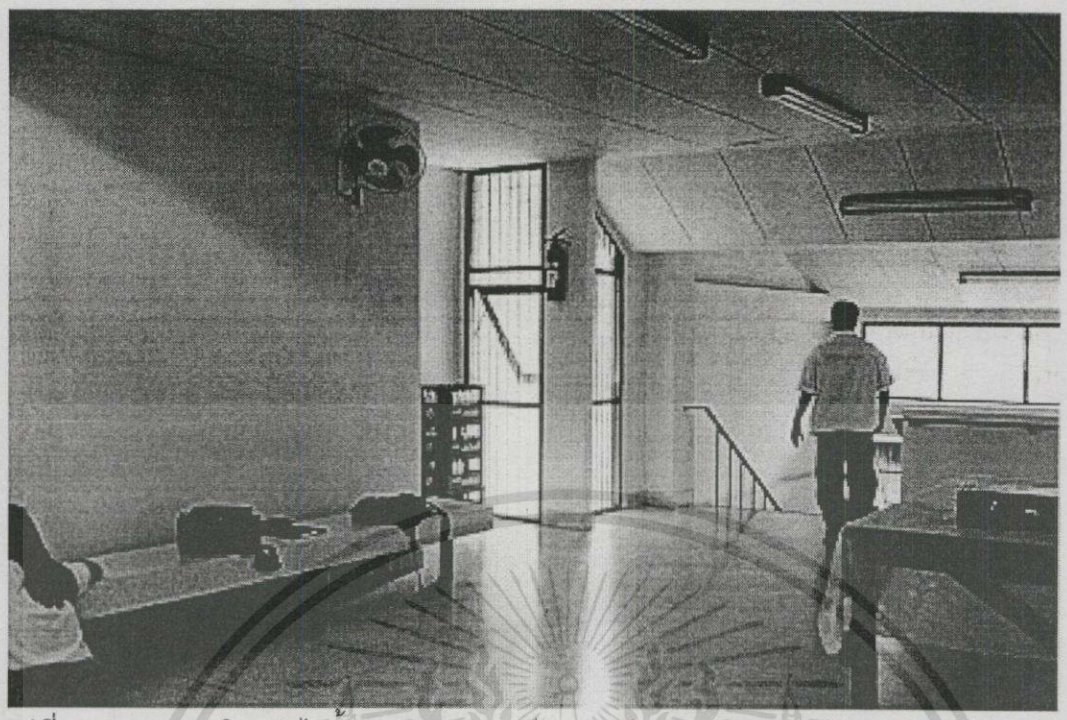

รูปที่ 4.107 แสดงภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

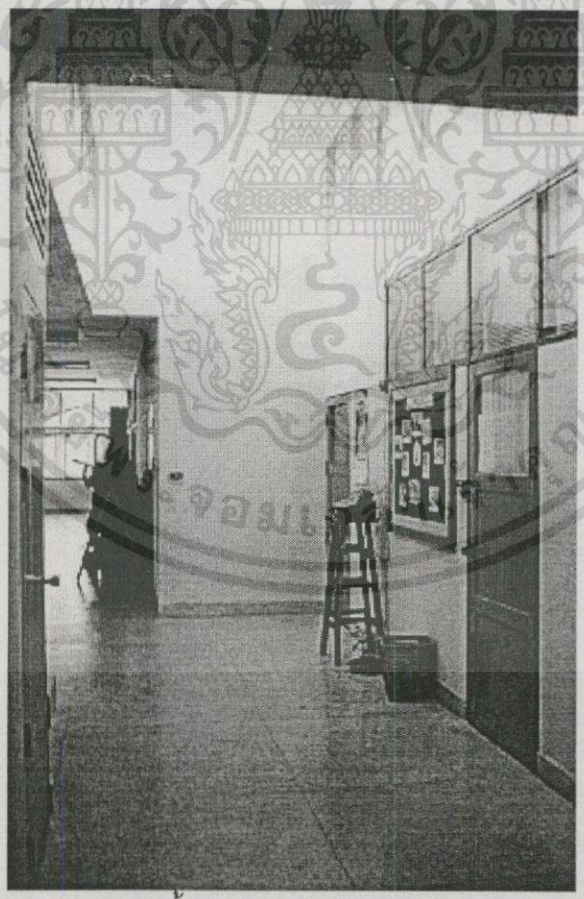

รูปที่ 4.108 แสดงภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

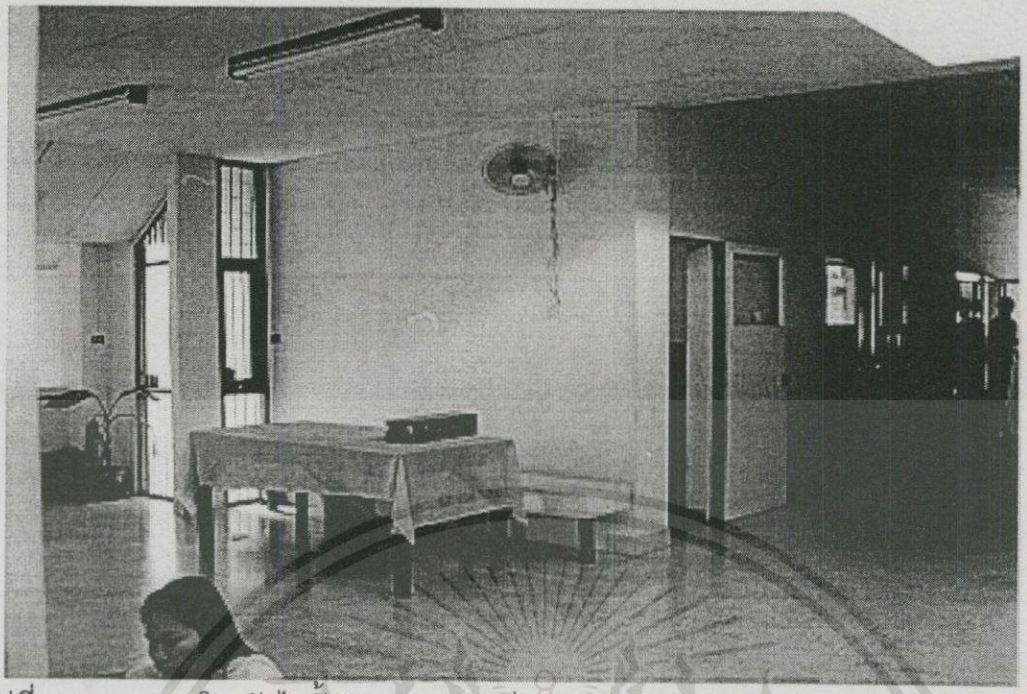

รูปที่ 4.109 แสดงโถงบันไดชั้น 2 อาคารดนตรีอนุสรณ์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

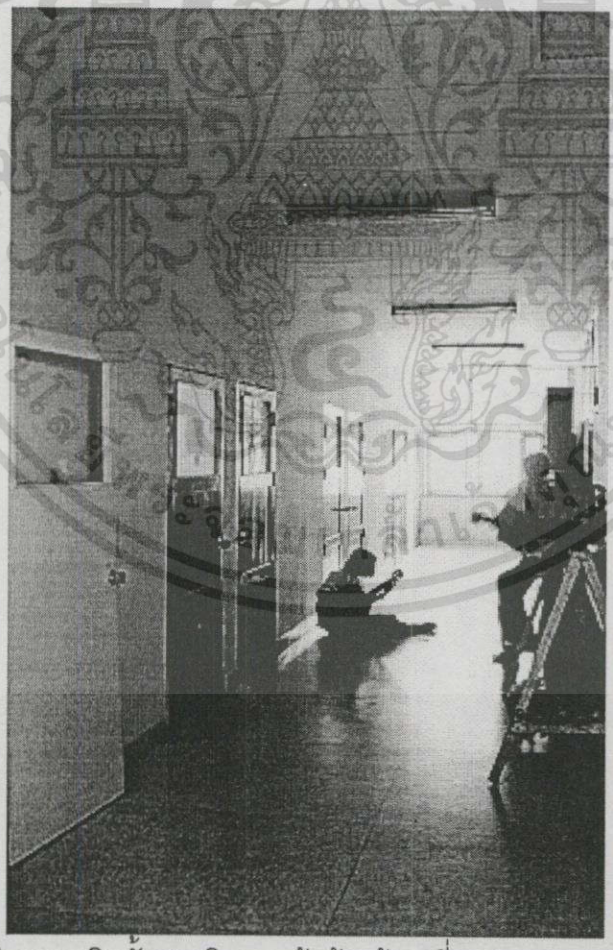

รูปที่ 4.110 แสดงบริเวณโถงบันไดชั้น 2 ด้านหน้าห้องสำนักงาน อาคารดนตรีอนุสรณ์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

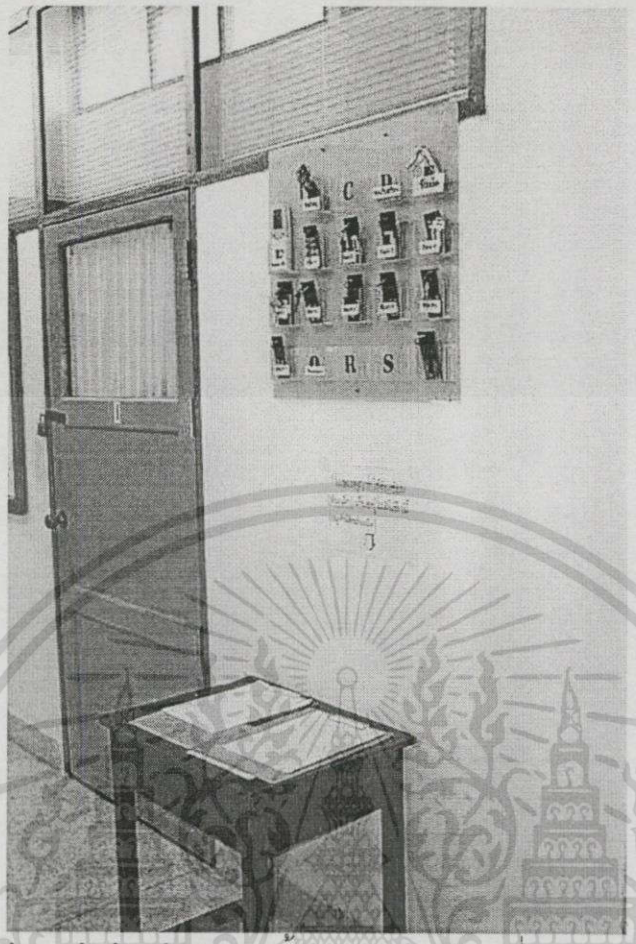

รูปที่ 4.111 แสดงโถงบันไดชั้น 2 อาคารดนตรีอนุสรณ์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

รูปที่ 4.112 แสดงโถงทางเดินชั้น 2 บริเวณหน้าห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) อาคารดนตรีอนุสรณ์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.113 แสดงด้านหน้าห้องสำนักงาน ตั้งโต๊ะจองห้องซ้อมเดี่ยว และแผงที่เก็บกุญแจห้องซ้อมเดี่ยว ชั้น2 อาคารดนตรีอนุสรณ์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

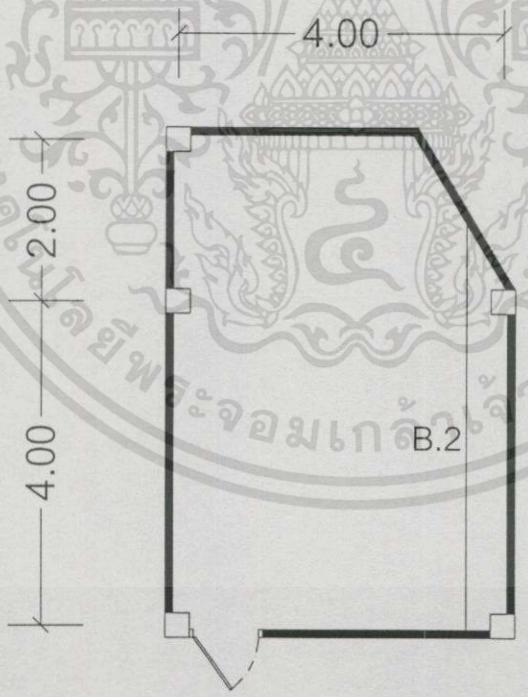

รูปที่ 4.114 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องบรรยาย อาคารดนตรีอนุสรณ์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ลักษณะของโถงทางเดินวัสดุปูพื้นเป็นหินขัด ผนังเป็นวัสดุก่อฉาบเรียบทาสี ภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์,ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย และห้องซ้อมเดี่ยว ลักษณะกายภาพโดยทั่วไปพื้นปูด้วยพรมอัด ผนังวัสดุก่อฉาบเรียบกรุอะคูสติกบอร์ด ในส่วนห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ผนังสองด้านมีหน้าต่างตลอดแนว ลักษณะหน้าต่างเป็นบานกรอบไม้กรุกระจกใส และมีการติดตั้งม่านตลอดแนวหน้าต่าง ภายในห้องมีส่วนเวทียกพื้น สำหรับในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายภายในห้องไม่มีหน้าต่าง สำหรับห้องซ้อมเดี่ยวทุกห้องจะมีหน้าต่างห้องละ 1 บาน ติดตั้งม่านหน้าต่างทุกห้องบานประตูทุกห้องจะมีช่องกระจกใส ภายในห้องเรียนทุกห้องติดตั้งเครื่องปรับอากาศ

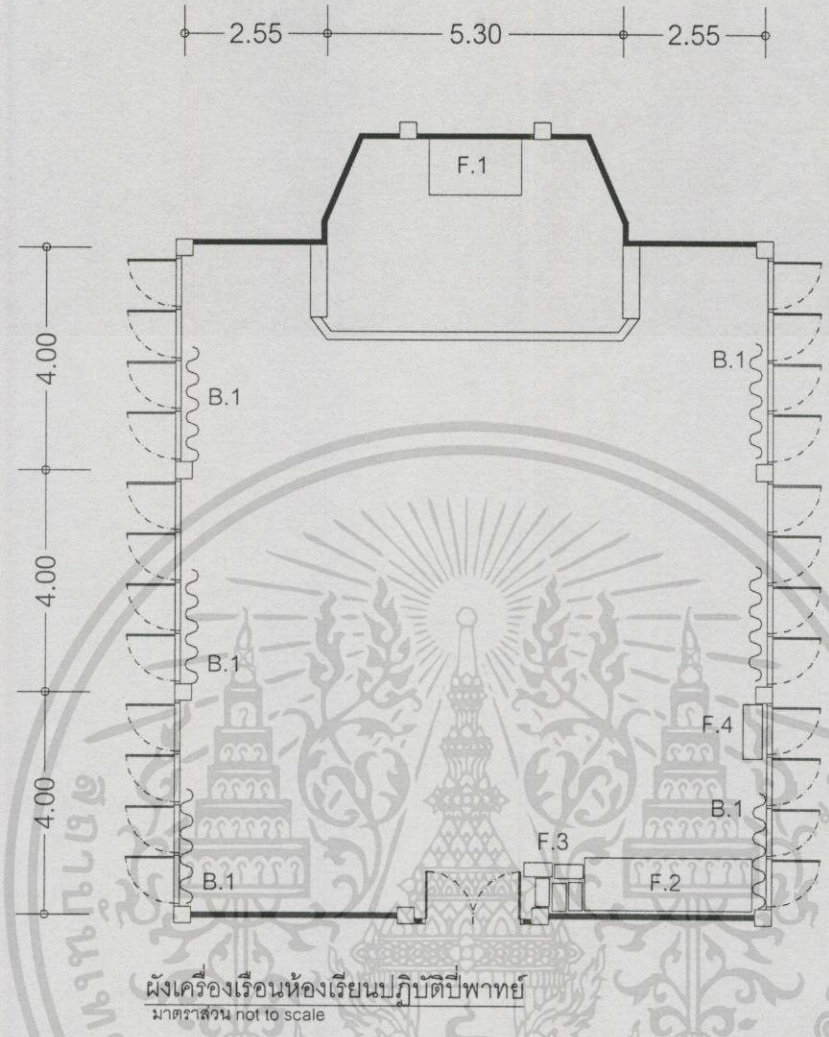
สำหรับในส่วนเครื่องเรือนนั้นในส่วนโถงซึ่งมีการใช้ร่วมกันระหว่างนักศึกษาดนตรีสากล และนักศึกษาดนตรีไทย จะมีบอร์ดประชาสัมพันธ์ในส่วนโถงทางเข้า และ มีม้านั่งหินขัดในบริเวณส่วนโถงบันไดของทั้ง 2 ชั้น สำหรับภายในห้องเรียนปฏิบัติทางดนตรีไทย มีเครื่องเรือนทั้งในลักษณะเครื่องเรือนลอยตัว (Loose Furniture) และเครื่องเรือนติดที่ (Built-in Furniture) ดังแสดงในรูปที่ 4.115,4.116 และตารางที่ 4.14

ผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย
มาตราส่วน not to scale

รูปที่ 4.115 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.116 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตารางที่ 4.14 แสดงรายการเครื่องเรือนในพื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

รหัส	รายการ	ขนาด	จำนวน
F.1	โต๊ะหมู่บูชา	1.00 X 1.65 X 1.40	1
F.2	ตู้เก็บเครื่องดนตรี	0.90 X 3.00 X 2.50	1
F.3	โต๊ะวางเครื่องดนตรี	0.25 X 0.51 X 0.46	25
F.4	ตู้เก็บเครื่องดนตรี	0.36 X 0.98 X 1.30	1
B.1	ผ้าม่าน		6
F.5	ตู้เก็บซอ และ โต๊ะหมู่เล็ก		1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับเครื่องดนตรีนั้นจะแยกเก็บโดยในส่วนของเครื่องดนตรีประเภทปี่พาทย์จะเก็บไว้ในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ส่วนเครื่องสายจะเก็บแยกไว้ในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย โดยในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ จะมีตู้เก็บเครื่องดนตรีขนาดใหญ่เก็บเครื่องดนตรีประเภทระนาดเอก, ระนาดทุ้ม และมีเครื่องดนตรีอีกส่วนหนึ่งวางไว้กับพื้น โดยวางไว้มุมด้านหนึ่งของห้อง ในส่วนของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ซึ่งเก็บแยกไว้ในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายนั้นจะเก็บไว้ภายในตู้ โดยรายการเครื่องดนตรีจากการสำรวจแสดงไว้ในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (สำรวจเมื่อ 4 ก.ย.43)

ลำดับ	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	ระนาดเอก	7 ราง	
2	ระนาดทุ้ม	5 ราง	
3	ระนาดเอกเหล็ก	3 ราง	
4	ระนาดทุ้มเหล็ก	2 ราง	
5	ฆ้องวงใหญ่	5 วง	
6	ฆ้องวงเล็ก	3 วง	
7	ฆ้องมอญ	6 วง	
8	ซอด้วง	13 คัน	
9	ซออู้	22 คัน	
10	จะเข้	5 ตัว	
11	ขิม	2 ตัว	
12	กลองแขก	2 คู่	
13	ตะโพนไทย	1 ใบ	
14	ตะโพนมอญ	2 ใบ	
15	เปิงมางคอก	1 คอก	
16	กลองทัด	2 ใบ	
17	โหม่ง 3 ใบ	1 ชุด	
18	กลองตะโพน	1 ชุด	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

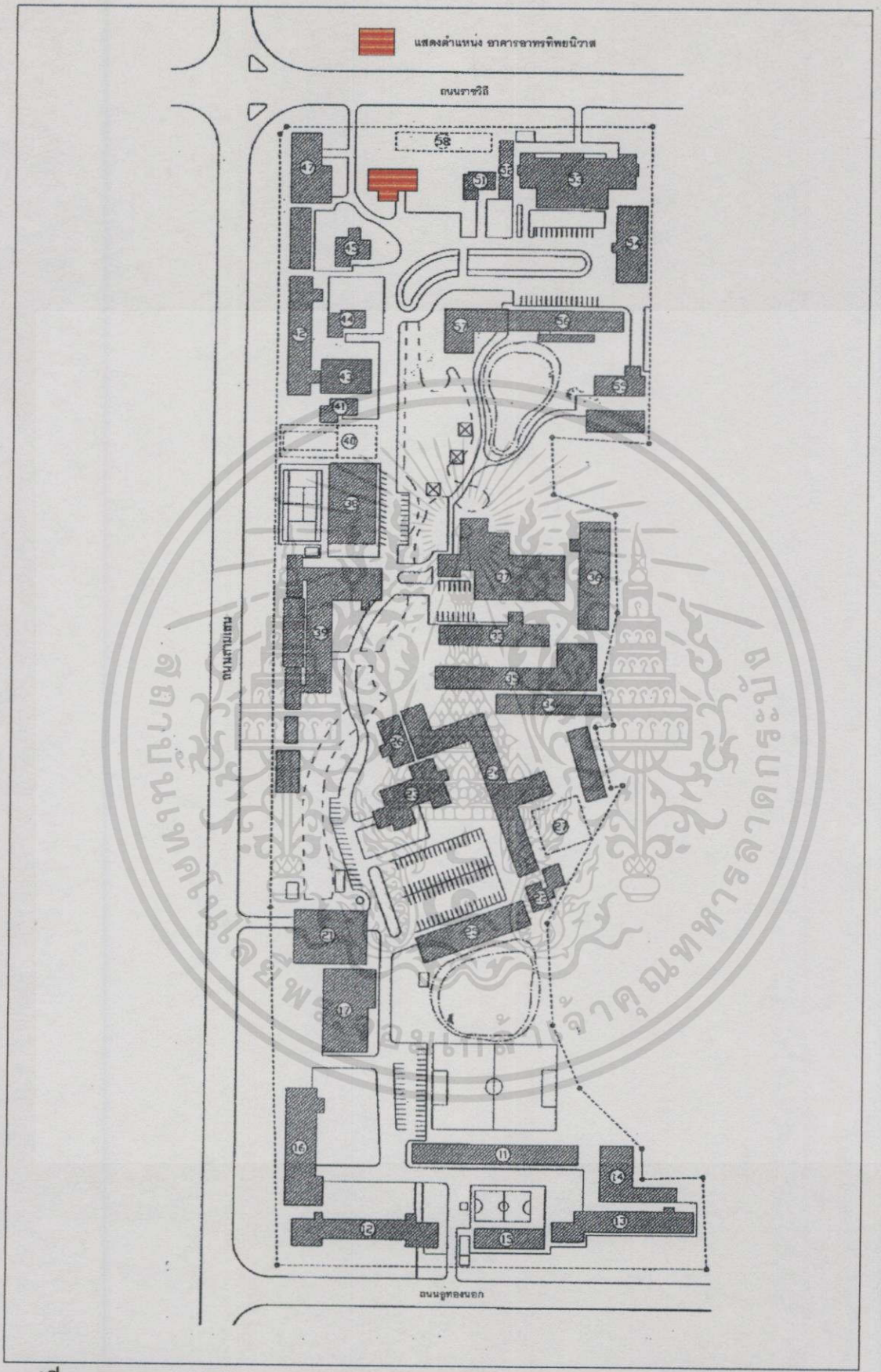
4.8 พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา(ดนตรีไทย) คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

4.8.1 **หลักสูตร** สำหรับโปรแกรมวิชา ดนตรีศึกษา แขนงดนตรีไทย นั้นเป็นหลักสูตรที่จัดอยู่ในลักษณะการศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science and Teacher training) โดยหลักสูตรประกอบด้วยรายวิชาต่างๆ เป็นจำนวน 149 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วยหมวดวิชาต่างๆ ดังนี้

ก. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป	40 หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน	99 หน่วยกิต แบ่งเป็น
- กลุ่มวิชาเอก	64 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาครู	25 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	10 หน่วยกิต
ค. กลุ่มวิชาเลือกเสรี	10 หน่วยกิต

4.8.2 **ลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย** สำหรับพื้นที่เรียนดนตรีของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา ของสถาบันราชภัฏสวนสุนันทานั้น เนื่องจากโปรแกรมวิชาดังกล่าว เป็นโปรแกรมที่ดำเนินการโดย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา พื้นที่เรียนดนตรีไทยในปัจจุบันได้ใช้อาคารอาทรทิพยนิวาส เป็นพื้นที่ในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย โดยในบริเวณใกล้กัน มีอาคารจุฑารัตนาภรณ์เป็นส่วนของห้องบรรยาย ,ห้องพักอาจารย์ และห้องเรียนปฏิบัติดนตรีสากล โดยการเข้ามาสู่ตัวอาคารนั้น โดยทางรถยนต์สามารถนำรถเข้ามาจากประตูทางเข้าสถาบันฯ ด้านถนนอู่ทองนอก และตรงมาตามถนนภายในสถาบันฯ มายังอาคารอาทรทิพยนิวาส ส่วนทางเท้านั้นนอกจากจะมาได้ทางเดียวกับทางรถแล้ว ก็ยังสามารถเข้ามาจากทางประตูด้านหลังสถาบันฯ ด้านถนน ราชวิถี ซึ่งประตูดังกล่าวอยู่ด้านหลังอาคารอรพันธ์อดิศัยศักดิ์ ซึ่งเป็นอาคารเรียนของภาควิชานาฏศิลป์ แล้วเดินมายังถนนหลักภายในสถาบันฯ และเลี้ยวขวา ก็จะสามารถนำมาสู่ยังอาคารอาทรทิพยนิวาส ได้เช่นเดียวกัน ดังแสดงให้เห็นในผังบริเวณ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา รูปที่ 4.114

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.117 แสดงผังบริเวณสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา และตำแหน่งอาคารอาทรทิพยนิวาส พื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

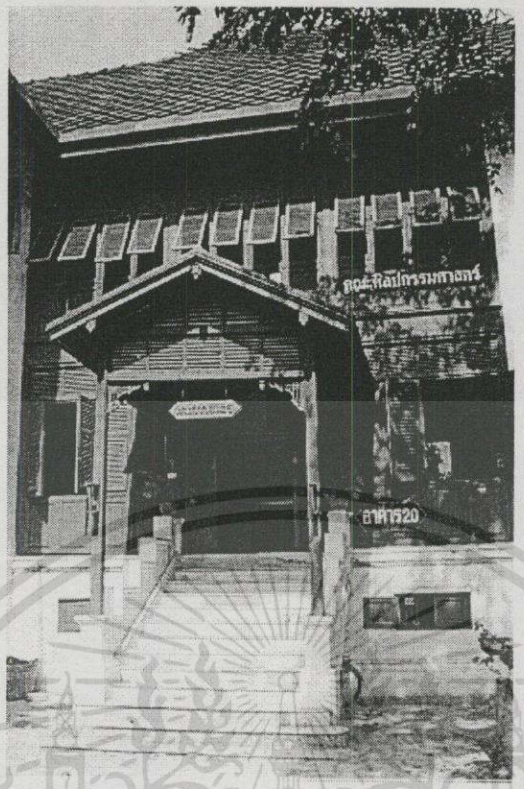
สำหรับอาคารอาทรทิพยนิวาส ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้สำหรับเรียนดนตรีไทย ของโปรแกรมดนตรีศึกษานั้น เป็นอาคารที่มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบอาคารทรงตึกที่นิยมสร้างในสมัยปลายรัชกาลที่ 5 ของยุค รัตนโกสินทร์ และเนื่องจากอาคารหลังนี้เป็นอาคารที่ก่อสร้างมีอายุนับเนื่องมาจากวังสวนสุนันทา จึงอาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมอันมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือเป็นอาคารที่มีการก่อสร้างผสมระหว่างโครงสร้างแบบ เสา – คาน ก่ออิฐฉาบปูน และโครงสร้างไม้ อาคารเป็นอาคาร 2 ชั้น หลังคาทรงจั่ว ลักษณะผังพื้นอาคาร ชั้นล่างและชั้นบน จะเป็นลักษณะ Core Plan โดยมีทางเดินเป็นส่วนเชื่อมพื้นที่ของห้องต่างๆ โดยห้องต่างๆ จะอยู่ทั้งสองฝั่งของทางเดิน แต่อาคารอาทรทิพยนิวาส เป็นอาคารที่มีขนาดเล็ก ทางเดินจึงมีขนาดไม่ยาว สำหรับบันไดทางขึ้นจะอยู่ทางปีกซ้ายของอาคาร การจัดแบ่งประโยชน์ใช้สอยในอาคารอาทรทิพยนิวาส จะแบ่งดังนี้

1. ชั้น 1 เป็นส่วนสำนักงานคณะศิลปกรรมศาสตร์ และมีส่วนนั่งทำงานของนักศึกษา และตู้ล็อกเกอร์
2. ชั้น 2 เป็นส่วนพื้นที่เรียนดนตรีไทย โดยมีห้องเรียนปฏิบัติจำนวน 3 ห้อง คือ ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายและมโหรี 1 ห้อง ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ 1 ห้อง และห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์มอญ 1 ห้อง รวมทั้งมีห้องพักอาจารย์ 1 ห้อง

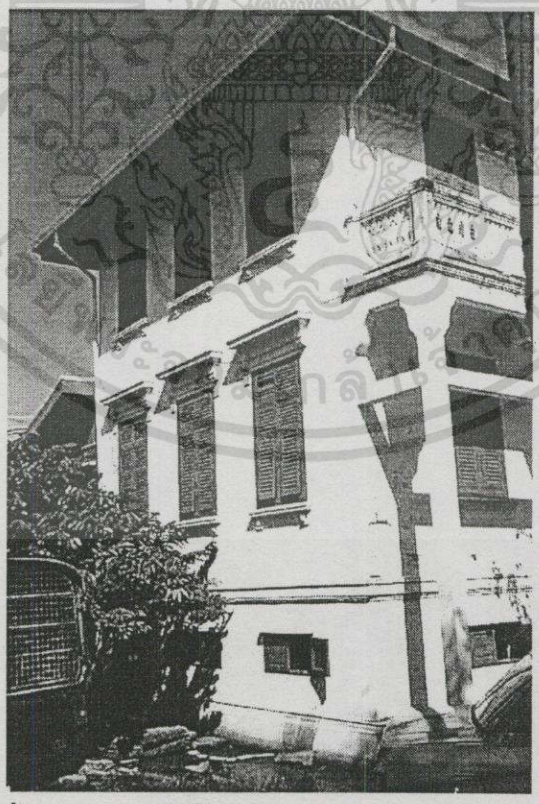

รูปที่ 4.118 แสดงด้านหน้าอาคารอาทรทิพยนิวาส อาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ และพื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

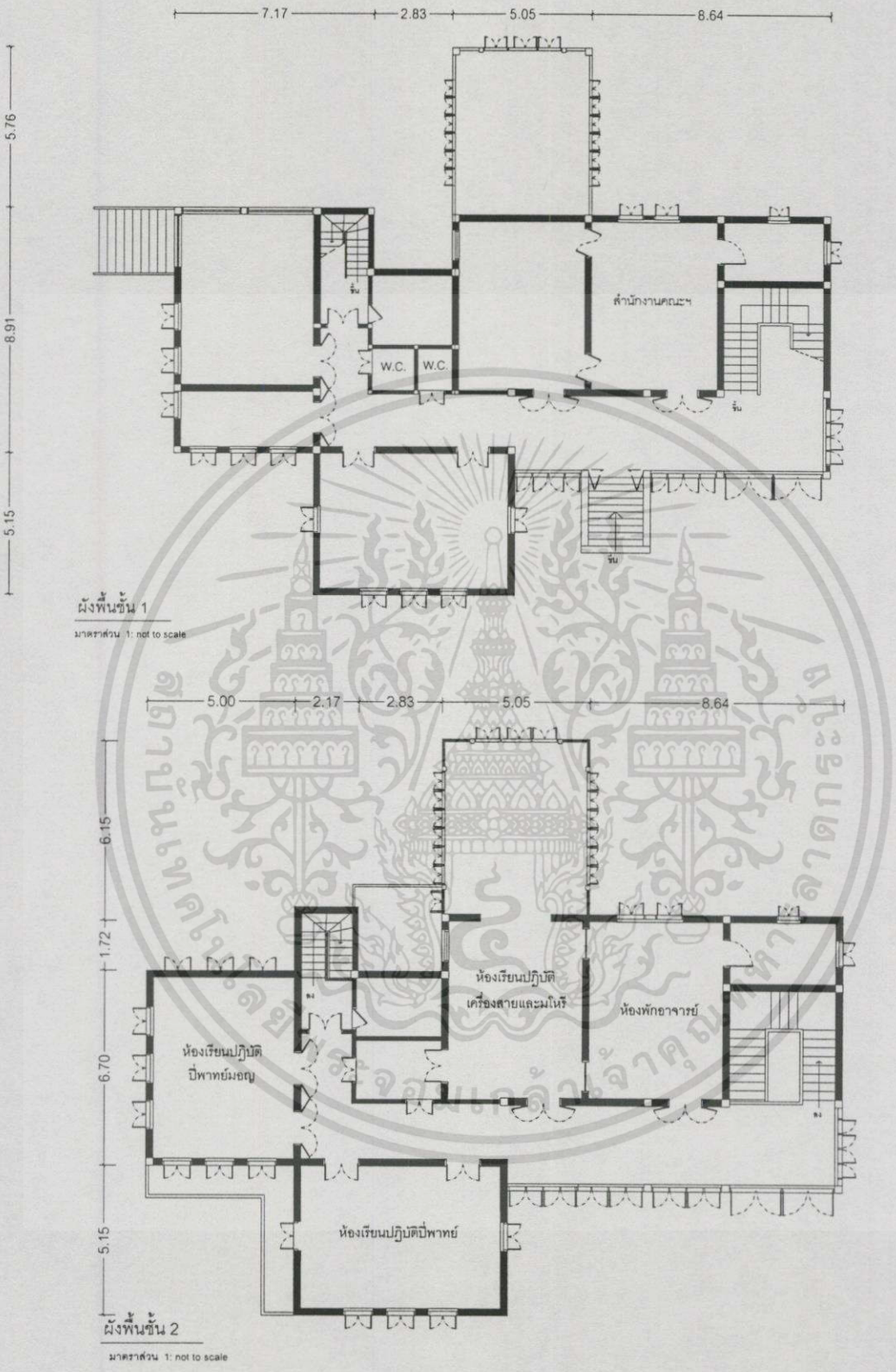

รูปที่ 4.119 แสดงบริเวณทางเข้าอาคารด้านหน้า อาคารอาทรทิพยนิวาส อาคารคณะศิลป-กรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

รูปที่ 4.120 แสดงด้านข้างอาคารอาทรทิพยนิวาส คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

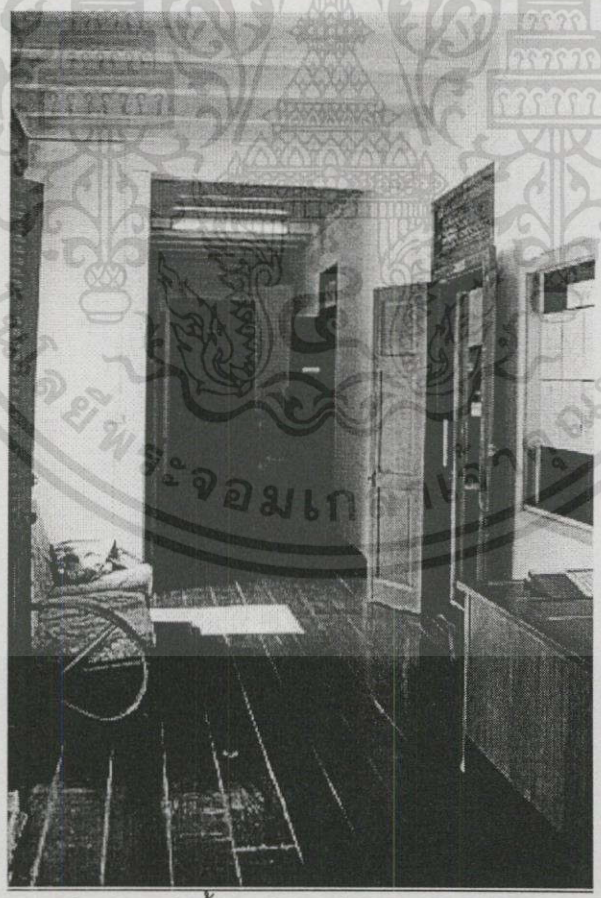
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.121 แสดงผังพื้นอาคารอาทรทิพยนิวาส คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

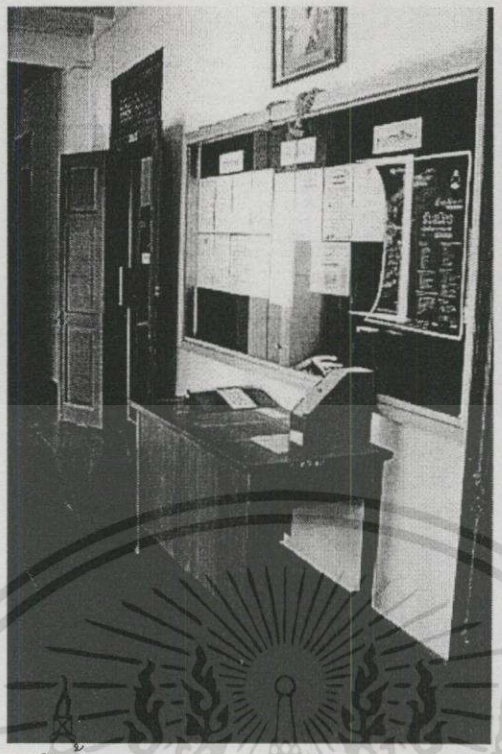
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในส่วนชั้น 2 ของอาคารอาทรทิพยนิวาส ซึ่งเป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้น มีลักษณะของการปรับใช้อาคารซึ่งจากเดิมที่เป็นตำหนักที่ประทับของเจ้านาย ในสมัยที่ยังเป็นวังสวนสุนันทา มาเป็นพื้นที่ที่ใช้สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทย โดยใช้ห้องที่มีอยู่เดิมมาปรับปรุงปรุงสภาพแวดล้อม โดยจัดให้เป็นห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยในแต่ละลักษณะ คือ ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ 1 ห้อง ,ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายและมโหรี 1 ห้อง และห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์มอญ 1 ห้อง สำหรับลักษณะกายภาพในปัจจุบัน ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ และห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์มอญ มีลักษณะที่เหมือนกัน คือ พื้นเป็นพื้นไม้กระดาน ผนังเป็นวัสดุก่อฉาบเรียบทาสี ผนังช่วงล่างมีการตกแต่งโดยทำเป็นผนังลูกฟักไม้ โดยรอบห้อง ประตูเป็นประตูไม้ทำเป็นลูกฟัก และใช้วิธีการเปิดแบบบานเปิดคู่ ฝ้าเพดานเป็นฝ้าเพดานไม้ ไม่มีการใช้เครื่องปรับอากาศ สำหรับห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายและมโหรี พื้นปูพรมในลักษณะ Wall to wall โดยเป็นพรมอะคิริค ขนตัด ผนังเป็นวัสดุก่อฉาบเรียบทาสี ในส่วนช่วงในสุดของห้องผนังเป็นผนังไม้ โดยทำเป็นผนังที่มีหน้าต่าง และพนักลูกกรง โดยรอบ ซึ่งสามารถเปิดให้แสงสว่างและอากาศถ่ายเทได้ มีการใช้เครื่องปรับอากาศในลักษณะแบบแยกส่วน (Split Type)

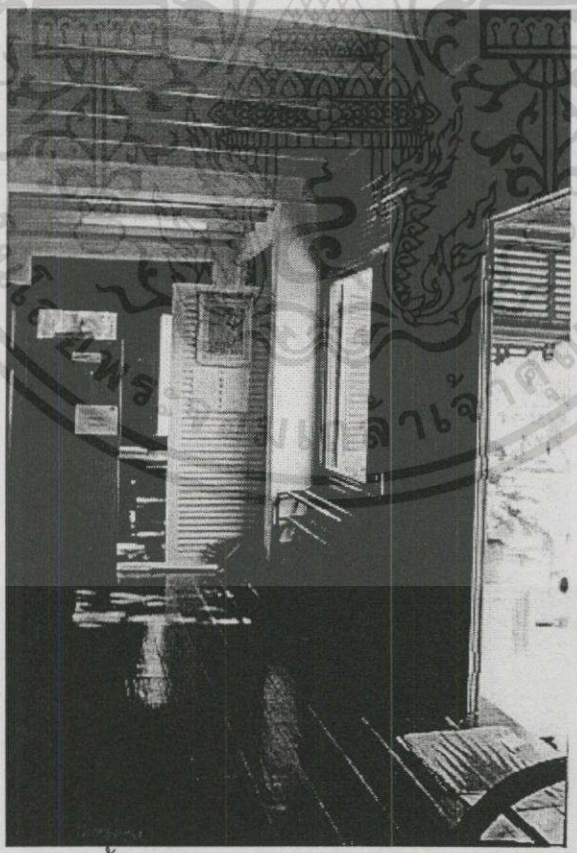

รูปที่ 4.122 แสดงบริเวณโถงทางเข้าชั้น 1 ด้านหน้าสำนักงานคณะศิลปกรรมศาสตร์อาคารอาทรทิพยนิวาส สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

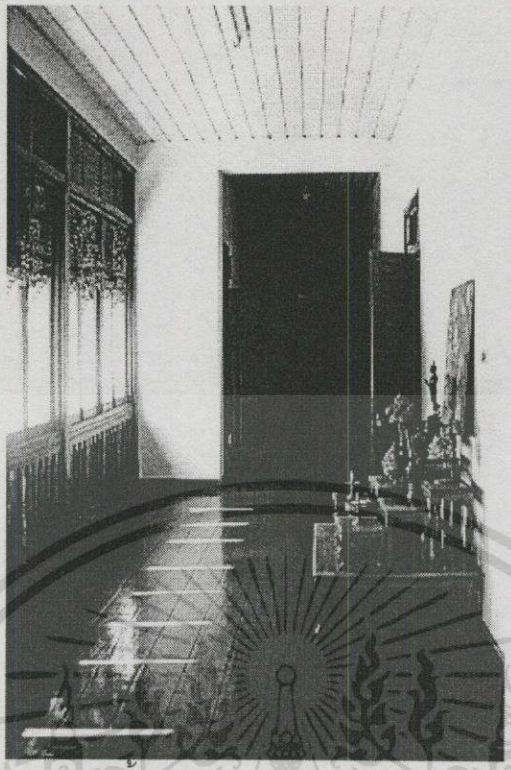

รูปที่ 4.123 แสดงโถงทางเข้าชั้น 1 มองเห็นบอร์ดประชาสัมพันธ์ อาคารอาทรทิพยนิวาส สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

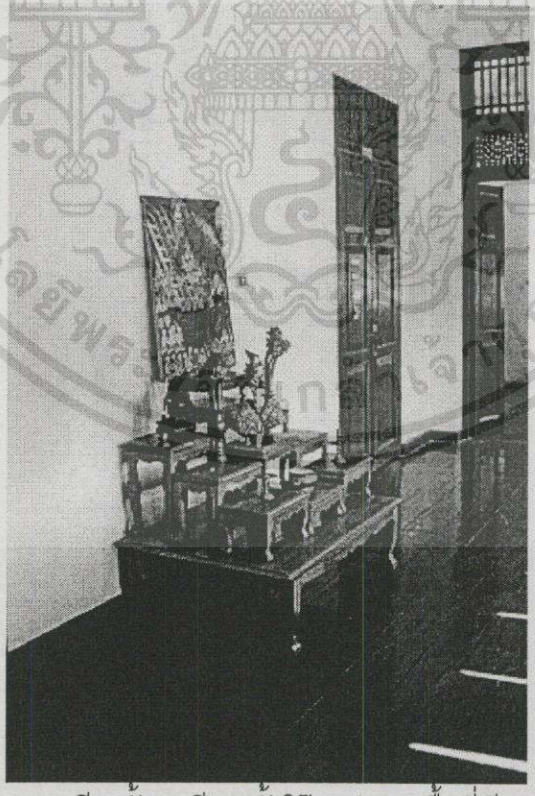

รูปที่ 4.124 แสดงบริเวณโถงชั้น 1 มองเห็นบริเวณตู้ล็อกเกอร์ของนักศึกษาและโถงบันได สำหรับขึ้นชั้น 2 อาคารอาทรทิพยนิวาส สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

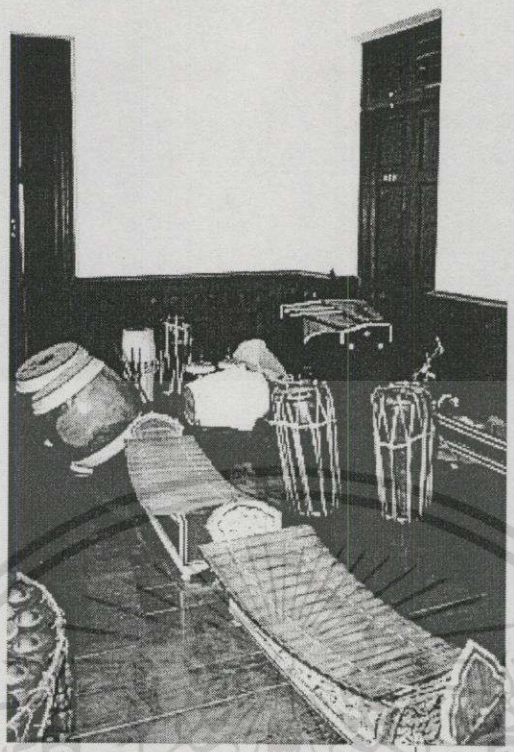

รูปที่ 4.127 แสดงระเบียงทางเดินชั้น 2 มองเห็นบริเวณหน้าห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์อยู่ในด้านลึกสุด อาคารอาทรทิพยนิวาส สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

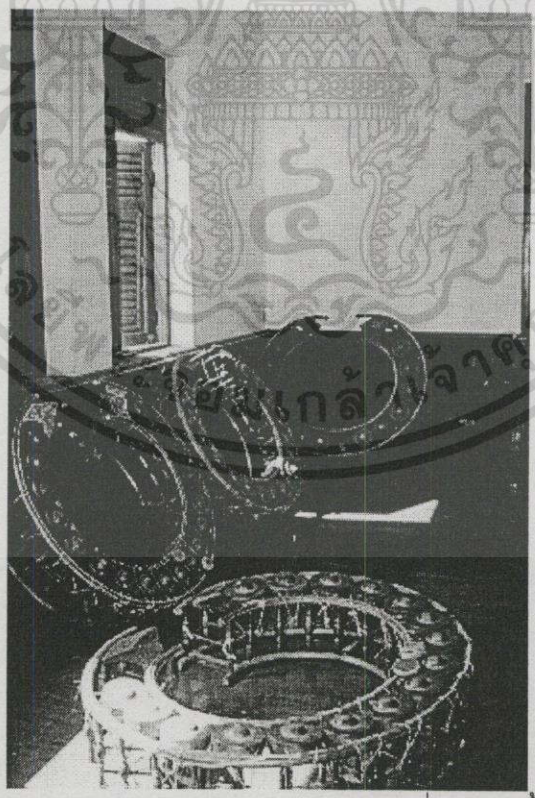

รูปที่ 4.128 แสดงบริเวณระเบียงชั้น 2 มีการตั้งโต๊ะหมู่บูชา พื้นที่เรียนดนตรีไทยอาคารอาทร-ทิพยนิวาส สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

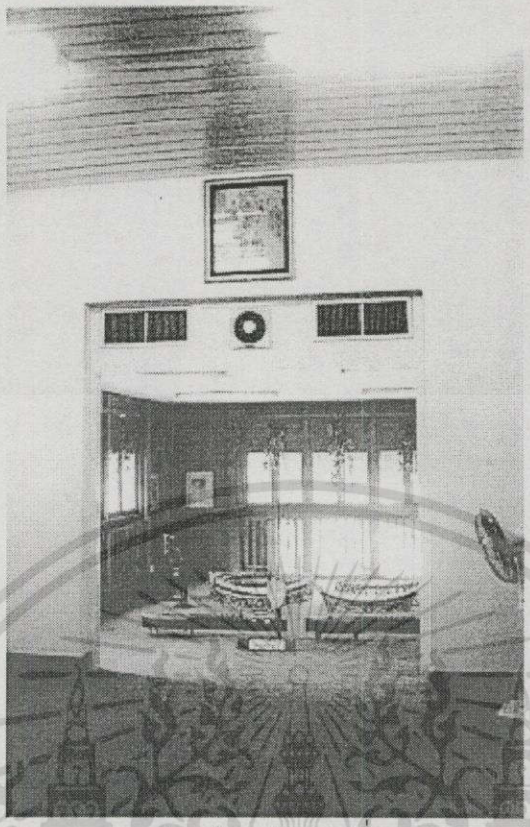

รูปที่ 4.129 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

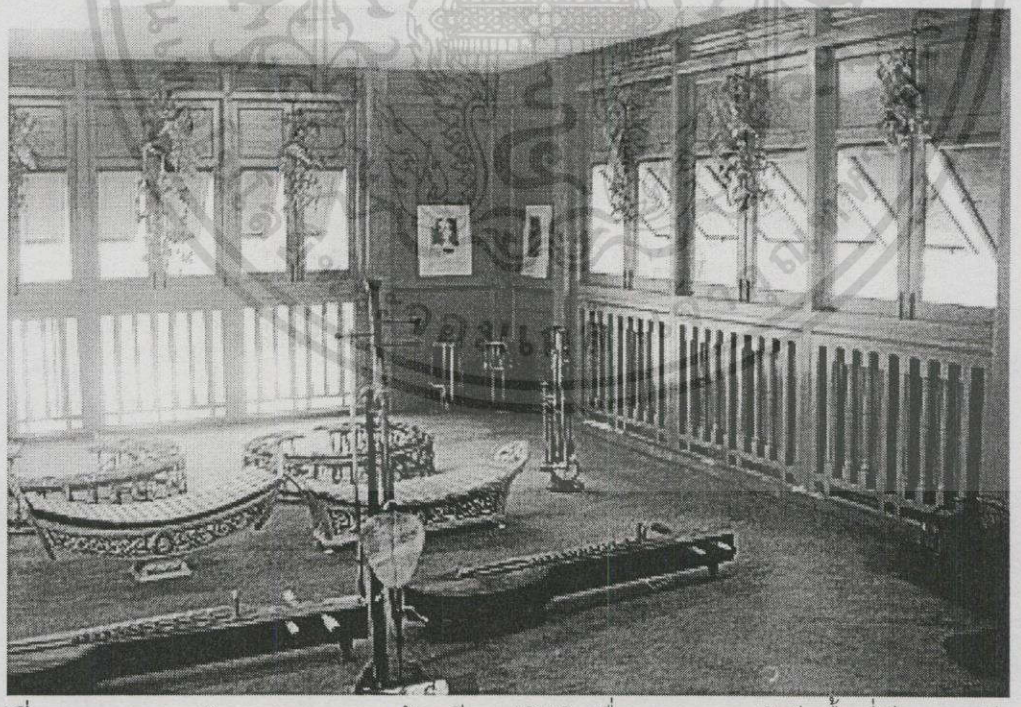

รูปที่ 4.130 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

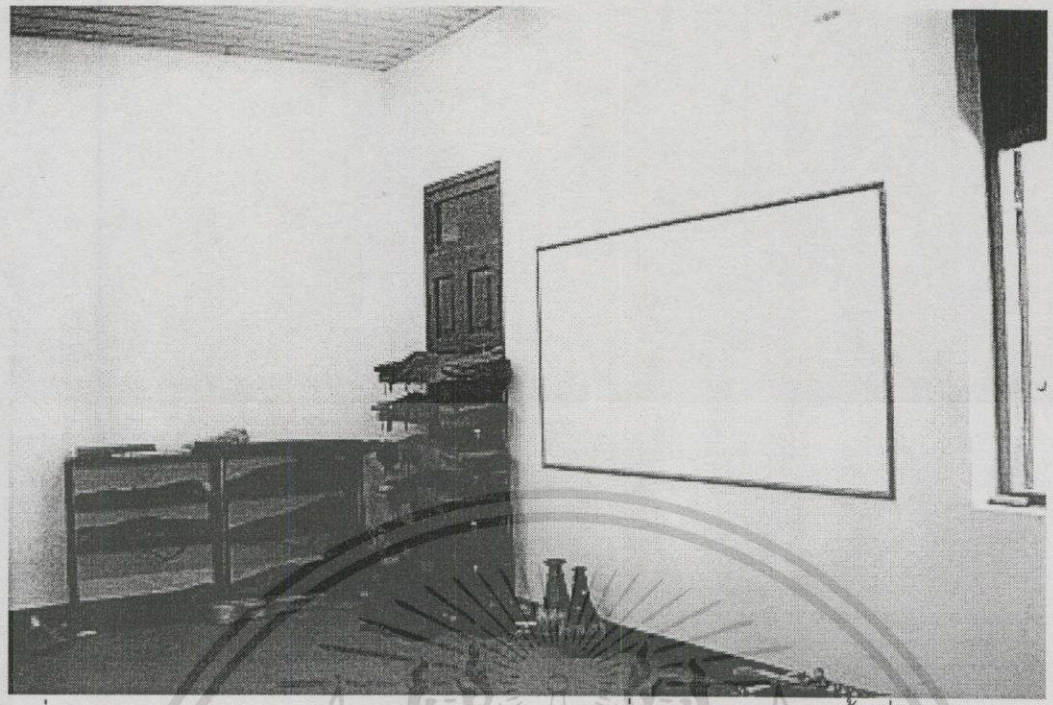

รูปที่ 4.131 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายและมโหรี พื้นที่เรียนดนตรี-ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

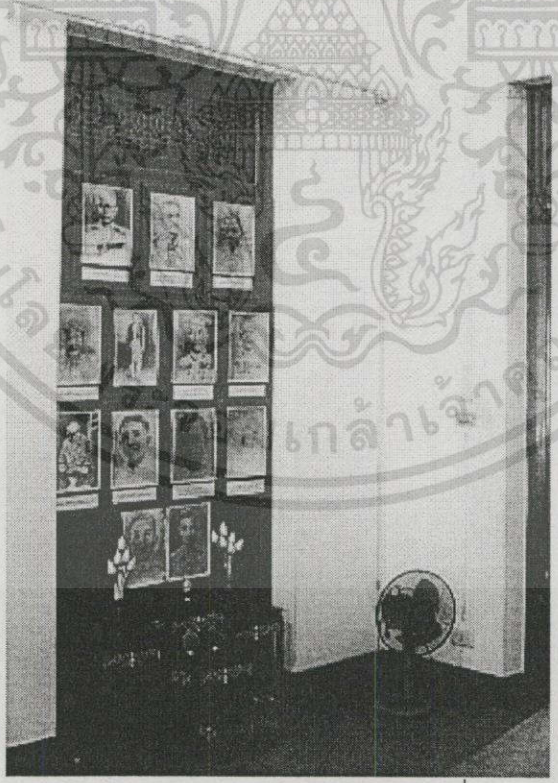

รูปที่ 4.132 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายและมโหรี พื้นที่เรียนดนตรี-ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

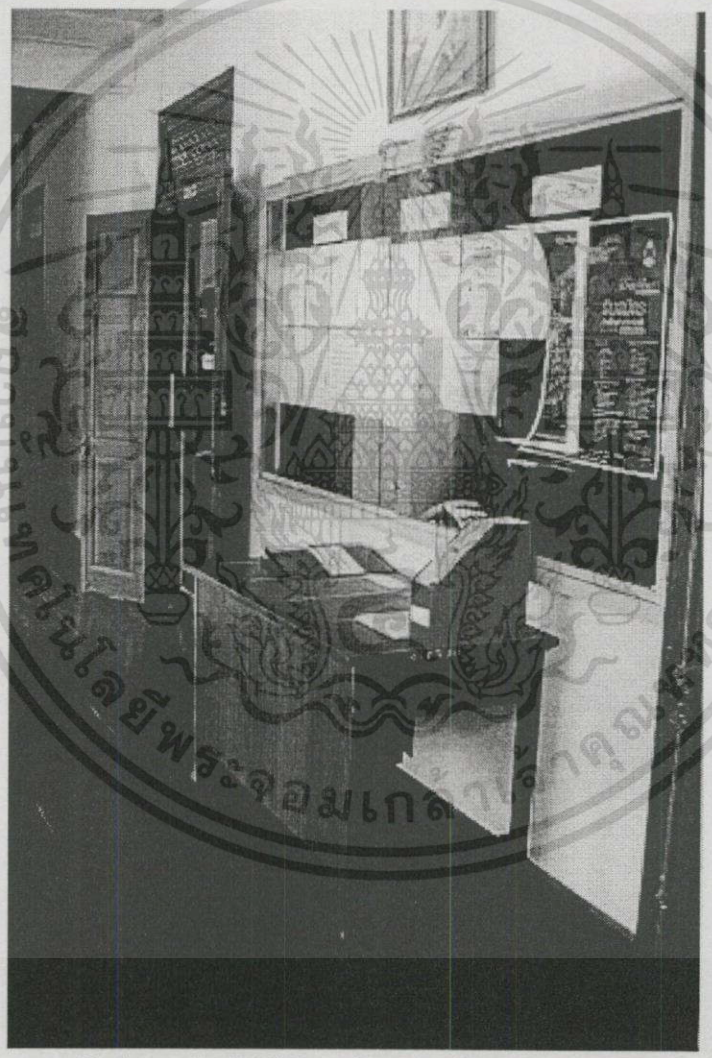
รูปที่ 4.133 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายและมโหรี พื้นที่เรียนดนตรี-ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

รูปที่ 4.134 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายและมโหรี พื้นทีเรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

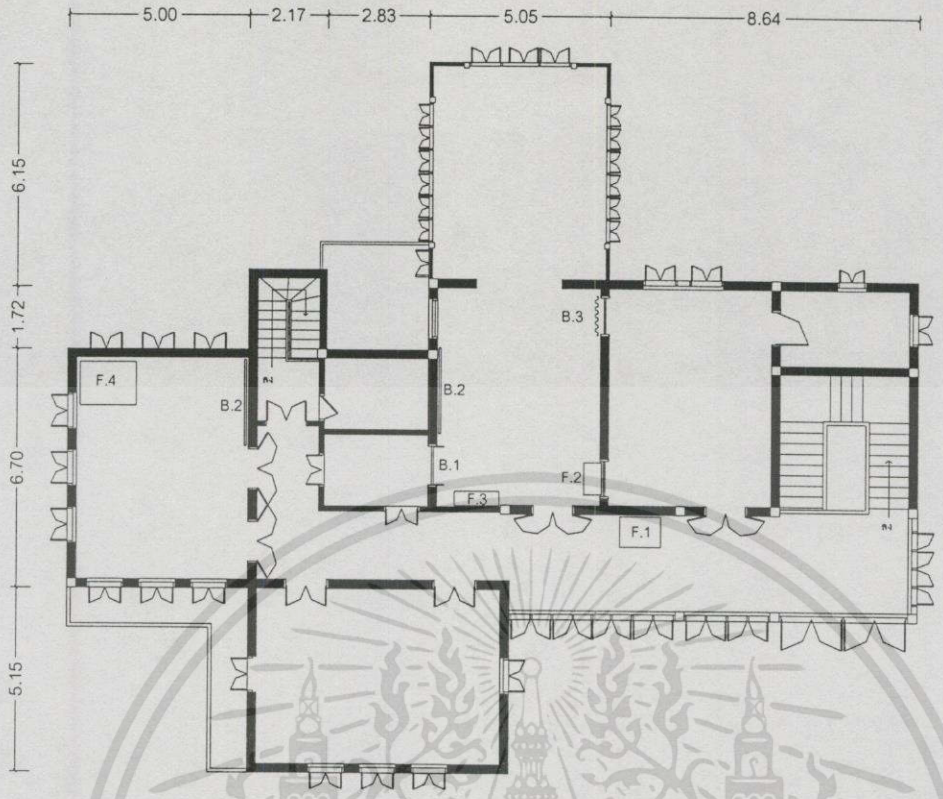
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับเครื่องเรือนภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้น สำหรับในกรณีศึกษาสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เครื่องเรือนมีจำนวนน้อยโดยมีลักษณะเป็นเครื่องเรือนลอยตัว (Loose Furniture) โดยในส่วนโถงชั้น1 ในบริเวณด้านหน้าสำนักงานคณะฯ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้ร่วมกับนักศึกษาในสาขาอื่นๆ มีการติดตั้งบอร์ดประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ (ดังแสดงในรูปที่ 4.135) และในบริเวณโถงบันไดชั้น 1 มีการกั้นส่วนโดยนำตู้ล๊อกเกอร์มาวางกั้นไว้ และภายในส่วนดังกล่าวมีการนำโต๊ะขนาดใหญ่มาตั้งไว้ เพื่อให้นักศึกษาใช้เป็นที่ทำงานหรือนั่งพูดคุยกัน (ดังแสดงในรูปที่ 4.125) ส่วนในชั้น 2 ของอาคารซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้สำหรับในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย มีเครื่องเรือนดังแสดงในรูปที่ 4.136 และตารางที่ 4.16

รูปที่ 4.135 แสดงบอร์ดประชาสัมพันธ์บริเวณโถงทางเข้าอาคารอาทรทิพยนิวาส คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.136 แสดงผังเครื่องเรือนพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

ตารางที่ 4.16 แสดงรายการเครื่องเรือนพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

รหัส	รายการ	ขนาด	จำนวน
F.1	โต๊ะหมู่บูชา	0.85 X 1.15 X 1.05	1
F.2	โต๊ะหมู่บูชา	0.50 X 0.90 X 0.55	1
F.3	ชั้นวางซอ,เครื่องดนตรี	0.40 X 1.25 X 1.02	1
F.4	ชั้นวางฆ้อง	1.20 X 1.50 X 1.16	1
B.1	ขอรับจะเข้ติดผนัง	ลึก 0.30 ม.	1
B.2	กระดานไวท์บอร์ด	2.40 X 1.20	2
B.3	ม่าน		1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับเครื่องดนตรีนั้น จะมีการจัดเก็บแยกตามห้องเรียนปฏิบัติต่างๆ โดยแยกตามประเภทของห้องเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีนั้นๆ โดยชนิดและจำนวนของเครื่องดนตรีดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

ลำดับ	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	ระนาดเอกปี่พาทย์	2 ราง	ห้องปี่พาทย์
2	ระนาดทุ้มปี่พาทย์	2 ราง	ห้องปี่พาทย์
3	ระนาดเอกมโหรี	1 ราง	ห้องมโหรี
4	ระนาดทุ้มมโหรี	1 ราง	ห้องมโหรี
5	ระนาดเอกเหล็ก	2 ราง	ห้องปี่พาทย์ 1,ปี่พาทย์มอญ1
6	ระนาดทุ้มเหล็ก	2 ราง	ห้องปี่พาทย์ 1,ปี่พาทย์มอญ1
7	ฆ้องวงใหญ่	4 วง	ห้องปี่พาทย์ 3,มโหรี 1
8	ฆ้องวงเล็ก	3 คัน	ห้องปี่พาทย์ 2,มโหรี 1
9	ฆ้องมอญ	3 วง	ห้องปี่พาทย์มอญ
10	ซอด้วง	5 คัน	ห้องมโหรี
11	ซออู้	5 คัน	ห้องมโหรี
12	ซอสามสาย	1 คัน	ห้องมโหรี
13	จะเข้	7 ตัว	ห้องมโหรี
14	ขิม	5 ตัว	ห้องมโหรี 3 ,ปี่พาทย์มอญ 2
15	กระจับปี่	1 ตัว	ห้องมโหรี
16	ตะโพนไทย	1 ใบ	ห้องปี่พาทย์
17	ตะโพนมอญ	1 ใบ	ห้องปี่พาทย์มอญ
18	เปิงมางคอก	1 วง	ห้องปี่พาทย์มอญ
19	กลองทัด	2 ใบ	ห้องปี่พาทย์
20	กลองแขก	3 คู่	ห้องละ 1 คู่
21	โหม่ง	1 ใบ	ห้องปี่พาทย์
22	โหม่ง 3 ใบ	1 ชุด	ห้องปี่พาทย์มอญ
23	ปี่มอญ	1 เลา	ห้องปี่พาทย์มอญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
24	ปี่ใน	1 เลา	ห้องมโหรี
25	ขลุ่ย	1 เลา	ห้องมโหรี
26	โทนชาตรี	2 ใบ	ห้องมโหรี
27	รำมะนาชาตรี	2 ใบ	ห้องมโหรี
28	กลองยาว	1 ใบ	ห้องปี่พาทย์มอญ
29	ไซโลโฟน	1 ราง	ห้องปี่พาทย์

4.9 พื้นที่เรียนดนตรีไทย โปรแกรมดนตรีศึกษา(ไทย) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

4.9.1 หลักสูตร สำหรับหลักสูตรด้านดนตรีไทยของสถาบันราชภัฏจันทรเกษมนั้น ดำเนินการโดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งมีจำนวน 2 โปรแกรมวิชา คือ โปรแกรมวิชาดนตรี(ไทย) ระดับอนุปริญญา และ โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา (ไทย) ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) ซึ่งทั้ง 2 โปรแกรมรับนักศึกษาโดยการสอบเข้าของกลุ่มสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยทั้ง 2 หลักสูตรมีโครงสร้างดังนี้

4.9.1.1 โปรแกรมวิชาดนตรี(ไทย) ระดับอนุปริญญา ประกอบด้วยรายวิชาในหมวดวิชาต่างๆ เป็นจำนวน 73 หน่วยกิต ประกอบด้วย

ก. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป 16 หน่วยกิต

ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน 51 หน่วยกิต แบ่งเป็น

- กลุ่มวิชาเนื้อหา(แขนงดนตรีไทย) 40 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ 6 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 5 หน่วยกิต

ค. หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

4.9.1.2 โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา (ไทย) ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) ประกอบด้วยรายวิชาต่างๆ เป็นจำนวน 80 หน่วยกิต ประกอบด้วย

ก. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป 24 หน่วยกิต

ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน 50 หน่วยกิต แบ่งเป็น

- กลุ่มวิชาเนื้อหา 32 หน่วยกิต

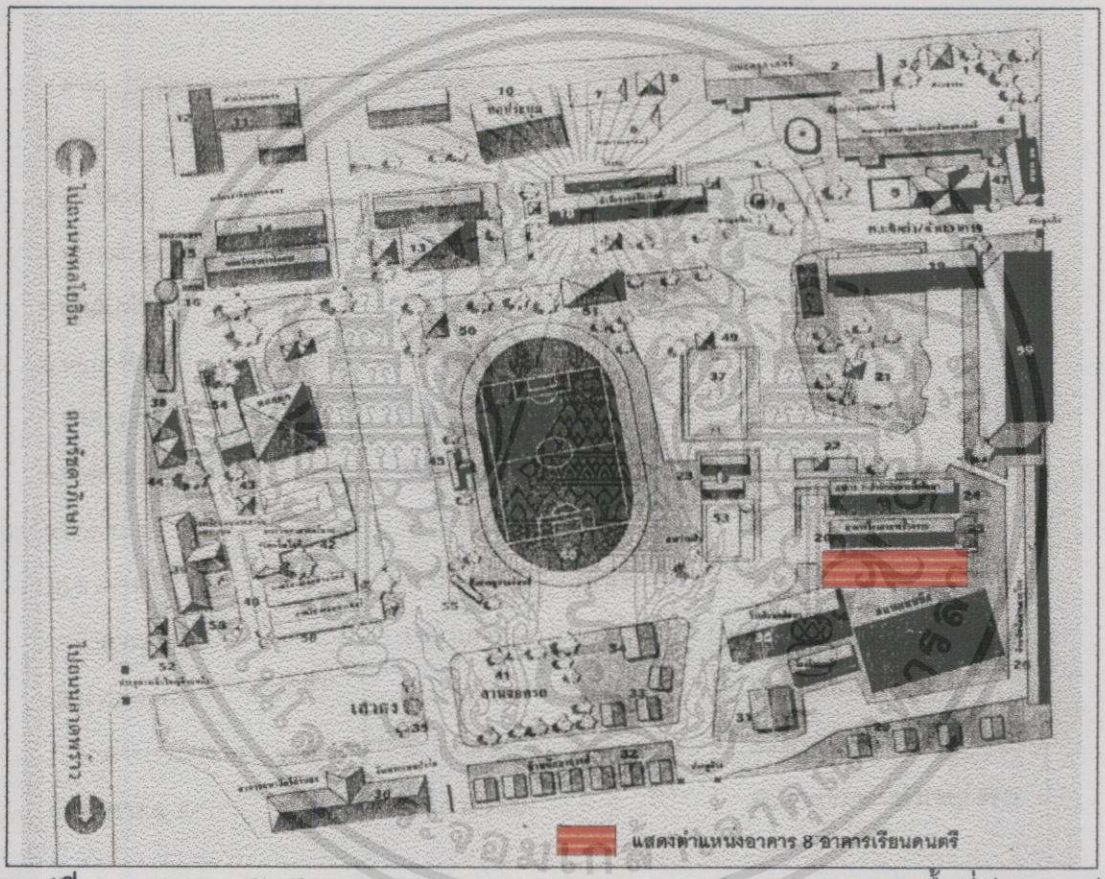
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- กลุ่มวิชาชีพครู 10 หน่วยกิต

- กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 8 หน่วยกิต

ค. หมวดวิชาเลือกเสรี 10 หน่วยกิต

4.9.2 ลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย สำหรับพื้นที่เรียนดนตรีไทยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษมนั้น ใช้พื้นที่ชั้น 1 ของอาคาร 8 ซึ่งเป็นอาคารเรียนปฏิบัติด้านดนตรีและนาฏศิลป์ ของสถาบันฯ โดยที่ตั้งของอาคารนั้น สามารถมาจากประตูทางเข้าสถาบันฯ ได้โดยตรง

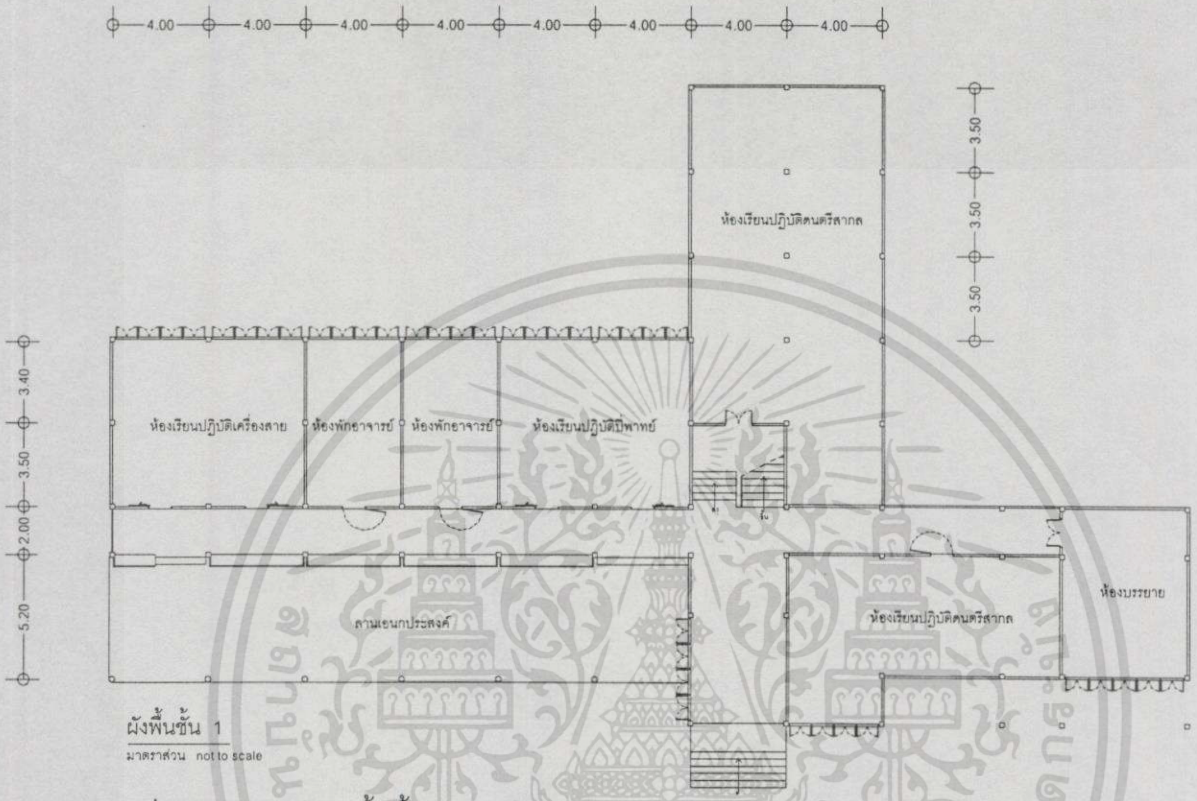

รูปที่ 4.137 แสดงผังบริเวณสถาบันราชภัฏจันทรเกษม และตำแหน่งอาคาร 8 พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ลักษณะอาคารเป็นอาคารไม้ โครงสร้าง เสา-คานขนาด 2 ชั้น ลักษณะอาคารเป็นอาคารแบบ Single Loaded Corridor โดยมีการจัดแบ่งพื้นที่ ในชั้น 1 เป็นพื้นที่เรียนของโปรแกรมวิชาด้านดนตรี โดยใช้ร่วมกันระหว่างดนตรีไทยและดนตรีสากล และในชั้น 2 เป็นพื้นที่เรียนของโปรแกรมวิชานาฏศิลป์ และห้องบรรยาย สำหรับในส่วนชั้น 1 ซึ่งเป็นพื้นที่เรียนของวิชาด้านดนตรีนั้นได้มีการจัดแบ่งพื้นที่ ออกเป็นห้องเรียนปฏิบัติดนตรีสากล,ห้องบรรยาย,ห้องพัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

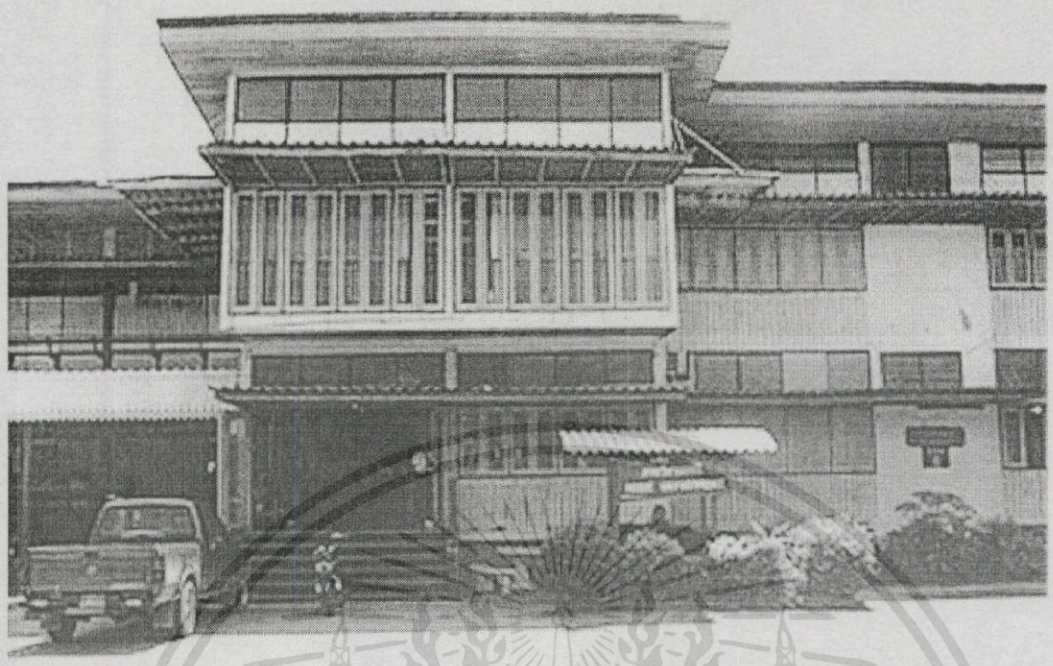
อาจารย์ , ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์, ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายไทย และนอกจากนั้น ยังมีส่วนต่อเติมซึ่งเป็นพื้นที่ลักษณะเอนกประสงค์ โดยมีลักษณะของผังพื้นดังรูปที่ 4.138

รูปที่ 4.138 แสดงผังพื้นชั้น 1 อาคาร 8 อาคารเรียนดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

สำหรับลักษณะทางกายภาพจากการสัมภาษณ์ในเบื้องต้นทำให้ทราบว่า อาคาร 8 เดิมนั้นเป็นอาคารหอพักนักศึกษา ต่อมาได้มีการปรับปรุงเพื่อมาใช้เป็นสถานที่เรียนด้านดนตรีและนาฏศิลป์ ลักษณะอาคารเป็นอาคารโครงสร้างไม้ ในส่วนพื้นที่เรียนดนตรีไทย ซึ่งมีด้วยกัน 2 ห้องคือ ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ 1 ห้อง และ ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย 1 ห้อง ลักษณะกายภาพของห้องทั้ง 2 มีลักษณะโดยรวมที่เหมือนกัน คือ พื้นเป็นพื้นไม้กระดาน ลักษณะของประตูมีการปรับปรุง โดยประตูบานเปิดของอาคารยังคงใช้อยู่ แต่ได้ติดตั้งประตูบานเลื่อน กรอบอะลูมิเนียมกรุกระจกใส ไว้ด้านใน ทั้ง 2 ห้อง ผนังด้านยาวอีกด้านหนึ่งของห้องเป็นหน้าต่างกรอบไม้ กรุกระจกใสตลอดแนว ผนังเป็นผนังไม้ (ผนังเดิมของอาคาร) ทาสี ฝ้าเพดานเป็นฝ้ายิบซั่มบอร์ด โครงเคร่าระบบ ทีบาร์ ติดตั้งเครื่องปรับอากาศระบบแยกส่วน (Split Type) ทั้ง 2 ห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

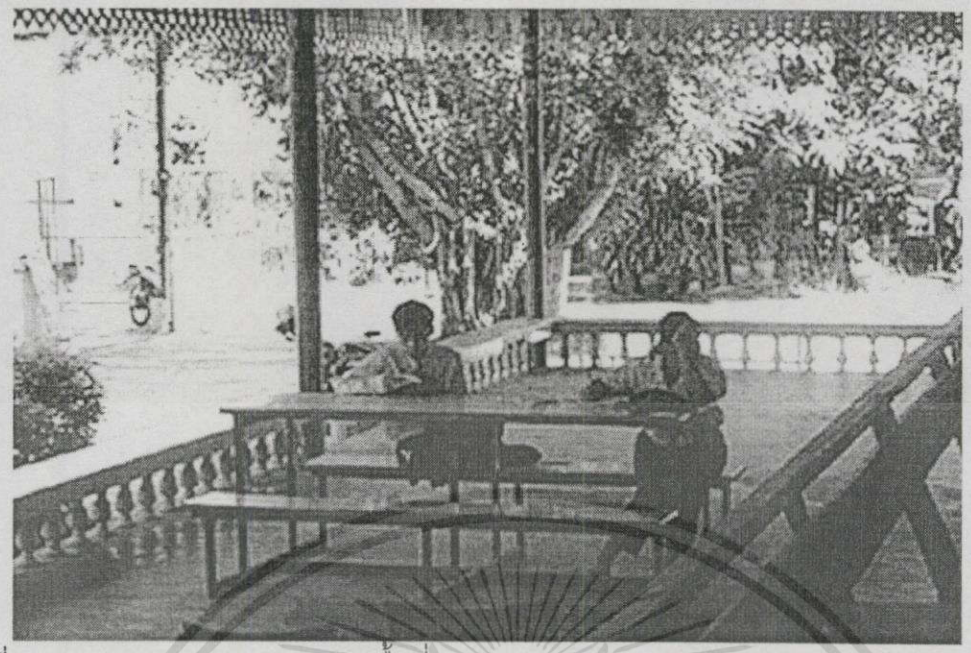

รูปที่ 4.139 แสดงด้านหน้าอาคาร 8 อาคารเรียนดนตรีและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

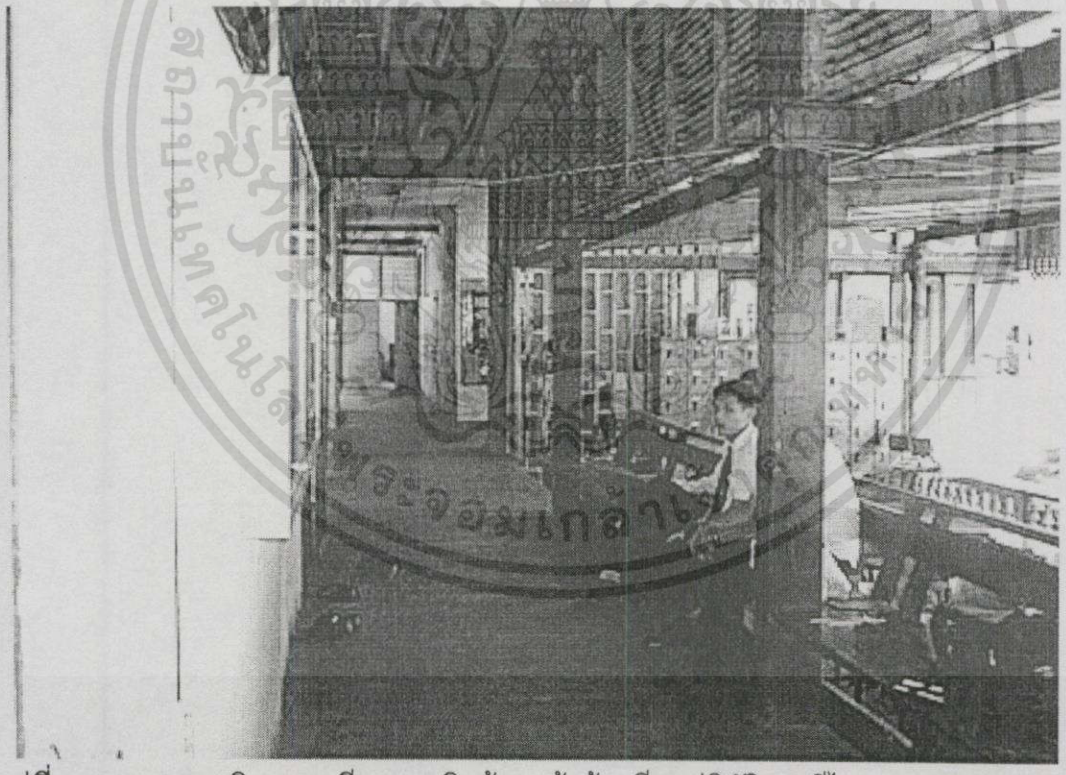

รูปที่ 4.140 แสดงลักษณะด้านหน้าอาคาร 8 มองเห็นส่วนต่อเติมพื้นที่เอนกประสงค์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.141 แสดงลักษณะกายภาพพื้นที่เอนกประสงค์ อาคาร 8 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

รูปที่ 4.142 แสดงบริเวณระเบียงทางเดินด้านหน้าห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย อาคาร 8 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

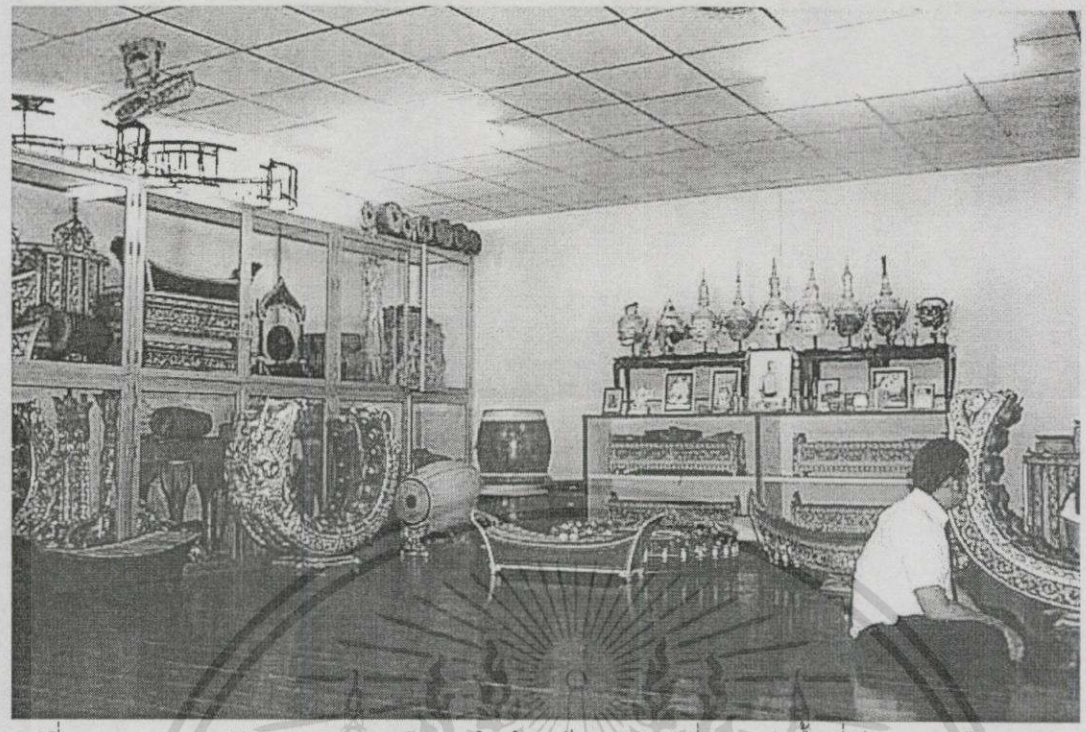

รูปที่ 4.143 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

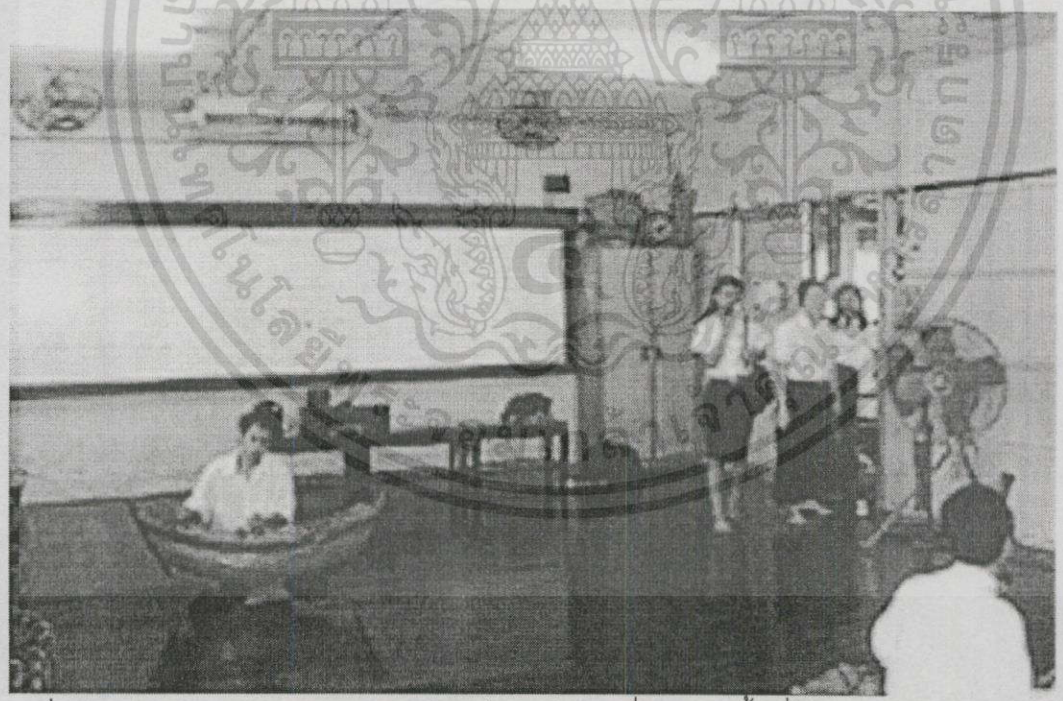

รูปที่ 4.144 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

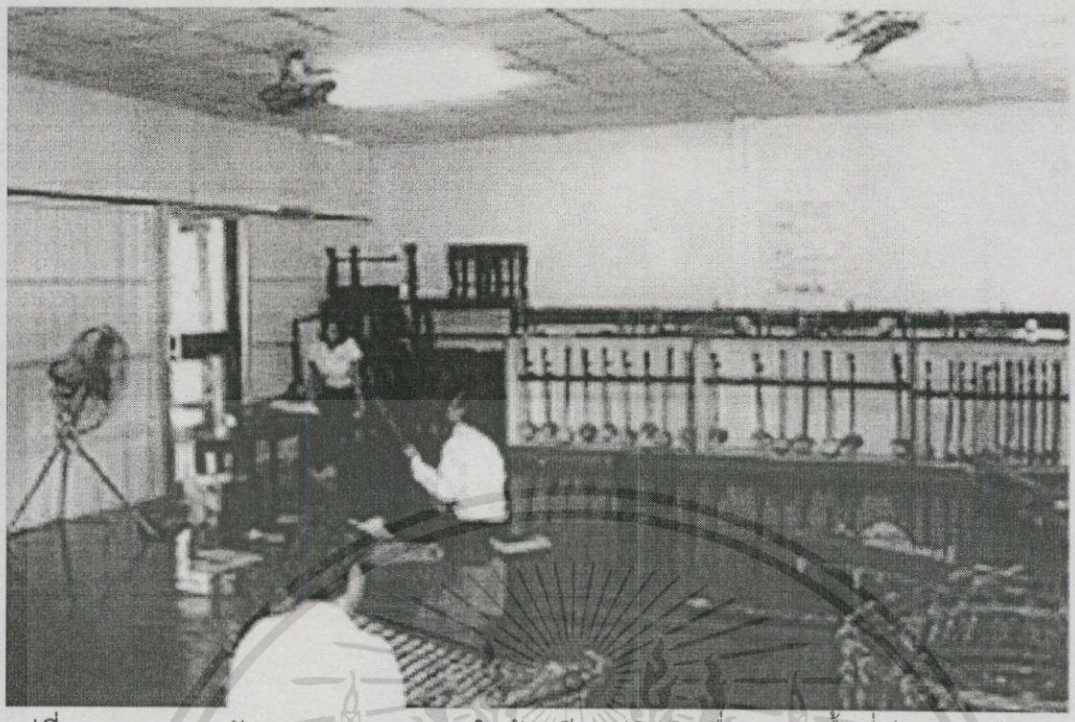

รูปที่ 4.145 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

รูปที่ 4.146 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

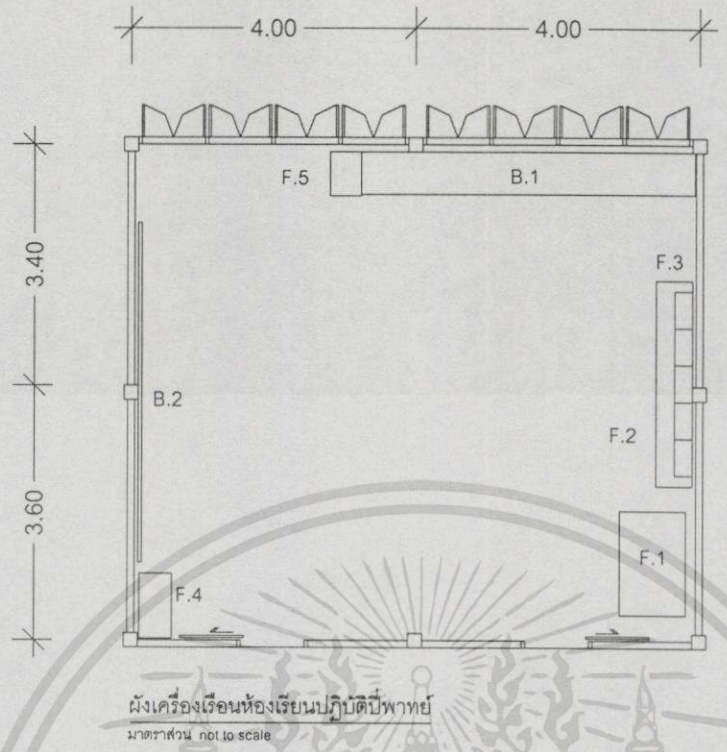
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

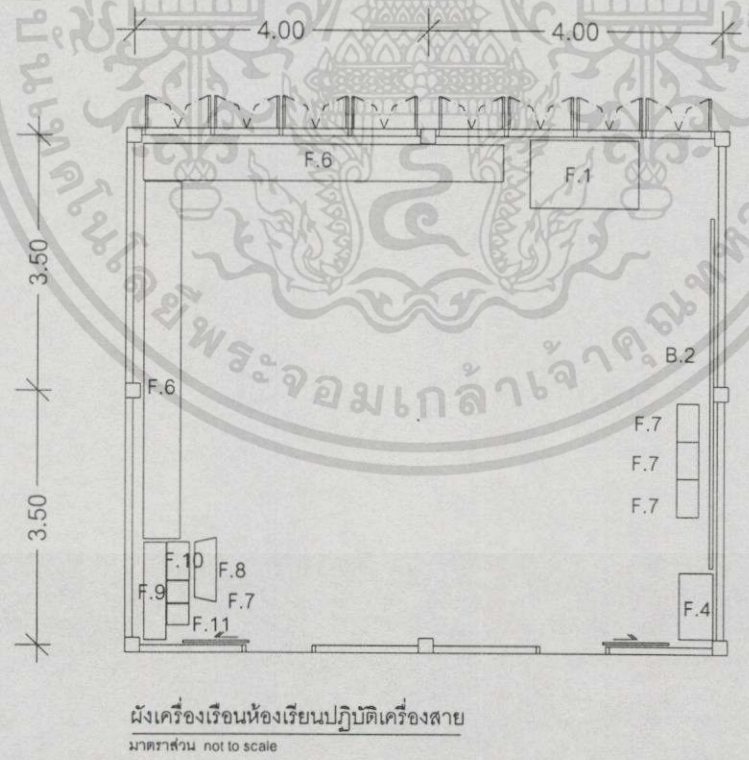
รูปที่ 4.147 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

สำหรับลักษณะของเครื่องเรือนนั้นภายในพื้นที่ของอาคารเรียน โดยส่วนมากจะเป็นเครื่องเรือนในลักษณะลอยตัว (Loose Furniture) โดยในพื้นที่ในบริเวณระเบียงทางเดินด้านหน้าห้องเรียนปฏิบัติ มีม้านั่งยาวซึ่งสร้างให้เป็นส่วนหนึ่งของพนักระเบียง (ดูรูป4.142) และมีการติดตั้งบอร์ดประชาสัมพันธ์ 2 จุด คือในบริเวณ โถงทางเข้าหลักของอาคาร และบริเวณผนังด้านหน้าห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ส่วนภายในห้องเรียนปฏิบัติทั้งสองห้อง เครื่องเรือนภายในห้องส่วนใหญ่เป็น จะเป็นเครื่องเรือนที่มีประโยชน์ใช้สอยเป็น ตู้และชั้น สำหรับเก็บเครื่องดนตรี โดยจะวางติดกับผนังด้านใดด้านหนึ่งของห้อง ส่วนเครื่องเรือนที่เป็นเครื่องเรือนในลักษณะเครื่องเรือนติดที่ (Built-in Furniture) นั้นมีเพียงกระดานไวท์บอร์ดเท่านั้น ซึ่งตำแหน่งและลักษณะของเครื่องเรือน นั้นดูจากรูปที่ 4.148 ,4.149 และตารางที่ 4.18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.148 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

รูปที่ 4.149 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.18 แสดงรายการเครื่องเรือนของห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์และห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

รหัส	รายการ	ขนาด	จำนวน
F.1	โต๊ะหมู่บูชา	0.93 X 1.50 X 1.10	2
F.2	ตู้เก็บรางระนาด	0.51 X 2.90 X 1.06	1
F.3	โต๊ะ (วางเหนือ F.2)	0.25 X 0.52 X 0.45	5
F.4	ตู้เก็บของ	0.46 X 0.92 X 1.82	2
F.5	ตู้เหล็ก 4 ลิ้นชัก	0.62 X 0.44 X 1.30	1
F.6	ชั้นเก็บเครื่องดนตรี	0.50 X 4.90 X 1.05	2
F.7	โต๊ะ	0.30 X 0.50 X 0.45	3
F.8	โต๊ะ	0.45 X 0.85 X 0.45	3
F.9	โต๊ะ	0.30 X 1.35 X 0.45	1
F.10	โต๊ะ	0.30 X 0.50 X 0.45	8
F.11	โต๊ะ	0.30 X 0.30 X 0.30	16
B.1	ตู้เก็บเครื่องดนตรี	0.60 X 4.70 X 2.45	1
B.2	กระดานไวท์บอร์ด	1.20 X 4.80	2

หมายเหตุ : F.7-F.11 วางซ้อนกันไว้มุมหนึ่งของห้อง

รูปที่ 4.150 แสดงเครื่องเรือน B.1 ตู้เก็บเครื่องดนตรี ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับเครื่องดนตรีในพื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏจันทรเกษม นั้น เก็บไว้ภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ และห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย โดยมีบางชิ้นวางไว้กับพื้น แต่โดยส่วนมากจะถูกเก็บไว้ในชั้น หรือตู้เก็บเครื่องดนตรี สำหรับชนิดและจำนวนเครื่องดนตรีที่ปรากฏในพื้นที่เรียน แสดงไว้ในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

ลำดับ	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	ระนาดเอก	8 ราง	
2	ระนาดทุ้ม	10 ราง	
3	ระนาดเอกเหล็ก	4 ราง	
4	ระนาดทุ้มเหล็ก	4 ราง	
5	ฆ้องวงใหญ่	3 วง	
6	ฆ้องวงเล็ก	3 วง	
7	ฆ้องมอญ	5 วง	
8	ซอด้วง	18 คัน	
9	ซออู้	19 คัน	
10	จะเข้	17 ตัว	
11	ขิม	5 ตัว	
12	พิณ	5 ตัว	
13	อังกะลุง	32 ตัว	
14	กลองแขก	4 คู่	
15	ตะโพนไทย	2 ใบ	
16	ตะโพนมอญ	3 ใบ	
17	เปิงมางคอก	2 คอก	
18	กลองทัด	6 ใบ	
19	โหม่ง 3 ใบ	2 ชุด	
20	กลองยาว	13 ใบ	
21	รำมะนาลำตัด	ใบ	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

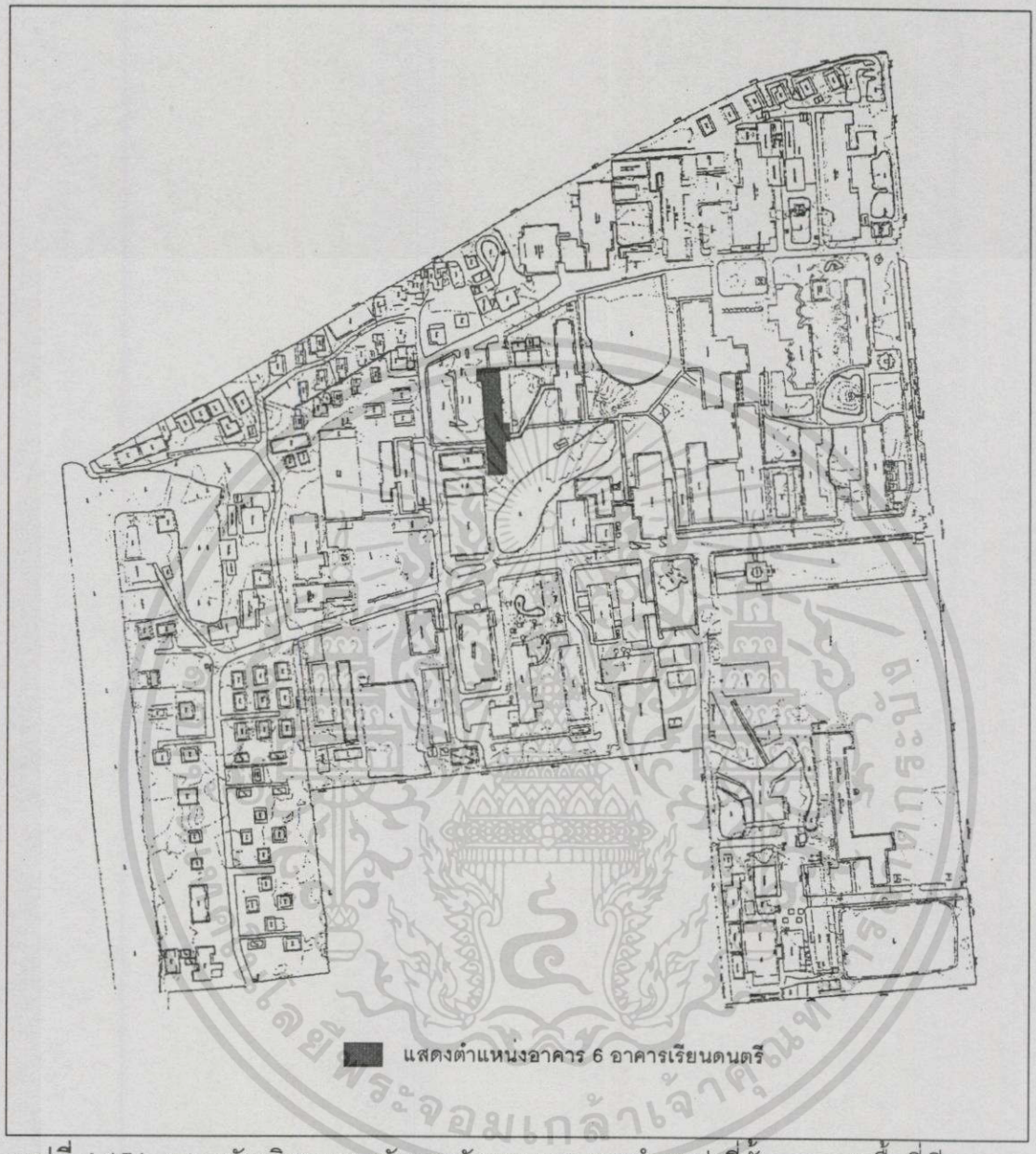
4.10 พื้นที่เรียนดนตรีไทย โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา(ไทย) คณะมนุษย-ศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

4.10.1 **หลักสูตร** สำหรับโปรแกรมวิชา ดนตรีศึกษา แขนงดนตรีไทย ของสถาบันราชภัฏ-พระนคร นั้นเป็นหลักสูตรที่จัดอยู่ในลักษณะการศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science and Teacher training) ซึ่งอยู่ในการดำเนินการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยหลักสูตรประกอบด้วยรายวิชาต่างๆ เป็นจำนวน 149 หน่วยกิต ประกอบด้วยหมวดวิชาต่างๆ ดังนี้

ก. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป	40 หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน	99 หน่วยกิต แบ่งเป็น
- กลุ่มวิชาเอก	64 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาครู	25 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	10 หน่วยกิต
ค. กลุ่มวิชาเลือกเสรี	10 หน่วยกิต

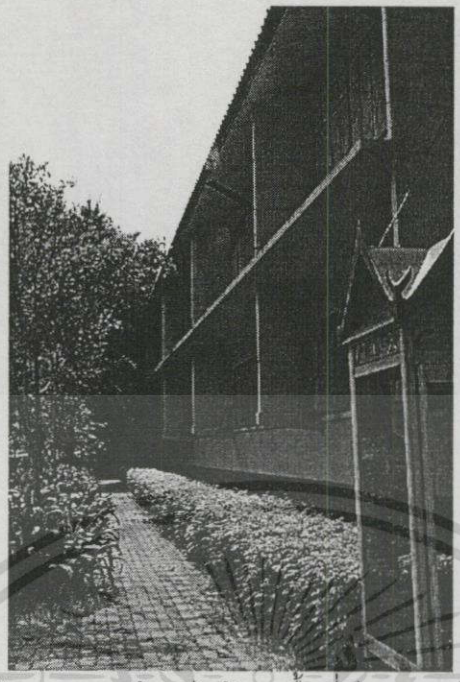
4.10.2 **ลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย** สำหรับพื้นที่เรียนดนตรีไทยของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา(ดนตรีไทย) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครนั้น ใช้พื้นที่ของอาคาร 6 เป็นพื้นที่เรียน โดยอาคารดังกล่าวสามารถเข้าถึงได้โดยถนนเส้นหลักภายในสถาบันฯ โดยสามารถนำรถมาจอดด้านหลังอาคารได้ หรือสามารถเดินมาตามทางเท้า ก็ได้เช่นเดียวกัน อาคาร 6 นอกจากจะใช้เป็นพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา(ดนตรีไทย) แล้วยังเป็นพื้นที่เรียนของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา (ดนตรีสากล) ,โปรแกรมวิชานาฏศิลป์ ,โปรแกรมวิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์ และโปรแกรมวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ ซึ่งอาคารดังกล่าวเป็นอาคารขนาด 2 ชั้น มีโครงสร้างแบบ เสา-คาน โดยมีลักษณะของอาคารแบบ Single Loaded Corridor และมีลักษณะทางสัญจรในแนวดิ่งแบบ Core Plan โดยมีโถงบันไดอยู่เยื้องมาทางด้านปีกขวาของอาคาร โดยพื้นที่ของอาคารดังกล่าวแต่เดิมไม่ได้เป็นพื้นที่สำหรับเรียนดนตรีไทยโดยเฉพาะ แต่เป็นการปรับใช้อาคาร จึงได้มีการปรับเปลี่ยนสภาพภายในของอาคาร เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทยและดนตรีสากล ตามลักษณะในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.151 แสดงผังบริเวณสถาบันราชภัฏพระนคร และตำแหน่งที่ตั้งอาคาร 6 พื้นที่เรียนดนตรีไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

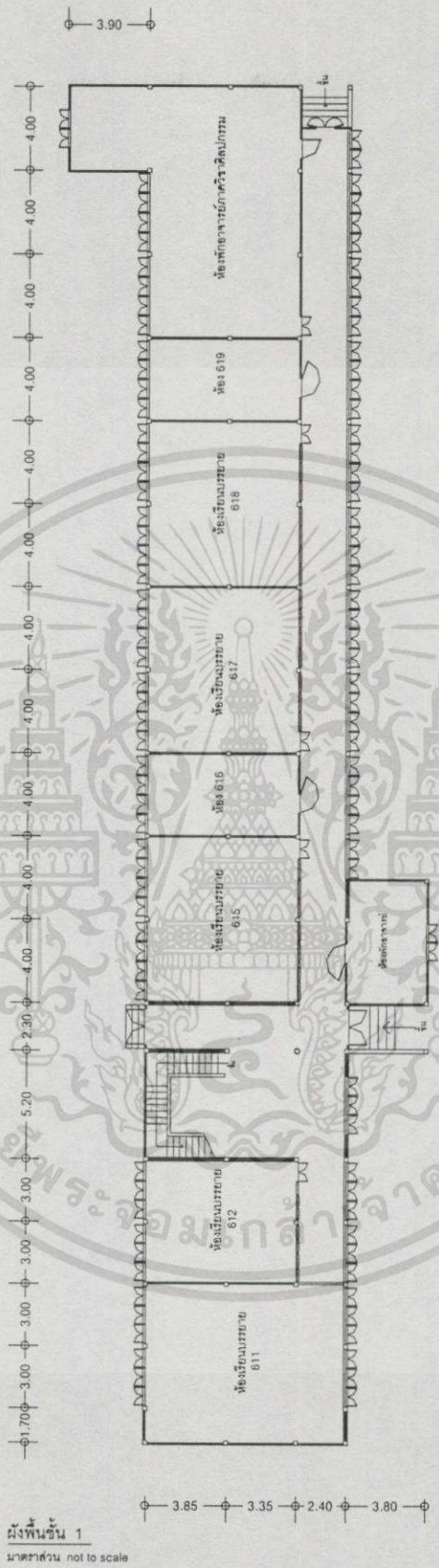
รูปที่ 4.152 แสดงด้านหน้าอาคาร 6(ด้านปีกซ้าย) พื้นที่เรียนดนตรีไทยและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

สำหรับการจัดแบ่งพื้นที่สำหรับกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ของอาคาร 6 นั้น มีดังนี้

1. ชั้นที่ 1 เป็นพื้นที่เรียนของโปรแกรมวิชาด้านศิลปะ ได้แก่ ออกแบบนิเทศศิลป์, ประยุกต์ศิลป์ ซึ่งประกอบด้วยห้องบรรยาย ห้อง และห้องพักอาจารย์ 1 ห้อง
2. ชั้นที่ 2 เป็นพื้นที่เรียนปฏิบัติของโปรแกรมวิชาดนตรีไทย,ดนตรีสากล และนาฏศิลป์ ซึ่งในส่วนพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้น มีห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย 1 ห้อง และมีส่วนห้องบรรยาย และห้องซ้อมเดี่ยว(Practice Room) ที่ใช้พื้นที่ร่วมกับแขนงวิชาดนตรีสากล

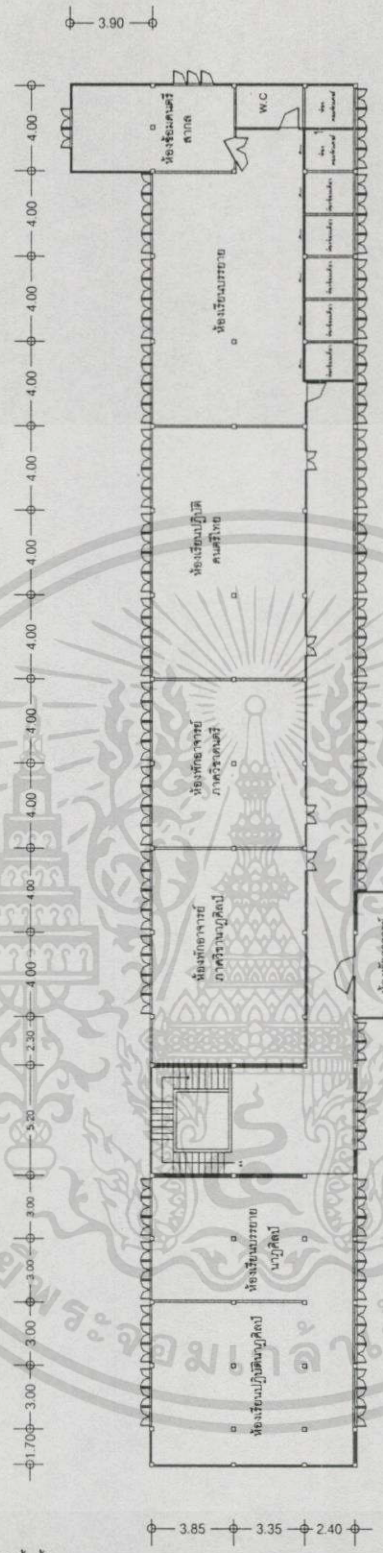
สำหรับลักษณะของผังพื้นอาคาร 6 ดังแสดงในรูปที่ 4.153 และ 4.154 สำหรับลักษณะทางกายภาพในส่วนของพื้นที่เรียนดนตรีไทย นั้น เมื่อเดินขึ้นมาจากชั้น 1 บริเวณโถงบันไดชั้น 2 พื้นเป็นพื้นหินขัด สำหรับในส่วนบริเวณทางเดินพื้นมีการเปลี่ยนการใช้วัสดุเป็นพื้นไม้กระดานทาวัสดุเคลือบผิว สำหรับภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย พื้นเป็นพื้นไม้กระดานทาวัสดุเคลือบผิว ผนังเป็นวัสดุก่อฉาบเรียบทาสี ผนังในด้านหนึ่งเป็นหน้าต่างตลอดแนว ในส่วนผนังอีกด้านหนึ่งเป็นประตูทางเข้าห้อง ประตูทางเข้าทำเป็นประตูสองชั้น ชั้นที่หนึ่งเป็นประตูเดิมซึ่งเป็นประตูบานไม้บานเปิดคู่ ในประตูชั้นที่ 2 เป็นประตูบานเลื่อนกรอบอลูมิเนียมกรุกระจกใส ภายในห้องติดเครื่องปรับอากาศแบบแยกส่วน (Split Type)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

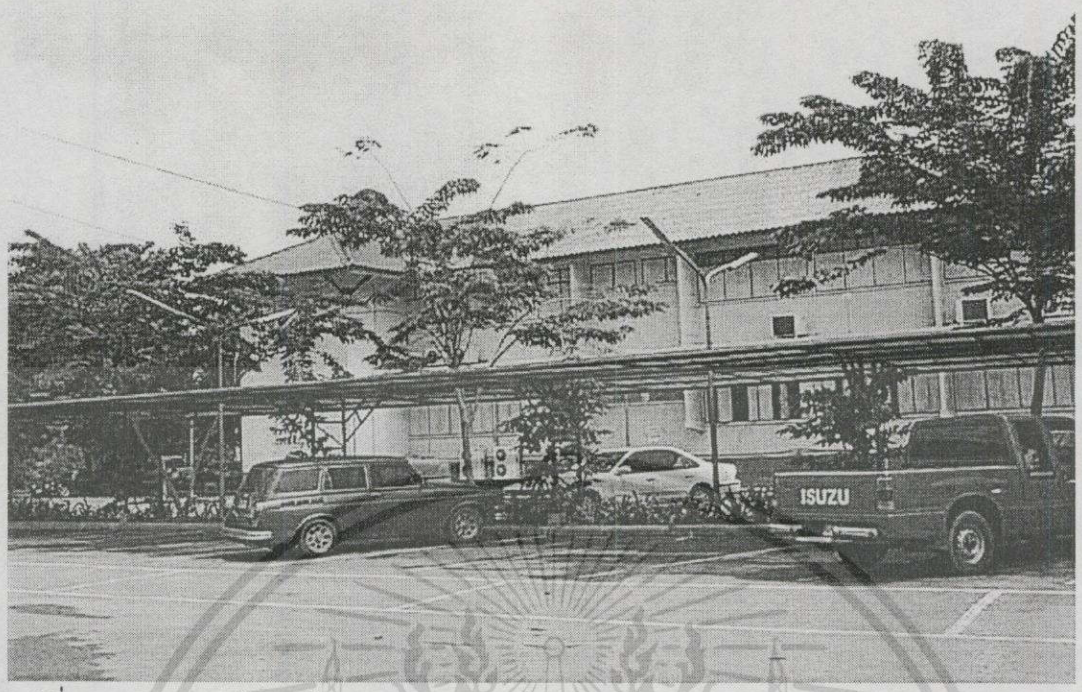
รูปที่ 4.153 แสดงผังพื้นชั้น 1 อาคาร 6 สถาบันราชภัฏพระนคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

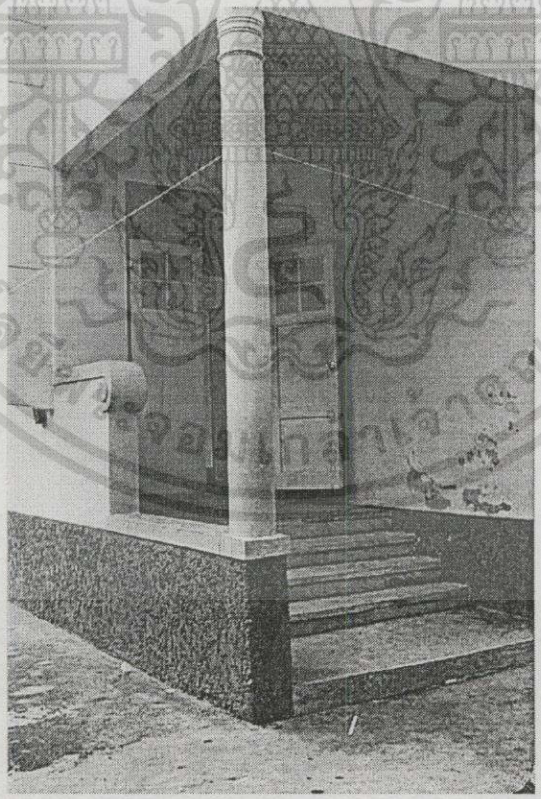

รูปที่ 4.154 แสดงผังพื้นชั้น 2 พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

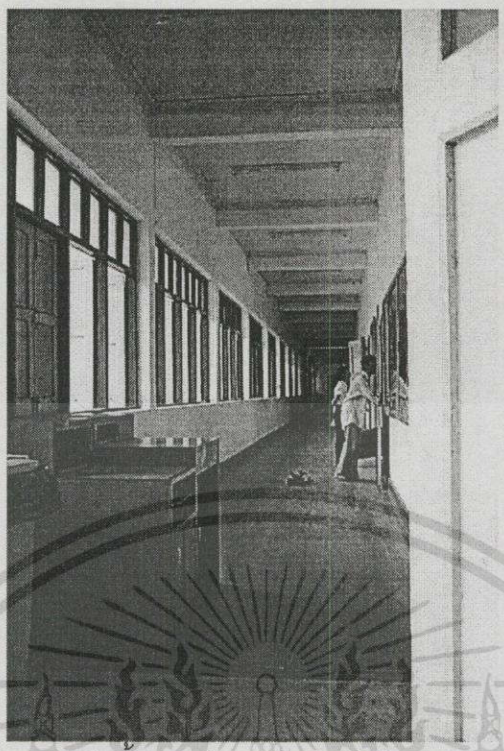

รูปที่ 4.155 แสดงด้านหลังอาคาร 6 อาคารเรียนดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศษสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

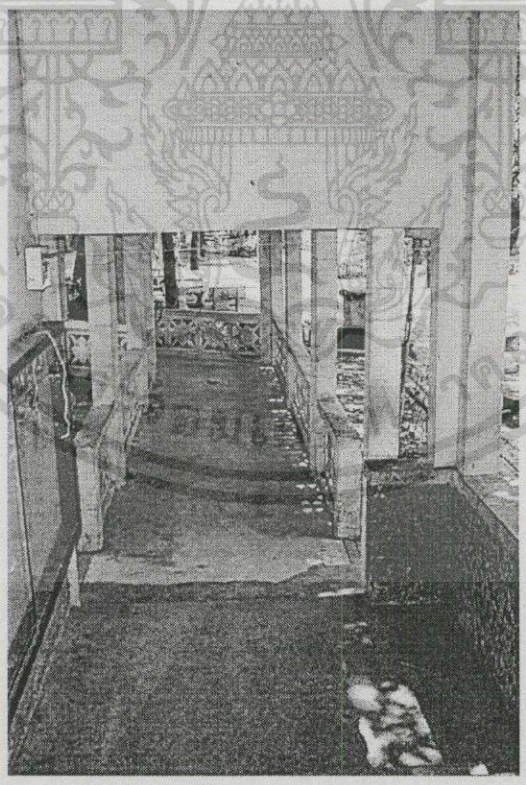

รูปที่ 4.156 แสดงทางเข้าอาคารด้านปีกซ้ายของอาคาร อาคาร 6 อาคารเรียนดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

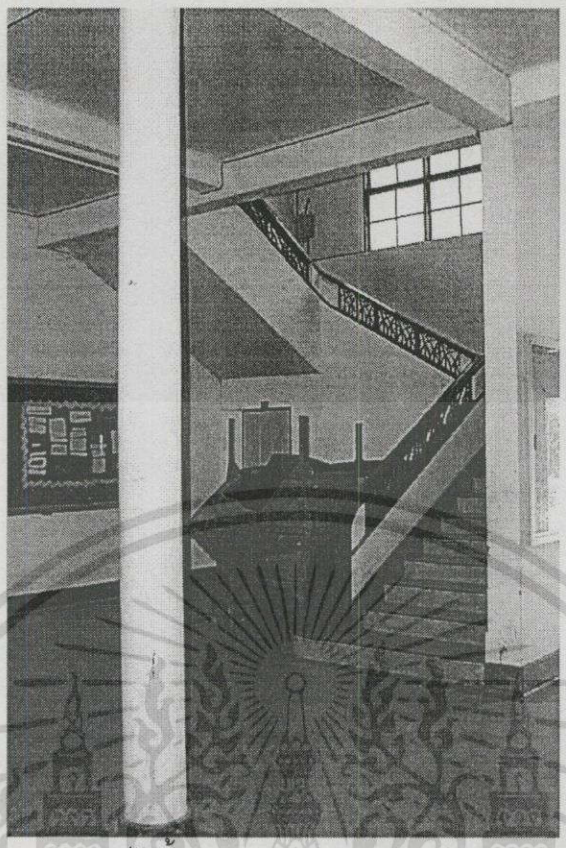

รูปที่ 4.157 แสดงระเบียงทางเดินชั้น 1 บริเวณด้านหน้าห้องบรรยาย โปรแกรมด้านศิลปกรรม อาคาร 6 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

รูปที่ 4.158 แสดงบริเวณทางเข้าด้านหน้าอาคาร อาคาร 6 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

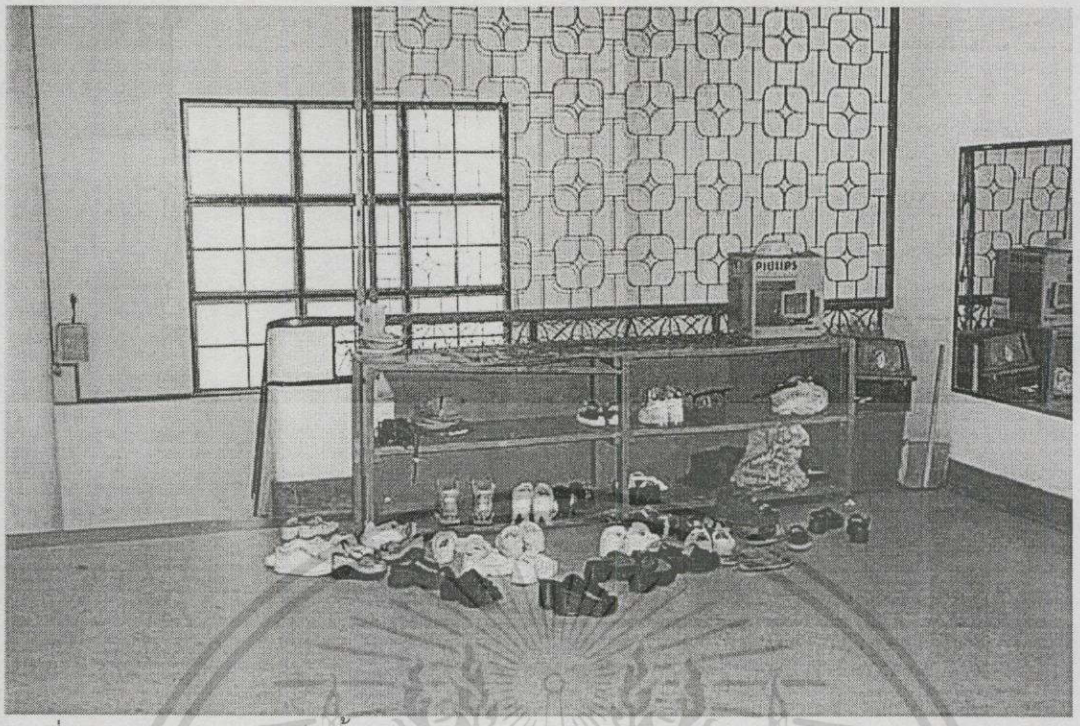

รูปที่ 4.159 แสดงบริเวณโถงบันไดชั้น 1 อาคาร 6 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

รูปที่ 4.160 แสดงบริเวณโถงบันไดชั้น 1 เห็นบอร์ดประชาสัมพันธ์ อาคาร 6 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

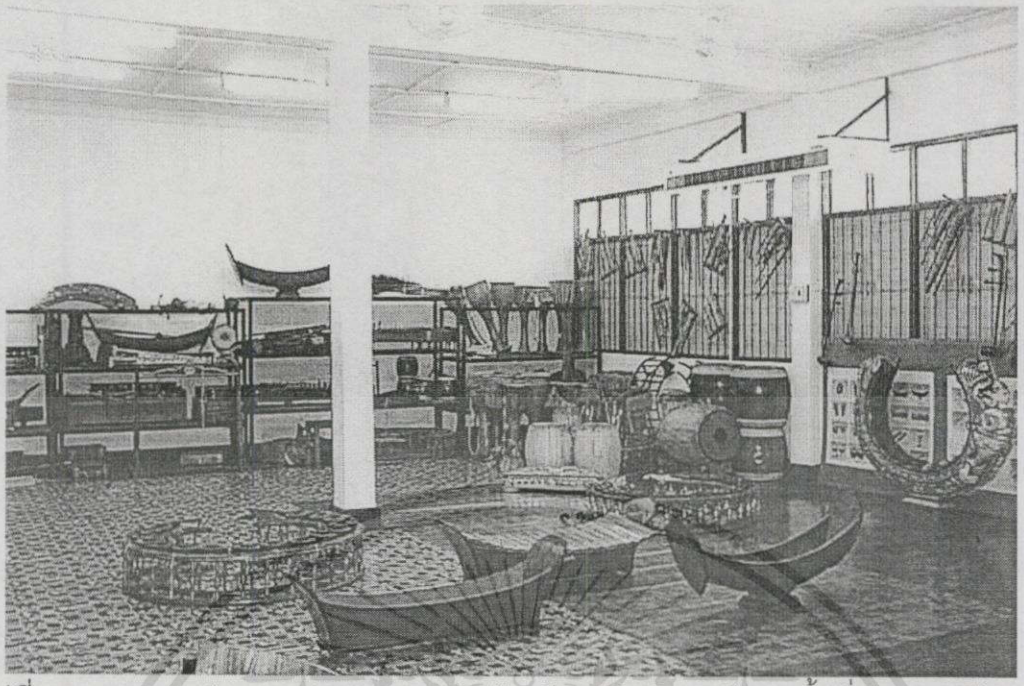

รูปที่ 4.161 แสดงโถงบันไดชั้น 2 อาคาร 6 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

รูปที่ 4.162 แสดงบริเวณระเบียงทางเดิน ชั้น 2 อาคาร 6 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

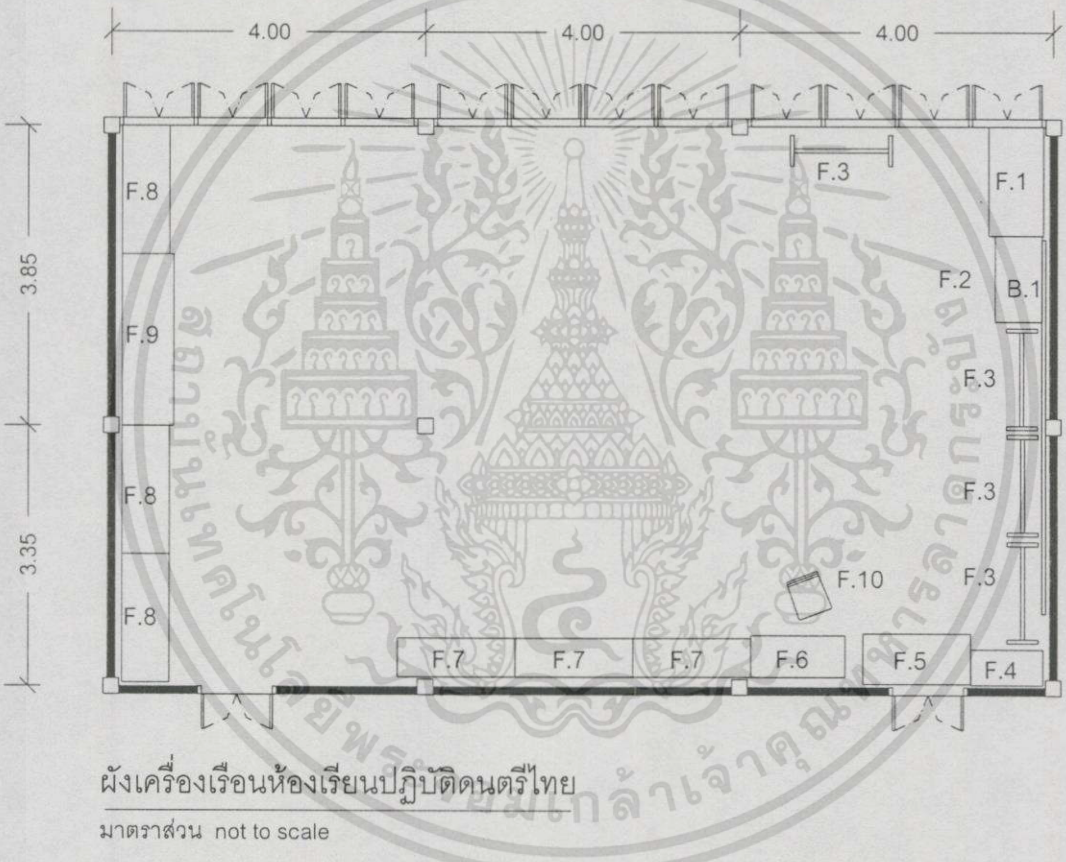
รูปที่ 4.163 แสดงลักษณะกายภาพ ภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

รูปที่ 4.164 แสดงลักษณะกายภาพ ภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับเครื่องเรือนภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้น เนื่องจากการใช้พื้นที่สำหรับกิจกรรมในการเรียนดนตรีไทยสำหรับโปรแกรมดนตรีศึกษานั้น ได้ใช้พื้นที่ร่วมกับแขนงวิชาดนตรีสากล ในพื้นที่ส่วนกลางบางอย่างอาทิเช่น บริเวณโถงทางเดิน ,ห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยว ในพื้นที่บริเวณส่วนดังกล่าวจึงมีการติดตั้งเครื่องเรือน ของนักศึกษาไว้สำหรับใช้ร่วมกัน ได้แก่ บอร์ดประชาสัมพันธ์ ,ตู้ล๊อคเกอร์ สำหรับในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยนั้นเครื่องเรือนโดยส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นลักษณะเครื่องเรือนลอยตัว(Loose Furniture) โดยจะวางชิดผนังรอบห้องและให้พื้นที่บริเวณกลางห้องเป็นพื้นที่ที่ใช้สำหรับกิจกรรมการเรียน โดยตำแหน่งและจำนวนเครื่องเรือน ดังแสดงในรูปที่ 4.165 และ ตารางที่ 4.20

ผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย

มาตราส่วน not to scale

รูปที่ 4.165 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.20 ตารางแสดงรายการเครื่องเรือนของห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

รหัส	รายการ	ขนาด	จำนวน
F.1	โต๊ะหมู่บูชา	0.70 X 1.42 X 1.06	1
F.2	โต๊ะ	0.60 X 1.10 X 0.77	1
F.3	กระจกเงา	0.45 X 1.20 X 1.00	4
F.4	ตู้เก็บของ	0.46 X 0.92 X 1.82	1
F.5	โต๊ะ	0.65 X 1.37 X 0.75	1
F.6	ตู้โชว์	0.54 X 1.20 X 1.05	1
F.7	ตู้เก็บเครื่องดนตรี	0.51 X 1.50 X 1.80	3
F.8	ชั้นเก็บเครื่องดนตรี	0.60 X 1.65 X 1.50	3
F.9	ชั้นเก็บเครื่องดนตรี	0.65 X 2.20 X 1.60	1
F.10	เก้าอี้	0.45 X 0.45 X 0.90	1
B.1	กระดานดำ	4.80 X 1.20	1

เครื่องดนตรีที่ปรากฏในพื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏพระนคร นั้นมีหลายชนิด การเก็บเครื่องดนตรีมีบางส่วนเก็บไว้ที่พื้นห้อง และหลายชิ้นเก็บไว้ในตู้หรือชั้น โดยเครื่องดนตรีที่มีในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ซึ่งเป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทย จากการสำรวจเบื้องต้น มีชนิดและจำนวนตามที่ปรากฏในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

ลำดับ	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	ระนาดเอก	7 ราง	
2	ระนาดทุ้ม	6 ราง	
3	ระนาดเอกเหล็ก	1 ราง	
4	ระนาดทุ้มเหล็ก	1 ราง	
5	ฆ้องวงใหญ่	3 วง	
6	ฆ้องวงเล็ก	1 วง	
7	ฆ้องมอญ	3 วง	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.21(ต่อ)

ลำดับ	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
8	ซอด้วง	9 คัน	
9	ซออู้	5 คัน	
10	ซอสามสาย	2 คัน	
11	จะเข้	9 ตัว	
12	ขิม	5 ตัว	
13	กลองแขก	3 คู่	
14	ตะโพนไทย	2 ใบ	
15	ตะโพนมอญ	2 ใบ	
16	โทน	5 ใบ	
17	เปิงมางคอก	1 คอก	
18	กลองทัด	4 ใบ	
19	กลองยาว	19 ใบ	
20	โหม่ง 3 ใบ	1 ชุด	
21	กลองฝรั่ง	4 ใบ	
22	อังกะลุง	23 ตัว	
23	ปี่	3 เลา	
24	ขลุ่ย	1 เลา	

4.11 พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา(ไทย) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

4.11.1 หลักสูตร สำหรับโปรแกรมวิชา ดนตรีศึกษา แขนงดนตรีไทย นั้นเป็นหลักสูตรที่จัดอยู่ในลักษณะการศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science and Teacher training) โดยหลักสูตรประกอบด้วยรายวิชาต่างๆ เป็นจำนวน 149 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วยหมวดวิชาต่างๆ ดังนี้

ก. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป 40 หน่วยกิต

ข. หมวดวิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน 99 หน่วยกิต แบ่งเป็น

- กลุ่มวิชาเอก 64 หน่วยกิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- กลุ่มวิชาครู 25 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 10 หน่วยกิต

ค. กลุ่มวิชาเลือกเสรี 10 หน่วยกิต

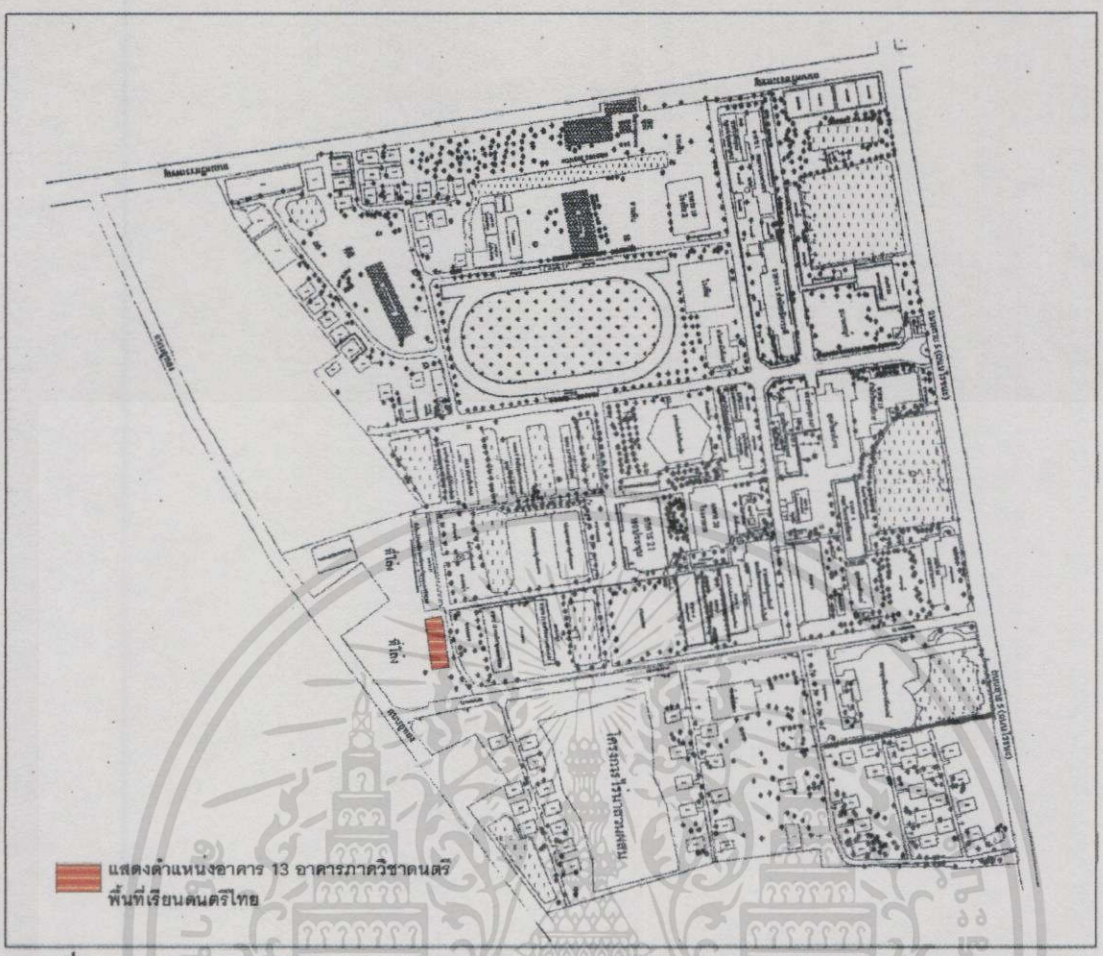
4.11.2 **ลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย** พื้นที่เรียนดนตรีไทยของโปรแกรมดนตรีศึกษา(ไทย) สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ซึ่งอยู่ในการดำเนินการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้ใช้พื้นที่ของอาคาร 13 ซึ่งเป็นอาคารของภาควิชาดนตรี เป็นสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนด้านดนตรี ซึ่งประกอบไปด้วยดนตรีไทยและ ดนตรีสากล สำหรับอาคาร 13 นั้นมีตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในส่วนลึกที่สุด ของสถาบันฯ โดยการเข้าถึงสามารถมานำยานพาหนะต่างๆ เข้าถึงบริเวณอาคารได้โดยตรง ซึ่งในบริเวณใกล้เคียงอาคาร 13 อาคารภาควิชาดนตรี จะเป็นอาคารเรียนของโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา สำหรับลักษณะกายภาพของอาคาร 13 นั้น เป็นอาคารขนาด 3 ชั้น มีโครงสร้างแบบเสา-คาน โดยลักษณะของทางสัญจรในแนวราบในชั้น 2และชั้น 3 จะเป็นลักษณะ Single Loaded Corridor ส่วนในบริเวณชั้น 1 มีลักษณะเป็น Core Plan ส่วนทางสัญจรในแนวดิ่งจะมีลักษณะแบบ Core Plan โดยมีบันไดเป็นทางสัญจรหลัก โดยจะมีบันไดอยู่ในทั้ง 2 ด้านของอาคาร แต่บันไดหลักจะอยู่ในตำแหน่งปีกตึกด้านขวา เนื่องจาก ประตูทางเข้าหลัก ของอาคารอยู่ทางปลายตึกด้านขวา

สำหรับการจัดส่วนพื้นที่ต่างๆ ในอาคาร 13 อาคารภาควิชาดนตรี สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยานั้น ได้จัดแบ่งดังนี้

1. ชั้นที่ 1 ห้องพักอาจารย์ ,ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์,ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย, ห้องบรรยาย จำนวน 1 ห้อง
2. ชั้นที่ 2 ห้องพักอาจารย์ ,ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีสากล และห้องบรรยายจำนวน 2 ห้อง
3. ชั้นที่ 3 ห้องบรรยายจำนวน 2 ห้อง

โดยพื้นที่เรียนดนตรีไทยที่ใช้ในการศึกษา คือพื้นที่บริเวณชั้น 1 ซึ่งประกอบด้วย ห้อง 1301 ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ,ห้อง 1304 ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย และบริเวณโถงหน้าห้องเรียนปฏิบัติทั้ง 2 ห้อง โดยลักษณะของผังพื้นอาคาร13 ดังแสดงในรูปที่ 4.170 สำหรับลักษณะกายภาพของบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้น ในส่วนบริเวณโถง พื้นเป็นพื้นซีเมนต์ขัดมัน ในส่วนห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นซีเมนต์ขัดมัน ผนังเป็นวัสดุก่อฉาบเรียบกรุอะคูสติกบอร์ด ภายในห้องไม่มีหน้าต่าง แต่มีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศแบบแยกส่วน (Split Type) และพัดลมดูดอากาศ ประตูเข้าห้องเป็นประตูบานเปิดซึ่งเป็นบานทึบไม่มีช่องกระจก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

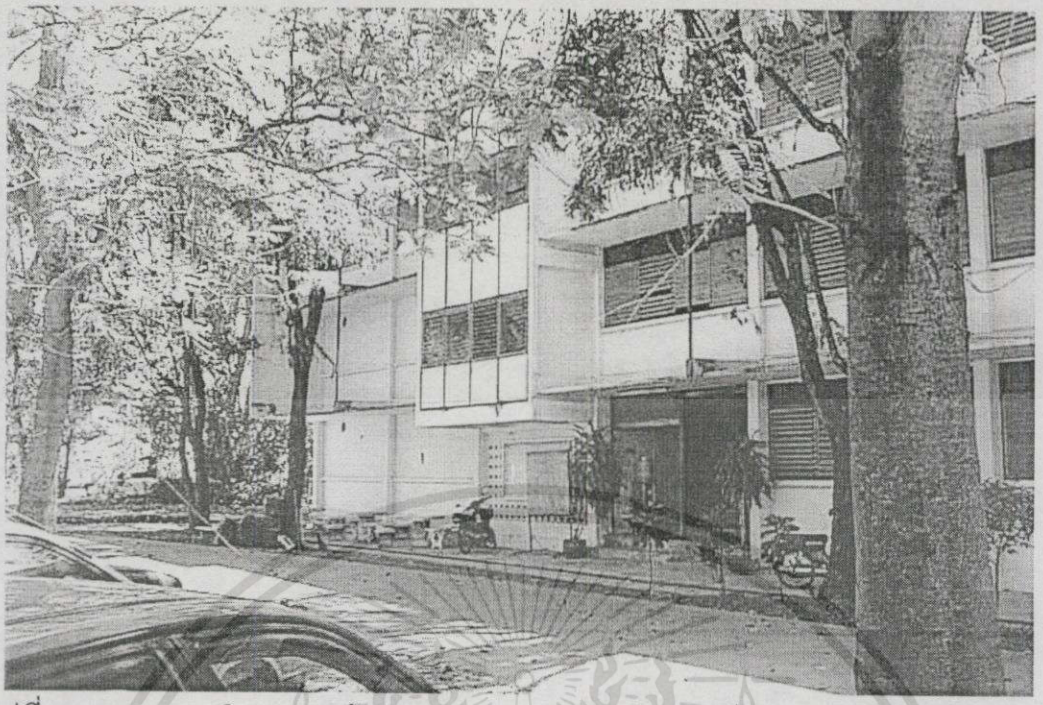

รูปที่ 4.166 แสดงผังบริเวณสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และ ตำแหน่งอาคาร 13 อาคารภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

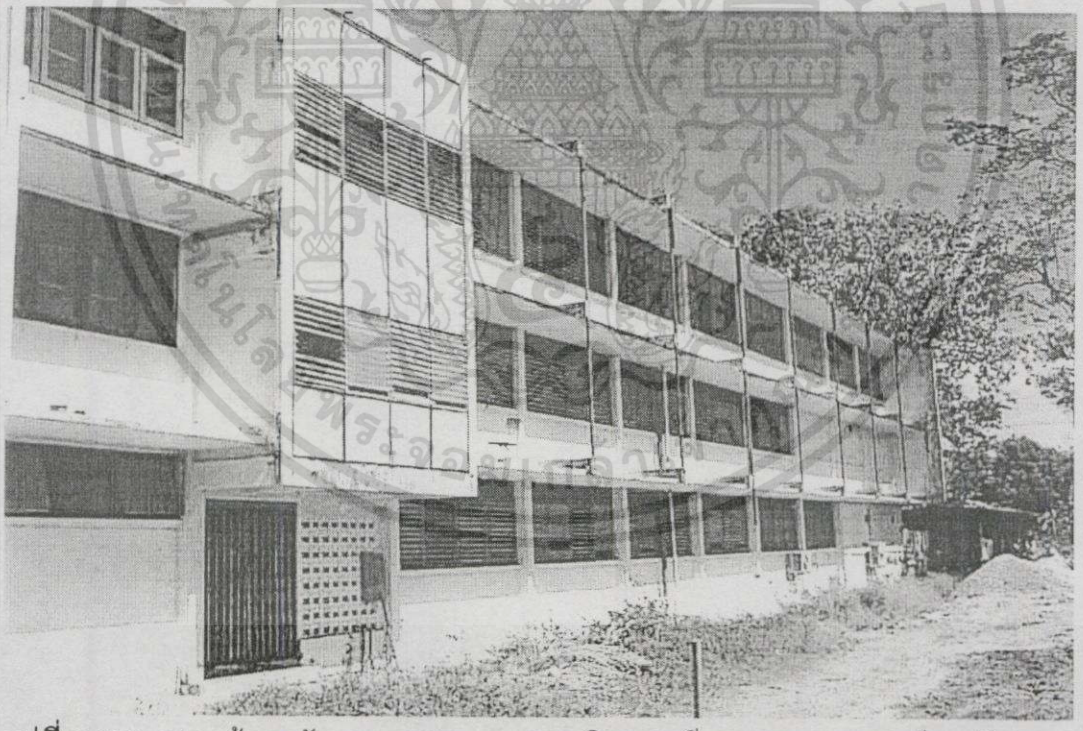

รูปที่ 4.167 แสดงด้านหน้าอาคาร 13 อาคารภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

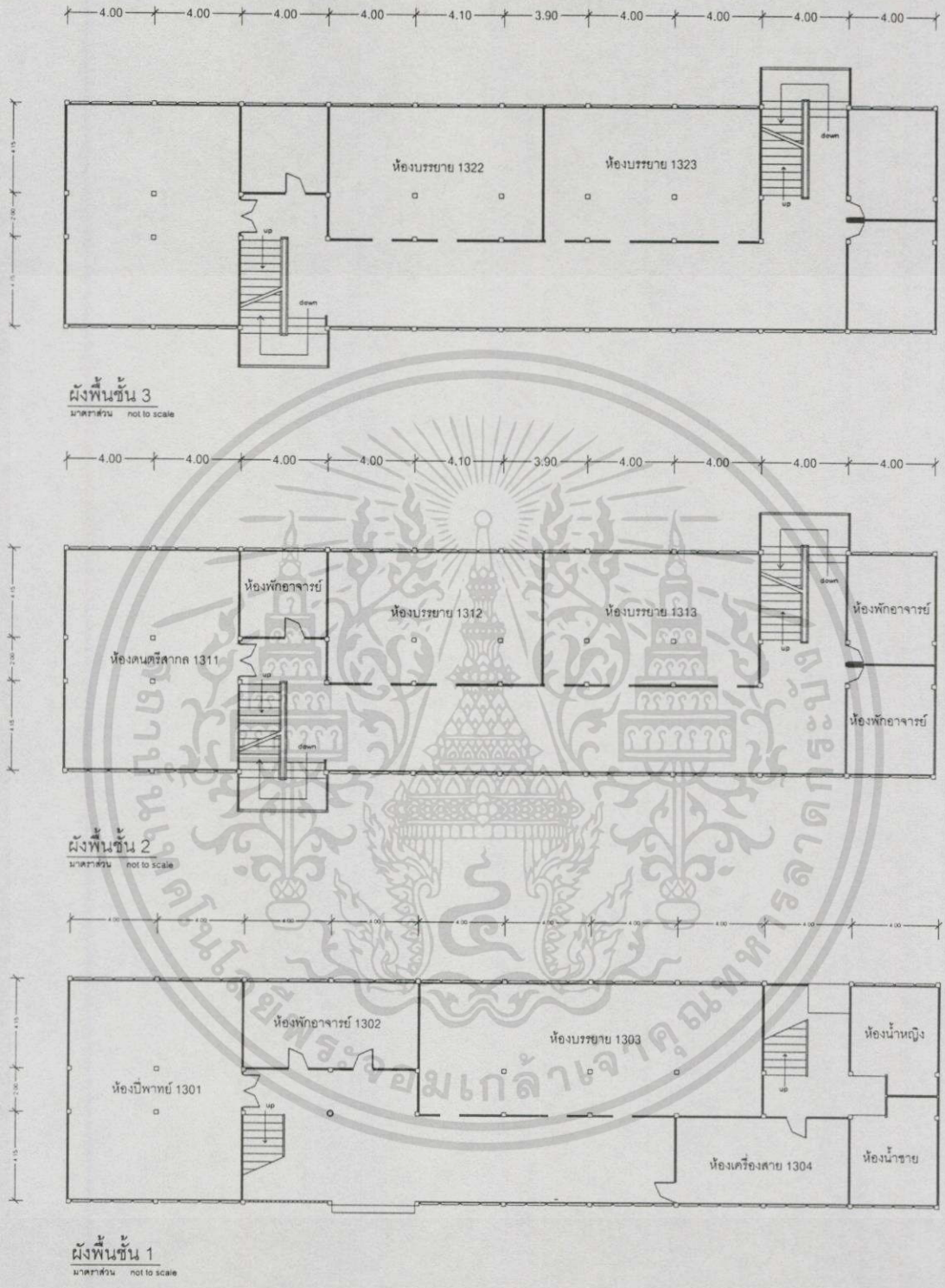

รูปที่ 4.168 แสดงบริเวณทางเข้าอาคาร 13 อาคารภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

รูปที่ 4.169 แสดงด้านหลังอาคาร 13 อาคารภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

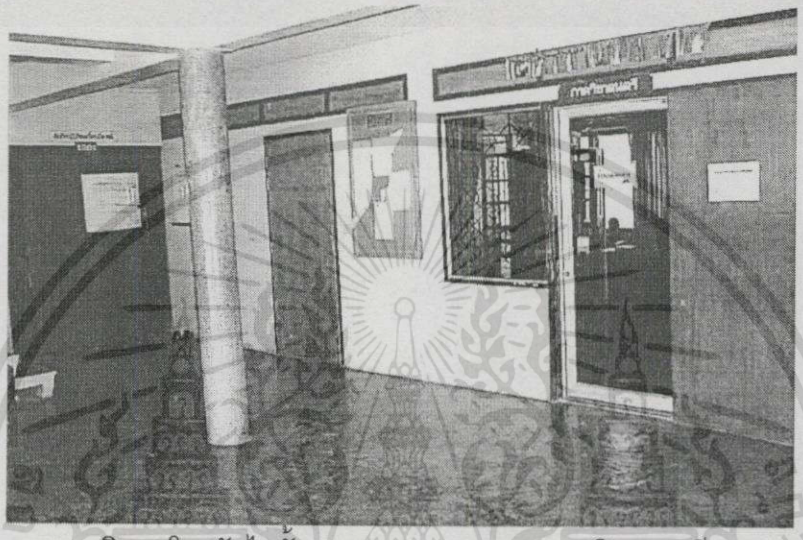
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

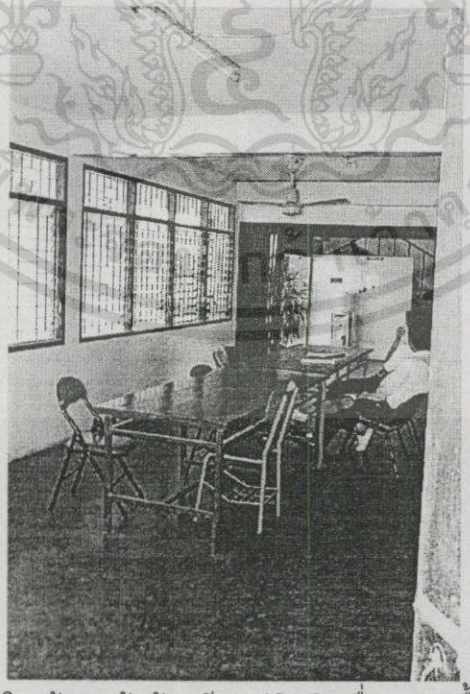
รูปที่ 4.170 แสดงผังพื้นอาคาร 13 อาคารภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับลักษณะกายภาพภายในห้อง 1304 ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย ภายในห้องพื้นเป็นพื้นซีเมนต์ขัดมันปูทับด้วยเสื่อน้ำมัน ผนังเป็นวัสดุก่อฉาบเรียบทาสี ผนังด้านหนึ่งมีหน้าต่างบานเกล็ดตลอดแนว ทำให้แสงธรรมชาติส่องเข้ามาในห้องได้ ภายในห้องไม่มีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ แต่มีการติดตั้งพัดลมเพดาน ในผนังด้านในอาคารมีช่องสำหรับระบายลมเหนือผนัง

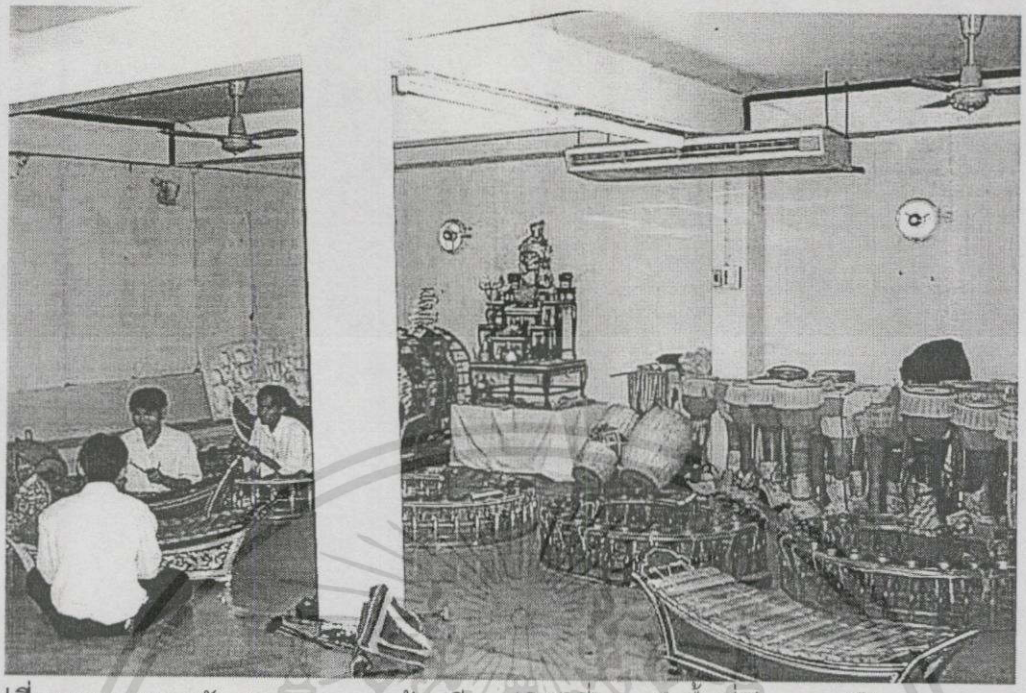

รูปที่ 4.171 แสดงบริเวณโถงบันไดชั้น 1 อาคาร 13 อาคารภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

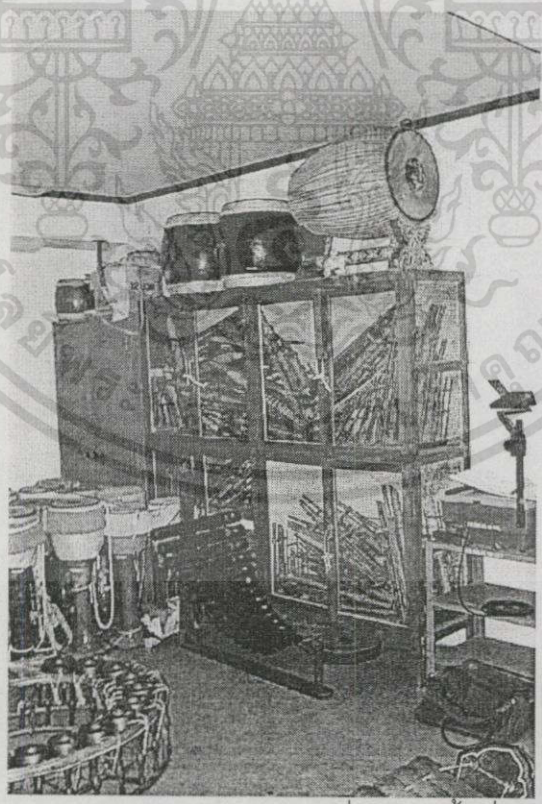

รูปที่ 4.172 แสดงบริเวณโถงด้านหน้าห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

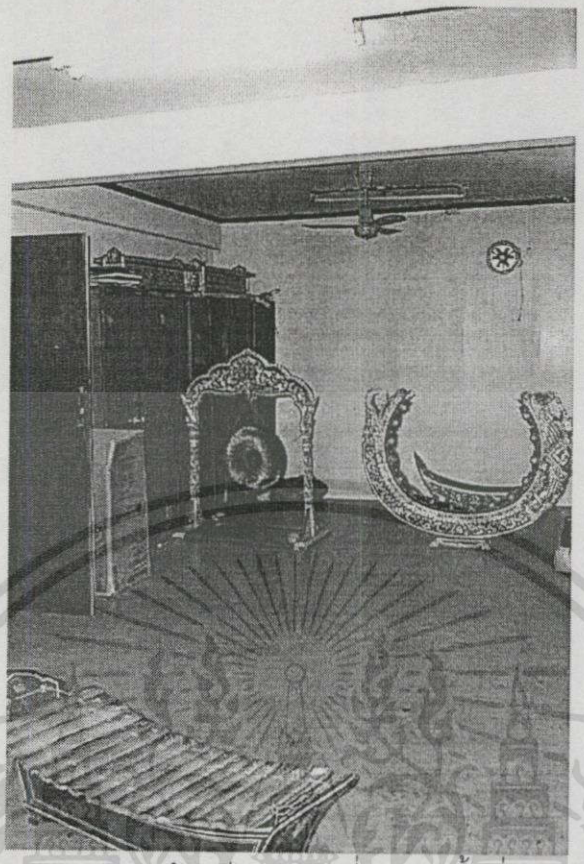

รูปที่ 4.173 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

รูปที่ 4.174 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.175 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

รูปที่ 4.176 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

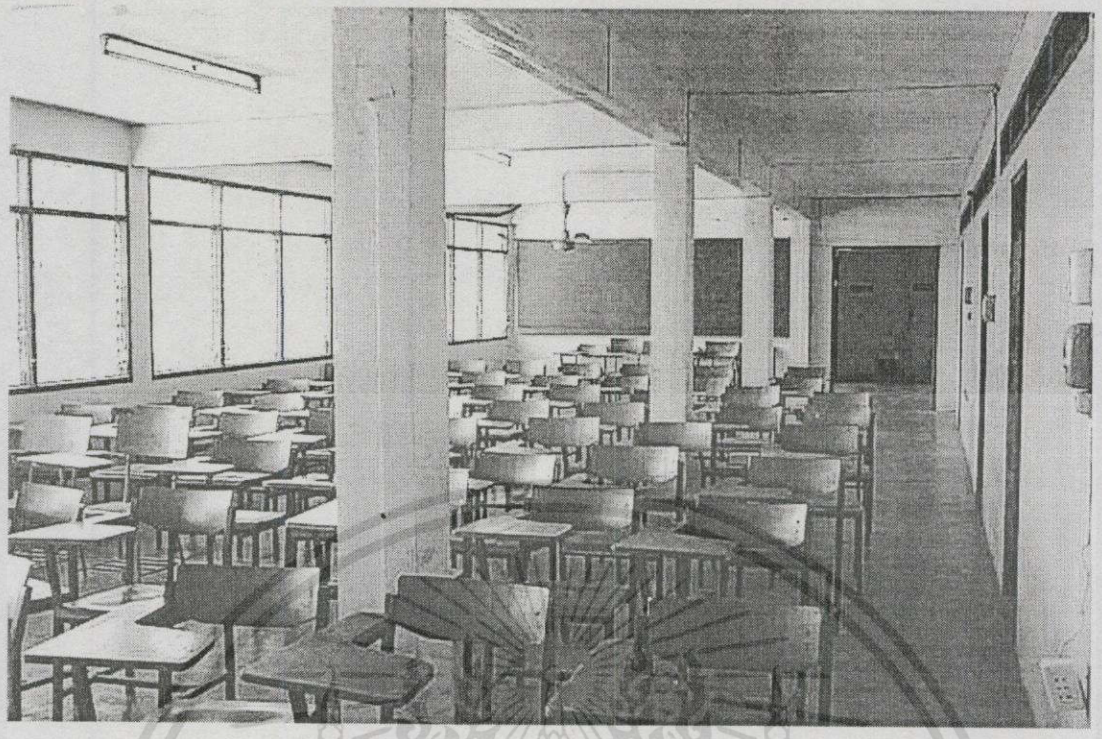

รูปที่ 4.177 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

รูปที่ 4.178 แสดงลักษณะกายภาพห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

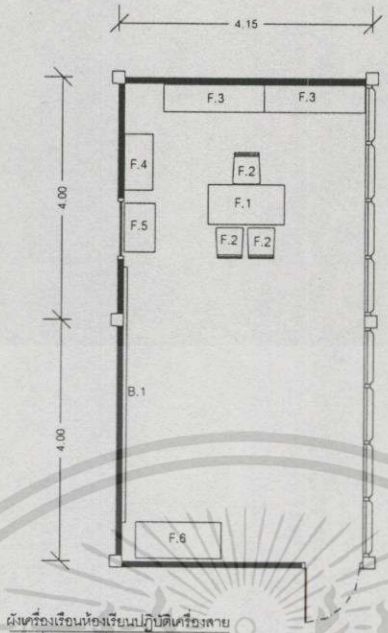
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

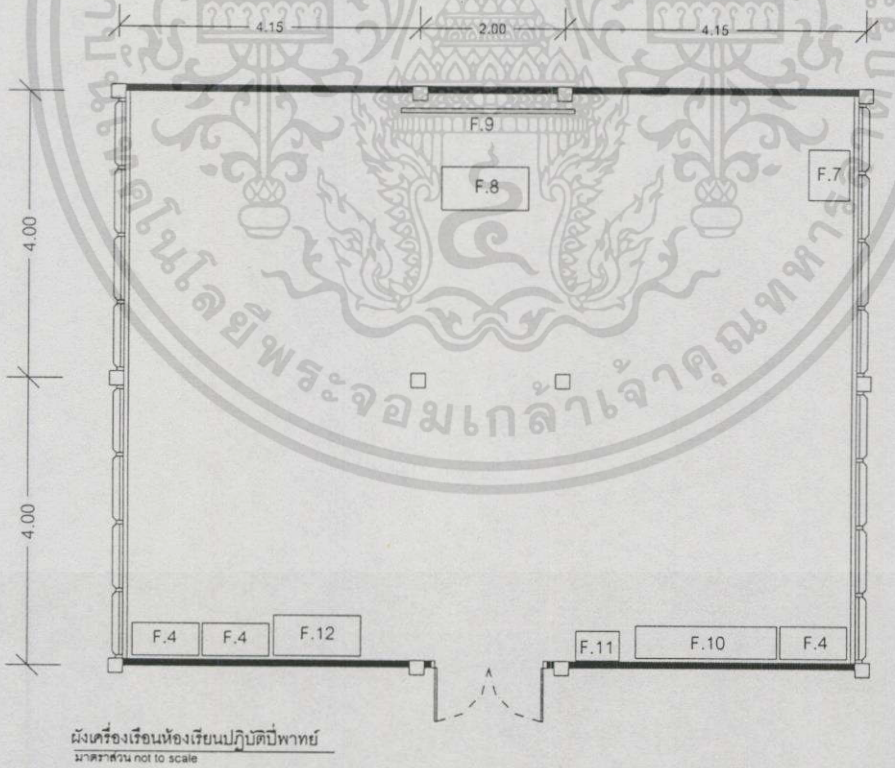
รูปที่ 4.179 แสดงลักษณะห้องบรรยาย อาคาร 13 อาคารภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สำหรับลักษณะเครื่องเรือนภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในส่วนที่เป็นพื้นที่บริเวณโถงซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้ร่วมกัน มีการติดตั้งบอร์ดประชาสัมพันธ์ข่าวสารของภาควิชาฯ มีโต๊ะสำหรับให้นักศึกษาทำงานอยู่บริเวณโถงด้านหน้าห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย โดยมีลักษณะเป็นโต๊ะยาว 2 ตัว และนำเก้าอี้ มาจัดตั้งเรียงโดยรอบโต๊ะยาว (ดูจากรูป 4.169) ส่วนในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์และห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีไทย เครื่องเรือนภายในห้องโดยส่วนใหญ่เป็นเครื่องเรือนในลักษณะลอยตัว (Loose Furniture) มีเครื่องเรือนติดที่ (Build-in Furniture)เป็นบางชิ้น ซึ่งเครื่องเรือนติดที่ที่พบในพื้นที่เรียนดนตรีไทยฯ จะมีลักษณะที่ไม่ซับซ้อน และโดยส่วนมากของเครื่องเรือนมีประโยชน์ใช้สอยเพื่อเก็บเครื่องดนตรี โดยมีตำแหน่งและจำนวนดังแสดงในรูปที่ 4.180,4.181 และตารางที่ 4.22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.180 แสดงผังเครื่องเรือนห้อง 1304 ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

รูปที่ 4.181 แสดงผังเครื่องเรือนห้อง 1301 ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.22 แสดงรายการเครื่องเรือนห้อง 1301 (ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์) และห้อง 1304 (ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย) พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

รหัส	รายการ	ขนาด	จำนวน
F.1	โต๊ะทำงาน	0.64 X 1.25 X 0.78	1
F.2	เก้าอี้	0.45 X 0.45 X 0.80	3
F.3	ตู้เก็บเครื่องดนตรีและเบ็ดเตล็ด	0.45 X 1.65 X 2.15	2
F.4	ตู้เก็บของ	0.42 X 0.96 X 1.83	3
F.5	โต๊ะ (วางขิม)	0.50 X 0.80 X 0.75	1
F.6	ตู้เก็บซอและเบ็ดเตล็ด	0.60 X 1.40 X 1.94	1
F.7	โต๊ะหมู่บูชา	0.56 X 0.70 X 0.95	1
F.8	โต๊ะ	0.60 X 1.20 X 0.76	1
F.9	กระดานไวท์บอร์ด	0.50 X 2.40 X 1.95	1
F.10	ตู้เก็บเครื่องดนตรี (อังกะลุง)	0.46 X 1.95 X 1.90	1
F.11	โต๊ะเลื่อนวางโอเวอร์เฮด	0.42 X 0.60 X 0.69	1
F.12	ตู้	0.57 X 1.20 X 1.85	1
B.1	ราวแขวนอังกะลุง	ยาว 4.20	1

สำหรับเครื่องดนตรีนั้นการจัดเก็บจะเก็บไว้ในห้องเรียนปฏิบัติทั้ง 2 ห้อง โดยแบ่งแยกการการออกตามประเภทของเครื่องดนตรี คือ เครื่องดนตรีประเภทที่อยู่ในวงเครื่องสาย เช่น ซอด้วง,ซออู้ ฯ จะเก็บไว้ภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย ห้อง 1304 ส่วนเครื่องดนตรีประเภทที่ใช้บรรเลงในวงปี่พาทย์ จะเก็บไว้ภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ห้อง 1301 ได้แก่ ระนาดเอก ,ระนาดทุ้ม ฯ แต่มีเครื่องดนตรีบางชนิดที่ถูกเก็บไว้ในพื้นที่ของทั้ง 2 ห้องคือ อังกะลุง และกลองยาว สำหรับชนิด และจำนวน เครื่องดนตรีที่มีอยู่ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ดังแสดงในตารางที่ 4.23 ซึ่งเครื่องดนตรีที่ปรากฏในตาราง มีบางส่วนเป็นเครื่องดนตรีที่รับฝากไว้ จากศูนย์วัฒนธรรม สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.23 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ลำดับ	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	ระนาดเอก	5 ราง	
2	ระนาดทุ้ม	5 ราง	
3	ระนาดเอกเหล็ก	2 ราง	
4	ระนาดทุ้มเหล็ก	2 ราง	
5	ฆ้องวงใหญ่	3 วง	
6	ฆ้องวงเล็ก	3 วง	
7	ฆ้องมอญ	3 วง	
8	ซอด้วง	9 คัน	
9	ซออู้	15 คัน	
10	จะเข้	1 ตัว	
11	ขิม	3 ตัว	
12	กระจับปี่	1 คัน	
13	กลองแขก	2 คู่	
14	ตะโพนไทย	1 ใบ	
15	ตะโพนมอญ	1 ใบ	
16	กลองสองหน้า	1 ใบ	
17	กลองทัด	2 ใบ	
18	เปิงมางคอก	1 คอก	
19	กลองยาว	55 ใบ	
21	กลองตะโพน	1 ชุด	
22	โทนชาตรี	2 ใบ	
23	โทนมโหรี	2 ใบ	
24	โหม่ง 3 ใบ	1 ชุด	
25	โปงลาง	1 ผืน	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.12 พื้นที่เรียนดนตรีไทย โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา(ไทย) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

4.12.1 **หลักสูตร** หลักสูตรดนตรีไทยของ สถาบันราชภัฏนครปฐม เป็น หลักสูตรด้านการศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู(Education Science and Teacher Training) โดยใช้ชื่อว่า หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต (ดนตรีศึกษา) แขนงวิชาดนตรีไทย ประกอบด้วยรายวิชาในหมวดวิชาต่างจำนวน 149 หน่วยกิต ดังนี้คือ

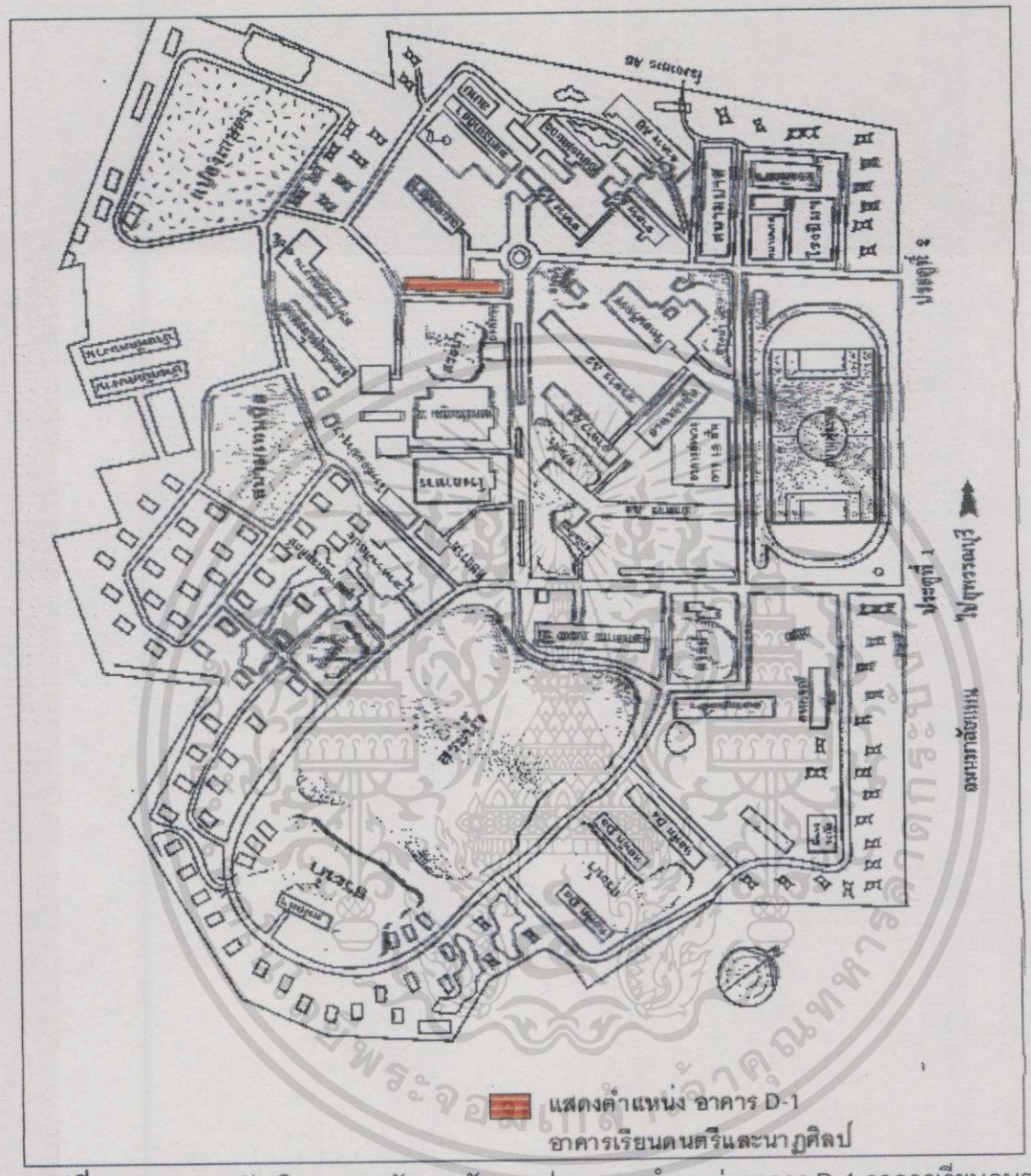
ก. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป	40 หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน	99 หน่วยกิต แบ่งเป็น
- กลุ่มวิชาเอก	64 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาครู	25 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	10 หน่วยกิต
ค. กลุ่มวิชาเลือกเสรี	10 หน่วยกิต

4.12.2 **ลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย** สำหรับพื้นที่เรียนดนตรีไทยของโปรแกรมดังกล่าวซึ่งดำเนินการโดย โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้ใช้พื้นที่บริเวณชั้น 2 ของอาคาร D1 เป็นพื้นที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาด้านปฏิบัติดนตรี ซึ่งอาคารดังกล่าวตั้งอยู่ในบริเวณส่วนในของสถาบัน โดยจากประตูทางเข้าสถาบันฯ สามารถนำรถมาตามถนนเส้นหลักในสถาบันฯ เข้าถึงอาคารได้โดยตรง โดยมีที่ตั้งตั้งอยู่ใกล้กับ บริเวณพื้นที่โรงเรียนอนุบาลสาธิต สถาบันราชภัฏนครปฐม สำหรับลักษณะกายภาพโดยทั่วไปของอาคาร D1 ที่ใช้เป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้น เป็นอาคารขนาด 3 ชั้น มีโครงสร้างแบบเสา-คาน โดยลักษณะทางสัญจรในแต่ละชั้นมีความแตกต่างกัน คือในชั้นที่ 1 จากถนนสามารถเข้าใช้ห้องต่างๆ ภายในอาคารได้โดยตรง และจะมีส่วนโถงบันไดในปีกทั้ง 2 ด้านของอาคาร เพื่อที่จะนำไปสู่ในชั้น 2 และ 3 ในชั้น 2 ลักษณะทางสัญจรจะเป็นลักษณะ Double Loaded Corridor คือ มีทางเดินอยู่ตรงกลางและห้องเรียนจะตั้งอยู่ทั้งสองข้างของทางเดิน ส่วนในชั้นที่ 3 ทางสัญจรจะมีลักษณะแบบ Single Loaded Corridor คือ ห้องเรียนจะตั้งอยู่เพียงด้านเดียวของทางเดิน สำหรับพื้นที่ในอาคาร D1 นั้น ถูกจัดเพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆ ในลักษณะดังนี้คือ

1. ชั้นที่ 1 เป็นห้องบรรยาย 4 ห้อง,ศูนย์เอกสารและตำรา
2. ชั้นที่ 2 ห้องเรียนบรรยายโปรแกรมวิชาดนตรี 2 ห้อง ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย จำนวน1 ห้อง, ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีสากลจำนวน 1 ห้อง,ห้องเรียนปฏิบัติดนตรี 1 ห้อง ห้องพักอาจารย์ และห้องPantry สำหรับอาจารย์ 1 ห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ชั้นที่ 3 ห้องพักอาจารย์โปรแกรมวิชานาฏศิลป์,ห้องเรียนบรรยาย 2 ห้อง

รูปที่ 4.182 แสดงผังบริเวณสถาบันราชภัฏนครปฐม และตำแหน่งอาคาร D-1 อาคารเรียนดนตรีไทยและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โดยในพื้นที่บริเวณชั้น 2 ซึ่งเป็นพื้นที่เรียนของโปรแกรมวิชาด้านดนตรีนั้น จะเป็นพื้นที่ที่ใช้ร่วมกันของนักศึกษาในโปรแกรมวิชาดนตรี และนักศึกษาในโปรแกรมอื่นๆ ที่เรียนในรายวิชาที่อาจารย์ในโปรแกรมเป็นผู้สอนบริการ อาทิเช่น วิชาสุนทรียภาพแห่งชีวิต เป็นต้น ซึ่งจะใช้พื้นที่ของห้องบรรยายร่วมกัน แต่ในส่วนห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยนั้น จะใช้ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย เป็นพื้นที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

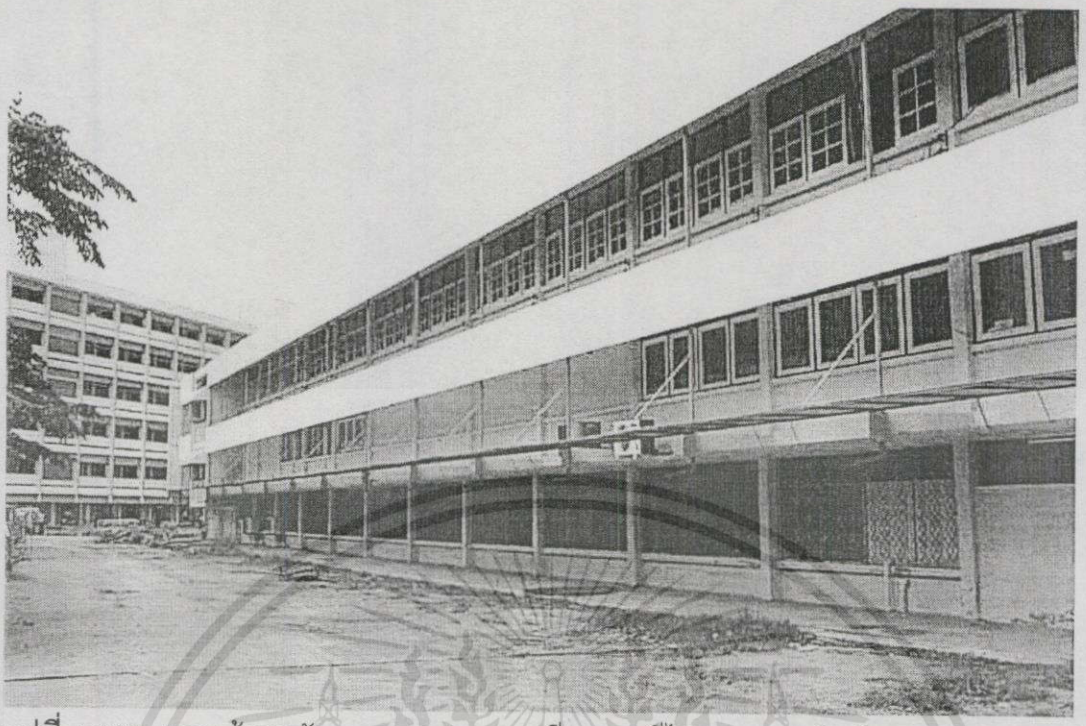

รูปที่ 4.183 แสดงด้านหน้าอาคาร D-1 อาคารเรียนดนตรีและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

รูปที่ 4.184 แสดงด้านข้างอาคาร D-1 อาคารเรียนดนตรีและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

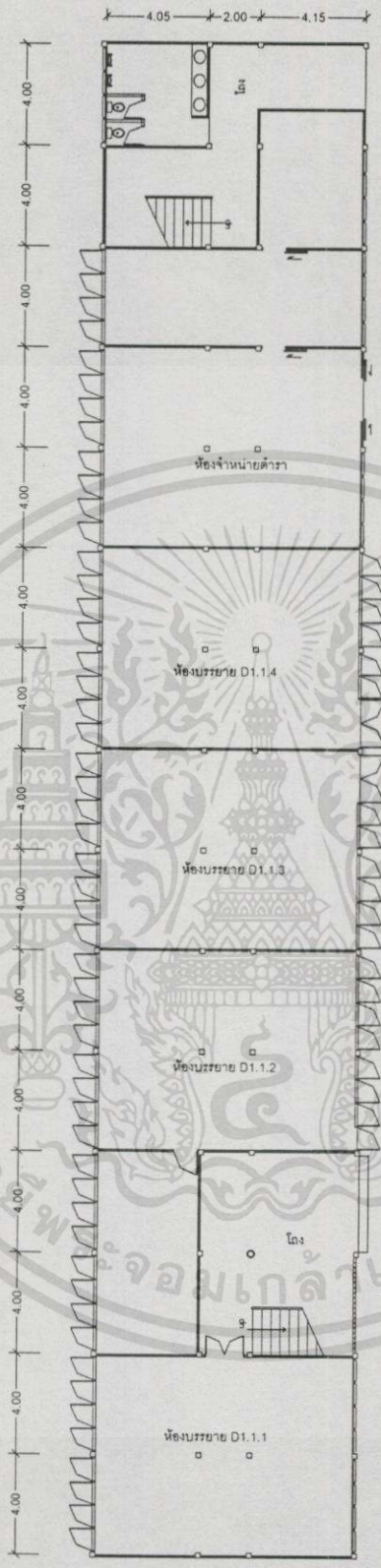

รูปที่ 4.185 แสดงด้านหลังอาคาร D-1 อาคารเรียนดนตรีไทยและนาฏศิลป์ คณะมนุษย - ศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

รูปที่ 4.186 แสดงลักษณะกายภาพโถงบันไดชั้น 1 อาคาร D-1 อาคารเรียนดนตรีไทยและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

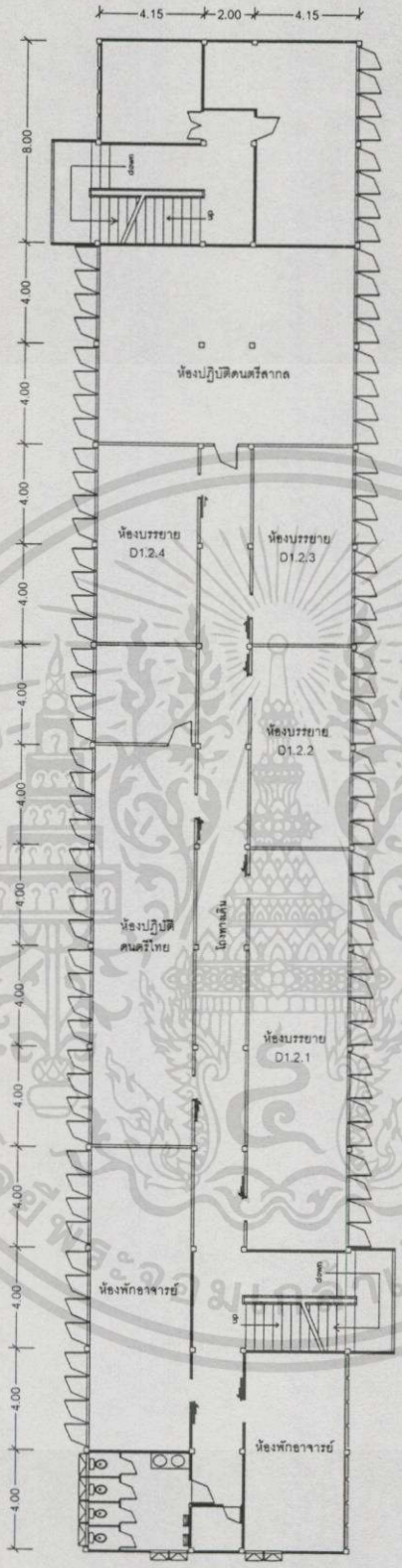
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังพื้นชั้น 1
มาตราส่วน not to scale

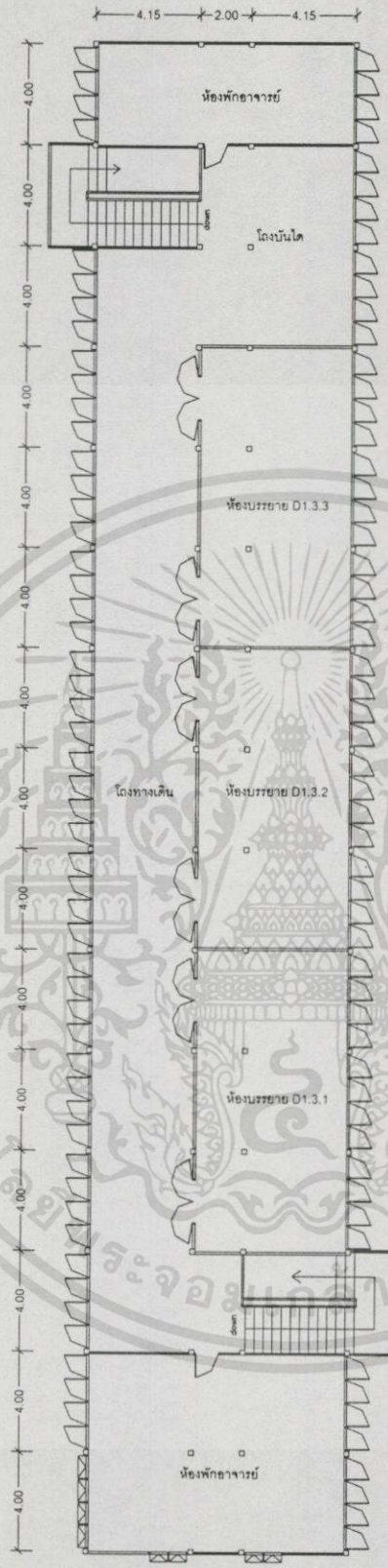
รูปที่ 4.187 แสดงผังพื้นชั้น 1 อาคาร D-1 อาคารเรียนดนตรีและนาฏศิลป์ คณะมนุษย-ศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.188 แสดงผังพื้นชั้น 2 อาคาร D-1 อาคารเรียนดนตรีและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

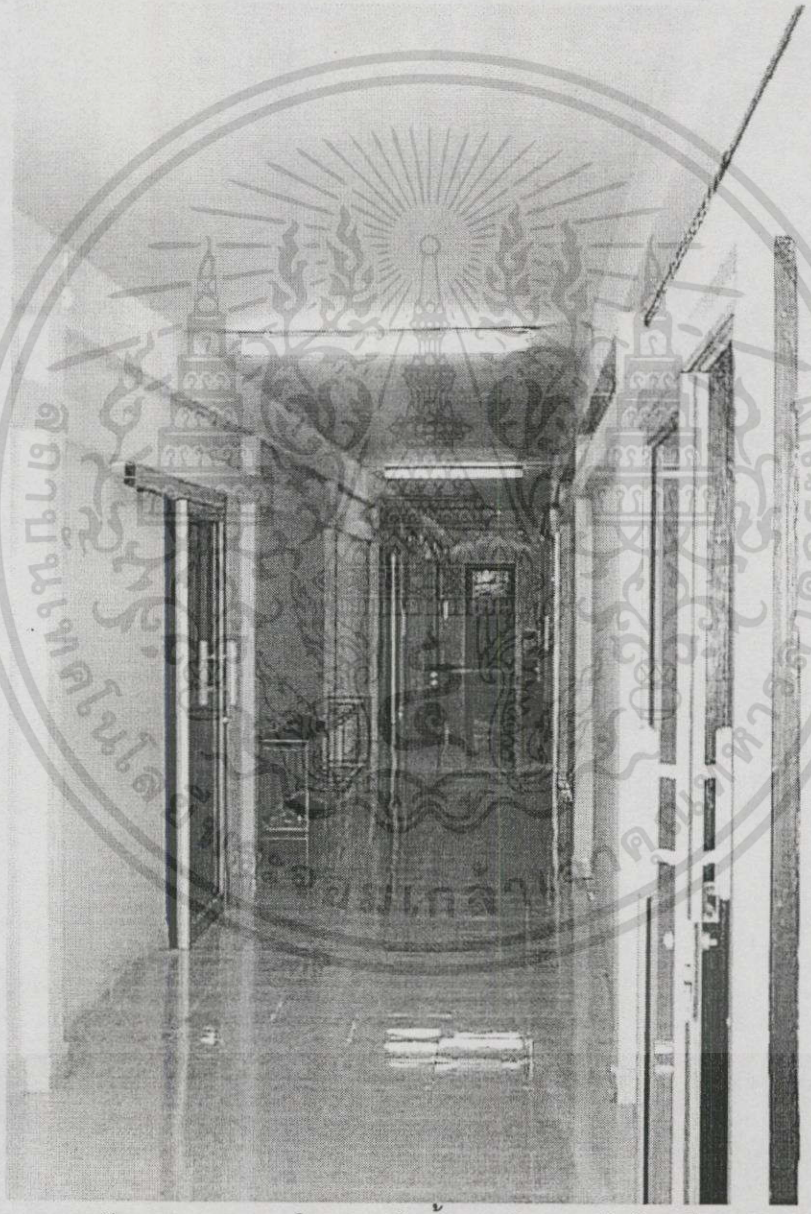

ผังพื้นชั้น 3
มาตราส่วน not to scale

รูปที่ 4.189 แสดงผังพื้นชั้น 3 อาคาร D-1 อาคารเรียนดนตรีไทยและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในบริเวณชั้น 2 พื้นที่ในส่วนโถงทางเดินพื้นปูด้วยกระเบื้องเซรามิค ขนาด 1' x 1' ในส่วนของห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย พื้นปูด้วยกระเบื้องเซรามิค ขนาด 1' x 1' ผนังด้านนอกอาคารในส่วนที่เดิมเป็นหน้าต่างกรอบไม้กรุกระจกใส มีการปรับปรุงโดยกรุปิดด้วยวัสดุแผ่นเรียบแล้วปิดทับด้วยแผ่นอะคูสติกบอร์ด ส่วนผนังด้านอื่นๆ ก็กรุทับด้วยแผ่นอะคูสติกบอร์ด ประตูเป็นประตูบานเลื่อนกรอบอะลูมิเนียมกรุกระจกใส ภายในห้องติดเครื่องปรับอากาศแบบแยกส่วน (Split Type)

รูปที่ 4.190 แสดงลักษณะกายภาพโถงทางเดินชั้น 2 บริเวณหน้าห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย อาคาร D-1 สถาบันราชภัฏนครปฐม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.191 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

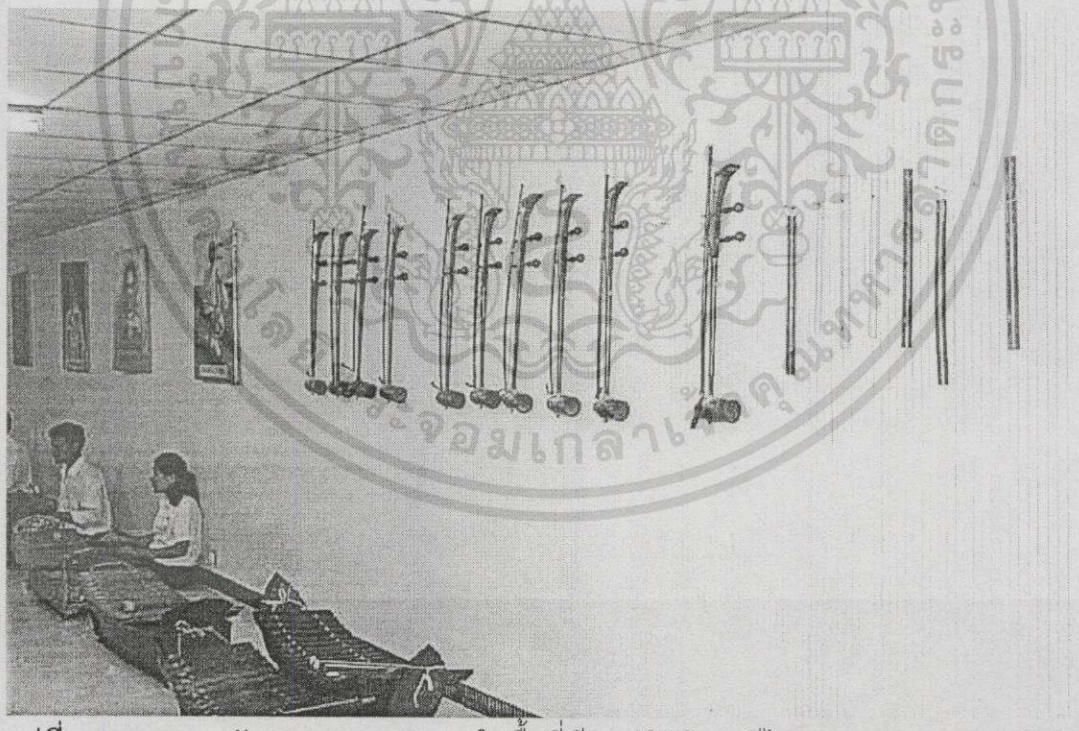

รูปที่ 4.192 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.193 แสดงลักษณะกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

รูปที่ 4.194 แสดงลักษณะกายภาพภายในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับเครื่องเรือนภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษย - ศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม นั้นมีลักษณะเป็นเครื่องเรือนลอยตัว โดยจะวางชิดผนังโดยรอบห้อง ประโยชน์ใช้สอยมีทั้งเพื่อใช้เก็บเครื่องดนตรี ,เป็นโต๊ะหมู่บูชา และโต๊ะสำหรับใช้วางอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ สำหรับลักษณะการจัดวาง และประเภทของเครื่องเรือนดังแสดงในรูปที่ 4.195 และตารางที่ 4.24

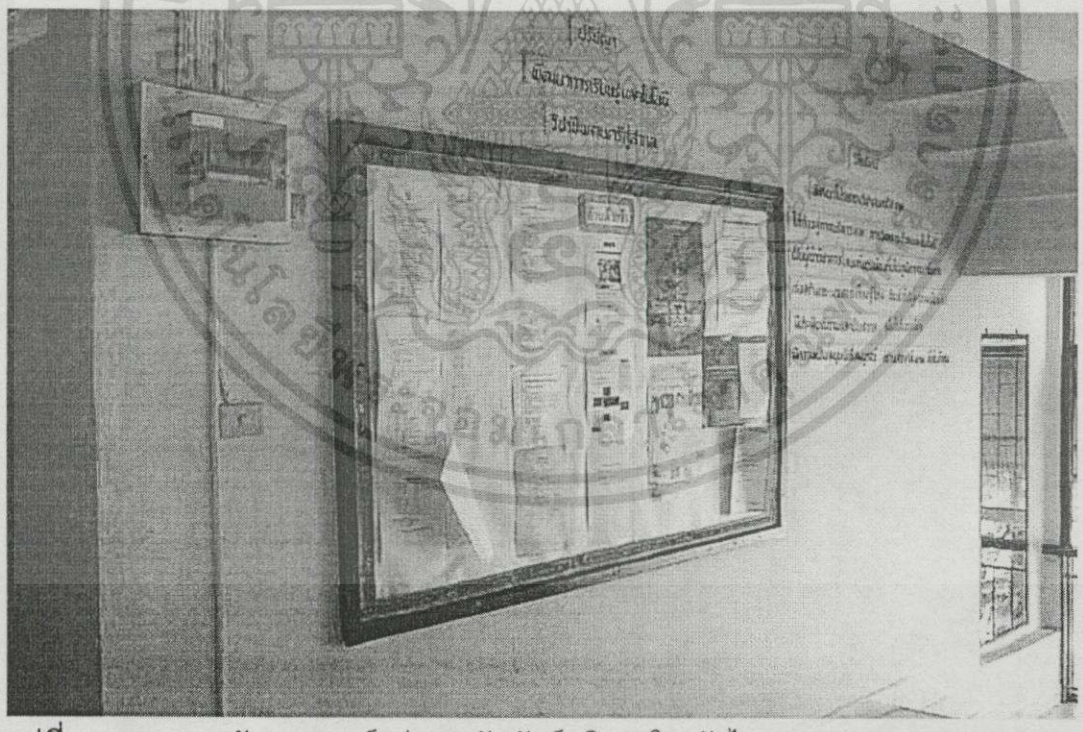
รูปที่ 4.195 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษย-ศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.24 แสดงรายการเครื่องเรือนของห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

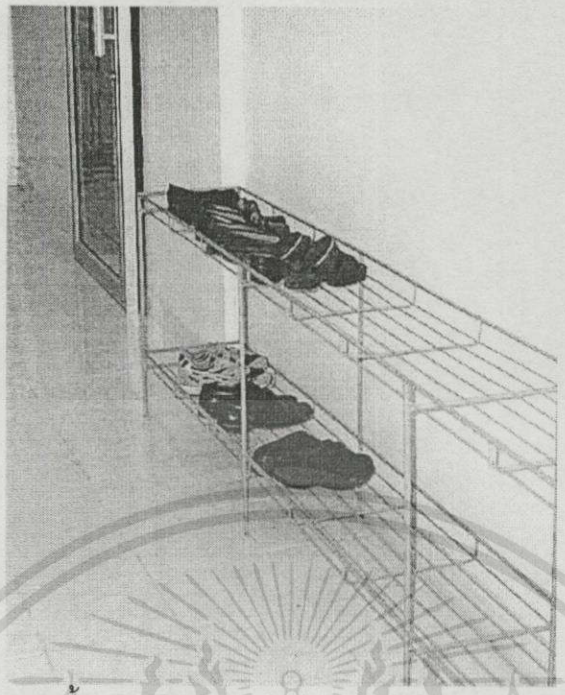
รหัส	รายการ	ขนาด	จำนวน
F.1	โต๊ะหมู่บูชาเล็ก	0.50 X 0.55 X 0.76	1
F.2	โต๊ะ	0.90 X 1.57 X 0.75	2
F.3	โต๊ะหมู่บูชา	0.56 X 0.70 X 0.92	1
F.4	ชั้นวางเครื่องดนตรี	0.35 X 3.60 X 1.45	1
F.5	ตู้เหล็กเก็บของ	0.46 X 0.90 X 1.84	1
F.6	โต๊ะวางโสตทัศนูปกรณ์	0.61 X 1.07 X 0.77	1
F.7	เก้าอี้	0.45 X 0.45 X 0.80	1

นอกจากเครื่องเรือนภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยที่ปรากฏในรูปที่ 4.195 ในบริเวณโถงทางเดินยังมีเครื่องเรือนที่ใช้ร่วมกัน คือ บอร์ดประชาสัมพันธ์ และ ชั้นวางรองเท้า ลักษณะดังแสดงในรูปที่ 4.196 และ 4.197

รูปที่ 4.196 แสดงลักษณะบอร์ดประชาสัมพันธ์ บริเวณโถงบันได อาคาร D-1 คณะมนุษย - ศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.197 แสดงลักษณะชั้นวางรองเท้า หน้าห้องเรียน อาคาร D-1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

รูปที่ 4.198 แสดงลักษณะห้องเรียนบรรยาย ของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา อาคาร D-1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในส่วนของเครื่องดนตรี การเก็บเครื่องดนตรีภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย พื้นที่เรียนดนตรีไทย มีทั้งการวางไว้ที่พื้น,เก็บไว้บนชั้น และแขวนผนัง โดยเฉพาะการแขวนไว้ที่ผนังจะเป็นเครื่องดนตรีประเภทซอ (ดังแสดงในรูปที่ 4.194) สำหรับชนิดและจำนวนของเครื่องดนตรีจากการสำรวจของผู้วิจัยดังแสดงในตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 ตารางแสดงรายการเครื่องดนตรี (จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม (10 ก.ค.43)

ลำดับ	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	ระนาดเอก	2 ราง	
2	ระนาดทุ้ม	3 ราง	
3	ระนาดเอกเหล็ก	3 ราง	
4	ระนาดทุ้มเหล็ก	2 ราง	
5	ฆ้องวงใหญ่	3 วง	
6	ฆ้องวงเล็ก	2 วง	
7	ซอด้วง	9 คัน	
8	ซออู้	9 คัน	
9	จะเข้	5 ตัว	
10	ขิม	6 ตัว	
11	กลองแขก	4 คู่	
12	ตะโพนไทย	2 ใบ	
13	ตะโพนมอญ	1 ใบ	
14	โทนมโหรี	2 ใบ	
15	รำมะนา	2 ใบ	
16	เปิงมางคอก	1 คอก	
17	กลองตะโพน	1 ชุด	
18	โหม่ง 3 ใบ	1 ชุด	
19	ขลุ่ย	6 เลา	
20	อังกะลุง	46 ตัว	
21	กลองชาตรี	2 ใบ	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.13 พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของภาควิชานาฏศิลป์และดุริยางค์ศึกษา คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ศูนย์กลางคลองหก จ.ปทุมธานี

4.13.1 **หลักสูตร** สำหรับหลักสูตรของคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ นั้นในปัจจุบันมีการเปิดสอนทั้งหลักสูตรในลักษณะ ศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู(Education Science and Teacher Training) และ กลุ่มวิชาวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine and Applied Arts) โดยมีหลักสูตรด้านดนตรีไทยดังนี้

1. ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ดุริยางค์ไทย)
2. ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (คีตศิลป์ไทย)
3. ศิลปบัณฑิต (ดนตรีไทย)

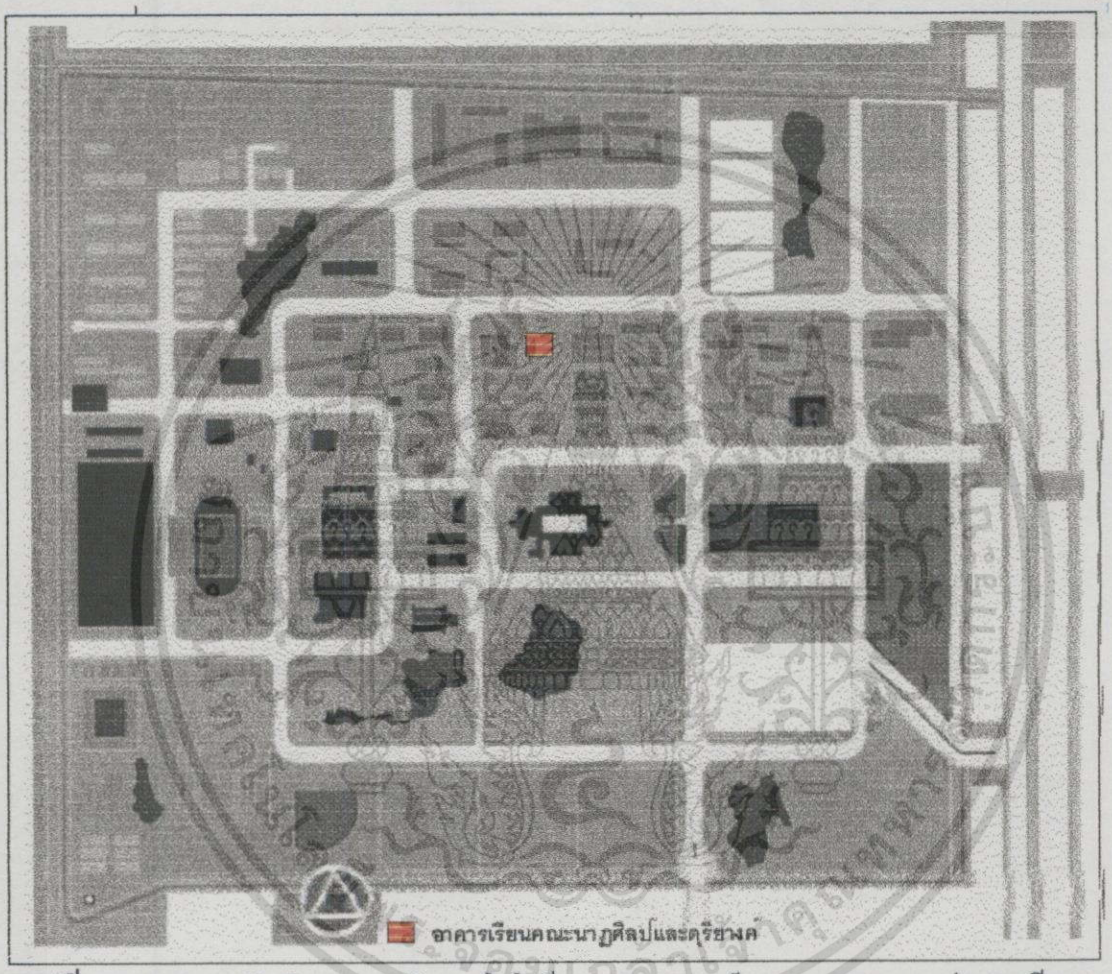
โดยหลักสูตรต่างๆ จะประกอบด้วยรายวิชาต่างเป็นจำนวน 144 หน่วยกิต โดยมีรายละเอียดดังนี้

ก.หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป	32 หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะ	102 หน่วยกิต แบ่งเป็น
- วิชาพื้นฐาน	40 หน่วยกิต
- วิชาเฉพาะสาขา	40 หน่วยกิต
- วิชาเลือกเฉพาะ	22 หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	10 หน่วยกิต

สำหรับในปัจจุบันนั้นหลักสูตร ศึกษาศาสตร์บัณฑิต ในสาขาดุริยางค์ไทย และ คีตศิลป์ไทย อยู่ในการดูแลและดำเนินการของภาควิชา นาฏศิลป์และดุริยางค์ศึกษา ส่วนหลักสูตรศิลปบัณฑิต ในสาขา ดนตรีไทย อยู่ในการดูแลและดำเนินการของภาควิชาดุริยางค์ไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.13.2 ลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย สำหรับพื้นที่เรียนดนตรีไทยของ คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลนั้น ใช้พื้นที่ของอาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์กลางคลองหก จ.ปทุมธานี โดยอาคารดังกล่าวอยู่ในบริเวณเดียวกับอาคารเรียนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ การเข้าถึงอาคารสามารถนำพาหนะเข้าถึงอาคารได้โดยตรง

รูปที่ 4.199 แสดงผังบริเวณสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ศูนย์กลาง คลองหก จ.ปทุมธานี และตำแหน่งอาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์

อาคารเรียนของคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ เป็นอาคารที่มีการสร้างเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนด้านดนตรีและนาฏศิลป์โดยเฉพาะ ซึ่งการก่อสร้างอาคารแล้วเสร็จและเริ่มมีการเข้าใช้งานประมาณ 2 ปี ซึ่งความสมบูรณ์ในด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกกำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการจัดหา และหน่วยงานต่างๆ ในบางหน่วยงานได้แก่ ภาควิชานาฏศิลป์ และภาควิชาการแสดง ในปัจจุบันยังไม่ได้มีการรับนักศึกษา จึงทำให้อาคารเรียนยังมีการใช้พื้นที่ไม่เต็มพื้นที่ของอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

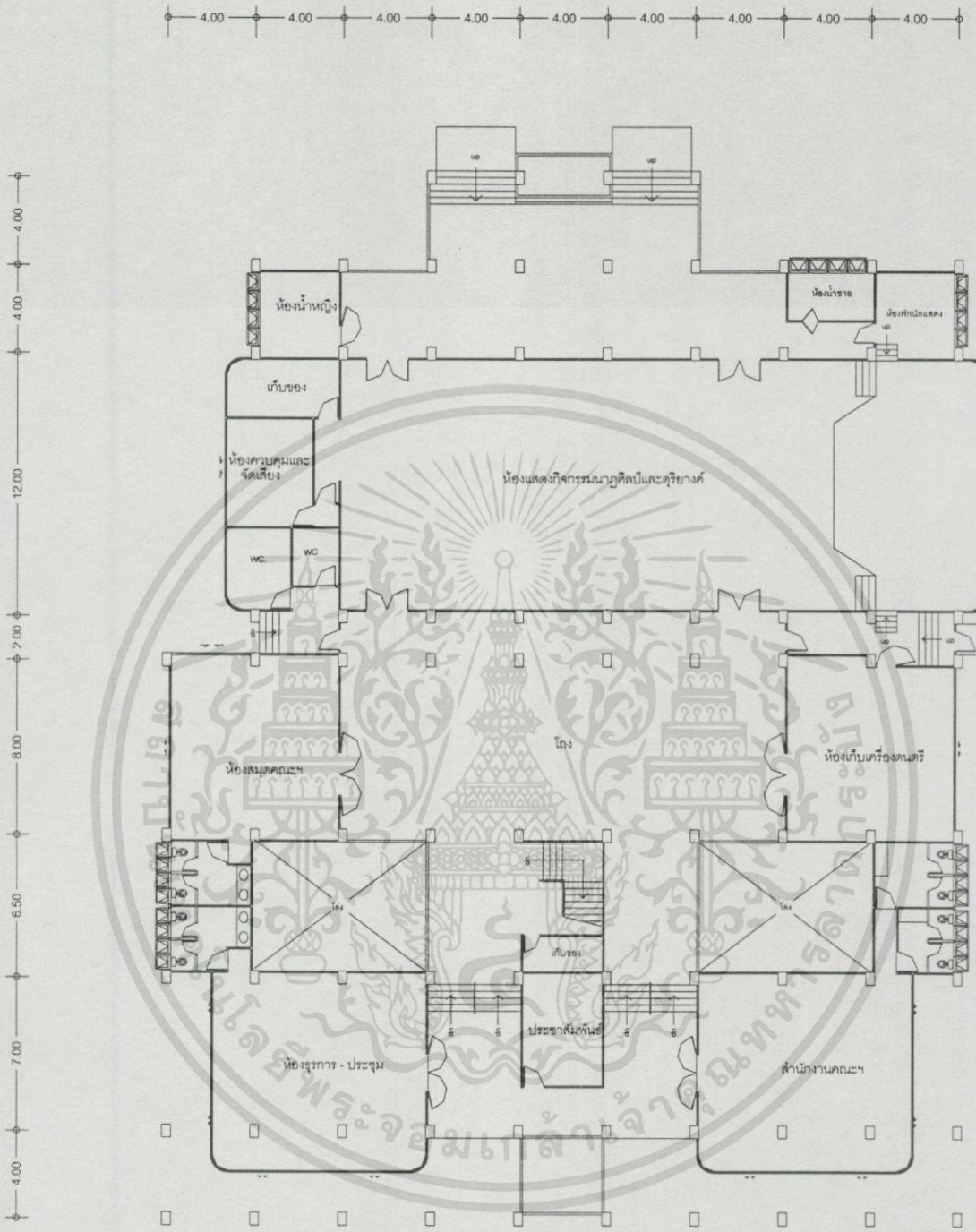

รูปที่ 4.200 แสดงลักษณะด้านหน้าอาคารคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

รูปที่ 4.201 แสดงลักษณะด้านข้างอาคารคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

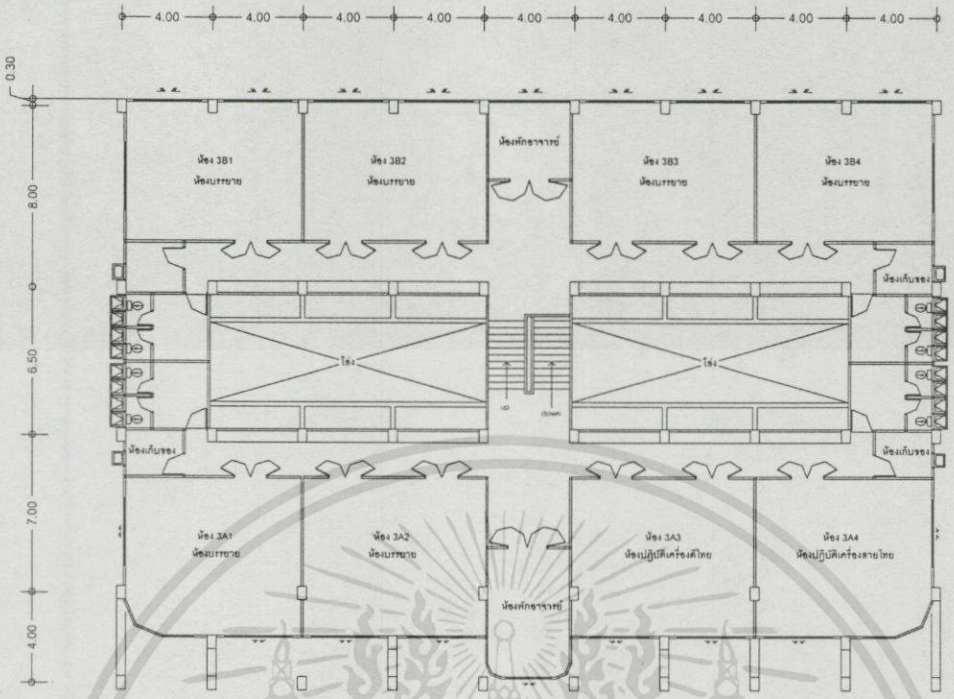

ผังพื้นชั้น 1

มาตราส่วน not to scale

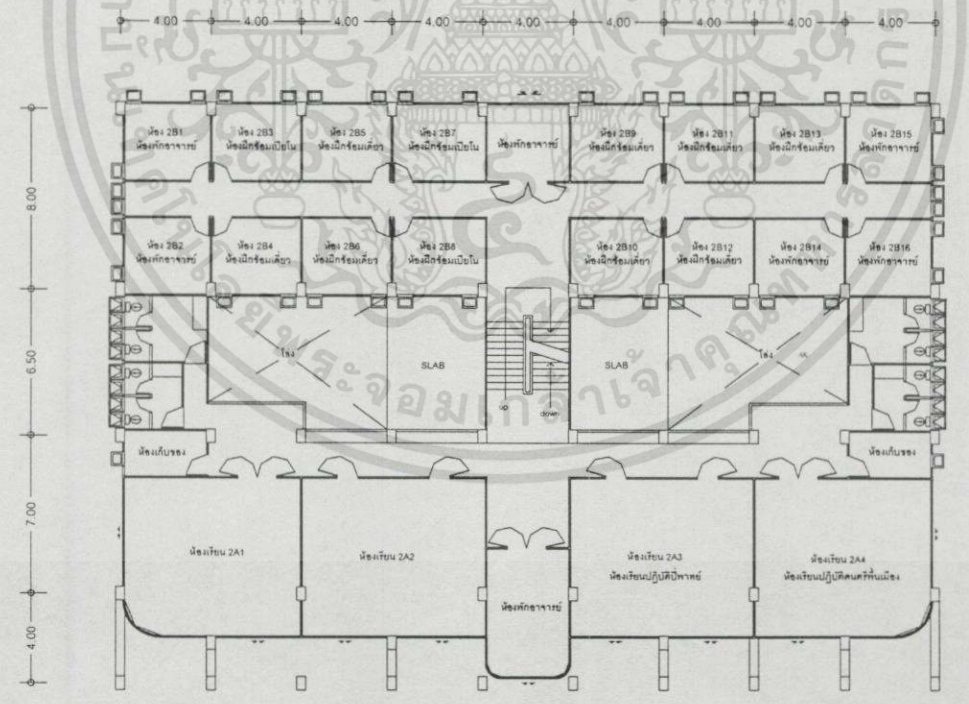
รูปที่ 4.202 แสดงผังพื้นชั้น 1 อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ศูนย์กลาง คลองหก จ.ปทุมธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังพื้นชั้น 3

มาตราส่วน not to scale

ผังพื้นชั้น 2

มาตราส่วน not to scale

รูปที่ 4.203 แสดงผังพื้นชั้น 2 และชั้น 3 อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ศูนย์กลาง คลองหก จ.ปทุมธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ เป็นอาคาร 3 ชั้น โครงสร้างแบบเสา-คาน ลักษณะของอาคารเป็นอาคารโครงสร้าง ค.ส.ล. ผนังเป็นวัสดุก่อฉาบเรียบ การจัดประโยชน์ใช้สอยของพื้นที่ในอาคารในปัจจุบัน(2543) มีดังนี้

1. ชั้นที่ 1 สำนักงานคณะฯ ,ห้องสมุดคณะฯ,ห้องเก็บเครื่องดนตรี,ห้องแสดงกิจกรรมนาฏศิลป์และดุริยางค์
2. ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์,ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีพื้นเมือง,ห้องเรียนนาฏศิลป์,ห้องฝึกซ้อมปฏิบัติเดี่ยว จำนวน 11 ห้อง,ห้องพักอาจารย์
3. ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องตีไทย,ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายไทย,ห้องเรียนบรรยาย จำนวน 6 ห้อง

ในส่วนพื้นที่เรียนดนตรีไทย ของคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วยพื้นที่ของห้องเรียนปฏิบัติด้านดนตรีไทย 4 ห้องเป็นหลัก คือ ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์,ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีพื้นเมือง, ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องตีไทย และห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายไทย

สำหรับลักษณะทางกายภาพโดยทั่วไปของอาคาร เป็นอาคารที่ใช้ทางสัญจรในแนวดิ่งแบบ Core Plan โดยใช้บันไดเป็นทางสัญจรหลักในทางสัญจรแนวดิ่ง ซึ่งมีเพียงบันไดเดียวในบริเวณชั้น 2 และชั้น 3 ซึ่งเป็นส่วนที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน มีทางสัญจรแนวราบในแบบ Single Loaded Corridor ยกเว้นในบริเวณห้องซ้อมเดี่ยวและห้องพักอาจารย์ที่เป็นแบบ Double Loaded Corridor ในบริเวณหน้าห้องเรียนที่มีระบบทางเดินแบบ Single Loaded Corridor จะมีม้านั่งซึ่งได้ทำให้เป็นส่วนหนึ่งของพนักระเบียงอยู่ด้านหน้าทุกห้อง

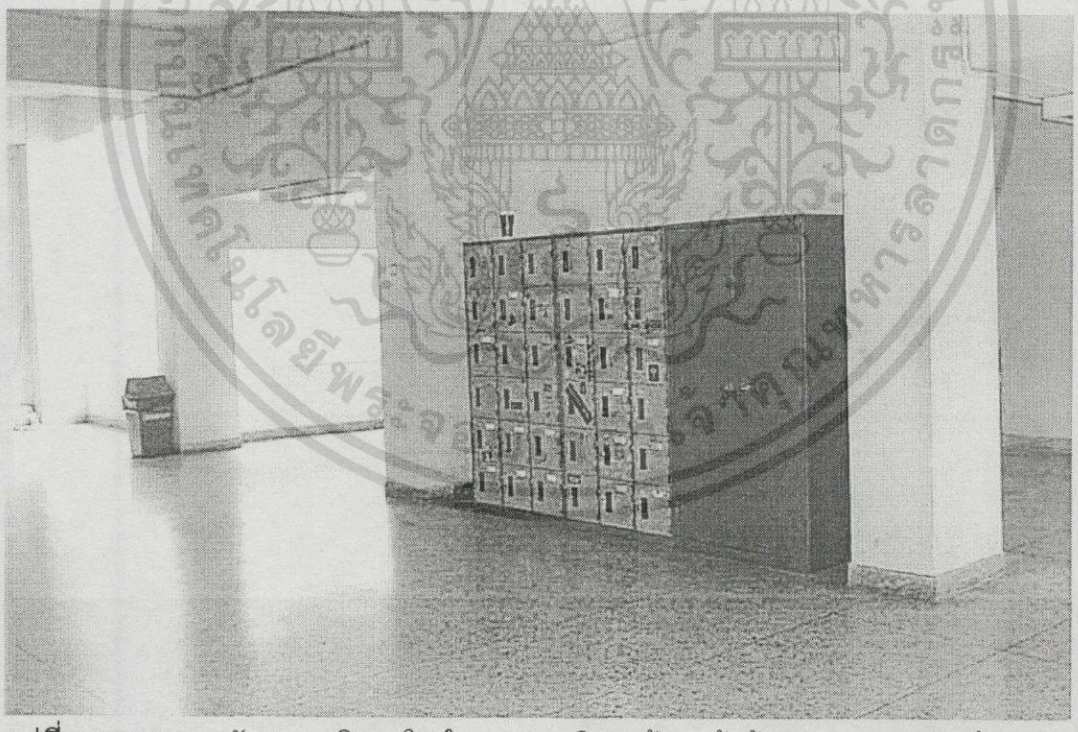
สำหรับลักษณะทางกายภาพภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ทั้ง 4 ห้องนั้น ลักษณะโดยทั่วไป พื้นปูกระเบื้องยาง ผนังเป็นวัสดุก่อฉาบเรียบทาสี ในส่วนของห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ และห้องเรียนปฏิบัติเครื่องตีไทย จะมีผนังหนึ่งด้านที่เป็นช่องหน้าต่างกระจกใส แต่ในส่วนห้องเรียนปฏิบัติดนตรีพื้นเมืองและห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายไทย จะมีผนังสองด้านที่มีช่องแสงกระจกใส จึงทำให้สามารถรับแสงธรรมชาติได้มากกว่า ประตูจะเป็นประตูบานเปิดเดี่ยว มีช่องกระจกขนาดเล็กอยู่ทุกบาน

สำหรับเครื่องเรือนนั้นในปัจจุบันยังไม่มีการใช้เครื่องเรือนในห้องเรียน ซึ่งเท่าที่ปรากฏจะมีเพียงกระดานไวท์บอร์ด และชั้นวางของ ซึ่งตั้งอยู่ภายในห้องปฏิบัติเครื่องสาย ในส่วนการใช้เครื่องปรับอากาศ มีติดตั้งในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายไทย และห้องเรียนปฏิบัติดนตรีพื้นเมือง โดยเป็นเครื่องปรับอากาศแบบแยกส่วน (Split Type)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.204 แสดงลักษณะบริเวณโถงทางเข้าอาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ศูนย์กลาง คลองหก จ.ปทุมธานี

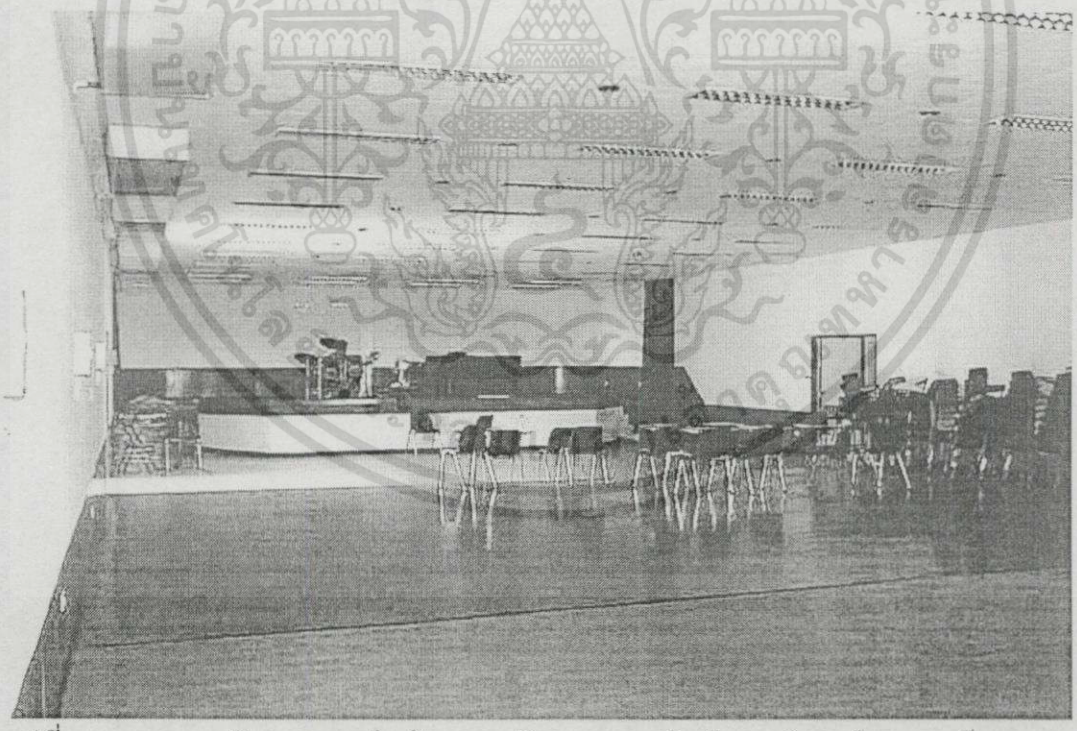

รูปที่ 4.205 แสดงลักษณะบริเวณโถงในอาคาร บริเวณด้านหน้าห้องสมุดคณะฯและห้องแสดงกิจกรรมนาฏศิลป์และดุริยางค์ อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

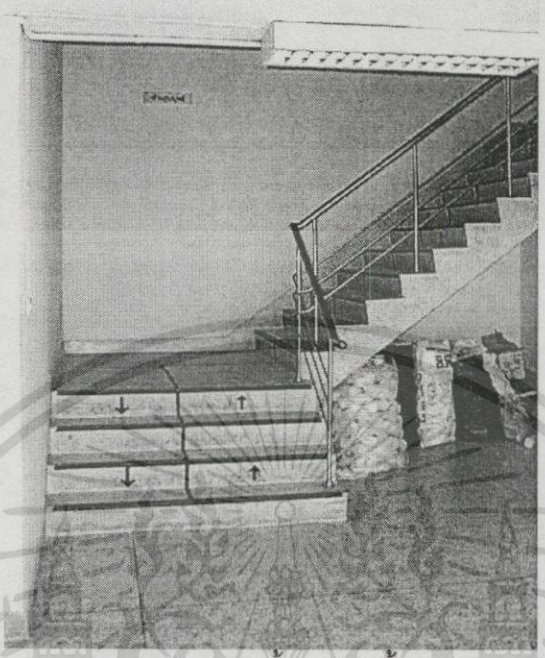

รูปที่ 4.206 แสดงลักษณะบริเวณโถงในอาคาร บริเวณด้านหน้าห้องสมุดคณะฯ และห้องแสดงกิจกรรมนาฏศิลป์และดุริยางค์ อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์

รูปที่ 4.207 แสดงลักษณะภายในห้องแสดงกิจกรรมนาฏศิลป์และดุริยางค์ อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

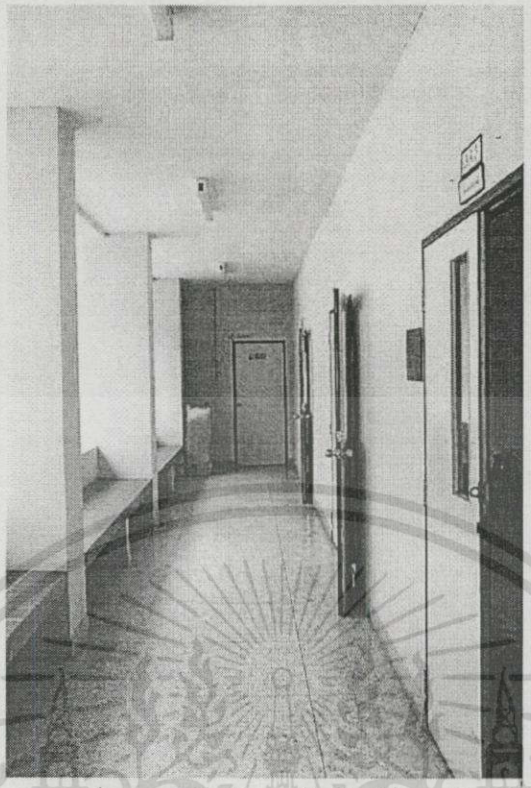

รูปที่ 4.208 แสดงลักษณะบริเวณบันได จากชั้น 1 ไปสู่ชั้น 2 ของอาคาร อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

รูปที่ 4.209 แสดงลักษณะบริเวณโถงบันไดชั้น 3 อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

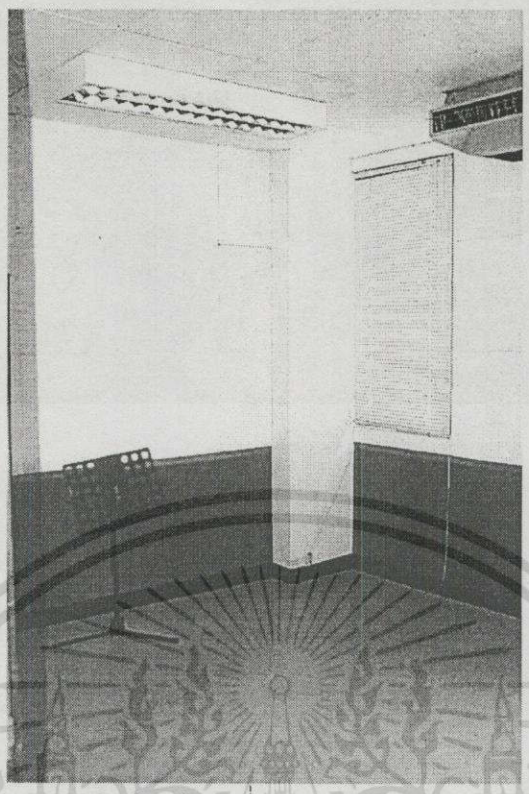

รูปที่ 4.210 แสดงลักษณะระเบียงทางเดินด้านหน้าห้องเรียนปฏิบัติปีพาทย์ อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

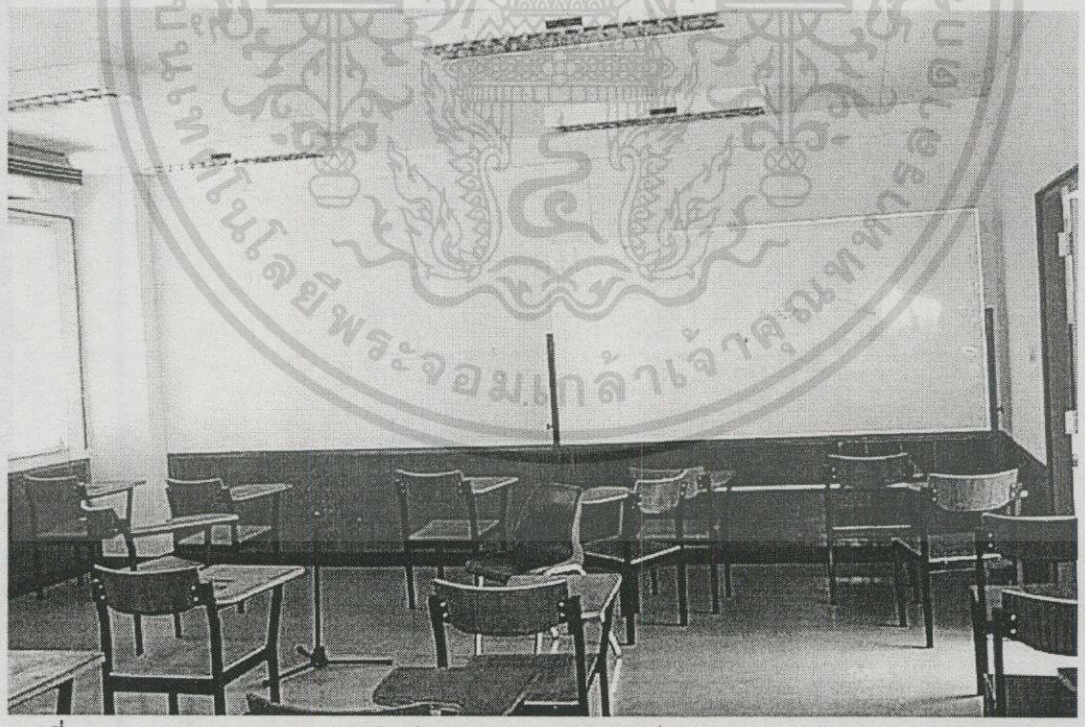

รูปที่ 4.211 แสดงลักษณะโถงทางเดิน ด้านหน้าห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยว(Practice Room) ชั้น 2 อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

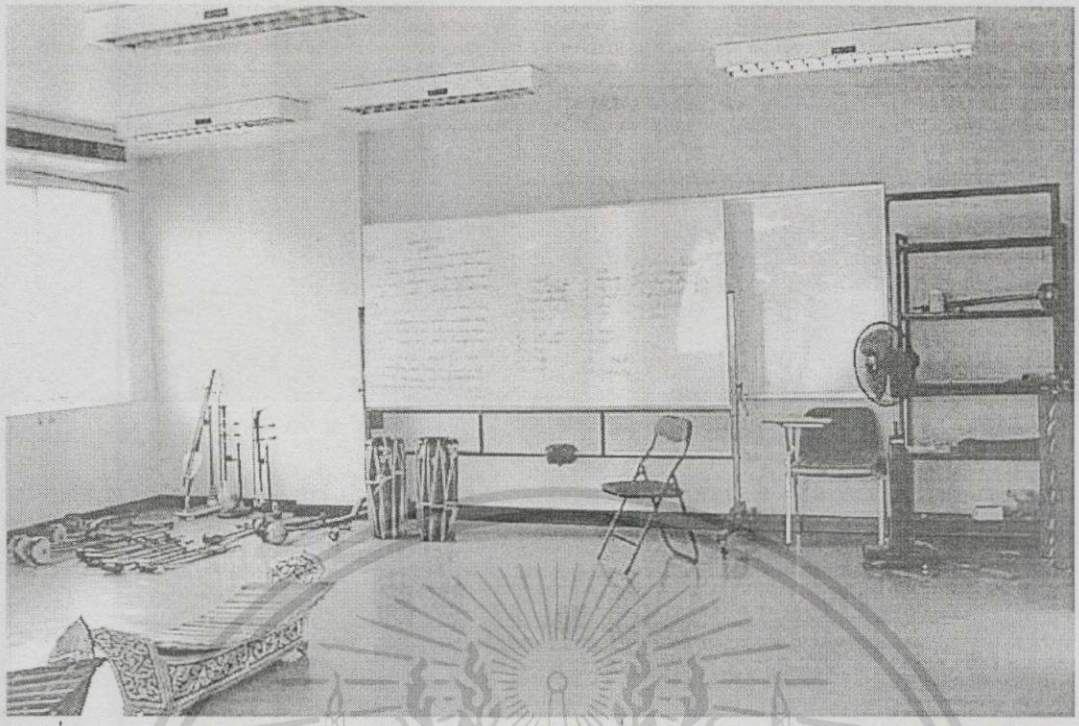

รูปที่ 4.212 แสดงลักษณะภายในห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

รูปที่ 4.213 แสดงลักษณะภายในห้องบรรยาย อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

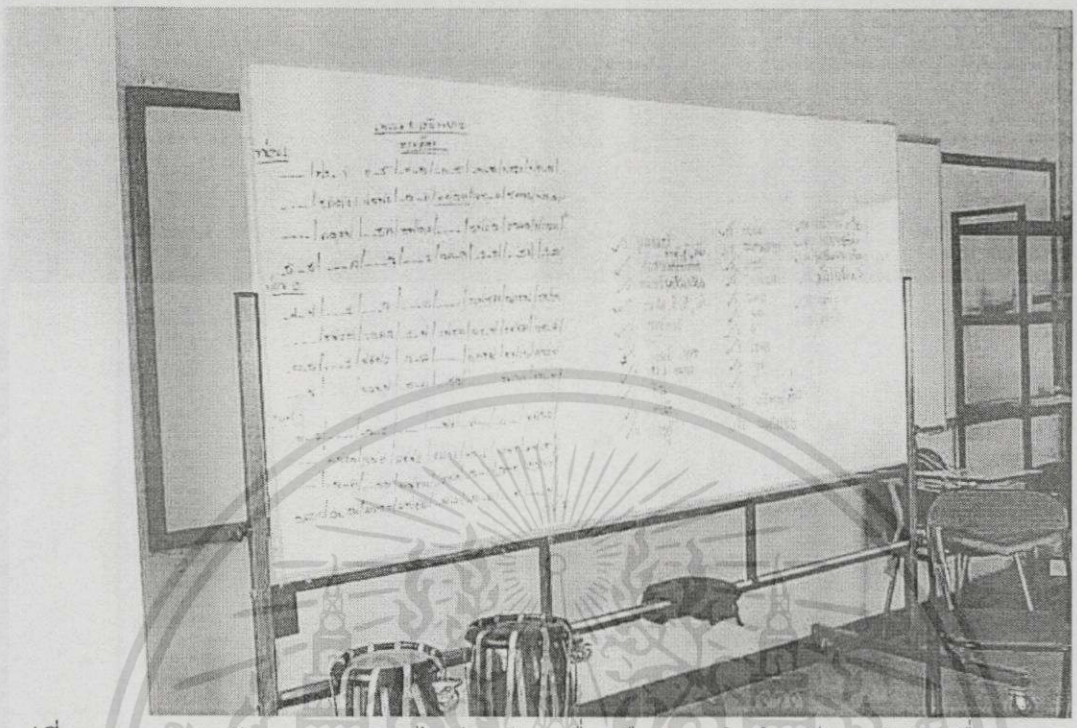

รูปที่ 4.214 แสดงลักษณะภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

รูปที่ 4.215 แสดงลักษณะภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

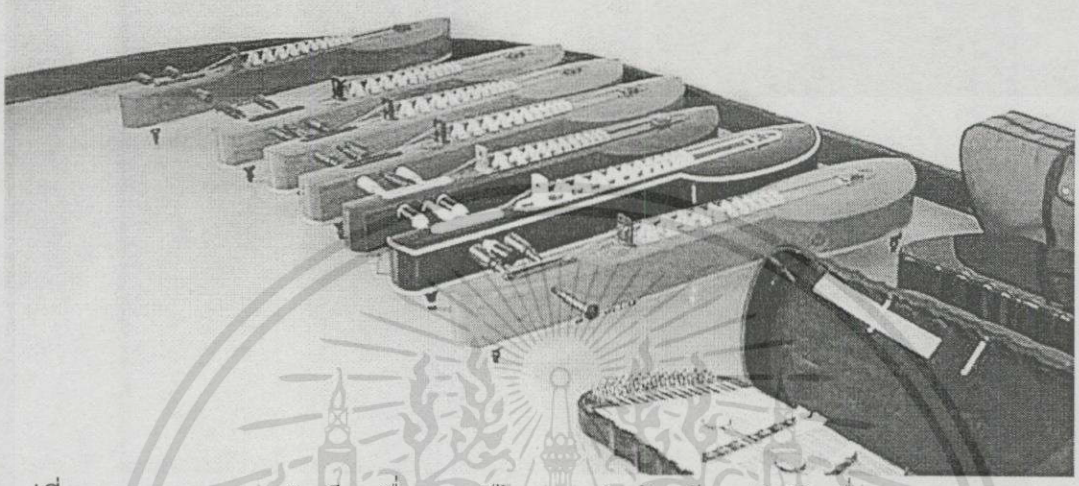

รูปที่ 2.216 แสดงลักษณะกระดานไวท์บอร์ด เครื่องเรือนภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

รูปที่ 2.217 แสดงลักษณะชั้นวางของ เครื่องเรือนภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

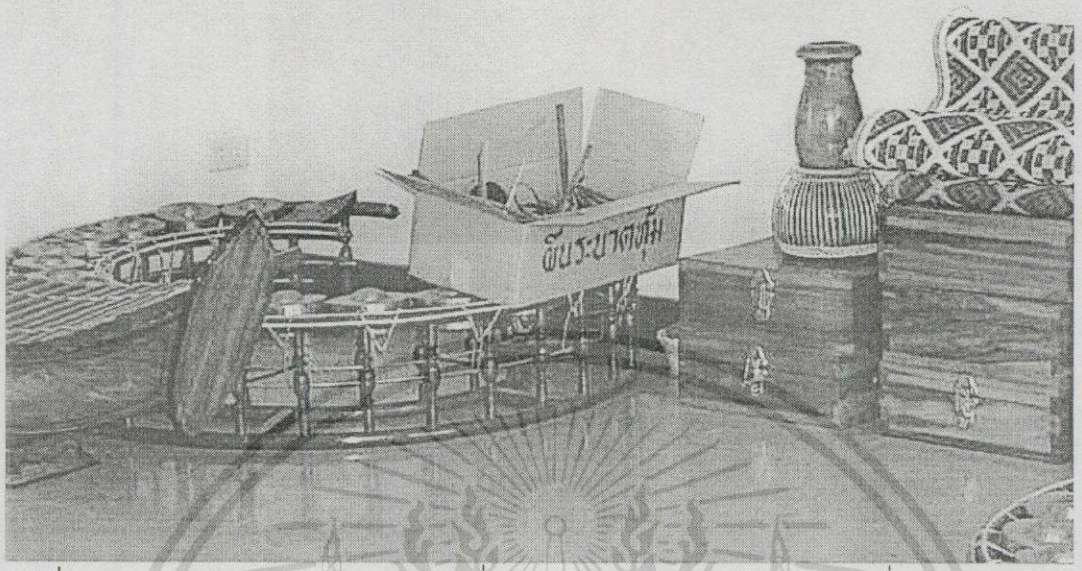

รูปที่ 4.218 แสดงการจัดเก็บเครื่องดนตรีไทย ภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

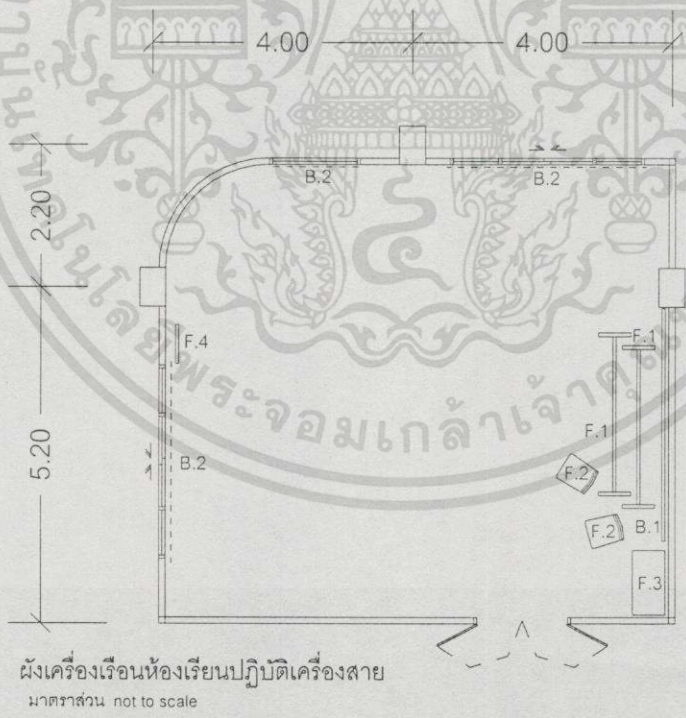

รูปที่ 4.219 แสดงลักษณะการจัดเก็บเครื่องดนตรี ภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องตี อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.220 แสดงลักษณะการจัดเก็บเครื่องดนตรี ภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องตี อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

รูปที่ 4.221 แสดงผังเครื่องเรือนห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.26 แสดงรายการเครื่องเรือนของห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

รหัส	รายการ	ขนาด	จำนวน
F.1	กระดานไวท์บอร์ด	0.50 X 2.40 X 1.80	2
F.2	เก้าอี้	0.45 X 0.45 X 0.75	2
F.3	ชั้นวางของ	0.50 X 1.00 X 1.80	1
F.4	กระจกเงา	0.05 X 0.60 X 0.80	1
B.1	กระดานไวท์บอร์ด	0.05 X 3.60 X 1.20	1
B.2	ม่านปรับแสงสลิมไบลด์		3 ชุด

นอกจากเครื่องเรือนดังที่ปรากฏในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายแล้วนั้น ในห้องเรียนปฏิบัติอื่นๆ จะมีเพียงกระดานไวท์บอร์ดติดที่ (B.1) และม่านปรับแสง (B.2) เหมือนห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสายเท่านั้น สิ่งที่มีเพิ่มเติมในห้องเรียนปฏิบัติอื่นๆ จะเป็นเพียง เสื่อ,หรือวัสดุปูสำหรับรองนั่ง เช่น เบาะรองนั่งเท่านั้น

รูปที่ 4.222 แสดง เสื่อ และเบาะรองนั่ง ภายในห้องเรียนปฏิบัติเครื่องตี อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับเครื่องดนตรีนั้น โดยทั้งหมดยังจัดวางไว้ที่พื้นดังแสดงในรูปที่ 4.218 และ 4.219 ส่วนชนิดและจำนวนดังแสดงในตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 แสดงรายการเครื่องดนตรี(จากการสำรวจของผู้วิจัย) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ลำดับ	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	ระนาดเอก	4 ราง	
2	ระนาดทุ้ม	5 ราง	
3	ระนาดเอกเหล็ก	5 ราง	
4	ระนาดทุ้มเหล็ก	5 ราง	
5	ฆ้องวงใหญ่	5 วง	
6	ฆ้องวงเล็ก	4 วง	
7	ซอด้วง	7 คัน	
8	ซออู้	9 คัน	
9	ซอสามสาย	1 คัน	
10	จะเข้	8 ตัว	
11	ขิม	4 ตัว	
12	กลองแขก	1 คู่	
13	ตะโพนไทย	2 ใบ	
14	โทนชาตรี	1 ใบ	
15	กลองทัด	5 ใบ	
16	กลองยาว	10 ใบ	
17	ฉิ่ง	17 ตัว	ใหญ่ 6,เล็ก 5
18	สะล้อ	11 คัน	
19	แคน	5 เต้า	
20	โหวด	3 อัน	
21	กลอง	4 ตัว	
22	ฆ้องคู่	1 ชุด	
23	โปงลาง	2 ผืน	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5
การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

5.1.1 ลักษณะโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นั้นได้จากเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ประเภท "แบบสอบถาม" โดยแจกให้กับนักศึกษา ที่เรียนในวิชาเอกด้านดนตรีไทย ในปีการศึกษา 2543 ในกรณีศึกษาทั้ง 13 แห่ง โดยฝากไว้กับอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ ให้เป็นผู้มอบให้นักศึกษากรอก และผู้ทำวิจัย ไปรับคืนในภายหลัง โดยนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกด้านดนตรีไทย ในกรณีศึกษาทั้ง 13 แห่ง ในปีการศึกษา 2543 มีทั้งหมด 445 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนเป็นจำนวน 344 ฉบับ คิดเป็น 77.3 % ของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกดนตรีไทย ในกรณีศึกษาทั้ง 13 แห่ง ในปีการศึกษา 2543 โดยมีรายละเอียดของจำนวนนักศึกษา และจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน ในแต่ละกรณีศึกษา ในตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงจำนวนนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกด้านดนตรีไทย ในกรณีศึกษาทั้ง 13 แห่ง ในปีการศึกษา 2543 และจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน

ลำดับ	กรณีศึกษา	จำนวน น.ศ. ทั้งหมด (คน)	จำนวนแบบสอบถามที่ได้คืน (ฉบับ)	จำนวนร้อยละของแบบสอบถามที่ได้คืนแต่ละสถาบัน	จำนวนร้อยละของแบบสอบถาม ต่อจำนวนแบบสอบถามที่ได้คืน
1	ศิลปกรรมฯ จุฬาฯ	37	34	91.89 %	9.88%
2	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	25	17	68%	4.94%
3	ศิลปกรรมฯ ม.ศ.ว.	55	45	81.81%	13.08%
4	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	60	44	73.33%	12.79%
5	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	27	19	70.37%	5.52%
6	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	18	15	83.33%	4.36%
7	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	48	41	85.41%	11.92%
8	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	19	12	63.16%	3.49%
9	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	39	34	87.18%	9.88%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ลำดับ	กรณีศึกษา	จำนวน น.ศ. ทั้งหมด (คน)	จำนวนแบบสอบถามที่ได้คืน (ฉบับ)	จำนวนร้อยละของแบบสอบถามที่ได้คืนแต่ละสถาบัน	จำนวนร้อยละของแบบสอบถาม ต่อ จำนวนแบบสอบถามที่ได้คืน
10	ส.ราชภัฏพระนคร	25	18	72%	5.23%
11	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	30	24	80%	6.98%
12	ส.ราชภัฏนครปฐม	28	21	75%	6.1%
13	ส.เทคโนโลยีราชมงคล	34	20	58.82%	5.81%
	รวม	**445**	**344**	**77.3%**	**100%**

จากตารางที่ 5.1 กรณีศึกษาที่มีสัดส่วนการได้รับแบบสอบถามกลับคืนเป็นจำนวนมากที่สุด คือ ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นจำนวน 34 ฉบับ จากนิสิตวิชาเอกดนตรีไทย 37 คน นับเป็นร้อยละ 91.89 ส่วนจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาและมีจำนวนมากที่สุด คือ ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งได้รับกลับคืนมาเป็นจำนวน 45 ฉบับ นับเป็นจำนวนร้อยละ 13.08% ของจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด

สำหรับลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกด้านดนตรีไทย ในปีการศึกษา 2543 ที่ตอบแบบสอบถามดังแสดงไว้ในตารางที่ 5.2 – 5.10

ตารางที่ 5.2 แสดง เพศ ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ในแต่ละกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	16	18	34
	47.1%	52.9%	100%
	9.8%	10.0%	4.94%
ครุศาสตร์ จุฬา	10	7	17
	58.8%	41.2%	100%
	6.1%	3.9%	9.88%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

กรณีศึกษา	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ	20	25	45
	44.4%	55.6%	100%
	12.2%	13.9%	13.08%
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	14	30	44
	31.8%	68.2%	100%
	8.5%	16.7%	12.79%
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	8	11	19
	42.1%	57.9%	100%
	4.9%	6.1%	5.52%
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	6	9	15
	40.0%	60.0%	100%
	3.7%	5.0%	4.36%
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	24	17	41
	58.5%	41.5%	100%
	14.6%	9.4%	11.92%
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	6	6	12
	50.0%	50.0%	100%
	3.7%	3.3%	3.49%
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	20	14	34
	58.8%	41.2%	100%
	12.2%	7.8%	9.88%
ส.ราชภัฏพระนคร	8	10	18
	44.4%	55.6%	100%
	4.9%	5.6%	5.23%
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	15	9	24
	62.5%	37.5%	100%
	9.1%	5.0%	6.98%
ส.ราชภัฏนครปฐม	10	11	21
	47.6%	52.4%	100%
	6.1%	6.1%	6.1%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

กรณีศึกษา	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
นาฏศิลป์และดุริยางค์ ส.ราชมงคล	7	13	44
	35.0%	65.0%	100%
	4.3%	7.2%	5.81%
รวม	**164**	**180**	**344**
	47.7%	**52.3%**	**100%**
	100%	**100%**	**100%**

เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด เพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงมีจำนวน 52.3% เพศชายมีจำนวน 47.7% ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ส่วนในแต่ละกรณีศึกษา กรณีศึกษาที่มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถาม เพศชายมากกว่าเพศหญิง ได้แก่ ครุศาสตร์ จุฬาฯ , สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จฯ ,สถาบันราชภัฏจันทรเกษม , สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา สำหรับ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา มีสัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งเพศชายและเพศหญิง เท่ากัน

ตารางที่ 5.3 แสดง ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	ชั้นปี				รวม
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	10	8	2	14	34
	29.4%	23.5%	5.9%	41.2%	100%
	11.2%	9.9%	2.0%	18.9%	9.9%
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	8	1	5	3	17
	47.1%	5.9%	29.4%	17.6%	100%
	9.0%	1.2%	5%	4.1%	4.9%
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	11	13	11	10	45
	24.4%	28.9%	24.4%	22.2%	100%
	12.4%	16%	11%	13.5%	13.1%
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	12	19	12	1	44
	27.3%	43.2%	27.3%	2.3%	100%
	13.5%	23.5%	12%	1.4%	12.8%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

กรณีศึกษา	ชั้นปี				รวม
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	3	8	8	0	19
	15.8%	42.1%	42.1%	0%	100%
	3.4%	9.9%	8.0%	0%	5.5%
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	6	8	0	1	15
	40.0%	53.3%	0%	6.7%	100%
	6.7%	9.9%	0%	1.4%	4.4%
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	11	6	13	11	41
	26.8%	14.6%	31.7%	26.8%	100%
	12.4%	7.4%	13%	14.9%	11.9%
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	3	2	7	0	12
	25.0%	16.7%	58.3%	0%	100%
	3.4%	2.5%	7%	0%	3.5%
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	8	9	11	6	34
	23.5%	26.5%	32.4%	17.6%	100%
	9.0%	11.1%	11%	8.1%	9.9%
ส.ราชภัฏพระนคร	7	5	1	5	18
	38.9%	27.8%	5.6%	27.8%	100%
	7.9%	6.2%	1.0%	6.8%	5.2%
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	7	0	5	12	24
	29.2%	0%	20.8%	50%	100%
	7.9%	0%	5%	16.2%	7%
ส.ราชภัฏนครปฐม	3	2	5	11	21
	14.3%	9.5%	23.8%	52.4%	100%
	3.4%	2.5%	5%	14.9%	6.1%
ส..ราชมงคล	0	0	20	0	20
	0%	0%	100%	0%	100%
	0%	0%	20.2%	0%	5.8%
รวม	**89**	**81**	**100**	**74**	**344**
	25.9%	**23.5%**	**29.1%**	**21.5%**	**100%**
	100%	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด ระดับชั้นปีที่ 3 มีจำนวนมากที่สุด คือจำนวน 29.1% รองลงมาคือระดับชั้นปีที่ 1 เป็นจำนวน 25.9% ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 340 คน สำหรับในแต่ละกรณีศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 มีจำนวนมากที่สุด คือ ครุศาสตร์ จุฬาฯ และ สถาบันราชภัฏพระนคร ผู้ตอบแบบสอบถามที่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 2 มีจำนวนมากที่สุด คือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้ตอบแบบสอบถามที่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 มีจำนวนมากที่สุด คือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา , คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, และ คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผู้ตอบแบบสอบถามที่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 4 มีจำนวนมากที่สุด คือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ , คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม และมีกรณีศึกษา 2 กรณีศึกษา ที่มีจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม มากกว่า 1 ระดับชั้นปี ที่มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 2 และ ปีที่ 3 เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด กับ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จฯ มีนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1 และ ปีที่ 4 เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด

ตารางที่ 5.4 แสดงเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตามระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา

ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
ชั้นปีที่ 1	48	41	89
	53.9%	46.1%	100%
	29.3%	22.8%	25.9%
ชั้นปีที่ 2	34	47	81
	42%	58%	100%
	20.7%	26.1%	23.5%
ชั้นปีที่ 3	39	61	100
	39%	61%	100%
	23.8%	33.9%	29.1%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
ชั้นปีที่ 4	43	31	74
	58.1%	41.9%	100%
	26.2%	17.2%	21.5%
รวม	**164**	**180**	**344**
	47.7%	**52.3%**	**100%**
	100%	**100%**	**100%**

จากตารางที่ 5.4 ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 344 คน มีนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง แต่โดยผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง แต่มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ เพศหญิงจำนวนร้อยละ 52.3 เป็นเพศชายจำนวนร้อยละ 47.7

ตารางที่ 5.5 แสดงผลการประมวลผลทางสถิติ ในเรื่อง อายุ,ส่วนสูง และน้ำหนัก ของผู้ตอบแบบสอบถาม

	Valid	Missing	MEAN	Std. Error.	MODE	Min.	Max.
อายุ	344	0	20.17	.10	19	17	32
ความสูง	338	6	164.31	.46	165	145	188
น้ำหนักตัว	338	6	55.27	.64	50	36	110

จากตารางที่ 5.5 แสดงค่าสถิติที่บรรยายถึงลักษณะทางกายภาพ (Physical Organism) ของกลุ่มประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับอายุเฉลี่ย 20.17 ปีStd.Error มีค่า 0.10 มีระดับความสูงเฉลี่ย 164.31 ซม. Std.Error มีค่า 0.46 และมีระดับน้ำหนักตัวเฉลี่ย 55.27 กก. Std.Error มีค่า 0.64

สำหรับลักษณะหลักสูตรที่นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบกำลังศึกษาอยู่นั้น ซึ่งมีอยู่ 2 กลุ่มหลักสูตร คือ 1.กลุ่มหลักสูตรการศึกษาและการฝึกหัดครู(Education Science and Teacher Training) และ 2. กลุ่มหลักสูตรวิจิตรศิลป์ และประยุกต์ศิลป์ (Fine and Applied Arts) นั้นมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.6 แสดงจำนวนนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ในแต่ละกลุ่มหลักสูตรแยกตาม กรณีศึกษา

กรณีศึกษา	กลุ่มหลักสูตร		รวม
	ศึกษาศาสตร์ฯ	วิจิตรศิลป์ฯ	
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	0	17	17
	0%	7.3%	4.9%
	0%	4.9%	4.9%
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	34	0	34
	30.4%	0%	9.9%
	9.9%	0%	9.9%
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	45	0	45
	19.4%	0%	13.1%
	13.1%	0%	13.1%
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	0	44	44
	0%	39.3%	12.8%
	0%	12.8%	12.8%
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	0	19	19
	0%	17.0%	5.5%
	0%	5.5%	5.5%
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	0	15	15
	0%	13.4%	4.4%
	0%	4.4%	4.4%
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	41	0	41
	17.7%	0%	11.9%
	11.9%	0%	11.9%
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	12	0	12
	5.2%	0%	3.5%
	3.5%	0%	3.5%
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	34	0	34
	14.7%	0%	9.9%
	9.9%	0%	9.9%
ส.ราชภัฏพระนคร	18	0	18
	7.8%	0%	5.2%
	5.2%	0%	5.2%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.6 (ต่อ)

กรณีศึกษา	กลุ่มหลักสูตร		รวม
	ศึกษาศาสตร์ฯ	วิจิตรศิลป์ฯ	
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	24	0	24
	10.3%	0%	7.0%
	7.0%	0%	7.0%
ส.ราชภัฏนครปฐม	21	0	21
	9.1%	0%	6.1%
	6.1%	0%	6.1%
นาฏศิลป์และดุริยางค์ ส.ราชมงคล	20	0	20
	8.6%	0%	5.8%
	5.8%	0%	5.8%
รวม	**112**	**232**	**344**
	100%	**100%**	**100%**
	32.6%	**67.4%**	**100%**

จากตารางที่ 5.6 จำนวนนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 67.4 ศึกษาอยู่ในหลักสูตรกลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science and Teacher Training) และ จำนวนร้อยละ 32.6 ศึกษาอยู่ในกลุ่มหลักสูตรวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine and Applied Arts) โดยในกลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู มีผู้ตอบแบบสอบถาม จากกรณีศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นผู้ตอบแบบสอบจำนวนถามมากที่สุด คือ จำนวนร้อยละ19.4 ของกลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู และในกลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ กรณีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด คือ จำนวนร้อยละ 39.3 ของกลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์

สำหรับลักษณะของประเภทวิชาหรือเครื่องดนตรีที่ผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกเรียนเป็นวิชาเอก ซึ่งมีด้วยกัน 3 ประเภท คือ ประเภทปี่พาทย์, ประเภทเครื่องสาย และ ประเภทขับร้อง ซึ่งรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.7 แสดงลักษณะประเภทวิชาและเครื่องดนตรี ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเรียนเป็นวิชาเอก แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	กลุ่มประเภทเครื่องดนตรีหรือประเภทวิชา			รวม
	ปี่พาทย์	เครื่องสาย	ขับร้อง	
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	10	3	4	17
	58.8%	17.6%	23.5%	100%
	8.3%	2.0%	13.8%	5.6%
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	6	20	8	34
	17.6%	58.8%	23.5%	100%
	5.0%	13.2%	27.6%	11.3%
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	12	27	5	44
	27.3%	61.4%	11.4%	100%
	10.0%	17.8%	17.2%	14.6%
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	1	0	1	2
	50%	0%	50%	100%
	0.8%	0%	3.4%	0.7%
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	4	15	0	19
	21.1%	78.9%	0%	100%
	3.3%	9.9%	0%	6.3%
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	6	5	4	15
	40.0%	33.3%	26.7%	100%
	5.0%	3.3%	13.8%	5.0%
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	23	15	3	41
	56.1%	36.6%	7.3%	100%
	19.2%	9.9%	10.3%	13.6%
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	5	7	0	12
	41.7%	58.3%	0%	100%
	4.2%	4.6%	0%	4.0%
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	18	16	0	34
	52.9%	47.1%	0%	100%
	15.0%	10.5%	0%	11.3%
ส.ราชภัฏพระนคร	8	10	0	18
	44.4%	55.6%	0%	100%
	6.7%	6.6%	0%	6.0%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.7 (ต่อ)

กรณีศึกษา	กลุ่มประเภทเครื่องดนตรีหรือประเภทวิชา			รวม
	ปี่พาทย์	เครื่องสาย	ขับร้อง	
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	14	7	3	24
	58.3%	29.2%	12.5%	100%
	11.7%	4.6%	10.3%	8.0%
ส.ราชภัฏนครปฐม	10	11	0	21
	47.6%	52.4%	0%	100%
	8.3%	7.2%	0%	7.0%
นาฏศิลป์และดุริยางค์ ส.ราชมงคล	3	16	1	20
	15.0%	80.0%	5.0%	100%
	2.5%	10.5%	3.4%	6.6%
รวม	120	152	29	301
	39.9%	50.5%	9.6%	100%
	100%	100%	100%	100%

หมายเหตุ : มีผู้ไม่ระบุประเภทเครื่องดนตรีหรือประเภทวิชาเอก จำนวน 43 คน นับเป็น 12.5% ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 344 คน

จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 301 คน มีนักศึกษาผู้เรียนเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายมีจำนวนสูงสุด เป็นจำนวน 50.5% รองลงมาคือนักศึกษาผู้เรียนเครื่องดนตรีประเภทปี่พาทย์ เป็นจำนวน 39.9% และประเภทวิชาที่น้อยที่สุด คือ ประเภทวิชาขับร้อง มีนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่เรียนประเภทวิชาขับร้อง เป็นจำนวน 9.6% ในหลายกรณีศึกษาไม่มีนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่เรียนในบางประเภทวิชาเอก เช่น กรณีศึกษา ว.ดุริยางค-ศิลป์ ม.มหิดล, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร ,คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา , คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ไม่มีนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่เรียนในประเภทวิชาขับร้อง

ในกลุ่มนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกเรียนประเภทวิชาปี่พาทย์ เป็นวิชาเอก กรณีศึกษาที่มีนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนสูงที่สุด คือ คณะมนุษยศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จฯ เป็นจำนวนร้อยละ 19.2 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกเรียนประเภทวิชาปี่พาทย์เป็นวิชาเอก สำหรับในกลุ่มนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกเรียนประเภทวิชาเครื่องสาย เป็นวิชาเอก กรณีศึกษาที่มีนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนสูงที่สุด คือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นจำนวนร้อยละ 17.8 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่เลือกเรียนประเภทวิชาเครื่องสาย เป็นวิชาเอก ในส่วนกลุ่มนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกเรียนประเภทวิชาขับร้อง เป็นวิชาเอก กรณีศึกษาที่มีนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนสูงที่สุด คือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ เป็นจำนวนร้อยละ 27.6 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกเรียนประเภทวิชาขับร้อง เป็นวิชาเอก

สำหรับรายละเอียดของลักษณะของเพศและประเภทวิชาหรือประเภทเครื่องดนตรีนั้น มีแสดงไว้ในตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 แสดงลักษณะประเภทวิชาและเครื่องดนตรี ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเรียนเป็นวิชาเอก แยกตามเพศ

เพศ	กลุ่มประเภทเครื่องดนตรีหรือประเภทวิชา			รวม
	ปี่พาทย์	เครื่องสาย	ขับร้อง	
ชาย	90	48	11	149
	60.4%	32.2%	7.4%	100%
	75%	31.6%	37.9%	49.5%
หญิง	30	104	18	152
	19.7%	68.4%	11.8%	100%
	25.0%	68.4%	62.1%	50.5%
รวม	**120**	**152**	**29**	**301**
	39.9%	**50.5%**	**9.6%**	**100%**
	100%	**100%**	**100%**	**100%**

จากตารางที่ 5.8 นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกเรียนประเภทวิชา "ปี่พาทย์" เป็นวิชาเอกนั้น เพศชายมีจำนวนสูงสุดคือ ร้อยละ 75 สำหรับนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกเรียนประเภทวิชา "เครื่องสาย" เป็นวิชาเอก เพศหญิงมีจำนวนสูงสุด คือร้อยละ 68.4 ส่วนนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกเรียนประเภทวิชา"ขับร้อง" เพศหญิงมีจำนวนสูงสุด เป็นจำนวน ร้อยละ 62.1 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกเรียนวิชา "ขับร้อง"เป็นวิชาเอก

สำหรับประเภทวิชาโทนั้น จากจำนวนนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 344 คน มีนักศึกษาผู้ที่มีประเภทเครื่องดนตรีหรือประเภทวิชาที่เป็นวิชาโท จำนวน 13 คน นับเป็นจำนวน 3.8 % ของจำนวนนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ดังแสดงในตารางที่ 5.9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.9 แสดงจำนวนนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเรียนวิชาโท ในประเภทเครื่องดนตรีหรือประเภทวิชา

	จำนวน	ร้อยละ
มีเรียนวิชาโท	13	3.8
ไม่มีเรียนวิชาโท	331	96.2
	344	100

สำหรับในประเภทวิชาเอกต่างๆ ในส่วนที่ระบุชนิดของเครื่องดนตรี และประเภทวิชาที่นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเป็นวิชาเอก มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.9

ตารางที่ 5.10 แสดงชนิดของเครื่องดนตรีหรือประเภทวิชาที่นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกเรียนเป็นวิชาเอก

ชนิดเครื่องดนตรี/ประเภทวิชา	จำนวน(คน)	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
ผู้ที่ไม่ได้ระบุ	82	23.8	23.8
จะเข้	33	9.6	33.4
จะเข้และซอสามสาย	1	0.3	33.7
ขิม	16	4.7	38.4
ขลุ่ย	3	0.9	39.2
ฆ้องวงเล็ก	1	0.3	39.5
ฆ้องวงใหญ่	47	13.7	53.2
ปี่	7	2.0	55.2
ปี่ใน	5	1.5	56.7
ระนาดเอก	19	5.5	62.2
ระนาดทุ้ม	18	5.2	67.4
ซอ(ไม่ระบุประเภท)	1	0.3	67.7
ซออู้	31	9.0	76.7
ซอด้วง	40	11.6	88.4
ซอสามสาย	10	2.9	91.3
ขับร้อง	29	8.4	99.7
เครื่องเป่า	1	0.3	100
รวม	**344**	**100**	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 5.9 นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเครื่องดนตรี "ฆ้องวงใหญ่" เป็นจำนวนสูงที่สุด คือมีจำนวน 47 คน นับเป็นร้อยละ 13.7 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมา คือ เครื่องดนตรีชนิด "ซอด้วง" และ "จะเข้" ตามลำดับ

5.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมในพื้นที่เรียนดนตรีไทย

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เรียนดนตรีไทย ทั้ง 13 กรณีศึกษานั้น มีด้วยกันหลายประเด็น ดังนั้นจึงจะพิจารณาแยกโดนเป็นรายละเอียดในด้านต่างๆ ดังนี้

5.1.2.1 ความถี่และจำนวนเวลาในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยในชั่วโมงเรียน

สำหรับจำนวนระดับความถี่ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนของนักศึกษาผู้เป็นกลุ่มประชากรในการศึกษา มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.11 ซึ่งพิจารณาแยกตามแต่ละกรณีศึกษา

ตารางที่ 5.11 แสดงการแจกแจงความถี่ของระดับความถี่/หนึ่งสัปดาห์ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน ของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามแต่ละกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	ความถี่ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย (ครั้ง/สัปดาห์)					
	1ครั้ง	2ครั้ง	3ครั้ง	4ครั้ง	5ครั้ง	มากกว่า 5ครั้ง
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	0	28	3	2	1	0
	0%	82.4%	8.8%	5.9%	2.9%	0%
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	7	2	2	0	0	6
	41.2%	11.8%	11.8%	0%	0%	35.3%
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	33	2	4	4	2	0
	73.3%	4.4%	8.9%	8.9%	4.4%	0%
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรฯ	0	32	7	0	3	2
	0%	72.7%	15.9%	0%	6.8%	4.5%
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	3	0	4	0	6	6
	15.8%	0%	21.1%	0%	31.6%	31.6%
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	6	8	1	0	0	0
	40%	53.3%	6.7%	0%	0%	0%
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	21	6	7	2	3	2
	51.2%	14.6%	17.1%	4.9%	7.3%	4.9%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.11 (ต่อ)

กรณีศึกษา	ความถี่ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย (ครั้ง/สัปดาห์)					
	1ครั้ง	2ครั้ง	3ครั้ง	4ครั้ง	5ครั้ง	มากกว่า 5ครั้ง
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	6 50%	3 25%	0 0%	3 25%	0 0%	0 0%
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	9 26.5%	11 32.4%	2 5.9%	2 5.9%	3 8.8%	7 20.6%
ส.ราชภัฏพระนคร	4 22.2%	0 0%	3 16.7%	3 16.7%	2 11.1%	6 33.3%
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	9 39.1%	2 8.7%	5 21.7%	2 8.7%	1 4.3%	4 17.4%
ส.ราชภัฏนครปฐม	6 28.6%	3 14.3%	1 4.8%	3 14.3%	2 9.5%	6 28.6%
ส.ราชมงคล	14 70%	6 30%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%
รวม	**118** **34.4%**	**103** **30%**	**39** **11.4%**	**21** **6.1%**	**23** **6.7%**	**39** **11.4%**

จากตารางที่ 5.11 ระดับความถี่ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนความถี่สูงที่สุด คือ ระดับการใช้พื้นที่ 1 ครั้ง /สัปดาห์ โดยมีระดับความถี่ที่ 118 ซึ่งนับเป็นจำนวนร้อยละ 34.4 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม โดยในแต่ละกรณีศึกษา มีลักษณะของระดับความถี่ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน ที่แตกต่างกัน เช่น ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ จำนวนความถี่สูงสุดของระดับการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน คือ 2 ครั้ง/สัปดาห์ , คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จฯ จำนวนความถี่สูงสุดของระดับการใช้พื้นที่เรียนดนตรี ในชั่วโมงเรียน คือ 1 ครั้ง / สัปดาห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.12 แสดงการแจกแจงความถี่ของระดับความถี่/หนึ่งสัปดาห์ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามแต่ละระดับชั้นปี

ชั้นปี	ความถี่ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย (ครั้ง/สัปดาห์)						รวม
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง	5 ครั้ง	มากกว่า 5ครั้ง	
ชั้นปีที่1	29	28	7	12	6	7	89
	32.6%	31.5%	7.9%	13.5%	6.7%	7.9%	100%
ชั้นปีที่ 2	30	23	13	2	7	6	81
	37%	28.4%	16%	2.5%	8.6%	7.4%	100%
ชั้นปีที่ 3	39	30	8	3	5	14	99
	39%	30%	9%	3%	5.1%	14%	100%
ชั้นปีที่ 4	20	22	10	4	5	12	73
	27.4%	30.1%	13.7%	5.5%	6.8%	16.4%	100%
รวม	**118**	**103**	**39**	**21**	**23**	**39**	**343**
	34.4%	**30%**	**11.4%**	**6.1%**	**6.7%**	**11.4%**	**100%**

จากตารางที่ 5.12 แสดงให้เห็นถึงระดับความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน โดยแยกตามระดับชั้นปีของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน จำนวน 1 ครั้ง/สัปดาห์ จะเป็นความความถี่สูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามที่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1,ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ซึ่งนับเป็นจำนวน32.6 %,37% และ 39% ของจำนวนนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละชั้นปี ตามลำดับ ส่วนในระดับชั้นปีที่ 4 ความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน จำนวน 2 ครั้ง / สัปดาห์ มีจำนวนความถี่สูงที่สุด ซึ่งนับเป็นจำนวนร้อยละ 30.1 ของ นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.13 แสดงการแจกแจงความถี่ของระดับความถี่/หนึ่งสัปดาห์ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามละกลุ่มหลักสูตร

กลุ่มหลักสูตร	ความถี่ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย (ครั้ง/สัปดาห์)						รวม
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง	5 ครั้ง	มากกว่า 5ครั้ง	
Fine Art	9	68	15	2	10	8	112
	8%	60.7%	13.4%	1.8%	8.9%	7.1%	100%
Education	109	35	24	19	13	31	231
	47.2%	15.2%	10.4%	8.2%	5.6%	13.4%	100%
รวม	**118**	**103**	**39**	**21**	**23**	**39**	**343**
	34.4%	**30%**	**11.4%**	**6.1%**	**6.7%**	**11.4%**	**100%**

จากตารางที่ 5.13 แสดงให้เห็นการแจกแจงความถี่ของระดับความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนโดยแยกตามลักษณะของหลักสูตร โดยในกลุ่มหลักสูตรวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine & Applied Arts) จำนวนความถี่สูงสุดของการเข้าใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน คือ ความถี่ 2 ครั้ง / สัปดาห์ ซึ่งมีจำนวน 71 คน ซึ่งนับเป็นร้อยละ 57.26 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ศึกษาในกลุ่มหลักสูตรวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine & Applied Arts) สำหรับกลุ่มหลักสูตรศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science & Teacher Training) จำนวนความถี่สูงสุดของการเข้าใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน คือ ความถี่ 1 ครั้ง / สัปดาห์ ซึ่งมีจำนวน 103 คน ซึ่งนับเป็นร้อยละ 47.03 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ศึกษาในกลุ่มหลักสูตรศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science & Teacher Training)

ตารางที่ 5.14 แสดงการแจกแจงความถี่ของระดับความถี่/หนึ่งสัปดาห์ในการใช้พื้นที่ของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามเพศ

เพศ	ความถี่ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย (ครั้ง/สัปดาห์)						รวม
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง	5 ครั้ง	มากกว่า 5ครั้ง	
ชาย	57	38	21	10	11	26	163
	35%	23.3%	12.9%	6.1%	6.7%	16%	100%
หญิง	61	65	18	11	12	13	180
	33.9%	36.1%	10%	6.1%	6.7%	7.2%	100%
รวม	**118**	**103**	**39**	**21**	**23**	**39**	**343**
	34.4%	**30%**	**11.4%**	**6.1%**	**6.7%**	**11.4%**	**100%**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยจากตารางที่ 5.14 จำนวนความถี่สูงสุดของระดับความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยในชั่วโมงเรียน ของเพศชาย คือระดับความถี่ 1 ครั้ง / สัปดาห์ เป็นจำนวน 57 คน นับเป็นจำนวนร้อยละ 35 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเพศชาย ส่วนในเพศหญิง จำนวนความถี่สูงสุดของระดับความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนคือระดับความถี่ 2 ครั้ง / สัปดาห์ มีจำนวน 65 คน นับเป็นจำนวนร้อยละ 36.1 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเพศหญิง

ตารางที่ 5.15 แสดงการแจกแจงความถี่ของระดับความถี่/หนึ่งสัปดาห์ในการใช้พื้นที่ของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามประเภทวิชาเอก

เพศ	ความถี่ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย (ครั้ง/สัปดาห์)						รวม
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง	5 ครั้ง	มากกว่า 5ครั้ง	
ปี่พาทย์	43	23	16	9	8	20	119
	36.1%	19.3%	13.4%	7.6%	6.7%	16.8%	100%
เครื่องสาย	66	38	12	10	11	15	152
	43.4%	25%	7.9%	6.6%	7.2%	9.9%	100%
ขับร้อง	9	12	4	1	1	2	29
	31%	41.4%	13.8%	3.4%	3.4%	6.9%	100%
รวม	118	73	32	20	20	37	300
	39.3%	24.3%	10.7%	6.7%	6.7%	12.3%	100%

จากนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้ระบุประเภทวิชาเอกของตน จำนวน 300 คน ตารางที่ 5.15 ได้แจกแจงความถี่ถึงระดับการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน โดยในประเภทวิชาเอก "ปี่พาทย์" ความถี่สูงสุด คือ ระดับความถี่ในการใช้พื้นที่เรียนฯ 1 ครั้ง / สัปดาห์ เป็นจำนวน 43 คน นับเป็นจำนวนร้อยละ 36.1

จากประเด็นเรื่องระดับความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นในลักษณะปัจจัยต่างๆ ตามตารางที่ 5.11 – ตารางที่ 5.15 แล้วนั้น เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยเรื่องระดับความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน กับปัจจัยต่างๆ คือ ลักษณะของกรณีศึกษา ,ระดับชั้นปีของนักศึกษา , ลักษณะของกลุ่มหลักสูตร และ เพศของนักศึกษา จึงนำมาทดสอบหาค่าไคแสควร์ (Chi-Square) โดยโปรแกรมคอมพิเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ SPSS เพื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ โดยแสดงรายละเอียดในตารางที่ 5.16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.16 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (Chi-Square) ของปัจจัยเรื่องระดับความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน กับตัวแปรต่างๆ

ตัวแปรต้น	Pheason Chi-Square	df	Asymp Sig. (2-side)	ลักษณะความสัมพันธ์
ลักษณะกรณีศึกษา	260.362	60	0.000*	มีความสัมพันธ์
ระดับชั้นปี	21.912	15	0.110	ไม่มีความสัมพันธ์
ลักษณะกลุ่มหลักสูตร	82.18	5	0.000*	มีความสัมพันธ์
เพศของนักศึกษา	11.053	5	0.05	ไม่มีความสัมพันธ์
ประเภทวิชาเอก	12.897	10	0.229	ไม่มีความสัมพันธ์

หมายเหตุ : " * " แสดงค่า Asymp Sig.ที่มีนัยสำคัญ ณ. ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.16 เมื่อทดสอบค่าไคแสวร์ (Chi-Square) ตัวแปรที่มี ค่าไคแสควร์ ที่แสดง นัยสำคัญ ณ.ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงถึงการมีความสัมพันธ์ กับปัจจัยเรื่อง "ระดับความถี่ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน" คือ ตัวแปรด้านลักษณะกรณีศึกษา และ ลักษณะของกลุ่มหลักสูตร จึงแสดงให้เห็นว่า ในลักษณะกรณีศึกษา และ ในลักษณะของกลุ่มหลักสูตร มีความแตกต่างในเรื่องระดับความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน

สำหรับระยะเวลาที่นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นกลุ่มประชากร ใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนนั้น จะแยกพิจารณาตามลักษณะ ตัวแปรในหลาย ด้าน ดังแสดงในตารางที่ 5.17 – 5..21 โดยตัวแปรแรกที่นำมาพิจารณาคือ ลักษณะของกรณีศึกษา ซึ่งมีทั้งหมด 13 กรณีศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 5.17

ตารางที่ 5.17 แสดงการแจกแจงความถี่ของระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้งของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทยในแต่ละครั้ง (ชั่วโมง)						รวม
	1 ชม.	2 ชม.	3 ชม.	4 ชม.	5 ชม.	มากกว่า 5 ชม.	
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	0	3	28	2	0	1	34
	0%	8.8%	82.4%	5.9%	0%	2.9%	100%
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	2	14	1	0	0	0	17
	11.8%	82.4%	5.9%	0%	0%	0%	100%
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	3	10	28	3	0	1	45
	6.7%	22.2%	62.2%	6.7%	0%	2.9%	100%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.17 (ต่อ)

กรณีศึกษา	ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทยในแต่ละครั้ง (ชั่วโมง)						รวม
	1 ชม.	2 ชม.	3 ชม.	4 ชม.	5 ชม.	มากกว่า 5 ชม.	
มนุษยศาสตร์	0	38	2	3	0	1	44
ม.เกษตรศาสตร์	0%	86.4%	4.5%	6.8%	0%	2.3%	100%
ว.ดุริยางคศิลป์	10	1	5	3	0	0	19
ม.มหิดล	52.6%	5.3%	26.3%	15.8%	0%	0%	100%
อักษรศาสตร์	0	4	11	0	0	0	15
ม.ศิลปากร	0%	26.7%	73.3%	0%	0%	0%	100%ส
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	1	5	17	17	0	1	41
	2.4%	12.2%	41.5%	41.5%	0%	2.4%	100%
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	0	1	6	3	2	0	12
	0%	8.3%	50%	25%	16.7%	0%	100%
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	0	6	14	12	1	1	34
	0%	17.6%	41.2%	35.3%	2.9%	2.9%	100%
ส.ราชภัฏพระนคร	0	0	10	8	0	0	18
	0%	0%	55.6%	44.4%	0%	0%	100%
ส.ราชภัฏพระนครศรี	1	5	12	4	0	0	22
อยุธยา	4.5%	22.7%	54.5%	18.2%	0%	0%	100%
ส.ราชภัฏนครปฐม	0	3	5	13	0	0	21
	0%	14.3%	23.8%	61.9%	0%	0%	100%
ส.ราชมงคล	1	0	1	5	4	9	20
	5%	0%	0%	25%	20%	45%	100%
รวม	**18**	**90**	**140**	**73**	**8**	**13**	**342**
	5.3%	26.3%	40.9%	21.3%	2.3%	3.8%	100%

จากตารางที่ 5.17 แสดงให้เห็นถึงความถี่ของ "ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง" โดยทั้งหมดของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม "ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง" ที่มีจำนวนความถี่สูงสุดคือ 3 ชั่วโมง / ครั้ง ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 40.9 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ส่วนในแต่ละกรณีศึกษานั้น กรณีศึกษาที่มีจำนวนความถี่สูงสุดของ "ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง" ที่ 1 ชั่วโมง / ครั้ง คือ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มหาวิทยาลัยมหิดล กรณีศึกษาที่มีจำนวนความถี่สูงสุดของ "ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง" ที่ 2 ชั่วโมง / ครั้ง คือ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรณีศึกษาที่มีจำนวนความถี่สูงสุดของ "ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง" ที่ 4 ชั่วโมง / ครั้ง คือคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม กรณีศึกษาที่มีจำนวนความถี่สูงสุดของ "ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง" ที่มากกว่า 5 ชั่วโมง / ครั้ง คือ คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ส่วนกรณีศึกษาที่เหลือนั้น จำนวนความถี่สูงสุดของ "ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง คือ 3 ครั้ง/ ชั่วโมง

ตารางที่ 5.18 แสดงการแจกแจงความถี่ของระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้งของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามระดับชั้นปี

ระดับชั้นปี	ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทยในแต่ละครั้ง (ชั่วโมง)						รวม
	1 ชม.	2 ชม.	3 ชม.	4 ชม.	5 ชม.	มากกว่า 5 ชม.	
ชั้นปีที่ 1	2	25	41	18	1	1	88
	2.3%	28.4%	46.6%	20.5%	1.1%	1.1%	100%
ชั้นปีที่ 2	8	24	33	15	1	0	81
	9.9%	29.6%	40.7%	18.5%	1.2%	0%	100%
ชั้นปีที่ 3	6	28	30	21	5	10	100
	6%	28%	30.3%	21%	5%	10%	100%
ชั้นปีที่ 4	2	13	36	19	1	2	73
	2.7%	17.8%	49.3%	26%	1.4%	2.7%	100%
รวม	**18**	**87**	**140**	**72**	**8**	**13**	**338**
	5.3%	**26.3%**	**40.9%**	**21.3%**	**2.3%**	**3.8%**	**100%**

จากตารางที่ 5.18 ความถี่สูงสุดของ "ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง" ของทุกระดับชั้นปี คือ 3 ชั่วโมง / ครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.19 แสดงการแจกแจงความถี่ของระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง ของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามกลุ่มหลักสูตร

กลุ่มหลักสูตร	ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทยในแต่ละครั้ง (ชั่วโมง)						รวม
	1 ชม.	2 ชม.	3 ชม.	4 ชม.	5 ชม.	มากกว่า 5 ชม.	
Fine & Applied Arts	10	46	46	8	1	1	112
	8.9%	41.1%	41.1%	7.1%	0.9%	0.9%	100%
Education Science & Teacher Training	8	44	94	65	7	12	230
	3.5%	19.1%	40.9%	28.3%	3%	5.2%	100%
รวม	18	90	140	73	8	13	342
	5.3%	26.3%	40.9%	21.3%	2.3%	3.8%	100%

จากตาราง 5.19 ในแต่ละกลุ่มหลักสูตร มีจำนวนความถี่สูงสุดของ "ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง" ใกล้เคียงกัน โดย ในกลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine & Applied Arts) มีจำนวนความถี่สูงสุดอยู่ที่ "ครั้ง 2 ชม." และ ครั้งละ 3 ชม." ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือร้อยละ 41.1 ส่วน ในกลุ่มหลักสูตร ศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science) มีจำนวนความถี่สูงสุดอยู่ที่ "ครั้งละ 3 ชม." โดยมีสัดส่วนร้อยละ 40.9 ของนักศึกษาที่ศึกษาใน กลุ่มหลักสูตรศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู

ตารางที่ 5.20 แสดงการแจกแจงความถี่ของระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง ของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามเพศ

เพศ	ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทยในแต่ละครั้ง (ชั่วโมง)						รวม
	1 ชม.	2 ชม.	3 ชม.	4 ชม.	5 ชม.	มากกว่า 5 ชม.	
ชาย	10	43	65	32	6	6	162
	6.2%	26.5%	40.1%	19.8%	3.7%	3.7%	100%
หญิง	8	47	75	41	2	7	180
	4.4%	26.1%	41.7%	22.8%	1.1%	3.9%	100%
รวม	18	90	140	73	8	13	342
	5.3%	26.3%	40.9%	21.3%	2.3%	3.8%	100%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 5.20 แสดงลักษณะของเพศ กับ "ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง" โดยทั้งสองกลุ่มมีจำนวนความถี่สูงสุด อยู่ที่ " 3 ชม./ครั้ง" โดยเพศชาย มีจำนวนร้อยละ 40.1 ของนักศึกษาเพศชายผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เพศหญิงมีจำนวนร้อยละ 41.7 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิง

ตารางที่ 5.21 แสดงการแจกแจงความถี่ของระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง ของกลุ่มประชากรนักศึกษา แยกตามประเภทวิชาเอก

ประเภทวิชาเอก	ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทยในแต่ละครั้ง (ชั่วโมง)						รวม
	1 ชม.	2 ชม.	3 ชม.	4 ชม.	5 ชม.	มากกว่า 5 ชม.	
ปี่พาทย์	5	27	51	30	3	2	118
	4.2%	22.9%	43.2%	25.4%	2.5%	1.7%	100%
เครื่องสาย	12	15	72	39	3	11	152
	7.9%	9.9%	47.4%	25.7%	2%	7.2%	100%
ขับร้อง	1	12	14	1	1	0	29
	3.4%	41.4%	48.3%	3.4%	3.4%	0%	100%
รวม	18	54	137	70	7	13	299
	6%	18.1%	45.8%	23.4%	2.3%	4.3%	100%

จากตารางที่ 5.21 แสดงการแจกแจงความถี่ของ "ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง" โดยแบ่งตามลักษณะของประเภทวิชาเอก ของนักศึกษา โดยแต่ละประเภทวิชาเอกความถี่จำนวนสูงสุด จะอยู่ที่ " 3 ชม. / ครั้ง " โดย ประเภทวิชาปี่พาทย์ มีจำนวนร้อยละ 43.2 ประเภทวิชาเครื่องสาย มีจำนวนร้อยละ 47.4 และประเภทขับร้อง มีจำนวนร้อยละ 48.3 ของนักศึกษาที่เรียนในแต่ละประเภทวิชา

เมื่อนำมาทดสอบหาความสัมพันธ์ โดยทดสอบค่าไคแสควร์ (Chi-Square) ระหว่างตัวแปรกรณีศึกษา,ระดับชั้นปี ,กลุ่มหลักสูตร ,เพศ และ ประเภทวิชาเอก กับ "ระยะเวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง" มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.22 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (Chi-Square) ของปัจจัยเรื่องระยะเวลาในการเรียนดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง กับตัวแปรต่างๆ

ตัวแปรต้น	Pheason Chi-Square	df	Asymp Sig. (2-side)	ลักษณะความสัมพันธ์
ลักษณะกรณีศึกษา	441.440	60	0.000*	มีความสัมพันธ์
ระดับชั้นปี	33.6645	15	0.004*	มีความสัมพันธ์
ลักษณะกลุ่มหลักสูตร	31.650	5	0.000*	มีความสัมพันธ์
เพศของนักศึกษา	3.363	5	0.644	ไม่มีความสัมพันธ์
ประเภทวิชาเอก	29.836	10	0.001*	มีความสัมพันธ์

หมายเหตุ : " * " แสดงค่า Asymp Sig.ที่มีนัยสำคัญ ณ. ระดับ 0.05

จากการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของปัจจัย "เรื่องระยะเวลาในการเรียนดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง" กับตัวแปรต่างๆ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยเรื่อง "เรื่องระยะเวลาในการเรียนดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง" อย่างมีนัยสำคัญ ณ. ระดับ 0.05 คือ ตัวแปร ลักษณะกรณีศึกษา , ระดับชั้นปี ,ลักษณะกลุ่มหลักสูตร และ ประเภทวิชาเอก นั้นคือ ในตัวแปรต่างๆ ดังกล่าว มีความแตกต่างกัน ในเรื่อง "เรื่องระยะเวลาในการเรียนดนตรีไทย ในแต่ละครั้ง"

5.1.2.2 **จำนวนผู้ใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติ** ซึ่งแยกพิจารณาเป็น 2 กรณีคือ ผู้เรียน และ ผู้สอน โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตาราง 5..23 – 5.32

ตารางที่ 5.23 แสดงการแจกแจงความถี่ของ "จำนวนผู้เรียนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย โดยประมาณ" แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	ผู้เข้าเรียนโดยประมาณ (คน)										รวม
	1-3	4-6	7-9	10-12	13-15	16-18	19-21	22-24	25-27	< 27	
ศิลปกรรมฯจุฬา	12	6	4	6	4	2	0	0	0	0	34
	35.3%	17.6%	11.8%	17.6%	11.8%	5.9%	0%	0%	0%	0%	100%
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	8	5	2	2	0	0	0	0	0	0	17
	47.1%	29.4%	11.8%	11.8%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
ศิลปกรรมฯ	4	7	1	10	12	4	4	2	1	0	45
ม.ศ.ว.	8.9%	15.6%	2.2%	22.2%	26.7%	8.9%	8.9%	4.4%	2.2%	0%	100%
มนุษยศาสตร์	25	13	2	4	0	0	0	0	0	0	44
ม.เกษตรศาสตร์	56.8%	29.5%	4.5%	9.1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
ว.ดุริยางคศิลป์	10	2	2	2	1	0	0	2	0	0	19
ม.มหิดล	52.6%	10.5%	10.5%	10.5%	5.3%	0%	0%	10.5%	0%	0%	100%
อักษรศาสตร์	5	9	1	0	0	0	0	0	0	0	15
ม.ศิลปากร	33.3%	60%	6.7%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.23 (ต่อ)

กรณีศึกษา	ผู้เข้าเรียนโดยประมาณ (คน)										รวม
	1-3	4-6	7-9	10-12	13-15	16-18	19-21	22-24	25-27	< 27	
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	7 17.1%	9 22%	21 51.2%	4 9.8%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	41 100%
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	2 16.7%	8 66.7%	0 0%	2 16.7%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	12 100%
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	7 20.6%	4 11.8%	18 52.9%	4 11.8%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 2.9%	0 0%	34 100%
ส.ราชภัฏพระนคร	0 0%	6 33.3%	10 55.6%	2 11.1%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	18 100%
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	4 16.7%	6 25%	7 29.2%	6 25%	1 4.2%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	24 100%
ส.ราชภัฏนครปฐม	5 23.8%	5 23.8%	1 4.8%	5 23.8%	2 9.5%	0 0%	0 0%	3 14.3%	0 0%	0 0%	21 100%
ส.ราชมงคล	4 20%	5 25%	0 0%	11 55%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	20 100%
รวม	93 27%	85 24.7%	69 20.1%	58 16.9%	20 5.8%	6 1.7%	4 1.2%	7 2%	2 0.6%	0 0%	344 100%

จากตารางที่ 5.23 "ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย มีผู้เข้าเรียนโดยประมาณ" จำนวนความถี่สูงสุดคือ "1-3 คน" โดยมีจำนวนร้อยละ 27 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมาคือ "4-5 คน" และ "6-7 คน" ตามลำดับ ส่วนในแต่ละกรณีศึกษา จำนวนความถี่สูงสุดมีลักษณะที่แตกต่างกัน คือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวนความถี่สูงสุด คือ "1-3 คน" คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร , คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา จำนวนความถี่สูงสุด คือ "4-6 คน" สำหรับจำนวนความถี่สูงสุดที่ "7-9 คน" ได้แก่กรณีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จฯ , คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม , คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร และ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ความถี่จำนวนสูงสุดที่ " 10-12 คน" คือ คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ความถี่จำนวนสูงสุดที่ " 13-15 คน" มีเพียง 1 กรณีศึกษา คือคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่วนคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม มีจำนวนความถี่สูงสุด เท่ากัน 3 ลักษณะ คือ "1-3 คน" ,"4-6 คน" และ "10-12 คน"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.24 แสดงการแจกแจงความถี่ของ "จำนวนผู้เรียนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย โดยประมาณ" แยกตามระดับชั้นปี

ระดับชั้นปี	ผู้เข้าเรียนโดยประมาณ (คน)										รวม
	1-3	4-6	7-9	10-12	13-15	16-18	19-21	22-24	25-27	< 27	
ชั้นปีที่ 1	15	26	23	20	3	0	1	1	0	0	89
	16.9%	29.2%	25.8%	22.5%	3.4%	0%	1.1%	1.1%	0%	0%	100%
ชั้นปีที่ 2	34	21	10	6	5	3	0	1	1	0	81
	42%	25.9%	12.3%	7.4%	6.2%	3.7%	0%	1.2%	1.2%	0%	100%
ชั้นปีที่ 3	29	28	19	18	3	1	0	1	1	0	100
	29%	28%	19%	18%	3%	1%	0%	1%	1%	0%	100%
ชั้นปีที่ 4	15	10	17	14	9	2	3	4	0	0	74
	20.3%	13.5%	23%	18.9%	12.2%	2.7%	4.1%	5.4%	0%	0%	100%
รวม	93	85	69	58	20	6	4	7	2	0	344
	27%	24.7%	20.1%	16.9%	5.8%	1.7%	1.2%	2%	0.6%	0%	100%

จากตารางที่ 5.24 แสดงความถี่ของ "จำนวนผู้เรียนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ความถี่สูงสุด ซึ่งเป็นค่าฐานนิยม (Mode) ของในแต่ละชั้นปี มีลักษณะที่ต่างกัน คือในระดับชั้นปีที่ 1 จำนวนความถี่สูงสุด อยู่ที่ "4-6 คน" ซึ่งนับเป็นร้อยละ 29.2 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1 ในระดับชั้นปีที่ 2 และ ระดับชั้นปีที่ 3 จำนวนความถี่สูงสุด อยู่ที่ "1-3 คน" ซึ่งนับเป็นร้อยละ 42 และ ร้อยละ 29 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ 2 และ 3 ตามลำดับ สำหรับในระดับชั้นปีที่ 4 " 7-9 คน" จำนวนความถี่สูงสุด คือ นับเป็นร้อยละ 23 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ 4

ตารางที่ 5.25 แสดงการแจกแจงความถี่ของ "จำนวนผู้เรียนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย โดยประมาณ" แยกตามกลุ่มหลักสูตร

กลุ่มหลักสูตร	ผู้เข้าเรียนโดยประมาณ (คน)										รวม
	1-3	4-6	7-9	10-12	13-15	16-18	19-21	22-24	25-27	< 27	
Fine & Applied	52	30	9	12	5	2	0	2	0	0	112
Arts	46.4%	26.8%	8%	10.7%	4.5%	1.8%	0%	1.8%	0%	0%	100%
Education	41	55	60	46	15	4	4	5	2	0	232
Science	17.7%	23.7%	25.9%	19.8%	6.5%	1.7%	1.7%	2.2%	0.9%	0%	100%
รวม	93	85	69	58	20	6	4	7	2	0	344
	27%	24.7%	20.1%	16.9%	5.8%	1.7%	1.2%	2%	0.6%	0%	100%

ตารางที่ 5.25 ซึ่งแสดงการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง "จำนวนโดยประมาณของผู้เข้าเรียน ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" โดยแยกตามลักษณะของหลักสูตร เห็นได้ว่า ทั้งสองกลุ่มหลักสูตรมีลักษณะของฐานนิยมที่ต่างกัน คือ ในกลุ่มหลักสูตรวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine & Applied Arts) มีจำนวนความถี่สูงสุดที่ "1-3 คน" โดยมีจำนวนร้อยละ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

46.4 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่ศึกษาในกลุ่มหลักสูตรดังกล่าว และในกลุ่มหลักสูตรศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science & Teacher Training) มีจำนวนความถี่สูงสุดที่ "7-9 คน" นับเป็นจำนวนร้อยละ 25.9 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่ศึกษาในกลุ่มหลักสูตรดังกล่าว

ตารางที่ 5.26 แสดงการแจกแจงความถี่ของ "จำนวนผู้เรียนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย โดยประมาณ" แยกตามประเภทวิชาเอก

ประเภทวิชาเอก	ผู้เข้าเรียนโดยประมาณ (คน)										รวม
	1-3	4-6	7-9	10-12	13-15	16-18	19-21	22-24	25-27	< 27	
ปี่พาทย์	29	29	39	19	2	0	0	0	2	0	120
	24.2%	24.2%	32.5%	15.8%	1.7%	0%	0%	0%	0.8%	0%	100%
เครื่องสาย	29	33	27	31	16	6	4	6	0	0	152
	19.1%	21.7%	17.8%	20.4%	10.5%	3.9%	2%	3.9%	0%	0%	100%
ขับร้อง	11	10	1	4	2	0	0	1	0	0	29
	37.9%	34.5%	3.4%	13.8%	6.9%	0%	0%	0.7%	0%	0%	100%
รวม	69	72	67	54	20	6	4	7	2	0	301
	22.9%	23.9%	22.3%	17.9%	6.6%	2%	1.3%	2.3%	0.7%	0%	100%

ตารางที่ 5.26 ซึ่งแสดงการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง "จำนวนโดยประมาณของผู้เข้าเรียน ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" โดยแยกตามลักษณะของประเภทวิชาเอก ซึ่งในแต่ละประเภทวิชาเอกนั้น มีลักษณะของฐานนิยมที่ต่างกัน คือ ในประเภทนักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาปี่พาทย์เป็นวิชาเอก จำนวนความถี่สูงสุดอยู่ที่ "7-9 คน" ซึ่งมีจำนวนนับเป็นร้อยละ 32.5 ของนักศึกษาผู้ที่เรียนวิชาเอกปี่พาทย์ ในประเภทนักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาเครื่องสายเป็นวิชาเอก จำนวนความถี่สูงสุดอยู่ที่ "4-6 คน" ซึ่งมีจำนวนนับเป็นร้อยละ 21.7 ของนักศึกษาผู้ที่เรียนวิชาเอกเครื่องสาย และในประเภทนักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาขับร้องเป็นวิชาเอก จำนวนความถี่สูงสุดอยู่ที่ "1-3 คน" ซึ่งมีจำนวนนับเป็นร้อยละ 37.9 ของนักศึกษาผู้ที่เรียนวิชาเอกขับร้อง

เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ ระหว่าง "จำนวนโดยประมาณของผู้เข้าเรียน ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" กับตัวแปรในด้านต่างๆ จึงนำไปทดสอบค่าไคแสวร์(chi-square) ได้ผลดังแสดงในตาราง ที่ 5.27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.27 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของปัจจัยเรื่องจำนวนผู้เรียนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย โดยประมาณ กับตัวแปรต่างๆ

ตัวแปรต้น	Pheason chi-square	df	Asymp Sig. (2-side)	ลักษณะความสัมพันธ์
ลักษณะกรณีศึกษา	293.924	96	0.000*	มีความสัมพันธ์
ระดับชั้นปี	52.952	24	0.001*	มีความสัมพันธ์
ลักษณะกลุ่มหลักสูตร	42.550	8	0.000*	มีความสัมพันธ์
ประเภทวิชาเอก	43.717	16	0.000*	มีความสัมพันธ์

หมายเหตุ : " * " แสดงค่า Asymp Sig.ที่มีนัยสำคัญ ณ. ระดับ 0.05

จากการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของปัจจัยเรื่อง "จำนวนผู้เรียนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย โดยประมาณ" กับตัวแปรในทุกด้าน คือ ลักษณะกรณีศึกษา , ระดับชั้นปี , ลักษณะกลุ่มหลักสูตร และประเภทวิชาเอก ปรากฏว่า ค่า Asymp.Sig.(2-side) มีค่า< 0.05 จึงสรุปว่า ปัจจัยเรื่อง "จำนวนผู้เรียนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย โดยประมาณ" มีความสัมพันธ์กับตัวแปรต้น ในด้าน ลักษณะของกรณีศึกษา ,ระดับชั้นปี ,ลักษณะกลุ่มหลักสูตร และ ประเภทวิชาเอก คือ มีความแตกต่างกัน ในเรื่องจำนวนผู้เรียนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย โดยประมาณ ในแต่ละตัวแปรต้น

ตารางที่ 5.28 แสดงการแจกแจงความถี่" จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย (คน)						รวม
	1 ท่าน	2 ท่าน	3 ท่าน	4 ท่าน	5 ท่าน	มากกว่า 5 ท่าน	
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	31	1	2	0	0	0	34
	91.2%	2.9%	5.9%	0%	0%	0%	100%
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	15	2	0	0	0	0	17
	88.2%	11.8%	0%	0%	0%	0%	100%
ศิลปกรรมศาสตร์	42	1	1	0	0	0	44
ม.ศ.ว.	95.5%	2.3%	2.3%	0%	0%	0%	100%
มนุษยศาสตร์	44	0	0	0	0	0	44
ม.เกษตรศาสตร์	100%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
ว.ดุริยางคศิลป์	16	2	0	1	0	0	19
ม.มหิดล	84.2%	10.5%	0%	5.3%	0%	0%	100%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.28 (ต่อ)

กรณีศึกษา	จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย (คน)						รวม
	1 ท่าน	2 ท่าน	3 ท่าน	4 ท่าน	5 ท่าน	มากกว่า 5 ท่าน	
อักษรศาสตร์	11	4	0	0	0	0	15
ม.ศิลปากร	73.3%	26.7%	0%	0%	0%	0%	100%
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	39	1	0	0	0	0	41
	95.1%	2.4%	0%	0%	0%	0%	100%
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	10	1	1	0	0	0	12
	83.3%	8.3%	8.3%	0%	0%	0%	100%
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	29	4	0	0	0	0	33
	87.9%	15.4%	0%	0%	0%	0%	100%
ส.ราชภัฏพระนคร	15	2	1	0	0	0	18
	83.3%	11.1%	5.6%	0%	0%	0%	100%
ส.ราชภัฏพระนครศรี	21	3	0	0	0	0	24
อยุธยา	87.5%	12.5%	0%	0%	0%	0%	100%
ส.ราชภัฏนครปฐม	18	1	2	0	0	0	21
	85.7%	4.8%	9.5%	0%	0%	0%	100%
ส.ราชมงคล	16	4	0	0	0	0	20
	80%	15.4%	0%	0%	0%	0%	100%
รวม	**307**	**26**	**7**	**1**	**1**	**0**	**342**
	89.8%	**7.6%**	**2%**	**0.3%**	**0.3%**	**0%**	**100%**

จากตารางที่ 5.28 แสดงการแจกแจงความถี่ของปัจจัยเรื่อง "จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" โดยจำนวนความถี่สูงที่สุดของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดอยู่ที่ " 1 ท่าน" ซึ่งนับเป็นร้อยละ 89.8 และในแต่ละกรณีศึกษา จำนวนความถี่สูงสุดอยู่ที่ จำนวน " 1 ท่าน" เช่นเดียวกัน และมีสัดส่วนภายในแต่ละกรณีศึกษาที่ใกล้เคียงกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.29 แสดงการแจกแจงความถี่" จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" แยกตามระดับชั้นปี

ระดับชั้นปี	จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย (คน)						รวม
	1 ท่าน	2 ท่าน	3 ท่าน	4 ท่าน	5 ท่าน	มากกว่า 5 ท่าน	
ชั้นปีที่ 1	76	9	3	1	0	0	89
	85.4%	10.1%	3.4%	1.1%	0%	0%	100%
ชั้นปีที่ 2	73	6	1	0	0	0	80
	91.3%	7.5%	1.3%	0%	0%	0%	100%
ชั้นปีที่ 3	90	7	1	0	1	0	99
	90.9%	7.1%	1%	0%	1%	0%	100%
ชั้นปีที่ 4	68	4	2	0	0	0	74
	91.9%	5.4%	2.7%	0%	0%	0%	100%
รวม	**307**	**26**	**7**	**1**	**1**	**0**	**342**
	89.8%	**7.6%**	**2%**	**0.3%**	**0.3%**	**0%**	**100%**

จากตารางที่ 5.29 ซึ่งแสดงการแจกแจงความถี่ของ "จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" โดยแยกตามระดับชั้นปี แสดงให้เห็นว่า จำนวนความถี่สูงสุด ในทุกระดับชั้นปีอยู่ที่จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทยจำนวน "1 ท่าน"

ตารางที่ 5.30 แสดงการแจกแจงความถี่" จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" แยกตามลักษณะกลุ่มหลักสูตร

กลุ่มหลักสูตร	จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย (คน)						รวม
	1 ท่าน	2 ท่าน	3 ท่าน	4 ท่าน	5 ท่าน	มากกว่า 5 ท่าน	
Fine & Applied Arts	102	7	2	1	0	0	112
	91.1%	6.3%	1.8%	0.9%	0%	0%	100%
Education Science	205	19	5	0	1	0	230
& Teacher training	89.1%	8.3%	2.2%	0%	0.7%	0%	100%
รวม	**307**	**26**	**7**	**1**	**1**	**0**	**342**
	89.8%	**7.6%**	**2%**	**0.3%**	**0.3%**	**0%**	**100%**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 5.30 ซึ่งแสดงการแจกแจงความถี่ของ "จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" โดยแยกตามลักษณะกลุ่มหลักสูตร แสดงให้เห็นว่า จำนวนความถี่สูงสุด ในทั้งสองกลุ่มหลักสูตรอยู่ที่ จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทยจำนวน "1 ท่าน"

ตารางที่ 5.31 แสดงการแจกแจงความถี่" จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" แยกตามลักษณะประเภทวิชาเอก

กลุ่มหลักสูตร	จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย (คน)						รวม
	1 ท่าน	2 ท่าน	3 ท่าน	4 ท่าน	5 ท่าน	มากกว่า 5 ท่าน	
ปี่พาทย์	100	13	4	0	1	0	118
	84.7%	11%	3.4%	0%	0.8%	0%	100%
เครื่องสาย	143	6	2	1	0	0	152
	94.1%	13.2%	1.3%	0.5%	0%	0%	100%
ขับร้อง	21	7	1	0	0	0	29
	72.4%	24.1%	3.4%	0%	0%	0%	100%
รวม	264	26	7	1	1	0	299
	88.3%	8.7%	2.3%	0.3%	0.3%	0%	100%

จากตารางที่ 5.31 ซึ่งแสดงการแจกแจงความถี่ของ "จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" โดยแยกตามลักษณะประเภทวิชาเอกที่นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเรียน แสดงให้เห็นว่า จำนวนความถี่สูงสุด ในทั้งสามกลุ่มอยู่ที่ จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทยจำนวน "1 ท่าน

ตารางที่ 5.32 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของปัจจัยเรื่องจำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย กับตัวแปรต่างๆ

ตัวแปรต้น	Pheason chi-square	df	Asymp Sig. (2-side)	ลักษณะความสัมพันธ์
ลักษณะกรณีศึกษา	63.2	948	0.067	ไม่มีความสัมพันธ์
ระดับชั้นปี	8.489	12	0.746	ไม่มีความสัมพันธ์
ลักษณะกลุ่มหลักสูตร	3.028	4	0.553	ไม่มีความสัมพันธ์
ประเภทวิชาเอก	18.087	8	0.021*	มีความสัมพันธ์

หมายเหตุ : " * " แสดงค่า Asymp Sig.ที่มีนัยสำคัญ ณ. ระดับ 0.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของปัจจัยเรื่อง "จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย " กับตัวแปรในทุกด้าน คือ ลักษณะกรณีศึกษา , ระดับชั้นปี , ลักษณะกลุ่มหลักสูตร และประเภทวิชาเอก ปรากฏว่า ตัวแปรต้น "ประเภทวิชาเอก" มีค่าค่า Asymp.Sig.(2-side) มีค่า< 0.05 เพียงตัวแปรเดียว จึงต้องรับ H_1 (H_1 : ประเภทวิชาเอกมีความสัมพันธ์กับจำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย) จึงสรุปว่า ปัจจัยเรื่อง "จำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย " มีความสัมพันธ์กับตัวแปรต้น ในด้าน ประเภทวิชาเอก คือ มีความแตกต่างกัน ในเรื่องจำนวนผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในแต่ละของประเภทวิชาเอก

5.1.2.3 **ลักษณะของกิจกรรมที่กระทำในชั่วโมงเรียนปฏิบัติ** ซึ่งมาจากแบบสอบถามแบบให้เลือกตอบ โดยสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จำนวน 10 คำตอบ รวมทั้งมีคำตอบปลายเปิดให้นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบ ถ้าไม่มีคำตอบที่นักศึกษาต้องการจะตอบ ซึ่งมีรายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.33 ตารางแสดงการแจกแจงความถี่ของลักษณะกิจกรรมที่นักศึกษา ปฏิบัติในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย

ลักษณะกิจกรรม	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	รวม
กิจกรรมฟังคำบรรยาย	153	189	342
	44.7%	55.3%	100%
กิจกรรมจดคำบรรยาย	263	79	342
	76.9%	23.1%	100%
กิจกรรมบรรเลงดนตรีเดี่ยว	164	178	342
	48%	52%	100%
กิจกรรมบรรเลงดนตรีรวมวง	92	250	342
	26.9%	73.1%	100%
กิจกรรมฟังเทปวิทยุ	300	42	342
	87.7%	12.3%	100%
กิจกรรมบันทึกเทปวิทยุ	240	102	342
	70.2%	29.8%	100%
กิจกรรมดูวีดีทัศน์	327	15	342
	95.6%	4.4%	100%
กิจกรรมบันทึกวีดีทัศน์	338	4	342
	98.8%	1.2%	100%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.33 (ต่อ)

ลักษณะกิจกรรม	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	รวม
กิจกรรมบันทึกโน้ตดนตรี	180	162	342
	52.6%	47.4%	100%
กิจกรรมซ่อมแซมเครื่องดนตรี	255	87	342
	74.6%	25.4%	100%

จากตารางที่ 5.33 ซึ่งแสดงลักษณะการแจกแจงความถี่ของลักษณะกิจกรรมต่างๆ ที่นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม กิจกรรมที่มีจำนวนความถี่สูงสุดที่ " ปฏิบัติ" คือ กิจกรรมฟังคำบรรยาย ,กิจกรรมบรรเลงดนตรีเดี่ยว , กิจกรรมบรรเลงดนตรีรวมวง สำหรับกิจกรรมที่มีจำนวนความถี่สูงสุดที่ "ไม่ปฏิบัติ" คือ กิจกรรมจดคำบรรยาย , กิจกรรมฟังเทปวิทยุ , กิจกรรมบันทึกเทปวิทยุ , กิจกรรมบันทึกวีดีทัศน์ , กิจกรรมดูวีดีทัศน์ , กิจกรรมบันทึกโน้ตดนตรี , กิจกรรมซ่อมแซมเครื่องดนตรี แต่ในส่วนกิจกรรมที่มีจำนวนความถี่สูงสุดที่ "ไม่ปฏิบัติ" บางกิจกรรมมีสัดส่วน ของผู้ตอบ "ปฏิบัติ" และ "ไม่ปฏิบัติ" ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ กิจกรรมบันทึกโน้ตดนตรี

เพื่อการศึกษาถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมต่างๆ กับตัวแปรต้นในด้านต่างๆ ได้แก่ ตัวแปรด้าน กรณีศึกษา, ระดับชั้นปี, ลักษณะกลุ่มหลักสูตร และ ประเภทวิชาเอก จึงทำการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square)โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.34 - 5.38

ตารางที่ 5.34 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของกิจกรรมที่ปฏิบัติในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย กับตัวแปรในด้าน "กรณีศึกษา"

ลักษณะกิจกรรม	Pheason chi-square	df	Asymp Sig. (2-side)	ลักษณะความสัมพันธ์
กิจกรรมฟังคำบรรยาย	31.415	12	0.002*	มีความสัมพันธ์
กิจกรรมจดคำบรรยาย	19.207	12	0.084	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบรรเลงดนตรีเดี่ยว	25.080	12	0.014*	มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบรรเลงดนตรีรวมวง	35.041	12	0.00*	มีความสัมพันธ์
กิจกรรมฟังเทปวิทยุ	14.494	12	0.270	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบันทึกเทปวิทยุ	103.933	12	0.00*	มีความสัมพันธ์
กิจกรรมดูวีดีโอ	12.638	12	0.396	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบันทึกวีดีโอ	8.33	12	0.759	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบันทึกโน้ตดนตรี	19.374	12	0.08	ไม่มีความสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.34 (ต่อ)

ลักษณะกิจกรรม	Pheason chi-square	df	Asymp Sig. (2-side)	ลักษณะความสัมพันธ์
กิจกรรมซ่อมแซมเครื่องดนตรี	47.980	12	0.00*	มีความสัมพันธ์

หมายเหตุ : " * " แสดงค่า Asymp Sig.ที่มีนัยสำคัญ ณ. ระดับ 0.05

จากการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของปัจจัยเรื่อง "กิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" กับตัวแปรในด้าน คือ กรณีศึกษา ปรากฏว่า ลักษณะกิจกรรมที่ มีค่า Asymp.Sig.(2-side) มีค่า< 0.05 ได้แก่ กิจกรรมฟังคำบรรยาย , กิจกรรมบรรเลงดนตรีเดี่ยว , กิจกรรมบรรเลงดนตรีรวมวง , กิจกรรมบันทึกเทปวิทยุ และ กิจกรรมซ่อมแซมเครื่องดนตรี จึงต้องรับ H_1 (H_1 : ลักษณะกิจกรรมนั้นๆมีความสัมพันธ์กับลักษณะของกรณีศึกษา) จึงสรุปว่า ปัจจัยเรื่อง "ลักษณะของกรณีศึกษา" มีความสัมพันธ์กับปัจจัยกิจกรรมที่ปฏิบัติในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทยในลักษณะกิจกรรมเหล่านี้คือ กิจกรรมฟังคำบรรยาย , กิจกรรมบรรเลงดนตรีเดี่ยว , กิจกรรมบรรเลงดนตรีรวมวง , กิจกรรมบันทึกเทปวิทยุ และ กิจกรรมซ่อมแซมเครื่องดนตรี คือ มีความแตกต่างกันในลักษณะการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวในระหว่างกรณีศึกษาต่างๆ

ตารางที่ 5.35 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของกิจกรรมที่ปฏิบัติในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย กับตัวแปรในด้าน "ระดับชั้นปี"

ลักษณะกิจกรรม	Pheason chi-square	df	Asymp Sig. (2-side)	ลักษณะความสัมพันธ์
กิจกรรมฟังคำบรรยาย	1.493	3	0.684	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมจดคำบรรยาย	10.013	3	0.018*	มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบรรเลงดนตรีเดี่ยว	9.59	3	0.022*	มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบรรเลงดนตรีรวมวง	2.004	3	0.572	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมฟังเทปวิทยุ	13.199	3	0.004*	มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบันทึกเทปวิทยุ	7.965	3	0.047*	มีความสัมพันธ์
กิจกรรมดูวีดีโอ	3.427	3	0.33	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบันทึกวีดีโอ	4.124	3	0.248	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบันทึกโน้ตดนตรี	7.354	3	0.61	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมซ่อมแซมเครื่องดนตรี	13.940	3	0.003*	มีความสัมพันธ์

หมายเหตุ : " * " แสดงค่า Asymp Sig.ที่มีนัยสำคัญ ณ. ระดับ 0.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของปัจจัยเรื่อง "กิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" กับตัวแปรในด้าน ระดับชั้นปีของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะกิจกรรมที่ มีค่า Asymp.Sig.(2-side) มีค่า< 0.05 ได้แก่ กิจกรรมจดคำบรรยาย , กิจกรรมบรรเลงดนตรีเดี่ยว , กิจกรรมฟังเทปวิทยุ , กิจกรรมบันทึกเทปวิทยุ และ กิจกรรมซ่อมแซมเครื่องดนตรี จึงต้องรับ H_1 (H_1 : ลักษณะกิจกรรมนั้นๆมีความสัมพันธ์กับลักษณะระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา) สรุปว่าปัจจัยเรื่อง "ระดับชั้นปี" มีความสัมพันธ์กับปัจจัย "กิจกรรมที่ปฏิบัติในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ในด้าน กิจกรรมจดคำบรรยาย , กิจกรรมบรรเลงดนตรีเดี่ยว , กิจกรรมฟังเทปวิทยุ , กิจกรรมบันทึกเทปวิทยุ และ กิจกรรมซ่อมแซมเครื่องดนตรี โดยสรุปในลักษณะกิจกรรมเหล่านี้ มีความแตกต่างกัน ในลักษณะการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว ในระหว่างระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาทั้งสี่ชั้นปี

ตารางที่ 5.36 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของกิจกรรมที่ปฏิบัติในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย กับตัวแปรในด้าน "กลุ่มหลักสูตร"

ลักษณะกิจกรรม	Pheason chi-square	df	Asymp Sig. (2-side)	ลักษณะความสัมพันธ์
กิจกรรมฟังคำบรรยาย	5.614	1	0.18	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมจดคำบรรยาย	0.009	1	0.924	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบรรเลงดนตรีเดี่ยว	1.009	1	0.315	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบรรเลงดนตรีรวมวง	1.221	1	0.269	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมฟังเทปวิทยุ	0.177	1	0.674	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบันทึกเทปวิทยุ	0.538	1	0.463	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมดูวีดีโอ	0.624	1	0.429	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบันทึกวีดีโอ	0.222	1	0.638	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบันทึกโน้ตดนตรี	0.153	1	0.696	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมซ่อมแซมเครื่องดนตรี	2.856	1	0.091	ไม่มีความสัมพันธ์

หมายเหตุ : " * " แสดงค่า Asymp Sig.ที่มีนัยสำคัญ ณ. ระดับ 0.05

จากการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของปัจจัยเรื่อง "กิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย"กับตัวแปรในด้าน"กลุ่มหลักสูตรของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม" พบว่าไม่มีลักษณะกิจกรรมใดที่แสดงค่า Asymp.Sig.(2-side) มีค่า< 0.05 จึงยอมรับ H_0 (H_0 : ลักษณะกิจกรรมนั้นๆไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะของกลุ่มหลักสูตร) จึงสรุปว่า ปัจจัยเรื่อง "กลุ่มหลักสูตร" ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยกิจกรรมที่ปฏิบัติในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในทุกด้าน คือในลักษณะกิจกรรมทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน ในระหว่างกลุ่มหลักสูตรวิจิตรศิลป์และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประยุกต์ศิลป์ (Fine & applied Arts) และ กลุ่มหลักสูตรศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science & Teacher Training)

ตารางที่ 5. 37 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของกิจกรรมที่ปฏิบัติในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย กับตัวแปรในด้าน "ประเภทวิชาเอก"

ลักษณะกิจกรรม	Pheason chi-square	df	Asymp Sig. (2-side)	ลักษณะความสัมพันธ์
กิจกรรมฟังคำบรรยาย	1.078	2	0.583	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมจดคำบรรยาย	13.676	2	0.001*	มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบรรเลงดนตรีเดี่ยว	8.412	2	0.015*	มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบรรเลงดนตรีรวมวง	16.549	2	0.000*	มีความสัมพันธ์
กิจกรรมฟังเทปวิทยุ	3.053	2	0.217	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบันทึกเทปวิทยุ	1.251	2	0.535	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมดูวีดีโอ	5.203	2	0.074	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบันทึกวีดีโอ	2.931	2	0.231	ไม่มีความสัมพันธ์
กิจกรรมบันทึกโน้ตดนตรี	65.175	2	0.000*	มีความสัมพันธ์
กิจกรรมซ่อมแซมเครื่องดนตรี	6.247	2	0.044*	มีความสัมพันธ์

หมายเหตุ : " * " แสดงค่า Asymp Sig.ที่มีนัยสำคัญ ณ. ระดับ 0.05

จากการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของปัจจัยเรื่อง "กิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" กับตัวแปรในด้านประเภทวิชาเอกของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะกิจกรรมที่ มีค่า Asymp.Sig.(2-side) มีค่า< 0.05 ได้แก่ กิจกรรมจดคำบรรยาย , กิจกรรมบรรเลงดนตรีเดี่ยว ,กิจกรรมบรรเลงดนตรีรวมวง , กิจกรรมบันทึกโน้ตดนตรี และ กิจกรรมซ่อมแซมเครื่องดนตรี จึงต้องรับ H_1 (H_1 : ลักษณะกิจกรรมนั้นๆมีความสัมพันธ์กับลักษณะของประเภทวิชาเอกของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม) จึงสรุปว่า ตัวแปรด้าน"ประเภทวิชาเอก" มีความสัมพันธ์กับปัจจัย "กิจกรรมที่ปฏิบัติในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ในด้านกิจกรรมจดคำบรรยาย , กิจกรรมบรรเลงดนตรีเดี่ยว ,กิจกรรมบรรเลงดนตรีรวมวง , กิจกรรมบันทึกโน้ตดนตรี และ กิจกรรมซ่อมแซมเครื่องดนตรี โดยปัจจัยกิจกรรมเหล่านี้ มีความแตกต่างกัน ในลักษณะการปฏิบัติ ในระหว่างประเภทวิชาเอกทั้ง 3 ประเภทวิชา

5.1.2.4 ประเภทของวงดนตรีที่บรรเลง ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย จากแบบสอบถาม เพื่อต้องการทราบลักษณะของชนิดของการจัดวงดนตรี หรือ ประเภทของวงดนตรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไทย ที่ใช้ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ว่ามีการใช้วงลักษณะใดและมากน้อยเพียงใด โดยสรุปดังแสดงในตารางที่ 5.38

ตารางที่ 5.38 แสดงค่าสถิติพรรณนา ของประเภทของวงดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย

ประเภทของวงดนตรีไทย	Minim	Maxi	Mean	Std.	ระดับการใช้
วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องห้า	0	5	1.58	1.57	น้อย
วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องคู่	0	5	1.95	1.77	น้อย
วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องใหญ่	0	5	1.42	1.50	น้อยที่สุด
วงปี่พาทย์ไม้นวมเครื่องคู่	0	5	1.97	1.69	น้อย
วงปี่พาทย์ไม้นวมเครื่องใหญ่	0	5	1.44	1.45	น้อยที่สุด
วงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์	0	5	0.60	1.60	น้อยที่สุด
วงปี่พาทย์มอญเครื่องเล็ก	0	5	1.19	1.44	น้อยที่สุด
วงปี่พาทย์เครื่องใหญ่	0	5	1.42	1.59	น้อยที่สุด
วงปี่พาทย์นางหงษ์เครื่องคู่	0	5	0.81	1.22	น้อยที่สุด
วงปี่พาทย์นางหงษ์เครื่องใหญ่	0	5	0.70	1.14	น้อยที่สุด
วงปี่พาทย์ชวา	0	4	0.57	0.99	น้อยที่สุด
วงเครื่องสายวงเล็ก	0	5	2.81	1.65	ปานกลาง
วงเครื่องสายเครื่องคู่	0	5	2.75	1.69	ปานกลาง
วงเครื่องสายปี่ชวา	0	4	0.62	0.99	น้อยที่สุด
วงเครื่องสายผสม	0	5	2.12	1.66	น้อย
วงมโหรีเครื่องเล็ก	0	5	2.30	1.62	น้อย
วงมโหรีเครื่องคู่	0	5	2.43	1.66	น้อย
วงมโหรีเครื่องใหญ่	0	5	2.07	1.68	น้อย
บรรเลงคนเดียว	0	5	2.92	1.72	ปานกลาง
บรรเลงรวมกลุ่มหลายคนแต่ไม่ครบตามลักษณะการผสมวงแบบใด	0	5	3.93	1.46	มาก

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

จากตารางที่ 5.38 ลักษณะของระดับการใช้"ประเภทของวงที่ใช้บรรเลง ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" โดยมี "ลักษณะการบรรเลงรวมกลุ่มหลายคนแต่ไม่ครบตามลักษณะการผสมวง แบบใด " มีระดับการใช้ "มาก" โดยมีค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) 3.93 ค่าเบี่ยงเบนมาตราฐาน 1.46

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และมีการบรรเลงคนเดียว , วงเครื่องสายวงเล็ก และวงเครื่องสายเครื่องคู่ มีระดับการใช้ "ปานกลาง" โดยมีค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตราฐานดังแสดงในตา-ราง 5.38 ส่วนการผสมวงในลักษณะอื่นๆ มีระดับการใช้ "น้อย" และ "น้อยที่สุด"

สำหรับในการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบลักษณะของระดับการใช้ "ประเภทของวงที่ใช้บรรเลง ในชั่วโมงเรียนดนตรีไทย" ของ ตัวแปรในด้านต่างๆ คือ กรณีศึกษา, ระดับชั้นปี, กลุ่มหลักสูตร และประเภทของวิชาเอก เพื่อวิเคราะห์ถึงลักษณะของปัจจัยที่อาจจะมีผลต่อลักษณะของระดับการใช้ "ประเภทของวงที่ใช้บรรเลง ในชั่วโมงเรียนดนตรีไทย" โดยในส่วนของกรณีศึกษา จะเสนอเพียงตัวอย่างในการพิจารณาเฉพาะ ลักษณะวงที่มีระดับการใช้ ในระดับ "มาก"

ตารางที่ 5.39 แสดงค่าสถิติพรรณนา ของระดับการใช้การบรรเลงรวมกลุ่มหลายคนแต่ไม่ครบตามลักษณะการผสมวงแบบใด แยกตาม กรณีศึกษา

กรณีศึกษา	จำนวนนักศึกษา	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	33	4.27	1.21	มาก
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	17	4.00	1.00	มาก
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	42	4.43	0.94	มาก
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	43	4.30	1.10	มาก
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	19	4.16	1.34	มาก
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	15	2.93	2.31	ปานกลาง
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	40	4.03	1.46	มาก
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	11	4.36	1.03	มาก
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	31	3.48	1.88	มาก
ส.ราชภัฏพระนคร	18	2.94	1.83	ปานกลาง
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	23	3.70	1.26	มาก
ส.ราชภัฏนครปฐม	20	3.40	1.79	ปานกลาง
ส.ราชมงคล	20	3.95	1.15	มาก

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เมื่อนำค่าเฉลี่ยเลขคณิตมาทดสอบด้วยวิธี Kruskal- Wallis H เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเลขคณิตในกลุ่ม "การใช้การบรรเลงรวมกลุ่มหลายคนแต่ไม่ครบตามลักษณะการผสมวงแบบใด" แยกตามกรณีศึกษา โดยใช้โปรแกรมSPSS ได้ค่า Asymp.Sig.= 0.012 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 (H_0 : ค่าเฉลี่ยเลขคณิตทุกคู่มีค่าไม่แตกต่างกัน) รับ H_1 (H_1 : ค่าเฉลี่ยเลข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.41 แสดงค่าสถิติพรรณนา ของประเภทของการผสมวงดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามระดับชั้นปี

ลักษณะการผสมวง	ระดับชั้นปี	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องห้า	ชั้นปีที่ 1	1.47	1.53	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 2	1.38	1.52	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 3	1.38	1.53	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 4	2.16	1.60	น้อย
วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องคู่	ชั้นปีที่ 1	1.75	1.76	น้อย
	ชั้นปีที่ 2	1.65	1.69	น้อย
	ชั้นปีที่ 3	1.93	1.87	น้อย
	ชั้นปีที่ 4	2.48	1.63	น้อย
วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องใหญ่	ชั้นปีที่ 1	1.30	1.57	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 2	1.32	1.50	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 3	1.33	1.44	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 4	1.77	1.45	น้อย
วงปี่พาทย์ไม้นวมเครื่องคู่	ชั้นปีที่ 1	1.80	1.67	น้อย
	ชั้นปีที่ 2	1.83	1.64	น้อย
	ชั้นปีที่ 3	1.74	1.69	น้อย
	ชั้นปีที่ 4	2.59	1.64	ปานกลาง
วงปี่พาทย์ไม้นวมเครื่องใหญ่	ชั้นปีที่ 1	1.22	1.48	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 2	1.25	1.38	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 3	1.41	1.48	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 4	1.95	1.38	น้อย
วงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์	ชั้นปีที่ 1	0.31	0.81	ไม่เคยใช้
	ชั้นปีที่ 2	0.62	1.09	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 3	0.57	0.94	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 4	0.97	1.33	น้อยที่สุด

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย

2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.41 (ต่อ)

ลักษณะการผสมวง	ระดับชั้นปี	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
วงปี่พาทย์มอญเครื่องเล็ก	ชั้นปีที่ 1	0.83	1.34	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 2	0.92	1.21	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 3	1.19	1.47	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 4	1.79	1.52	น้อย
วงปี่พาทย์มอญเครื่องใหญ่	ชั้นปีที่ 1	1.14	1.56	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 2	1.35	1.57	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 3	1.33	1.52	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 4	1.90	1.64	น้อย
วงปี่พาทย์นางหงษ์เครื่องคู่	ชั้นปีที่ 1	0.61	1.16	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 2	0.68	1.13	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 3	0.77	1.19	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 4	1.18	1.28	น้อย
วงปี่พาทย์นางหงษ์เครื่องใหญ่	ชั้นปีที่ 1	0.58	1.12	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 2	0.64	1.30	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 3	0.62	1.05	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 4	0.97	1.03	น้อยที่สุด
วงปี่พาทย์ชวา	ชั้นปีที่ 1	0.43	0.98	ไม่เคย
	ชั้นปีที่ 2	0.40	0.82	ไม่เคย
	ชั้นปีที่ 3	0.53	0.90	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 4	0.92	1.16	น้อยที่สุด
วงเครื่องสายวงเล็ก	ชั้นปีที่ 1	2.36	1.80	น้อย
	ชั้นปีที่ 2	2.79	1.65	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 3	2.94	1.55	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 4	3.19	1.51	ปานกลาง
วงเครื่องสายเครื่องคู่	ชั้นปีที่ 1	2.29	1.84	น้อย
	ชั้นปีที่ 2	2.70	1.72	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 3	2.92	1.60	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 4	3.10	1.48	ปานกลาง

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย

2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.41 (ต่อ)

ลักษณะการผสมวง	ระดับชั้นปี	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
วงเครื่องสายปี่ชวา	ชั้นปีที่ 1	0.41	0.86	ไม่เคย
	ชั้นปีที่ 2	0.49	0.90	ไม่เคย
	ชั้นปีที่ 3	0.69	1.00	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 4	0.89	1.13	น้อยที่สุด
วงเครื่องสายผสม	ชั้นปีที่ 1	1.60	1.80	น้อย
	ชั้นปีที่ 2	2.34	1.69	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 3	2.17	1.59	น้อย
	ชั้นปีที่ 4	2.38	1.50	น้อย
วงมโหรีเครื่องเล็ก	ชั้นปีที่ 1	1.84	1.76	น้อย
	ชั้นปีที่ 2	2.16	1.65	น้อย
	ชั้นปีที่ 3	2.49	1.55	น้อย
	ชั้นปีที่ 4	2.68	1.43	น้อยที่สุด
วงมโหรีเครื่องคู่	ชั้นปีที่ 1	1.84	1.78	น้อย
	ชั้นปีที่ 2	2.31	1.69	น้อย
	ชั้นปีที่ 3	2.75	1.33	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 4	2.78	1.45	ปานกลาง
วงมโหรีเครื่องใหญ่	ชั้นปีที่ 1	1.63	1.76	น้อย
	ชั้นปีที่ 2	2.13	1.80	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 3	2.11	1.60	น้อย
	ชั้นปีที่ 4	2.48	1.48	น้อย
บรรเลงคนเดียว	ชั้นปีที่ 1	2.79	1.79	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 2	2.97	1.73	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 3	2.80	1.73	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 4	3.21	1.57	ปานกลาง
บรรเลงรวมกลุ่มหลายคน แต่ไม่ครบตามลักษณะการผสมวงใด ๆ	ชั้นปีที่ 1	4.01	1.45	มาก
	ชั้นปีที่ 2	3.95	1.60	มาก
	ชั้นปีที่ 3	3.90	1.43	มาก
	ชั้นปีที่ 4	3.93	1.35	มาก

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย

2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 5.41 ระดับการใช้ "ลักษณะการผสมวงดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย " โดยพิจารณาจากระดับชั้นปี จะพบว่าในระดับชั้นปีที่สูงขึ้น จะมีแนวโน้มของระดับการใช้ "ลักษณะการผสมวงดนตรีไทย" ในประเภทต่างๆ อยู่ในระดับที่สูงกว่าระดับชั้นปีต้นๆ โดยเมื่อนำค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)ของระดับการใช้ "ลักษณะการผสมวงดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ในระดับชั้นปีต่างๆ มาทดสอบด้วยวิธี Kruskal – Wallis H โดยมีผลดังแสดงในตารางที่ 5.42

ตารางที่ 5.42 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้ประเภทของวงดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างระดับชั้นปี

ลักษณะการผสมวงดนตรีไทย	Chi-square	df	Asymp.Sig.
วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องห้า	13.253	3	0.004
วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องคู่	10.565	3	0.014
วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องใหญ่	6.634	3	0.085
วงปี่พาทย์ไม้นวมเครื่องคู่	12.793	3	0.005
วงปี่พาทย์ไม้นวมเครื่องใหญ่	13.143	3	0.004
วงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์	13.774	3	0.003
วงปี่พาทย์มอญเครื่องเล็ก	21.204	3	0.000
วงปี่พาทย์มอญเครื่องใหญ่	10.513	3	0.015
วงปี่พาทย์นางหงษ์เครื่องคู่	13.688	3	0.003
วงปี่พาทย์นางหงษ์เครื่องใหญ่	14.436	3	0.002
วงปี่พาทย์ชวา	13.800	3	0.003
วงเครื่องสายวงเล็ก	8.716	3	0.033
วงเครื่องสายเครื่องคู่	8.025	3	0.046
วงเครื่องสายปี่ชวา	11.640	3	0.009
วงเครื่องสายผสม	10.383	3	0.016
วงมโหรีเครื่องเล็ก	12.176	3	0.007
วงมโหรีเครื่องคู่	16.833	3	0.001
วงมโหรีเครื่องใหญ่	10.509	3	0.015
บรรเลงคนเดียว	2.480	3	0.479
บรรเลงหลายคนแต่ไม่ครบตามลักษณะการผสมวงใดๆ	0.966	3	0.809

หมายเหตุ : พิจารณา ณ. ระดับนัยสำคัญ 0.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 5.42 พบว่าโดยส่วนมากของลักษณะการผสมวงดนตรีไทยในแบบต่างๆ มีระดับการใช้ในชั่วโมงเรียนมีระดับที่แตกต่างกัน ในระหว่างระดับชั้นปี อย่างน้อย 2 ระดับชั้นปี มีเพียง ลักษณะการผสมวง 3 ลักษณะที่ไม่มีระดับการใช้ที่แตกต่างกัน ในระหว่างชั้นปี คือ

1. วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องใหญ่
2. การบรรเลงในลักษณะคนเดียว
3. การบรรเลงหลายคนแต่ไม่ครบตาลักษณะการผสมวงใดๆ

นอกจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบเรื่อง "ระดับการใช้รูปแบบการผสมวงดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย " กับตัวแปรในด้าน "กรณีศึกษา" และ "ระดับชั้นปี"แล้วนั้น ตัวแปรที่น่านำมาพิจารณาอีกตัวแปรหนึ่งก็คือ ลักษณะของ"กลุ่มหลักสูตร" ว่ามี "ระดับการใช้รูปแบบการผสมวงดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ในลักษณะอย่างไร

ตารางที่ 5.43 แสดงค่าสถิติพรรณนา ของประเภทของการผสมวงดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามลักษณะกลุ่มหลักสูตร

ลักษณะการผสมวงดนตรีไทย	กลุ่มหลักสูตร	N	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องห้า	Fine & Applied Arts	122	1.12	1.49	น้อยที่สุด
	Education Science	203	1.81	1.55	น้อย
วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องคู่	Fine & Applied Arts	122	1.59	1.78	น้อย
	Education Science	203	2.10	1.74	น้อย
วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องใหญ่	Fine & Applied Arts	122	0.95	1.34	น้อยที่สุด
	Education Science	203	1.65	1.52	น้อย
วงปี่พาทย์ไม้นวมเครื่องคู่	Fine & Applied Arts	122	1.57	1.70	น้อย
	Education Science	201	2.17	1.65	น้อย
วงปี่พาทย์ไม้นวมเครื่องใหญ่	Fine & Applied Arts	122	1.17	1.45	น้อยที่สุด
	Education Science	203	1.58	1.43	น้อย
วงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์	Fine & Applied Arts	122	0.90	1.34	น้อยที่สุด
	Education Science	203	0.44	0.83	ไม่เคย
วงปี่พาทย์มอญเครื่องเล็ก	Fine & Applied Arts	122	0.73	1.12	น้อยที่สุด
	Education Science	202	1.41	1.54	น้อยที่สุด
วงปี่พาทย์มอญเครื่องใหญ่	Fine & Applied Arts	122	1.02	1.42	น้อยที่สุด
	Education Science	202	1.61	1.62	น้อย
วงปี่พาทย์นางหงษ์เครื่องคู่	Fine & Applied Arts	122	0.41	0.82	ไม่เคย
	Education Science	203	1.03	1.35	น้อยที่สุด

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย

2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.43 (ต่อ)

ลักษณะการผสมวงดนตรีไทย	กลุ่มหลักสูตร	N	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
วงปี่พาทย์นางหงษ์เครื่องใหญ่	Fine & Applied Arts	122	0.36	0.81	ไม่เคย
	Education Science	201	0.89	1.24	น้อยที่สุด
วงปี่พาทย์ชวา	Fine & Applied Arts	122	0.32	0.75	ไม่เคย
	Education Science	201	0.73	1.09	น้อยที่สุด
วงเครื่องสายวงเล็ก	Fine & Applied Arts	123	2.85	1.82	ปานกลาง
	Education Science	202	2.80	1.56	ปานกลาง
วงเครื่องสายเครื่องคู่	Fine & Applied Arts	122	2.66	1.91	ปานกลาง
	Education Science	203	2.80	1.56	ปานกลาง
วงเครื่องสายปี่ชวา	Fine & Applied Arts	122	0.37	0.83	ไม่เคย
	Education Science	203	0.79	1.05	น้อยที่สุด
วงเครื่องสายผสม	Fine & Applied Arts	122	1.89	1.79	น้อย
	Education Science	204	2.29	1.58	น้อย
วงมโหรีเครื่องเล็ก	Fine & Applied Arts	122	2.08	1.80	น้อย
	Education Science	204	2.44	1.50	น้อย
วงมโหรีเครื่องคู่	Fine & Applied Arts	122	1.97	1.73	น้อย
	Education Science	202	2.71	1.55	ปานกลาง
วงมโหรีเครื่องใหญ่	Fine & Applied Arts	122	1.60	1.66	น้อย
	Education Science	203	2.32	1.64	น้อย
บรรเลงคนเดียว	Fine & Applied Arts	121	3.19	1.71	ปานกลาง
	Education Science	203	2.75	1.73	ปานกลาง
บรรเลงรวมกลุ่มหลายคนแต่ไม่ครบ	Fine & Applied Arts	121	4.11	1.41	มาก
ตามลักษณะการรวมวงใดๆ	Education Science	203	3.83	1.47	มาก

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เพื่อเป็นการศึกษาเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยของการใช้ลักษณะการผสมวงในลักษณะต่างๆ ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ว่ามีระดับที่แตกต่างกันหรือไม่ ในระหว่าง สองกลุ่มหลักสูตร จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยวิธี Mann – Whitney ซึ่งผลของการวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรม SPSS ดังแสดงในตารางที่ 5.44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.44 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้ประเภทของวงดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Mann – Whitney เปรียบเทียบระหว่างระดับชั้นปี

ลักษณะการผสมวงดนตรีไทย	Mann – Whitney U	Z	Asymp.Sig.
วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องห้า	8716.00	-4.611	0.000
วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องคู่	9784.50	-3.214	0.001
วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องใหญ่	8483.00	-4.924	0.000
วงปี่พาทย์ไม้นวมเครื่องคู่	9648.50	-3.273	0.001
วงปี่พาทย์ไม้นวมเครื่องใหญ่	10006.50	-2.979	0.003
วงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์	10964.00	-2.204	0.028
วงปี่พาทย์มอญเครื่องเล็ก	8628.00	-4.847	0.000
วงปี่พาทย์มอญเครื่องใหญ่	9394.00	-3.749	0.000
วงปี่พาทย์นางหงษ์เครื่องคู่	9316.50	-4.326	0.000
วงปี่พาทย์นางหงษ์เครื่องใหญ่	9707.50	-3.70	0.00
วงปี่พาทย์ชวา	10183	-3.125	0.002
วงเครื่องสายวงเล็ก	11160.50	-1.558	0.119
วงเครื่องสายเครื่องคู่	11711.50	-0.814	0.416
วงเครื่องสายปี่ชวา	9509.50	-4.102	0.000
วงเครื่องสายผสม	11503.50	-1.137	0.255
วงมโหรีเครื่องเล็ก	10624.00	-2.213	0.27
วงมโหรีเครื่องคู่	9103.50	-3.967	0.000
วงมโหรีเครื่องใหญ่	9424.50	-3.637	0.000
บรรเลงคนเดียว	9947.00	-2.849	0.004
บรรเลงหลายคนแต่ไม่ครบตามลักษณะการผสมวงใดๆ	10810.50	-1.846	0.065

หมายเหตุ : พิจารณา ณ. ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 5.44 ระดับของการใช้ลักษระการผสมวงดนตรีที่ทั้งสองกลุ่มมีระดับของการใช้ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน คือ "วงเครื่องสายวงเล็ก" ," วงเครื่องสายเครื่องคู่","วงเครื่องสายผสม" และ "การบรรเลงหลายคนแต่ไม่เข้าลักษณะการผสมวงใดๆ"

ซึ่งการพิจารณาถึงลักษณะการใช้ "รูปแบบการผสมวงดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย " กับตัวแปร "ลักษณะกลุ่มหลักสูตร" ลักษณะรูปแบบการผสมวงที่มีแนวโน้มการใช้ในระดับ "มาก" และ "ปานกลาง" ที่เหมือนกันทั้งสองกลุ่มหลักสูตร คือ "บรรเลงรวมกลุ่มหลายคนแต่ไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครบตามลักษณะการรวมวงใดๆ" , "บรรเลงคนเดียว", "วงเครื่องสายเครื่องคู่" และ"วงเครื่องสายวงเล็ก" ส่วนลักษณะการผสมวงดนตรีไทยในรูปแบบอื่นๆ โดยส่วนใหญ่ มีระดับการใช้ที่แตกต่างกัน คือกลุ่มหลักสูตรศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science & Teacher Training) จะมีแนวโน้มระดับการใช้ที่สูงกว่า กลุ่มหลักสูตรวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine & Applied Arts) เล็กน้อย ยกเว้น ลักษณะการผสมวงแบบ "ปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์" ซึ่งกลุ่มหลักสูตรวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ มีแนวโน้มระดับการใช้ที่สูงกว่า

โดยสรุประดับการใช้ "รูปแบบการผสมวงดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ที่มีระดับการใช้ "มาก" คือลักษณะ "การบรรเลงรวมกลุ่มหลายคน แต่ไม่ครบตามลักษณะการการผสมวงใดๆ" ซึ่งระดับการใช้ มีลักษณะที่ไม่แตกต่างกันมาก ทั้งในตัวแปร กรณีศึกษา ,ระดับชั้นปี และ ลักษณะของกลุ่มหลักสูตร ส่วนลักษณะการผสมวงที่มีระดับการใช้รองลงมา คือ "การบรรเลงคนเดียว ", "วงเครื่องสายวงเล็ก" และ "วงเครื่องสายเครื่องคู่" ซึ่งมีระดับการใช้ "ปานกลาง" แต่มีแนวโน้มของระดับการใช้ในแต่ละ"กรณีศึกษา" และ "ระดับชั้นปี" ที่แตกต่างกันบ้าง แต่สำหรับ "ลักษณะกลุ่มหลักสูตร" ที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อระดับการใช้ "รูปแบบการผสมวงดังกล่าว ส่วนรูปแบบการผสมวงดนตรีไทยในแบบอื่นๆ ซึ่งมีระดับการใช้ "น้อย" และ "น้อยที่สุด"

5.1.2.4 ระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนปฏิบัติดนตรีไทย

สำหรับระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนปฏิบัติดนตรีไทยนั้น เป็นคำถามในลักษณะแบบให้ผู้ตอบแบบสอบถาม พิจารณาระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนชนิดต่างๆ จำนวน 11 ชนิด โดยมีระดับการใช้ 6 ระดับคือ "ไม่เคยใช้" , "น้อยที่สุด" ,"น้อย","ปานกลาง", "มาก" และ "มากที่สุด" รวมทั้งมีคำตอบลักษณะปลายเปิด ให้นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ได้เลือกตอบในกรณีที่ มีชนิดของอุปกรณ์ช่วยสอนที่นอกเหนือจาก 11 ชนิดดังกล่าว โดยระดับการใช้ของอุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนปฏิบัติดนตรีไทย มีโดยสรุปดังนี้

ตารางที่ 5.45 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ "ระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนปฏิบัติดนตรีไทย"

ลักษณะอุปกรณ์ช่วยสอน	Minim	Maxi	Mean	Std.	ระดับการใช้
เครื่องดนตรีไทยที่ครูถนัด	0	5	4.03	1.15	มาก
วิทยุเทป	0	5	1.95	1.54	น้อย
เครื่องเล่น C.D.	0	4	0.74	1.12	น้อยที่สุด
เครื่องเล่น V.D.O. และโทรทัศน์	0	5	1.01	1.36	น้อยที่สุด
โน้ตเพลงไทยเดิม	0	5	2.68	1.70	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.45 (ต่อ)

ลักษณะอุปกรณ์ช่วยสอน	Minim	Maxi	Mean	Std.	ระดับการใช้
เครื่องฉายสไลด์	0	5	0.53	1.01	น้อยที่สุด
เครื่องฉายภาพทึบแสง	0	5	0.41	0.87	ไม่เคย
เครื่องฉาย over head	0	5	0.57	1.10	น้อยที่สุด
คอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์	0	5	0.64	1.15	น้อยที่สุด
ไมโครโฟนและเครื่องขยายเสียง	0	5	1.00	1.42	น้อยที่สุด
เครื่องเทียบเสียงดนตรี	0	5	0.96	1.38	น้อยที่สุด

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

จากตารางที่ 5.45 สรุปได้ว่า ระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนปฏิบัติดนตรีไทย" ที่มีระดับการใช้ "มาก" คือ "เครื่องดนตรีไทยที่ครูถนัด" และในระดับการใช้ "ปานกลาง" คือ "โน้ตเพลงไทยเดิม" และอุปกรณ์ช่วยสอนที่ไม่เคยใช้ คือ "เครื่องฉายภาพทึบแสง" ส่วนอุปกรณ์ชนิดอื่นๆ มีระดับการใช้ "น้อย" และ "น้อยที่สุด"

สำหรับรายละเอียดของ "ระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนปฏิบัติดนตรีไทย" ในแต่ละกรณีศึกษา มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.46

ตารางที่ 5.46 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา

อุปกรณ์ช่วยสอน	กรณีศึกษา	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
เครื่องดนตรีที่ครูถนัด	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	3.71	1.24	มาก
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	4.41	0.87	มาก
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	4.13	1.06	มาก
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	4.12	1.50	มาก
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	4.58	0.69	มากที่สุด
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	3.47	1.46	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	4.05	1.19	มาก
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	3.80	1.62	มาก
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	3.91	0.90	มาก
	ส.ราชภัฏพระนคร	3.89	0.83	มาก

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.46 (ต่อ)

อุปกรณ์ช่วยสอน	กรณีศึกษา	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
เครื่องดนตรีที่ครูถนัด	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	3.50	1.22	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏนครปฐม	3.95	0.80	มาก
	ส.ราชมงคล	4.90	0.31	มากที่สุด
วิทยุเทป	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	1.65	1.55	น้อย
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	1.41	1.50	น้อยที่สุด
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	1.93	1.62	น้อย
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	1.02	1.44	น้อยที่สุด
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	1.89	1.41	น้อย
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	2.87	1.81	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1.90	1.30	น้อย
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	1.10	1.45	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	2.12	1.32	น้อย
	ส.ราชภัฏพระนคร	2.06	1.43	น้อย
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2.50	1.18	น้อย
	ส.ราชภัฏนครปฐม	2.00	1.26	น้อย
	ส.ราชมงคล	3.75	1.07	มาก
เครื่องเล่น C.D.	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	0.88	1.07	น้อยที่สุด
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	1.29	1.45	น้อยที่สุด
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	0.58	1.06	น้อยที่สุด
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	0.300	0.81	ไม่เคยใช้
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	0.84	1.38	น้อยที่สุด
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	0.80	1.26	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	0.73	0.95	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	0.55	0.93	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	0.61	0.90	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏพระนคร	1.06	1.51	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	1.46	1.25	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏนครปฐม	1.00	1.22	น้อยที่สุด
	ส.ราชมงคล	5.56E-02	0.24	
เครื่องเล่น V.D.O และโทรทัศน์	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	0.91	1.33	น้อยที่สุด
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	1.00	1.33	น้อยที่สุด
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	0.44	0.99	ไม่เคย
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	0.30	0.80	ไม่เคย

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย

2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.46 (ต่อ)

อุปกรณ์ช่วยสอน	กรณีศึกษา	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
เครื่องเล่น V.D.O และโทรทัศน์	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	0.68	1.11	น้อยที่สุด
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	2.33	2.06	น้อย
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1.26	1.27	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	0.64	1.03	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	0.79	1.11	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏพระนคร	1.33	1.26	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2.83	1.37	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏนครปฐม	1.62	1.16	น้อย
	ส.ราชมงคล	0.32	1.00	ไม่เคย
โน้ตเพลงไทยเดิม	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	2.29	1.53	น้อย
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	2.06	1.85	น้อย
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	1.49	1.47	น้อยที่สุด
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	3.24	1.71	ปานกลาง
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	2.89	1.10	ปานกลาง
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	3.13	1.96	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	2.93	1.66	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	1.36	1.57	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	3.32	1.34	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏพระนคร	3.22	1.80	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	3.83	0.92	มาก
	ส.ราชภัฏนครปฐม	2.71	1.52	ปานกลาง
	ส.ราชมงคล	2.06	1.89	น้อย
เครื่องฉายสไลด์	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	0.85	1.35	น้อยที่สุด
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	0.35	0.70	ไม่เคย
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	0.31	0.82	ไม่เคย
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	0.21	0.64	ไม่เคย
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	0.26	0.65	ไม่เคย
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	0.13	0.52	ไม่เคย
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	0.57	0.93	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	0.18	0.60	ไม่เคย
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	0.50	0.83	ไม่เคย
	ส.ราชภัฏพระนคร	1.06	1.30	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	1.50	1.41	น้อยที่สุด

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย

2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.46 (ต่อ)

อุปกรณ์ช่วยสอน	กรณีศึกษา	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
เครื่องฉายสไลด์	ส.ราชภัฏนครปฐม	0.67	1.15	น้อยที่สุด
	ส.ราชมงคล	0.16	0.69	น้อยที่สุด
เครื่องฉายภาพทึบแสง	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	0.74	1.16	น้อยที่สุด
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	0.41	0.71	ไม่เคย
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	0.16	0.42	ไม่เคย
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	9.30E-02	0.37	
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	0.11	0.46	ไม่เคย
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	0.13	0.52	ไม่เคย
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	0.39	0.74	ไม่เคย
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	0.18	0.60	ไม่เคย
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	0.50	0.83	ไม่เคย
	ส.ราชภัฏพระนคร	0.78	1.22	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	1.17	1.34	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏนครปฐม	0.62	1.16	น้อยที่สุด
	ส.ราชมงคล	0.16	0.69	ไม่เคย
เครื่องฉาย over head	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	0.91	1.44	น้อยที่สุด
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	0.71	1.10	น้อยที่สุด
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	0.29	0.92	ไม่เคย
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	0.19	0.55	ไม่เคย
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	0.26	0.81	ไม่เคย
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	0.13	0.52	ไม่เคย
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	0.63	1.11	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	0.18	0.60	ไม่เคย
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	0.38	0.74	ไม่เคย
	ส.ราชภัฏพระนคร	1.17	1.29	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	1.92	1.53	น้อย
	ส.ราชภัฏนครปฐม	0.52	0.98	น้อยที่สุด
	ส.ราชมงคล	0.21	0.71	ไม่เคย
คอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	1.09	1.38	น้อยที่สุด
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	0.88	1.32	น้อยที่สุด
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	0.20	0.59	ไม่เคย
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	0.14	0.47	ไม่เคย
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	0.26	0.65	ไม่เคย
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	0.40	1.12	ไม่เคย

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย

2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.46 (ต่อ)

อุปกรณ์ช่วยสอน	กรณีศึกษา	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
คอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	0.68	1.27	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	0.40	0.97	ไม่เคย
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	0.35	0.81	ไม่เคย
	ส.ราชภัฏพระนคร	1.22	1.31	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	1.96	1.40	น้อย
	ส.ราชภัฏนครปฐม	1.14	1.39	น้อยที่สุด
	ส.ราชมงคล	0.16	0.69	ไม่เคย
ไมโครโฟนและเครื่องขยายเสียง	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	0.91	1.16	น้อยที่สุด
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	0.82	1.29	น้อยที่สุด
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	0.44	0.92	ไม่เคย
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	0.60	1.26	น้อยที่สุด
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	0.74	1.33	น้อยที่สุด
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	0.20	0.56	ไม่เคย
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1.10	1.50	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	0.36	1.21	ไม่เคย
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	2.03	1.71	น้อย
	ส.ราชภัฏพระนคร	1.17	1.34	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2.50	1.50	น้อย
	ส.ราชภัฏนครปฐม	1.24	1.37	น้อยที่สุด
	ส.ราชมงคล	0.50	1.15	ไม่เคย
เครื่องเทียบเสียงดนตรี	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	1.12	1.43	น้อยที่สุด
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	1.12	1.50	น้อยที่สุด
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	0.51	1.16	น้อยที่สุด
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	0.26	0.88	ไม่เคย
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	0.63	1.12	น้อยที่สุด
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	0.47	1.25	ไม่เคย
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1.63	1.36	น้อย
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	0.73	1.35	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	1.09	1.42	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏพระนคร	0.89	1.37	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2.30	1.40	น้อย
	ส.ราชภัฏนครปฐม	1.24	1.41	น้อยที่สุด
	ส.ราชมงคล	0.50	1.24	ไม่เคย

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย

2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 5.46 แสดงให้เห็นถึงระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนชนิดต่างๆ ของอาจารย์ผู้สอนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามแต่ละกรณีศึกษา เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเลขคณิต ด้วยวิธีการทดสอบของ Kruskal – Wallis H พบว่ามีความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ของระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอน ในแต่ละกรณีศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 5.47 ซึ่งเมื่อพิจารณาในระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนในแต่ละชนิด และในแต่ละกรณีศึกษา ก็พบระดับการใช้งานที่แตกต่างกัน อาทิเช่น อุปกรณ์ช่วยสอนไมโครโฟนและเครื่องขยายเสียง ซึ่งมีระดับการใช้งานโดยภาพรวมในระดับ "น้อยที่สุด" แต่ในบางกรณีศึกษามีระดับการใช้งานของไมโครโฟนและเครื่องขยายเสียง ในระดับ "ไม่เคยใช้" เช่น คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา และ คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แต่ มีการใช้งานในระดับ"น้อย" ในกรณีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม และ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 5.47 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างกรณีศึกษา

ลักษณะของการอุปกรณ์ช่วยสอน	Chi-square	df	Asymp.Sig.
เครื่องดนตรีที่ครูถนัด	44.693	12	0.000
วิทยุเทป	56.989	12	0.000
เครื่องเล่น C.D.	34.228	12	0.001
เครื่องเล่น V.D.O. และโทรทัศน์	83.792	12	0.000
โน้ตเพลงไทยเดิม	60.449	12	0.000
เครื่องฉายสไลด์	43.775	12	0.000
เครื่องฉายภาพทึบแสง	39.354	12	0.000
เครื่องฉาย over head	58.525	12	0.000
คอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์	74.013	12	0.000
ไมโครโฟนและลำโพงขยายเสียง	65.201	12	0.000
เครื่องเทียบเสียงดนตรี	67.417	12	0.000

หมายเหตุ : ณ.ระดับนัยสำคัญ 0.05

นอกจากการศึกษาเปรียบเทียบระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอน ของอาจารย์ผู้สอนปฏิบัติดนตรีไทย โดยพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างกรณีศึกษาแล้ว ยังได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างลักษณะของประเภทวิชาเอก ดังแสดงในตารางที่ 5.48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.48 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามประเภทวิชาเอก

อุปกรณ์ช่วยสอน	ประเภทวิชาเอก	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
เครื่องดนตรีที่ครูถนัด	ปี่พาทย์	3.96	1.01	มาก
	เครื่องสาย	4.16	1.07	มาก
	ขับร้อง	3.43	1.60	ปานกลาง
วิทยุเทป	ปี่พาทย์	1.96	1.43	น้อย
	เครื่องสาย	2.10	1.55	น้อย
	ขับร้อง	2.57	1.67	ปานกลาง
เครื่องเล่น C.D.	ปี่พาทย์	0.80	1.13	น้อยที่สุด
	เครื่องสาย	0.74	1.14	น้อยที่สุด
	ขับร้อง	1.18	1.19	น้อยที่สุด
เครื่องเล่น V.D.O. และโทรทัศน์	ปี่พาทย์	1.14	1.40	น้อยที่สุด
	เครื่องสาย	1.03	1.37	น้อยที่สุด
	ขับร้อง	1.41	1.50	น้อยที่สุด
โน้ตเพลงไทยเดิม	ปี่พาทย์	2.34	1.65	น้อย
	เครื่องสาย	2.88	1.67	ปานกลาง
	ขับร้อง	2.31	1.67	น้อย
เครื่องฉายสไลด์	ปี่พาทย์	0.52	0.95	น้อยที่สุด
	เครื่องสาย	0.57	1.05	น้อยที่สุด
	ขับร้อง	0.82	1.31	น้อยที่สุด
เครื่องฉายภาพทึบแสง	ปี่พาทย์	0.44	0.87	ไม่เคยใช้
	เครื่องสาย	0.43	0.91	ไม่เคยใช้
	ขับร้อง	0.64	1.06	น้อยที่สุด
เครื่องฉาย over head	ปี่พาทย์	0.56	1.05	น้อยที่สุด
	เครื่องสาย	0.59	1.11	น้อยที่สุด
	ขับร้อง	1.04	1.60	น้อยที่สุด
คอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์	ปี่พาทย์	0.75	1.24	น้อยที่สุด
	เครื่องสาย	0.64	1.15	น้อยที่สุด
	ขับร้อง	1.04	1.29	น้อยที่สุด
ไมโครโฟนและเครื่องขยายเสียง	ปี่พาทย์	1.08	1.42	น้อยที่สุด
	เครื่องสาย	0.99	1.43	น้อยที่สุด
	ขับร้อง	1.41	1.52	น้อยที่สุด
เครื่องเทียบเสียงดนตรี	ปี่พาทย์	1.21	1.36	น้อยที่สุด
	เครื่องสาย	0.87	1.41	น้อยที่สุด
	ขับร้อง	1.52	1.50	น้อย

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย

2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งเมื่อนำค่าเฉลี่ยเลขคณิตในตารางที่ 5.48 มาทดสอบด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเลขคณิตโดยได้ผลดังแสดงในตารางที่ 5.49

ตารางที่ 5.49 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างประเภทวิชาเอก

ลักษณะของอุปกรณ์ช่วยสอน	Chi-square	df	Asymp.Sig.
เครื่องดนตรีที่ครูถนัด	8.325	2	0.016
วิทยุเทป	3.609	2	0.165
เครื่องเล่น C.D.	4.640	2	0.098
เครื่องเล่น V.D.O. และโทรทัศน์	1.956	2	0.376
โน้ตเพลงไทยเดิม	8.472	2	0.014
เครื่องฉายสไลด์	1.185	2	0.535
เครื่องฉายภาพทึบแสง	1.945	2	0.378
เครื่องฉาย over head	2.475	2	0.290
คอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์	3.422	2	0.181
ไมโครโฟนและลำโพงขยายเสียง	3.113	2	0.211
เครื่องเทียบเสียงดนตรี	9.900	2	0.007

หมายเหตุ : ณ.ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 5.49 พบว่าระดับการใช้ของอุปกรณ์ช่วยสอน 3 ชนิดมีระดับของค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกัน 3 ชนิด คือ “เครื่องดนตรีที่ครูถนัด” , โน้ตเพลงไทยเดิม” และ “เครื่องเทียบเสียงดนตรี” ซึ่งเมื่อพิจารณา พบว่า ในอุปกรณ์ช่วยสอน “เครื่องดนตรีที่ครูถนัด” ซึ่งมีระดับการใช้โดยเฉลี่ย “มาก” ในประเภทวิชาเอกปี่พาทย์ ,เครื่องสาย ซึ่งแตกต่างกับประเภทวิชาขับร้อง ซึ่งมีระดับการใช้ “ปานกลาง” ส่วนในอุปกรณ์ช่วยสอน “โน้ตเพลงไทยเดิม” ซึ่งมีระดับการใช้โดยเฉลี่ย “ปานกลาง” ในประเภทวิชาเครื่องสาย ซึ่งต่างกับ ประเภทวิชาเอกปี่พาทย์และขับร้อง ซึ่งมีระดับการใช้เฉลี่ย “น้อย” ส่วนในอุปกรณ์ช่วยสอน “เครื่องเทียบเสียงดนตรี” ซึ่งมีระดับการใช้โดยเฉลี่ย “น้อยที่สุด” ประเภทวิชาขับร้องมีความแตกต่างในระดับการใช้เฉลี่ยที่แตกต่างจาก ทั้งสองประเภทวิชา

โดยสรุประดับการใช้อุปกรณ์ช่วยสอน ของอาจารย์ผู้สอนปฏิบัติดนตรีไทย ที่มีระดับการใช้ “มาก” และ”ปานกลาง” คือ เครื่องดนตรีไทยที่ครูถนัด และ โน้ตเพลงไทยเดิม ส่วนอุปกรณ์ช่วยสอนชนิดอื่นๆ มีระดับการใช้ในระดับ “น้อย” จนถึง”ไม่เคยใช้” และพบว่ามีความแตกต่างของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับการใช้อุปกรณ์การสอน บ้างชนิด ในแต่ละกรณีศึกษา และ ในแต่ละประเภทวิชาเอก ซึ่งอุปกรณ์ช่วยสอนเหล่านั้นได้แก่ เครื่องดนตรีที่ครูถนัด , โน้ตเพลงไทยเดิม , ไมโครโฟนและเครื่องขยายเสียง

5.1.2.5 **ลักษณะการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย นอกชั่วโมงเรียน** สำหรับลักษณะการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย นอกชั่วโมงเรียนนั้น มีรูปแบบของกิจกรรมในลักษณะอย่างไร และในระดับอย่างไร คำตอบจากแบบสอบถามที่ได้ถามนักศึกษาผู้ที่ใช้พื้นที่ดังกล่าว จำนวน 344 คน พบว่ามีนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 339 คนนับเป็นจำนวน ร้อยละ98.55 ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เคยใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยนอกเหนือจากชั่วโมงเรียน ซึ่งแบบสอบถามได้ถามถึง ลักษณะและระดับของการปฏิบัติของกิจกรรมที่นักศึกษามักจะกระทำ ในพื้นที่เรียนดนตรีไทยในช่วงนอกเวลาชั่วโมงเรียน โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.50

ตารางที่ 5.50 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับ "กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย

ลักษณะของกิจกรรม	Min	Max	Mean	Std.	ระดับการใช้
ซ้อมดนตรีในลักษณะรวมวง	0	5	3.21	1.10	ปานกลาง
ซ้อมดนตรีคนเดียว	0	5	3.89	1.01	มาก
นั่งอ่านทบทวนตำรา	0	5	2.70	1.02	ปานกลาง
นั่งคุยกับเพื่อน	0	5	3.38	1.19	ปานกลาง
นั่งฟังเพลงจากวิทยุ	0	5	2.39	1.42	น้อย
นั่งทานขนมกับเพื่อน	0	5	2.28	1.57	น้อย
นั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน	0	5	2.80	1.20	ปานกลาง

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

จากตารางที่ 5.50 ระดับของกิจกรรมที่นักศึกษามักกระทำ นอกชั่วโมงเรียนดนตรีไทย ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย กิจกรรม "ซ้อมดนตรีคนเดียว" เป็นกิจกรรมที่มีระดับการใช้"มาก" ส่วนกิจกรรมที่มีการปฏิบัติรองลงมา คือ "ซ้อมดนตรีรวมวง",นั่งอ่านทบทวนตำรา ,นั่งคุยกับเพื่อน และ "นั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน"ส่วนกิจกรรมที่มีระดับการปฏิบัติ "น้อย" คือ "นั่งฟังเพลงจากวิทยุ" และ "นั่งทานขนมกับเพื่อน"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับของ "กิจกรรมที่นักศึกษามักกระทำ นอกชั่วโมงเรียนดนตรีไทย ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" ในแต่ละกรณีศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการที่จะวางแนวทางในการออกแบบพื้นที่เรียนดนตรีไทย นั้นมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.51

ตารางที่ 5.51 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับ "กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" แยกตามกรณีศึกษา

ลักษณะของกิจกรรม	กรณีศึกษา	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
ซ้อมดนตรีรวมวง	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	3.18	1.22	ปานกลาง
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	3.47	1.07	ปานกลาง
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	2.91	0.85	ปานกลาง
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	3.34	0.78	ปานกลาง
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	3.37	1.21	ปานกลาง
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	2.27	2.15	น้อย
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	3.15	0.91	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	3.60	0.52	มาก
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	3.47	1.08	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏพระนคร	3.56	0.98	มาก
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2.70	1.22	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏนครปฐม	3.48	1.08	ปานกลาง
	ส.ราชมงคล	3.45	0.83	ปานกลาง
ซ้อมดนตรีคนเดียว	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	4.29	0.72	มาก
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	3.82	1.01	มาก
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	4.22	0.93	มาก
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	4.18	0.92	มาก
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	4.00	0.82	มาก
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	2.80	1.93	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	4.05	0.86	มาก
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	3.40	0.97	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	3.68	0.73	มาก
	ส.ราชภัฏพระนคร	3.72	0.83	มาก
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	3.74	1.01	มาก
	ส.ราชภัฏนครปฐม	3.19	0.98	ปานกลาง
	ส.ราชมงคล	3.85	0.93	มาก
นั่งอ่านทบทวนตำรา	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	3.03	1.11	ปานกลาง
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	2.18	1.13	น้อย

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย

2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.51 (ต่อ)

ลักษณะของกิจกรรม	กรณีศึกษา	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
ซ้อมดนตรีคนเดียว	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	2.87	1.01	ปานกลาง
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	2.73	1.17	ปานกลาง
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	2.89	0.94	ปานกลาง
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	1.93	1.33	น้อย
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	2.49	1.05	น้อย
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	2.50	1.08	น้อย
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	2.59	0.89	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏพระนคร	3.00	0.97	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2.78	0.74	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏนครปฐม	2.71	0.64	ปานกลาง
	ส.ราชมงคล	2.95	0.62	ปานกลาง
นั่งอ่านทบทวนตำรา	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	3.53	0.93	มาก
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	3.06	1.14	ปานกลาง
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	3.31	1.04	ปานกลาง
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	3.52	1.09	มาก
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	3.68	1.20	มาก
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	2.33	1.68	น้อย
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	3.15	1.30	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	3.80	1.32	มาก
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	3.82	0.97	มาก
	ส.ราชภัฏพระนคร	4.00	0.91	มาก
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	3.48	1.27	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏนครปฐม	3.00	1.26	ปานกลาง
	ส.ราชมงคล	3.05	1.15	ปานกลาง
นั่งฟังเพลงจากวิทยุ	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	2.29	1.34	น้อย
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	1.82	1.42	น้อย
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	2.84	1.38	ปานกลาง
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	2.16	1.35	น้อย
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	2.63	1.61	ปานกลาง
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	1.47	1.68	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	2.12	1.52	น้อย
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	2.60	1.65	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	2.65	1.30	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏพระนคร	2.89	1.28	ปานกลาง

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย

2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.51 (ต่อ)

ลักษณะของกิจกรรม	กรณีศึกษา	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
นั่งฟังเพลงจากวิทยุ	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2.91	1.00	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏนครปฐม	2.14	1.35	น้อย
	ส.ราชมงคล	2.25	1.33	น้อย
นั่งทานขนมกับเพื่อน	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	2.62	1.48	ปานกลาง
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	2.18	1.63	น้อย
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	2.22	1.55	น้อย
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	1.91	1.74	น้อย
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	2.84	1.50	ปานกลาง
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	1.47	1.73	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1.78	1.39	น้อย
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	3.00	1.89	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	2.71	1.53	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏพระนคร	2.56	1.50	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2.57	1.34	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏนครปฐม	2.48	1.40	น้อย
	ส.ราชมงคล	2.00	1.65	น้อย
นั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	2.82	1.19	ปานกลาง
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	3.12	1.11	ปานกลาง
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	2.51	1.10	ปานกลาง
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	2.39	1.32	น้อย
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	3.74	0.87	มาก
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	2.47	1.68	น้อย
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	2.73	1.32	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	3.00	1.41	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	3.03	0.95	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏพระนคร	3.17	0.92	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	3.17	0.94	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏนครปฐม	2.65	1.04	ปานกลาง
	ส.ราชมงคล	2.42	1.22	น้อย

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

จากค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ของระดับกิจกรรมที่นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม มักปฏิบัตินอกชั่วโมงเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย จะพบว่าในหลายกิจกรรมมีระดับการปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ ในแต่ละกรณีศึกษาที่แตกต่างกัน อาทิเช่น กิจกรรมนั่งทานขนมกับเพื่อน ,กิจกรรมนั่งฟังเพลงจาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในแต่ละกรณีศึกษาที่แตกต่างกัน อาทิเช่น กิจกรรมนั่งทานขนมกับเพื่อน ,กิจกรรมนั่งฟังเพลงจากวิทยุ ฯ จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ด้วยวิธีทดสอบแบบ Kruskal – Wallis H เพื่อทดสอบว่าระดับค่าเฉลี่ยของในแต่ละกิจกรรมในระหว่างกรณีศึกษา มีความแตกต่างกันในทางสถิติหรือไม่ ซึ่งผลการวิเคราะห์ได้แสดงในตารางที่ 5.52

ตารางที่ 5.52 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับของกิจกรรมที่ปฏิบัตินอกชั่วโมงเรียนในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างกรณีศึกษา

ลักษณะกิจกรรม	Chi-square	df	Asymp.Sig.
ซ้อมดนตรีในลักษณะรวมวง	20.408	12	0.060
ซ้อมดนตรีคนเดียว	39.352	12	0.000
นั่งอ่านทบทวนตำรา	19.087	12	0.086
นั่งคุยกับเพื่อนๆ	26.033	12	0.011
นั่งฟังเพลงจากวิทยุ	23.327	12	0.025
นั่งทานขนมกับเพื่อนๆ	20.089	12	0.065
นั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน	28.089	12	0.005

หมายเหตุ : พิจารณา ณ. ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 5.52 "กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ในระหว่างกรณีศึกษา โดยวิธี Kruskal – Wallis H พบว่า มีในบางกิจกรรมมีค่า Sig.< 0.05 ซึ่งได้แก่ กิจกรรม" ซ้อมดนตรีคนเดียว " , " นั่งคุยกับเพื่อนๆ" , "นั่งฟังเพลงจากวิทยุ" และ"นั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน" เป็นกิจกรรมที่มีความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ ในระหว่างแต่ละกรณีศึกษา อย่างน้อย 2 กรณีศึกษา นอกจากการพิจารณาลักษณะของ "กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติ นอกชั่วโมงเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" กับ ตัวแปร "กรณีศึกษา" แล้ว การพิจารณากับตัวแปรในด้านอื่นๆ ได้แก่ "ระดับชั้นปี" , "กลุ่มหลักสูตร" , " ประเภทวิชาเอก" และ"เพศ" ก็ได้นำมาพิจารณาประกอบด้วยเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อ ของ "กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติ นอกชั่วโมงเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.53 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับ "กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" แยกตาม ระดับชั้นปี

ลักษณะของกิจกรรม	ระดับชั้นปี	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
ซ้อมดนตรีรวมวง	ชั้นปีที่ 1	3.25	1.08	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 2	2.91	1.32	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 3	3.28	0.95	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 4	3.36	1.01	ปานกลาง
ซ้อมดนตรีคนเดียว	ชั้นปีที่ 1	3.99	0.87	มาก
	ชั้นปีที่ 2	3.94	1.19	มาก
	ชั้นปีที่ 3	3.81	1.01	มาก
	ชั้นปีที่ 4	3.82	0.97	มาก
นั่งอ่านทบทวนตำรา	ชั้นปีที่ 1	3.36	1.12	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 2	3.22	1.31	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 3	3.51	1.18	มาก
	ชั้นปีที่ 4	3.45	1.14	ปานกลาง
นั่งคุยกับเพื่อนๆ	ชั้นปีที่ 1	3.36	1.12	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 2	3.22	1.31	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 3	3.51	1.18	มาก
	ชั้นปีที่ 4	3.45	1.14	ปานกลาง
นั่งฟังเพลงจากวิทยุ	ชั้นปีที่ 1	2.40	1.37	น้อย
	ชั้นปีที่ 2	2.28	1.44	น้อย
	ชั้นปีที่ 3	2.33	1.55	น้อย
	ชั้นปีที่ 4	2.58	1.21	ปานกลาง
นั่งทานขนมกับเพื่อนๆ	ชั้นปีที่ 1	2.15	1.63	น้อย
	ชั้นปีที่ 2	2.22	1.58	น้อย
	ชั้นปีที่ 3	2.46	1.59	น้อย
	ชั้นปีที่ 4	2.31	1.50	น้อย
นั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน	ชั้นปีที่ 1	2.90	1.22	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 2	2.46	1.23	น้อย
	ชั้นปีที่ 3	2.76	1.24	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 4	3.10	1.06	ปานกลาง

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

จากตารางที่ 5.53 ซึ่งแสดงระดับของการปฏิบัติ"กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" พบว่ามีระดับที่แตกต่างกันบ้างในแต่ละกิจกรรม เมื่อเปรียบเทียบกัน ในระหว่างระดับชั้นปีที่ นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามกำลังศึกษาอยู่จึงทำการทดสอบว่าค่าเฉลี่ยเลข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณิต(Mean) ของระดับ"กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" ในระหว่างชั้นปี มีความแตกต่างกันทางสถิติหรือไม่ ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 5.54

ตารางที่ 5.54 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับของกิจกรรมที่ปฏิบัตินอกชั่วโมงเรียนในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างระดับชั้นปี

ลักษณะกิจกรรม	Chi-square	df	Asymp.Sig.
ซ้อมดนตรีในลักษณะรวมวง	5.123	3	0.157
ซ้อมดนตรีคนเดียว	3.124	3	0.373
นั่งอ่านทบทวนตำรา	4.868	3	0.182
นั่งคุยกับเพื่อนๆ	1.752	3	0.625
นั่งฟังเพลงจากวิทยุ	1.880	3	0.598
นั่งทานขนมกับเพื่อนๆ	1.963	3	0.580
นั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน	12.073	3	0.007

หมายเหตุ : พิจารณา ณ. ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 5.54 แสดงให้เห็นว่าระดับของการปฏิบัติกิจกรรมในเรื่องต่างๆ นอกชั่วโมงเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย นั้น ในแต่ละชั้นปีมีระดับที่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นเพียงกิจกรรมเดียว คือ กิจกรรม"นั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน" ซึ่งมีความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 1 คู่กรณีศึกษา ซึ่งเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของกิจกรรม "นั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน" ระดับชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยในระดับที่แตกต่างกับระดับชั้นปีอื่นๆ

ตารางที่ 5.55 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับ "กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" แยกตาม ลักษณะกลุ่มหลักสูตร

ลักษณะของกิจกรรม	กลุ่มหลักสูตร	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
ซ้อมดนตรีรวมวง	Fine & Applied Arts	3.19	1.24	ปานกลาง
	Education Science	3.22	1.02	ปานกลาง
ซ้อมดนตรีคนเดียว	Fine & Applied Arts	3.95	1.13	มาก
	Education Science	3.85	0.93	มาก
นั่งอ่านทบทวนตำรา	Fine & Applied Arts	2.72	1.17	ปานกลาง
	Education Science	2.69	0.94	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.55 (ต่อ)

ลักษณะของกิจกรรม	กลุ่มหลักสูตร	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
นั่งคุยกับเพื่อนๆ	Fine & Applied Arts	3.43	1.23	ปานกลาง
	Education Science	3.36	1.17	ปานกลาง
นั่งฟังเพลงจากวิทยุ	Fine & Applied Arts	2.22	1.47	น้อย
	Education Science	2.49	1.38	น้อย
นั่งทานขนมกับเพื่อนๆ	Fine & Applied Arts	2.29	1.69	น้อย
	Education Science	2.28	1.51	น้อย
นั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน	Fine & Applied Arts	2.78	1.35	ปานกลาง
	Education Science	2.81	1.12	ปานกลาง

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

จากตารางที่ 5.55 จะเห็นว่าระดับการปฏิบัติของกิจกรรมนักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในระหว่างกลุ่มหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน และมีระดับการใช้ที่เหมือนกัน จึงนำค่าเฉลี่ยเลขคณิตดังกล่าว มาทดสอบด้วยวิธี Mann - Whitney เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ดังกล่าวว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ในทางสถิติ ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 5.56

ตารางที่ 5.56 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้ประเภทของวงดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Mann – Whitney เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มหลักสูตร

ลักษณะของกิจกรรม	Mann – Whitney U	Z	Asymp.Sig.
ซ้อมดนตรีรวมวง	12621.50	-0.251	0.802
ซ้อมดนตรีคนเดียว	10969.00	-2.277	0.023
นั่งอ่านทบทวนตำรา	12140.00	-0.793	0.428
นั่งคุยกับเพื่อนๆ	12696.50	-0.155	0.877
นั่งฟังเพลงจากวิทยุ	11231.00	-1.906	0.057
นั่งทานขนมกับเพื่อนๆ	12433.00	-0.466	0.641
นั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน	12626.00	-0.037	0.971

จากผลการทดสอบด้วยวิธี Mann - Whitney พบว่า กิจกรรม" ซ้อมดนตรีคนเดียว" มีระดับของค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างกลุ่มหลักสูตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine & Applied Arts) และ หลักสูตรศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science & Teacher Training)

ตารางที่ 5.57 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับ "กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" แยกตาม ลักษณะประเภทวิชาเอก

ลักษณะของกิจกรรม	ประเภทวิชาเอก	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
ซ้อมดนตรีรวมวง	ปี่พาทย์	3.29	1.15	ปานกลาง
	เครื่องสาย	3.21	1.06	ปานกลาง
	ขับร้อง	2.66	1.37	ปานกลาง
ซ้อมดนตรีคนเดียว	ปี่พาทย์	3.77	0.98	มาก
	เครื่องสาย	3.95	0.90	มาก
	ขับร้อง	3.59	1.55	มาก
นั่งอ่านทบทวนตำรา	ปี่พาทย์	2.50	1.00	น้อย
	เครื่องสาย	2.84	0.91	ปานกลาง
	ขับร้อง	2.76	1.30	ปานกลาง
นั่งคุยกับเพื่อนๆ	ปี่พาทย์	3.26	1.19	ปานกลาง
	เครื่องสาย	3.47	1.17	ปานกลาง
	ขับร้อง	3.21	1.37	ปานกลาง
นั่งฟังเพลงจากวิทยุ	ปี่พาทย์	2.47	1.44	น้อย
	เครื่องสาย	2.34	1.41	น้อย
	ขับร้อง	2.69	1.39	ปานกลาง
นั่งทานขนมกับเพื่อนๆ	ปี่พาทย์	2.25	1.50	น้อย
	เครื่องสาย	2.36	1.57	น้อย
	ขับร้อง	2.52	1.57	ปานกลาง
นั่งคุยกับอาจารย์	ปี่พาทย์	3.03	1.03	ปานกลาง
	เครื่องสาย	2.81	1.17	ปานกลาง
	ขับร้อง	2.38	1.59	น้อย

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

จากตารางที่ 5.57 พบว่าในบางกิจกรรม อาทิเช่น กิจกรรมนั่งฟังเพลงจากวิทยุ มีระดับค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติ ในระหว่างประเภทวิชาเอกมีระดับแตกต่างกัน จึงได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเลขคณิต(Mean) ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ว่าค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ของกิจกรรมต่างๆ ระหว่างประเภทวิชาเอกต่างๆ มีความแตกต่างกันทางสถิติหรือไม่ โดยผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 5.58

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.58 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับของกิจกรรมที่ปฏิบัตินอกชั่วโมงเรียนในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างประเภทวิชาเอก

ลักษณะกิจกรรม	Chi-square	df	Asymp.Sig.
ซ้อมดนตรีในลักษณะรวมวง	6.257	2	0.044
ซ้อมดนตรีคนเดียว	2.024	2	0.364
นั่งอ่านทบทวนตำรา	10.102	2	0.006
นั่งคุยกับเพื่อนๆ	2.288	2	0.319
นั่งฟังเพลงจากวิทยุ	1.988	2	0.370
นั่งทานขนมกับเพื่อนๆ	0.953	2	0.621
นั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน	6.656	2	0.036

หมายเหตุ : พิจารณา ณ. ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 5.58 ผลจากการทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. พบว่าระดับของการปฏิบัติกิจกรรมที่นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ในแต่ละประเภทวิชาเอก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ณ.ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 คือ กิจกรรม "ซ้อมดนตรีในลักษณะรวมวง", "กิจกรรมนั่งทบทวนตำรา" และ "กิจกรรมนั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน"

ตารางที่ 5.59 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับ "กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" แยกตาม ลักษณะเพศ

ลักษณะของกิจกรรม	เพศ	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
ซ้อมดนตรีรวมวง	ชาย	3.27	1.07	ปานกลาง
	หญิง	3.16	1.13	ปานกลาง
ซ้อมดนตรีคนเดียว	ชาย	3.98	0.92	มาก
	หญิง	3.80	1.08	มาก
นั่งอ่านทบทวนตำรา	ชาย	2.65	0.99	ปานกลาง
	หญิง	2.75	1.05	ปานกลาง
นั่งคุยกับเพื่อนๆ	ชาย	3.31	1.17	ปานกลาง
	หญิง	3.45	1.20	ปานกลาง
นั่งฟังเพลงจากวิทยุ	ชาย	2.49	1.39	น้อย
	หญิง	2.30	1.44	น้อย
นั่งทานขนมกับเพื่อนๆ	ชาย	2.22	1.46	น้อย
	หญิง	2.34	1.67	น้อย
นั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน	ชาย	2.93	1.20	ปานกลาง
	หญิง	2.68	1.19	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.60 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้ประเภทของวงดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Mann – Whitney เปรียบเทียบระหว่างเพศ

ลักษณะของกิจกรรม	Mann – Whitney U	Z	Asymp.Sig.
ซ้อมดนตรีรวมวง	13663.50	-0.974	0.33
ซ้อมดนตรีคนเดียว	13294.00	-1.391	0.164
นั่งอ่านทบทวนตำรา	13230.50	-1.411	0.158
นั่งคุยกับเพื่อนๆ	13306.50	-1.363	0.173
นั่งฟังเพลงจากวิทยุ	13458.50	-1.171	0.242
นั่งทานขนมกับเพื่อนๆ	13698.50	-0.897	0.370
นั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน	12638.50	-1.865	0.062

หมายเหตุ : พิจารณา ณ.ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 5.59 และ 5.60 สรุปได้ว่า ระดับของการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ นอกชั่วโมงเรียนในพื้นที่เรียนดนตรีไทย ไม่มีความแตกต่าง ระหว่างเพศชายและเพศหญิง

โดยสรุประดับกิจกรรมที่นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ปฏิบัตินอกชั่วโมงเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้น โดยภาพรวมกิจกรรมที่มีระดับการปฏิบัติ "มาก" ได้แก่ กิจกรรมซ้อมดนตรีคนเดียว ส่วนกิจกรรมที่มีระดับการปฏิบัติรองลงมา คือกิจกรรมซ้อมดนตรีรวมวง ,กิจกรรมนั่งอ่านทบทวนตำรา , กิจกรรมนั่งคุยกับเพื่อน และกิจกรรมนั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน ซึ่งในกิจกรรมทุกประเภท ในบางกรณีศึกษามีระดับของการปฏิบัติที่แตกต่างกัน แต่ในด้านตัวแปร "ระดับชั้นปี" ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า กิจกรรมที่มีระดับของการปฏิบัติที่แตกต่างกันในระหว่างชั้นปีมีเพียงกิจกรรมเดียว คือ"กิจกรรมนั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน" ส่วนในด้านตัวแปรลักษณะของกลุ่มหลักสูตร นั้นมีความแตกต่างในด้านกิจกรรม "ซ้อมดนตรีคนเดียว" ซึ่ง กลุ่มหลักสูตรวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine & Applied Arts) มีแนวโน้มที่จะมีระดับในการปฏิบัติที่สูงกว่า กลุ่มหลักสูตรศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science & Teacher Training) แต่ความแตกต่างดังกล่าวมีระดับที่ไม่ห่างกันมาก ส่วน "เพศ" นั้นไม่มีความแตกต่างของ ระดับการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ นอกชั่วโมงเรียน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในทุกกิจกรรม แต่ในตัวแปร "ประเภทของวิชาเอก" มีระดับของการปฏิบัติกิจกรรมที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะ "กิจกรรมซ้อมดนตรีรวมวง" ซึ่งมีความแตกต่างกันระหว่างนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกขับร้อง กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกปี่พาทย์ และ วิชาเอกเครื่องสาย

5.1.2.6 **การเก็บกระเป๋าและของส่วนตัว ของนักศึกษา** สำหรับการเก็บข้อมูลในเรื่องลักษณะของการจัดเก็บและการดูแล สมบัติส่วนตัวของนักศึกษาที่นักศึกษาโดยส่วนมากมัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะมีติดตัวตลอดเวลา ได้แก่ กระเป๋าถือ,เป้ ,หนังสือเรียน หรืออื่นๆ จะเก็บโดยผ่านแบบสอบถามให้เลือกตอบ ซึ่งให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว โดยคำตอบเป็นคำตอบในมาตรานามบัญญัติ (Nominal scale) โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.59

ตารางที่ 5.61 แสดงการแจกแจงความถี่"ลักษณะของการเก็บของส่วนตัว" แยกตามแต่ละกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	ตลอดเวลา นำติดตัว	วางไว้ที่ทางเดิน	เก็บไว้ในตู้ล็อกเกอร์	เก็บไว้ในห้องพักอาจารย์	เก็บไว้ในห้องเรียน	อื่นๆ	รวม
ศิลปกรรมฯ จุฬาฯ	28	0	0	0	4	0	32
	87.5%	0%	0%	0%	12.5%	0%	100%
ครุศาสตร์ จุฬาฯ*	14	0	2	0	1	0	17
	82.4%	0%	11.8%	0%	5.9%	0%	100%
ศิลปกรรมศาสตร์*	28	1	13	0	3	0	45
ม.ศ.ว.	62.2%	2.2%	28.9%	0%	6.7%	0%	100%
มนุษยศาสตร์	38	0	1	2	3	0	44
ม.เกษตรศาสตร์	86.4%	0%	2.3%	4.5%	6.8%	0%	100%
ว.ดุริยางคศิลป์*	5	0	7	0	7	0	19
ม.มหิดล	26.3%	0%	36.8%	0%	36.8%	0%	100%
อักษรศาสตร์	8	0	0	0	7	0	15
ม.ศิลปากร	53.3%	0%	0%	0%	46.7%	0%	100%
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	23	0	0	0	15	0	38
	60.5%	0%	0%	0%	39.5%	0%	100%
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา*	6	2	0	0	0	2	10
	60%	20%	0%	0%	0%	20%	100%
ส.ราชภัฏจันทรเกษม*	18	2	11	0	2	1	34
	52.9%	5.9%	32.4%	0%	5.9%	2.9%	100%
ส.ราชภัฏพระนคร*	6	0	10	0	1	0	17
	35.3%	0%	58.8%	0%	5.9%	0%	100%
ส.ราชภัฏพระนครศรี	21	0	0	0	0	1	22
อยุธยา	95.5%	0%	0%	0%	0%	4.5%	100%
ส.ราชภัฏนครปฐม	14	0	0	0	6	0	20
	70%	0%	0%	0%	30%	0%	100%
ส.ราชมงคล	18	0	0	0	1	0	19
	94.7%	0%	0%	0%	5.3%	0%	100%
รวม	**227**	**5**	**44**	**2**	**50**	**4**	**332**
	68.4%	**1.5%**	**13.3%**	**0.6%**	**15.1%**	**1.2%**	**100%**

หมายเหตุ : "*" หมายถึง เป็นกรณีศึกษาที่มีตู้ล็อกเกอร์ไว้บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 5.61 ซึ่งแสดงการแจกแจงความถี่ของ "ลักษณะการเก็บของส่วนตัว" ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะการเก็บของที่มีการแจกแจงความถี่สูงที่สุด คือ ลักษณะ "นำติดตัวไว้ตลอดเวลา" โดยมีสัดส่วนเป็นร้อยละ 68.4 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ระบุคำตอบ 332 คน และลักษณะที่มีการแจกแจงความถี่รองลงมา คือ เก็บไว้ในตู้ล๊อกเกอร์ โดยมีสัดส่วนร้อยละ 15.5 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ระบุคำตอบ 332 คน โดยเมื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาทดสอบค่า ไคแสควร์ (χ^2) กับตัวแปรในด้านต่างๆ ได้ค่าในการทดสอบดังแสดงในตารางที่ 5.62

ตารางที่ 5.62 แสดงผลของการทดสอบค่าไคแสควร์ (chi-square) ของ "ลักษณะการเก็บของส่วนตัว " กับตัวแปรต่างๆ

ตัวแปรต้น	Pheason Chi-Square	df	Asymp Sig. (2-side)	ลักษณะความสัมพันธ์
กรณีศึกษา	222.924	60	0.000	มีความสัมพันธ์
ระดับชั้นปี	12.945	15	0.607	ไม่มีความสัมพันธ์
ลักษณะกลุ่มหลักสูตร	10.958	5	0.052	ไม่มีความสัมพันธ์
เพศของนักศึกษา	8.822	5	0.116	ไม่มีความสัมพันธ์
ประเภทวิชาเอก	13.123	8	0.108	ไม่มีความสัมพันธ์

หมายเหตุ : " * " แสดงค่า Asymp Sig.ที่มีนัยสำคัญ ณ. ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.62 แสดงผลการของการทดสอบค่าไคแสควร์ (χ^2) ของ "ลักษณะการเก็บของส่วนตัว" กับตัวแปรในด้านต่างๆ 5 ตัวแปร พบว่า ตัวแปร " กรณีศึกษา" เป็นตัวแปรที่มีค่า Asymp.Sig. < 0.05 ณ.ระดับนัยสำคัญ 0.05 เพียงตัวแปรเดียว จึงแสดงว่า ลักษณะการเก็บของส่วนตัว มีความสัมพันธ์ กับกรณีศึกษา คือ มีความแตกต่างในลักษณะการเก็บของส่วนตัว ในระหว่างกรณีศึกษา โดยเมื่อพิจารณาจาก ตารางที่ 5.61 พบว่า มี 2 กรณีศึกษาที่มีสัดส่วนของนักศึกษาที่เลือก "เก็บไว้ในตู้ล๊อกเกอร์" สูงกว่าการเก็บของส่วนตัวในลักษณะ "นำติดตัวไว้ตลอดเวลา" คือ กรณีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล และ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร ซึ่งกรณีศึกษาที่มีตู้ล๊อกเกอร์ไว้สำหรับบริการนักศึกษามีจำนวน 6 กรณีศึกษา

5.1.2.7 **สถานที่ที่นักศึกษามักจะอยู่รวมกัน ในบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย** โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จากคำถามที่มีคำตอบแบบให้นักศึกษาระบุ ระดับความถี่ในการใช้พื้นที่ในบริเวณต่างๆ ภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย โดยแบ่งเป็น 6 ระดับ ตั้งแต่ "ไม่เคย" จนถึง "มากที่สุด" โดยรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.63

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.63 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับความถี่ "สถานที่ที่นักศึกษามักอยู่รวมกัน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย

ลักษณะของกิจกรรม	Minim	Maxi	Mean	Std.	ระดับการใช้
ในห้องเรียนดนตรีไทย	0	5	3.42	1.17	ปานกลาง
ระเบียงหน้าห้องเรียน	0	5	2.93	1.37	ปานกลาง
ห้องพักอาจารย์	0	5	1.32	1.36	น้อยที่สุด
ม้านั่งหน้าอาคารเรียน	0	5	3.45	1.42	ปานกลาง

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

จากตารางที่ 5.63 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ของระดับความถี่ ในการใช้สถานที่บริเวณต่างๆ ภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย พบว่า สถานที่ที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บริเวณม้านั่งหน้าอาคารเรียน และรองลงมาคือ ในห้องเรียนดนตรีไทย แต่ก็มีระดับที่ใกล้เคียงกันมาก ส่วนพื้นที่ที่มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บริเวณห้องพักอาจารย์ ส่วนระดับการใช้นั้น พื้นที่ที่มีการใช้ในระดับปานกลาง มีด้วยกัน 3 บริเวณ คือ "ในห้องเรียนดนตรีไทย","ระเบียงหน้าห้องเรียน "และ "ม้านั่งหน้าอาคารเรียน"

เพื่อทำการวิเคราะห์และพิจารณาโดยละเอียด จึงนำข้อมูลของระดับความถี่มาพิจารณาประกอบกับตัวแปรต้น ในด้านต่างๆ คือ กรณีศึกษา ,ระดับชั้นปี ,กลุ่มหลักสูตร ,ประเภทวิชาเอก และเพศ ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 5.64 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับความถี่ของการใช้ "สถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน" แยกตามกรณีศึกษา

บริเวณสถานที่	กรณีศึกษา	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
ในห้องเรียนดนตรีไทย	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	3.76	0.96	มาก
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	3.41	1.33	ปานกลาง
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	3.40	0.99	ปานกลาง
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	3.30	0.98	ปานกลาง
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	4.11	1.29	มาก

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.64 (ต่อ)

บริเวณสถานที่	กรณีศึกษา	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
ในห้องเรียนดนตรีไทย	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	3.27	1.79	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	3.85	1.04	มาก
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	2.90	1.29	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	3.35	0.92	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏพระนคร	4.00	0.69	มาก
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2.82	1.01	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏนครปฐม	2.76	1.22	ปานกลาง
	ส.ราชมงคล	2.89	1.59	ปานกลาง
ระเบียง,โถง หน้าห้องเรียน	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	2.15	1.13	น้อย
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	2.41	1.13	น้อย
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	3.67	0.77	มาก
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	3.11	1.08	ปานกลาง
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	3.58	1.17	มาก
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	1.00	1.36	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	2.37	1.26	น้อย
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	3.40	1.26	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	3.94	0.92	มาก
	ส.ราชภัฏพระนคร	3.39	1.29	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	3.33	1.15	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏนครปฐม	2.57	1.43	ปานกลาง
	ส.ราชมงคล	2.20	1.47	น้อย
ในห้องพักอาจารย์	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	0.74	0.96	น้อยที่สุด
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	0.35	0.79	ไม่เคย
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	1.44	1.20	น้อยที่สุด
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	2.05	1.64	น้อย
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	1.37	1.30	น้อยที่สุด
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	1.27	1.71	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	0.46	0.84	ไม่เคย
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	1.50	1.08	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	1.44	1.35	น้อยที่สุด
	ส.ราชภัฏพระนคร	2.72	1.36	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	1.90	1.04	น้อย
	ส.ราชภัฏนครปฐม	1.33	1.28	น้อยที่สุด
	ส.ราชมงคล	0.79	0.92	น้อยที่สุด

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย

2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.64 (ต่อ)

บริเวณสถานที่	กรณีศึกษา	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
ม้านั่งบริเวณหน้าอาคารเรียน	ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	4.18	1.11	มาก
	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	3.88	0.93	มาก
	ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	2.76	1.40	ปานกลาง
	มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	3.41	1.34	ปานกลาง
	ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	2.05	1.31	น้อย
	อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	2.60	1.59	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	2.80	1.23	ปานกลาง
	ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	3.80	1.14	มาก
	ส.ราชภัฏจันทรเกษม	4.32	0.81	มาก
	ส.ราชภัฏพระนคร	2.44	1.65	น้อย
	ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	4.05	0.95	มาก
	ส.ราชภัฏนครปฐม	4.24	1.09	มาก
	ส.ราชมงคล	4.55	0.89	มากที่สุด

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

ตารางที่ 5.65 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับสถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน ในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างกรณีศึกษา

ลักษณะบริเวณสถานที่	Chi-square	df	Asymp.Sig.
ในห้องเรียนดนตรีไทย	42.293	12	0.000
ระเบียง,โถงหน้าห้องเรียน	94.924	12	0.000
ในห้องพักอาจารย์	70.593	12	0.000
ม้านั่งบริเวณหน้าอาคารเรียน	105.980	12	0.000

หมายเหตุ : พิจารณา ณ. ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการพิจารณาตารางที่ 5.64 และตารางที่ 5.65 จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H.พบว่าระดับความถี่ ในการใช้สถานที่บริเวณต่างๆ ในการรวมกลุ่มกันของนักศึกษา ในแต่ละกรณีศึกษามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ณ.ระดับ 0.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.66 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับความถี่ของการใช้ "สถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน" แยกตามระดับชั้นปี

บริเวณสถานที่	ระดับชั้นปี	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
ในห้องเรียนดนตรีไทย	ชั้นปีที่ 1	3.56	1.15	มาก
	ชั้นปีที่ 2	3.46	1.28	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 3	3.38	1.19	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 4	3.31	1.02	ปานกลาง
ระเบียง,โถง,หน้าห้องเรียน	ชั้นปีที่ 1	2.65	1.42	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 2	3.04	1.44	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 3	3.11	1.44	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 4	2.89	1.11	ปานกลาง
ในห้องพักอาจารย์	ชั้นปีที่ 1	0.87	1.16	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 2	1.49	1.40	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 3	1.36	1.40	น้อยที่สุด
	ชั้นปีที่ 4	1.62	1.38	น้อย
ม้านั่งบริเวณหน้าอาคารเรียน	ชั้นปีที่ 1	3.48	1.44	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 2	2.97	1.46	ปานกลาง
	ชั้นปีที่ 3	3.59	1.37	มาก
	ชั้นปีที่ 4	3.74	1.32	มาก

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

ตารางที่ 5.67 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับสถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน ในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H เปรียบเทียบระหว่างระดับชั้นปี

ลักษณะบริเวณสถานที่	Chi-square	df	Asymp.Sig.
ในห้องเรียนดนตรีไทย	2.585	3	0.460
ระเบียง,โถงหน้าห้องเรียน	6.100	3	0.107
ในห้องพักอาจารย์	16.252	3	0.001
ม้านั่งบริเวณหน้าอาคารเรียน	14.836	3	0.002

หมายเหตุ : พิจารณา ณ. ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 5.66 และ 5.67 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของระดับความถี่ของ"สถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" ในบริเวณต่างๆ นำมาเปรียบระหว่างระดับชั้นปี ด้วยวิธี Kurskal – Wallis H. พบว่า ระดับความถี่ของ " สถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่ม ในพื้นที่เรียนดนตรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไทย" ที่มีความแตกต่างกันในระหว่างชั้นปี คือ บริเวณ "ในห้องพักอาจารย์" และ "ม้านั่งบริเวณหน้าอาคาร ซึ่งเมื่อพิจารณาจากระดับค่าเฉลี่ย ในตารางที่ 5.66 พบว่า ในพื้นที่ "บริเวณห้องพักอาจารย์" ระดับค่าเฉลี่ยของระดับชั้นปีที่ 4 จะมีค่าสูงกว่าชั้นปีอื่นๆ ส่วน ในบริเวณพื้นที่ "ม้านั่งด้านหน้าอาคาร" "ระดับค่าเฉลี่ยของระดับชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 3 จะมีค่าสูงกว่าชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

ตารางที่ 5.68 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับความถี่ของการใช้ "สถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน" แยกตามกลุ่มหลักสูตร

บริเวณสถานที่	กลุ่มหลักสูตร	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
ในห้องเรียนดนตรีไทย	Fine & Applied Arts	3.52	1.21	มาก
	Education Science	3.36	1.14	ปานกลาง
ระเบียง,โถง,หน้าห้องเรียน	Fine & Applied Arts	2.68	1.40	ปานกลาง
	Education Science	3.07	1.33	ปานกลาง
ในห้องพักอาจารย์	Fine & Applied Arts	1.43	1.47	น้อยที่สุด
	Education Science	1.25	1.29	น้อยที่สุด
ม้านั่งบริเวณหน้าอาคารเรียน	Fine & Applied Arts	3.34	1.47	ปานกลาง
	Education Science	3.51	1.39	มาก

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

ตารางที่ 5.69 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของสถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน ด้วยวิธี Mann – Whitney เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มหลักสูตร

บริเวณสถานที่	Mann – Whitney U	Z	Asymp.Sig.
ในห้องเรียนดนตรีไทย	11187.00	-1.866	0.062
ระเบียง,โถงหน้าห้องเรียน	10284.50	-2.942	0.003
ในห้องพักอาจารย์	12204.00	-0.558	0.577
ม้านั่งหน้าอาคารเรียน	11788.00	-1.184	0.237

หมายเหตุ : พิจารณา ณ.ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 5.68 และ 5.69 จากการศึกษาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความถี่ ในการใช้พื้นที่ในบริเวณต่างๆ โดยพิจารณาแยกตามกลุ่มหลักสูตร พบว่า พื้นที่บริเวณ "ระเบียง ,โถงหน้าห้องเรียน" มีระดับค่าเฉลี่ยของความถี่ในการใช้ ระหว่างกลุ่มหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ณ.ระดับ 0.05 หมายความว่า ในพื้นที่บริเวณระเบียงและโถงหน้าห้องเรียน นั้น ในระหว่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักศึกษาของกลุ่มหลักสูตร วิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine & Applied Arts) และ นักศึกษาของกลุ่มหลักสูตรศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science & Teacher training) มีระดับในการใช้ในการ รวมกลุ่มกันในการทำกิจกรรมต่างๆ ในระดับที่แตกต่างโดย เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่านักศึกษาของกลุ่มหลักสูตรศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science & Teacher training) มีระดับในการใช้ที่สูงกว่า

ตารางที่ 5.70 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับความถี่ของการใช้ "สถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน" แยกตามประเภทวิชาเอก

บริเวณสถานที่	ประเภทวิชาเอก	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
ในห้องเรียนดนตรีไทย	ปี่พาทย์	3.44	1.13	มาก
	เครื่องสาย	3.40	1.27	มาก
	ขับร้อง	3.59	1.02	มาก
ระเบียง,โถง,หน้าห้องเรียน	ปี่พาทย์	2.79	1.43	ปานกลาง
	เครื่องสาย	3.02	1.40	ปานกลาง
	ขับร้อง	2.72	1.31	ปานกลาง
ห้องพักอาจารย์	ปี่พาทย์	1.24	1.34	น้อยที่สุด
	เครื่องสาย	1.23	1.28	น้อยที่สุด
	ขับร้อง	0.97	1.05	น้อยที่สุด
ม้านั่งหน้าอาคารเรียน	ปี่พาทย์	3.47	1.35	ปานกลาง
	เครื่องสาย	3.44	1.48	ปานกลาง
	ขับร้อง	3.59	1.50	มาก

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

ตารางที่ 5.71 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของระดับสถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน ในพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. เปรียบเทียบระหว่างประเภทวิชาเอก

ลักษณะบริเวณสถานที่	Chi-square	df	Asymp.Sig.
ในห้องเรียนดนตรีไทย	0.231	2	0.891
ระเบียง,โถงหน้าห้องเรียน	3.067	2	0.216
ในห้องพักอาจารย์	0.774	2	0.679
ม้านั่งบริเวณหน้าอาคารเรียน	0.448	2	0.799

หมายเหตุ : พิจารณา ณ. ระดับนัยสำคัญ 0.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 5.70 และ ตารางที่ 5.71 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของระดับความถี่ของ"สถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย" ในบริเวณต่างๆ นำมาเปรียบระหว่างประเภทวิชาเอกของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ระดับความถี่ของสถานที่ที่นักศึกษารวมกลุ่มกัน ในทุกบริเวณ ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในระหว่างแต่ละประเภทวิชาเอก ไม่มีความแตกต่างของระดับความถี่ในการใช้พื้นที่

ตารางที่ 5.72 แสดงค่าสถิติพรรณนาของระดับความถี่ของการใช้ "สถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน" แยกตามเพศ

บริเวณสถานที่	ประเภทวิชาเอก	Mean	Std. Deviation	ระดับการใช้
ในห้องเรียนดนตรีไทย	ชาย	3.39	1.22	ปานกลาง
	หญิง	3.44	1.12	ปานกลาง
ระเบียง,โถง,หน้าห้องเรียน	ชาย	2.86	1.42	ปานกลาง
	หญิง	2.99	1.32	ปานกลาง
ให้องพักอาจารย์	ชาย	1.35	1.41	น้อยที่สุด
	หญิง	1.29	1.31	น้อยที่สุด
ม้านั่งหน้าอาคารเรียน	ชาย	3.48	1.41	ปานกลาง
	หญิง	3.42	1.42	ปานกลาง

หมายเหตุ: ระดับการใช้ 0 – 0.5 = ไม่เคยใช้ , 0.51 – 1.50 = น้อยที่สุด , 1.51 – 2.50 = น้อย
2.51 – 3.50 = ปานกลาง , 3.51 – 4.50 = มาก , 4.51 – 5.00 = มากที่สุด

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยในเรื่องความถี่ของการใช้ "สถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน" โดยพิจารณาในเรื่องเพศ ว่ามีระดับในการใช้สถานที่ในบริเวณต่างๆ ในระดับที่แตกต่างกันหรือไม่ จึงทำการทดสอบค่า T-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่าง ของความถี่ในการใช้พื้นที่ในบริเวณต่างๆ ของทั้งสองกลุ่ม

ตารางที่ 5.73 แสดงค่าผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของสถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน ด้วยวิธี Mann – Whitney เปรียบเทียบระหว่างเพศ

บริเวณสถานที่	Mann – Whitney U	Z	Asymp.Sig.
ในห้องเรียนดนตรีไทย	14138.50	-0.220	0.826
ระเบียง,โถงหน้าห้องเรียน	19783.50	-0.623	0.534
ในห้องพักอาจารย์	14035.00	-0.248	0.804
ม้านั่งหน้าอาคารเรียน	13945.00	-0.248	0.597

หมายเหตุ : พิจารณา ณ.ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 5.71 ในการทดสอบด้วยวิธี Mann - Whitney เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความถี่ในการใช้พื้นที่ในบริเวณต่างๆ ในระหว่างเพศชายและเพศหญิง ปรากฏว่าค่า Sig.< 0.05 .ในทุกบริเวณพื้นที่ สรุปว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความถี่ในการใช้สถานที่ ในทุกบริเวณ เพื่อกิจกรรมในการรวมกลุ่มของนักศึกษา ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในระหว่างเพศชายและเพศหญิง

5.1.3 ความพึงพอใจและทัศนคติของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อลักษณะทางกายภาพ ของพื้นที่เรียนดนตรีไทยในปัจจุบัน

สำหรับข้อมูลในด้านความพึงพอใจและทัศนคติ ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อลักษณะทางกายภาพภายใน ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ให้ตอบแบบประมาณค่า ของทัศนคติ หรือความพึงพอใจเป็นจำนวน 5 ระดับ ซึ่งเป็นมาตรวัดในระดับอันตรภาค (Interval scale) โดยมีรายละเอียดในเรื่องต่างๆ ดังนี้

5.1.3.1 **ทัศนคติในเรื่องระยะทาง และการเข้าถึง จากบริเวณด้านหน้าอาคารจนถึงบริเวณห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย** โดยค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ของทัศนคติในแต่ละกรณีศึกษามีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.74

ตารางที่ 5.74 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่องระยะทางจากบริเวณด้านหน้าอาคารจนถึงบริเวณห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.Dev.	ระดับทัศนคติ	ระยะทาง	Floor
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	1.46	0.78	ใกล้มาก	≅ 11.53 ม.	ชั้น 1
ส.ราชมงคล	1.80	1.11	ใกล้มาก	≅ 32.89 ม.	ชั้น 2-3
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	1.93	1.27	ใกล้	≅ 15.46 ม.	ชั้น 1
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	1.98	0.88	ใกล้	≅ 13.59 ม.	ชั้น 2
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	2.00	1.41	ใกล้	≅ 30 ม.	ชั้น 2
ส.ราชภัฏนครปฐม	2.14	1.35	ใกล้	≅ 26.91 ม.	ชั้น 2
ส.ราชภัฏพระนคร	2.17	1.42	ใกล้	≅ 51.55 ม.	ชั้น 2
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	2.37	1.07	ใกล้	≅ 61.43 ม.	ชั้น 3
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	2.53	1.28	ใกล้	≅ 40.46 ม.	ชั้น 3
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	2.67	1.29	เฉยๆ	≅ 25.09 ม.	ชั้น 2-3
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	2.71	1.36	เฉยๆ	≅ 97.3 ม.	ชั้น 2
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	2.79	1.59	เฉยๆ	≅ 27.5 ม.	ชั้น 1
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	2.89	1.17	เฉยๆ	≅ 117.25 ม.	ชั้น 10

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ใกล้มาก= 1.00 – 1.80, ใกล้ = 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, ไกล = 3.41 – 4.20, ไกลมาก = 4.21 – 5.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 5.74 เป็นตารางแสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิตของ ทัศนคติของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง "ระยะทางจากด้านหน้าอาคาร จนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" เรียงตามปริมาณของระดับค่าเฉลี่ยจาก น้อยไปมาก พบว่า กรณีศึกษาที่มีระดับทัศนคติเฉลี่ยในเรื่องระยะทางจากด้านหน้าอาคาร จนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ใกล้มาก" คือ นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยมีระยะทางเฉลี่ยจากด้านหน้าอาคารจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ประมาณ 11.53 ม. และคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีระยะทางเฉลี่ยจากด้านหน้าอาคารจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ประมาณ 32.89 เมตร จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ได้ค่า Sig. = 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่า α = 0.05 จึงสรุปว่า มีค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติ ในเรื่องระยะทางจากหน้าอาคารจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 5.75 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยของระยะทางและระดับทัศนคติเรื่องระยะทางจากด้านหน้าอาคารเรียนจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย

ระดับทัศนคติ	N	Mean	Std.Error	Min.	Max.
ใกล้มาก	133	32.30	2.19	11.53	117.25
ใกล้	60	44.05	5.16	11.53	117.25
เฉยๆ	99	51.45	3.83	11.53	117.25
ไกล	20	55.66	8.15	15.46	117.25
ไกลมาก	31	52.46	7.01	13.59	117.25
รวม	**343**	**43.07**	**1.89**	**11.53**	**117.25**

จากการวิเคราะห์ระดับค่าเฉลี่ยดังกล่าว พบว่าขนาดของระยะทางจากด้านหน้าอาคารถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติมีความรู้สึกกว่าในระดับเฉลี่ย "ใกล้มาก" จะมีขนาดตั้งแต่ " 11.53 – 32.89 ม." และในระดับรู้สึก "ใกล้" จะมีขนาดตั้งแต่ " 13.59 – 61.43 ม." ส่วนในทัศนคติในระดับ "เฉยๆ" มีขนาด " 25.09 – 117.25 ม." สำหรับในกรณีศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นั้น ที่ตั้งของห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ตั้งอยู่ในบริเวณชั้น 10 ซึ่งการเข้าถึงจากด้านหน้าอาคารนั้นจะใช้วิธีการเดิน และใช้ลิฟต์ในบริเวณโถงลิฟต์ด้านใน ซึ่งระยะทางในการเดินจากทางเข้าอาคารจนถึงโถงลิฟต์ มีระยะทางประมาณ 30 เมตร ดังนั้นในการพิจารณาระยะทางจากทางเข้าอาคารจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย จะต้องพิจารณาประกอบกับความสะดวกในการเข้าถึงด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.76 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่องการเดินทางจากบริเวณด้านหน้าอาคาร จนถึงบริเวณห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.Dev.	ระดับทัศนคติ	ระยะทาง	Floor
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	4.87	2.47	สะดวกมาก	≅ 25.09 ม.	ชั้น 2-3
ส.ราชมงคล	4.35	1.23	สะดวกมาก	≅ 32.89 ม.	ชั้น 2-3
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	4.31	1.09	สะดวกมาก	≅ 27.5 ม.	ชั้น 1
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	3.79	0.98	สะดวก	≅ 61.43 ม.	ชั้น 3
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	3.78	1.46	สะดวก	≅ 15.46 ม.	ชั้น 1
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	3.64	1.80	สะดวก	≅ 30 ม.	ชั้น 2
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	3.62	1.04	สะดวก	≅ 40.46 ม.	ชั้น 3
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	3.59	1.28	สะดวก	≅ 97.3 ม.	ชั้น 2
ส.ราชภัฏนครปฐม	3.43	1.54	สะดวก	≅ 26.91 ม.	ชั้น 2
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	3.41	1.40	สะดวก	≅ 13.59 ม.	ชั้น 2
ส.ราชภัฏพระนคร	3.28	1.71	เฉยๆ	≅ 51.55 ม.	ชั้น 2
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	3.08	1.74	เฉยๆ	≅ 11.53 ม.	ชั้น 1
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	3.00	1.33	เฉยๆ	≅ 117.25 ม.	ชั้น 10

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ไม่สะดวกมาก= 1.00 – 1.80, ไม่สะดวก = 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, สะดวก = 3.41 – 4.20, สะดวกมาก = 4.21 – 5.00

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ได้ค่า Sig. = 0.000 มีค่าน้อยกว่า 0.05 จึงสรุปว่า มีความแตกต่างของระดับความพึงพอใจเฉลี่ยของกรณีศึกษา อย่างน้อยจำนวน 1 คู่ อย่างมีนัยสำคัญ ณ.ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.77 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยของระยะทาง กับ ระดับทัศนคติเรื่องการเดินทางจากด้านหน้าอาคารเรียนจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย

ระดับทัศนคติ	N	Mean	Std.Error	Min.	Max.
สะดวกมาก	140	36.44	2.40	11.53	117.25
สะดวก	38	41.30	5.83	11.53	117.25
เฉยๆ	91	51.03	3.86	11.53	117.25
ไม่สะดวก	31	56.27	8.00	11.53	117.25
ไม่สะดวกมาก	39	40.55	6.37	11.53	117.25
รวม	**343**	**43.16**	**1.90**	**11.53**	**117.25**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 5.77 จะพบว่ากรณีศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติในเรื่อง " การเดินทางจากด้านหน้าอาคารจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ในปริมาณที่สูง จะมีความแตกต่างของระดับความพึงพอใจที่แตกต่างจาก กรณีศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติในเรื่องเดียวกัน ที่มีปริมาณน้อยกว่า ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับทัศนคติในเรื่อง " "ระยะทางจากบริเวณด้านหน้าอาคาร จนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" พบว่า กรณีศึกษาที่ระดับทัศนคติเฉลี่ยในเรื่อง "ระยะทางจากบริเวณด้านหน้าอาคาร จนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ในระดับ "สะดวก" จะมีระดับทัศนคติเฉลี่ย ในเรื่อง" การเดินทางจากด้านหน้าอาคารจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ในระดับ "สะดวก" ซึ่งขนาดของระยะทาง ที่ได้จากกรณีศึกษาจะอยู่ในช่วง " 13.59 – 61.43 ม." และในทุกกรณีศึกษาที่มีลักษณะดังกล่าว จะมีลักษณะของการเข้าถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย จากทางเข้าหลักของอาคาร ได้โดยตรง ซึ่งกรณีศึกษาเหล่านั้นได้แก่

1. อาคารเรียนดนตรีอนุสรณ์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. อาคารเรียนภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. อาคารอาทรทิพยนิวาส คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
4. อาคาร D-1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม
5. อาคารเรียนวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
6. อาคารเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากการที่จะพิจารณาในเรื่องของการเข้าถึงของผู้ใช้ ไปสู่บริเวณห้องเรียนแล้ว สิ่งที่ต้องนำมาพิจารณา ประกอบในเรื่องของตำแหน่งและที่ตั้งของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คือการขนย้ายเครื่องดนตรีในกรณีที่มีการนำเครื่องดนตรีออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ต่างๆ โดย ทัศนคติ ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อลักษณะกายภาพของอาคาร ที่ตนใช้อยู่กับความสะดวกในการขนย้าย รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.78

ตารางที่ 5.78 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง การขนย้ายเครื่องดนตรีไทยจากห้องเรียน ไปยังบริเวณอื่นๆ นอกอาคารเรียน แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.Dev.	ระดับทัศนคติ	Floor
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	3.20	1.58	เฉยๆ	ชั้น 2 และ 3
คณะมนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	3.00	1.46	เฉยๆ	ชั้น 2
สถาบันราชภัฏนครปฐม	3.00	1.45	เฉยๆ	ชั้น 2

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ไม่สะดวกมาก= 1.00 – 1.80, ไม่สะดวก = 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, สะดวก = 3.41 – 4.20, สะดวกมาก = 4.21 – 5.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.78 (ต่อ)แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง การขนย้ายเครื่องดนตรีไทยจากห้องเรียน ไปยังบริเวณอื่นๆ นอกอาคารเรียน แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.Dev.	ระดับทัศนคติ	Floor
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	2.91	1.44	เฉยๆ	ชั้น 1
คณะอักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	2.80	1.01	เฉยๆ	ชั้น 2 และ 3
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	2.73	1.49	เฉยๆ	ชั้น 2
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	2.53	1.33	ไม่สะดวก	ชั้น 3
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2.50	1.38	ไม่สะดวก	ชั้น 1
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	2.46	1.23	ไม่สะดวก	ชั้น 1
สถาบันราชภัฏพระนคร	2.28	1.74	ไม่สะดวก	ชั้น 2
คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ	2.06	1.25	ไม่สะดวก	ชั้น 2
คณะศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	1.98	1.10	ไม่สะดวก	ชั้น 10(มีลิฟต์)
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	1.63	1.16	ไม่สะดวกมาก	ชั้น 3

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ไม่สะดวกมาก= 1.00 – 1.80, ไม่สะดวก = 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, สะดวก = 3.41 – 4.20, สะดวกมาก = 4.21 – 5.00

เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ได้ค่า Asymp.Sig. = 0.001 มีค่าน้อยกว่า ค่า $\alpha = 0.05$ จึงสรุปว่า มีความแตกต่างในระดับค่าเฉลี่ยของระดับเฉลี่ยของทัศนคติในเรื่อง "การขนย้ายเครื่องดนตรีไทยจากห้องเรียน ไปยังบริเวณอื่นๆ นอกอาคารเรียน" ระหว่ากรณีศึกษา อย่างน้อย 1 คู่กรณีศึกษา และเพื่อทดสอบว่าทัศนคติในเรื่องการขนย้ายเครื่องดนตรีไทยจากห้องเรียน ไปยังบริเวณอื่นๆ นอกอาคารเรียน นั้น ลักษณะของตัวแปรในด้านประเภทวิชาเอก และ เพศ นั้น มีระดับทัศนคติแตกต่างกันหรือไม่ จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยในลักษณะของตัวแปรดังกล่าว

ตารางที่ 5.79 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง การขนย้ายเครื่องดนตรีไทยจากห้องเรียน ไปยังบริเวณอื่นๆ นอกอาคารเรียน แยกตามประเภทวิชาเอก

ประเภทวิชาเอก	Mean	Std.Dev.	ระดับทัศนคติ
ปี่พาทย์	2.59	1.35	ไม่สะดวก
เครื่องสาย	2.38	1.38	ไม่สะดวก
ขับร้อง	2.47	1.38	ไม่สะดวก

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ไม่สะดวกมาก= 1.00 – 1.80, ไม่สะดวก = 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, สะดวก = 3.41 – 4.20, สะดวกมาก = 4.21 – 5.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ได้ค่า Asymp.Sig. = 0.133 มีค่ามากกว่า ค่า α = 0.05 จึงสรุปว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติ ในระหว่างประเภทวิชาเอก ในเรื่อง "การขนย้ายเครื่องดนตรีไทยจากห้องเรียน ไปยังบริเวณอื่นๆ นอกอาคารเรียน"

ตารางที่ 5.80 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง การขนย้ายเครื่องดนตรีไทยจากห้องเรียน ไปยังบริเวณอื่นๆ นอกอาคารเรียน แยกตามประเภทวิชาเอก

เพศ	Mean	Std.Dev.	ระดับทัศนคติ
ชาย	2.57	1.34	ไม่สะดวก
หญิง	2.52	1.45	ไม่สะดวก

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ไม่สะดวกมาก= 1.00 – 1.80, ไม่สะดวก = 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, สะดวก = 3.41 – 4.20, สะดวกมาก = 4.21 – 5.00

เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยวิธี Mann - Whitney ได้ค่า Asymp.Sig. = 0.572 ซึ่งมีค่ามากกว่า ค่า α = 0.05 จึงสรุปว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติ ในระหว่างเพศ ในเรื่อง " การขนย้ายเครื่องดนตรีไทยจากห้องเรียน ไปยังบริเวณอื่นๆ นอกอาคารเรียน"

โดยสรุปการวางตำแหน่งของพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทยในปัจจุบันของกรณีศึกษาต่างๆ ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ใช้อาคาร โดยส่วนใหญ่ในเรื่องระยะทางจากด้านหน้าอาคารจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย นั้น ขนาดของระยะทาง ถึงจะมีผลต่อระดับความพึงพอใจ แต่ขนาดของระยะทางก็มีขนาดที่ไม่แน่นอน แต่ถ้าพิจารณาจากระดับค่าเฉลี่ย ของระยะทางที่นักศึกษาผู้ใช้มีความรู้สึกใกล้มากคือ ขนาดของระยะทางจากด้านหน้าอาคารจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในระยะ 32.30 เมตร และ ความรู้สึกในเรื่องการเข้าถึง ในระดับ "สะดวกมาก" คือระยะทางเฉลี่ยจากด้านหน้าอาคารจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย จะมีขนาด 36.40 เมตร และขนาดของระยะทางเฉลี่ยจากด้านหน้าอาคารจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ที่นักศึกษามีความรู้สึกในระดับ "ไกล" มีขนาดเฉลี่ย = 55.66 เมตร และ ขนาดของระยะทางที่ นักศึกษามีทัศนคติในเรื่องการเข้าถึง ในระดับไม่สะดวก มีค่าเฉลี่ยของระยะทางจากด้านหน้าอาคารจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย = 56.27 เมตร แต่เมื่อพิจารณาถึงการขนย้ายเครื่องดนตรีไทย ออกนอกบริเวณอาคารเรียน ถึงแม้จะมีระดับของความพึงพอใจที่แตกต่างกัน แต่ก็เป็นเพียงอยู่ในระดับ "เฉยๆ" กับ "ไม่สะดวก" ส่วนปัจจัยในเรื่องประเภทวิชาเอก และ เพศ ก็มีระดับทัศนคติที่อยู่ในระดับ "ไม่สะดวก" ไม่แตกต่างกัน จึงน่าจะนำปัญหาในเรื่องการขนย้ายเครื่องดนตรีออกนอกบริเวณอาคารเรียน มาเป็นข้อพิจารณาหลักในการกำหนดที่ตั้งของพื้นที่เรียนดนตรีไทยในอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3.2 **ทัศนคติในเรื่องระยะห่าง ของ บริเวณห้องพักอาจารย์ และ ส่วนที่นั่งพักคอย กับห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย** โดยข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.81

ตารางที่ 5.81 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง ระยะระหว่างห้องพักอาจารย์กับห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.Dev.	ระดับทัศนคติ	ระยะทาง
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	3.71	1.22	ไกล	อยู่คนละอาคาร
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	3.00	1.62	เฉยๆ	อยู่คนละอาคาร
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	2.45	1.51	ใกล้	อยู่คนละอาคาร
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	2.44	1.71	ใกล้	≅ 4 ม.
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	2.37	1.01	ใกล้	≅ 28.82 ม.
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2.21	1.38	ใกล้	≅ 6.25 ม.
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	2.18	1.17	ใกล้	≅ 15 ม.
ส.ราชมงคล	2.10	1.45	ใกล้	≅ 29.93 ม.
ส.ราชภัฏนครปฐม	2.10	1.30	ใกล้	≅ 11.95 ม.
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	1.90	1.16	ใกล้	≅ 49.63 ม.
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	1.87	1.19	ใกล้	≅ 26.54 ม.
ส.ราชภัฏพระนคร	1.78	1.40	ใกล้มาก	≅ 7.89 ม.
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	1.69	1.04	ใกล้มาก	≅ 28.41 ม.

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ใกล้มาก= 1.00 – 1.80, ใกล้ = 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, ไกล = 3.41 – 4.20, ไกลมาก = 4.21 – 5.00

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ได้ค่า Sig. = 0.000 มีค่าน้อยกว่า 0.05 จึงสรุปว่า มีความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ ในเรื่อง "ระยะทางจากห้องพักอาจารย์ จนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ของกรณีศึกษา อย่างน้อยจำนวน 1 คู่อย่างมีนัยสำคัญ ณ.ระดับ 0.05 ซึ่งในระดับความพึงพอใจระดับ"ใกล้" ระยะทางจากห้องพักพักอาจารย์ จนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย มีระยะอยู่ในช่วง " 4 – 29.93 ม." ส่วนระดับความพึงพอใจในระดับ "ไกล" นั้นห้องพักอาจารย์ จะมีที่ตั้งอยู่คนละอาคาร กับอาคารที่มีพื้นที่เรียนดนตรีไทยทั้งสิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.82 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง ระยะระหว่าง ส่วนที่นั่งรอเรียนกับห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.Dev.	ระดับทัศนคติ	บริเวณที่นั่งรอ
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	2.47	1.48	ใกล้	ระเบียงหน้าห้อง
ส.ราชภัฏพระนคร	2.39	1.42	ใกล้	ม้านั่งหน้าอาคาร
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2.33	1.37	ใกล้	โถงหน้าห้อง
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	2.24	1.30	ใกล้	โถงหน้าห้อง
ส.ราชมงคล	2.20	1.47	ใกล้	ระเบียงหน้าห้อง
ส.ราชภัฏนครปฐม	2.20	1.32	ใกล้	ม้านั่งหน้าอาคาร
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	2.18	1.25	ใกล้	โถงชั้นล่าง
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	1.95	0.95	ใกล้	โถง,ม้านั่งหน้าอาคาร
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	1.82	1.13	ใกล้	โถงหน้าห้อง
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	1.79	1.03	ใกล้มาก	ระเบียงหน้าห้อง
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	1.71	0.97	ใกล้มาก	โถงลิฟต์
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	1.64	0.75	ใกล้มาก	ระเบียงหน้าห้อง
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	1.53	0.92	ใกล้มาก	ม้านั่งหน้าอาคาร

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ใกล้มาก= 1.00 – 1.80, ใกล้ = 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, ไกล = 3.41 – 4.20, ไกลมาก = 4.21 – 5.00

จากการทดสอบความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยในเรื่อง "ระดับทัศนคติ ของระยะทางระหว่างส่วนนั่งรอเรียนจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" เปรียบเทียบระหว่างกรณีศึกษา ด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ได้ค่า Asymp.Sig. = 0.156 ซึ่งมีค่ามากกว่า ค่า $\alpha = 0.05$ จึงสรุปว่า ไม่มีความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยของทัศนคติในเรื่อง "ระยะทางระหว่างส่วนนั่งรอเรียนจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย"

5.1.3.3 **ทัศนคติในเรื่องระยะห่างและตำแหน่งของ อาจารย์ในการเรียน-การสอนปฏิบัติดนตรีไทย** ซึ่งในลักษณะของตำแหน่งและระยะห่างของผู้สอน กับนักศึกษาในปัจจุบันในส่วนของข้อมูลเชิงปริมาณ จะทำการพิจารณาถึงระดับของความพึงพอใจแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งจะต้องนำข้อมูลในส่วนนี้ ไปพิจารณาประกอบกับข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อสรุปถึงรูปแบบของลักษณะระยะห่างและตำแหน่งอีกครั้งหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.83 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง ระดับของการได้ยินเสียงของผู้สอน ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	4.18	1.05	1	5	ชัดเจน
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	4.29	1.05	2	5	ชัดเจนมาก
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	3.80	1.20	1	5	ชัดเจน
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	4.45	1.04	1	5	ชัดเจนมาก
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	3.89	1.15	2	5	ชัดเจน
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	4.73	0.70	3	5	ชัดเจนมาก
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	4.56	0.71	3	5	ชัดเจนมาก
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	4.27	1.10	2	5	ชัดเจนมาก
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	4.29	0.94	2	5	ชัดเจนมาก
สถาบันราชภัฏพระนคร	4.11	1.18	1	5	ชัดเจน
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	3.58	1.47	1	5	ชัดเจน
สถาบันราชภัฏนครปฐม	3.95	1.40	1	5	ชัดเจน
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	4.44	1.15	2	5	ชัดเจนมาก

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ไม่ชัดเจนมาก= 1.00 – 1.80, ไม่ชัดเจน = 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, ชัดเจน = 3.41 – 4.20, ชัดเจนมาก = 4.21 – 5.00

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจมาทดสอบด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ได้ค่าของการทดสอบ Asymp.Sig .=0.009 ซึ่งน้อยกว่าค่า α = 0.05 จึงสรุปว่ามีความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยในเรื่อง "ระดับของการได้ยินเสียงของผู้สอน ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ในระหว่างกรณีศึกษาอย่างน้อย 1 คู่ แต่อย่างไรก็ตามระดับของการได้ยินเสียงของผู้สอน ก็อยู่ในระดับ "ชัดเจน" เป็นอย่างน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.84 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง ระดับของการมองเห็นท่าทาง ของผู้สอน ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	4.29	1.03	1	5	ชัดเจนมาก
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	4.76	0.56	3	5	ชัดเจนมาก
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	4.07	1.11	1	5	ชัดเจน
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	4.61	0.92	1	5	ชัดเจนมาก
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	3.89	1.33	1	5	ชัดเจน
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	4.80	0.56	3	5	ชัดเจนมาก
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	4.76	0.49	3	5	ชัดเจนมาก
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	4.18	1.40	1	5	ชัดเจน
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	4.44	0.93	1	5	ชัดเจนมาก
สถาบันราชภัฏพระนคร	4.28	1.27	1	5	ชัดเจนมาก
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	4.04	1.33	1	5	ชัดเจน
สถาบันราชภัฏนครปฐม	4.00	1.26	1	5	ชัดเจน
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	4.50	1.24	1	5	ชัดเจนมาก

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ไม่ชัดเจนมาก= 1.00 – 1.80, ไม่ชัดเจน = 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, ชัดเจน = 3.41 – 4.20, ชัดเจนมาก = 4.21 – 5.00

จากตารางที่ 5.84 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของระดับของทัศนคติมาทดสอบด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ได้ค่าของการทดสอบ Asymp.Sig .=0.007 ซึ่งน้อยกว่าค่า α = 0.05 จึงสรุปว่ามีความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยในเรื่อง "ระดับของการมองเห็นท่าทางของผู้สอน ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ในระหว่างกรณีศึกษาอย่างน้อย 1 คู่ แต่อย่างไรก็ตามระดับของการมองเห็นท่าทางของผู้สอน ก็อยู่ในระดับ "ชัดเจน" เป็นอย่างน้อย

ตารางที่ 5.85 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง ระยะห่างของผู้สอน ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	2.32	1.04	1	5	ใกล้
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	2.12	1.17	1	5	ใกล้
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	2.11	1.07	1	5	ใกล้
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	1.61	0.81	1	4	ใกล้มาก

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ใกล้มาก = 1.00 – 1.80, ใกล้ = 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, ไกล = 3.41 – 4.20, ไกลมาก = 4.21 – 5.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.85 (ต่อ)

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	2.16	1.17	1	5	ใกล้
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	1.60	1.12	1	5	ใกล้มาก
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	1.98	1.19	1	5	ใกล้
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	2.09	1.58	1	5	ใกล้
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	2.82	1.59	1	5	เฉยๆ
สถาบันราชภัฏพระนคร	2.44	1.46	1	5	ใกล้
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2.29	1.27	1	5	ใกล้
สถาบันราชภัฏนครปฐม	2.38	1.32	1	5	ใกล้
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	2.00	1.52	1	5	ใกล้

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ใกล้มาก = 1.00 – 1.80, ใกล้ = 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, ไกล = 3.41 – 4.20, ไกลมาก = 4.21 – 5.00

จากตารางที่ 5.85 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของระดับของทัศนคติ ทดสอบด้วยวิธี Kruskal–Wallis H. ได้ค่าของการทดสอบ Asymp.Sig .=0.028 ซึ่งน้อยกว่าค่า $\alpha = 0.05$ จึงสรุปว่ามีความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยในเรื่อง "ระยะห่างของผู้สอน ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ในระหว่างกรณีศึกษาอย่างน้อย 1 คู่ แต่อย่างไรก็ตามระดับของการมองเห็นท่าทางของผู้สอน ก็อยู่ในระดับ "ใกล้" และ "ใกล้มาก" มีเพียงกรณีศึกษาเดียวที่มีระดับทัศนคติเฉลี่ย " เฉยๆ" คือ กรณีศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

ตารางที่ 5.86 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง ความเหมาะสมของระยะห่างของผู้สอน ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	3.94	1.20	1	5	เหมาะสม
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	4.29	1.05	1	5	เหมาะสมเป็นอย่างมาก
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	3.71	1.25	1	5	เหมาะสม
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	4.23	1.16	1	5	เหมาะสมเป็นอย่างมาก
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	4.00	1.05	2	5	เหมาะสม
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	4.33	0.90	2	5	เหมาะสมเป็นอย่างมาก
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	4.39	0.95	2	5	เหมาะสมเป็นอย่างมาก

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ไม่เหมาะสมเป็นอย่างมาก = 1.00 – 1.80, ไม่เหมาะสม= 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, เหมาะสม = 3.41 – 4.20, เหมาะสมเป็นอย่างมาก = 4.21 – 5.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.86 (ต่อ)

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	4.55	0.69	3	5	เหมาะสมเป็นอย่างมาก
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	4.26	1.14	2	5	เหมาะสมเป็นอย่างมาก
สถาบันราชภัฏพระนคร	3.61	1.50	1	5	เหมาะสม
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	3.92	1.25	1	5	เหมาะสม
สถาบันราชภัฏนครปฐม	3.67	1.20	1	5	เหมาะสม
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	4.40	1.14	1	5	เหมาะสมเป็นอย่างมาก

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ไม่เหมาะสมเป็นอย่างมาก = 1.00 – 1.80, ไม่เหมาะสม= 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, เหมาะสม = 3.41 – 4.20, เหมาะสมเป็นอย่างมาก = 4.21 – 5.00

จากตารางที่ 5.86 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจมาทดสอบด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ได้ค่าของการทดสอบ Asymp.Sig .=0.051 มากกว่าค่า α = 0.05 จึงสรุปว่าไม่มีความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยในเรื่อง "ความพึงพอใจในเรื่องตำแหน่งของผู้สอน ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ในระหว่างกรณีศึกษา ระหว่างกรณีศึกษา

โดยสรุปเรื่องตำแหน่งของอาจารย์ผู้สอนปฏิบัติดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย โดยระยะห่างระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนนั้น มีแนวโน้มของระยะห่างในระดับ "ใกล้" และนักศึกษาโดยทั้งหมดมีทัศนคติว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งในระยะดังกล่าว นักศึกษามีระดับการ "มองเห็นท่าทาง" และ "การได้ยินเสียง" แตกต่างกันบ้างแต่ก็ไม่อยู่ในระดับที่เป็นอุปสรรคในการเรียน

5.1.3.4 **ทัศนคติในเรื่องลักษณะบริเวณที่เก็บเครื่องดนตรี** ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลในเรื่องระดับของทัศนคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่หรือบริเวณที่ใช้เก็บเครื่องดนตรีไทย ว่ามีลักษณะอย่างไรและมีความเหมาะสมหรือไม่ ต่อการเข้าไปใช้สถานที่หรือบริเวณดังกล่าว

ตารางที่ 5.87 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง การนำเครื่องดนตรีไทยออกจากบริเวณที่เก็บเครื่องดนตรี แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	3.47	1.23	1	5	สะดวก
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	2.47	1.35	1	5	ไม่สะดวก

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ไม่สะดวกเป็นอย่างมาก = 1.00 – 1.80, ไม่สะดวก= 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, สะดวก = 3.41 – 4.20, สะดวกเป็นอย่างมาก = 4.21 – 5.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.87 (ต่อ)

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	2.93	1.44	1	5	เฉยๆ
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	2.98	1.35	1	5	เฉยๆ
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	3.42	1.35	1	5	สะดวก
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	3.80	1.08	2	5	สะดวก
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	3.38	1.44	1	5	สะดวก
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	4.09	0.83	3	5	สะดวก
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	3.88	1.23	1	5	สะดวก
ส.ราชภัฏพระนคร	2.94	1.35	1	5	เฉยๆ
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	3.17	1.30	1	5	เฉยๆ
ส.ราชภัฏนครปฐม	3.62	1.32	1	5	สะดวก
ส.ราชมงคล	3.67	1.71	1	5	สะดวก

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ไม่สะดวกเป็นอย่างมาก = 1.00 – 1.80, ไม่สะดวก= 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, สะดวก = 3.41 – 4.20, สะดวกเป็นอย่างมาก = 4.21 – 5.00

จากตารางที่ 5.87 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจมาทดสอบด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ได้ค่าของการทดสอบ Asymp.Sig .=0.006 ซึ่งน้อยกว่าค่า α = 0.05 จึงสรุปว่ามีความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในเรื่อง "การนำเครื่องดนตรีไทยออกจากบริเวณที่เก็บเครื่องดนตรี" ในระหว่างกรณีศึกษา โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า กรณีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับ "ไม่สะดวก" ซึ่งแตกต่างจากกรณีศึกษาอื่นๆ ที่มีระดับความพึงพอใจในเรื่องเดียวกันอยู่ในระดับ "เฉยๆ" และ "สะดวก"

ตารางที่ 5.88 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง ความเหมาะของบริเวณที่เก็บเครื่องดนตรี" แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	3.59	1.08	2	5	เหมาะสม
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	2.65	1.46	1	5	เฉยๆ
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	2.84	1.17	1	5	เฉยๆ
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	3.11	1.37	1	5	เฉยๆ

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ไม่เหมาะสมเป็นอย่างมาก = 1.00 – 1.80, ไม่เหมาะสม= 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, เหมาะสม = 3.41 – 4.20, เหมาะสมเป็นอย่างมาก = 4.21 – 5.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.88 (ต่อ)

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	3.06	1.43	1	5	เฉยๆ
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	3.80	1.15	2	5	เหมาะสม
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	3.80	1.08	1	5	เหมาะสม
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	4.36	0.81	3	5	เหมาะสมเป็นอย่างมาก
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	3.59	1.18	1	5	เหมาะสม
ส.ราชภัฏพระนคร	3.22	1.26	1	5	เหมาะสม
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	3.46	1.35	1	5	เหมาะสม
ส.ราชภัฏนครปฐม	3.40	1.23	1	5	เหมาะสม
ส.ราชมงคล	2.30	1.45	1	5	ไม่เหมาะสม

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ไม่เหมาะสมเป็นอย่างมาก = 1.00 – 1.80, ไม่เหมาะสม= 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, เหมาะสม = 3.41 – 4.20, เหมาะสมเป็นอย่างมาก = 4.21 – 5.00

จากตารางที่ 5.88 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจมาทดสอบด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ได้ค่าของการทดสอบ Asymp.Sig .=0.000 น้อยกว่าค่า α = 0.05 จึงสรุปว่ามีความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในเรื่อง "ความเหมาะสมของบริเวณที่เก็บเครื่องดนตรี" ในระหว่างกรณีศึกษา โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า กรณีศึกษา คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ มีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับ "ไม่เหมาะสม" ซึ่งแตกต่างจากกรณีศึกษาอื่นๆ ที่มีระดับความพึงพอใจในเรื่องเดียวกันอยู่ในระดับ "เฉยๆ" และ "เหมาะสม"

จากการพิจารณาระดับของค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจในเรื่อง "บริเวณที่เก็บเครื่องดนตรีไทย" พบว่ามีข้อน่าสังเกตในบางกรณีศึกษา ได้แก่ "กรณีศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีระดับของความพึงพอใจในด้าน "การนำเครื่องดนตรีไทยออกจากที่เก็บอยู่ในระดับ " ไม่สะดวก"แต่มีระดับของความพึงพอใจในเรื่อง "ความเหมาะสมของบริเวณที่เก็บเครื่องดนตรีไทย" อยู่ในระดับ "เฉยๆ" และ กรณีศึกษาคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีระดับของความพึงพอใจในด้าน "การนำเครื่องดนตรีไทยออกจากที่เก็บอยู่ในระดับ "สะดวก"แต่มีระดับของความพึงพอใจในเรื่อง "ความเหมาะสมของบริเวณที่เก็บเครื่องดนตรีไทย" อยู่ในระดับ "ไม่เหมาะสม" ซึ่งในข้อมูลในเรื่องการบริเวณที่เก็บเครื่องดนตรี ที่วิเคราะห์ในข้อมูลเชิงปริมาณ จะนำไปวิเคราะห์ประกอบร่วมกับข้อมูลที่เก็บได้ในข้อมูลเชิงคุณภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3.5 **ทัศนคติในเรื่องเสียงรบกวนในบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย** ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามมีสองลักษณะ คือ เสียงรบกวนจากภายนอกห้องเรียน และเสียงรบกวนที่เกิดขึ้นจากภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5.89 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง"ระดับความรู้สึกของเสียงรบกวนจากภายนอกห้องเรียน " แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ
ส.ราชมงคล	3.84	1.34	2	5	ไม่รบกวน
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	3.60	1.35	1	5	ไม่รบกวน
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	3.50	1.27	1	5	ไม่รบกวน
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	3.42	1.30	1	5	ไม่รบกวน
ส.ราชภัฏนครปฐม	3.33	1.35	1	5	เฉยๆ
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	3.12	1.32	1	5	เฉยๆ
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	3.09	1.14	1	5	เฉยๆ
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	3.00	1.15	1	5	เฉยๆ
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	2.90	1.67	1	5	เฉยๆ
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	2.67	1.36	1	5	เฉยๆ
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	2.62	1.35	1	5	เฉยๆ
ส.ราชภัฏพระนคร	2.53	1.70	1	5	รบกวน
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2.50	1.38	1	5	รบกวน

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ รบกวนเป็นอย่างมาก = 1.00 – 1.80, รบกวน= 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, ไม่รบกวน = 3.41 – 4.20, ไม่รบกวนเป็นอย่างมาก = 4.21 – 5.00

จากตารางที่ 5.89 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจมาทดสอบด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ได้ค่าของการทดสอบ Asymp.Sig .=0.005 น้อยกว่าค่า α = 0.05 จึงสรุปว่ามีความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในเรื่อง "ความรู้สึกของเสียงรบกวนจากภายนอกห้องเรียน" ในระหว่างกรณีศึกษา โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า กรณีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร และ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับ "รบกวน" ซึ่งแตกต่างจากกรณีศึกษาอื่นๆ ที่มีระดับความพึงพอใจในเรื่องเดียวกันอยู่ในระดับ "เฉยๆ" และ "ไม่รบกวน"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.90 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง"ระดับความรู้สึกของเสียงรบกวนจากเพื่อนๆที่ร่วมชั้นเรียน " แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ
ส.ราชมงคล	3.95	1.05	2	5	ไม่รบกวน
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	3.40	1.45	1	5	เฉยๆ
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	3.07	1.40	1	5	เฉยๆ
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	3.05	1.22	1	5	เฉยๆ
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	3.03	1.24	1	5	เฉยๆ
ส.ราชภัฏพระนคร	3.00	1.61	1	5	เฉยๆ
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	2.88	1.17	1	5	เฉยๆ
ส.ราชภัฏนครปฐม	2.86	1.35	1	5	เฉยๆ
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	2.84	1.27	1	5	เฉยๆ
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	2.82	1.08	1	5	เฉยๆ
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	2.76	1.39	1	5	เฉยๆ
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	2.58	1.44	1	5	รบกวน
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2.50	1.35	1	5	รบกวน

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ รบกวนเป็นอย่างมาก = 1.00 – 1.80, รบกวน= 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, ไม่รบกวน = 3.41 – 4.20, ไม่รบกวนเป็นอย่างมาก = 4.21 – 5.00

จากตารางที่ 5.90 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจมาทดสอบด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ได้ค่าของการทดสอบ Asymp.Sig. =0.059 มากกว่าค่า α = 0.05 จึงสรุปว่าไม่มีความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในเรื่อง "ความรู้สึกของเสียงรบกวนจากเพื่อนที่ร่วมชั้นเรียน" ในระหว่างกรณีศึกษา

จากลักษณะของความแตกต่างของเรื่องเสียงรบกวน โดยในเรื่องของเสียงรบกวนจากภายนอกพื้นที่เรียนดนตรีไทย มีผลต่อระดับความพึงพอใจในด้านลบต่อบางกรณีศึกษา แต่ในเรื่องเสียงรบกวนที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่เรียนซึ่งโดย ลักษณะโดยรวมมีระดับของความพึงพอใจในระดับ "เฉยๆ" และในทุกกรณีศึกษาก็มีระดับของความรู้สึกที่ไม่แตกต่างกัน จากข้อมูลในเชิงปริมาณดังกล่าวต้องนำไปวิเคราะห์ร่วมกับลักษณะทางกายภาพในลักษณะของข้อมูลเชิงปริมาณอีกครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3.6 ทัศนคติในเรื่องจำนวนและตำแหน่งที่ติดตั้งของบอร์ดประชาสัมพันธ์ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อวัดระดับของทัศนคติและระดับความพึงพอใจในเรื่องตำแหน่งและจำนวนบอร์ดประชาสัมพันธ์ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5.91 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง"ตำแหน่งของบอร์ดประชาสัมพันธ์" แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ
ส.ราชมงคล	4.25	1.02	2	5	เหมาะสมอย่างมาก
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	3.76	1.16	1	5	เหมาะสม
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	3.66	1.22	1	5	เหมาะสม
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	3.59	1.23	1	5	เหมาะสม
ส.ราชภัฏนครปฐม	3.57	1.16	2	5	เหมาะสม
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	3.46	1.14	1	5	เหมาะสม
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	3.38	1.28	1	5	เฉยๆ
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	3.27	1.39	2	5	เฉยๆ
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	3.15	1.28	1	5	เฉยๆ
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	3.00	1.00	1	5	เฉยๆ
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	2.73	1.32	1	5	เฉยๆ
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	2.70	1.06	1	5	เฉยๆ
ส.ราชภัฏพระนคร	2.67	1.41	1	5	เฉยๆ

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ไม่เหมาะสมเป็นอย่างมาก = 1.00 – 1.80, ไม่เหมาะสม= 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, เหมาะสม = 3.41 – 4.20, เหมาะสมอย่างมาก = 4.21 – 5.00

จากตารางที่ 5.91 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจในเรื่อง "ตำแหน่งของบอร์ดประชาสัมพันธ์ " ในแต่ละกรณีศึกษา มาทดสอบด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ได้ค่าของการทดสอบ Asymp.Sig. =0.000 น้อยกว่าค่า $\alpha = 0.05$ จึงสรุปว่ามีความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในเรื่อง "ตำแหน่งของบอร์ดประชาสัมพันธ์" ในระหว่างกรณีศึกษา ซึ่งในกรณีศึกษาทั้งหมด ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยของกรณีศึกษา คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล อยู่ในระดับ ""เหมาะสมเป็นอย่างมาก"ซึ่งมีความแตกต่างกับ หลายๆ กรณีศึกษาที่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ "เฉยๆ"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.92 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง"จำนวนของบอร์ดประชาสัมพันธ์" แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ	จำนวนบอดร์
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	3.23	1.00	1	5	เฉยๆ	6
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	3.18	1.42	1	5	เฉยๆ	2
ส.ราชมงคล	3.15	1.23	1	5	เฉยๆ	4
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	2.97	1.17	1	5	เฉยๆ	2
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	2.78	1.23	1	5	เฉยๆ	1
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	2.73	1.10	1	5	เฉยๆ	1
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2.71	1.27	1	5	เฉยๆ	1
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	2.71	1.00	1	5	เฉยๆ	1
ส.ราชภัฏนครปฐม	2.67	1.06	1	5	เฉยๆ	1
ส.ราชภัฏพระนคร	2.44	1.34	1	5	น้อย	1
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	2.37	1.12	1	5	น้อย	2
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	2.36	0.99	1	5	น้อย	1
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	2.27	1.01	1	4	น้อย	1

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ น้อยมาก = 1.00 – 1.80, น้อย= 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, ค่อนข้างมาก = 3.41 – 4.20, มาก = 4.21 – 5.00

จากตารางที่ 5.92 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจในเรื่อง "จำนวนของบอร์ดประชาสัมพันธ์ " ในแต่ละกรณีศึกษา มาทดสอบด้วยวิธี Kruskal – Wallis H.ได้ค่าของการทดสอบ Asymp.Sig. =0.012 น้อยกว่าค่า α = 0.05 จึงสรุปว่ามีความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในเรื่อง "จำนวนของบอดร์ประชาสัมพันธ์" ในระหว่างกรณีศึกษา ซึ่งในกรณีศึกษาทั้งหมด ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยของกรณีศึกษา ถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีระดับความพึงพอใจ "เฉยๆ" และ "น้อย" ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนบอร์ดประชาสัมพันธ์ พบข้อสังเกตว่าระดับความพึงพอใจของจำนวนบอร์ดประชาสัมพันธ์นั้น มีแนวโน้มที่จะไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนของบอดร์ประชาสัมพันธ์

5.1.3.7 **ทัศนคติในเรื่องระดับแสงสว่างภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย** ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อสอบถามในด้านทัศนคติในเรื่องของระดับของแสงสว่างที่นักศึกษาผู้ใช้รู้สึก และระดับของความพึงพอใจที่มีต่อระดับแสงดังกล่าว ดังแสดงรายละเอียดดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.93 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ทัศนคติในเรื่อง"ความรู้สึกที่มีต่อระดับแสงสว่างภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ	ระดับแสง (LUX)
ส.ราชมงคล	4.10	0.97	2	5	ค่อนข้างสว่าง	1137.48
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	4.07	0.88	2	5	ค่อนข้างสว่าง	1005.64
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	3.88	0.96	1	5	ค่อนข้างสว่าง	607.64
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	3.82	0.75	3	5	ค่อนข้างสว่าง	914.5
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	3.80	1.14	1	5	ค่อนข้างสว่าง	405.31
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	3.67	1.05	1	5	ค่อนข้างสว่าง	236.15
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	3.64	0.99	1	5	ค่อนข้างสว่าง	143.93
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	3.58	1.07	1	5	ค่อนข้างสว่าง	432.59
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	3.57	1.31	1	5	ค่อนข้างสว่าง	218.45
ส.ราชภัฏนครปฐม	3.57	1.31	1	5	ค่อนข้างสว่าง	160.14
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	3.56	0.96	2	5	ค่อนข้างสว่าง	479.68
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	3.35	1.27	1	5	เฉยๆ	158.16
ส.ราชภัฏพระนคร	3.11	1.13	1	5	เฉยๆ	284.1

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ มืด = 1.00 – 1.80, ค่อนข้างมืด= 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, ค่อนข้างสว่าง = 3.41 – 4.20, สว่าง = 4.21 – 5.00

จากตารางที่ 5.93 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของ "ความรู้สึกที่มีต่อระดับแสงสว่างภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย " ในแต่ละกรณีศึกษา มาทดสอบด้วยวิธี Kruskal – Wallis H.ได้ค่าของการทดสอบ Asymp.Sig. =0.276 มากกว่าค่า α = 0.05 จึงสรุปว่าไม่มีความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยของ "ความรู้สึกที่มีต่อระดับแสงสว่างภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ในระหว่างกรณีศึกษา ซึ่งในกรณีศึกษาทั้งหมด ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยของกรณีศึกษา ถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีระดับความพึงพอใจ "ค่อนข้างสว่าง" และ "เฉยๆ" ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณแสงสว่างเฉลี่ย ที่ได้จากการวัดเก็บข้อมูลจากการลงภาคสนาม พบข้อสังเกตว่า ระดับของความรู้สึกที่มีต่อระดับแสงสว่างภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในความรู้สึก"ค่อนข้างสว่าง"มีช่วงปริมาณของระดับแสงที่กว้างมาก คือตั้งแต่ปริมาณแสงสว่างจำนวน 160.14 จนถึง 1137.48 Lux.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.94 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ระดับความพึงพอใจในเรื่อง"ระดับปริมาณแสงสว่างภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ	ระดับแสง (LUX)
ส.ราชมงคล	1.68	1.16	1	5	ไม่ควรปรับปรุงเป็นอย่างยิ่ง	1137.48
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	2.20	1.01	1	5	ไม่ควรปรับปรุง	1005.64
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	2.33	1.15	1	5	ไม่ควรปรับปรุง	607.64
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	2.50	0.71	1	3	ไม่ควรปรับปรุง	914.5
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	2.58	1.17	1	5	ไม่ควรปรับปรุง	432.59
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	2.60	1.14	1	5	ไม่ควรปรับปรุง	143.93
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	2.75	1.35	1	5	เฉยๆ	405.31
ส.ราชภัฏนครปฐม	2.86	1.11	1	5	เฉยๆ	160.14
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	2.88	1.22	1	5	เฉยๆ	158.16
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	2.91	1.26	1	5	เฉยๆ	236.15
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	3.06	0.78	1	5	เฉยๆ	479.68
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	3.13	1.30	1	5	เฉยๆ	218.45
ส.ราชภัฏพระนคร	3.61	0.92	2	5	ควรปรับปรุง	284.1

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ไม่ควรปรับปรุงเป็นอย่างยิ่ง = 1.00 – 1.80, ไม่ควรปรับปรุง= 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, ควรปรับปรุง = 3.41 – 4.20, ควรปรับปรุงเป็นอย่างยิ่ง = 4.21 – 5.00

จากตารางที่ 5.94 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในเรื่อง "ระดับปริมาณแสงสว่างภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย " ในแต่ละกรณีศึกษา มาทดสอบด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ได้ค่าของการทดสอบ Asymp.Sig. =0.000 น้อยกว่าค่า α = 0.05 จึงสรุปว่ามีความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในเรื่อง "ระดับปริมาณแสงสว่างภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย" ในระหว่างกรณีศึกษา อย่างน้อย 1 คู่กรณีศึกษา ซึ่งในกรณีศึกษาโดยส่วนมาก ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยของกรณีศึกษา จะอยู่ในระดับ "ไม่ควรปรับปรุง" และ "เฉยๆ" มีเพียง 2 กรณีศึกษาที่มีความแตกต่างของระดับความพึงพอใจที่ชัดเจน คือ กรณีศึกษา คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งมีระดับความพึงพอใจ "ไม่ควรปรับปรุงเป็นอย่างยิ่ง" (มีระดับปริมาณแสงเฉลี่ย = 1137.48 Lux) และ กรณีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร ซึ่งมีระดับความพึงพอใจ "ควรปรับปรุง" (มีระดับปริมาณแสงเฉลี่ย 284.1 Lux.) โดยในกรณีดังกล่าวจำต้องนำไปวิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลเชิงคุณภาพอีกครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3.8 ทัศนคติในเรื่องคุณภาพของลักษณะเสียงที่ได้ยินเมื่อมีการบรรเลงดนตรี โดยจากแบบสอบถาม นั้นต้องการทราบถึงระดับความพึงพอใจของที่ได้นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้สึกต่อคุณภาพของเสียงที่ได้ยิน ซึ่งเป็นผลจากลักษณะของห้องที่จะมีผลต่อลักษณะอะคูสติกของเสียง โดยระดับความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวนี้นักศึกษาในแต่ละกรณีศึกษามีระดับความพึงพอใจเฉลี่ย ดังแสดงในตารางที่ 5.95

ตารางที่ 5.95 แสดงค่าสถิติพรรณนาของ ระดับความพึงพอใจในเรื่อง" คุณภาพของลักษณะเสียงที่ได้ยินเมื่อมีการบรรเลงดนตรีรวมวง" แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	Mean	Std.	Min.	Max.	ระดับทัศนคติ	ขนาดห้องซ้อมรวมวง
ส.ราชมงคล	3.85	0.88	2	5	ไพเราะ	53.39
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	3.73	1.19	1	5	ไพเราะ	56.86
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	3.60	0.96	2	5	ไพเราะ	134.89
ส.ราชภัฏนครปฐม	3.57	1.25	1	5	ไพเราะ	62.80
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	3.53	3.53	1	5	ไพเราะ	123.24
ส.ราชภัฏจันทรเกษม	3.50	1.29	1	5	ไพเราะ	55.25
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	3.47	0.86	2	5	ไพเราะ	157.31
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	3.43	1.21	1	5	ไพเราะ	95.56
ส.ราชภัฏพระนคร	3.39	1.29	1	5	เฉยๆ	85.56
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	3.38	1.10	1	5	เฉยๆ	79.75
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	3.29	1.10	1	5	เฉยๆ	38.46
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	3.14	0.89	1	5	เฉยๆ	46.86
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	3.05	1.27	1	5	เฉยๆ	77.84

หมายเหตุ : ระดับของทัศนคติ ไม่ไพเราะเป็นอย่างยิ่ง = 1.00 – 1.80, ไม่ไพเราะ= 1.81 – 2.60, เฉยๆ = 2.61 – 3.40, ไพเราะ = 3.41 – 4.20, ไพเราะเป็นอย่างยิ่ง = 4.21 – 5.00

จากตารางที่ 5.95 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในเรื่อง "คุณภาพของลักษณะเสียงที่ได้ยินเมื่อมีการบรรเลงดนตรีรวมวง " ในแต่ละกรณีศึกษา มาทดสอบด้วยวิธี Kruskal – Wallis H. ได้ค่าของการทดสอบ Asymp.Sig. = 0.49 มากกว่าค่า α = 0.05 จึงสรุปว่าไม่มีความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในเรื่อง "คุณภาพของลักษณะเสียงที่ได้ยินเมื่อมีการบรรเลงดนตรีรวมวง" ในระหว่างกรณีศึกษา ดังนั้นจากการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวพบว่าจากลักษณะที่แตกต่างกันของลักษณะกายภาพต่างๆ ระหว่างกรณีศึกษา ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในระดับความพอใจในเรื่องคุณภาพของเสียงที่ได้ยินเมื่อมีการบรรเลงดนตรีรวมวง โดยจากกรณีศึกษาทั้งหมดมีระดับค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจ (Mean) = 3.44 ,Sd. = 1.10 ซึ่งแปลผลว่านักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ "ไพเราะ"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

สำหรับในการศึกษาครั้งนี้นั้นประเด็นที่ทำการศึกษานั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับลักษณะทางวัฒนธรรม การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ในเชิงปริมาณไม่อาจสามารถที่จะให้คำอธิบายลักษณะอันเป็นเอกลักษณ์ของลักษณะพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในระดับอุดมศึกษาได้อย่างชัดเจน ซึ่งการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพนั้น จะเป็นส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจถึงลักษณะของกิจกรรมและปัจจัยซึ่งมีความสลับซับซ้อนในกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษาในส่วนที่มีผลกระทบต่อลักษณะทางกายภาพ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะภายในของอาคารหรือสถาปัตยกรรมที่ใช้เป็นพื้นที่ในการเรียนดนตรีไทย เนื่องจากโดยส่วนตัวของผู้ทำการวิจัยนั้น ได้มีประสบการณ์ในการเรียนดนตรีไทยและการบรรเลงดนตรีไทยมาในระดับหนึ่ง คือ เริ่มเรียนดนตรีไทยครั้งแรกในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยเรียนเครื่องดนตรีประเภทฆ้องวงใหญ่ และทำการเรียนมาอย่างต่อเนื่องจนถึงในชั้นระดับอุดมศึกษา จากประสบการณ์ในด้านดังกล่าว ผู้ทำการศึกษาวิจัยจึงจะนำประสบการณ์ในอดีตที่ตนมีมาช่วยในการสังเกตการณ์ , สัมภาษณ์ และนำมาช่วยเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

5.2.1 **หลักสูตรและการเรียนการสอนดนตรีไทย ในระดับอุดมศึกษา** สำหรับหลักสูตรการเรียนการสอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยนั้น มีด้วยกัน 2 ลักษณะคือ กลุ่มหลักสูตรวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine and Applied Arts) และกลุ่มหลักสูตรศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education and Teacher Training) ซึ่งความแตกต่างของจุดประสงค์ในการผลิตบัณฑิตของทั้ง 2 หลักสูตรมีความแตกต่างกัน คือหลักสูตรในกลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์มีความมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตเพื่อเป็นนักดนตรีอาชีพ หรือผู้เชี่ยวชาญในวิชาความรู้ด้านดนตรี ในขณะที่หลักสูตรในกลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู จะมีจุดประสงค์ในการผลิตบัณฑิตเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญในการสอนดนตรี จากการศึกษาจากเอกสารประเภท คู่มือนักศึกษา , คู่มือหลักสูตร ต่างๆ พบว่าโดยส่วนมากของกรณีศึกษาทั้งหมดเป็นหลักสูตรที่จัดอยู่ในกลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู มีเพียง 4 กรณีศึกษาที่เป็นหลักสูตรที่อยู่ในกลุ่ม วิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ คือ

1. หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต (ดุริยางค์ไทย) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ
2. หลักสูตรศิลปศาสตร์บัณฑิต (ดนตรีไทย) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. หลักสูตรศิลปศาสตร์บัณฑิต (ดนตรี) แขนงวิชาดนตรีไทยและดนตรีตะวันออก วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
4. อักษรศาสตร์บัณฑิต (สังคีตศิลป์ไทย) คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยมีหน่วยกิตในการเรียนตั้งแต่ 128 หน่วยกิต จนถึง149 หน่วยกิต โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.96

ตารางที่ 5.96 แสดงจำนวนหน่วยกิตการเรียนของกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	กลุ่มวิชาบังคับ	กลุ่มวิชาเลือก	เลือกเสรี	กลุ่มวิชาบังคับ	ดนตรีไทย		กลุ่มวิชาเลือก	รวม	หมายเหตุ
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ			
กลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์									
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	30	9	0	12	31	32	24	138	มีศิลปนิพนธ์
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรฯ	36	13	0	8	21	15	50	143	ฝึกงาน 130 ชม.
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	30	0	0	0	38	44	16	128	ต้องแสดงเดี่ยว
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร	33	32	0	16	21	15	23	140	มีวิชาโท
กลุ่มศึกษาศาสตร์และฝึกหัดครู									
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	34	0	41	11	18	11	30	145	มีฝึกสอน
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	34	0	41	25	16	9	20	145	มีฝึกสอน
สถาบันราชภัฏทุกแห่ง	40	0	35	0	42	22	10	149	มีฝึกสอน
ส.เทคโนโลยีราชมงคล									

จากหลักสูตรดนตรีไทยของกรณีศึกษาทั้งหมด พบว่ามีความแตกต่างของหลักสูตรระหว่างในแต่ละกรณีศึกษา และระหว่างกลุ่มหลักสูตร รวมทั้งเกณฑ์ในการจบการศึกษาต่างๆ อาทิเช่น หลักสูตรศิลปศาสตร์บัณฑิต (ดนตรี) แขนงวิชาดนตรีไทยและดนตรีตะวันออก ของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรเพียง 128 หน่วยกิต แต่เป็นหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติจำนวน 44 หน่วยกิตตลอด 4 ปีการศึกษา และยังมีข้อกำหนดในการต้องแสดงเดี่ยว และแสดงต่อสาธารณะ ในระหว่างเรียนชั้นปีที่ 3 จำนวน 1 ครั้ง (Junior Recital) และในระหว่างเรียนชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 ครั้ง (Senior Recital) ส่วนในหลักสูตรอักษรศาสตร์บัณฑิต (สังคีตศิลป์) ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีข้อแตกต่างจากหลักสูตรของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล คือ หลักสูตรของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นั้นการรับนักศึกษาเข้าเรียนในหลักสูตรจะเป็นการเลือกเรียนภายหลังจากจบการศึกษาในระดับชั้นปีที่ 2 โดยในระดับชั้นปีที่ 1 และ ปีที่ 2 ซึ่งเป็นระดับต้นของคณะฯ นักศึกษาจะต้องเรียนวิชาในกลุ่มวิชาบังคับระดับต้นเป็นจำนวน 4 กลุ่มวิชากลุ่มวิชาละ 8 หน่วยกิต โดยเป็นวิชาบังคับเลือกจำนวน 1 กลุ่มวิชา โดยจะเป็นกลุ่มวิชาทางภาษาได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ,กลุ่มวิชาภาษาจีน ,กลุ่มวิชาภาษาญี่ปุ่น ฯ และเป็นวิชาเลือก 3 กลุ่มวิชา โดยเป็นวิชาในกลุ่มวิชาบังคับเลือก และ/หรือ กลุ่มวิชาเลือก โดยวิชาในกลุ่มวิชาเลือกได้แก่ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์,กลุ่มวิชาสังคีตศิลป์,กลุ่มวิชาทัศนศิลป์ ฯ เมื่อเรียนจบในระดับต้น นักศึกษาจึงจะเลือกเรียนวิชาเอก โดยผู้ที่มีความประสงค์จะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เลือกเรียนวิชาเอกสังคีตศิลป์ไทย ในการศึกษาระดับปลายของคณะฯ จะต้องเลือกเรียนกลุ่มวิชาเอกสังคีตศิลป์ไทย จำนวน 8 หน่วยกิตในระดับต้น ซึ่งในระดับปลายนักศึกษาจะต้องเรียนวิชาเอกสังคีตศิลป์ไทยเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 44 หน่วยกิตจะต้องเลือกเรียนวิชาโทอีก 1 สาขาเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต

จากการสัมภาษณ์ อ.สกุล บุญทัต (หัวหน้าภาคนาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์) ทำให้ทราบว่าลักษณะของบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรอักษรศาสตร์บัณฑิต (สังคีตศิลป์ไทย) นั้นจะมีความรู้ในด้านดนตรีไทยในระดับหนึ่ง แต่จะไม่มากเท่ากับหลักสูตรอื่นที่ใช้วิธีการรับนักศึกษาในลักษณะการรับโดยตรงและนักศึกษาผู้สอบเข้าจะต้องสอบวิชาปฏิบัติในตอนสอบเข้า จะทำให้หลักสูตรสามารถที่จะคัดนักศึกษาที่มีความรู้พื้นฐานในทักษะดนตรีไทยเข้ามาศึกษาในหลักสูตรได้ รวมทั้งโครงสร้างของหลักสูตรก็มิได้มีรายวิชาที่มุ่งเน้นในด้านดนตรีไทยแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะมีรายวิชาในกลุ่มอื่นๆที่เปิดสอนในคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยลักษณะหลักสูตรดังกล่าวจะคล้ายกับหลักสูตรศิลปศาสตร์บัณฑิต(ดนตรีไทย) ของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้กำหนดให้นักศึกษาเรียนวิชาเฉพาะบังคับในสาขาดนตรีไทย จำนวน 44 หน่วยกิต และวิชาเฉพาะเลือก จำนวน 41 หน่วยกิต ซึ่งนักศึกษาสามารถเลือกเรียนรายวิชาในสาขาต่างๆ ที่เปิดสอนในคณะฯ ได้แก่ สาขาดนตรีสากล ,สาขาสื่อสารมวลชน ฯ จากลักษณะความแตกต่างของหลักสูตรจึงส่งผลต่อกิจกรรมการเรียนการสอน และจากความแตกต่างในลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอน ก็จะส่งผลสืบเนื่องไปยังลักษณะและความต้องการในการใช้พื้นที่ โดยจะเห็นได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณจะพบว่า ลักษณะของกรณีศึกษานั้นจะมีลักษณะของค่าเฉลี่ยหรือมีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือแม้แต่ลักษณะความแตกต่างของกลุ่มหลักสูตรระหว่างกลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ กับกลุ่มหลักสูตรศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู ก็มีลักษณะที่แตกต่างกันแต่ความแตกต่างนั้นถ้าพิจารณาจากลักษณะของหลักสูตรและจากการสัมภาษณ์อาจารย์ พบว่าความแตกต่างที่เห็นได้ชัดคือกลุ่มวิชาศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู จะต้องเรียนวิชาในกลุ่มวิชาชีพครู เป็นจำนวนอย่างน้อย 35- 41 หน่วยกิต หรือนับเป็นร้อยละ 23.49 – 28.27 ของจำนวนหน่วยกิตที่เรียนทั้งหมด

ส่วนในกลุ่มหลักสูตรวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ ถึงแม้จะไม่มีการเรียนการสอนในรายวิชาในกลุ่มวิชาชีพครู ก็จะต้องเรียนในรายวิชาลักษณะอื่นๆ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มหลักสูตรที่เน้นในทักษะและทฤษฎีดนตรี โดยโครงสร้างหลักสูตรจะเน้นรายวิชาปฏิบัติและทฤษฎีดนตรีไทยแต่เพียงอย่างเดียว ได้แก่ หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต (ดุริยางค์ไทย) ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ หลักสูตรศิลปศาสตร์บัณฑิต (ดนตรี) แขนงวิชาดนตรีไทยและดนตรีตะวันออก ของวิทยาลัยภูมิพลสังคีต มหาวิทยาลัยมหิดล ที่จะมีรายวิชาทางดนตรีไทยทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เป็นจำนวนร้อยละ 45 – 64 ของจำนวนหน่วยกิตทั้งหมดที่ต้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศึกษา และอีกกลุ่มหลักสูตรคือ หลักสูตรที่เรียนวิชาด้านดนตรีไทยและสามารถเลือกเรียนวิชาในสาขาอื่นๆ ประกอบด้วย ในลักษณะวิชาโท หรือวิชาเฉพาะเลือก ซึ่งอาจจะเป็นวิชาในกลุ่มดนตรีไทย,ดนตรีวิทยา หรือสาขาอื่นๆ ตามข้อกำหนดของคณะ ซึ่งในกลุ่มนี้ วิชาทางด้านดนตรีไทยจะมีจำนวนหน่วยกิตในการเรียนใกล้เคียงหรือน้อยกว่า กับ กลุ่มหลักสูตรศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู และจำนวนวิชาโทหรือวิชาเฉพาะเลือกที่จำนวนหน่วยกิตใกล้เคียงกับรายวิชาด้านดนตรีไทย

จากการวิเคราะห์หลักสูตรของกรณีศึกษาทั้งหมดพบว่าความแตกต่างของหลักสูตรต่างๆ มีผลต่อลักษณะกิจกรรมที่มีผลต่อลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย อาทิเช่น ระดับความถี่ในการใช้พื้นที่ในหนึ่งสัปดาห์ จากตารางที่ 5.11 พบว่าระดับการใช้พื้นที่เรียนของนักศึกษาเอกดนตรีไทย ของวิทยาลัยภูมิพลสังคีต มีจำนวนความถี่สูงสุดในการใช้พื้นที่เรียนในระดับ “5 ครั้ง” และ “มากกว่า 5 ครั้ง” ต่อสัปดาห์ และเมื่อพิจารณาโครงสร้างหลักสูตรจะพบว่า หลักสูตรดนตรีไทย ของวิทยาลัยภูมิพลสังคีต มีรายวิชาด้านดนตรีไทยมีจำนวนสูงที่สุด คือ 82 หน่วยกิต และเป็นรายวิชาทางด้านปฏิบัติดนตรีไทยถึง 44 หน่วยกิต ส่วนในกรณีศึกษาอื่นๆ ซึ่งมีจำนวนรายวิชาทางด้านปฏิบัติเป็นจำนวนไม่มาก คือ โดยประมาณ 9 – 20 หน่วยกิต จะพบว่าจำนวนความถี่ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีในหนึ่งสัปดาห์โดยส่วนมากจะอยู่ในระดับ “1 ครั้ง” และ “2 ครั้ง” ต่อสัปดาห์

แต่ในเรื่องระยะเวลาในการใช้พบว่าถึงแม้โดยส่วนมากของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละกรณีศึกษา มีแนวโน้มของระยะเวลาในการใช้พื้นที่ในแต่ละครั้งประมาณ 3 ชั่วโมง จะมีความแตกต่างเพียง นักศึกษาวิชาเอกดนตรีไทยที่ใช้เวลาในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทยประมาณ 1 ชั่วโมง และนักศึกษาวิชาเอกดนตรีไทย ของคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่ใช้เวลาเรียนในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทยมากกว่า 5 ชั่วโมง

โดยสรุปลักษณะของหลักสูตรในการสอนดนตรีไทย มีผลต่อลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งลักษณะของกิจกรรมดังกล่าวส่งผลต่อลักษณะของการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย จงมีความสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบในการออกแบบและวางแผนในเรื่องพื้นที่เรียน

5.2.2 **ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทยกับรูปแบบกิจกรรมการเรียนดนตรีไทย** จากการสำรวจลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทยของกรณีศึกษาทั้ง 13 แห่งและจากการสัมภาษณ์อาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ พบว่าโดยส่วนมากของพื้นที่เรียนดนตรีไทยในกรณีศึกษาทั้ง 13 แห่งเป็นพื้นที่ที่มีการปรับใช้จากอาคารที่ไม่ได้มีลักษณะเดิมหรือจุดประสงค์ที่จะก่อสร้างเพื่อกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทย โดยตรง และอาจารย์หรือหน่วยงานที่ดูแลการเรียนการสอนดนตรีไทยจะดำเนินการปรับปรุงสภาพพื้นที่ของห้องด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์และการแก้ปัญหาในแต่ละด้านที่ประสบไปเรื่อยๆ โดยไม่ได้มีการออกแบบหรือวางแผนเพื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

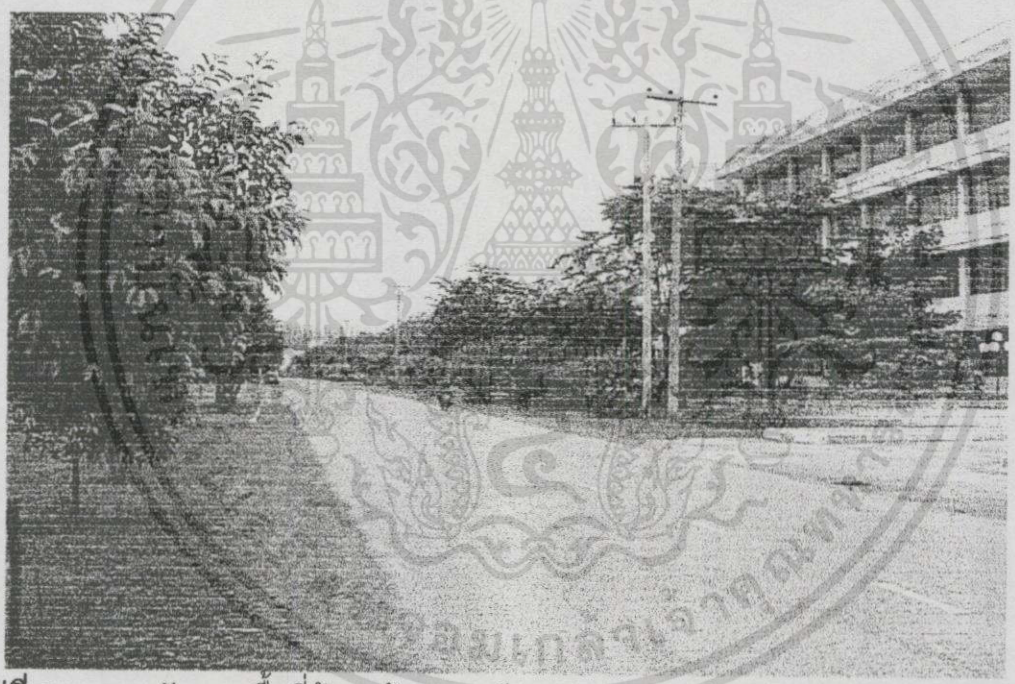
ให้เกิดภาพรวมทั้งหมด ซึ่งส่วนหนึ่งมีปัญหามาจากงบประมาณที่ได้รับและลักษณะขององค์กรที่รับผิดชอบการเรียนการสอนว่าเป็นหน่วยงานระดับใด (ภาควิชา,สาขาวิชา หรือแขนงวิชา) อาทิ เช่น พื้นที่เรียนดนตรีไทยของโปรแกรมดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม ซึ่งเดิมเป็นอาคารหอพักนักศึกษา แล้วมีการนำมาปรับใช้เพื่อเป็นอาคารเรียนด้านดนตรีและนาฏศิลป์ จึงได้มีการดำเนินการปรับปรุงลักษณะทางกายภาพใหม่ โดยจัดให้มีห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย 2 ห้อง คือห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์และห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย ซึ่งลักษณะดังกล่าวก็เป็นลักษณะที่เกิดเช่นเดียวกับพื้นที่เรียนดนตรีไทย ของภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเดิมเป็นอาคารหอพักนักศึกษา ต่อมาจึงนำมาปรับใช้เพื่อเป็นอาคารเรียนดนตรีไทย จึงมีการดำเนินการรื้อผนังกั้นห้องบางส่วนออกเพื่อให้มีพื้นที่ห้องที่จะสามารถเรียนดนตรีไทยในลักษณะรวมวงได้ รวมทั้งมีการกั้นห้องเล็กๆเพื่อทำเป็นห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) หรือในกรณีศึกษาพื้นที่เรียนดนตรีไทยของ ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เดิมเป็นอาคารเรียนทางวิทยาศาสตร์ จากการสัมภาษณ์ พบว่าเมื่อแรกที่ทางภาควิชาฯ ได้รับพื้นที่ดังกล่าวเพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนเป็นเพียงพื้นที่โล่งๆ ทางภาควิชาฯ ได้มีการกั้นผนังใหม่เพื่อให้เกิดพื้นที่ใช้สอยสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทย

ส่วนพื้นที่เรียนดนตรีไทยที่มีการจัดสร้างอาคารเรียน เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีโดยตรงตั้งแต่เริ่มต้นคือ พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และพื้นที่เรียนดนตรีไทย ของคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งมีข้อสังเกตว่าลักษณะทางกายภาพในปัจจุบันนั้นลักษณะกายภาพภายในอาคารที่มีการปรับปรุงโดยส่วนมากจะเป็นการนำเครื่องเรือนมาจัดวาง เพื่อรองรับประโยชน์ใช้สอยต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่เรียนดนตรีไทยของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ไม่มีการกั้นหรือรื้อถอนผนังเพื่อจัดพื้นที่ประโยชน์ใช้สอยใหม่ ส่วนในกรณีศึกษาอื่นๆ โดยส่วนมากมักจะมีการรื้อถอนและกั้นผนังใหม่ เพื่อให้สอดรับกับประโยชน์ใช้สอย

โดยส่วนมากของกรณีศึกษานั้นปัญหาอย่างหนึ่งที่มีผลต่อสถานที่ตั้งของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คือเรื่อง “เสียง” ที่ไปรบกวนกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่ต้องการเสียงรบกวน เช่น กิจกรรมการเรียนการสอนของวิชาในสาขาอื่นๆ ฯ โดยปัญหาดังกล่าวได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และเมื่อพิจารณาประกอบกับผังบริเวณและลักษณะกายภาพในปัจจุบันในทุกกรณีศึกษา พบว่าได้มีการพยายามแก้ไขปัญหาลักษณะดังกล่าวนี้อยู่ด้วยกันหลายลักษณะ อาทิเช่น ในกรณีศึกษาพื้นที่เรียนดนตรีไทย ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งเดิมนั้นอยู่บริเวณใต้ถุนหอพักนักศึกษา (ปัจจุบันใช้เป็นอาคารเรียน) เมื่อมีการเรียนการสอนดนตรีไทย เสียงจะไป รบกวนกิจกรรมอื่นๆ ทางมหาวิทยาลัยจึงได้ดำเนินการสร้างอาคารเรียนใหม่ เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนดนตรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไทย ไปอยู่ในสถานที่ที่ไม่รบกวนกิจกรรมอื่น ซึ่งลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นสอดคล้องกันในหลายกรณีศึกษาอาทิเช่น พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของโปรแกรมดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม , พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของโปรแกรมดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา , พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของโปรแกรมดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม, พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของโปรแกรมดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งถูกจัดให้อยู่ในบริเวณส่วนที่ใกล้จากอาคารเรียนอื่นๆ หรือใกล้เคียงกับอาคารเรียนที่ไม่ต้องการสมาธิสูง ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะสัมพันธ์กับขนาดของพื้นที่ของสถาบันนั้น เพราะในกรณีศึกษาที่มีขนาดพื้นที่สถาบันมาก ระยะห่างระหว่างตัวอาคารมีมาก เสียงจะไม่ค่อยส่งความรบกวนไปยังอาคารเรียนอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ในกรณีศึกษา พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

รูปที่ 5.1 แสดงลักษณะพื้นที่ด้านหน้าอาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

สำหรับลักษณะของการจัดแบ่งพื้นที่ประโยชน์ใช้สอยภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในแต่ละกรณีศึกษา มีความคล้ายและแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน โดยจะพิจารณาในลักษณะต่างๆดังนี้

1. ลักษณะของพื้นที่
2. ประเภทของพื้นที่
3. ขนาดของพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.2.1 ลักษณะของพื้นที่ ลักษณะของพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้นเมื่อพิจารณาจากกรณีศึกษาพบว่าลักษณะของพื้นที่ มีอยู่ด้วยกัน 3 ลักษณะคือ

1. พื้นที่เรียนเป็นส่วนหนึ่งหรือบริเวณหนึ่งของชั้นอาคาร ได้แก่พื้นที่เรียนดนตรีไทยของคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ,วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล , คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา , คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม , คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร , คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา , คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม , คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งในลักษณะรูปแบบพื้นที่ที่เป็นส่วนหนึ่งของชั้นอาคารนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะย่อย คือ

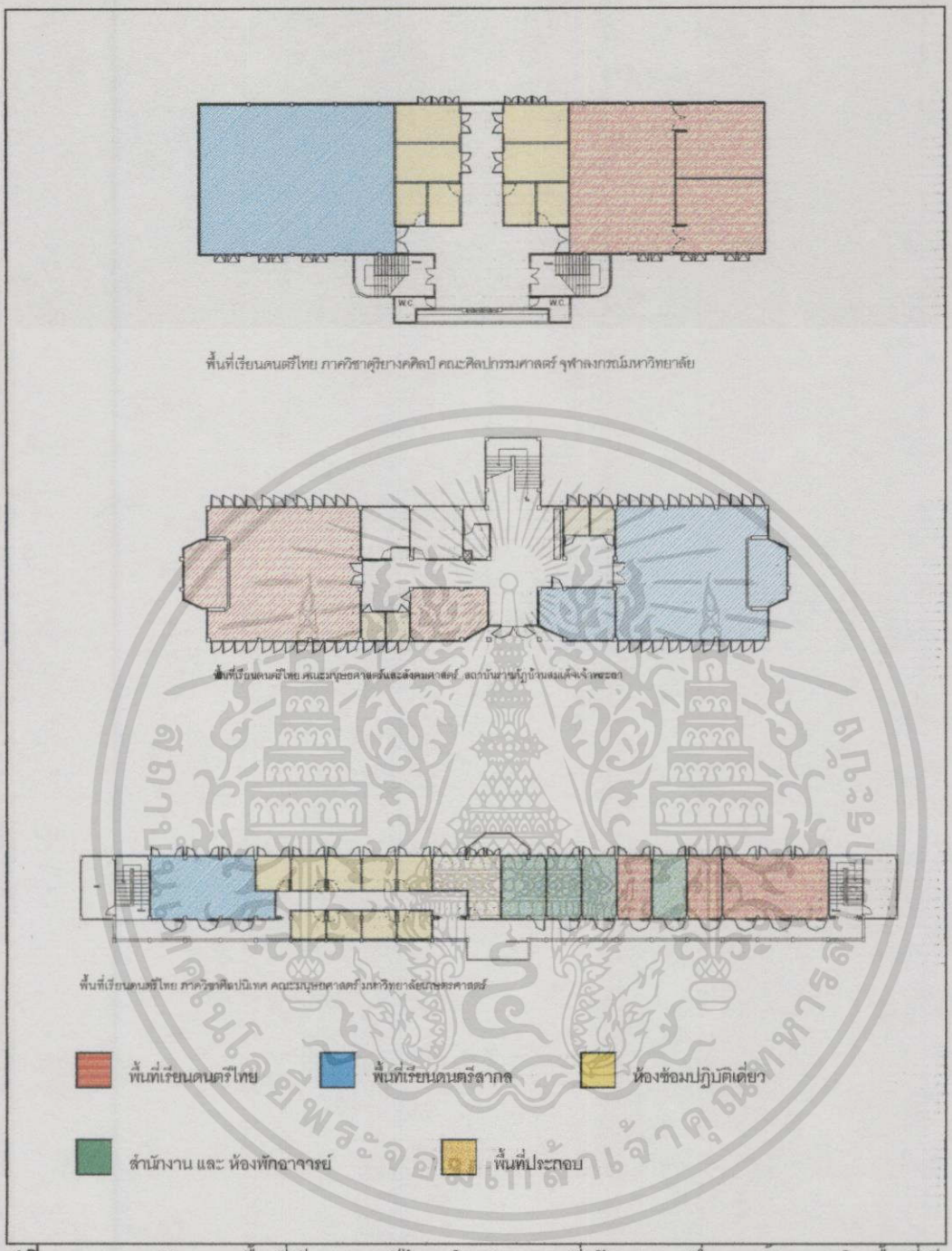
1.1 พื้นที่เรียนดนตรีไทยแบ่งออกเป็นพื้นที่ย่อยๆ ลักษณะอื่นๆ และใช้ห้องซ้อมเดี่ยวร่วมกับสาขาดนตรีสากล ซึ่งมีด้วยกัน 5 กรณีศึกษา คือ พื้นที่เรียนของภาควิชา ดุริยางคศาสตร์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พื้นที่เรียนของภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ,พื้นที่เรียนดนตรีของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา , พื้นที่เรียนดนตรีไทยของ คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (ดูรูปที่ 5.2)

1.2 พื้นที่เรียนเป็นเพียงห้องเรียนดนตรีไทยห้องเดียว และใช้ห้องซ้อมเดี่ยวกับสาขาดนตรีสากล มีด้วยกัน 2 กรณีศึกษา คือ พื้นที่เรียนดนตรีไทยของวิทยาลัยดุริ-ยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล , พื้นที่เรียนดนตรีไทยของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร (ดูรูปที่ 5.3)

1.3 พื้นที่เรียนดนตรีไทยถูกแบ่งเป็นพื้นที่ย่อย แต่ไม่มีห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยวๆ มีด้วยกัน 2 กรณีศึกษา คือ พื้นที่เรียนดนตรีไทยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม , พื้นที่เรียนดนตรีไทยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา (ดูรูปที่ 5.4)

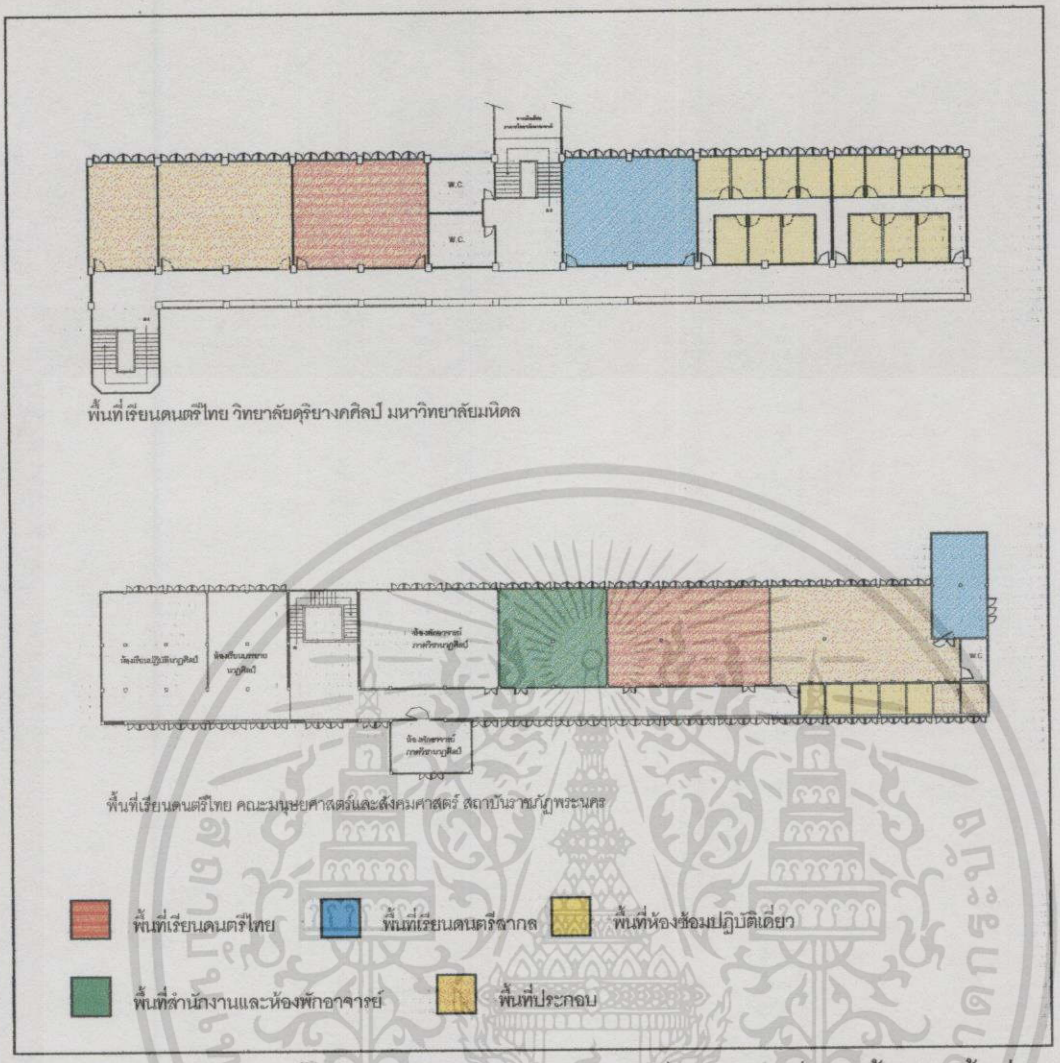
1.4 พื้นที่เรียนดนตรีไทยมีเพียงห้องเรียนดนตรีไทยเพียงห้องเดียว มีเพียง 1 กรณีศึกษา คือ พื้นที่เรียนดนตรีไทยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม (ดูรูปที่ 5.5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.2 แสดงลักษณะพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของชั้น และในพื้นที่เรียนดนตรีไทยถูกแบ่งเป็นพื้นที่ย่อย และมีห้องซ้อมเดี่ยว (Practice room)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

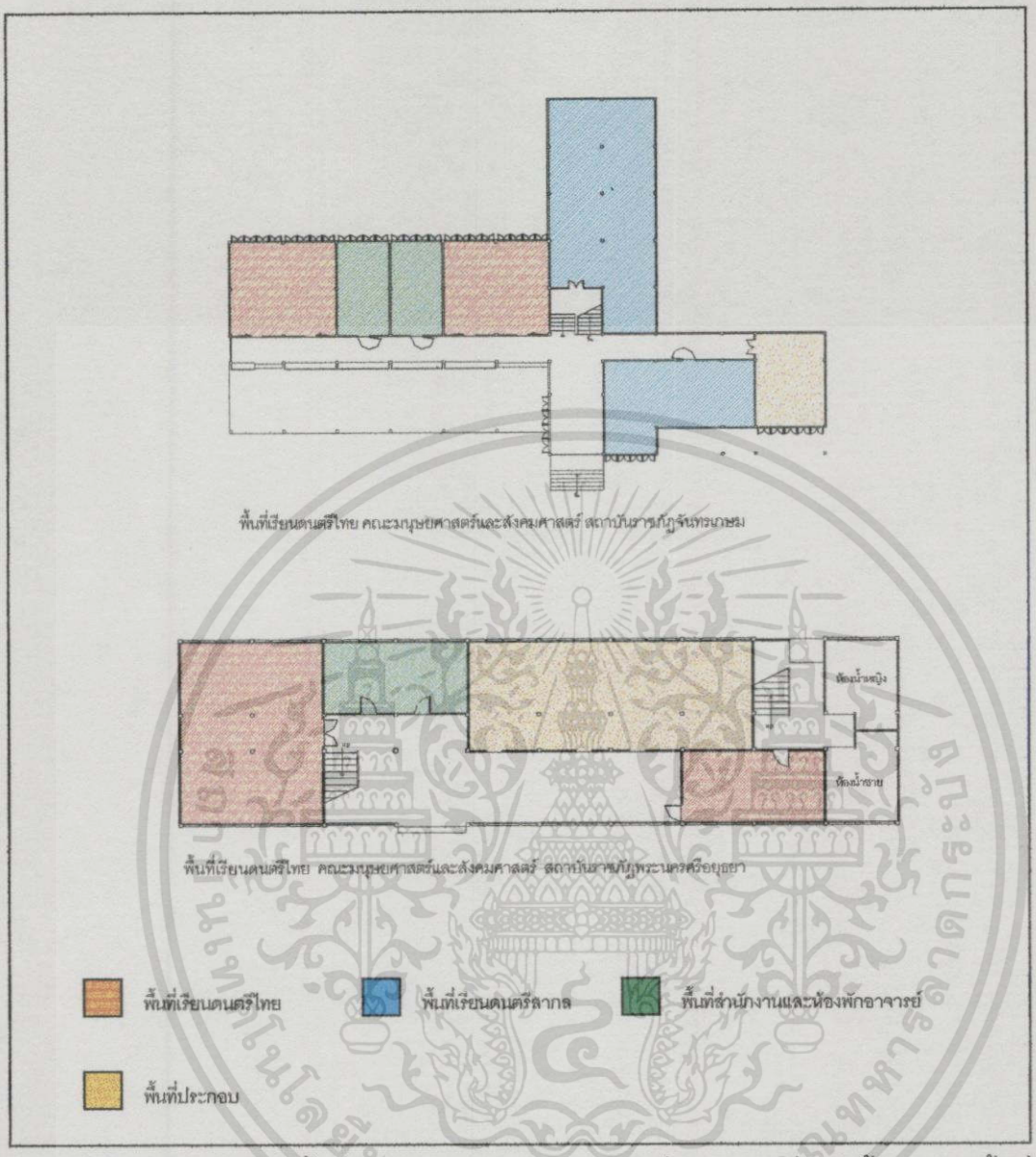

รูปที่ 5.3 แสดงลักษณะพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของชั้น และพื้นที่เรียนดนตรีไทยเป็นเพียงห้องเดี่ยว และมีห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยวใช้ร่วมกับสาขาดนตรีสากล

พื้นที่ในรูปแบบที่ 1 นี้จะเป็นรูปแบบของลักษณะพื้นที่ที่ปรากฏมากที่สุด และภายในพื้นที่ลักษณะที่มีพื้นที่ย่อยในข้อที่ 1.1 และ 1.4 การแบ่งพื้นที่ย่อยในพื้นที่เรียนดนตรีไทยจะมีการแบ่งแยกห้องเรียนออกเป็นห้องย่อยๆ ตามลักษณะประเภทวิชาเอก คือ ห้องเรียนปี่พาทย์และห้องเรียนเครื่องสาย มีเพียง 1 กรณีศึกษาที่มีห้องเรียนดนตรีพื้นเมือง คือพื้นที่เรียนดนตรีไทย ของคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

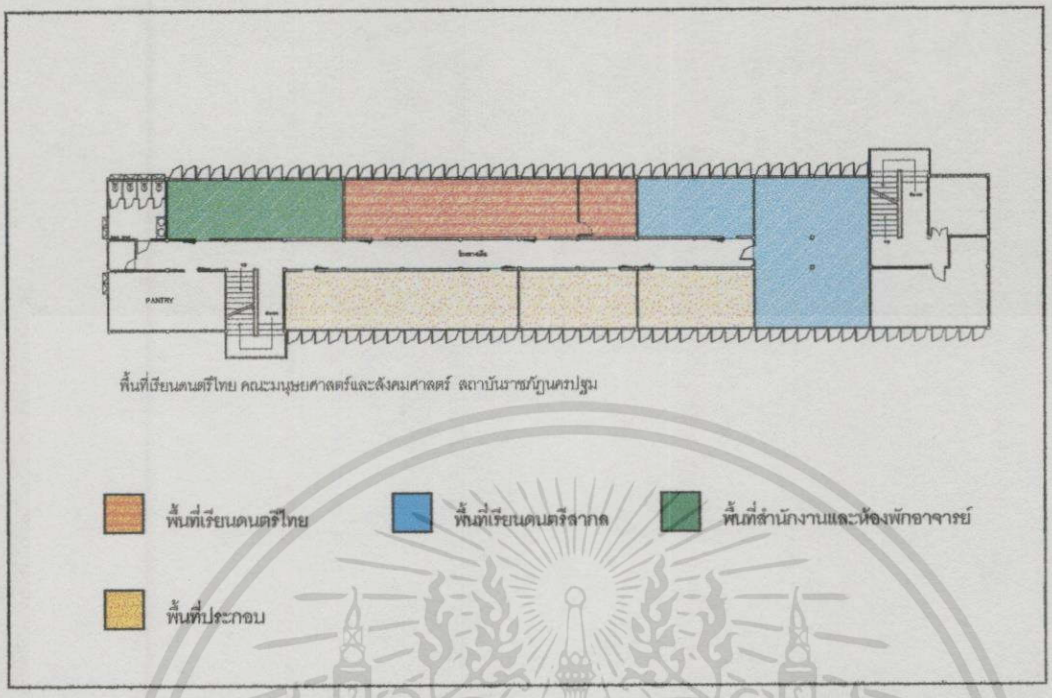
เมื่อพิจารณาลักษณะของหน่วยงานที่รับผิดชอบของกรณีศึกษาที่มีพื้นที่ในลักษณะนี้ทั้งหมดจะเป็นหน่วยงานในลักษณะ “สาขาวิชา” หรือ “แขนงวิชา” ที่สังกัดอยู่ในหน่วยงานระดับภาควิชา และจะมีการใช้พื้นที่ร่วมกับสาขาวิชาอื่นๆ ที่สังกัดในภาควิชา หรือคณะวิชาเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.4 แสดงลักษณะพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของชั้น ภายในพื้นที่ถูกแบ่งเป็นส่วนย่อยๆ แต่ไม่มีห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

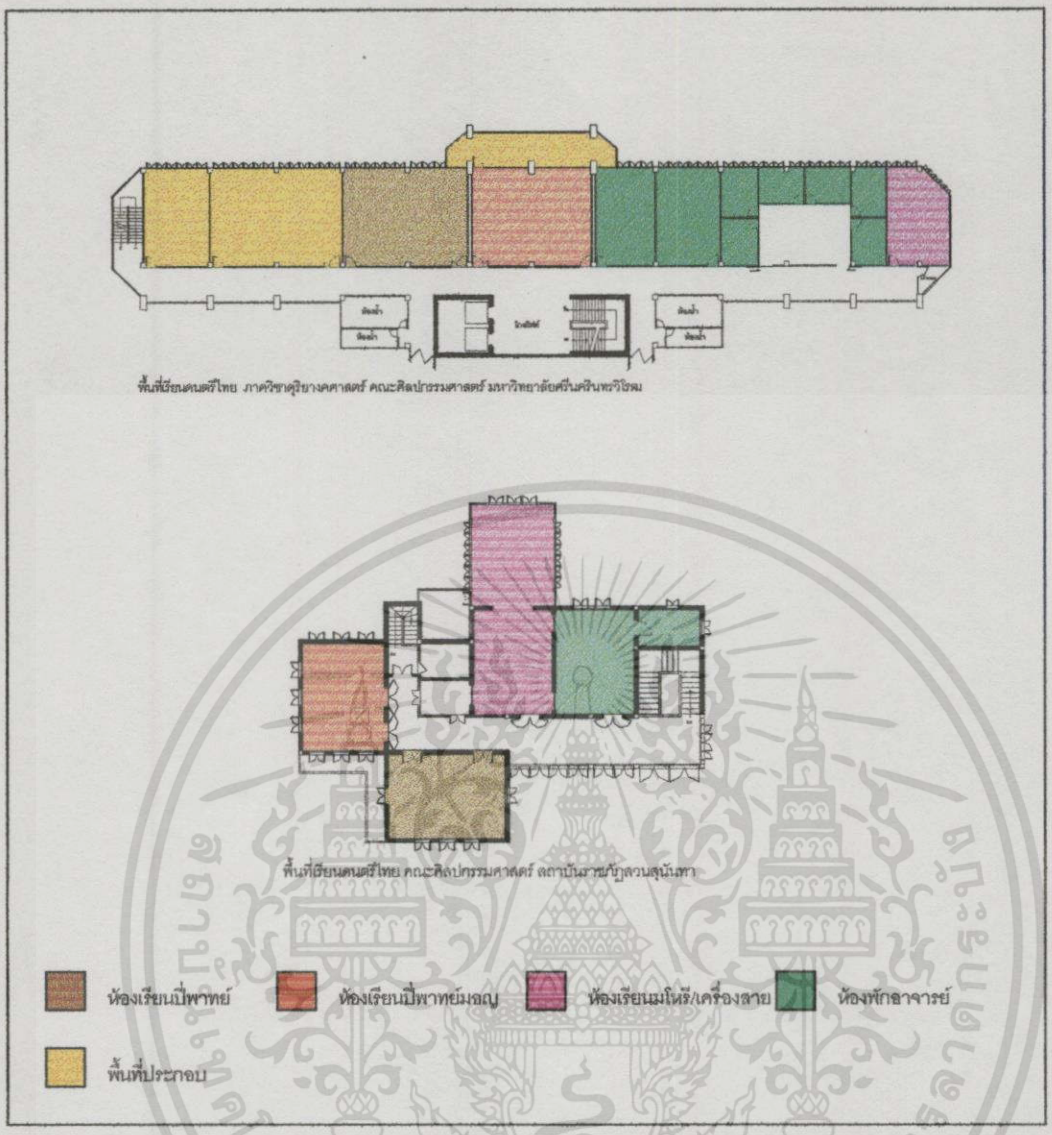
รูปที่ 5.5 แสดงลักษณะพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของชั้น และมีลักษณะเป็นห้องเรียนดนตรีไทยเพียงห้องเดียว

2. พื้นที่เรียนใช้พื้นที่เต็มชั้นของอาคาร โดยกรณีศึกษาที่มีพื้นที่เรียนอยู่ในลักษณะนี้มี 2 กรณีศึกษา คือพื้นที่เรียนของภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งการจัดแบ่งพื้นที่ย่อยๆ ภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้น ทั้งสองกรณีศึกษา มีลักษณะที่สอดคล้องกัน คือจัดแบ่งพื้นที่ของห้องเรียนปฏิบัติออกเป็นห้องเรียนดนตรีย่อยๆ ตามลักษณะประเภทของการผสมวง คือ

2.1 พื้นที่เรียนของภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในส่วนห้องเรียนปฏิบัติดนตรี แบ่งเป็น ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ จำนวน 1 ห้อง, ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์มอญ จำนวน 1 ห้อง และห้องเรียนเครื่องสาย จำนวน 1 ห้อง และมีพื้นที่ประกอบ (Auxiliary Area) คือห้องพักอาจารย์และสำนักงาน,ห้องเรียนบรรยาย,ห้องเก็บของ

2.2 พื้นที่เรียนดนตรีไทยของโปรแกรมดนตรีศึกษา (ดนตรีไทย) คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา แบ่งพื้นที่ออกเป็น ห้องเรียนมโหรีและเครื่องสาย จำนวน 1 ห้อง , ห้องเรียนปี่พาทย์ จำนวน 1 ห้อง และห้องเรียนปี่พาทย์มอญ จำนวน 1 ห้อง ส่วนพื้นที่ประกอบ(Auxiliary Area) มีเพียงห้องพักอาจารย์ เท่านั้น

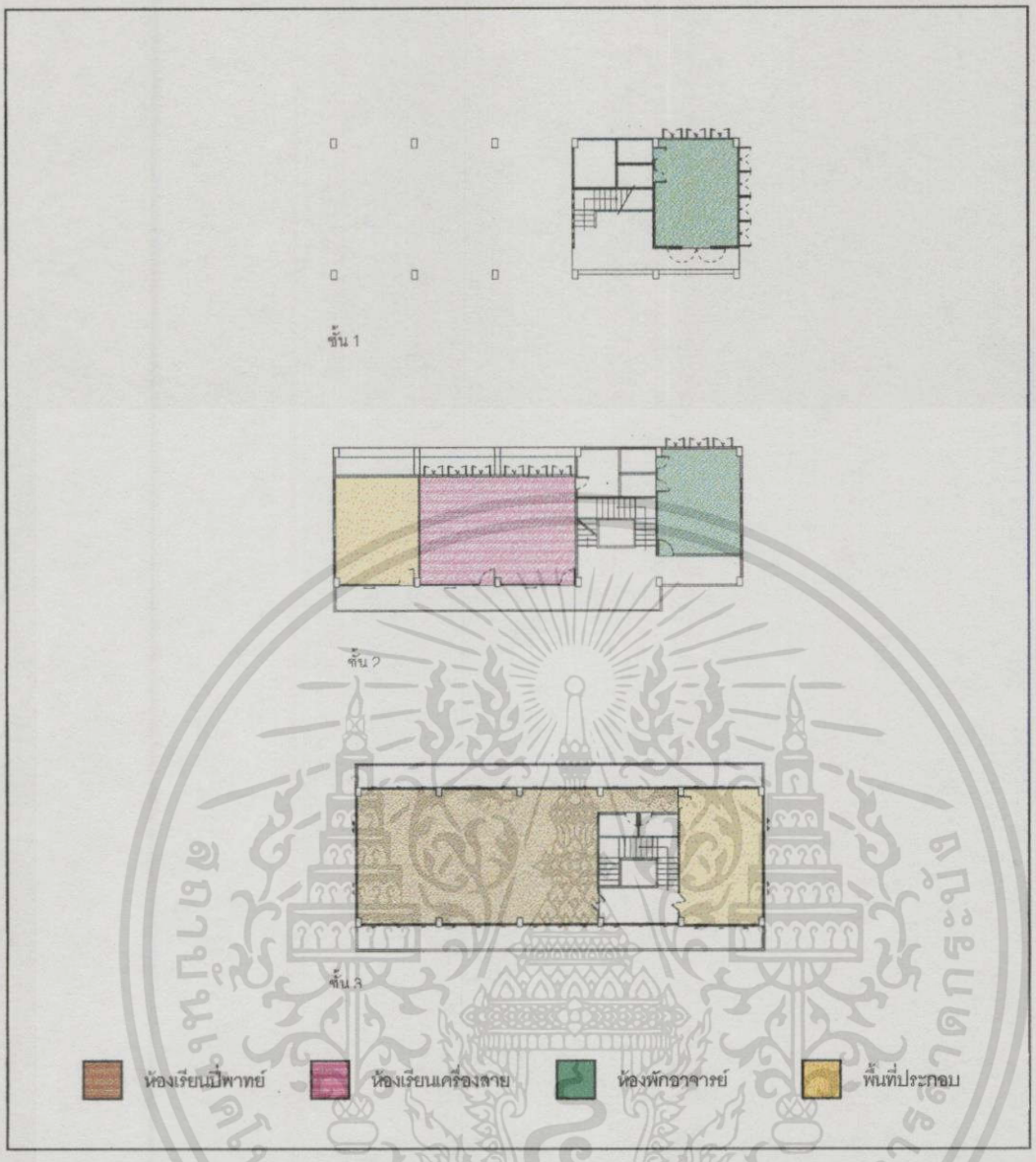
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.6 แสดงลักษณะพื้นที่เรียนดนตรีไทยที่ใช้พื้นที่เต็มชั้นของอาคาร

3. พื้นที่เรียนดนตรีไทยมีลักษณะเป็นอาคารเรียน กรณีศึกษาที่มีพื้นที่เรียนในลักษณะนี้มีเพียง 1 กรณีศึกษา คือพื้นที่เรียนดนตรีไทยของภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยลักษณะอาคารเรียนเป็นอาคาร 3 ชั้น ในบริเวณชั้นล่าง ส่วนหนึ่งเป็นห้องพักอาจารย์ และอีกส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่โล่งใต้ถุนอาคารใช้สำหรับจอดรถ ในบริเวณชั้น 2 มีห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย จำนวน 1 ห้อง ,ห้องบรรยาย จำนวน 1 ห้อง และห้องพักจำนวน 1 ห้อง และในชั้น 3 มีห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์และมโหรี จำนวน 1 ห้องและห้องเรียนปฏิบัติดนตรีเอนกประสงค์จำนวน 1 ห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.7 แสดงลักษณะพื้นที่เรียนดนตรีไทยที่มีลักษณะเป็นอาคาร พื้นที่เรียนดนตรีไทย ของภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จากลักษณะพื้นที่เรียนทั้ง 3 ลักษณะนั้นพบว่าลักษณะของรูปแบบพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้นโดยส่วนมากจะมีรูปแบบที่เป็นส่วนหนึ่งหรือบริเวณหนึ่งของชั้นอาคาร มากที่สุด เมื่อพิจารณาประกอบคำสัมภาษณ์และวิเคราะห์ร่วมกับลักษณะโครงสร้างในการบริหารของสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ พบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทยนั้น โดยส่วนมากเป็นหน่วยงานระดับสาขาวิชา ที่สังกัดในภาควิชาอีกชั้นหนึ่งดังนั้นการใช้พื้นที่ของอาคารจึงจะต้องมีการใช้ร่วมกับ สาขาวิชาอื่นๆที่สังกัดในภาควิชาเดียวกัน นอกจากรูปแบบของพื้นที่ดังกล่าว ลักษณะของอาคารหรือลักษณะทางสถาปัตยกรรมของอาคารที่ใช้เป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือเฉพาะชั้น (Floor)ที่ใช้เป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้นก็มีด้วยกัน 3 ลักษณะ คือ แบบ Core Plan, แบบ Single Loaded Corridor และ แบบ Double Loaded Corridor โดยสรุปไว้ในตารางที่ 5.97

ตารางที่ 5.97 แสดงรูปแบบลักษณะกายภาพของอาคารเรียนที่ใช้เป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทย ในแต่ละกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	รูปแบบพื้นที่			หมายเหตุ
	Core Plan	Single Loaded Corridor	Double Loaded Corridor	
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	✓			เฉพาะชั้นพื้นที่เรียน
ครุศาสตร์ จุฬาฯ			✓	เฉพาะพื้นที่เรียน
ศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.		✓		
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์		✓		
ว.ดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล		✓		✳
อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร		✓		
ส.ราชภัฏบ้านสมเด็จฯ			✓	
ส.ราชภัฏสวนสุนันทา	✓			
ส.ราชภัฏจันทรเกษม		✓		✳
ส.ราชภัฏพระนคร		✓		
ส.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	✓			เฉพาะพื้นที่เรียน
ส.ราชภัฏนครปฐม			✓	เฉพาะชั้นที่เรียน
ส.เทคโนโลยีราชมงคล		✓		✳

หมายเหตุ : ✳ Single Loaded Corridor ที่พนักระเบียงมีม้านั่ง

โดยส่วนมากลักษณะทางสถาปัตยกรรมของอาคารเรียนที่ใช้เป็นพื้นที่เรียนดนตรีไทย จะเป็นอาคารในลักษณะ Single Loaded Corridor คือเป็นอาคารที่มีลักษณะมีระเบียงเป็นทางเดินทอดยาวไปตลอดชั้นอาคาร และด้านหนึ่งของระเบียงจะเป็นห้องต่างๆ ส่วนอีกด้านหนึ่งจะเป็นพนักระเบียง ซึ่งบางกรณีศึกษาจะมีการทำม้านั่งให้เป็นส่วนหนึ่งของพนักระเบียง ซึ่งจากลักษณะของระเบียงนั้นจะมีผลต่อลักษณะกิจกรรมต่างๆ

5.2.2.2 ขนาดของพื้นที่ สำหรับขนาดของพื้นที่ จากลักษณะพื้นที่ ที่มีลักษณะแตกต่างกันการพิจารณาขนาดของพื้นที่จึงพิจารณาแยกตามลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.98

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.98 แสดงขนาดของพื้นที่เรียนดนตรีไทย (เฉพาะพื้นที่ส่วนที่ใช้เรียนปฏิบัติ) แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	ขนาดห้องเรียนแต่ละประเภท (ตรม.)							รวม
	ปฏิบัติดนตรีไทย	ปฏิบัติปี่พาทย์	ปฏิบัติเครื่องสาย	ปฏิบัติมโหรี	ปฏิบัติปี่พาทย์ กับ มโหรี	ปฏิบัติดนตรีพื้นเมือง	ห้องซ้อมดนตรี (ไม่ระบุประเภท)	
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	42.8	130.3	63.76	0	0	0	0	236.89
คณะศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศ.ว.	0	96.08	45.27	0	91.76	0	0	233.11
คณะนาฏศิลป์ฯ ส.เทคโนโลยีราชมงคล	0	112.16	53.39	0	0	53.39	0	218.94
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	151.27	0	0	0	0	0	40.76	192.03
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	0	134.89	23.66	0	0	0	16.4	174.95
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	77.84	0	0	0	0	0	53.62	131.46
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	0	33.15	0	56.86	29.37	0	0	119.38
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	0	79.75	31.2	0	0	0	0	110.95
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	0	55.22	55.55	0	0	0	0	110.77
คณะมนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	15.31	46.86	0	0	0	0	48.27	110.44
สถาบันราชภัฏพระนคร	85.56	0	0	0	0	0	20.10	105.66
คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ	0	38.46	18.65	0	0	0	24.04	81.15
สถาบันราชภัฏนครปฐม	62.80	0	0	0	0	0	0	62.80
ค่าเฉลี่ย	72.60	80.76	41.64	56.86	60.57	53.39	33.87	145.27

จากตารางที่ 5.98 พบว่ากรณีศึกษาที่มีพื้นที่เรียนมากที่สุด คือพื้นที่เรียนดนตรีไทย ของภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คือ 236.89 ตรม.และกรณีศึกษาที่มีพื้นที่เรียนน้อยที่สุดคือ พื้นที่เรียนดนตรีไทยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สภาบันราชภัฏนครปฐม คือ 62.80 ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากค่าเฉลี่ยของพื้นที่ในประเภทต่างๆ พบว่า พื้นที่ในลักษณะประเภทห้องเรียนดนตรีไทย ซึ่งหมายถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยทั่วๆไป ที่สามารถใช้เรียนปฏิบัติด้านดนตรีไทยในทุกประเภท จะมีค่าเฉลี่ยของพื้นที่ = 72.60 ตร.ม.(โดยคิดเฉพาะกรณีศึกษาที่มีพื้นที่เรียนในลักษณะนี้)จะมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของพื้นที่เรียนดนตรีประเภทปี่พาทย์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของพื้นที่= 80.76 ตร.ม. (คิดเฉพาะกรณีศึกษาที่มีห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์) แต่โดยกรณีศึกษาทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยของพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย = 145.27 ตร.ม. และเมื่อนำขนาดพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย มาคำนวณอัตรา จำนวนนักศึกษา/ขนาดพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทยได้ผลดังแสดงในตารางที่ 5.99

ตารางที่ 5.99 แสดง จำนวนนักศึกษา/ขนาดพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย แยกตามกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	จำนวนนักศึกษา	ขนาดพื้นที่เรียนปฏิบัติ	อัตราส่วน น.ศ.1 คน/พ.ท.
อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	18	236.89	13.16
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	34	218.94	6.44
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	19	119.38	6.28
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	37	192.03	5.19
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	27	131.46	4.86
สถาบันราชภัฏพระนคร	25	105.66	4.22
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	30	110.95	3.69
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	48	174.95	3.64
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	25	81.15	3.25
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	39	110.77	2.84
สถาบันราชภัฏนครปฐม	28	62.80	2.24
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	60	110.44	1.84

หมายเหตุ : นักศึกษาที่ใช้คำนวณ เป็นจำนวนนักศึกษาที่ศึกษาในปีการศึกษา 2543

จากตารางที่ 5.99 อัตราส่วนของขนาดพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทยต่อนักศึกษา 1 คนที่มีจำนวนสูงที่สุด คือพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ของภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คือมีขนาด 13.16 ตารางเมตร/นักศึกษา 1 คน และขนาดอัตราส่วนพื้นที่จำนวนน้อยที่สุด คือ พื้นที่เรียนดนตรีไทยของภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คือมีขนาด 1.84 ตารางเมตร/นักศึกษา 1 คน ซึ่งจากลักษณะของความแตกต่างในระดับอัตราเฉลี่ยของพื้นที่ดังกล่าว จากการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์ พบว่า ในกรณีศึกษาพื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นั้นประสบปัญหาในด้านความไม่เพียงพอของพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ซึ่งทางภาควิชาได้แก้ปัญหาด้วยการใช้พื้นที่ห้องพักอาจารย์ และห้อง Pantry ของอาจารย์ ใช้เป็นห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย เพิ่มเติมสำหรับการเรียนปฏิบัติดนตรีไทยในชั่วโมงเรียน และสำหรับในช่วง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกเวลาเรียนนอกจากนักศึกษาจะต้องใช้ห้อง pantry ในการปรับใช้เป็นห้องสำหรับซ้อม บางครั้งก็จะนำเก้าอี้มาตั้งบริเวณระเบียงทางเดินและนำเครื่องดนตรีมาตั้งซ้อมบริเวณระเบียงทางเดิน โดยลักษณะการนำเครื่องดนตรีมานั่งซ้อมบริเวณระเบียง หรือบริเวณอื่นๆ นอกห้องเรียนปฏิบัติดนตรี จากการสังเกตการณ์พบว่าในกรณีศึกษา พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม ก็มีลักษณะการเกิดเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกัน ซึ่งขนาดของอัตราส่วนของพื้นที่เรียน = 2.84 ตารางเมตร/ ต่อ นักศึกษา 1 คน จึงน่า ส่วนในกรณีศึกษาอื่นๆ โอกาสที่จะพบเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าว จะมีอยู่ในระดับไม่สูง หรือไม่เคยพบเลย จึงน่าจะมีข้อสรุปได้ว่าระดับของอัตราส่วนของพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย / จำนวนนักศึกษา 1 คน ที่อยู่ในระดับน้อยคืออยู่ในระดับที่น้อยกว่า 3 ตารางเมตร/คน จะมีโอกาสก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องความไม่เพียงพอในเรื่องพื้นที่ใช้สอยในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย

รูปที่ 5.8 แสดงนักศึกษานำเครื่องดนตรีมาซ้อมนอกบริเวณห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย กรณีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

สำหรับปัญหาเรื่องความไม่เพียงพอของพื้นที่ในการใช้พื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทยนั้น โดยส่วนมากการแก้ปัญหาจะใช้วิธีการในการจัดตารางสอน และตารางเวลาในการใช้ห้อง เพื่อช่วยลดปัญหาในเรื่องความเพียงพอของพื้นที่เรียน สำหรับการใช้พื้นที่เรียนในชั่วโมงเรียน

ในส่วนของห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยว ซึ่งมีด้วยกัน 6 กรณีศึกษา จะนำมาศึกษาวิเคราะห์เป็นกรณีพิเศษ เพื่อพิจารณาถึงลักษณะปัจจุบันของห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยว (Practice Room) ของดนตรีไทย ว่ามี "ขนาด" แตกต่างจากห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยวของดนตรีสากล หรือไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.100 ตารางแสดงการเปรียบเทียบลักษณะของห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) ของกรณีศึกษา ต่างๆ

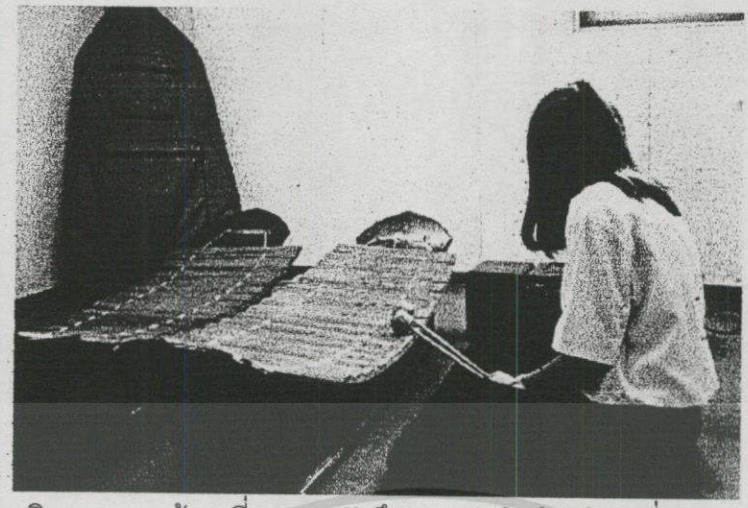
กรณีศึกษา	พื้นที่ห้องซ้อมเดี่ยวรวม (ตารางเมตร)	จำนวนห้องซ้อมเดี่ยว	ขนาดห้องซ้อมเดี่ยว และจำนวนห้อง	ค่าเฉลี่ยพื้นที่ห้องซ้อมเดี่ยว
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	40.76	4	13.33(2),7.05(2)	10.19
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	16.4	2	8.2(2)	8.20
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	53.62	7	8.34(3),7.15(4)	7.66
คณะมนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	48.27	6	8.29(5),6.82(1)	8.05
สถาบันราชภัฏพระนคร	20.10	5	4.02(5)	4.02
คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ	24.04	4	6.01(4)	6.01
ค่าเฉลี่ย พื้นที่ห้องซ้อมเดี่ยว	203.19	28		7.25

จากตารางที่ 5.100 ห้องซ้อมเดี่ยว(Practice Room) ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย และใช้สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทย ในปัจจุบันจากการศึกษากรณีศึกษาขนาดเล็กที่สุดคือ ขนาด 4.02 ตร.ม. และขนาดใหญ่ที่สุดคือ 13.33 ตร.ม. โดยมีขนาดเฉลี่ยประมาณ 7.25 ตร.ม. ซึ่งขนาดของห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) ของดนตรีสากล จะมีขนาดอยู่ประมาณ 5.11 – 6.04 ตร.ม. ซึ่งมีค่าที่ใกล้เคียงกัน โดยส่วนมากการแบ่งพื้นที่ห้องซ้อมเดี่ยวจากสภาพปัจจุบัน เมื่อพิจารณาจากลักษณะของกรณีศึกษา สภาพของห้องซ้อมเดี่ยวจะเกิดจากการกั้นผนังให้ลงตัวกับสภาพพื้นที่ที่มีในปัจจุบัน ซึ่งการกั้นผนังเพื่อแบ่งห้องในลักษณะดังกล่าว จะพยายามกั้นห้องให้มีจำนวนมากที่สุด และมีขนาดเล็กที่สุดเท่าที่จะสามารถเข้าไปใช้พื้นที่ดังกล่าวในการซ้อมเดี่ยวได้ จากการสังเกตการณ์ พบว่า โดยส่วนมากกิจกรรมที่เกิดขึ้นในห้องซ้อมเดี่ยว มีอยู่ด้วยกัน 3 ลักษณะคือ

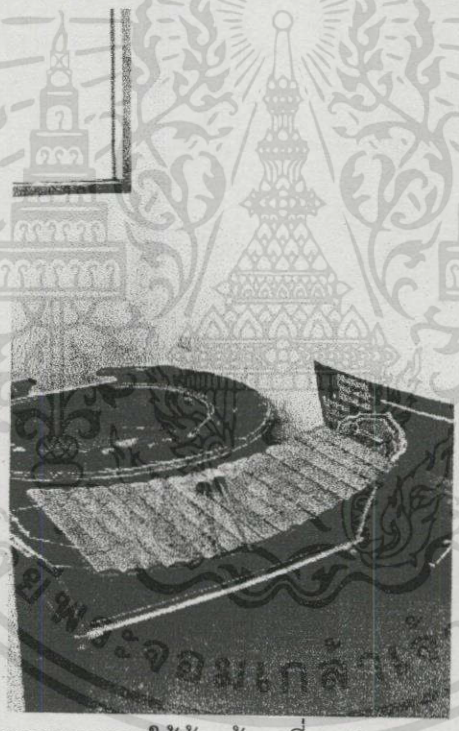
1. ใช้เป็นห้องเรียนปฏิบัติกลุ่มย่อย ในชั่วโมงเรียน
2. ใช้เป็นห้องซ้อมเดี่ยว ,หรือวงขนาดเล็ก นอกชั่วโมงเรียน
3. ใช้เป็นห้องทำกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือการเล่นดนตรี นอกชั่วโมงเรียน

ในกรณีศึกษาพื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยว จะเป็นพื้นที่ที่การใช้งานตลอดเวลา ทั้งในชั่วโมงเรียน และนอกชั่วโมงเรียน แต่ในกรณีศึกษาอื่นๆ ระดับการใช้จะไม่สูงเท่ากับกรณีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตร ปัจจัยหนึ่งอาจจะมาจากจำนวนนักศึกษาที่มีจำนวนมากกว่า และข้อกำหนดของสาขาวิชาที่นักศึกษาในสาขา จะต้องมีจำนวนชั่วโมงซ้อมเดี่ยวนอกชั่วโมงเรียน จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้อัตราการใช้ห้องซ้อมเดี่ยว มีอัตราการใช้สูงกว่า กรณีศึกษาอื่นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.9 แสดงกิจกรรมการซ้อมเดี่ยว ของนักศึกษา ภายในห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รูปที่ 5.10 แสดงสภาพร่องรอยของการใช้ห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

สำหรับอัตราส่วนของจำนวนห้อง ต่อจำนวนนักศึกษานั้นถ้าพิจารณา จากตารางที่ 5.101 จะพบว่าอัตรามีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากในกรณีศึกษาพื้นที่เรียนดนตรีไทย ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีอัตราส่วนที่สูง คือ จำนวน 24 คน/ห้อง และอัตราส่วนน้อยที่สุด คือ กรณีศึกษาพื้นที่เรียนดนตรีไทย ของวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.101 แสดงอัตราส่วนของจำนวนห้องซ้อมเดี่ยว / จำนวนนักศึกษา

กรณีศึกษา	จำนวนนักศึกษา	จำนวนห้องซ้อมเดี่ยว	อัตราส่วน คน/ห้อง	จำนวนห้องคำนวณตามทฤษฎี
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล	27	7	3.8 คน	5 ห้อง
สถาบันราชภัฏพระนคร	25	5	5 คน	3 ห้อง
ครุศาสตร์ จุฬาฯ	25	4	6.25 คน	3 ห้อง
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	37	4	9.25 คน	10 ห้อง
มนุษยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	60	6	10 คน	6 ห้อง
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จฯ	48	2	24 คน	6 ห้อง

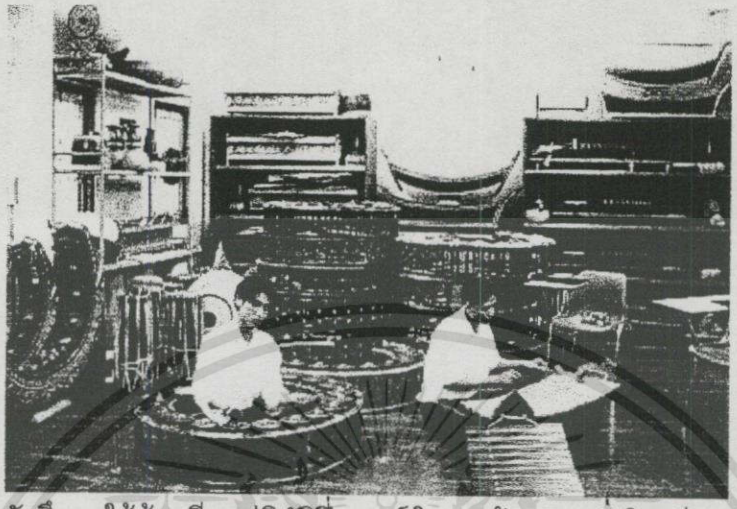
ดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล คือ จำนวน 3.8 คน/ห้อง ซึ่งเมื่อนำจำนวนห้องซ้อมเดี่ยวที่มีในปัจจุบัน ในแต่ละกรณีศึกษา มาเปรียบเทียบกับจำนวนห้องซ้อมเดี่ยว ที่ควรจะมีในพื้นที่เรียนดนตรีไทย โดยคำนวณจากสูตร

$$\text{จำนวนห้องซ้อมเดี่ยว} = \frac{\text{จำนวนนักศึกษา} \times \text{จำนวนชั่วโมงปฏิบัติที่นักศึกษาเรียน/สัปดาห์}}{\text{จำนวนชั่วโมงทำการของสถาบัน / สัปดาห์}}$$

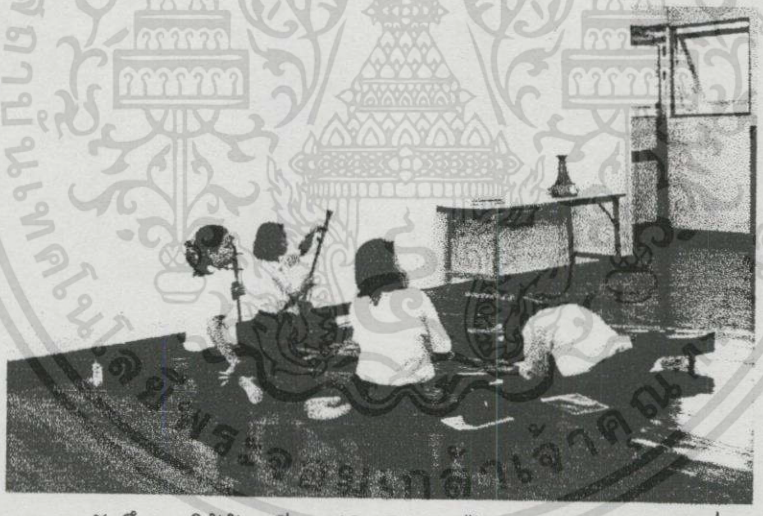
จะได้ค่าดังแสดงในตารางที่ 5.101 พบว่า มี 3 กรณีศึกษาที่มีจำนวนห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) มีจำนวนมากกว่าค่าที่คำนวณได้ และอัตราจำนวนนักศึกษา/ห้องซ้อมเดี่ยว มีค่าน้อยกว่า 10 คน / ห้อง คือ กรณีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล, สถาบันราชภัฏพระนคร และ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อพิจารณาประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ กรณีศึกษาทั้ง 3 จะมีช่วงเวลาที่ห้องซ้อมเดี่ยวว่างไม่มีการใช้งาน และไม่ค่อยพบนักศึกษานำเครื่องดนตรีมาซ้อมนอกบริเวณห้อง ซึ่งกรณีศึกษา ห้องซ้อมเดี่ยวของภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีจำนวนห้องซ้อมเดี่ยวในปัจจุบัน กับค่าที่คำนวณได้อยู่ในระดับที่เท่ากัน คือ 6 ห้อง แต่ยังพบว่าในสภาพจริงจำนวนดังกล่าวยัง ในบางช่วงเวลาห้องซ้อมเดี่ยวไม่เพียงต่อความต้องการ ซึ่งนักศึกษาจะแก้ปัญหาด้วยการเข้าไปซ้อมในห้องเดียวกัน หรือเครื่องดนตรีที่มีขนาดเล็กนักศึกษาก็จะนำมานั่งเล่นในบริเวณระเบียงทางเดิน ซึ่งปัญหาดังกล่าวมักจะเกิดช่วงนอกชั่วโมงเรียน แต่ใน 2 กรณีศึกษา คือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งมีจำนวนห้องซ้อมเดี่ยวในปัจจุบัน น้อยกว่าค่าที่ควรจะเป็น แต่เมื่อพิจารณาจากลักษณะกายภาพที่คล้ายคลึงกัน คือทั้ง 2 กรณีศึกษา มีห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์หรือห้องเรียนปฏิบัติอื่นๆ ที่มีขนาดใหญ่ จึงทำให้นักศึกษาสามารถใช้ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ และห้องเรียนปฏิบัติเหล่านั้น ในการซ้อมเดี่ยว โดยไม่เกิดการรบกวนกันได้ ซึ่งแตกต่างจาก ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ของภาควิชาศิลป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีขนาดเล็ก จนไม่สามารถ จะสร้างอาณาเขตครอบครองชั่วคราว เพื่อดำเนินกิจกรรมการซ้อมได้อย่างมีสมาธิ

รูปที่ 5.11 แสดงนักศึกษาใช้ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ในการซ้อมนอกชั่วโมงเรียน พื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รูปที่ 5.12 แสดงแสดงนักศึกษาใช้ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในการซ้อมนอกชั่วโมงเรียน พื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จึงทำให้นักศึกษาต้องออกไปหาบริเวณที่สามารถจะไม่ถูกรบกวนจากการซ้อมดนตรีของกลุ่มอื่นในระดับหนึ่ง ดังนั้นการพิจารณาจำนวนของห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) จึงต้องคำนึง ถึงลักษณะสภาพของอาคาร ,ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอน ถึงแม้ขนาดห้องซ้อมเดี่ยวของดนตรีไทย และดนตรีสากล จะมีขนาดที่ใกล้เคียงกัน แต่จำนวนนั้นสามารถที่จะน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ถ้ากิจกรรมการใช้ห้องซ้อมไม่สูงมาก หรือสภาพของห้องเรียนปฏิบัติหลักมีขนาดที่กว้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพียงพอต่อการส่งเสริมให้เกิด ระยะห่างระหว่างกลุ่มหรือระหว่างบุคคลที่สามารถจะก่อให้เกิดสมาธิได้ในระดับหนึ่ง

5.2.3 การบริหารจัดการพื้นที่เรียนดนตรีไทย สำหรับการบริหารจัดการพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้นจากการสัมภาษณ์ และการเข้าไปสังเกตการณ์พบว่า รูปแบบในการจัดการและบริหารพื้นที่นั้น ในแต่ละกรณีศึกษามีวิธีการที่คล้ายคลึงกัน โดยแยกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

5.2.3.1 ตารางสอนและตารางการใช้ห้อง เนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีไทยในชั่วโมงเรียน เป็นกิจกรรมที่ต้องการพื้นที่อันเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสม โดยส่วนมากนั้นชั่วโมงเรียนปฏิบัติในแต่ละกรณีศึกษา สำหรับในแต่ละระดับชั้นปี จะมีชั่วโมงเรียนโดยเฉลี่ย 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ ซึ่งจากข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้วิเคราะห์ผ่านมา ก็มีลักษณะที่สอดคล้องกัน (ตารางสอน ต่างๆดูจากภาคผนวก) แต่ประเด็นที่น่าสนใจคือโดยส่วนมากจากการพิจารณาจากตารางสอน ซึ่งในการปฏิบัติจริงพบว่าในบางกรณีศึกษา จะจัดตารางสอนของชั่วโมงเรียนปฏิบัติ ให้อยู่ในวันเดียวกัน ซึ่งได้แก่ กรณีศึกษา คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล , ภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร , ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา , วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยแสดงให้เห็นในตารางที่ 5.102

ตารางที่ 5.102 แสดงเปรียบเทียบตารางสอนและตารางการใช้พื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ที่มีการซ้อนเวลากัน (ภาคเรียนที่ 1/2543)

วัน	8.00-12.00	12.00-13.00	13.00-17.00
ศิลปกรรม มศว.			
จันทร์	-	-	-
อังคาร	-	-	วิชา Practicum1,3,6 ชั้นปีที่ 1,2,4
พุธ	-	-	-
พฤหัสบดี	-	-	-
ศุกร์	-	-	วิชา Practicum Kong Wong ชั้นปีที่ 2,3
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล			
จันทร์	พื้นฐานฆ้องวงใหญ่,พื้นฐานระนาดเอก	-	-
อังคาร	รวมวงเครื่องสาย,ปี่พาทย์ ปี 1 และปี 2	-	-
พุธ	-	-	ซ้อมปฏิบัติ Recital
พฤหัสบดี	-	-	-
ศุกร์	-	-	ซ้อมรวมวงใหญ่ ปี 1,ปี2,ปริญญาโท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.102 (ต่อ)

วัน	8.00-12.00	12.00-13.00	13.00-17.00
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา			
จันทร์	-	-	-
อังคาร	-	-	ปฏิบัติรวมวง ปี2
พุธ	แสดงเดี่ยว ปี 4	-	ปฏิบัติรวมวง ปี 3
พฤหัสบดี	-	-	ปฏิบัติดนตรี ปี2
ศุกร์	ปฏิบัติดนตรีปี 1,ปี 3 ปฏิบัติเพลงโขนฯ ปี4	-	-
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม			
จันทร์	แสดงเดี่ยว ปี4	-	พื้นฐานดนตรีไทย ปี1
อังคาร	ปฏิบัติดนตรีปี 3	-	ปฏิบัติดนตรี ปี1
พุธ	-	-	-
พฤหัสบดี	-	-	-
ศุกร์	ปฏิบัติรวมวง ปี 1,ปฏิบัติดนตรีปี 4	-	ปฏิบัติปี่พาทย์ ปี2
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม			
จันทร์	ปฏิบัติเครื่องสาย ปี 3	-	ปฏิบัติรวมวง ปี3
อังคาร	-	ปฏิบัติเครื่องสาย ปี3	ปฏิบัติปี่พาทย์ ปี 3
พุธ	ปฏิบัติรวมวง ปี3 ,ปฏิบัติปี่พาทย์ ปี 1	-	พื้นฐานดนตรีไทย ปี 1
พฤหัสบดี	ปฏิบัติเพลงระบำ ปี3,เครื่องสายปี 2	-	-
ศุกร์	-	-	- ปฏิบัติรวมวง ปี 2
คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล			
จันทร์	-	-	-
อังคาร	-	-	-
พุธ	-	-	-
พฤหัสบดี	เพลงตับ ปี4 เพลงหน้าพาทย์ ปี 3 / เพลงเรื่องปี 3	รวมวง ปี4 เพลงตับปี 3	เพลงในเรื่องละคร ปี3 เพลงพื้นเมือง ปี4
ศุกร์	-	-	-

จากการสัมภาษณ์ ทำให้ทราบว่า การจัดตารางสอนนั้นไม่ได้คำนึงแต่ลักษณะของการใช้พื้นที่เรียนหรือห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยเท่านั้น ในบางครั้งต้องคำนึงถึงอาจารย์ผู้สอน เนื่องจากวิชาด้านปฏิบัติดนตรีไทย เป็นลักษณะวิชาที่ต้องใช้อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในการสอนปฏิบัติเฉพาะประเภทเครื่องดนตรี ในบางกรณีศึกษาอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้น เป็นอาจารย์พิเศษจากภายนอกสถาบันฯ บางครั้งในการเชิญอาจารย์พิเศษมาสอนนั้นมิได้เชิญมาเฉพาะวิชาเดียว เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับอาจารย์พิเศษ จึงพยายามจัดตารางสอนให้อาจารย์พิเศษสามารถที่จะมาทำการสอนเพียงวันเดียว หรือในช่วงเวลาเดียวที่ท่านสะดวก เพราะจากการไปสังเกตการณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างไม่มีส่วนร่วม และการพูดคุย ในขณะที่เข้าไปสังเกตการณ์ พบว่าในบางครั้ง อาจารย์พิเศษที่สอนในสถาบันหนึ่ง อาจจะเป็นอาจารย์ประจำของอีกสถาบันฯหนึ่ง ดังนั้นการจัดตารางสอนต่างๆ จึงจำเป็นต้องบริหารให้เหมาะสมทั้งสองฝ่าย และพบว่าโดยส่วนมากของกรณีศึกษาจะมีอาจารย์ประจำที่ดูแลหลักสูตรด้านดนตรีไทยนั้นมีเป็นจำนวนน้อย บางครั้งอาจมีเพียง 1-2 ท่าน และอาจารย์ประจำจะต้องสอนในวิชาทางทฤษฎีอีกด้วย ดังนั้นในการบริหารหลักสูตรจึงจำเป็นต้องใช้วิธีเชิญอาจารย์พิเศษมาสอนในวิชาเฉพาะต่างๆ

จากลักษณะการบริหารหลักสูตรดังกล่าว จึงส่งผลต่อลักษณะของการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย จะพบว่าในกรณีพื้นที่เรียนดนตรีไทย ของคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลนั้น จะมีการใช้พื้นที่ในชั่วโมงเรียนเพียงวันเดียว ในหนึ่งสัปดาห์แต่จะเป็นการใช้ทั้งวัน แต่ในกรณีศึกษาอื่นๆ จะมีเพียงบางช่วงเวลาที่ไม่มีการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ส่วนในกรณีศึกษาอื่นๆ บางกรณีศึกษาพบว่าการจัดตารางสอน และตารางการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย มีการใช้ในลักษณะที่สับเปลี่ยนกัน ตลอดเวลา อาทิเช่น ตารางการใช้ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยทุกชั้นปี จะต้องมีชั่วโมงเรียนปฏิบัติด้านดนตรีไทย อย่างน้อย 2 ครั้ง/สัปดาห์ จึงต้องมีการจัดตารางการใช้ห้องและตารางสอนเพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนกัน

ตารางที่ 5.103 แสดงตารางการใช้ห้อง 302 ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัน	9.00-10.00	10.00-11.00	11.00-12.00	12.00-13.00	13.00-14.00	14.00-15.00	15.00-16.00
จันทร์	Thai Music Skill 5 (ปี 3),Thai Music Skill 7 (ปี4)				Thai Music Skill 3 (ปี 2)		
อังคาร	เพลงระบำ (ปี 3)				Thai Music Skill 1 (ปี 1)		
พุธ					Thai Music Skill 5 (ปี 3)		
พฤหัสบดี	Thai Music Skill 7 (ปี 4)				Thai Music Skill 3 (ปี 2)		
ศุกร์	เครื่องหนัง (ปี 1)				Thai Music Skill 1 (ปี 1)		

โดยสรุปการจัดตารางสอนและการจัดตารางการใช้ห้องนั้น โดยลักษณะการบริหารหลักสูตรจะส่งผลต่อลักษณะกิจกรรมของการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย เช่น การเรียนร่วมชั้นกันระหว่างชั้นปีที่ต้องเรียนในรายวิชาที่ต่างกัน ภายในพื้นที่เรียนเดียวกัน และในช่วงเวลาเดียวกัน ลักษณะกิจกรรมในรูปแบบดังกล่าวนี้ จะส่งผลอย่างมากในการประเมินสถานการณ์ของสถาปนิกผู้ออกแบบ และอาจจะก่อให้เกิดความผิดพลาดต่อไปยังลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทยที่เกิดขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.3.2 กฎระเบียบและข้อกำหนดต่างๆในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ ในเรื่องกฎระเบียบและข้อกำหนดต่างๆพบว่าโดยส่วนมากการดูแลพื้นที่เรียนดนตรีไทยในปัจจุบัน จะเป็นการดูแลโดยอาศัยความสนิทสนมภายในกลุ่มของผู้เรียนและผู้สอน เนื่องจากลักษณะของกลุ่มการเรียนดนตรีไทยในปัจจุบัน เป็นกลุ่มผู้เรียนที่มีขนาดเล็ก ในบางกรณีศึกษามีนักศึกษาในสาขาดนตรีไทยทั้ง 4 ชั้นปีไม่ถึง 20 คน โดยกรณีศึกษาที่มีนักศึกษาที่มีจำนวนสูงที่สุดเพียง 60 คน รวมทั้งอาจารย์ผู้สอนที่เป็นอาจารย์ประจำก็มีจำนวนไม่มาก เมื่อเปรียบเทียบกับสาขาวิชาในแขนงอื่นๆ ที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยในปัจจุบัน จะพบว่ามีสัดส่วนที่แตกต่างกันมาก ขนาดของกลุ่มเรียนดังกล่าวทำให้เกิดลักษณะสังคมที่มีลักษณะเฉพาะตัว จากการเข้าไปสังเกตการณ์พบว่า อาจารย์และนักศึกษาในหลายๆ กรณีศึกษามีความสนิทสนมกัน ซึ่งความสนิทสนมกันภายในกลุ่มสังคมทำให้เกิดความไว้ใจ และอาจารย์ก็จะมอบหมายให้นักศึกษาเป็นผู้ดูแลพื้นที่เรียน ได้แก่ การดูแลเครื่องดนตรี จากการสัมภาษณ์อาจารย์จากหลายๆกรณีศึกษา พบว่าอัตราการสูญหายของเครื่องดนตรีมีน้อยจนถึงไม่มีเลย ส่วนในเรื่องการเปิด-ปิด ห้องเรียนหรือพื้นที่เรียนจะมีเจ้าหน้าที่หรือนักการเป็นผู้ดูแล โดยเวลาเปิดในช่วงเช้าจะประมาณ 6.00 น. แต่ในช่วงเย็นนั้นจะแล้วแต่โอกาส ในบางคราวอาจจะมีนักศึกษาใช้พื้นทีเรียนจนถึง 19.00 น. หรือบางครั้งในกรณีที่นักศึกษาจะต้องมีกิจกรรมในการแสดงดนตรีไทย การใช้พื้นที่เรียนในการซ้อมเป็นกรณีพิเศษหลังเวลาเรียนการปิดพื้นที่เรียนจึงต้องปิดหลังเวลาปกติ หรือแม้แต่ในบางโอกาสนักศึกษาต้องมีกิจกรรมไปแสดงดนตรีในช่วงเวลาเช้ามาก หรือดึกมาก จึงจำเป็นต้องมีการใช้พื้นที่เรียนในการพักค้าง และในบ้างครั้งในวันเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งเป็นเวลานอกเวลานอกราชการ นักศึกษาก็มีโอกาสที่สามารถจะขอใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยในการซ้อมดนตรี หรือทำกิจกรรมอื่น โดยการทำกิจกรรมต่างๆเหล่านี้ จะมีอาจารย์ที่ดูแลหลักสูตรเป็นผู้ดูแลและควบคุมอยู่

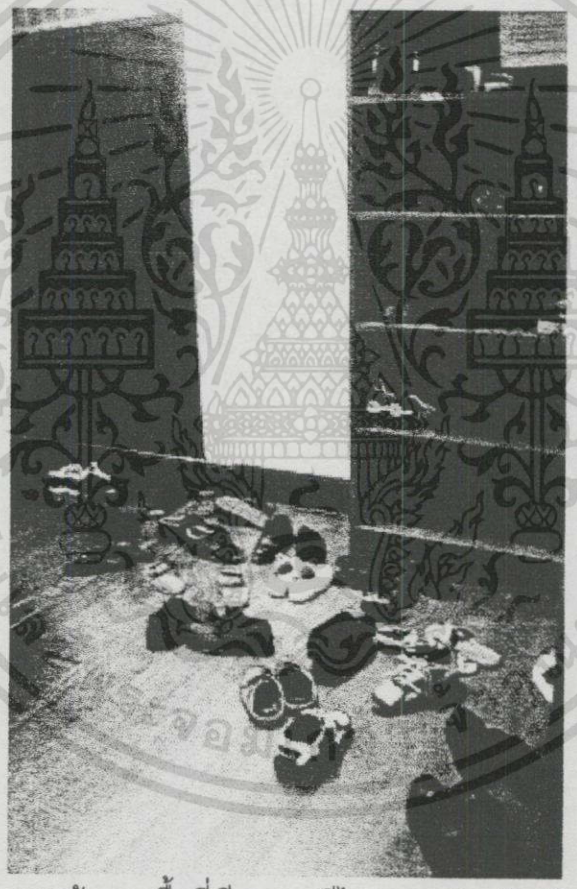
จากการเข้าไปสังเกตการณ์พบว่า การที่ผู้ทำวิจัยเป็นผู้แปลกหน้าเข้าไปในบริเวณดังกล่าวพบว่า นักศึกษาจะมองหรือแสดงอาการในการตรวจสอบว่าผู้ทำวิจัยเป็นใคร และมีจุดประสงค์ในการเข้ามาในพื้นที่เพื่ออะไร เพราะในอาณาบริเวณดังกล่าวผู้วิจัยสามารถรับรู้ถึงลักษณะการมีอาณาเขตครอบครองของกลุ่มนักศึกษา เพราะโดยปกติในสถานที่ดังกล่าวจะไม่มีนักศึกษาในสาขาอื่นๆ มาใช้พื้นที่บริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย จึงทำให้สามารถเกิดการตรวจสอบผู้เข้าใช้พื้นที่โดยกลไกของกลุ่มสังคมในระดับหนึ่ง

ดังนั้นกฎและระเบียบในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยโดยภาพรวม จะเป็นกฎระเบียบที่วางไว้หลวมๆ และใช้ความสนิทสนมระหว่างอาจารย์ กับนักศึกษา และนักศึกษากับนักศึกษา ในการดูแล พื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

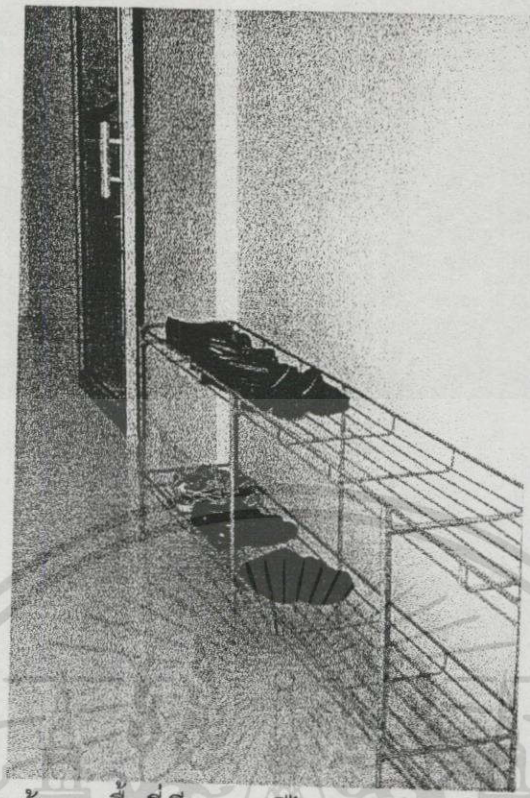
นอกจากกฎระเบียบในการเข้าใช้พื้นที่แล้ว มีสิ่งหนึ่งที่นักศึกษาในทุกกรณีศึกษาปฏิบัติเหมือนกันในทุกกรณีศึกษา คือ "การไม่สวมรองเท้า ในห้องเรียนดนตรีไทย" เนื่องจากกิจกรรมการเรียนดนตรีไทย ในทุกกรณีศึกษายังยึดถือรูปแบบประเพณีที่ใช้วิธีการนั่งบรรเลงกับพื้น ดังนั้นการดูแลพื้น ให้"สะอาด" จึงมีความจำเป็นต่อกิจกรรมการนั่งบรรเลงดนตรี

การไม่สวมรองเท้านั้นในบางกรณีศึกษา จะถอดรองเท้าวางไว้หน้าห้องเมื่อออกจาห้องก็จะสวมรองเท้ากลับเหมือนเดิม แต่ในบ้างกรณีศึกษา เช่นในพื้นที่เรียนดนตรีไทย ของภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นักศึกษามักจะถอดรองเท้าไว้ในบริเวณหนึ่ง แล้วนักศึกษาจะเดินด้วยเท้าเปล่าภายในพื้นที่เรียน และอาจจะเดินจากห้องหนึ่งไปยังอีกห้องหนึ่ง จนกว่านักศึกษาจะออกนอกบริเวณพื้นที่เรียน จึงจะใส่รองเท้า

รูปที่ 5.13 บริเวณที่ถอดรองเท้า ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.14 แสดงที่เก็บรองเท้า ของพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

รูปที่ 5.15 แสดงลักษณะการถอดรองเท้า ของนักศึกษาบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

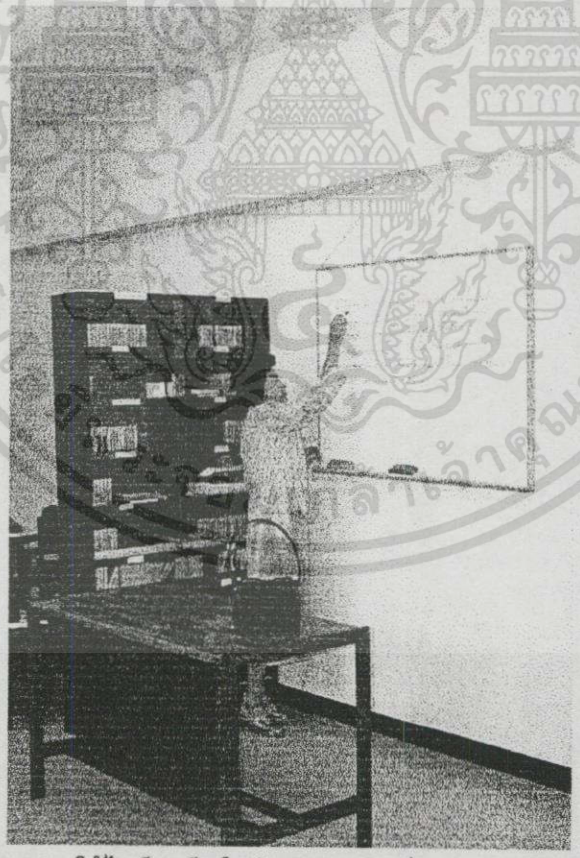
ลักษณะของการถอดรองเท้านั้น แม้จะไม่ใช้ระเบียบข้อบังคับในการใช้พื้นที่ แต่เนื่องจากลักษณะของกิจกรรมในการเรียนที่ต้องนั่งกับพื้น การถอดรองเท้าในพื้นที่เรียนจึงเป็นลักษณะเฉพาะตัวในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.4 **เครื่องเรือนและประโยชน์ใช้สอย** จากการสำรวจและการสังเกตการณ์ลักษณะของเครื่องเรือนที่มีภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย สามารถจะแบ่งประเภทของเครื่องเรือนได้เป็น 3 ประเภท คือ

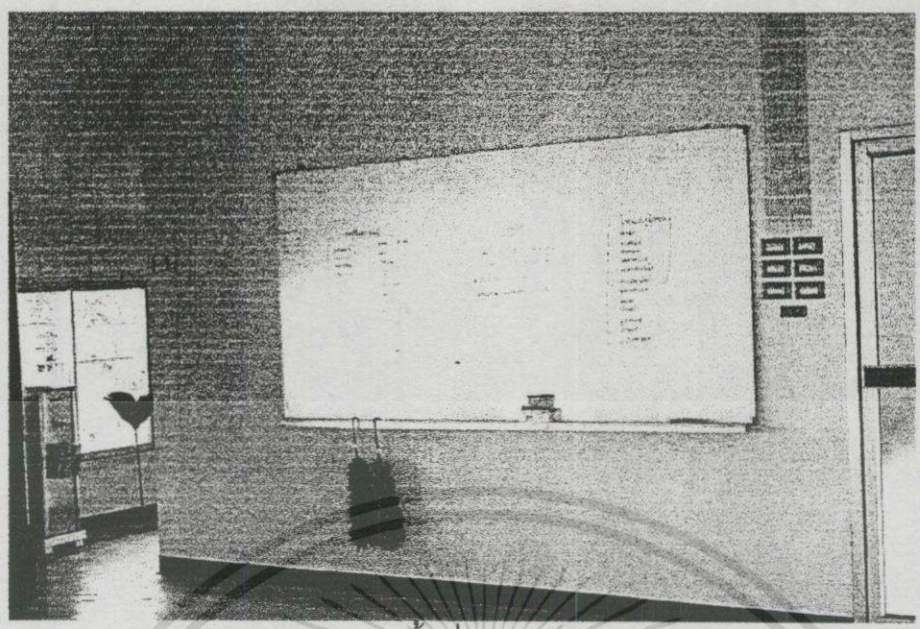
1. เครื่องเรือนที่ใช้ประกอบกิจกรรมการเรียน ซึ่งเครื่องเรือนประเภทนี้มีทั้งลักษณะที่เป็นเครื่องเรือนติดที่ (Build-in Furniture) และเป็นเครื่องเรือนลอยตัว (Loose Furniture) โดยเครื่องที่ใช้ประกอบการเรียน ที่มีการใช้ในหลายๆกรณีศึกษามีดังนี้

1.1 กระดานไวท์บอดร์ เป็นเครื่องเรือนที่มีทั้งลักษณะติดที่ (Build-in Furniture) และ เป็นเครื่องเรือนลอยตัว (Loose Furniture) มีประโยชน์ใช้สอยใน 2 ลักษณะคือ เป็นที่ที่ให้อาจารย์ผู้สอนเขียนในขณะบรรยายประกอบการเรียนปฏิบัติ หรือในชั่วโมงบรรยาย เพราะในบางกรณีศึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตรดนตรีไทยจะมีรายวิชาที่ต้องสอนให้กับนักศึกษาในสาขาวิชาอื่นๆ ซึ่งอาจารย์จะใช้ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยในการสอนวิชาบรรยายดังกล่าว นอกจานั้นกระดานไวท์บอดร์ดังกล่าว ยังใช้ในการเขียนข้อความเพื่อ จดบันทึก,แจ้งข้อกำหนด ,แจ้งการนัดหมาย หรือ ข้อความต่างๆ เพื่อเป็นการส่งข่าวสารภายในกลุ่มสังคม

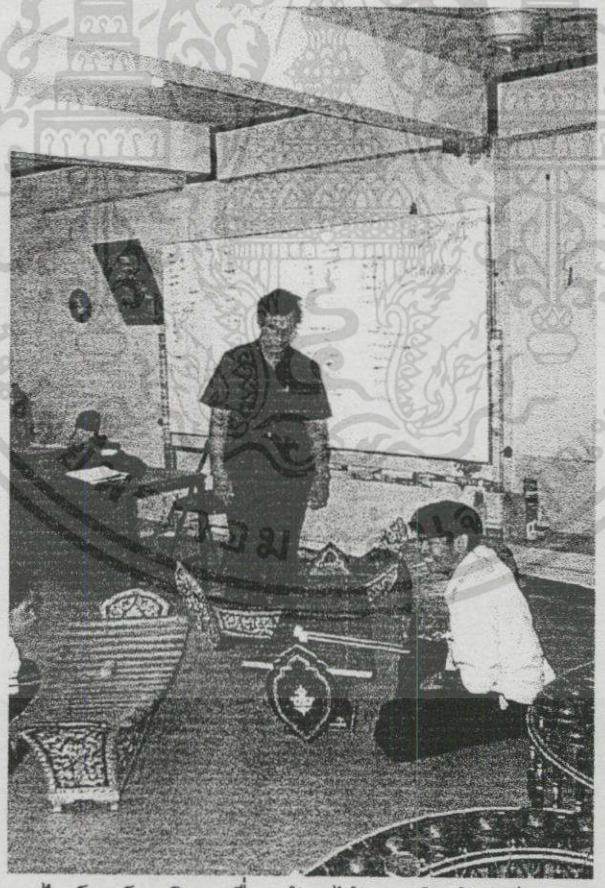

รูปที่ 5.16 แสดงลักษณะการใช้ไวท์บอร์ด ในกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทย (ปฏิบัติขับร้อง) กรณีศึกษา พื้นที่เรียนดนตรีไทยภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

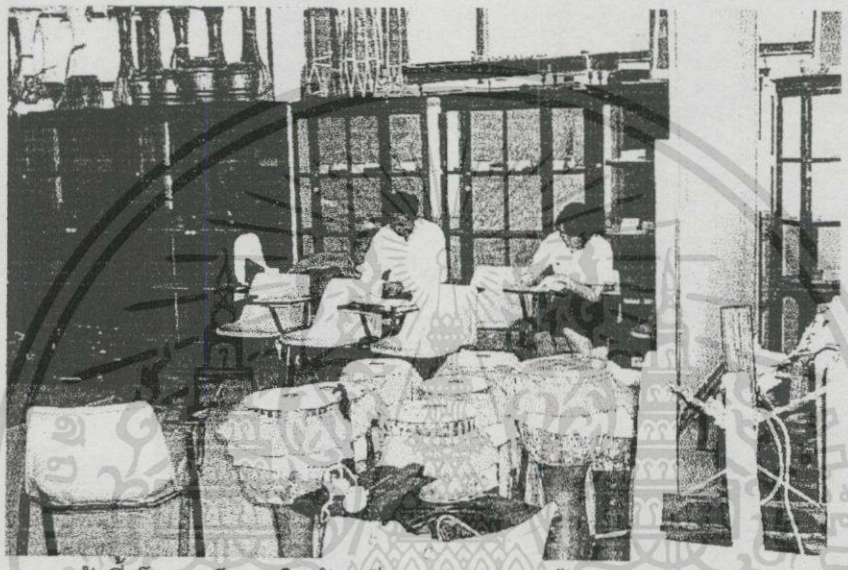
รูปที่ 5.17 แสดงกระดานไวท์บอร์ด ภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

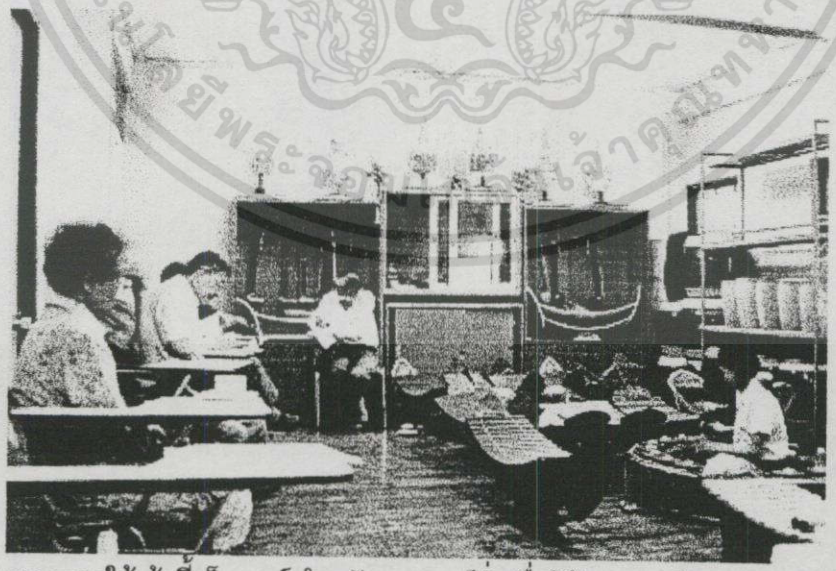
รูปที่ 5.18 แสดงกระดานไวท์บอร์ดชนิดเคลื่อนย้ายได้ ภายในห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 โต๊ะ,เก้าอี้เล็คเชอร์ สำหรับเครื่องเรือนประเภทนี้จะพบในบางกรณีศึกษา แต่จากข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า กิจกรรมในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย กิจกรรมการจดคำบรรยายเป็นกิจกรรมที่โดยส่วนมากของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเคยปฏิบัติ ซึ่งเมื่อเข้าไปสังเกตการณ์พบว่า ในบ้างกรณีศึกษา มีการจัดเตรียม เก้าอี้เล็คเชอร์ หรือโต๊ะขนาดเล็กสูงจากพื้นประมาณ 50 ซม. ขนาด 0.80 X 0.80 ม. สามารถพับเก็บได้ไว้ในพื้นที่เรียน เพื่อใช้ในการจดคำบรรยาย หรือใช้ในการนั่งทำงานต่างๆ

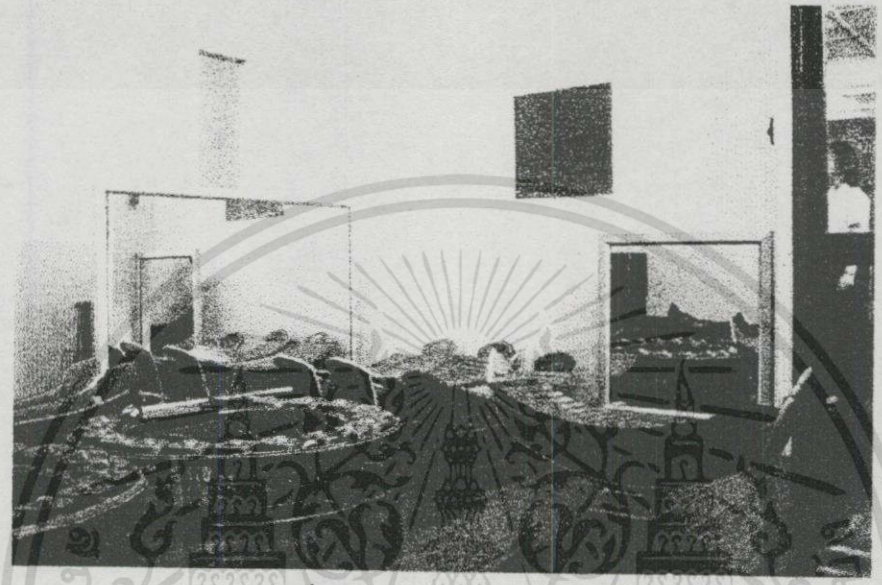
รูปที่ 5.19 แสดงเก้าอี้เล็คเชอร์ ภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

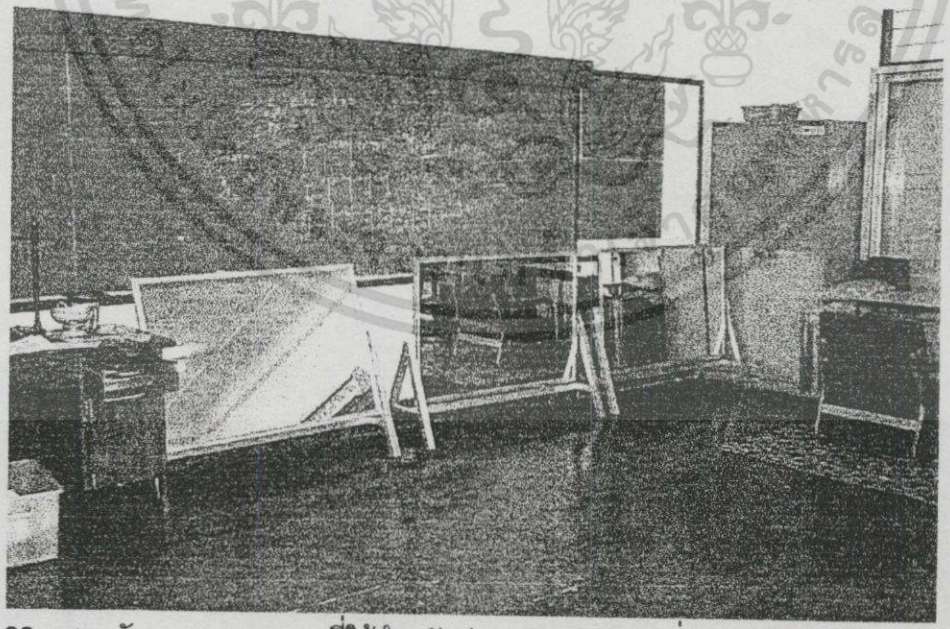
รูปที่ 5.20 แสดงการใช้เก้าอี้เล็คเชอร์ สำหรับอาจารย์นั่งเพื่อให้คะแนน ในขณะสอบปฏิบัติ พื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 กระจกสำหรับส่องลักษณะท่าทางการนั่งบรรเลง สำหรับกระจกลักษณะดังกล่าวเป็นกระจกที่มีลักษณะที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ มีขนาดความสูงจากพื้นถึงขอบบนประมาณ 1.00 – 1.20 ม. ยาวประมาณ 1.00 -1.90 ม. ซึ่งกระจกในลักษณะดังกล่าวมีในบางกรณีศึกษา ในบางกรณีศึกษาที่ไม่มีกระจกดังกล่าว นักศึกษาจะนำกระจกที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมาใช้แทน

รูปที่ 5.21 แสดงลักษณะกระจกเงาที่ใช้สำหรับส่องดูลักษณะการนั่งบรรเลง ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 5.22 แสดงลักษณะกระจกเงาที่ใช้สำหรับส่องดูลักษณะการนั่งบรรเลง ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เครื่องเรือนที่ใช้สำหรับเก็บของและเครื่องดนตรี สำหรับลักษณะของเครื่องเรือนที่ใช้เก็บของและเครื่องดนตรี นั้นโดยส่วนมากจะเป็นเครื่องเรือนในลักษณะลอยตัว (Loose Furniture) มีเพียงกรณีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่มีการทำเครื่องเรือนในลักษณะเครื่องเรือนติดที่ (Build – in Furniture) ในส่วนเครื่องเรือนที่ใช้ในการเก็บดนตรีไทย สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะคือ

2.1 ชั้นโล่งสำหรับเก็บเครื่องดนตรี

2.2 ตู้มีบานปิดสำหรับเก็บเครื่องดนตรี

2.3 ใช้ผนังห้องสำหรับการเก็บเครื่องดนตรี ซึ่งลักษณะในการเก็บเครื่องดนตรีลักษณะนี้ จะเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย เช่น ซออู้ ,ซอด้วง ,จะเข้หรือเครื่องดนตรีที่มีน้ำหนักเบา

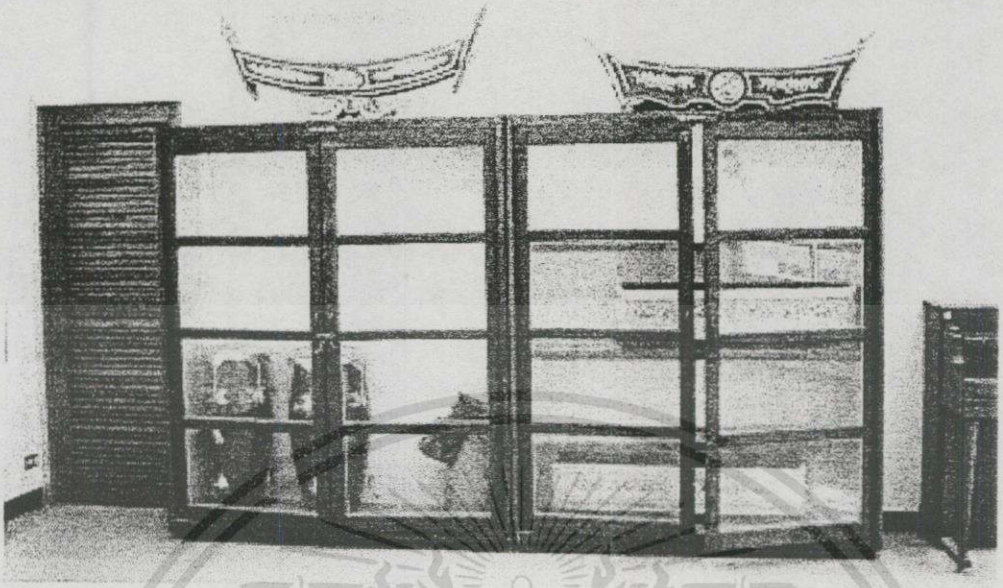

รูปที่ 5.23 แสดงลักษณะเครื่องเรือนแบบชั้นโล่ง สำหรับเก็บเครื่องดนตรี ห้องเรียนปี่พาทย์ ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

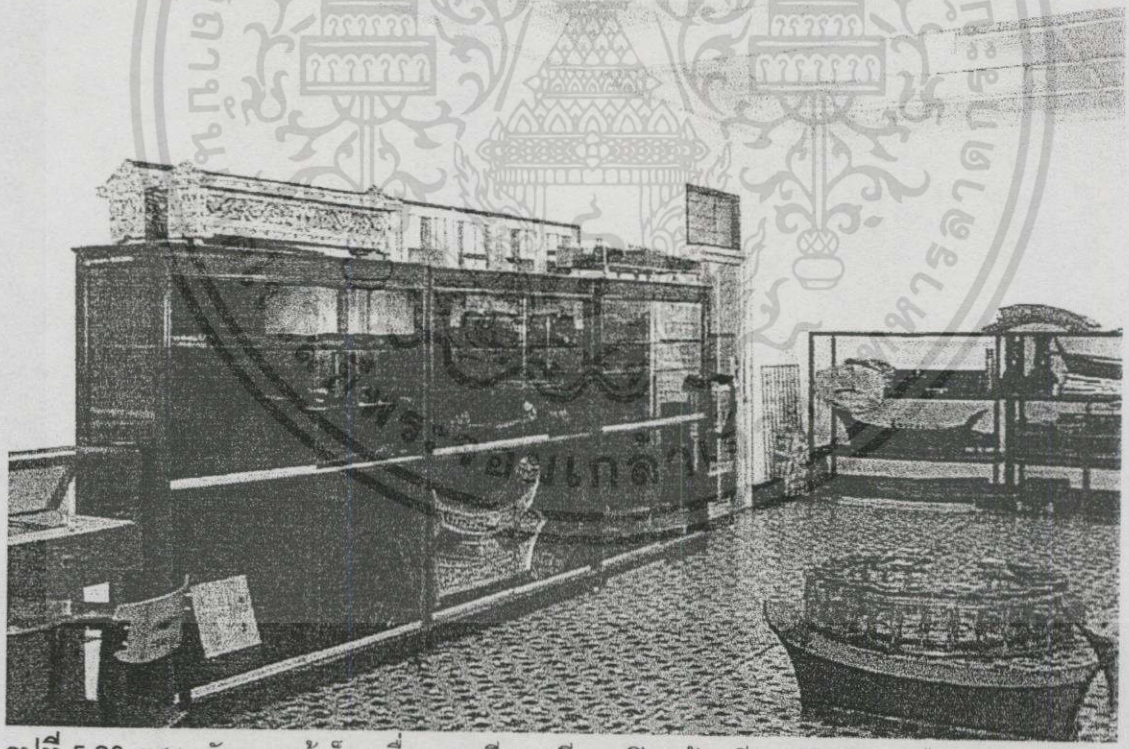

รูปที่ 5.24 แสดงชั้นโล่งเก็บฆ้องวง พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

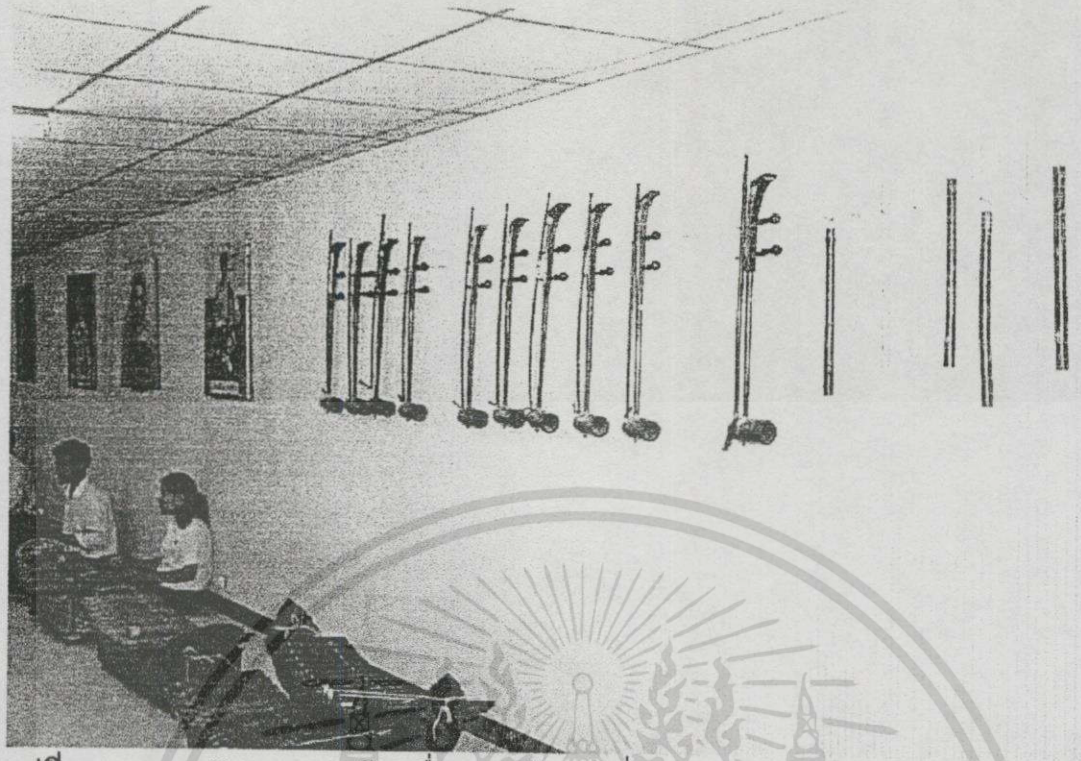

รูปที่ 5.25 แสดงลักษณะตู้เก็บเครื่องดนตรีแบบมีบานปิด ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย ภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

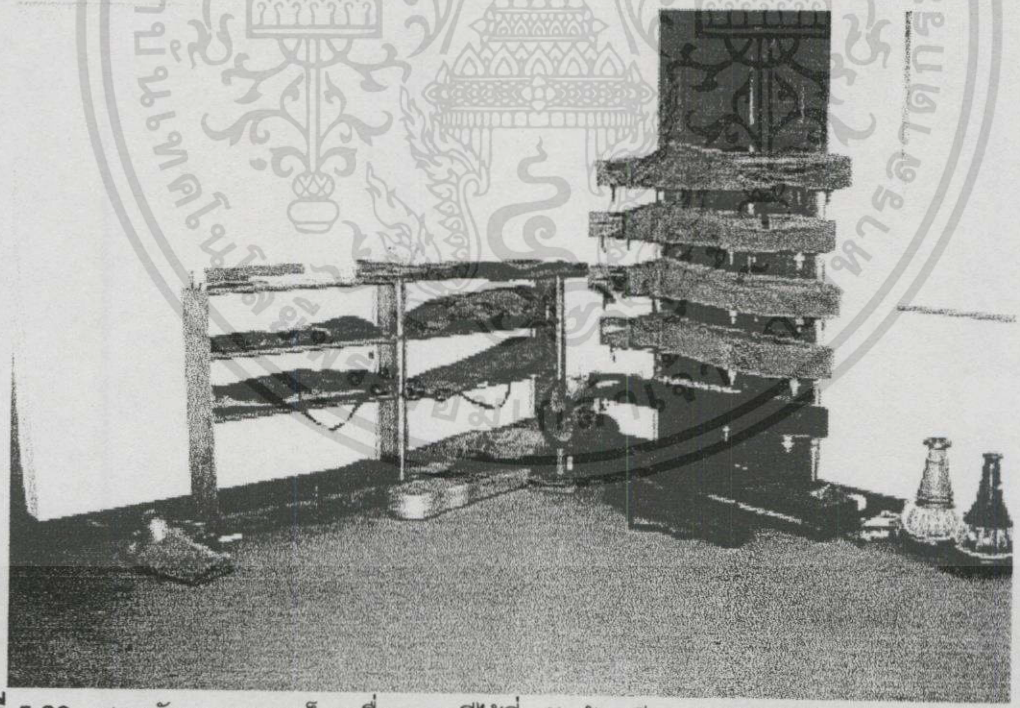

รูปที่ 5.26 แสดงลักษณะตู้เก็บเครื่องดนตรีแบบมีบานปิด ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.27 แสดงลักษณะการเก็บเครื่องดนตรีไทย ไว้ที่ผนัง ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

รูปที่ 5.28 แสดงลักษณะการเก็บเครื่องดนตรีไว้ที่ผนัง ห้องเรียนปฏิบัติมโหรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการสังเกตการณ์พบว่าโดยส่วนมากของเครื่องดนตรีที่ถูกเก็บไว้ในตู้หรือชั้นจะมี 2 ลักษณะคือเป็นเครื่องดนตรีที่มีขนาดเล็ก และเครื่องดนตรีชิ้นใหญ่ ที่ใช้ในการบรรเลงงานสำคัญ ส่วนเครื่องดนตรีที่ใช้ในการเรียนการสอนโดยทั่วไปที่มีขนาดใหญ่ จะวางไว้ที่พื้น ซึ่งเครื่องดนตรีประเภทนี้ ได้แก่ ระนาดเอก ,ระนาดทุ้ม ,ฆ้องวง ฯ โดยปริมาณของเครื่องดนตรีในแต่ละประเภทนั้นพบว่าในเครื่องดนตรีประเภทหลักๆ มีค่าเฉลี่ยดังแสดงในตารางที่ 5.104

ตารางที่ 5.104 แสดงค่าเฉลี่ยจำนวนเครื่องดนตรีในแต่ละประเภท

ลำดับ	เครื่องดนตรี	ค่าฐานนิยม	จำนวนเฉลี่ย	จำนวนโดยประมาณ	หมายเหตุ
1	ระนาดเอก	7	5.9	6 ราง	
2	ระนาดทุ้ม	5	5.8	6 ราง	
3	ระนาดเอกเหล็ก	1	2.6	3 ราง	
4	ระนาดทุ้มเหล็ก	2	2.3	2 ราง	
5	ฆ้องวงใหญ่	3	5.7	6 วง	
6	ฆ้องวงเล็ก	3	3	3 วง	
7	ฆ้องมอญ	3	2.7	3 วง	รวมทั้งวงเล็กวงใหญ่
8	จะเข้	6	8	8 ตัว	
9	ซิม	5	4.07	4 ตัว	
10	ซออู้	9	10.1	10 คัน	
11	ซอด้วง	9	7.8	8 คัน	
12	ซอสามสาย	1	0.9	1 คัน	
13	ตะโพนไทย	2	1.9	2 ใบ	
14	ตะโพนมอญ	1	1.3	1 ใบ	
15	เปิงมางคอก	1	1	1 คอก	
16	กลองทัด	4	3.6	4 ใบ (2คู่)	
17	กลองแขก	4	2.8	3 คู่	
18	โทน	5	2.2	2 ใบ	
19	โหม่ง	1	1.07	1 ชุด	
20	กลองยาว	-	10.4	10 ใบ	มีบางกรณีศึกษา
21	อังกะลุง	-	7.7	8 ตัว	มีบางกรณีศึกษา
22	สะล้อ	-	1.46	1 คัน	มีบางกรณีศึกษา
23	ซึง	-	1.3	1 คัน	มีบางกรณีศึกษา

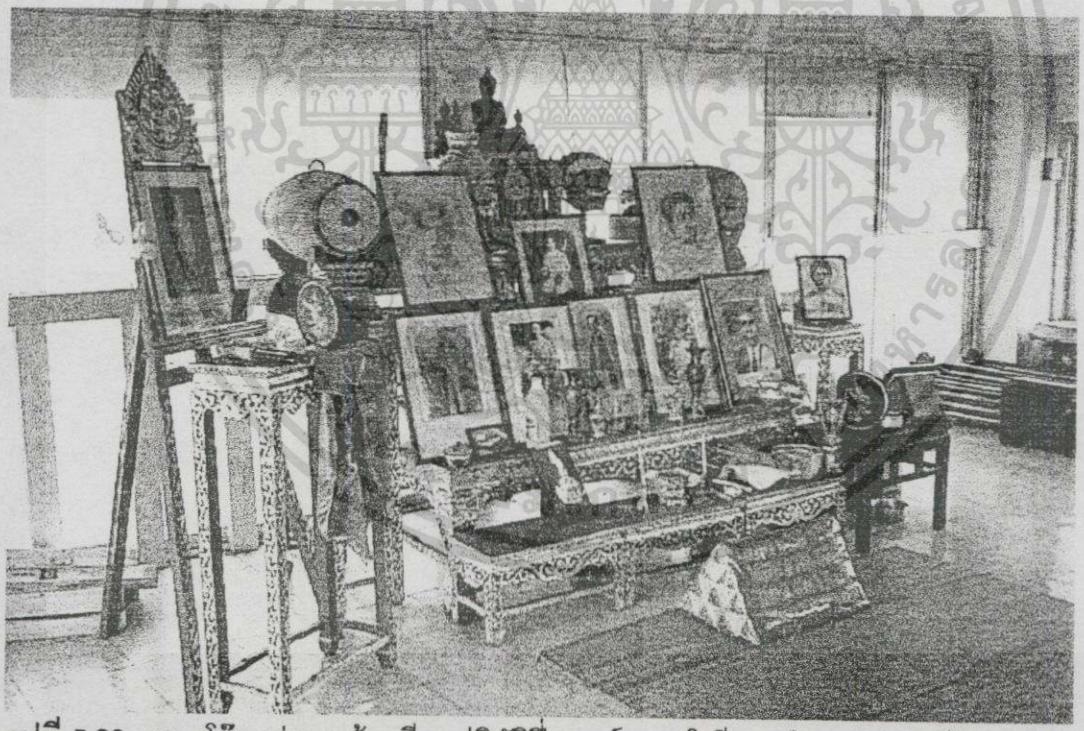
หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยดังกล่าววิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์

สำหรับการเก็บของในประเภทอื่นๆ เช่นอุปกรณ์ประกอบจังหวะ หรือเครื่องมือช่วยสอน โดยส่วนมากจะเป็นตู้ที่มีบานปิด โดยในแต่ละกรณีศึกษาจะมีลักษณะที่คล้ายๆกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

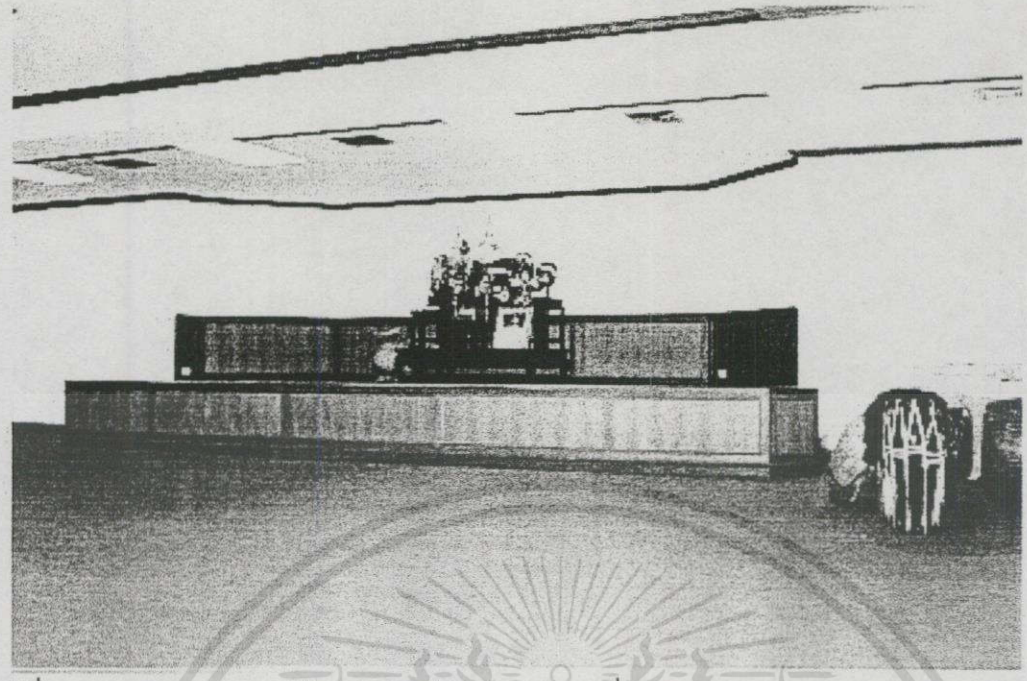
3. เครื่องเรือนเพื่อตอบสนองกิจกรรมทางสังคมและความรู้สึกทางจิตใจ เครื่องเรือนประเภทนี้ถึงแม้จะไม่มีประโยชน์ใช้สอยเพื่อประกอบในกิจกรรมการเรียนการสอน หรือเพื่อตอบสนองกิจกรรมการเรียนการสอนโดยตรง แต่ก็เป็นสิ่งจำเป็นเพราะจาการสังเกตการณ์พบว่าในทุกกรณีศึกษาจะมีเครื่องเรือนในลักษณะนี้หรือดัดแปลงเพื่อให้สามารถตอบสนองประโยชน์ใช้สอยในลักษณะดังกล่าวในทุกกรณีศึกษา โดยเครื่องเรือนในลักษณะนี้มี 2 ชนิดคือ

3.1 โต๊ะหมู่บูชา เป็นเครื่องเรือนที่พบในเกือบทุกกรณีศึกษา มีเพียง 2 กรณีศึกษาที่ไม่มีโต๊ะหมู่บูชา คือ พื้นที่เรียนดนตรีไทยคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และ พื้นที่เรียนของภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งในกรณีศึกษาของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นั้น ถึงแม้จะไม่มีโต๊ะหมู่บูชา แต่ก็ได้ดัดแปลงพื้นที่หลังตู้ ให้เป็นที่ตั้ง ศีรษะครู เพื่อบูชา ส่วนในกรณีศึกษาอื่นๆ จะมีโต๊ะหมู่บูชาอย่างน้อย 1 ชุด โดยส่วนมากจะเป็น" โต๊ะหมู่ 9" ในเรื่องของขนาดนั้นมีขนาดที่แตกต่างกัน แต่สิ่งที่บูชาไว้ที่โต๊ะหมู่บูชา อย่างน้อยคือ พระพุทธรูป 1 องค์ ,พระครูฤษี (พ่อแก่) และ พระคเณศ ส่วนรูปเคารพอื่นๆ นั้นอาจจะมีเพิ่มเติมไปจากนี้แล้วแต่กรณีศึกษา

รูปที่ 5.29 แสดงโต๊ะหมู่บูชา ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์และมโหรี ภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

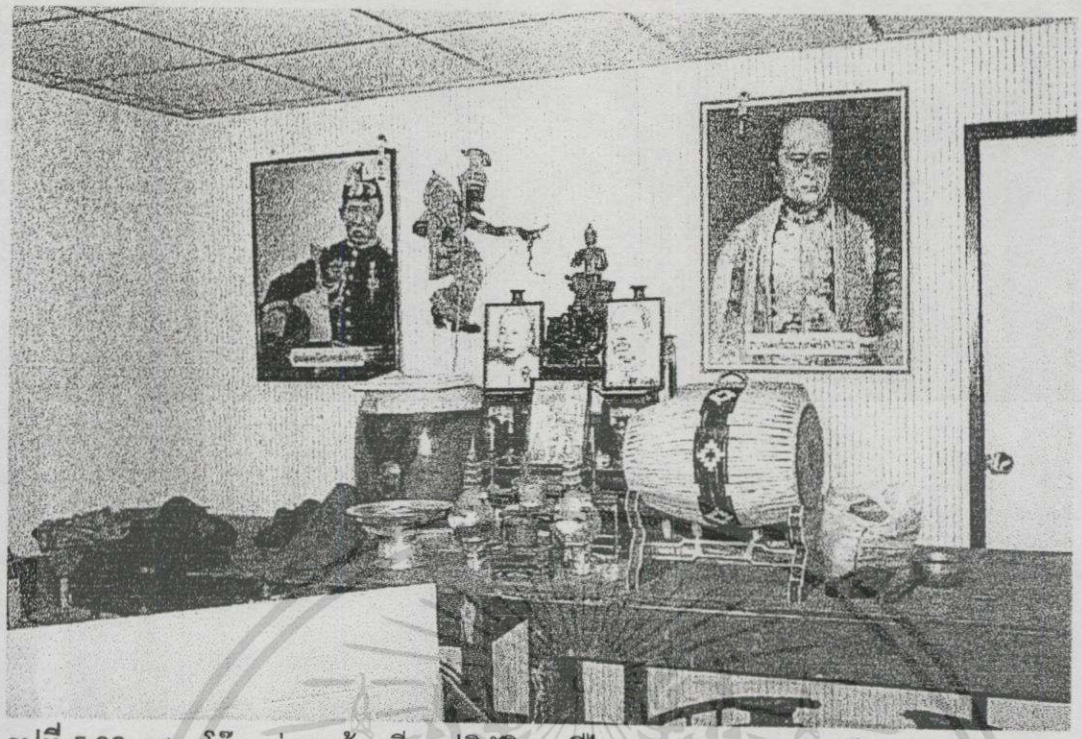

รูปที่ 5.30 แสดงลักษณะโต๊ะหมู่บูชา ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

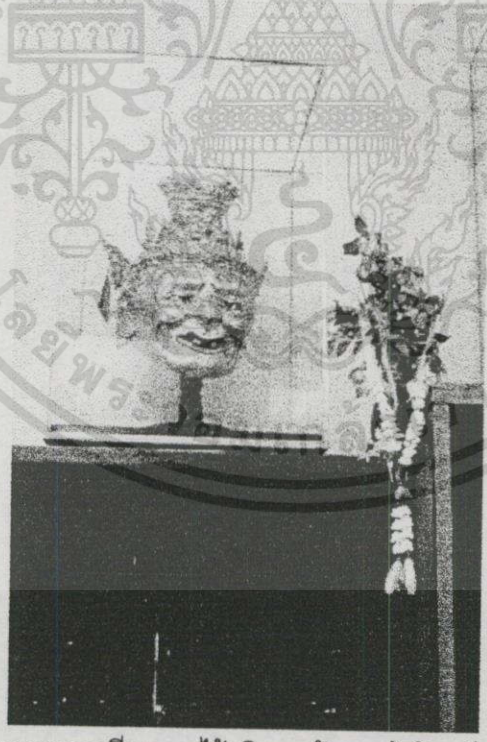

รูปที่ 5.31 แสดงลักษณะโต๊ะหมู่บูชา ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ภาควิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

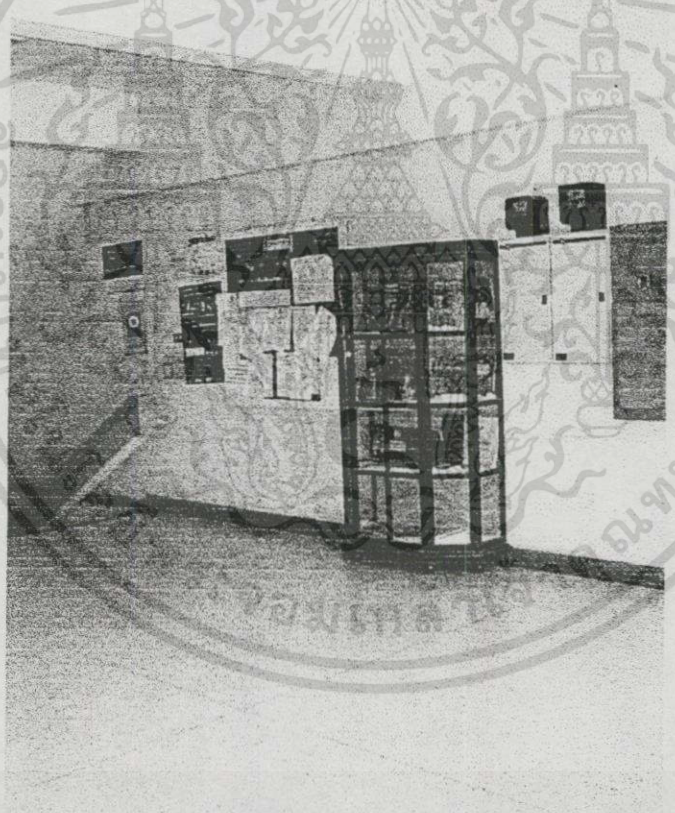
รูปที่ 5.32 แสดงโต๊ะหมู่บูชาห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

รูปที่ 5.33 แสดงลักษณะการวางศีรษะครู ไว้บริเวณด้นบนตู้ ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

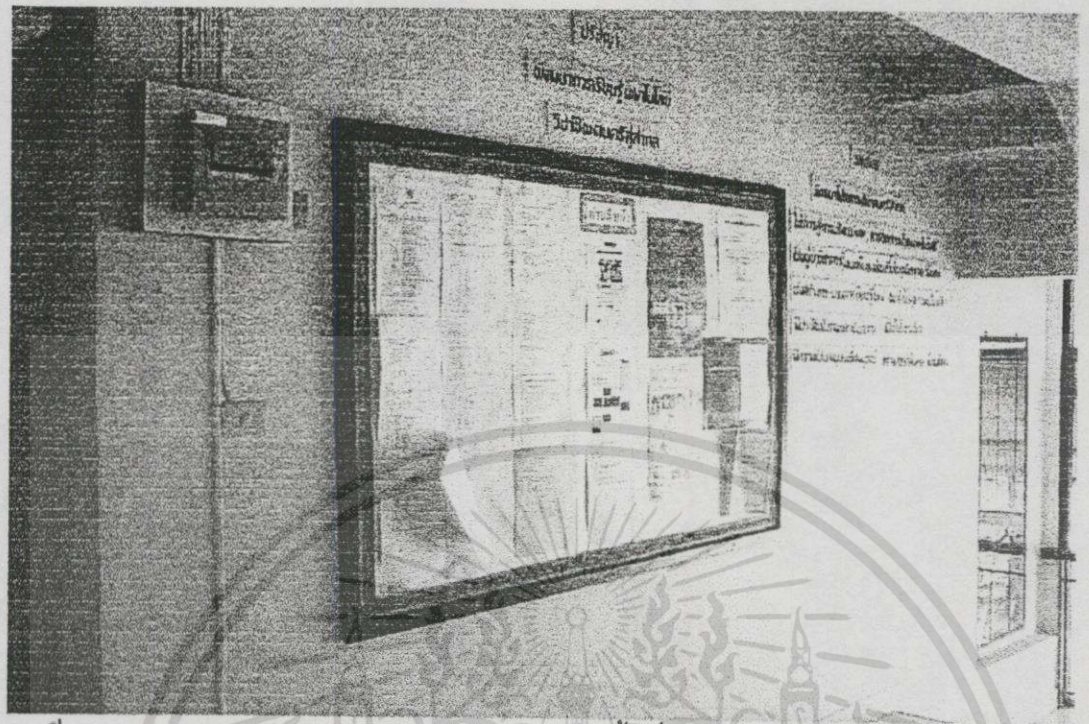
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 บอร์ดประชาสัมพันธ์และแจ้งข่าวสาร เป็นเครื่องเรือนหรืออุปกรณ์ประกอบ ที่จำเป็นเพราะจะเป็นสิ่งที่ช่วยก่อให้เกิดการสื่อสาร ให้กับบุคคลในกลุ่มสังคมเล็กๆ ในเรื่องข่าวสารจากภายนอก และภายใน โดยข่าวสารที่ประชาสัมพันธ์เท่าพบในการสังเกตการณ์จะเป็นเรื่อง ในเรื่องการแจ้งกฎระเบียบ ,การนัดหมายจากทางคณะ/ภาควิชาเช่นตารางสอบ ,การแจ้งการนัดสอบ นัดส่งงาน หรืออื่นๆ หรือข่าวสารความเคลื่อนไหวในวงการดนตรี อาทิเช่น การแสดงดนตรี ,การประกวดดนตรี ,การจัดนิทรรศการ ฯลฯ ดังนั้นบอร์ดประชาสัมพันธ์จากการสังเกตการณ์ จะเป็นเครื่องเรือนที่พบในทุกกรณีศึกษา ซึ่งตำแหน่งที่ติดตั้งของบอร์ดประชาสัมพันธ์ จากการสังเกตโดยส่วนมากจะถูกติดตั้งในบริเวณโถงที่นักศึกษาจำเป็นต้องเดินผ่าน เช่น โถงบันได, โถงระเบียง หรือบริเวณโถงอาคารที่นักศึกษาต้องเดินผ่าน ซึ่งจำนวนบอดร์นั้น จะมีเพียงบอร์ดเดียว จนถึง 5 บอร์ด กระจายไปในบริเวณพื้นที่เรียน

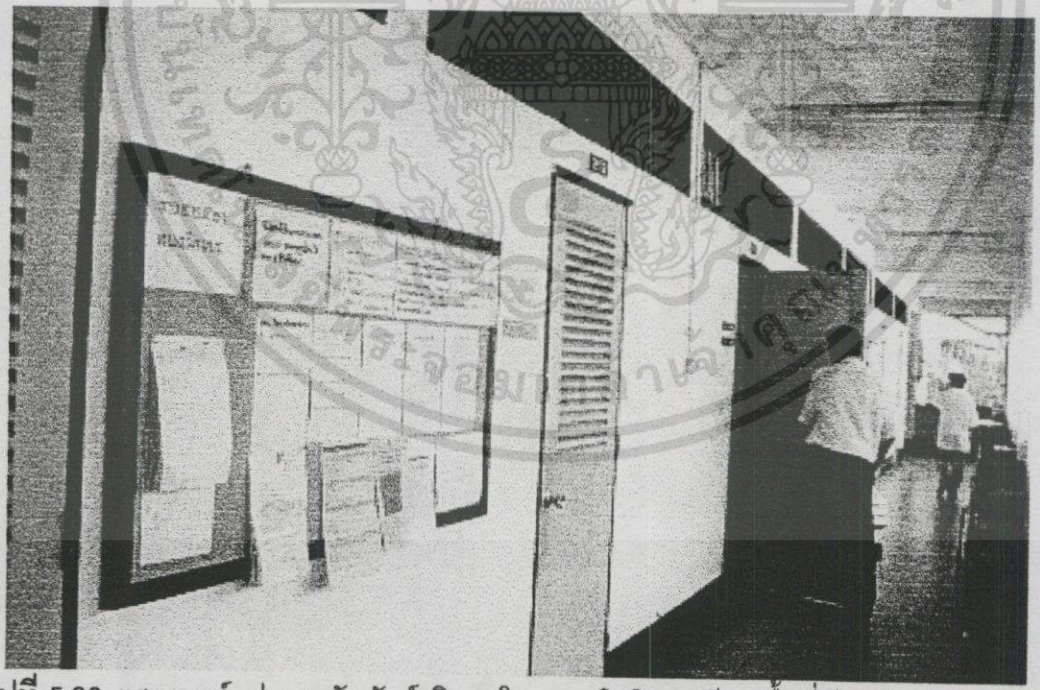

รูปที่ 5.34 แสดงบอร์ดประชาสัมพันธ์ บริเวณโถงบันได อาคารเรียนวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

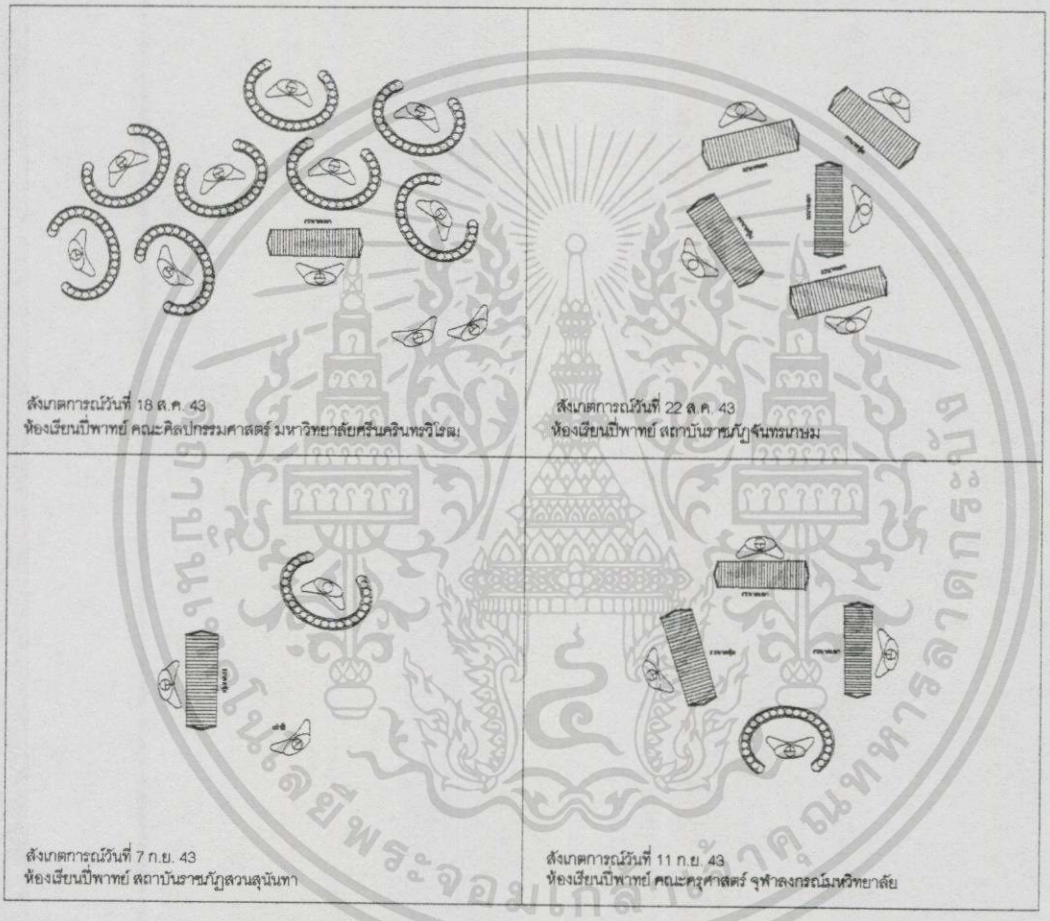
รูปที่ 5.35 แสดงบอร์ดประชาสัมพันธ์ บริเวณบันได พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

รูปที่ 5.36 แสดงบอร์ดประชาสัมพันธ์บริเวณโถงทางเดินริมระเบียง พื้นที่เรียนดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.5 ระยะห่างและทิศทางในการนั่งและการจัดกลุ่มในการเรียน สำหรับลักษณะของระยะห่างและทิศทางสำหรับการนั่งเรียน จากการสังเกตการณ์และใช้วิธีการจดบันทึกลักษณะของการนั่งทิศทางของการนั่งที่นักศึกษาและอาจารย์ปฏิบัติต่อกัน พบว่า โดยส่วนมากลักษณะของการเรียนจะเป็นการนั่งเรียนกับพื้น โดยการนั่งเรียนอาจารย์และนักศึกษาจะพยายามนั่งหันหน้าเข้าหากัน โดยจะขึ้นอยู่กับขนาดของกลุ่มในการเรียนว่ามีขนาดใหญ่หรือเล็กเพียงใด

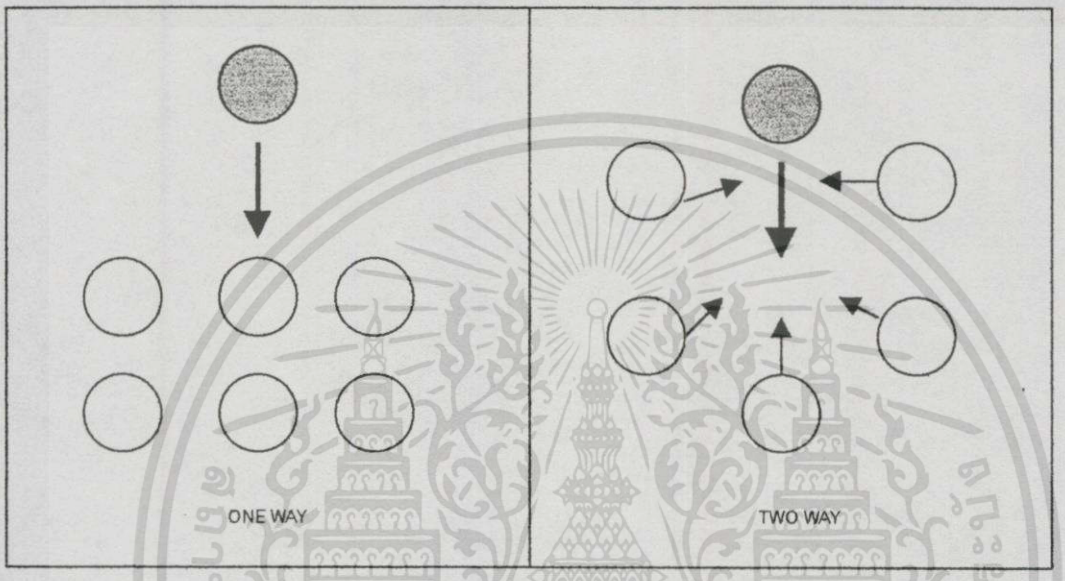

รูปที่ 5.37 แสดงลักษณะการนั่งและลักษณะของกลุ่มการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย

การนั่งในการจัดกลุ่มในลักษณะดังกล่าวนั้น เมื่อพิจารณาประกอบกับแนวคิดทางทฤษฎีพบว่า ลักษณะการจัดกลุ่มการนั่งเรียนของการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย มีลักษณะที่สอดคล้องกับแนวคิดในแนวคิดที่ว่า "การจัดที่นั่งเรียนนั้น ควรหันหน้าไปสู่แหล่งที่มาหรือต้นกำเนิด ของสาระนั้นๆ " เพราะ โดยส่วนมากจากการสังเกตการณ์ นักศึกษาจะพยายามหันหน้าไปยังอาจารย์ผู้สอนเสมอ เพียงแต่ว่าลักษณะการจัดกลุ่มนั้น สามารถจะมีขนาด และรูปแบบในการจัดได้อิสระ ขึ้นอยู่กับการปรับเปลี่ยนของกลุ่มการเรียนในขณะนั้น การจัดกลุ่มไม่ได้มีตำแหน่งที่แน่นอนตายตัวในทุกครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร่วมทั้งประกอบกับลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทย ไม่ใช้การเรียนการสอนในลักษณะ "ทางเดียว" คือผู้สอนเป็นผู้บอกหรือแสดงให้ดูแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการเรียนในลักษณะ "สองทาง" คือ อาจารย์เป็นผู้บอกหรือแสดงให้ดู แล้วนักศึกษาจะเป็นผู้ปฏิบัติ หรือแสดงความคิดเห็นกลับมาเพื่อให้อาจารย์สามารถที่จะวิจารณ์หรือแก้ไขได้ ซึ่งลักษณะของกิจกรรมการเรียนดังกล่าวมีผลต่อลักษณะของการจัดกลุ่มการเรียนเป็นอย่างยิ่ง

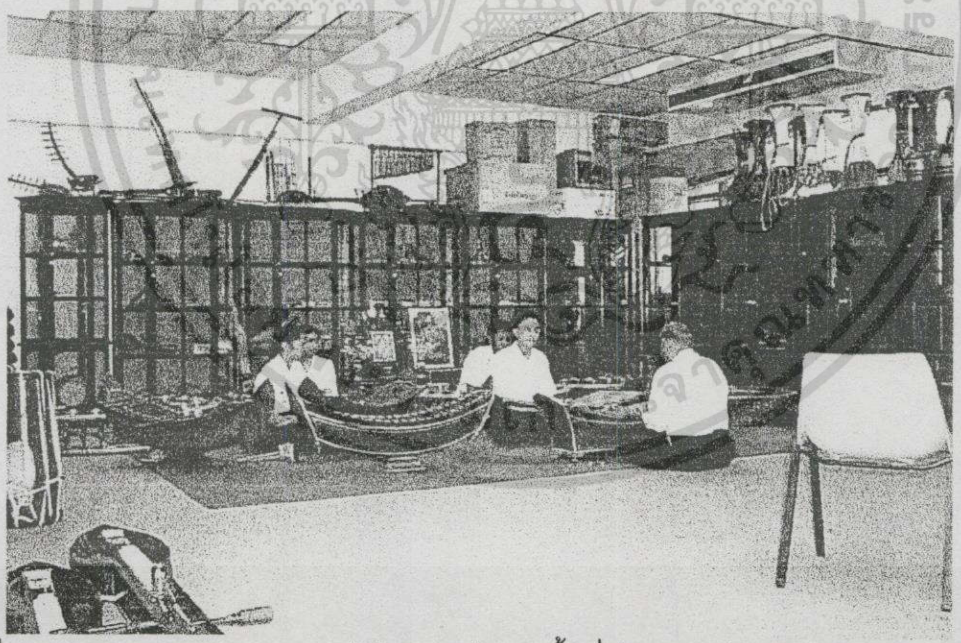
รูปที่ 5.38 แสดงลักษณะของการจัดกลุ่มการเรียน

สำหรับระยะห่างนั้นจากการสังเกตการณ์พบว่าระยะห่างระหว่างอาจารย์และนักศึกษาโดยส่วนมากนั้นมีระยะห่างประมาณ 0.60 – 2.50 เมตร ซึ่งจะขึ้นอยู่กับขนาดของกลุ่มในการเรียนในแต่ละครั้งว่ามีขนาดเล็กหรือใหญ่อย่างไร ซึ่งระยะดังกล่าวเมื่อวิเคราะห์ตามทฤษฎีอาณาเขตครอบครองพบว่าอยู่ในระยะที่เรียกว่า " ระยะส่วนบุคคล" (Personal Distance) และ "ระยะสังคม"(Social Distance) โดยระยะดังกล่าวเป็นระยะที่สามารถจะเห็นกริยาท่าทางของอีกฝ่ายหนึ่งได้ชัดเจน สามารถใช้เสียงในการสนทนาในระดับที่ดังปานกลาง รวมถึงระยะดังกล่าวอาจารย์และนักศึกษานั้นสามารถใช้สายตา สังเกตกริยาท่าทางได้ชัดเจน จึงทำให้ลักษณะของอาณาเขตครอบครองของนักศึกษาและอาจารย์มีระดับที่ไม่ชัดเจน เพราะการเรียนปฏิบัติดนตรีไทยนั้น การเรียนนอกจากจะต้องใช้โสตประสาทในการฟังแล้วจำเป็นต้องดูลักษณะของการใช้ "มือ" หรือ "นิ้ว" ของผู้สอนซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างจากดนตรีสากลที่ อาศัยการอ่านจากโน้ต เพราะการใช้ "มือ"และนิ้ว" ในดนตรีไทยนั้น จะส่งผลต่อลักษณะของเสียงที่แตกต่างกัน ซึ่งในวิชาดนตรีไทยจะเรียกสิ่งเหล่านี้ว่า "ทาง" ซึ่งในเพลงเดียวกันอาจจะมีลักษณะของ "ทาง"ที่ต่างกัน การมองเห็น "มือ" และ "นิ้ว" ระหว่างผู้เรียนผู้สอนจึงจำเป็นต่อลักษณะการเรียนการสอนดนตรีไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

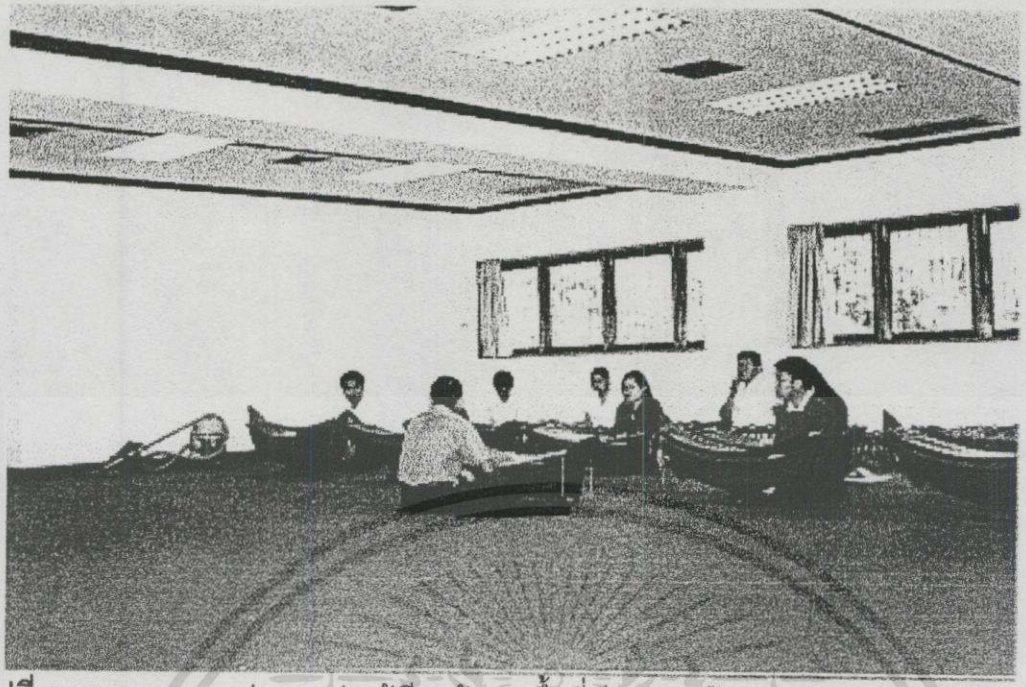

รูปที่ 5.39 แสดงระยะห่างระหว่างผู้เรียนและผู้สอนในการเรียนปฏิบัติซอสามสายพื้นที่เรียน ภาควิชานาฏยสังคีต มหาวิทยาลัยศิลปากร(สังเกตการณ์ วันที่ 23 พ.ย.43)

รูปที่ 5.40 แสดงระยะห่างระหว่างผู้เรียนและผู้สอน พื้นที่เรียนดนตรีไทยวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล (สังเกตการณ์วันที่ 13 พ.ย.43)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.41 แสดงระยะห่างระหว่างผู้เรียนผู้สอน พื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (สังเกตการณ์วันที่ 15 ก.ย.43)

โดยสรุปการจัดกลุ่ม และระยะห่างระหว่างผู้เรียนผู้สอน ในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทยนั้นมีการจัดกลุ่มในลักษณะ การเรียนแบบ "สองทาง" มีระยะห่างตั้งแต่ 0.60 – 2.50 เมตร ซึ่งจะขึ้นอยู่กับขนาดของกลุ่มที่เรียน จากข้อมูลในเชิงปริมาณที่วิเคราะห์ผ่านมาพบว่าระดับความพึงพอใจของระยะห่างนั้น อยู่ในระดับ "เหมาะสม" และระยะห่างดังกล่าวไม่เป็นอุปสรรคต่อการได้ยิน และการมองเห็น ซึ่งการจัดกลุ่มในการเรียนของการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ถึงแม้จะเป็นการจัดวางในลักษณะที่ไม่แน่นอน ไม่มีตำแหน่งที่แน่นอนตายตัว แต่นักศึกษาและอาจารย์ก็จะพยายามจัดกลุ่มเพื่อส่งเสริมลักษณะที่เหมาะสมแก่ตนตามที่จะเป็นไปได้ ในแต่ละครั้ง

5.2.6 **สถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกันอย่างไม่เป็นทางการ** จากข้อมูลในเชิงปริมาณพบว่ามีความแตกต่าง ในเรื่องของระดับการใช้สถานที่บริเวณต่างๆ ในการรวมกลุ่มกันอย่างไม่เป็นทางการ พบว่าบริเวณสถานที่ที่นักศึกษารวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ ในทุกกรณีศึกษา มีความแตกต่างกัน แต่ถ้าพิจารณาภายในแต่ละกรณีศึกษา ว่าสถานที่บริเวณใดที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกันอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อพิจารณาประกอบกับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.105 แสดงระดับของการใช้บริเวณต่างๆในพื้นที่เรียน ในการรวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ

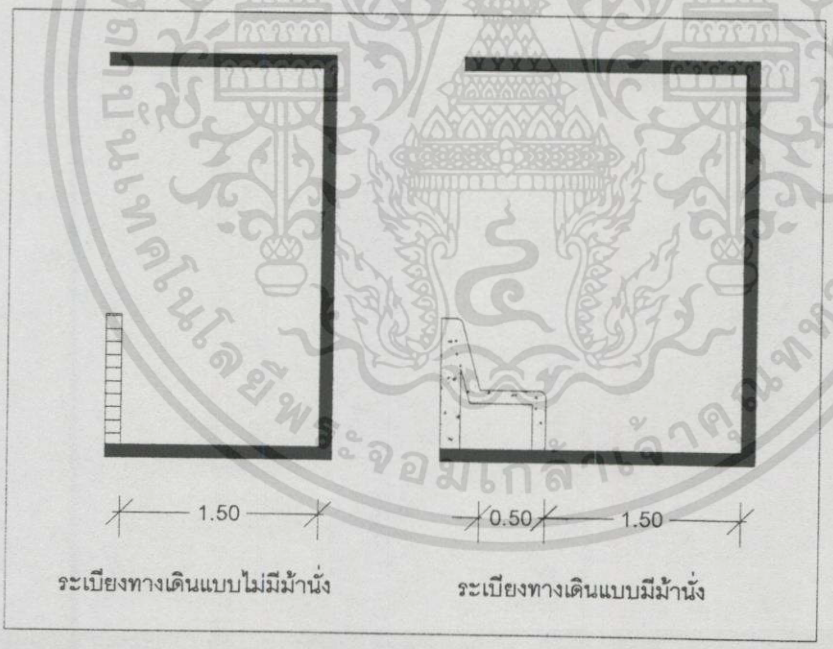
กรณีศึกษา	ในห้องเรียนดนตรีไทย	ระเบียง	ห้องพักอาจารย์	หน้าอาคาร
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มาก
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย	มาก
ศิลปกรรมศาสตร์ มศว.	ปานกลาง	มาก	น้อยที่สุด	ปานกลาง
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มาก	มาก	น้อยที่สุด	น้อย
อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	ปานกลาง	น้อยที่สุด	น้อยที่สุด	ปานกลาง
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	มาก	น้อย	ไม่เคย	ปานกลาง
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อยที่สุด	มาก
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	ปานกลาง	มาก	น้อยที่สุด	มาก
สถาบันราชภัฏพระนคร	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	มาก
สถาบันราชภัฏนครปฐม	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อยที่สุด	มาก
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	ปานกลาง	มาก	น้อยที่สุด	มากที่สุด

จากการพิจารณาสถานที่ที่นักศึกษารวมกลุ่มกันอย่างไม่เป็นทางการพบว่า ห้องเรียนดนตรีไทย จะเป็นสถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มกัน อยู่ในระดับ"ปานกลาง" และ "มาก" ซึ่งกรณีศึกษาที่อยู่ในระดับมาก พบว่าโดยลักษณะกายภาพของบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย ไม่มีสถานที่ที่นักศึกษาจะรวมกลุ่มกันได้ในบริเวณใกล้เคียง เช่น กรณีศึกษาพื้นที่เรียนดนตรีไทย ของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล และ พื้นที่เรียนดนตรีไทยของคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งทั้งสองกรณีศึกษาอยู่บริเวณชั้น 3 ของอาคาร ถึงแม้ลักษณะกายภาพของชั้น 3 อาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ จะมีบริเวณโถงแต่โถงดังกล่าว ต้องใช้ร่วมกับนักศึกษาสาขาดนตรีสากล จึงทำให้เกิดลักษณะการใช้พื้นที่ร่วมกัน โดยลักษณะของการมีโถงหรือบริเวณที่ใช้ร่วมกันกับนักศึกษาในสาขาอื่นๆ นั้น พบได้ในหลายๆกรณีศึกษา เช่น อาคารเรียนภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , อาคารเรียนดนตรีและนาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร ฯ ซึ่งกรณีศึกษาเหล่านี้เมื่อพิจารณาในส่วนของระดับการใช้พื้นที่บริเวณระเบียงหรือ โถงในการรวมกลุ่ม พบว่าจะอยู่ในระดับ "ปานกลาง" และ "น้อย" แต่ถ้าลักษณะของกายภาพของระเบียงหรือของพื้นที่อาคาร สามารถจะแสดงอาณาเขตที่ชัดเจนของพื้นที่เรียนดนตรีไทยจะพบว่า ระดับการใช้โถง หรือ ระเบียงหน้าห้องเรียนจะอยู่ในระดับ "มาก" ได้แก่ พื้นที่อาคารภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทร-เกษม , บริเวณระเบียงหน้าห้องเรียนดนตรีไทย ของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

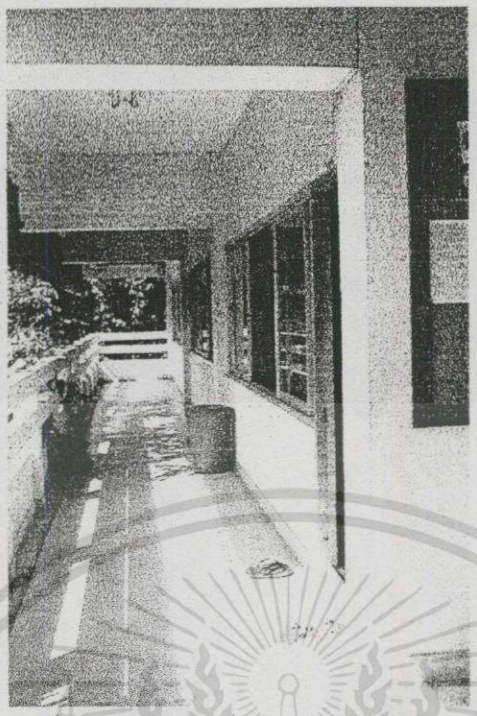
มหาวิทยาลัยมหิดล และ ระเบียงหน้าห้องเรียนดนตรีไทย อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล นอกจากลักษณะของระเบียงที่แสดงอาณาบริเวณของพื้นที่เรียนดนตรีไทยได้ชัดเจนแล้ว ขนาดและลักษณะของระเบียงก็จะมีผลต่อระดับการใช้ในการรวมกลุ่มฯ เช่นในกรณีระเบียงหน้าห้องเรียนเครื่องสาย ภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ระเบียงมีลักษณะแคบมีความกว้างของทางเดินระเบียงเพียง1.50 ม. และไม่มีม้านั่ง ซึ่งในกรณีศึกษาที่มีระดับการใช้ระเบียงในการรวมกลุ่มฯ จะมีขนาดกว้าง 1.50 – 3.00 ม. ความกว้างของระเบียง 1.50 ม. จะเป็นส่วนเฉพาะทางเดิน และมีส่วนม้านั่งซึ่งทำในลักษณะม้านั่งติดพนักระเบียง 0.50 ม. จึงทำให้ระเบียงมีระยะโดยรวมประมาณ 2 ม.

ลักษณะกายภาพดังกล่าวน่าจะมีผลต่อระดับการใช้พื้นที่บริเวณนี้ในการรวมกลุ่ม อย่างไม่เป็นทางการ และข้อพิจารณาอีกข้อหนึ่งคือบริเวณระเบียง ของอาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คืออยู่ด้านทิศตะวันตก ในช่วงบ่ายแดดจะส่องเข้ามามาก จนไม่สามารถจะยืนหรือนั่งบริเวณดังกล่าวได้ นักศึกษาจึงต้องมารวมกลุ่มกันในบริเวณใต้ถุนตึกหรือบริเวณด้านหน้าอาคารแทน

รูปที่ 5.42 แสดงลักษณะของระเบียงทางเดินที่มีขนาดของความกว้างของทางเดินที่เท่ากัน แต่ต่างกันที่มีม้านั่ง และไม่มีม้านั่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.43 แสดงลักษณะระเบียงของอาคารเรียนภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

และในหลายกรณีศึกษาพบว่านักศึกษามักจะรวมกลุ่มกันอย่างไม่เป็นทางการ ในบริเวณ ม้านั่งด้านหน้าอาคารเรียน โดยม้านั่งดังกล่าวจะเป็นการเตรียมไว้โดยคณะ หรือสถาบัน และสภาพแวดล้อมของบริเวณม้านั่งดังกล่าว มักจะอยู่ในที่ร่ม หรือมีร่มไม้ รวมทั้งบางกรณีศึกษาอาจจะอยู่ใกล้โรงอาหาร หรือซุ้มขายอาหารและของว่าง ดังเช่นในกรณีศึกษา อาคารเรียนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ อาคารเรียนคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในบริเวณที่นักศึกษาโดยส่วนมากไม่รวมกลุ่มกัน คือ บริเวณห้องพักอาจารย์ โดยสรุปลักษณะทางกายภาพต่างๆ ของพื้นที่เรียนนั้นสามารถที่จะส่งเสริม หรือขัดขวาง การรวมกลุ่มกันอย่างไม่เป็นทางการของนักศึกษา ในการออกแบบจึงควรคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวเพื่อให้การเกิดกิจกรรมดังกล่าว อยู่ในบริเวณที่เหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6
อภิปรายผลและสรุป

6.1 อภิปรายผล

จากการศึกษาและวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการประเมินอาคาร (Post Occupancy Evaluation) ใน 2 องค์ประกอบคือ

1. องค์ประกอบด้านประโยชน์ใช้สอยของอาคาร (Functional Elements of Building Performance) ได้แก่ ความรู้สึกสะดวกในการใช้และการเข้าถึงพื้นที่,ความเพียงพอ, ความยืดหยุ่นและการปรับเปลี่ยนพื้นที่ ,ระยะเวลาและความถี่ในการใช้พื้นที่ ,การเก็บของ ,ประโยชน์ใช้สอยอันเป็นพิเศษ ฯ
2. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Elements of Building Performance) ได้แก่ ลักษณะของกลุ่มการเรียน, ขนาดของกลุ่มการเรียน ,ระยะห่างระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

ทำให้สามารถสรุปถึงรูปแบบและลักษณะของกิจกรรม การเรียนการสอนดนตรีไทย โดยเฉพาะในส่วนที่มีผลต่อลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย รวมทั้งลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ซึ่งจะแยกอภิปรายใน รายละเอียดดังนี้

6.1.1 **ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอน** ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอนของดนตรีไทย ในระดับอุดมศึกษาในส่วนของกรณีศึกษา ที่อยู่ในเขตกรุงเทพและจังหวัดใกล้เคียงนั้น มีรูปแบบและระดับการเกิดกิจกรรมที่มีลักษณะที่หลากหลาย มีทั้งความแตกต่าง และความคล้ายคลึง รวมทั้งมีปัจจัยต่างๆที่ส่งผลให้เกิดลักษณะกิจกรรมต่าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1.1.1 **ระดับความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่ในชั่วโมงเรียนของนักศึกษา** พบว่าระดับของความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยในชั่วโมงเรียนของนักศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างของระดับความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย คือ ปัจจัยด้านลักษณะของกรณีศึกษา และ ปัจจัยเรื่องกลุ่มหลักสูตร สาเหตุที่ปัจจัยทั้งสองมีผลต่อระดับความแตกต่างของความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทยนั้น สืบเนื่องมาจากความแตกต่างของลักษณะโครงสร้างและข้อกำหนดของหลักสูตร รวมถึงลักษณะของการบริหารและการจัดการหลักสูตร ในปัจจุบันนั้นหลักสูตรด้านดนตรีไทย ที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษา ที่มีสองกลุ่ม คือ กลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine & Applied Arts) และ กลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (Education Science & Teacher Training) ซึ่งหลักสูตรทั้งสองกลุ่มนั้นมีปรัชญาและจุดประสงค์ในการผลิตบัณฑิต ที่แตกต่างกัน โดยโครงสร้างหลักสูตรในกลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ ในปัจจุบัน จะมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายวิชาทางดนตรีไทย หรือข้อกำหนดพิเศษในการฝึกปฏิบัติและการแสดงทางดนตรีไทยมากกว่ากลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู โดยในกลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครูนอกจากจะต้องเรียนวิชาทางทฤษฎีดนตรีและปฏิบัติดนตรีแล้ว จะต้องเรียนวิชาการทางการศึกษา รวมทั้งต้องมีการฝึกสอน ซึ่งจากลักษณะดังกล่าวส่งผลให้เกิดระดับความแตกต่างของระดับการใช้พื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ซึ่งจากข้อมูลพบว่า ในกลุ่มหลักสูตรวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์นั้นมีแนวโน้มในการใช้พื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทยในชั่วโมงเรียน ในแต่ละสัปดาห์ มากครั้งกว่า กลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู โดยกลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ นักศึกษา 1 คนมีระดับความถี่ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยของ ในชั่วโมงเรียน โดยประมาณ 2 ครั้ง/สัปดาห์ และในกลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู นักศึกษา 1 คน มีระดับความถี่ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยในชั่วโมงเรียน โดยประมาณ 1 ครั้ง/สัปดาห์

นอกจากนั้นภายในแต่ละกลุ่ม ก็มีลักษณะของโครงสร้าง,ข้อกำหนดของหลักสูตร และการบริหารจัดการหลักสูตร ที่แตกต่างกัน อาทิเช่น ในกลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ จะมี 2 ลักษณะคือ กลุ่มที่มีศึกษาวิชาเอกด้านดนตรีแต่เพียงอย่างเดียว และ กลุ่มที่ศึกษาวิชาเอกด้านดนตรีไทยและต้องศึกษาวิชาโท/วิชาในสาขาอื่นๆ จึงทำให้ลักษณะของรายวิชามีความแตกต่างกัน จึงส่งผลให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน และส่งผลกระทบสืบเนื่องไปยังระดับการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยของนักศึกษาในชั่วโมงเรียน นอกจากความแตกต่างของหลักสูตร การจัดการบริหารหลักสูตรก็มีผลต่อระดับการใช้พื้นที่ ได้แก่ ในกรณีศึกษาที่มีอาจารย์ผู้สอนน้อย หรือต้องเชิญอาจารย์พิเศษมาจากภายนอก เพื่อบริหารเรื่องเวลาของอาจารย์ผู้สอนให้เหมาะสม ในการสอนปฏิบัติจึงมีการรวบชั้นเรียนที่ต่างระดับ หรือต่างวิชากันให้มาอยู่ในชั้นเรียนเดียวกัน ในวันเดียวกัน หรือในเวลาเดียวกัน เพื่อให้สะดวดต่ออาจารย์ผู้สอน ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วระดับความถี่ของการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยของนักศึกษา1 คน ในชั่วโมงเรียน จะมีแนวโน้มประมาณ 1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์

6.1.1.2 ระยะเวลาในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยในชั่วโมงเรียนในแต่ละครั้ง ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะของระยะเวลาในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยในชั่วโมงเรียนในแต่ละครั้ง คือ ลักษณะของกรณีศึกษา,กลุ่มหลักสูตร,ระดับชั้นปี และ ประเภทวิชาเอก จากปัจจัยเหล่านี้จะมีผลต่อระยะเวลาในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ซึ่งโดยประมาณระยะเวลาในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยในชั่วโมงเรียนในแต่ละครั้ง จะอยู่ในราว 2 – 3 ชั่วโมง ซึ่งในกรณีศึกษาที่มีระยะเวลาในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยในแต่ละครั้ง แตกต่างจากระยะเวลาเฉลี่ยดังกล่าว เนื่องมาจากวิธีการบริหารและจัดการหลักสูตรของกรณีศึกษานั้นๆ ส่วนความแตกต่างที่เกิดจากปัจจัยของหลักสูตรนั้นก็มีเหตุผลเช่นเดียวกันกับ “ระดับความถี่ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยในชั่วโมงเรียน” ซึ่งแนวโน้มของระยะเวลาในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยในแต่ละครั้ง ของหลักสูตรในกลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิลป์ จะอยู่ประมาณ 2 – 3 ชั่วโมง/ครั้ง ส่วนในกลุ่มหลักสูตรศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู จะอยู่ประมาณ 3 – 4 ชั่วโมง/ครั้ง สำหรับปัจจัยเรื่องประเภทวิชาเอกนั้น เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อระยะเวลาในการใช้พื้นที่ นักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาเอกประเภทปี่พาทย์ นั้นจะมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยชั่วโมงเรียนในแต่ละครั้ง ประมาณ 2 – 4 ชม. ประเภทวิชาเครื่องสายจะอยู่ในราวประมาณ 3 – 4 ชม. ส่วนประเภทวิชาขับร้องจะอยู่ในราวประมาณ 2 – 3 ชม. ซึ่งถ้าจะพิจารณาจากลักษณะการเรียนการสอนนั้นประเภทวิชาขับร้อง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเวลาในการเรียนในแต่ละครั้งน้อยกว่า ประเภทวิชาเอกอื่นๆ อาจจะสืบเนื่องมาจากลักษณะของการเรียน ผู้เรียนจะต้องเปล่งเสียงของตนเองในการร้องซึ่งจะทำให้ไม่สามารถเปล่งเสียงร้องต่อเนื่องได้ในระยะเวลานาน ๆ ในขณะที่การเรียนประเภทวิชาเอกอื่นๆ เป็นการเรียนบรรเลงเครื่องดนตรี และต้องมีกิจกรรมในลักษณะที่เรียกว่า "ต่อเพลง" จึงทำให้ต้องใช้ระยะเวลาที่นานกว่า

6.1.1.3 จำนวนผู้เรียนและผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย สำหรับจำนวนผู้เรียน หรือจำนวนนักศึกษานั้น พบว่าขนาดของจำนวนผู้เรียนนั้นมีลักษณะที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ คือ ลักษณะกรณีศึกษา ,กลุ่มหลักสูตร ,ระดับชั้นปี และ ประเภทวิชาเอก ซึ่งลักษณะของขนาดของนักศึกษาที่เข้าเรียนในแต่ละครั้ง จะมีจำนวนอยู่ในระหว่าง 1-12 คน เพราะความแตกต่างของปัจจัยต่างๆ มีผลต่อขนาดของกลุ่มนักศึกษาทั้งสิ้น อาทิเช่น ลักษณะของประเภทวิชาเอกนั้น พบว่าขนาดของกลุ่มนักศึกษาที่เรียนประเภทวิชาปี่พาทย์และเครื่องสายนั้น จะมีขนาดประมาณ 1 – 12 คน แต่ในประเภทวิชาขับร้องจะอยู่ในประมาณ 1 – 3 คน ซึ่งเมื่อพิจารณาลักษณะของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกเรียนในประเภทวิชาเอกต่างๆ พบว่าสัดส่วนโดยประมาณของนักศึกษาที่เรียนประเภทวิชาปี่พาทย์ : นักศึกษาประเภทวิชาเครื่องสาย : นักศึกษาประเภทวิชาขับร้อง = 4: 5:1 ซึ่งจากสัดส่วนของนักศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กลุ่มการเรียนของนักศึกษาประเภทวิชาขับร้องจะมีขนาดที่เล็กกว่ากลุ่มประเภทวิชาอื่นๆ เนื่องจากเป็นประเภทวิชาที่มีผู้เรียนน้อย และโดยลักษณะของการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ที่มักจะเรียนเน้นในแต่ละประเภทเครื่องดนตรี ซึ่งในการเรียนการสอนโดยส่วนมากก็จะแยกกลุ่มเรียน ตามลักษณะประเภทวิชา จึงทำให้กลุ่มการเรียนมีขนาดที่ไม่ใหญ่ ซึ่งในกรณีที่มีจำนวนมาก คือประมาณ 10 คนขึ้นไปในบางครั้งก็สืบเนื่องมาจากลักษณะการบริหารหลักสูตร และลักษณะทางกายภาพ เช่น อาจารย์ผู้สอนมีจำนวนน้อยหรืออาจารย์ท่านนั้นมีความเชี่ยวชาญในเครื่องดนตรีมากกว่า 1 ประเภท จึงจัดชั้นเรียนให้มีการเรียนในหลายประเภทเครื่องดนตรีในครั้งเดียว ซึ่งเมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในกลุ่มหลักสูตรประเภทศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู มีแนวโน้มของขนาดจำนวนผู้เรียนหรือนักศึกษา ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติที่สูงกว่า กลุ่มประเภทหลักสูตรวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ ซึ่งส่วนหนึ่งอาจจะเป็นผลมาจากปรัชญาและเป้าหมายของหลักสูตรที่แตกต่างกัน คือ กลุ่มหลักสูตรวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ มีเป้าหมายที่ต้องการผลิตนักดนตรีที่เชี่ยวชาญ จึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พยายามสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ "ครู" ที่มีความสามารถได้มีโอกาสที่จะถ่ายทอดความรู้ได้มากและประณีตที่สุด จึงได้สร้างขนาดของกลุ่มการเรียนที่มีขนาดเล็กกว่า กลุ่มหลักสูตรศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู ที่มีเป้าหมายเพื่อผลิตครูหรือผู้ที่เชี่ยวชาญการสอนดนตรี ซึ่งเป็นการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จึงมุ่งเน้นในการสร้างกิจกรรมการสอนที่ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ที่กว้างขวาง เพื่อสามารถที่จะนำไปปรับใช้ในวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม อาทิเช่น ในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทยของสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จะมีการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรี "อังกะลุง" ให้กับนักศึกษาเนื่องจากผู้ที่จบการศึกษาจากหลักสูตรดังกล่าว เมื่อจบไปประกอบวิชาชีพครูในโรงเรียนในบริเวณต่างจังหวัด ซึ่งงบประมาณในการจัดสร้างเครื่องดนตรีของโรงเรียนมีน้อย เครื่องดนตรีอังกะลุง เป็นเครื่องดนตรีที่มีราคาไม่สูงมาก ดังนั้นทางหลักสูตรจึงต้องจัดเตรียมให้นักศึกษาผู้เรียนมีความรู้ที่หลากหลายในประเภทของดนตรี เพื่อที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในอนาคตต่อไป

ส่วนในเรื่องจำนวนของผู้สอนหรืออาจารย์นั้นพบว่าไม่มีความแตกต่างกันในปัจจัยทุกๆด้าน ซึ่งจำนวนผู้สอนหรืออาจารย์ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทยในแต่ละครั้งมีจำนวน "1คน"

6.1.1.4 ลักษณะกิจกรรมเชิงพื้นที่ที่เกิดขึ้นในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย สำหรับลักษณะโดยรวมแล้วนั้นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ที่มีระดับการกระทำมากที่สุด คือ การบรรเลงดนตรีรวมวง หรือ การบรรเลงดนตรีที่มีจำนวนผู้บรรเลงมากกว่า 1 คนขึ้นไป ส่วนกิจกรรม ส่วนกิจกรรมที่มีระดับ กระทำและไม่กระทำในระดับที่ใกล้เคียงกัน คือ "กิจกรรมฟังคำบรรยาย" ,"กิจกรรมบรรเลงดนตรีเพียงคนเดียว","กิจกรรมบันทึกโน้ตดนตรี" ส่วนกิจกรรมที่มีระดับการกระทำน้อย คือ "กิจกรรมจดคำบรรยาย" ,"กิจกรรมฟังเทปวิทยุ","กิจกรรมบันทึกเทปวิทยุ" และ "กิจกรรมซ่อมแซมเครื่องดนตรี" ส่วนกิจกรรมที่มีระดับการกระทำน้อยมาก จนถึงไม่กระทำ คือ "กิจกรรมดูวีดีทัศน์","กิจกรรมบันทึกเทปวิดีทัศน์" ซึ่งกิจกรรมที่มีระดับการกระทำและไม่กระทำในระดับที่ใกล้เคียงกัน นั้นสาเหตุสืบเนื่องมาจากลักษณะของวิชาที่เรียนเพราะในการเรียนวิชาปฏิบัติดนตรีไทย โดยลักษณะของหลักสูตรและรายวิชาในบางวิชา เช่น "เพลงหน้าพาทย์" ซึ่งจำต้องมีการบรรยายก่อนการเรียน หรือขณะที่เรียน ซึ่งในบางครั้งอาจจะไม่มีการบรรยาย แต่จะเป็นการ "ต่อเพลง" หรือ ซ้อมเพลงในช่วงที่ได้มีการต่อไปแล้ว ใ นอกจากความแตกต่างในเรื่องของลักษณะหลักสูตรและรายวิชาแล้ว วิธีการสอนของผู้สอนและประเภทวิชาเอกก็ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของระดับการเกิดกิจกรรมบางกิจกรรม อาทิเช่น กิจกรรม "บันทึกโน้ต" นั้นนักศึกษาผู้เรียนประเภทวิชาเครื่องสาย จะมีระดับการปฏิบัติที่สูงกว่า นักศึกษาผู้เรียนประเภทวิชา ปี่พาทย์ และขับร้อง สืบเนื่องมาจากลักษณะของการเรียนเครื่องสายของดนตรีไทย ในส่วนหนึ่งสามารถใช้การบันทึกโน้ตในการช่วยจำและช่วยในการบรรเลงได้ กิจกรรม"บันทึกโน้ต" จึงเป็นกิจกรรมที่นักศึกษาที่เรียนประเภทวิชาเครื่องสายมีระดับการปฏิบัติที่สูงกว่า นักศึกษาที่เรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในประเภทวิชาอื่นๆ ดังนั้นการเตรียมสถานที่เพื่อให้ตอบสนองกับลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้น ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย จึงต้องคำนึงถึง กิจกรรมการบรรเลงดนตรีรวมวงหรือการบรรเลงดนตรีที่มากกว่า 1 คนเป็นหลัก การบรรยายและการจดคำบรรยาย มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นแต่ก็อยู่ในระดับที่น้อย ซึ่งต้องพิจารณาประกอบกับลักษณะของหลักสูตรและรายวิชา ส่วนในพื้นที่เรียนดนตรีไทยของประเภทวิชาเครื่องสายจำเป็นต้องมีเครื่องเรือนที่สามารถรองรับกิจกรรม "บันทึกโน้ต" เพราะเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเฉพาะของ ประเภทวิชานี้

6.1.1.5 **ลักษณะและระดับการปฏิบัติของรูปแบบการผสมวงดนตรีไทยในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย** จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าโดยส่วนมากในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทยมักจะมีการบรรเลงร่วมกัน โดยมีผู้บรรเลงมากกว่า 1 คน และมีรูปแบบที่อิสระไม่เป็นไปตามแบบแผนของการผสมวงดนตรีไทย ส่วนลักษณะการผสมวงตามแบบแผนนั้นพบว่ารูปแบบของวงที่มีระดับการปฏิบัติอยู่บ้าง คือ ลักษณะการผสมวงแบบ "วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องห้า" ,"วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องคู่","วงปี่พาทย์ไม้นวมเครื่องคู่","วงเครื่องสายวงเล็ก" ,"วงเครื่องสายเครื่องคู่","วงเครื่องสายผสม","วงมโหรีเครื่องเล็ก","วงมโหรีเครื่องคู่" ,"วงมโหรีเครื่องใหญ่" ซึ่งระดับของการใช้รูปแบบการผสมวงเหล่านี้ถึงจะมีบ้างแต่ก็อยู่ในระดับ "น้อย" ซึ่งสืบเนื่องมาจาก ลักษณะการบรรเลงผสมวงตามรูปแบบนั้น มักจะใช้เฉพาะในโอกาสที่มีการสอบรวมวง หรือ การซ้อมเพื่อไปบรรเลงในโอกาสต่างๆ หรือเพื่อใช้ในการประกอบการเรียนในลักษณะวิชาเฉพาะ เช่น รายวิชาของสถาบันราชภัฏ (หลักสูตรหลังอนุปริญญา)ที่มีรายวิชาในกลุ่มวิชาเฉพาะด้านที่ต้องเลือกเรียนในรายวิชาปฏิบัติ 4 หน่วยกิต ได้แก่ รายวิชาปฏิบัติเพลงหน้าพาทย์โขน-ละคร ซึ่งนักศึกษาต้องใช้วงปี่พาทย์ในการบรรเลง แต่ในการใช้รูปแบบของการผสมวงที่ครบตามลักษณะของการผสมวงปี่พาทย์นั้น จะใช้เพียงไม่กี่ครั้ง คือในการเรียนบางครั้งและในการสอบเท่านั้น นอกจากนั้นจะพบว่าในบางรูปแบบของการผสมวง มีเพียงบางกรณีศึกษาที่มีระดับการใช้ในระดับที่สูงกว่า กรณีศึกษาอื่นๆ ซึ่งสืบเนื่องมาจากได้มีการเปิดรายวิชาเฉพาะรูปแบบการผสมวงนั้นๆ เช่น ลักษณะการผสมวง "ปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์" ที่พบว่าในกรณีศึกษา "คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" มีระดับการใช้วงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ อยู่ในระดับที่สูงกว่ากรณีศึกษาอื่น สืบเนื่องมาจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดวิชาปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ ไว้ในหลักสูตร ดังนั้นจึงพบว่า ในลักษณะการผสมวง"ปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์" ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงอยู่ในระดับที่สูงกว่ากรณีศึกษาอื่นๆ หรือในกรณีศึกษา วิทยาลัยดุริยางค-ศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีรายวิชาบังคับการปฏิบัติรวมวง ไว้ในหลักสูตร ดังนั้นจึงพบว่าในระดับการใช้รูปแบบการผสมวง ในหลายๆ รูปแบบการผสมวง ได้แก่ "วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องห้า" ,"วงเครื่องสายวงเล็ก","วงเครื่องสายเครื่องคู่","วงเครื่องสายผสม","วงมโหรีเครื่องใหญ่"ฯ มีระดับการใช้ที่สูงกว่ากรณีศึกษาอื่นๆ ซึ่งในกรณีศึกษาอื่น ที่ไม่มีรายวิชาปฏิบัติรวมวง โดยเฉพาะ แต่จะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีเพียงรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทย ซึ่งจะเน้นการเรียน และต่อเพลง มากกว่าการซ้อมรวมวง จึงทำให้การบรรเลงรวมวงตามรูปแบบแบบแผนทางดนตรีไทยมีระดับการใช้ที่น้อย

จากเหตุผลดังกล่าวนั้นจะพบว่าโดยภาพรวม ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทยในปัจจุบัน ...ยังมีแนวทางในการเรียนในลักษณะ การเรียนและการต่อเพลงโดยเฉพาะบุคคล ส่วนลักษณะการบรรเลงรวมวงที่มีลักษณะตามรูปแบบประเพณีมักจะใช้ในการสอบ และการซ้อมเพื่อออกไปบรรเลงในโอกาสต่างๆ ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างๆจากวิธีการเรียนการสอนของดนตรีสากล ที่ต้องมีการบังคับซ้อมดนตรีรวมวง (Ensemble) จึงทำให้การเรียนการสอนดนตรีสากลมีความต้องการพื้นที่ในการซ้อมปฏิบัติรวมวง ซึ่งในบรรเลงดนตรีสากลประเภทคลาสสิกนั้น ลักษณะของการผสมวงที่เรียกว่า "อังซังเบลอ" (Ensemble) จะเป็นวงที่มีผู้บรรเลงมากกว่า 9 คนแต่ไม่ถึง 20 คน ซึ่งเป็นวงขนาดเล็กที่มักใช้ปฏิบัติในการเรียนการสอนในชั้นเรียน เนื่องจากในหนึ่งชั้นเรียนจะมีนักศึกษาจำนวนใกล้เคียงกับลักษณะการผสมวงดังกล่าว หรือในบางหลักสูตรที่มีนักศึกษาเป็นจำนวนมากจนสมารถปฏิบัติรวมวงที่มีขนาดใหญ่ คือ วงดุริยางค์ (Orchestra) จะต้องใช้ผู้บรรเลงอย่างน้อย 40 –60 คนซึ่งจากแนวทางในการออกแบบพื้นที่เรียนดนตรีสากลได้ระบุชัดเจนว่าจำเป็นต้องมีห้องเรียนหรือพื้นที่เรียนสำหรับลักษณะกิจกรรมดังกล่าว คือ มีพื้นที่อยู่ในระหว่าง 1.86 – 2.23 ตารางเมตร/คน หรือโดยประมาณ 148.64 – 178.37 ตารางเมตร/ห้อง และควรมีพื้นที่เป็นลักษณะที่เป็นอัฒจันทร์เพื่อการตั้งวงดนตรี สำหรับพื้นที่ปฏิบัติดุริยางค์ (Orchertra) ในขณะที่ลักษณะการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีไทยมีลักษณะการซ้อมปฏิบัติรวมวงที่น้อย โดยลักษณะปัจจุบันจะใช้รูปแบบของห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยที่เรียนในเวลาปกติ และใช้การปรับเปลี่ยนพื้นที่ห้องเรียนในเวลาปกติ เป็นพื้นที่ซ้อมรวมวง โดยการตั้งเครื่องดนตรีตามรูปแบบการผสมวงนั้นๆ สำหรับรูปแบบการผสมวงดนตรีไทยนั้น วงดนตรีที่มีขนาดเล็กที่สุดคือ "วงเครื่องสายวงเล็ก" และ"วงปี่พาทย์เครื่องห้า" ที่มีผู้บรรเลงประมาณ 6 – 8 คน ส่วนวงที่มีขนาดใหญ่ที่สุดที่ใช้ในการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีไทย คือ "วงมโหรีเครื่องใหญ่" ซึ่งมีผู้บรรเลงประมาณ 20 – 22 คน ซึ่งถ้าใช้ข้อมูลจากการสังเกตการณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในเรื่องขนาดพื้นที่ ที่พบว่า พื้นที่ ขนาดประมาณ 3 ตารางเมตร/คน เป็นลักษณะขนาดของพื้นที่ที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาความไม่เพียงพอในด้านพื้นที่ จะพบว่าขนาดของห้องซ้อมปฏิบัติรวมวงจะมีขนาดอยู่ในช่วง 18 – 66 ตารางเมตร/ห้อง ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะประเภทของวงที่ใช้เป็นประจำ

6.1.1.6 อุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย จาก ลักษณะกิจกรรมการเรียนดนตรีไทยในชั่วโมงเรียน ที่มักจะมีกิจกรรมการบรรเลงหรือเล่นเครื่องดนตรีหลายๆคน หรืออย่างน้อยมากกว่า 1 คน แต่ไม่เป็นตามรูปแบบการผสมวงใดๆ อุปกรณ์ช่วยสอนที่อาจารย์ผู้สอนใช้มากที่สุดในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย คือ "เครื่องดนตรีไทย

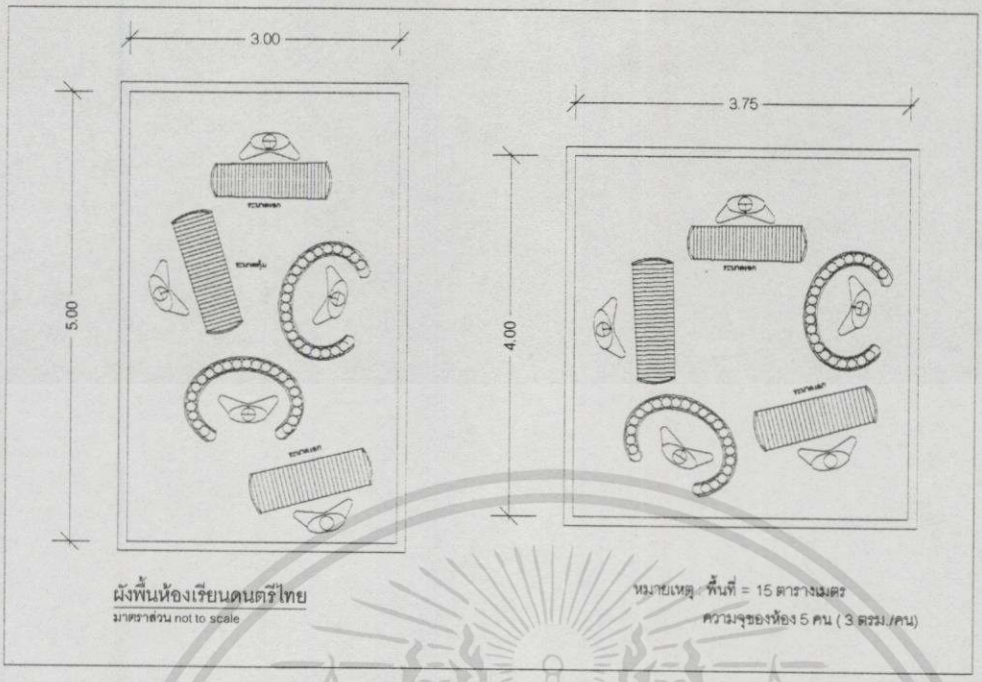
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ครูถนัด" จากการสังเกตการณ์พบว่าในบางครั้งอาจารย์ผู้สอนเล่นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งและนักศึกษาเล่นเครื่องดนตรีอีกชนิดหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับความถนัดของอาจารย์ผู้สอน แต่โดยส่วนมากมักจะเป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ในประเภทเดียวกัน เช่น อาจารย์ผู้สอนเล่นระนาดเอก นักศึกษาเล่นฆ้องวงใหญ่และระนาดทุ้ม (ประเภทปี่พาทย์) เป็นต้น จะมีความแตกต่างกันก็คือ ประเภทวิชาขับร้องที่โดยส่วนมากอาจารย์จะไม่ใช้เครื่องดนตรี จากการสังเกตการณ์พบว่าการสอนขับร้องจะใช้วิธีการอาจารย์ผู้สอนจะร้องให้ฟังและนักศึกษาจะเป็นผู้ร้องตาม หรือการใช้โน้ตดนตรีจะเป็นอุปกรณ์ช่วยสอนที่อาจารย์ผู้สอนประเภทวิชาเอกเครื่องสายมีระดับการใช้ที่สูงกว่า ประเภทวิชาเอกอื่นๆ ส่วนอุปกรณ์ช่วยสอนชนิดอื่นๆ เช่น วิทยุ,เครื่องฉายสไลด์ ฯ จะมีระดับการใช้ที่น้อยมากจนถึงไม่เคยมีการใช้

6.1.1.7 **ลักษณะของกลุ่มการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย** จากจำนวนของนักศึกษาผู้เข้าเรียนและจำนวนอาจารย์ผู้สอนในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทยทำให้ทราบถึงขนาดของกลุ่มในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทยโดยทั่วไปมีจำนวนของนักศึกษาโดยประมาณ 1 – 12 คน อาจารย์ผู้สอนจำนวน 1 คน สำหรับรูปแบบของการจัดตำแหน่งที่นั่งของกลุ่มการเรียนพบว่าโดยส่วนมากการจัดตำแหน่งที่นั่ง จะเป็นในลักษณะเพื่อให้เกิดลักษณะการเรียนแบบ "สองทาง"(Two Way) คือมีลักษณะการนั่งแบบเป็นวงหันหน้าเข้าหากัน โดยมีระยะห่างระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนประมาณ 0.60 – 2.50 เมตร ซึ่งขึ้นกับขนาดของกลุ่มผู้เรียนในกรณีที่มีจำนวนผู้เรียนไม่มากคือ 1 – 3 คน ขนาดของระยะห่างระหว่างผู้เรียนและผู้สอนจะอยู่ในระยะ 0.60 – 1.00 เมตร ซึ่งจัดเป็นระยะที่เรียกว่า "ระยะส่วนบุคคล" (Personal Distance) และ "ระยะสังคม" (Social Distance) Fโดยเป็นระยะที่ผู้เรียนและผู้สอนสามารถมองเห็นกริยาท่าทางระหว่างกันได้ชัดเจน

จากลักษณะและขนาดของกลุ่มการเรียนดังกล่าว ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทยควรจะมีลักษณะที่ส่งเสริมลักษณะทางกิจกรรมดังกล่าว โดยเฉพาะในประเด็นรูปร่างของพื้นที่เรียนฯ รูปร่างของพื้นที่เรียนที่มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมพื้นผ้าที่ยาวและแคบจะไม่เหมาะสมกับวิธีการจัดกลุ่มการเรียนดังกล่าว รูปร่างที่เหมาะสมควรจะมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีขนาดความกว้าง และความยาวใกล้เคียงกัน สำหรับในกรณีที่พื้นที่ห้องใกล้เคียงกัน ดังในรูปที่ 6.1 แสดงให้เห็นว่า พื้นที่ห้องขนาด 15 ตารางเมตร ซึ่งมีระดับความจุของจำนวนผู้ใช้ห้องประมาณ 5 คน (3 ตรม./คน) พบว่าลักษณะของห้องที่มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ที่มีสัดส่วนในลักษณะยาวและแคบจะทำให้การจัดกลุ่มการเรียนไม่สามารถจัดให้มีลักษณะเป็นวงได้ ในขณะที่ห้องเรียนดนตรีไทยที่มีรูปร่างของห้องสี่เหลี่ยมผืนผ้าและมีสัดส่วนของด้านยาวและด้านกว้างใกล้เคียงกัน จะเป็นลักษณะกายภาพที่ส่งเสริมวิธีการจัดกลุ่มที่เป็นวงได้ดีกว่า ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสองทาง (Two Way) ได้ดีกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6.1 แสดงลักษณะของรูปร่างของห้องเรียนดนตรีไทยขนาดเล็ก ที่มีพื้นที่เท่ากันแต่สัดส่วนรูปร่างต่างกัน และผลกระทบต่อการจัดที่นั่งในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย

6.1.1.8 กิจกรรมนอกชั่วโมงเรียนภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย จากการศึกษาพบว่าภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทยนอกจากการใช้พื้นที่ภายในชั่วโมงเรียนแล้ว ในช่วงเวลานอกชั่วโมงเรียนพื้นที่เรียนดนตรีไทยยังมีการใช้ในการกระทำกิจกรรมต่างๆ และนักศึกษาทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถามเคยใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยในช่วงนอกเวลาเรียนเกือบทั้งสิ้น สำหรับรูปแบบของกิจกรรมที่เกิดขึ้นพบว่า การใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยในการซ้อมดนตรีเดี่ยวหรือการซ้อมดนตรีเพียงคนเดียวเป็นกิจกรรมที่มีระดับของการกระทำอยู่ในระดับที่มาก และเป็นกิจกรรมที่นักศึกษาโดยส่วนมากมีระดับการกระทำที่ใกล้เคียงกันและไม่มีความแตกต่างของระดับการกระทำไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาที่ต่างระดับชั้นปี ,หรือต่างประเภทวิชาเอก แต่จะมีระดับความแตกต่างกันในแต่ละกรณีศึกษา รองลงมาคือการนั่งคุยกับเพื่อน ซึ่งกิจกรรมการนั่งคุยกับเพื่อนมีระดับของการปฏิบัติแตกต่างกันในบางกรณีศึกษา ได้แก่ กรณีของนักศึกษาของภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่มีระดับของกิจกรรม “นั่งคุยกับเพื่อน” ในห้องเรียนดนตรีไทยนอกชั่วโมงเรียน อยู่ในระดับ”น้อย” ซึ่งส่วนหนึ่งน่าจะมีสาเหตุจากลักษณะของการเรียนการสอนของหลักสูตรที่ นักศึกษาผู้เรียนโดยส่วนมากเป็นนักศึกษาที่มาเลือกเรียนวิชาเอกดนตรีไทยในภายหลัง ไม่ได้เป็นผู้ที่เล่นดนตรีไทยเป็นมาในระดับหนึ่งก่อนที่จะมาเรียนในระดับอุดมศึกษา และโดยโครงสร้างของหลักสูตรที่นักศึกษาต้องมี “วิชาโท” จึงให้นักศึกษาในกลุ่มวิชาเอกดนตรีไทยของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ไม่ได้มีกลุ่มการเรียนที่มีลักษณะแน่นอน ซึ่งแตกต่างจากนักศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในกรณีศึกษาอื่นๆ ที่นักศึกษาในกลุ่มดนตรีไทย จะมีกลุ่มเรียนที่แน่นอน ดังนั้น ระดับของความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาภายในกลุ่มดนตรีไทย ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรจึงมีระดับที่น้อยกว่ากรณีศึกษาอื่นๆ จึงทำให้มีผลต่อระดับการเกิดกิจกรรมดังกล่าว

สำหรับกิจกรรมประเภทอื่นๆที่ เกิดขึ้นในพื้นที่เรียนดนตรีไทยในช่วงเวลานอกชั่วโมงเรียน นอกจากกิจกรรมทั้งสองที่ได้กล่าวมาแล้ว กิจกรรม"ซ้อมดนตรีรวมวง" ก็เป็นกิจกรรมที่โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับที่รองลงมา จากการซ้อมดนตรีคนเดียว ซึ่งมีความแตกต่างของระดับการปฏิบัติในระหว่างกรณีศึกษา ซึ่งสืบเนื่องมาจากของลักษณะของโครงสร้างหลักสูตรและวิธีการบริหารหลักสูตร

โดยสรุปพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้นนอกจากเป็นสถานที่ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนภายในชั่วโมงเรียนแล้ว พื้นที่เรียนฯยังต้องรองรับกิจกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงนอกชั่วโมงเรียน ซึ่งโดยมากกิจกรรมที่เกิดขึ้น คือ กิจกรรมซ้อมและทบทวนดนตรีเพียงคนเดียว และรองลงมา คือ การซ้อมและทบทวนเพลงในลักษณะรวมวง และการนั่งคุยกับเพื่อน ดังนั้นลักษณะของพื้นที่เรียนดนตรีไทยจึงควรคำนึงถึงลักษณะของกิจกรรมต่างๆ อาทิเช่น การวางตำแหน่งของพื้นที่เรียนดนตรีไทย (Zoning) ที่ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเข้าไปใช้พื้นที่ในช่วงเวลานอกชั่วโมงเรียนได้ เพราะกิจกรรมที่เกิดขึ้นนอกชั่วโมงเรียนเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษาในด้านปฏิบัติดนตรี

6.1.1.9 **การเก็บ,กะเป๋า,ของส่วนตัวของนักศึกษา** จากการศึกษาพบว่าโดยส่วนมากของนักศึกษามักจะนำสิ่งของส่วนตัว,กระเป๋า ต่างๆ ติดตัวไว้เสมอ โดยถ้าเป็นในชั่วโมงเรียนก็จะวางไว้ใกล้ๆตัวนักศึกษา จะมีเพียงบางกรณีศึกษาที่นักศึกษามักจะเก็บสิ่งของส่วนตัว,กระเป๋าไว้ในตู้ล๊อกเกอร์ ซึ่งพบว่าในกรณีศึกษาที่นักศึกษามักนำของส่วนตัวและกระเป๋า ติดตัวไว้เสมอนั้น ทางสถาบันฯของนักศึกษาไม่ได้มีการจัดเตรียมตู้ล๊อกเกอร์ ไว้ในบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย แต่ในกรณีศึกษาที่นักศึกษานำของส่วนตัวและกระเป๋า เก็บไว้ในตู้ล๊อกเกอร์ ทางสถาบันฯของนักศึกษาได้มีการจัดเตรียมตู้ล๊อกเกอร์ไว้ในบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย แต่ในบางกรณีศึกษาที่ไม่มีตู้ล๊อกเกอร์ พบว่าในภาวนำของส่วนตัวและกระเป๋า ติดตัวไว้นั้น นักศึกษามักจะนำไปวางทิ้งบริเวณโต๊ะ,ม้านั่ง หรือบริเวณใดบริเวณหนึ่งที่นักศึกษารู้สึกปลอดภัย ภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย ไม่ได้นำติดตัวไว้ตลอดเวลาทุกครั้ง ดังนั้นตู้ล๊อกเกอร์จึงเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักศึกษาเพื่อใช้เก็บของส่วนตัวต่างๆ ที่ทางสถาบันฯสามารถจะจัดบริการให้นักศึกษาได้ตามความเหมาะสม

6.1.1.10 **สถานที่ที่นักศึกษามักรวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย** พบว่าในบริเวณพื้นที่ต่างๆภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย "ภายในห้องเรียนดนตรีไทย" เป็นบริเวณพื้นที่ที่นักศึกษาโดยส่วนมากใช้เป็นที่รวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งไม่มีความแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบระหว่างชั้นปี ,ประเภทวิชาเอก และกลุ่มหลักสูตร แต่มีความแตกต่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในระหว่างลักษณะกรณีศึกษา ซึ่งโดยทั่วไปพบว่าระดับการใช้ "ภายในห้องเรียนดนตรีไทย" เป็นที่รวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ถึง"มาก" ในส่วนพื้นที่บริเวณอื่นๆ ได้แก่ "ระเบียง/โถง หน้าห้องเรียนดนตรีไทย" ซึ่งโดยทั่วไปมีระดับการใช้เพื่อกิจกรรมรวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการในระดับ "ปานกลาง" และมีความแตกต่างในระหว่างลักษณะกรณีศึกษา ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวเมื่อพิจารณาประกอบกับลักษณะทางกายภาพของบริเวณระเบียง พบว่าลักษณะทางกายภาพที่ขัดขวางการใช้พื้นที่บริเวณ ระเบียง/โถง สำหรับกิจกรรมรวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ โดยส่วนมากจะมีลักษณะเป็นระเบียงที่มีลักษณะแคบ มีความกว้างของทางเดินประมาณ 1.50 เมตร และไม่มีม้านั่ง หรือเป็นทางเดินในลักษณะ Double Loaded Corridor ที่มีความกว้างประมาณ 2.00 เมตร หรือมีลักษณะของการใช้พื้นที่ระเบียง/โถง ร่วมกับนักศึกษาสาขาอื่นๆ โดยไม่มีลักษณะอาณาเขตที่ชัดเจนหรือให้ความรู้สึกที่ชัดเจนในลักษณะพื้นที่ครอบครองของนักศึกษากลุ่มที่เรียนดนตรีไทย

นอกจากนั้นบริเวณพื้นที่ที่นักศึกษามักจะใช้รวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ ในระดับ "ปานกลาง" คือ บริเวณม้านั่งด้านหน้าอาคาร ที่ทางสถาบันได้จัดเตรียมไว้ โดยระดับการใช้พื้นที่บริเวณดังกล่าวในการรวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการมีความแตกต่างระหว่างกรณีศึกษา โดยลักษณะกายภาพที่ส่งเสริมให้เกิดการใช้พื้นที่บริเวณ ม้านั่งด้านหน้าอาคารเรียนในการรวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ จะมีลักษณะตำแหน่งที่ตั้งไม่ไกลจากบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย ,มีร่มเงา และมีสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทร้านขายอาหาร,ของว่าง หรือเครื่องดื่ม โดยส่วนมากพบว่ากรณีศึกษาที่ไม่มีลักษณะทางกายภาพของบริเวณม้านั่งด้านหน้าอาคารเรียน ในลักษณะดังกล่าวระดับการใช้พื้นที่บริเวณนี้ในการรวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการจะมีระดับต่ำกว่า กรณีศึกษาที่มีลักษณะกายภาพดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งกรณีศึกษาที่มีระดับการใช้พื้นที่บริเวณม้านั่งหน้าอาคารเรียนในระดับที่ต่ำกว่ากรณีศึกษาอื่นๆ คือ กรณีศึกษาพื้นที่เรียนดนตรีไทยวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล , พื้นที่เรียนดนตรีไทยคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฯ

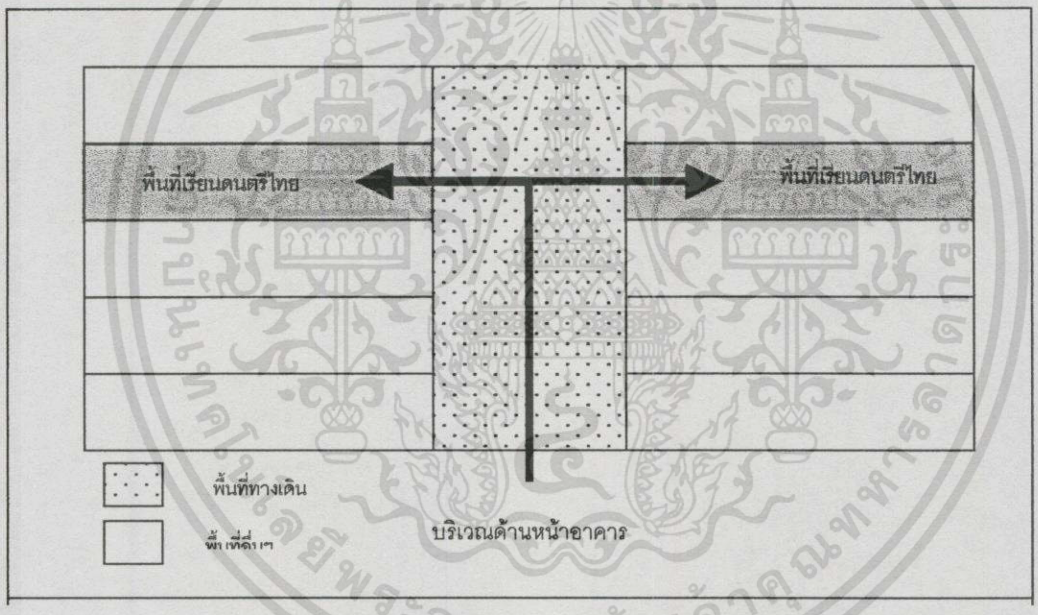
โดยสรุปกิจกรรมการรวมกลุ่มของนักศึกษาอย่างไม่เป็นทางการ เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในทุกกรณีศึกษา การออกแบบหรือการวางแผนในการสร้างสภาพกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทยจึงต้องคำนึงถึงกิจกรรมดังกล่าว เพื่อให้สภาพทางกายภาพที่เกิดขึ้นสามารถที่จะตอบสนองกิจกรรมดังกล่าวในลักษณะที่เหมาะสม

6.1.2 ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนกับระดับความพึงพอใจของนักศึกษา จากการศึกษาพบว่าลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทยในด้านต่างๆ มีลักษณะที่มีผลกระทบและไม่มีผลกระทบต่อ ระดับความพึงพอใจในลักษณะต่างๆ ซึ่งจากข้อมูลเหล่านี้สามารถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

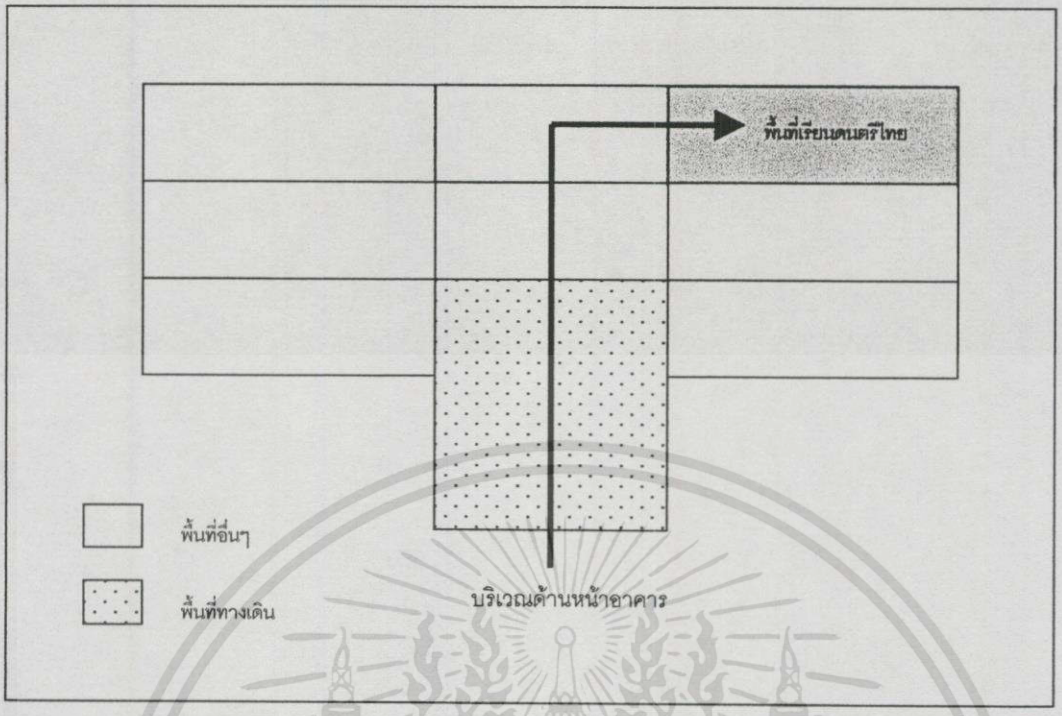
นำมาพิจารณาประกอบในการวางแผน และการออกแบบลักษณะผังพื้นหรือลักษณะทางกายภาพบางประการของห้องเรียนดนตรีไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1.2.1 **ระยะทางจากด้านหน้าอาคารจนถึงพื้นที่เรียนดนตรีไทย** พบว่าลักษณะของความแตกต่างทางกายภาพในเรื่องระยะทางจากด้านหน้าอาคารเรียนจนถึงบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทยมีผลต่อระดับความพึงพอใจ แต่ระดับความพึงพอใจในแต่ละกรณีศึกษาโดยส่วนมากอยู่ในระดับ “เฉยๆ” จนถึง “ใกล้มาก” และเมื่อพิจารณาประกอบกับขนาดของระยะทางพบว่าขนาดของระยะทางและระดับความพึงพอใจมีลักษณะความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นลักษณะเชิงเส้น ซึ่งลักษณะทางกายภาพที่มีความเหมือนกันอย่างหนึ่งของกรณีศึกษาที่ 13 แห่งคือ การเข้าถึงพื้นที่เรียนดนตรีไทยจากด้านหน้าอาคารจะเป็นการเข้าถึงพื้นที่ได้โดยตรงหรือสามารถเข้าถึงพื้นที่เรียนได้โดยสะดวก จึงทำให้ลักษณะของระดับความพึงพอใจในทุกกรณีศึกษาอยู่ในระดับ “เฉยๆ” จนถึง”ใกล้มาก”

รูปที่ 6.2 แสดงลักษณะของการเข้าถึงพื้นที่เรียนดนตรีไทยได้โดยตรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6.3 แสดงลักษณะของการเข้าถึงพื้นที่เรียนดนตรีไทยไม่โดยตรง ต้องผ่านพื้นที่อื่นๆ

6.1.2.2 ลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทยและระดับความพึงพอใจในการขนย้ายเครื่องดนตรีไทยออกนอกบริเวณพื้นที่ พบว่าในหลายๆกรณีศึกษามีระดับของความพึงพอใจอยู่ในระดับ "ไม่สะดวกมาก" จนถึง"ไม่สะดวก" ซึ่งในกรณีศึกษาที่มีระดับความพึงพอใจในลักษณะดังกล่าวจะมีที่ตั้งของพื้นที่เรียนที่มีระยะเฉลี่ยประมาณ 56.42 เมตร ส่วนในกรณีศึกษาอื่นๆที่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ "เฉยๆ" จะมีระยะทางที่ใกล้กว่า คือมีระยะโดยเฉลี่ยประมาณ 26 เมตร ดังนั้นระยะทางจากด้านหน้าอาคารจนถึงห้องเรียนดนตรีไทย จะมีผลต่อระดับความพึงพอใจในทางบวก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับความพึงพอใจในด้านการขนย้ายเครื่องดนตรีไทยออกนอกบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย กับระยะทางพบว่า มีแนวโน้มที่จะมีระดับของความพึงพอใจอยู่ในระดับต่ำ

ดังนั้นในการวางตำแหน่งของพื้นที่เรียนดนตรีไทยควรจะมีระยะทางจากด้านหน้าอาคารจนถึงพื้นที่เรียนดนตรีไทยควรมีระยะที่เหมาะสม แต่ไม่ใช้เพื่อการเข้าถึงสะดวก แต่เพื่อช่วยให้การขนย้ายเครื่องดนตรีไทยออกนอกบริเวณได้สะดวก ซึ่งระยะทางเฉลี่ยของระยะทางจากด้านหน้าอาคารจนถึงพื้นที่เรียนดนตรีไทยมีค่าประมาณ 26 เมตร

6.1.2.3 ระยะทางระหว่างส่วนนั่งรอเรียนกับพื้นที่เรียนดนตรีไทยและระดับความพึงพอใจ สำหรับปัจจัยของระยะทางระหว่างส่วนที่นั่งรอเรียนกับระดับความพึงพอใจพบว่า โดยลักษณะทางกายภาพของส่วนนั่งรอเรียนโดยส่วนมากมีระยะ ใกล้กับบริเวณพื้นที่

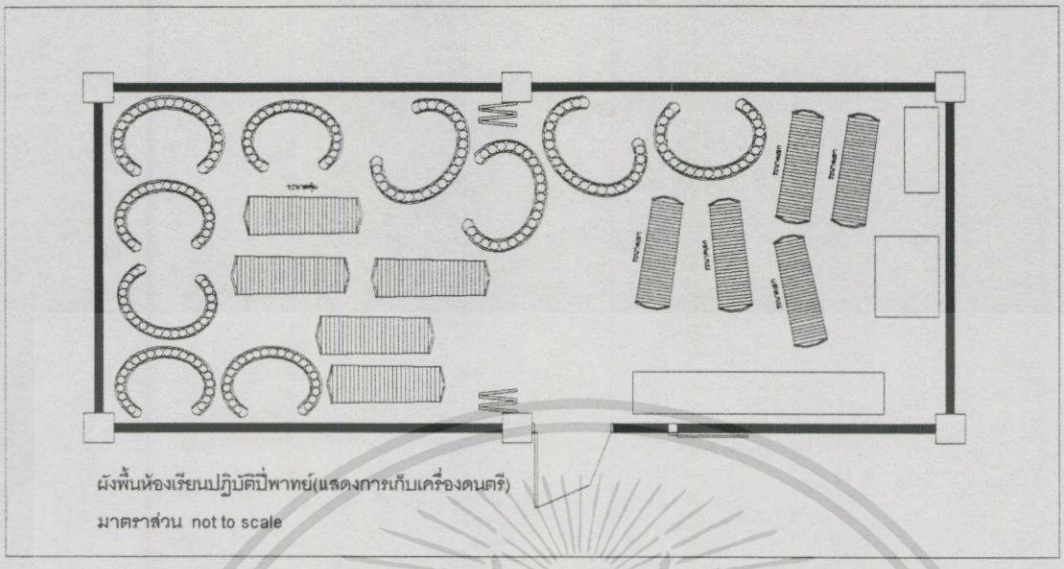
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรียนหรือตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย จึงทำให้ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดอยู่ในระดับ ""ใกล้" และ "ใกล้มาก" และพบว่าไม่มีความแตกต่างในทัศนคติดังกล่าวระหว่างนักศึกษาในทุกกรณีศึกษา ดังนั้นลักษณะกายภาพของพื้นที่รอเรียนในปัจจุบันของส่วนนั่งรอเรียน คือ ตั้งอยู่ใกล้พื้นที่เรียนดนตรีไทย หรือตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย จึงนำมาพิจารณาในการออกแบบและวางแผนพื้นที่เรียนดนตรีไทย

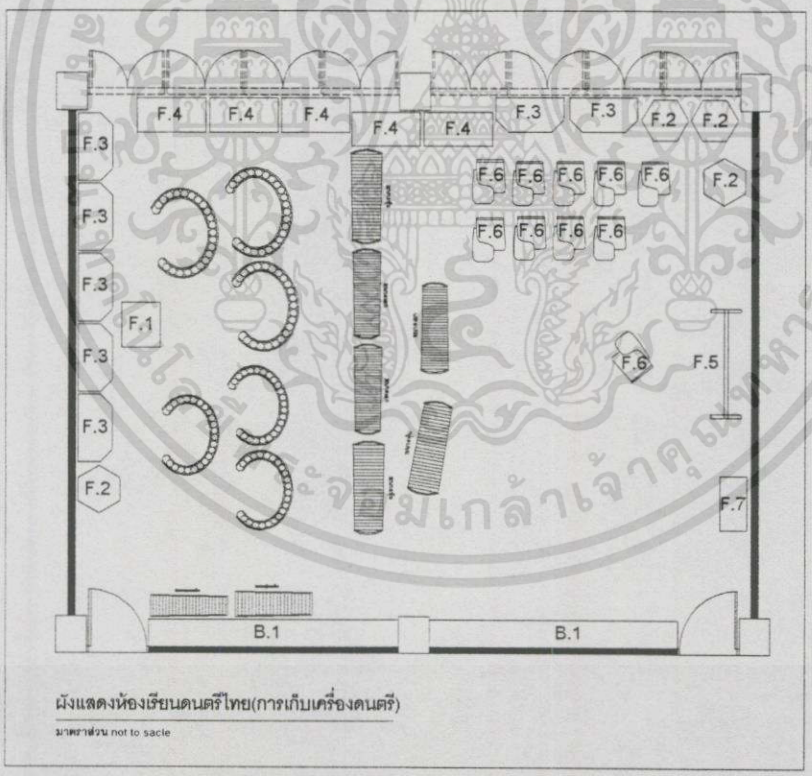
6.1.2.4 **ตำแหน่งระหว่างห้องพักอาจารย์กับพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย** จากการศึกษาพบว่าโดยส่วนมากระดับความรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อตำแหน่งของห้องพักอาจารย์ จะอยู่ในระดับ "ใกล้"และ"ใกล้มาก" สำหรับกรณีศึกษาที่มีระดับความรู้สึก "ไกล" คือกรณีศึกษาที่ห้องพักอาจารย์ไม่ได้อยู่ในอาคารเดียวกับพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย ส่วนในกรณีศึกษาอื่นๆ ห้องพักอาจารย์จะอยู่ในบริเวณพื้นที่เดียวกันกับพื้นที่เรียนปฏิบัติดนตรีไทย และในบางกรณีศึกษาอาจารย์จะนั่งพักในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย จึงทำให้ตำแหน่งห้องพักของอาจารย์เป็นพื้นที่เดียวกับพื้นที่เรียน จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ พบว่าลักษณะดังกล่าวเป็นผลมาจาก อาจารย์ผู้สอนดนตรีไทยจะเป็นผู้ดูแลพื้นที่หรือห้องเรียนดนตรีไทยด้วยตนเอง รวมทั้งเป็นห้องสตูดิโอ ของอาจารย์ในการปฏิบัติงานด้านดนตรี ซึ่งเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับ ห้องพักอาจารย์ของพื้นที่เรียนดนตรีสากล นอกจากนั้นลักษณะดังกล่าวยังส่งเสริมให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ทำให้การเรียนสอนดนตรีไทยเกิดการถ่ายทอดความรู้รวมทั้งทำให้อาจารย์สามารถดูแลและให้คำปรึกษากับนักศึกษาได้อย่างเต็มที่

6.1.2.5 **ลักษณะบริเวณที่เก็บเครื่องดนตรีไทยกับระดับความพึงพอใจ** ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่บริเวณที่เก็บเครื่องดนตรีไทย โดยส่วนใหญ่จะเก็บเครื่องห้องดนตรีไว้ภายในห้องเรียน ซึ่งมีทั้งลักษณะที่แยกประเภทเครื่องดนตรี และไม่แยกประเภทเครื่องดนตรี การเก็บเครื่องดนตรีสำหรับเครื่องดนตรีที่มีขนาดใหญ่และมีการใช้เป็นประจำ จะเก็บไว้บริเวณพื้นของห้องเรียน ส่วนเครื่องดนตรีที่มีขนาดเล็กหรือเครื่องดนตรีที่มีขนาดใหญ่แต่เป็นเครื่องดนตรีที่มีการใช้ไม่เป็นประจำหรือเป็นเครื่องดนตรีที่สำคัญ จะเก็บไว้ในชั้นหรือตู้ พบว่าโดยส่วนมากอยู่ในระดับ "สะดวก"และ "เฉยๆ" สำหรับกรณีศึกษาที่มีระดับ"ไม่สะดวก" จะมีลักษณะทางกายภาพของห้องที่แคบและยาว รวมทั้งบริเวณหน้าห้องเรียนซึ่งเป็นโถงทางเดินมีลักษณะแคบ จึงทำให้การเข้าถึงเครื่องดนตรีมีลักษณะที่ไม่สะดวก ส่วนในกรณีศึกษาอื่นๆ ที่มีระดับความพึงพอใจ "สะดวก" พบว่าลักษณะกายภาพของพื้นที่เมื่อเก็บเครื่องดนตรีภายในห้อง โดยเฉพาะเครื่องดนตรีที่มีขนาดใหญ่ที่วางไว้บริเวณพื้นจะพบว่ายังมี พื้นที่ว่างโดยรอบมากเพียงพอที่จะเอื้อต่อการเข้าถึงเครื่องดนตรี ในบางครั้งจึงต้องนำเครื่องดนตรีประเภทฆ้องวางพิงไว้กับผนังทำให้ไม่สะดวกในการนำเครื่องดนตรีออกมาใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6.4 แสดงห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ ที่ใช้เป็นบริเวณที่เก็บเครื่องดนตรีปี่พาทย์ ซึ่งมีแนวโน้มในการเข้าไปนำเครื่องดนตรีออกมาใช้ "ไม่สะดวก"

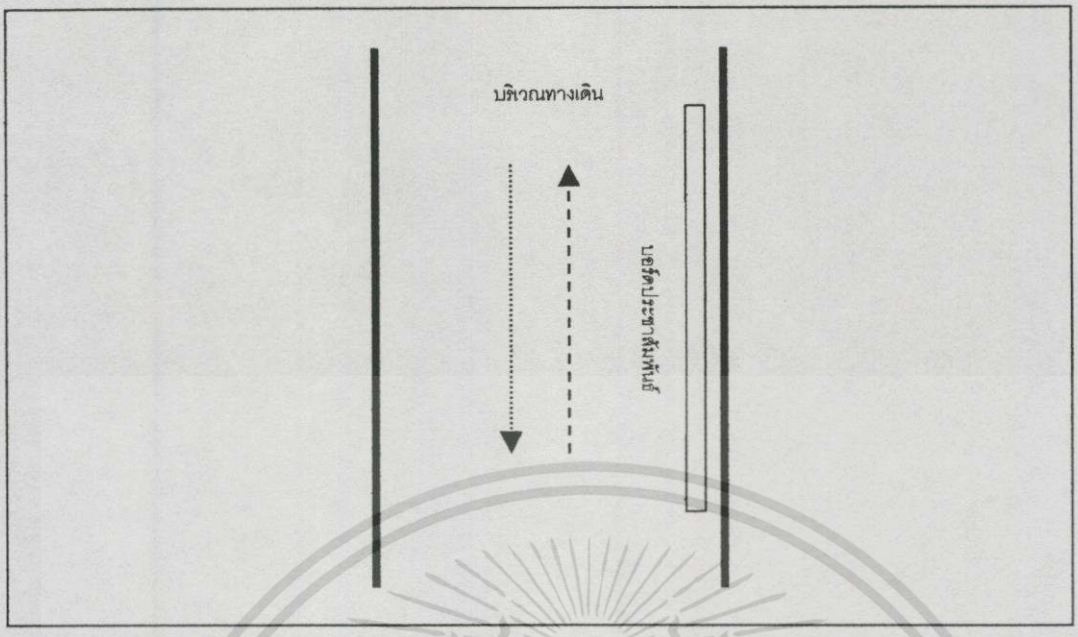
รูปที่ 6.5 แสดงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ที่ใช้เป็นบริเวณที่เก็บเครื่องดนตรี ซึ่งมีแนวโน้มในการเข้าไปนำเครื่องดนตรีออกมาใช้ "สะดวก"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

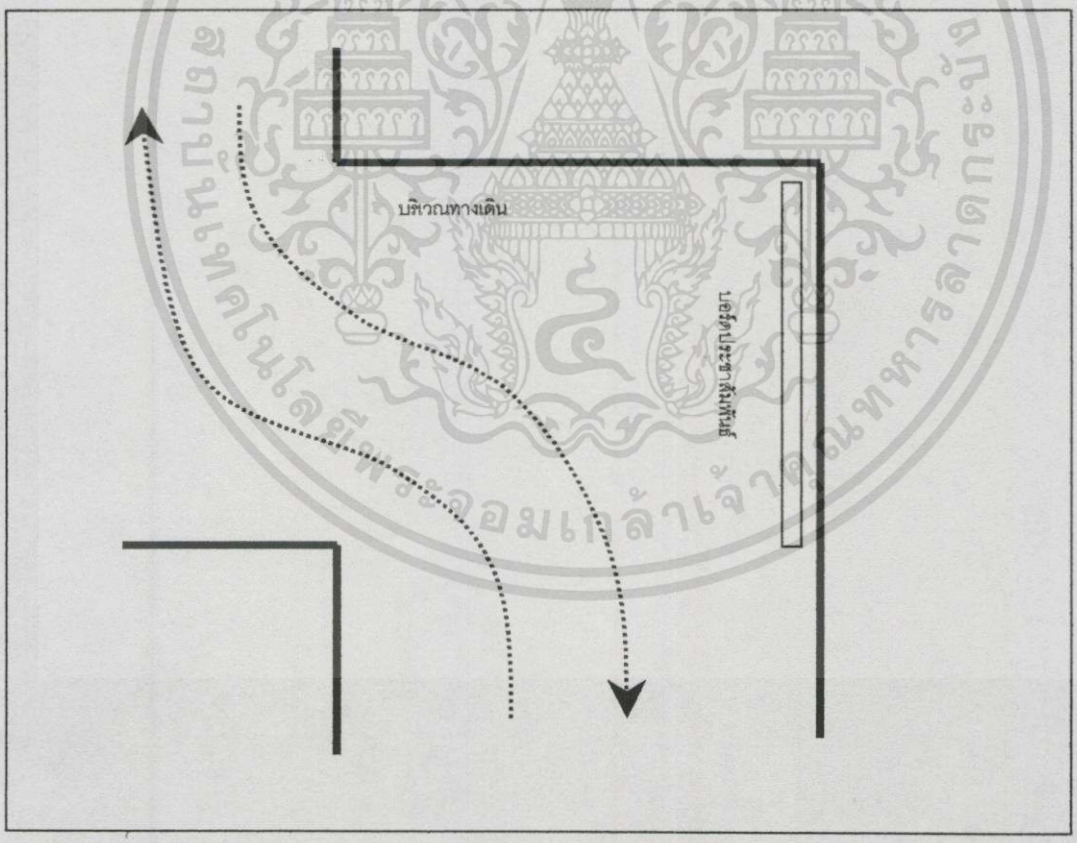
ส่วนลักษณะการเก็บเครื่องดนตรีพบว่ากรณีศึกษาที่มีระดับความรู้สึกว่า "ไม่เหมาะสม" คือกรณีศึกษาที่มีวิธีการเก็บเครื่องดนตรีโดยใช้วิธีวางเครื่องดนตรีทุกชิ้นไว้ที่พื้น ส่วนในกรณีศึกษาอื่นพบว่าอยู่ในระดับ "เหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง","เหมาะสม" และ "เฉยๆ" ดังนั้นลักษณะการเก็บเครื่องดนตรีในลักษณะที่ เครื่องดนตรีชิ้นใหญ่และใช้เป็นประจำวางไว้บริเวณพื้น,เครื่องดนตรีที่มีขนาดเล็ก หรือเครื่องดนตรีที่มีขนาดใหญ่แต่ใช้ไม่เป็นประจำ เก็บไว้ที่ชั้นหรือตู้ จึงเป็นลักษณะที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบในเชิงพื้นที่เพื่อการออกแบบ และวางแผนสำหรับพื้นที่เรียนดนตรีไทย

6.1.2.6 **บอร์ดประชาสัมพันธ์และระดับความพึงพอใจของนักศึกษา** ในการศึกษาได้สอบถามถึงระดับความพึงพอใจของบอร์ดประชาสัมพันธ์ใน 2 ด้านคือในเรื่องตำแหน่งและ จำนวน พบว่า ในเรื่องจำนวนของบอร์ด นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมากมีระดับทัศนคติของจำนวนบอร์ดประชาสัมพันธ์ตามลักษณะทางกายภาพของตน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับ "เฉยๆ" แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละกรณีศึกษาจะมีบางกรณีศึกษาที่มีระดับทัศนคติอยู่ในระดับ "น้อย" ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับจำนวนบอร์ด พบว่า จำนวนของบอร์ดและระดับความพึงพอใจไม่มีความสัมพันธ์ในลักษณะเชิงเส้น แต่ก็มีแนวโน้มที่จำนวนบอร์ดที่มีจำนวนสูง ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาก็จะมากขึ้น แต่ในด้านตำแหน่งของบอร์ดประชาสัมพันธ์ พบว่าจากแบบสอบถามโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ"เหมาะสม" และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่ามีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยในเรื่องทัศนคติของนักศึกษา ในเรื่อง "ตำแหน่งของบอร์ดประชาสัมพันธ์" สำหรับลักษณะของตำแหน่งบอร์ดประชาสัมพันธ์ที่นักศึกษาโดยส่วนมากมีระดับความรู้สึก"เหมาะสม" โดยส่วนมากจะมีลักษณะตำแหน่งที่ตั้งในบริเวณที่นักศึกษาต้องเดินผ่าน ซึ่งลักษณะของการเดินผ่านจะเป็นลักษณะการเดินผ่าน ที่ผ่านโดยตลอดความยาวของบอร์ด ส่วนลักษณะที่ของตำแหน่งบอร์ดประชาสัมพันธ์ ที่นักศึกษามีระดับทัศนคติ "เฉยๆ" โดยส่วนมากจะเป็นบอร์ดที่ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่นักศึกษาเดินผ่าน แต่โดยลักษณะของสภาพกายภาพทำให้ลักษณะการเดินผ่านอยู่ในลักษณะที่เดินไม่ตลอดความยาวของบอร์ด ดังแสดงในรูปที่ 6.6 – 6.7 ซึ่งจากลักษณะของแนวโน้มดังกล่าวในเรื่อง จำนวน และขนาดของบอร์ดประชาสัมพันธ์ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำไปเป็นข้อพิจารณาในเรื่องจำนวน และตำแหน่งของบอร์ดประชาสัมพันธ์ เพราะบอร์ดประชาสัมพันธ์ภายในสถานศึกษา มิได้ทำหน้าที่เป็นเพียงแค่จุดกระจายข่าวสาร แต่ยังทำหน้าที่ในการแสดงลักษณะของอาณาเขตของกลุ่ม รวมทั้งสามารถที่จะช่วยเหลือให้กลุ่มสังคมนั้นๆ สามารถที่จะดำเนินกิจกรรมร่วมกันไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้น การวางแผนในเรื่องตำแหน่งของบอร์ดที่เหมาะสมจะเป็นการช่วยให้เป้าหมายของกลุ่มสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6.6 แสดงลักษณะของตำแหน่งของบอร์ดประชาสัมพันธ์ที่สามารถบังคับให้ผู้ใช้ เดินผ่านได้ตลอดแนวความยาวของบอร์ด

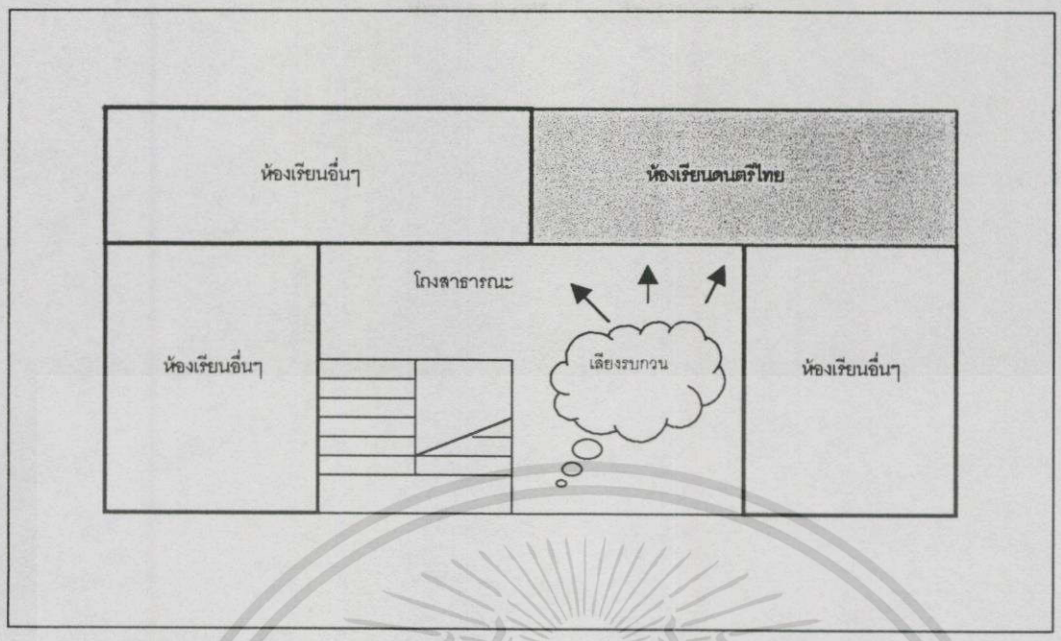
รูปที่ 6.7 แสดงลักษณะของตำแหน่งของบอร์ดประชาสัมพันธ์ที่ไม่สามารถบังคับให้ผู้ใช้ เดินผ่านได้ตลอดแนวความยาวของบอร์ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

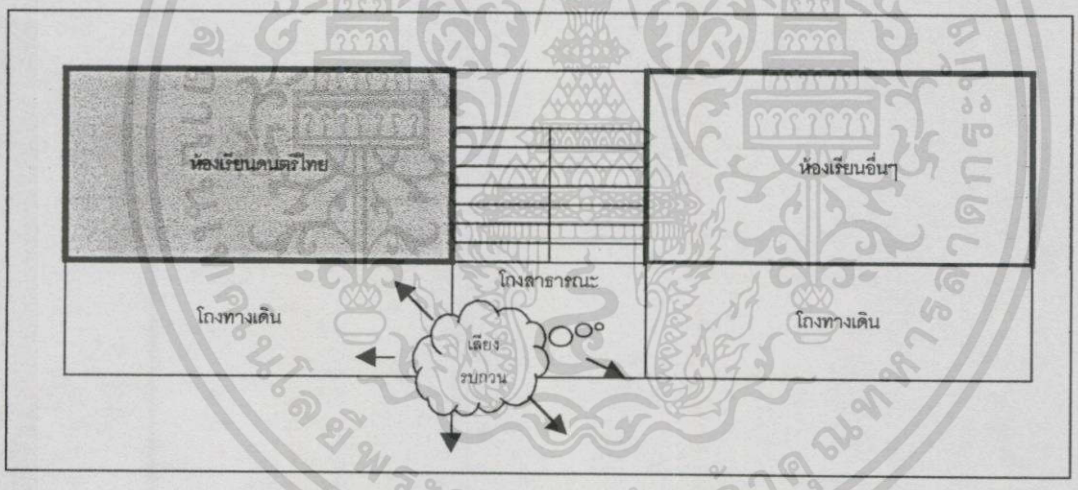
6.1.2.7 ระดับของเสียงรบกวน,ลักษณะทางกายภาพ และระดับความพึงพอใจ

จากข้อมูลในเชิงปริมาณที่ได้ทำการวิเคราะห์พบว่า ลักษณะของระดับของเสียงรบกวนที่เกิดขึ้นจากภายนอกห้องเรียน และลักษณะของระดับเสียงรบกวนที่เกิดจากภายในห้องเรียนที่เกิดจากการบรรเลงดนตรีหรือกิจกรรมในกาเรียนดนตรี มีลักษณะที่แตกต่างกันคือ พบว่ามีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจจากเสียงรบกวนจากภายนอกห้อง แต่ไม่มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจของเสียงรบกวนที่เกิดจากภายในห้อง ซึ่งระดับของทัศนคติเฉลี่ยที่นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้สึกต่อระดับเสียงรบกวนภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยที่เกิดจากเครื่องดนตรีของเพื่อนร่วมชั้นเรียน คือ "เฉยๆ" ส่วนระดับทัศนคติเฉลี่ยของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อเสียงรบกวนจากภายนอกห้องเรียนที่มีระดับความรู้สึก "รบกวน" ซึ่งมี 2 กรณีศึกษาคือ พื้นที่เรียนดนตรีไทยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร และ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เมื่อพิจารณาจากลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนพบว่า ทั้งสองกรณีศึกษานั้น มีลักษณะของการวางตำแหน่งห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยอยู่ใกล้กับ โถงทางเดินที่นักศึกษาอื่นๆที่ใช้อาคารร่วมกันสามารถเดินผ่านโถงนั้นได้ และโดยเฉพาะพื้นที่เรียนดนตรีไทยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ซึ่งตั้งอยู่ใกล้บริเวณโถงบันไดที่นักศึกษาสาขาอื่นๆที่ใช้อาคารร่วมกันจำเป็นต้องเดินผ่าน จึงทำให้สามารถเกิดเสียงรบกวนได้ตลอดเวลา และโดยลักษณะกายภาพของห้องเรียนดนตรีไทยก็ไม่ได้มีการสร้างลักษณะของผนัง,ประตู เพื่อการป้องกันเสียงรบกวน จึงทำให้เสียงที่เกิดจากภายนอกห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยสามารถที่จะเข้าไปรบกวนสมาธิในการเรียนได้ แต่โดยลักษณะของสภาพกายภาพปัจจุบันนั้น ลักษณะของการวางตำแหน่งของห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยน่าจะมีผลต่อระดับทัศนคติที่มีต่อเสียงรบกวนจากภายนอกห้องเรียนมากกว่า การจัดเตรียมลักษณะของผนังและประตูเพื่อการป้องกันเสียง เนื่องจากลักษณะของพื้นที่เรียนดนตรีไทยในกรณีศึกษาอื่นๆ ที่มีระดับเฉลี่ยของทัศนคติ "เฉยๆ" และ "ไม่รบกวน" นั้นโดยส่วนมากมีลักษณะการวางตำแหน่งของห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ที่ไม่อยู่ในส่วนของพื้นที่ที่อยู่ใกล้บริเวณโถง/ระเบียงทางเดินสาธารณะที่นักศึกษาในสาขาอื่นๆ หรือคนทั่วไปต้องเดินผ่าน โดยระเบียงหรือโถงดังกล่าวจะมีก็แต่เพียงนักศึกษาที่เรียนในสาขาดนตรีไทยแต่เพียงอย่างเดียว หรือในบางกรณีศึกษาจะมีนักศึกษาในสาขาดนตรีสากลซึ่งมีจำนวนไม่สูงมากใช้ร่วมกัน และพบว่าลักษณะของผนังและประตู ก็ไม่ได้มีการจัดเตรียมไว้เพื่อป้องกันเสียงรบกวนจากภายนอกเช่นเดียวกับ ในกรณีศึกษาที่นักศึกษามีระดับค่าเฉลี่ยของทัศนคติในระดับ"รบกวน"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6.8 แสดงตำแหน่งที่ตั้งห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยที่อยู่ใกล้โถงสาธารณะ ที่มีผลต่อระดับทัศนคติเฉลี่ยของนักศึกษาในระดับ "รบกวน"

รูปที่ 6.9 แสดงตำแหน่งที่ตั้งห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยที่ไม่อยู่ใกล้โถงสาธารณะ ที่มีผลต่อระดับทัศนคติเฉลี่ยของนักศึกษาในระดับ "ไม่รบกวน"

สำหรับระดับของเสียงรบกวนจากภายในห้องเรียนดนตรีไทยที่เกิดจาก เครื่องดนตรีที่บรรเลงโดยนักศึกษาผู้อื่น พบว่านักศึกษาโดยส่วนมากมีความรู้สึกอยู่ในระดับ "เฉยๆ" และไม่มีความแตกต่างในระดับเฉลี่ยของทัศนคติในระหว่างกรณีศึกษานั้น สามารถอธิบายได้ว่า ลักษณะของเสียงที่ทำให้เกิดความรู้สึก รำคาญหรือถูกรบกวนนั้น ไม่สามารถจะวัดได้จากลักษณะทางกายภาพของเสียง คือ ระดับความดัง ,ระดับความถี่ ฯ แต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องพิจารณาประกอบกับสถานที่,อายุของผู้ฟัง ,ต้นกำเนิดของเสียง,ความคาดหมายในลักษณะรูปแบบของเสียง ซึ่งสิ่งเหล่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นี้มีผลต่อลักษณะของความรู้สึก ที่มีต่อลักษณะของเดสียงที่เกิดขึ้น ซึ่งภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยนั้น โดยลักษณะของสถานที่ซึ่งเป็นบริเวณที่จำเป็นต้องมีการเกิดขึ้นของเสียงเครื่องดนตรีนานาชนิด และผู้เรียนเองก็มีความเคยชินรวมทั้งมีความคาดหวังที่หรือมีลักษณะที่ยอมรับในข้อเท็จจริงนี้ เสียงที่เกิดขึ้นจากเครื่องดนตรีของผู้เรียนอื่นๆจึงไม่มีผลทั้งในด้านบวกและด้านลบต่อนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

6.1.2.8 **ระดับความสว่างของแสงภายในห้องและระดับความพึงพอใจ** จากการศึกษาพบว่า ลักษณะของความสว่างของแสงที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยในแต่ละกรณีศึกษา นั้นเมื่อนำมาเปรียบเทียบระหว่างกรณีศึกษาพบว่า มีความแตกต่างของปริมาณค่าเฉลี่ยแสงสว่างที่เกิดขึ้น คือ ระดับค่าความเข้มของแสงเฉลี่ยที่วัด ได้สูงสุด มีค่าเท่ากับ 1137.48 Lux. โดยวัดได้ในบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และระดับความเข้มของแสงเฉลี่ยที่วัดได้ต่ำสุด = 143.93 Lux. ซึ่งวัดได้ในบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทยของ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความเข้มของแสงที่มีระดับความแตกต่างค่อนข้างมากนี้ เมื่อพิจารณาจากระดับทัศนคติที่นักศึกษามีต่อลักษณะของความสว่างที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียนดนตรีไทยพบว่า นักศึกษามีระดับทัศนคติเฉลี่ยอยู่ในระดับ "ค่อนข้างสว่าง" และทุกกรณีศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่าระดับของเข้มของแสงภายในห้องเรียนดนตรีไทยนั้น ไม่มีผลต่อระดับของความรู้สึกในการรับรู้ลักษณะของความสว่าง-มืด ของนักศึกษา ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับทัศนคติในเรื่อง "ควรปรับปรุงลักษณะของแสงสว่างภายในห้องเรียนหรือไม่" พบว่า โดยส่วนมากนักศึกษาจะมีทัศนคติเฉลี่ยอยู่ในระดับ "เฉยๆ" และ"ไม่ควรปรับปรุง" ส่วนที่อยู่ในระดับ "ควรปรับปรุง" มีเพียงกรณีศึกษาเดียวคือ พื้นที่เรียนดนตรีไทยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร โดยมีระดับความเข้มแสงเฉลี่ยภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย เท่ากับ 284.1 Lux. ซึ่งไม่มีลักษณะความสัมพันธ์เชิงเส้น ระหว่างระดับทัศนคติและระดับความเข้มของแสงเฉลี่ย เมื่อพิจารณาจากลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทยพบว่า ลักษณะของสภาพแวดล้อมภายในห้องมีลักษณะของโครงสีโดยรวมเป็นสีน้ำตาลเข้ม รวมทั้งหน้าต่างทุกบานภายในห้องไม่มีการเปิดใช้เพื่อให้มองเห็นแสงสว่างจากภายนอก จึงทำให้รู้สึกว่าห้องมืดทึบกว่าที่ควร ในขณะที่กรณีศึกษาของพื้นที่เรียนดนตรีไทยคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีระดับความเข้มแสงเฉลี่ยเพียง 143.93 Lux แต่นักศึกษาผู้ใช้พื้นที่เรียนมีทัศนคติต่อลักษณะของแสงอยู่ในระดับ "ค่อนข้างสว่าง" และ "ไม่ควรปรับปรุง" เพราะโดยลักษณะกายภาพของห้องเรียน มีการปูพื้นด้วยพรมอัดสีแดง และสีน้ำเงินสดซึ่งด้วยลักษณะของสีของพรมมีผลต่อลักษณะของการสะท้อนของแสงได้ดีกว่า พื้นไม้ที่มีสีเข้ม จึงทำให้นักศึกษาผู้ใช้พื้นที่จึงทำให้เกิดความรู้สึกภายในห้องเรียนดนตรีไทยของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศรีนครินทรวิโรฒ ดูสว่างกว่า พื้นที่เรียนดนตรีไทยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราช-ภัฏพระนคร

กล่าวโดยสรุปลักษณะของแสงสว่างนั้นไม่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ด้วยส่วนหนึ่งมาจากลักษณะการเรียนการสอนดนตรีไทย ที่มักใช้การ "ฟัง และจำ" และมักจะไม่ใช้โน้ตในการบรรเลงดนตรี จึงทำให้กิจกรรมในการเรียนดนตรีไทยไม่จำเป็นต้องใช้สายตาในการเพ่งหรือดูโน้ต จึงส่งผลให้ระดับของความสว่างภายในห้องเรียนไม่มีผลต่อระดับทัศนคติของผู้ใช้ดังที่กล่าวมาแล้ว จากลักษณะดังกล่าวนอกจากจะเป็นข้อช่วยพิจารณาในเรื่องปริมาณแสงสว่างภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยแล้วนั้น ยังช่วยให้เกิดข้อพิจารณาในด้านอื่นๆ อาทิเช่น การวางตำแหน่งห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ภายในอาคารเรียน ไม่จำเป็นต้องวางไว้ในด้านที่มีแสงสว่างมากในกรณีที่ต้องพิจารณาการวางตำแหน่งพื้นที่ (Zoning) ร่วมกับพื้นที่อื่นๆ อาทิเช่น ห้องเรียนปฏิบัติทางทัศนศิลป์,ห้องเรียนวาดภาพหุ่นนิ่ง ฯลฯ

6.1.2.9 **ลักษณะทางกายภาพของห้องเรียนดนตรีไทยและระดับความพึงพอใจในด้านคุณภาพของเสียง** จากข้อมูลเชิงปริมาณพบว่าทัศนคติในเรื่องของคุณภาพของเสียงดนตรีที่นักศึกษาบรรเลง โดยทั้งหมดนักศึกษามีระดับทัศนคติเฉลี่ยอยู่ในระดับ "ไพเราะ" และไม่มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยในระหว่างกรณีศึกษา ซึ่งในแต่ละกรณีศึกษานั้นมีลักษณะทางกายภาพของห้องเรียนปฏิบัติดนตรีที่แตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่าปัจจัยในเรื่องลักษณะทางกายภาพไม่มีผลต่อความรู้สึกของคุณภาพของเสียงดนตรีที่นักศึกษาบรรเลง เพราะจากลักษณะกายภาพของห้องเรียนปฏิบัติดนตรีที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน ย่อมมีผลต่อลักษณะทางอุโฆษะของเสียงที่นักศึกษาจะได้ยิน แต่ในสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นนักศึกษาไม่สามารถแยกลักษณะการฟังได้ เพราะลักษณะการฟังที่เกิดขึ้นเป็นการฟังจากการบรรเลงของตนเอง สมาธิในการฟังของตนจึงมุ่งที่จะบรรเลงให้ถูกต้อง ,ไพเราะ และพัฒนาทักษะทางดนตรีของตน จึงทำให้มีลักษณะของการฟังที่แตกต่างไปจาก ผู้ฟังดนตรีในโรงละคร หรือเวทีคอนเสริตร์ ที่มีลักษณะการฟังเพื่อเสพสุนทรียรสทางดนตรีจึงทำให้ลักษณะทางอุโฆษะของเสียง (Acoustics) มีความสำคัญมากกว่า ลักษณะอุโฆษะของเสียงภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรี ซึ่งจากแนวทางในการออกแบบห้องเรียนดนตรีสากล ก็ได้มีการพูดถึงลักษณะทางอโฆษะของเสียงว่ามีความจำเป็นในการต้องเตรียมการเพื่อให้ห้องเรียนมีลักษณะทางอุโฆษะที่ดี แต่ก็ไม่ได้หมายถึงต้องดีที่สุด แต่ลักษณะที่ดีดังกล่าวหมายถึง คือ ลักษณะของเสียงที่ไม่สะท้อนจนเกิดเสียงก้อง หรือเสียงมีการส่งผ่านไปรบกวนพื้นที่อื่นๆ จนมากเกินไปเท่านั้น หรือลักษณะทางอุโฆษะพื้นฐานอื่นๆ แต่ไม่ใช้อุโฆษะขั้นสูงที่ต้องมีการเตรียมการที่ซับซ้อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.1.3 ลักษณะทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อลักษณะพื้นที่

วัฒนธรรมนั้นโดยความหมายทั่วๆไปคือ ลักษณะของรูปแบบของการปฏิบัติ,ความเชื่อและทัศนคติ ที่มีการปฏิบัติสืบเนื่องกันมา ซึ่งอาจมีทั้งในรูปแบบการปฏิบัติสืบเนื่องกันมาโดยไม่มีการเปลี่ยนรูปแบบ หรือมีการเปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิม ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาวะการณ์ที่มีปัจจัยต่อลักษณะวัฒนธรรมนั้นๆ จากการศึกษาพบว่าลักษณะทางวัฒนธรรมของการเรียนการสอนดนตรีไทย ในปัจจุบันมีผลต่อลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เรียนดนตรีไทยในลักษณะต่างๆ ดังนี้

6.1.3.1 **กิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทยกับลักษณะของพื้นที่** สำหรับกรรมการเรียนดนตรีไทยนั้น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าในปัจจุบัน กิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทยนั้นได้มีการเปลี่ยนรูปแบบจากการเรียนการสอนในรูปแบบ ที่ไม่ใช่ระบบโรงเรียน ไม่มีหลักสูตร ไม่มีระบบการวัดผล แต่ใช้ลักษณะการเรียนการสอนที่เป็นรูปแบบประเพณีปฏิบัติ ปฏิบัติสืบเนื่องกันมา จนมาถึงในปัจจุบันที่ดนตรีไทยได้ถูกจัดให้มีลักษณะการเรียนการสอนที่อยู่ในระบบโรงเรียน โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาที่มีการจัดหลักสูตรในลักษณะหน่วยกิต ผู้เรียนต้องเรียนวิชาทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ รวมทั้งต้องเรียนวิชาในด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือจากวิชาความรู้ทางด้านดนตรีไทย จึงทำให้รูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเปลี่ยนรูปแบบไปบ้าง แต่ในส่วนของการสอนปฏิบัติดนตรีไทยนั้นยังคงรูปแบบการสอนแบบประเพณีในสมัยก่อน คือ ใช้วิธีการ "ต่อเพลง" เป็นหลักโดยครูผู้สอนจะเป็นผู้บรรเลงให้นักศึกษาดู แล้วนักศึกษาจะบรรเลงตาม ผู้เรียนจะต้องใช้ความจำ ในการจดจำ ทำนองเพลง,ลักษณะของมือ และ จังหวะ ด้วยตนเอง ไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษ์อักษรเพื่อนำไปทบทวนภายหลัง ถึงแม้ในปัจจุบันจะมีวิทยุเทป ในการช่วยบันทึกเสียง แต่จากการสังเกตการณ์และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามก็พบว่า มีระดับการใช้ที่น้อย ส่วนในเรื่องของระดับของเพลงที่จะ "ต่อ" ให้ผู้เรียน ก็จะไล่ระดับจากเพลงพื้นฐาน ได้แก่ เพลงสองชั้น ,เพลงเถา ต่างๆ ในชั้นปีระดับต้นๆ และเป็นเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูง ร่วมทั้งเพลงเดี่ยวที่ใช้แสดงเพื่ออวดฝีมือทางดนตรีของนักดนตรี ในปีสุดท้าย การเรียนในลักษณะดังกล่าวโดยเฉพาะในระดับปริญญาตรี จะเป็นการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางดนตรี และเรียนรู้เพลงต่างๆให้ได้มากที่สุดเพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพทางดนตรีตามที่ตนถนัด มากกว่าที่จะเป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในทางดนตรีไทย ถึงแม้ในบางกรณีศึกษาที่มีรายวิชา หรือลักษณะที่เรียกว่า "โครงการศิลปนิพนธ์" หรือ "โครงการพิเศษ" เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ แต่ก็มีเพียงบางกรณีศึกษาเท่านั้น จึงทำให้กิจกรรมการการเรียนการสอนดนตรีไทย โดยทั่วไปอยู่ในรูปแบบ การเรียนรู้เพลง และฝึกปฏิบัติให้เชี่ยวชาญ จึงทำให้ความต้องการพื้นที่ในการเรียนดนตรีไทยโดยส่วนมาก จะเป็นพื้นที่ในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ,ห้องซ้อมเฉพาะประเภทวิชา และห้องซ้อมเดี่ยว ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกที่อาจารย์ผู้สอนมีความต้องการเพิ่มเติมจากในปัจจุบันจะมีเพียง ห้องสมุดดนตรีไทย ซึ่งเป็นห้องสมุดที่รวบรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสาร ,ผลงานเพลงไทย ทั้งในรูปแบบที่เป็น หนังสือ ,เทป ,แผ่นซีดี ฯ เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน และห้องพักอาจารย์พิเศษ ส่วนพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ อาทิเช่น ห้องบันทึกเสียง หรือ ห้องสตูดิโอที่สามารถบันทึกเสียง เพื่อทำเทปต้นฉบับ(Demo Tape) โดยส่วนมากยังไม่มีความต้องการ

จากลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทยในปัจจุบันพบว่า ลักษณะของพื้นที่เรียนดนตรีไทยในปัจจุบัน ประกอบด้วยพื้นที่ 2 ประเภทคือ

1. พื้นที่ที่ใช้ในการเรียนการสอน (Instructional Areas) ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่ในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1.1 ห้องเรียนดนตรีไทย (Thai Music Rehearsal Room) ซึ่งห้องซ้อมดนตรีดังกล่าว หมายถึงห้องเรียนดนตรีที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทยทุกชนิด และสามารถใช้ในกิจกรรมการซ้อมดนตรีนอกเวลาเรียน และเป็นห้องที่ใช้เก็บเครื่องดนตรี ซึ่งโดยส่วนมากห้องเรียนในลักษณะนี้จะมีการใช้ ในกรณีที่หลักสูตรมีการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีไทยไม่มาก โดยเฉลี่ยนักศึกษา 1 คนมีชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทยประมาณ 1 ครั้ง/สัปดาห์ และเป็นหลักสูตรที่มีนักศึกษาทั้ง 4 ชั้นปีจำนวนไม่มาก

1.2 ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ (Pipat Rehearsal Room) เป็นห้องเรียนปฏิบัติดนตรีที่ใช้ในการเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีประเภทปี่พาทย์ ซึ่งโดยส่วนมากห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์นี้ นอกจากจะใช้เป็นพื้นที่สำหรับเรียนปฏิบัติปี่พาทย์แล้ว ยังมีการใช้เพื่อกิจกรรมในการเรียนและการซ้อมรวมวง (Rehearsal Hall) และเป็นห้องใช้เก็บเครื่องดนตรี จึงทำให้ในบางครั้งลักษณะของขนาดพื้นที่ของห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ จำเป็นต้องมีขนาดที่ใหญ่กว่าปกติเพื่อรองรับลักษณะการใช้พื้นที่ เพื่อเก็บเครื่องดนตรีและใช้ในการเรียนและการซ้อมรวมวงดังกล่าว

1.3 ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย (Thai Strings Rehearsal Room) เป็นห้องเรียนปฏิบัติดนตรีที่ใช้ในการเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย และใช้เป็นพื้นทีในการเก็บเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย

1.4 ห้องเรียนปฏิบัติพิเศษ (Special Rehearsal Room) เป็นห้องเรียนปฏิบัติดนตรีประเภทพิเศษ ได้แก่ ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์มอญ (Pipat-Mon Rehearsal room) ,ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีพื้นเมือง (Thai Folk Music Rehearsal Room) ฯ ซึ่งห้องเรียนปฏิบัติพิเศษเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องมีในทุกพื้นที่เรียนดนตรีไทย ขึ้นอยู่กับลักษณะวิชาและหลักสูตรที่มีการเรียนการสอนของพื้นที่เรียน นั้นๆ

1.5 ห้องซ้อมเดี่ยว (Practice Room) เป็นห้องขนาดเล็กที่จัดเตรียมไว้เพื่อให้นักศึกษาผู้เรียนสามารถใช้เพื่อซ้อมและฝึกฝนการบรรเลงดนตรีเป็นส่วนตัวหรือบรรเลงร่วมกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ย่อยๆ ประมาณ 4-5 คน ในช่วงนอกชั่วโมงเรียน และในขณะเดียวกันก็สามารถนำมาปรับใช้เป็นห้องเรียนปฏิบัติกลุ่มย่อยในชั่วโมงเรียนดนตรีไทยได้

1.6 ห้องเรียนบรรยาย (Lecture Classroom) ใช้สำหรับในการเรียนวิชาประเภททฤษฎี

2. พื้นที่สนับสนุนการสอน (Auxiliary Areas) ซึ่งสามารถแบ่งเป็นพื้นที่ในรูปแบบต่างๆ ได้ดังนี้

2.1 ห้องพักอาจารย์ (Instructor Room) เป็นห้องพักและห้องทำงานของอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นอาจารย์ประจำของสถาบัน นั้นๆ

2.2 ห้องแพนทรี (Pantry) นอกจากจะใช้เป็นพื้นที่ เพื่อบริการเครื่องดื่มต่างๆแล้ว ห้องแพนทรีภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทยยังสามารถใช้เป็นห้องพักผ่อนของอาจารย์ผู้สอน รวมทั้งยังสามารถใช้เป็นห้องรับรองอาจารย์พิเศษด้วย

2.3 ห้องคอมพิวเตอร์ (Computer Room) เป็นสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับนักศึกษาเพื่อใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ทั้งในด้านวิชาคอมพิวเตอร์ทางดนตรี และเป็นห้องทำงานเพื่อสืบค้นของนักศึกษา

2.4 ห้องหรือส่วนเก็บของ (Storage) ใช้สำหรับเก็บของเบ็ดเตล็ดต่างๆ

2.5 ตู้ล็อกเกอร์ (Locker)

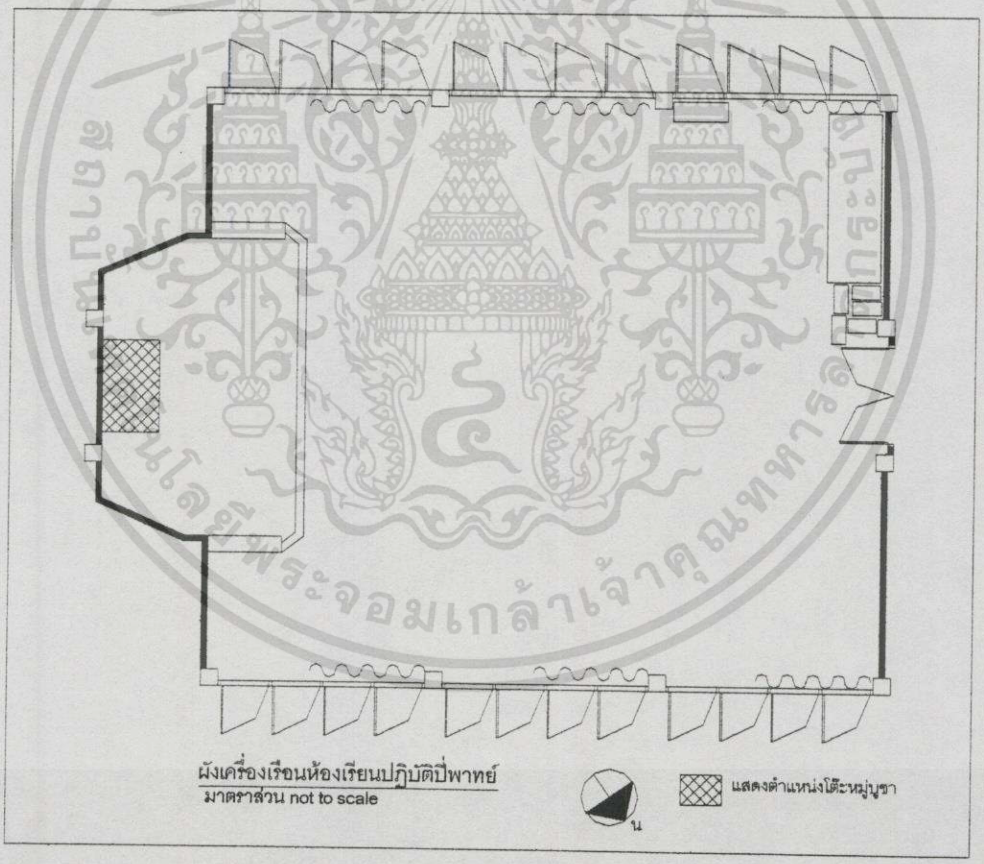
โดยพื้นที่ทั้งในส่วนพื้นที่การเรียนการสอน (Instructional Areas) และ พื้นที่สนับสนุนการสอน (Auxiliary Areas) ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้น เป็นลักษณะของพื้นที่ที่พบในพื้นที่เรียนดนตรีไทยในปัจจุบัน ซึ่งในแต่ละกรณีศึกษาจะมีลักษณะ,ขนาด และจำนวน ของพื้นที่เหล่านี้ในรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังที่ได้วิเคราะห์มาแล้วในบทที่ 5

6.1.3.2 **ความเชื่อในเรื่องครูดนตรีไทยกับโต๊ะหมู่บูชา** ในวัฒนธรรมดนตรีของไทยนั้นมีความเชื่อที่สืบทอดกันมาว่า เครื่องดนตรี และเพลงที่เกิดมีขึ้นมาได้นั้นก็สืบเนื่องมาจากเทพเจ้าที่สถิตย์อยู่บนสวรรค์ ได้ประทานให้กับมนุษย์บนโลก ซึ่งคติดังกล่าวเป็นคติที่ถูกถ่ายทอดมาจากความเชื่อในศาสนาพราหมณ์ ซึ่งคติความเชื่อดังกล่าวยังดำรงอยู่ในหมู่นักดนตรีไทย จึงทำให้ในปัจจุบันภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทยจำเป็นต้องมีบริเวณที่ใช้ตั้งโต๊ะหมู่บูชา สำหรับประดิษฐานพระพุทธรูปและ รูปสัญลักษณ์ของครูดนตรีไทยซึ่งมีทั้งในลักษณะที่เป็น เทวรูปและศรีษะโขน โดยโต๊ะหมู่บูชาที่มักจะใช้ในการดังกล่าวมักจะเป็นโต๊ะหมู่บูชาที่มีขนาดในลักษณะ "โต๊ะหมู่เจ็ด" หรือ "โต๊ะหมู่เก้า" ซึ่งเป็นประเภทของโต๊ะหมู่บูชาที่แสดงให้ทราบถึงจำนวนของโต๊ะที่ประกอบกัน เป็นชุดโต๊ะหมู่บูชา 1 ชุด ส่วนในเรื่องขนาดนั้นภายในแต่ละประเภทของโต๊ะหมู่บูชานั้นสามารถทำ ได้หลายขนาด ขึ้นอยู่กับขนาดของรูปสัญลักษณ์ที่ใช้บูชาและขนาดของพื้นที่ที่จะตั้งโต๊ะหมู่บูชา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

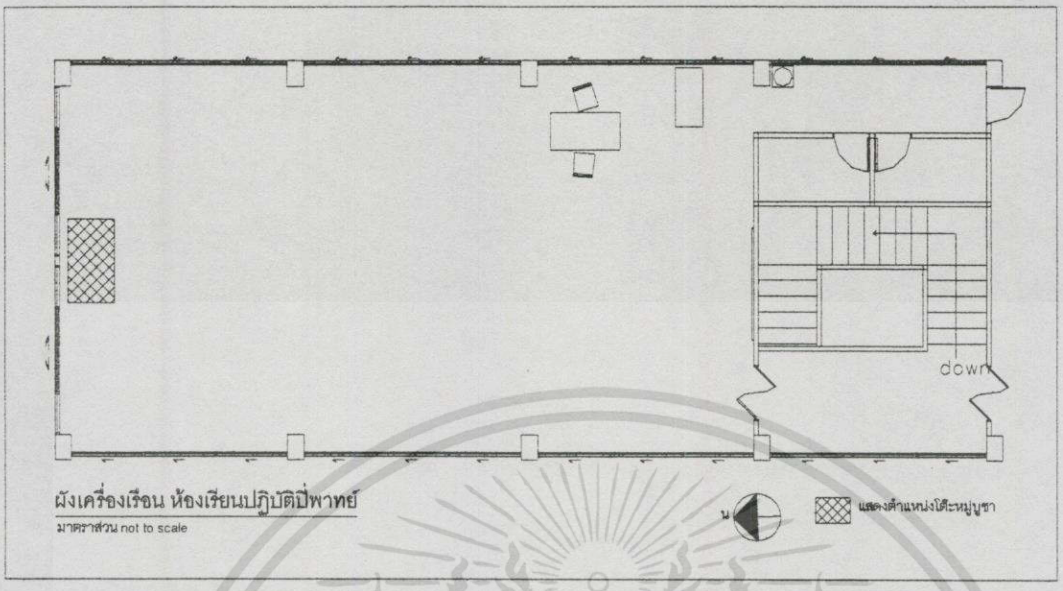
จากการจดบันทึกและสังเกตการณ์พบว่าจำนวนที่น้อยที่สุดของรูปสัญลักษณ์ที่บูชา จะประกอบไปด้วย พระพุทธรูป 1 องค์ และ ครูดนตรี (ดุริยเทพ) 2 องค์ คือ พระคเณศ และ พระครูฤษี หรือ พระครูฤษี และ พระพิราพ ซึ่งมีอีกหลายกรณีศึกษาที่มีรูปสัญลักษณ์ของ ครูดนตรี(ดุริยเทพ) ครบตามตำราในการไหว้ครูทางดนตรีไทย คือมีจำนวน 9 องค์ คือ พระอิศวร ,พระนารายณ์ , พระพรหม ,พระวิศณุกรรม ,พระปัญจสีขร ,พระปรคนธรรพ ,พระคเณศ , พระครูฤษี แล พระพิราพ

ส่วนทิศทางและตำแหน่งในการวางโต๊ะหมู่บูชานั้น จากคติความเชื่อที่มักจะวางโต๊ะหมู่บูชาหันหน้าไปในทางทิศตะวันออกนั้น เมื่อเข้าสังเกตการณ์พบว่า มีลักษณะการวางโต๊ะหมู่บูชาที่เป็นไปตามคติดังกล่าว และไม่เป็นไปตามคติดังกล่าว สาเหตุเพราะลักษณะของพื้นที่ห้องนั้นๆ ไม่เอื้ออำนวยในการที่จะตั้งโต๊ะหมู่บูชาให้เป็นไปตามคติดังกล่าว อาทิเช่น ลักษณะของห้องเป็นสี่เหลี่ยมพื้นผ้าทอดยาวตามแนว เหนือ-ใต้ , การเปิดทางเข้าออกของห้องในบริเวณที่ควรเป็นตำแหน่งที่สมควรวางโต๊ะหมู่บูชาทำให้ไม่สามารถวางตำแหน่งโต๊ะหมู่บูชาในบริเวณดังกล่าวได้ ฯ

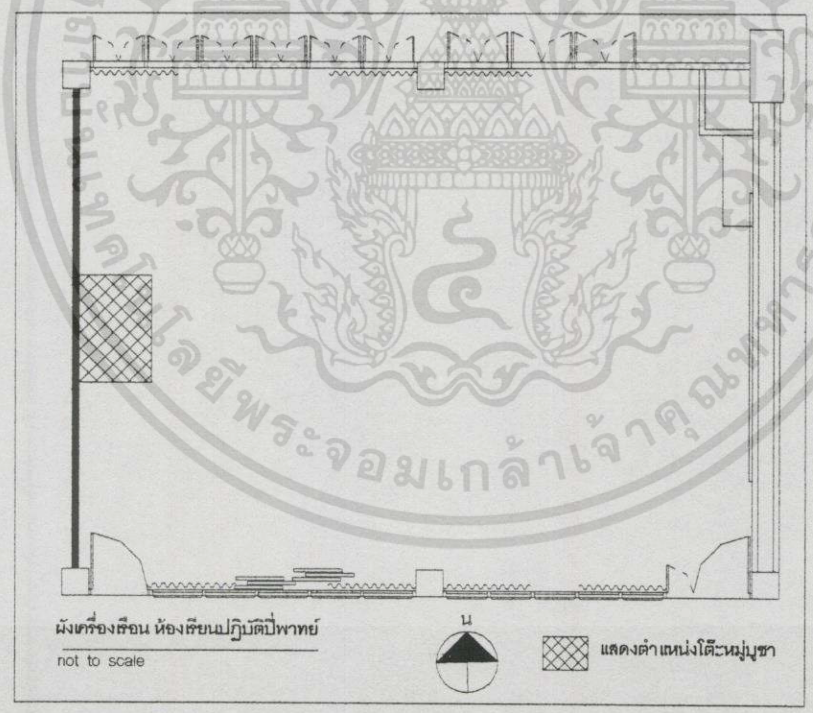

รูปที่ 6.10 แสดงลักษณะการวางโต๊ะหมู่บูชาที่ไม่เป็นไปตามคติ เนื่องจากลักษณะทางกายไม่เอื้ออำนวย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6.11 แสดงแสดงลักษณะการวางโต๊ะหมู่บูชาที่ไม่เป็นไปตามคติ เนื่องจากลักษณะทางกายภาพไม่เอื้ออำนวย

รูปที่ 6.12 แสดงแสดงลักษณะการวางโต๊ะหมู่บูชาที่เป็นไปตามคติ

โดยสรุปความเชื่อในเรื่อง ครูดนตรีซึ่งเป็นดุริยเทพนั้นเป็นลักษณะวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะตัวของดนตรีไทย ซึ่งวัฒนธรรมดังกล่าวมีผลต่อลักษณะกายภาพของพื้นที่เรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.1.3.3 การถอดรองเท้าภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย วัฒนธรรมการทอดรองเท้าภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้นมีเหตุผลสืบเนื่องมาจาก ลักษณะของการบรรเลงดนตรีไทยเป็นการบรรเลงดนตรีโดยการนั่งพื้น ซึ่งเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการบรรเลงดนตรีไทย จากการสังเกตการณ์และจากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่ามีความสอดคล้องกันในลักษณะของแนวคิดและสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในประเด็นที่ว่า "การบรรเลงดนตรีไทยควรจะบรรเลงโดยนั่งกับพื้น" จากปัจจัยของลักษณะการบรรเลงจึงทำให้มีความต้องการของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ที่มีลักษณะทางกายภาพของพื้น ที่สะอาดดังนั้นการถอดรองเท้าไว้ภายนอกห้องเรียนก็เพื่อรักษาสภาพของพื้นให้สะอาดเหมาะแก่กิจกรรมการนั่งบรรเลง ซึ่งจากการสังเกตการณ์พบว่าในกรณีศึกษาที่มีพื้นที่เรียนดนตรีไทย ที่มีห้องเรียนประกอบหลายๆห้องที่อยู่ในบริเวณเดียวกัน ในหลายๆครั้งนักศึกษาผู้เรียนดนตรีไทย มักถอดรองเท้าไว้บริเวณหนึ่ง แล้วเดินด้วยเท้าเปล่าภายในพื้นที่เรียนตลอดเวลาจนว่ามีความต้องการจะออกไปจากพื้นที่เรียนจึงจะใส่รองเท้าเหมือนเดิม

จากลักษณะของการที่ต้องถอดรองเท้าไว้นอกบริเวณพื้นที่เรียนดนตรีไทย จึงทำให้ต้องวางแผนในการจัดพื้นที่ดนตรีไทยสามารถที่แยกระหว่างส่วนของกิจกรรมที่ต้องถอดรองเท้า และกิจกรรมที่ไม่ต้องถอดรองเท้าเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น

6.2 สรุปผล

จากผลการศึกษาทั้งหมดทำให้สามารถสรุปถึงแนวทางในการออกแบบและวางแผน ของพื้นที่เรียนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะแยกอธิบายโดยแบ่งตามระดับของพื้นที่ดังนี้

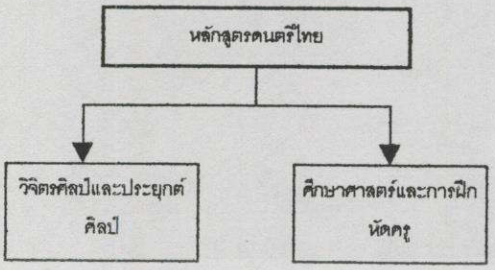
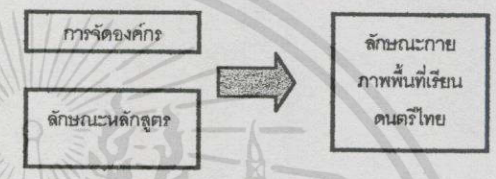
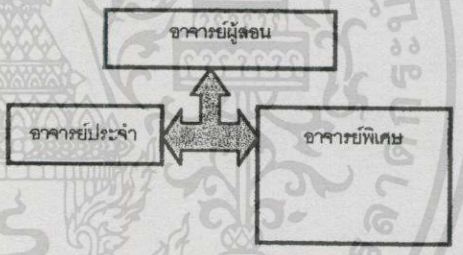
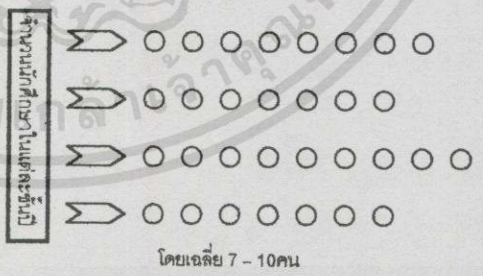
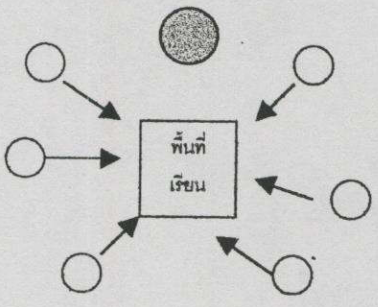
6.2.1 **ระดับองค์กร** (Campus) มีรายละเอียดของแนวทางดังแสดงในตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1 แสดงแนวทางในการออกแบบในระดับองค์กร (Campus)

แนวทาง	ภาพประกอบ
1. การจัดองค์กรโดยส่วนมากในปัจจุบันจะเป็นหน่วยงานระดับสาขาวิชา ในภาควิชา มีเพียงส่วนน้อยที่เป็นหน่วยงานระดับภาควิชา (จากการสัมภาษณ์ และการทบทวนวรรณกรรม)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

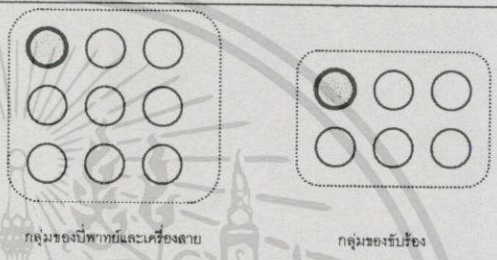
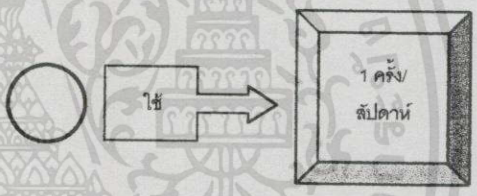
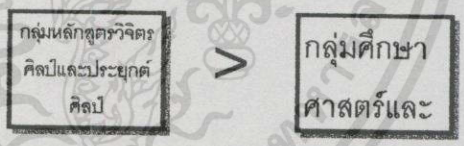
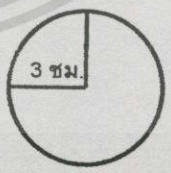
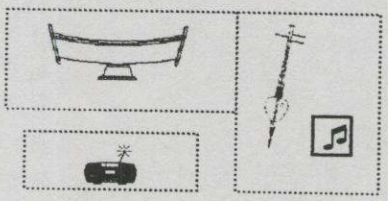
ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

แนวทาง	ภาพประกอบ
2. หลักสูตรดนตรีไทยในปัจจุบัน มีด้วยกัน 2 ลักษณะคือ 2.1 กลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ 2.2 กลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (จากการทบทวนวรรณการและแบบสอบถาม)	
3. การจัดการองค์กร โดยเฉพาะลักษณะหลักสูตรมีผลต่อลักษณะของความต้องการลักษณะทางกายภาพพื้นที่เรียนดนตรีไทย (สรุปจากการวิเคราะห์ ค่าไคแสควร์ และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ประเด็นต่างๆ กับปัจจัย กรณีศึกษา และ ลักษณะหลักสูตร ดูที่อภิปรายผล 6.1.1.1, 6.1.1.2 , 6.1.1.3)	
4. ภายในองค์กรที่จัดการเรียนการสอนดนตรีไทย โดยส่วนมากมีอาจารย์ประจำเป็นจำนวนน้อย จะมีการเชิญอาจารย์พิเศษเป็นจำนวนมาก (สรุปจากข้อมูลในการสัมภาษณ์)	
5. จำนวนนักศึกษาภายในหลักสูตร มีจำนวนไม่มากโดยเฉลี่ยระดับชั้นปีละประมาณ 7 – 10 คน (สรุปจากข้อมูลในการสัมภาษณ์)	
6. การดูแลพื้นที่ส่วนหนึ่งนักศึกษาจะเป็นผู้ดูแล โดยผ่านลักษณะของความใกล้ชิดระหว่าง ผู้สอนกับผู้เรียน (สรุปจากข้อมูลในการสัมภาษณ์)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

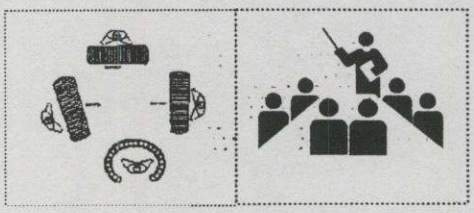
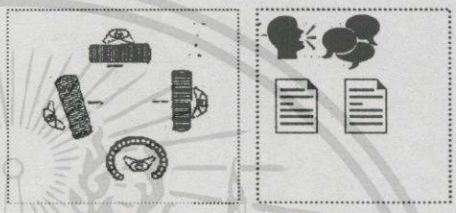
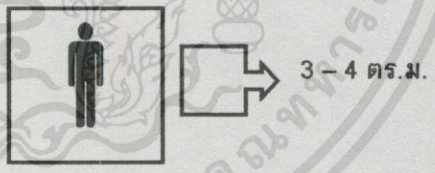
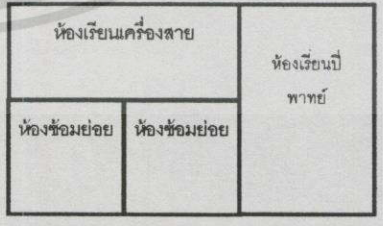
6.2.2 **แนวทางในการออกแบบในระดับพื้นที่**(Area) ลักษณะของกิจกรรมและพื้นที่ที่ควรพิจารณาในระดับพื้นที่ มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 6.2

ตารางที่ 6.2 แสดงแนวทางในการออกแบบในระดับพื้นที่ (Area)

แนวทาง	ภาพประกอบ
1. กิจกรรมการเรียนดนตรีไทยเป็นโดยส่วนมากกิจกรรมที่มีกลุ่มการเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีจำนวนผู้เรียนอยู่ในช่วงประมาณ 1 – 12 คน และมีผู้สอนจำนวน 1 คน (สรุปจากข้อมูลแบบสอบถาม ดูอภิปรายผล 6.1.1.3)	
2. ขนาดของกลุ่มการเรียนโดยเฉลี่ยมีลักษณะที่แตกต่างกันในแต่ละประเภทวิชาเอก โดย ประเภทวิชาปี่พาทย์และเครื่องสาย มีขนาดของกลุ่มอยู่ระหว่าง 1 – 9 คน ส่วนประเภทขับร้องจะอยู่ระหว่าง 1 – 6 คน (สรุปจากข้อมูลแบบสอบถาม ดูอภิปรายผล 6.1.1.3)	
3. ระดับความถี่ในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียนของนักศึกษา 1 คน จะมีความถี่ 1 ครั้ง/สัปดาห์ (สรุปจากข้อมูลแบบสอบถาม ดูอภิปรายผล 6.1.1.1)	
4. ลักษณะของหลักสูตรที่แตกต่างกัน มีผลต่อการระดับการใช้พื้นที่ในชั่วโมงเรียนดนตรีไทย โดยหลักสูตรในกลุ่มวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ มีแนวโน้มในการใช้พื้นที่ฯ ในชั่วโมงเรียนมากกว่า กลุ่มศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู (สรุปจากข้อมูลแบบสอบถาม ดูอภิปรายผล 6.1.1.2)	
5. ระยะเวลาในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยในชั่วโมงเรียนในแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 3 ชั่วโมง/ครั้ง (สรุปจากข้อมูลแบบสอบถาม ดูอภิปรายผล 6.1.1.2)	
6. อุปกรณ์การสอนที่อาจารย์มักใช้ในการสอนโดยส่วนมากมีเพียงเครื่องดนตรีที่ไทยที่ครูถนัด นอกจากนั้นในประเภทวิชาเครื่องสายมักมีการใช้โน้ตช่วยในการสอน ส่วนการสอนขับร้องนอกจากเครื่องดนตรีแล้วยังมีวิทยุเทปเป็นอุปกรณ์ช่วยสอนอีกด้วย (สรุปจากข้อมูลแบบสอบถาม ดูอภิปรายผล 6.1.1.6)	

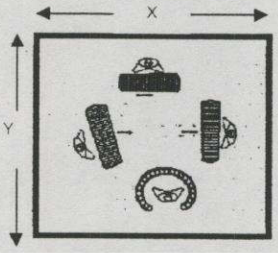
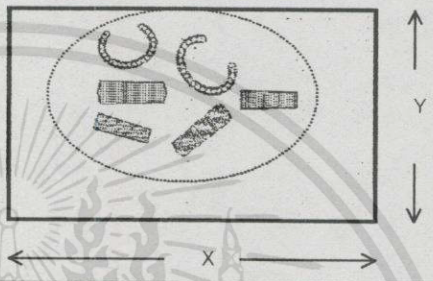
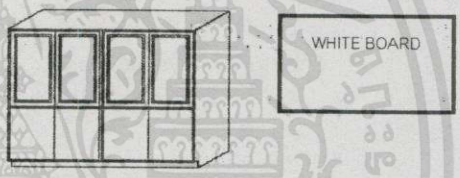
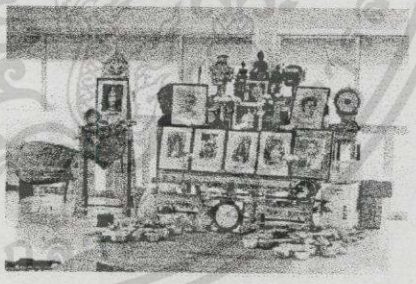
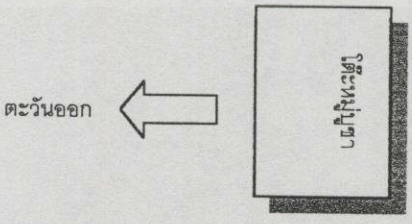
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

แนวทาง	ภาพประกอบ
7. โดยส่วนมากกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทยมักจะเป็นการบรรเลงดนตรีในลักษณะเป็นวงกลุ่มที่มากกว่า 1 คน ซึ่งในการเรียนอาจจะมีการบรรยายประกอบ (สรุปจากข้อมูลแบบสอบถาม ดูอภิปรายผล 6.1.1.4)	กิจกรรมในชั่วโมงเรียน
8. ในเวลานอกชั่วโมงเรียนพื้นที่เรียนดนตรีไทย นักศึกษามักจะมีการใช้ในกิจกรรมหลายๆ ลักษณะ เช่นการซ้อมดนตรี, นั่งทำงาน หรือนั่งคุยกับเพื่อน (สรุปจากข้อมูลแบบสอบถามและการสังเกตการณ์ ดูอภิปรายผล 6.1.1.8)	กิจกรรมนอกชั่วโมง
9. ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยควรมีพื้นที่ที่มีลักษณะที่ยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อกิจกรรมในการเรียนการสอนและการบรรเลงดนตรีได้ (สรุปจากข้อมูลแบบสอบถามและการสังเกตการณ์)	ปรับเปลี่ยนได้
10. ขนาดของพื้นที่เรียนดนตรีไทย ใช้พื้นที่ในส่วนการเรียนการสอน (Instructional Area)โดยประมาณ 3 – 4 ตารางเมตร / นักศึกษา 1 คน โดยอย่างน้อยต้องมีนักศึกษาศึกษาอยู่ในหลักสูตรประมาณ 25 – 30 คน (สรุปจากข้อมูลจากการสังเกตการณ์ ,และการวิเคราะห์พื้นที่ ดู 5.2.2.2)	
11. โดยในพื้นที่เรียนดนตรีไทย สามารถแบ่งเป็นห้องเรียนย่อยๆ เพื่อตอบสนองการเรียนกิจกรรมกลุ่มย่อย หรือการแยกกลุ่มเรียนตามประเภทวิชาได้ โดยมีห้องเรียนปี่พาทย์เป็นห้องเรียนหลัก และใช้เป็นห้องสำหรับการซ้อมรวมวง (สรุปจากข้อมูลจากการสังเกตการณ์ ,และการวิเคราะห์พื้นที่ ดู 5.2.2.1)	

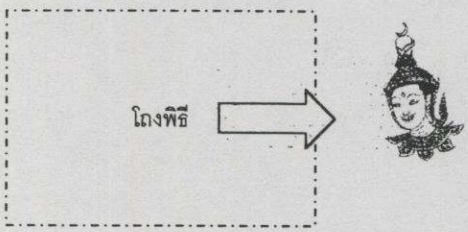
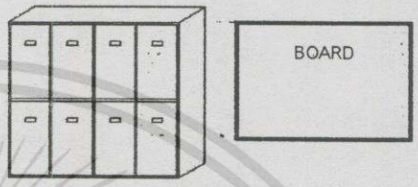
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

แนวทาง	ภาพประกอบ
12. ลักษณะของห้องเรียนย่อย ควรมีความจุอย่างน้อย 3 – 5 คน และ มีรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่ มีด้านยาวและด้านกว้าง มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (สรุปจากการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ 5.2.5 ,และอภิปรายผล 6.1.1.7)	
13. สำหรับขนาดของห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ หรือห้องเรียนดนตรีไทยนอกจากพิจารณาจากจำนวนของผู้ใช้แล้ว ควรพิจารณาจากจำนวนของเครื่องดนตรีขนาดใหญ่ที่จำเป็นต้องใช้ประกอบด้วย อาทิเช่น ระนาดเอก,ฆ้องวง ฯ เพราะห้องเรียนดังจะถูกใช้เป็นห้องสำหรับเก็บเครื่องดนตรี (สรุปจากข้อมูลแบบสอบถาม ดูอภิปรายผล 6.1.2.5)	
14. เครื่องเรือนภายในห้องเรียนดนตรีไทยที่จำเป็นต้องมีคือ 1. ตู้เก็บเครื่องดนตรีขนาดใหญ่(ชิ้นที่มีราคา) ,และเครื่องดนตรีขนาดเล็ก 2. กระดานไวท์บอร์ด 3. กระจกสำหรับส่องมองดูลักษณะการนั่งบรรเลง 4. โต๊ะหมู่บูชา (สรุปจากข้อมูลแบบสังเกตการณ์ ดูวิเคราะห์ 5.2.4)	
15. โต๊ะหมู่บูชา เป็นเครื่องเรือนที่จำเป็นต้องมี ขนาดของโต๊ะหมู่ไม่มีขนาดที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับ ขนาดของพระพุทธรูปและศีรษะครูที่จะบูชา (สรุปจากข้อมูลแบบสังเกตการณ์ ดูอภิปรายผล 6.1.3.2 และวิเคราะห์ 5.2.4)	
16. เนื่องจากการต้องมีโต๊ะหมู่บูชาภายในห้องเรียน จึงส่งผลให้ต้องคำนึงถึงเรื่องทิศทาง ของการตั้งโต๊ะหมู่บูชา ที่มักจะหันไปในด้านทิศตะวันออก (สรุปจากข้อมูลแบบสังเกตการณ์ ดูอภิปรายผล 6.1.3.2 และวิเคราะห์ 5.2.4)	

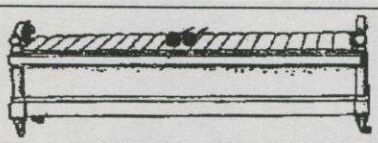
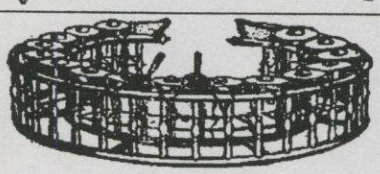
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

แนวทาง	ภาพประกอบ
17. ต้องคำนึงถึงกิจกรรม "ไหว้ครู" ซึ่งต้องการพื้นที่โถงขนาดใหญ่ โดยมากมักจะใช้ห้องเรียนที่ มีโต๊ะหมู่บูชา เป็นห้องพิธี (สรุปจากข้อมูลการสัมภาษณ์)	
18. ในส่วนบริเวณด้านหน้าห้องเรียนควรมี บอร์ดประชาสัมพันธ์ ,ตู้ล็อกเกอร์ และชั้นเก็บรองเท้า (สรุปจากข้อมูลแบบสอบถาม ดูวิเคราะห์ ตารางที่ 5.91 , วิเคราะห์ 5.2.4 และอภิปรายผล 6.1.2.6)	

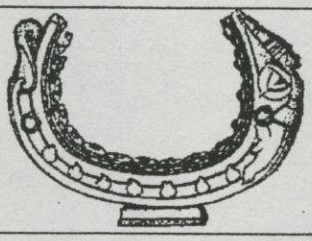
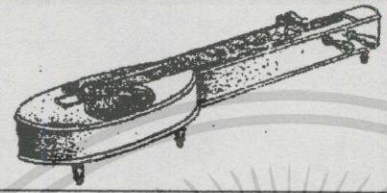
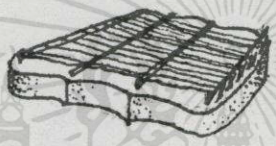
นอกจากความต้องการต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งที่ควรทราบ เพื่อเป็นข้อประกอบการพิจารณาในการออกแบบ พื้นที่เรียนดนตรีไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ ก็คือ เครื่องดนตรีไทย อันเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญในการเรียนการสอนดังแสดงรายละเอียดใน ตารางที่ 6.3

ตารางที่ 6.3 แสดงลักษณะและขนาดของเครื่องดนตรีไทย

เครื่องดนตรี	ลักษณะ	ขนาด (โดยประมาณ) กว้าง X ยาว X สูง
1.ระนาดเอก		0.40 X 1.25 X 0.55
2.ระนาดทุ้ม		0.40 X 1.35 X 0.42
3.ระนาดเหล็ก		0.32 X 1.10 X 0.25 (ระนาดเอก) 0.38 X 1.10 X 0.25 (ระนาดทุ้ม)
4.ฆ้องวง		1.06 X 1.33 X 0.25 (ฆ้องวงใหญ่) 1.04 X 1.15 X 0.25 (ฆ้องวงเล็ก)

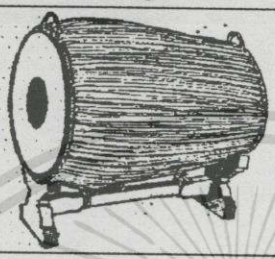
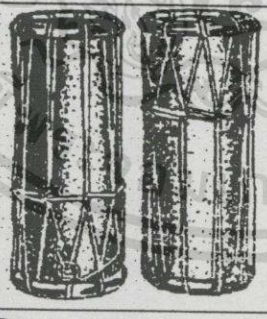
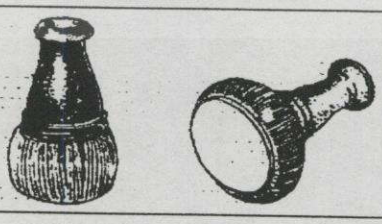
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6.3 (ต่อ)

เครื่องดนตรี	ลักษณะ	ขนาด (โดยประมาณ) กว้าง X ยาว X สูง
5.ฆ้องมอญ		0.25 X 1.55 X 1.15
6. จะเข้		0.30 X 1.35 X 0.25
7.ขิม		0.32 X 0.80 X 0.12
8.ซออู้		0.18 X 0.16 X 0.80
9.ซอด้วง		0.07 X 0.16 X 0.70
10.ซอสามสาย		0.12 X 0.18 X 1.15

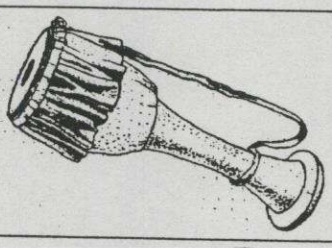
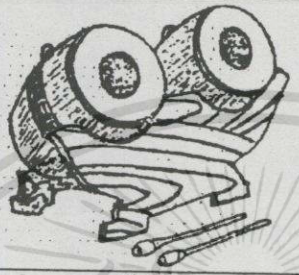
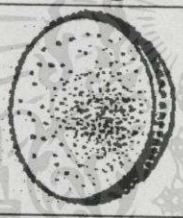
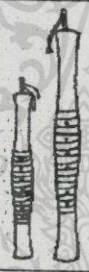
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6.3 (ต่อ)

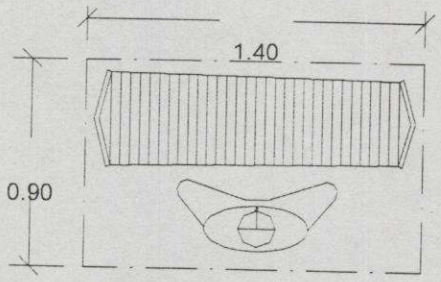
เครื่องดนตรี	ลักษณะ	ขนาด (โดยประมาณ) กว้าง X ยาว X สูง
11.ตะโพน		0.30 X 0.50 X 0.60
12.ตะโพนมอญ		0.40 X 0.60 X 0.70
13.เปิงมางคอก		0.70 X 1.30 X 0.80
14.กลองทัด		Ø 0.50 X 0.55
15.กลองแขก		Ø 0.30 X 0.65
16.โทน		Ø 0.23 X 0.37

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6.3 (ต่อ)

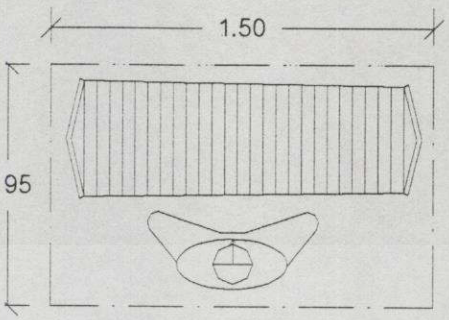
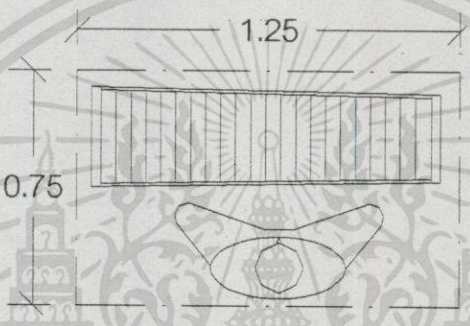
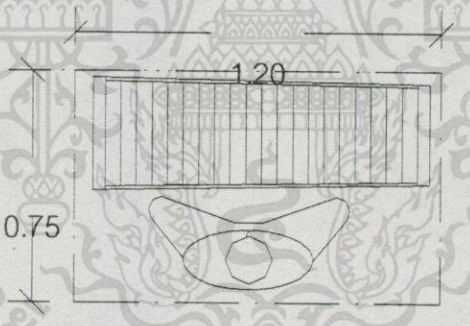
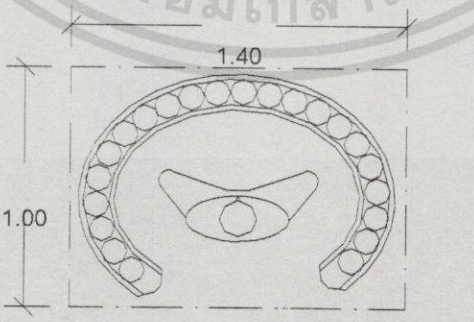
เครื่องดนตรี	ลักษณะ	ขนาด (โดยประมาณ) กว้าง X ยาว X สูง
17.กลองยาว		Ø 0.32 X 0.83
18.กลองตะโพน		0.50 X 0.80 X 0.72
19. รำมะนา		Ø 0.25 X 0.09
20.ปี่		ปี่ใน ยาว ≅ 0.52 , Ø ≅ 0.045 ปี่กลาง ยาว ≅ 0.37 , Ø ≅ 0.04 ปี่ใน ยาว ≅ 0.31 Ø ≅ 0.035
21.กระจับปี่		ยาว ≅ 1.50 กว้าง ≅ 0.30

ตารางที่ 6.4 แสดงความต้องการพื้นที่ในการนั่งบรรเลงของเครื่องดนตรีไทย (ชิ้นที่สำคัญ)

เครื่องดนตรี	ลักษณะการนั่งบรรเลง	ความต้องการพื้นที่
1.ระนาดเอก		กว้าง ≅ 0.90 ม. ยาว ≅ 1.40 ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

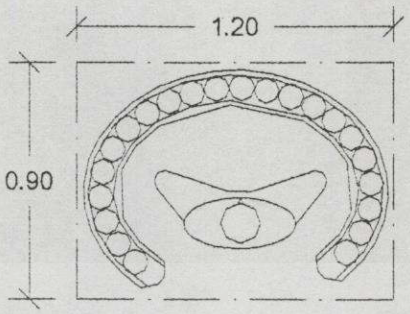
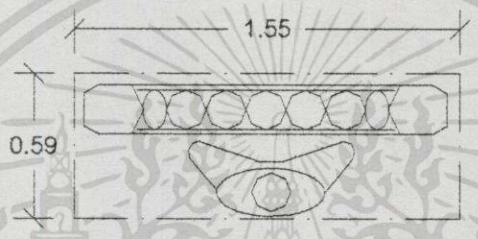
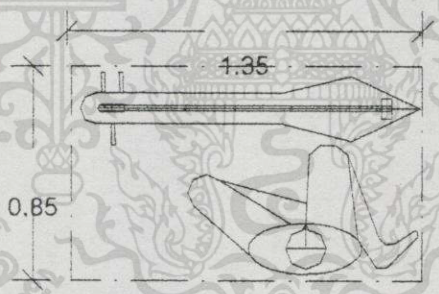
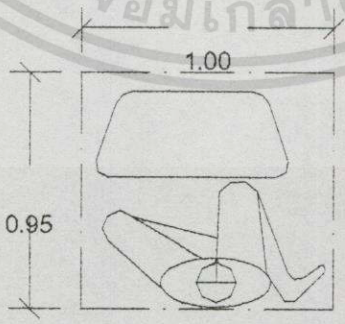
ตารางที่ 6.4 (ต่อ)

เครื่องดนตรี	ลักษณะการนั่งบรรเลง	ความต้องการพื้นที่
2. ระนาดทุ้ม		กว้าง ≅ 0.95 ม. ยาว ≅ 1.50 ม.
3. ระนาดเอกเหล็ก		กว้าง ≅ 0.75 ม. ยาว ≅ 1.25 ม
4. ระนาดทุ้มเหล็ก		กว้าง ≅ 0.75 ม. ยาว ≅ 1.20 ม
5. ฆ้องวงใหญ่		กว้าง ≅ 1.00 ม. ยาว ≅ 1.40 ม

หมายเหตุ : ขนาดสัดส่วนร่างกาย ตามการสำรวจโครงสร้างร่างกาย ชายไทยช่วงอายุ 20 – 29 ปี ของสำนักมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

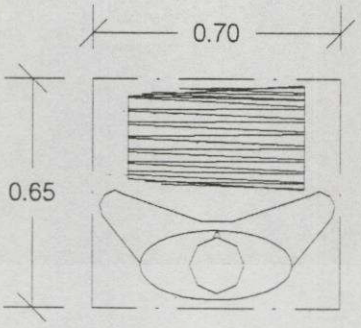
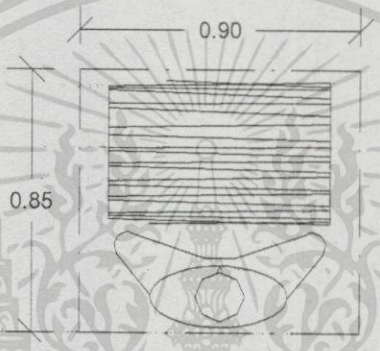
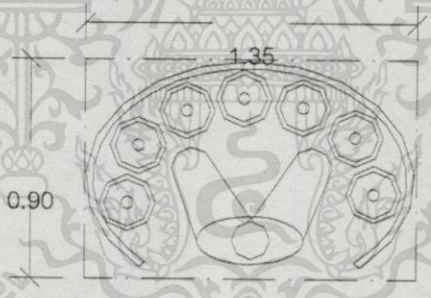
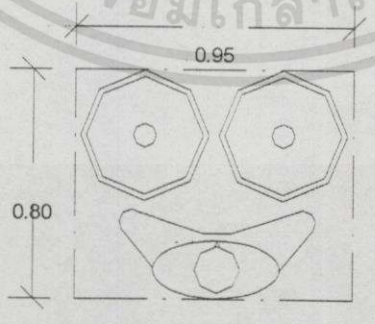
ตารางที่ 6.4 (ต่อ)

เครื่องดนตรี	ลักษณะการนั่งบรรเลง	ความต้องการพื้นที่
6. ฆ้องวงเล็ก		กว้าง ≅ 0.90 ม. ยาว ≅ 1.20 ม.
7. ฆ้องมอญ		กว้าง ≅ 0.59 ม. ยาว ≅ 1.55 ม
8. จะเข้		กว้าง ≅ 0.85 ม. ยาว ≅ 1.35 ม
9. ขิม		กว้าง ≅ 0.95 ม. ยาว ≅ 1.00 ม

หมายเหตุ : ขนาดสัดส่วนร่างกาย ตามการสำรวจโครงสร้างร่างกาย ชายไทยช่วงอายุ 20 – 29 ปี ของสำนักมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

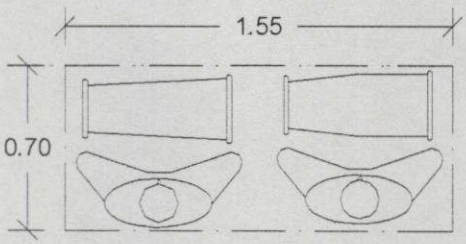
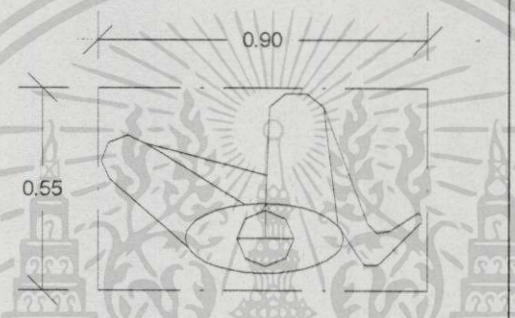
ตารางที่ 6.4 (ต่อ)

เครื่องดนตรี	ลักษณะการนั่งบรรเลง	ความต้องการพื้นที่
10. ตะโพน		กว้าง ≅ 0.65 ม. ยาว ≅ 0.70 ม
11. ตะโพนมอญ		กว้าง ≅ 0.85 ม. ยาว ≅ 0.90 ม
12. เปิงมางคอก		กว้าง ≅ 0.90 ม. ยาว ≅ 1.35 ม
13. กลองทัด		กว้าง ≅ 0.80 ม. ยาว ≅ 0.95 ม

หมายเหตุ : ขนาดสัดส่วนร่างกาย ตามการสำรวจโครงสร้างร่างกาย ชายไทยช่วงอายุ 20 – 29 ปี ของสำนักมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

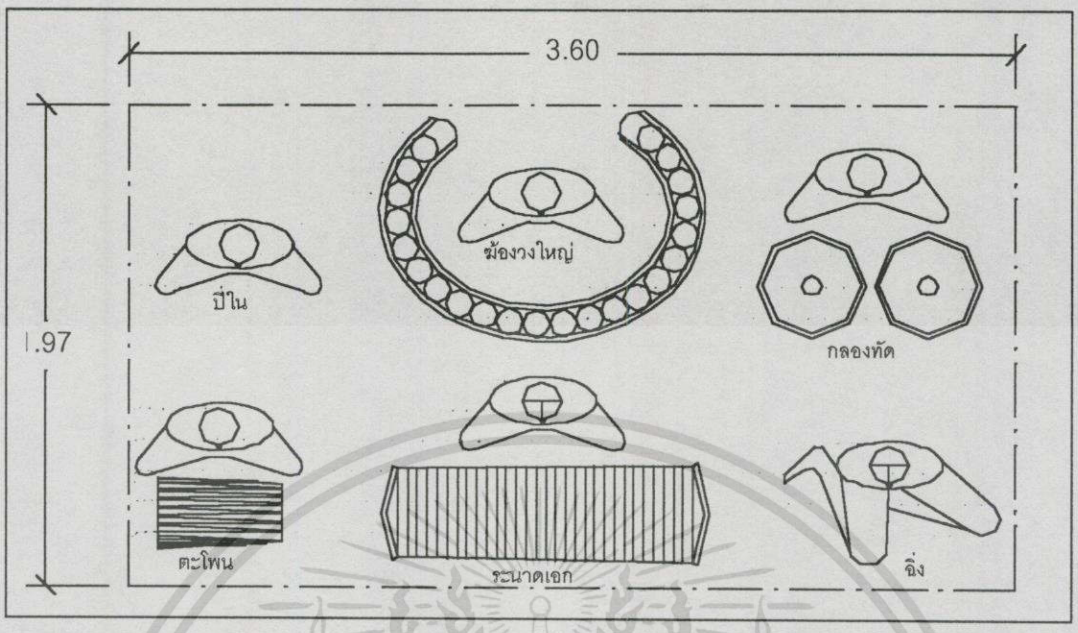
ตารางที่ 6.4 (ต่อ)

เครื่องดนตรี	ลักษณะการนั่งบรรเลง	ความต้องการพื้นที่
14. กลองแขก		กว้าง ≅ 0.70 ม. ยาว ≅ 1.55 ม
15. ซออู้,ซอด้วง,ซอสามสาย ,ฉิ่ง ,นั่งขับร้อง ฯ		กว้าง ≅ 0.55 ม. ยาว ≅ 0.90 ม

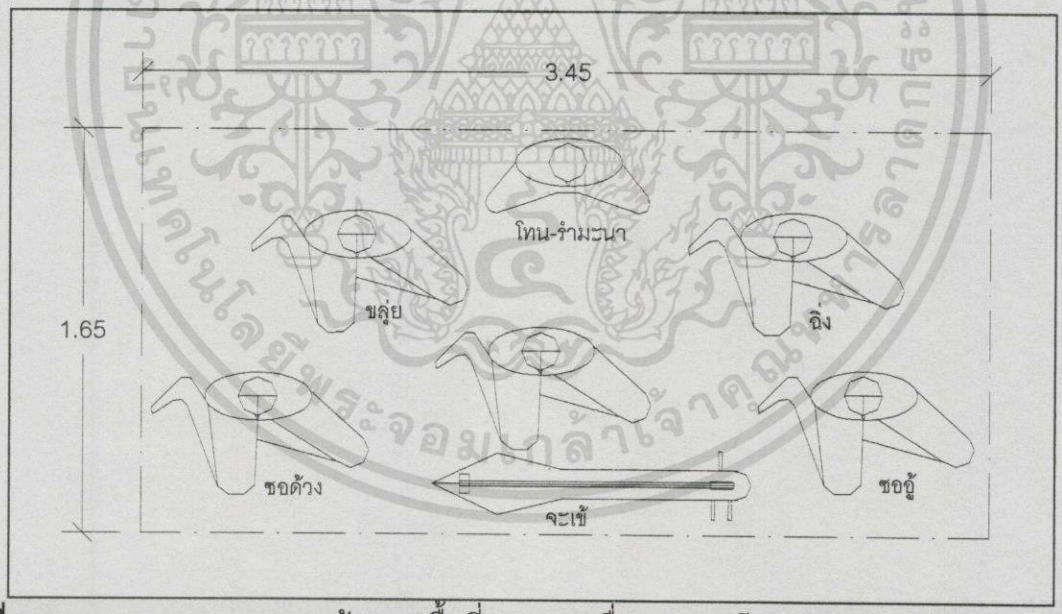
หมายเหตุ : ขนาดสัดส่วนร่างกาย ตามการสำรวจโครงสร้างร่างกาย ชายไทยช่วงอายุ 20 – 29 ปี ของสำนักมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

จากลักษณะของความต้องการพื้นที่ที่เกิดจากการนั่งบรรเลงดนตรี ในบางโอกาสที่มีการบรรเลงในลักษณะรวมวงจากการศึกษาพบว่า ลักษณะของการผสมวงที่มีขนาดเล็กที่สุดที่มีการใช้ คือ "วงปี่พาทย์เครื่องห้า" ,"วงเครื่องสายเครื่องเล็ก" ส่วนลักษณะของการผสมวงที่มีขนาดใหญ่ที่สุดที่มีการใช้ คือ "วงมโหรีเครื่องคู่" โดยในแต่ละการผสมวงมีความต้องการพื้นที่ดังแสดง ในรูปที่ 6.13 – 6.15

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

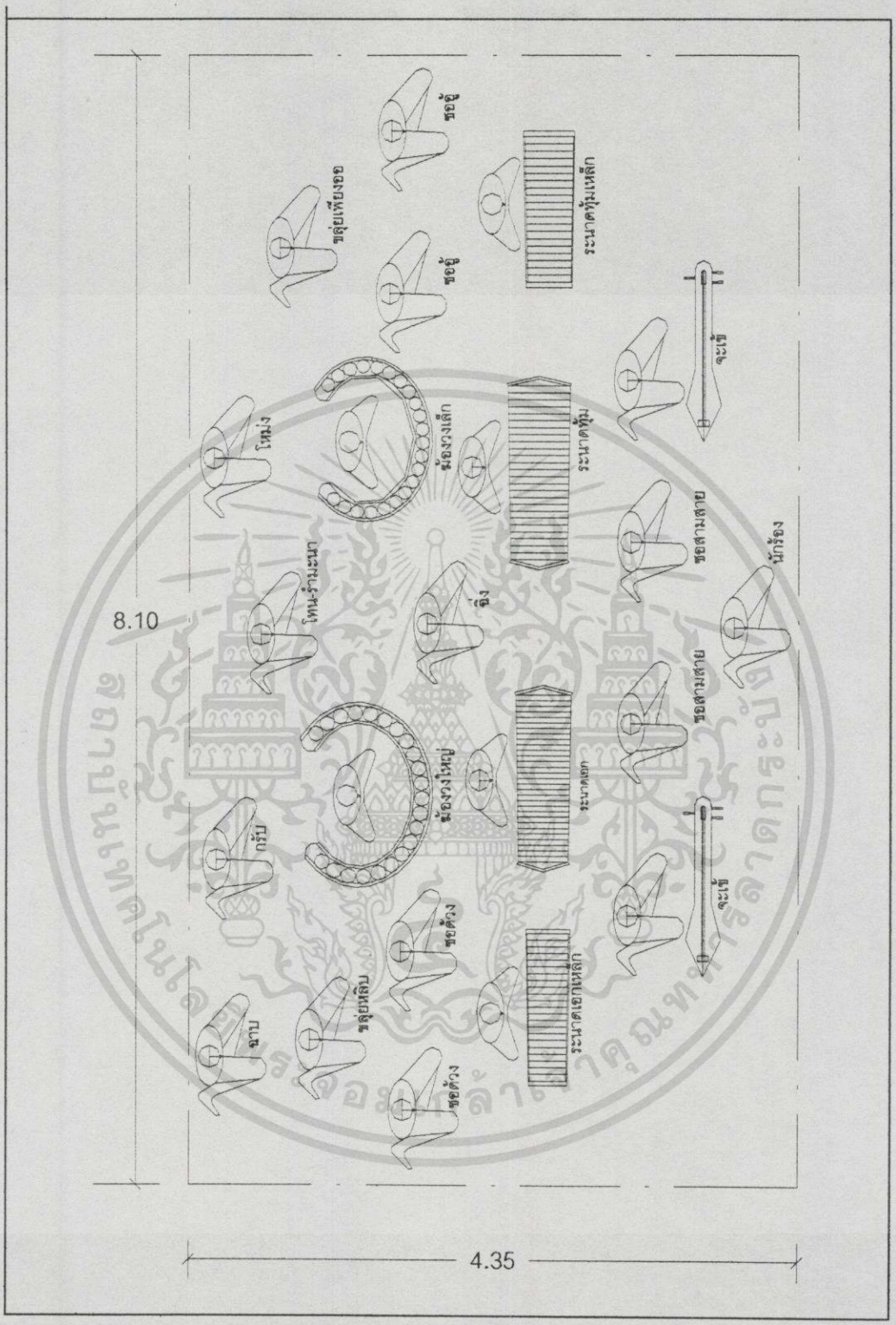

รูปที่ 6.13 แสดงขนาดของความต้องการพื้นที่ของ "วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องห้า" (ขนาดโดยประมาณ)

รูปที่ 6.14 แสดงขนาดของความต้องการพื้นที่ของ "วงเครื่องสายวงเล็ก" (ขนาดโดยประมาณ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

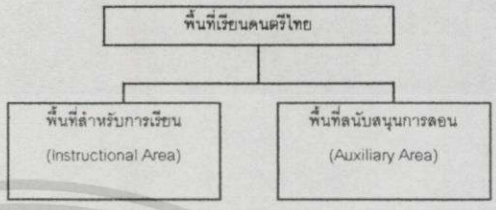
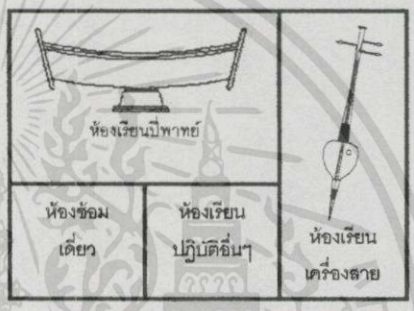
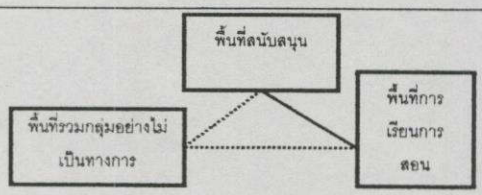

รูปที่ 6.15 แสดงขนาดของความต้องการพื้นที่ของ "วงมโหรีเครื่องคู่" (โดยประมาณ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

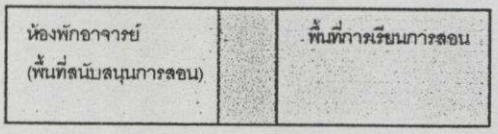
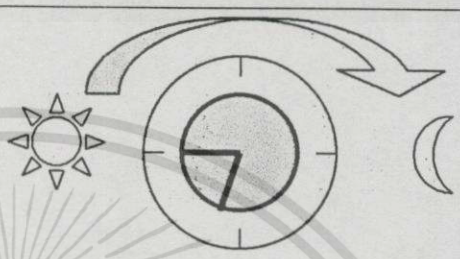
6.2.3 แนวทางในการออกแบบในระดับการจัดกลุ่มพื้นที่(Area Cluster) ลักษณะของกิจกรรมและพื้นที่ที่ควรพิจารณาในระดับการจัดกลุ่มพื้นที่ มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 6.5

ตารางที่ 6.5 แสดงแนวทางในการออกแบบในระดับการจัดกลุ่มพื้นที่ (Area Cluster)

แนวทาง	ภาพประกอบ
1. ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย ประกอบด้วยพื้นที่ 2 ลักษณะ คือ 1. พื้นที่สำหรับการเรียน (Instructional Area) 2. พื้นที่สนับสนุนการสอน (Auxiliary Area) (สรุปจากข้อมูลแบบสังเกตการณ์ และการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ ดูวิเคราะห์ 5.2.2)	
2. พื้นที่สำหรับการเรียน เป็นพื้นที่ที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีไทย ซึ่งพื้นที่เหล่านี้ได้แก่ 1. ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย 2. ห้องเรียนปฏิบัติปี่พาทย์ 3. ห้องเรียนปฏิบัติเครื่องสาย 4. ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีพิเศษ 5. ห้องซ้อมปฏิบัติเดี่ยว (สรุปจากข้อมูลแบบสังเกตการณ์ ดูวิเคราะห์ 5.2.2)	
3. พื้นที่สนับสนุน ได้แก่ห้องหรือพื้นที่ต่างๆที่ช่วยสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทย ได้แก่ 1. ห้องพักอาจารย์/สำนักงาน 2. ห้องเรียนบรรยาย 3. ห้องคอมพิวเตอร์ 4. ห้องแพนทรี/ห้องพักอาจารย์พิเศษ 5. ฯลฯ	
4. การจัดกลุ่มของห้องเรียนของต่างๆ ภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย ควรอยู่ในบริเวณเดียวกันเพื่อสะดวกต่อนักศึกษา ซึ่งส่วนหนึ่งสืบเนื่องมาจาก วัฒนธรรมของการไม่ใส่รองเท้าภายในพื้นที่เรียนดนตรีไทย และเพื่อให้เกิดอาณาเขตครอบครองที่ชัดเจน ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อลักษณะของการจัดการพื้นที่ (สรุปจากข้อมูลสังเกตการณ์ ดูอภิปรายผล 6.1.3.3)	
5. ต้องมีพื้นที่สำหรับให้นักศึกษาสามารถรวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ บริเวณระเบียง และโถงบันได ซึ่งควรจัดให้บริเวณดังกล่าวมีลักษณะของอาณาเขตครอบครองที่ชัดเจน (สรุปจากข้อมูลแบบสอบถาม และการสังเกตการณ์ ดูอภิปรายผล 6.1.1.8)	

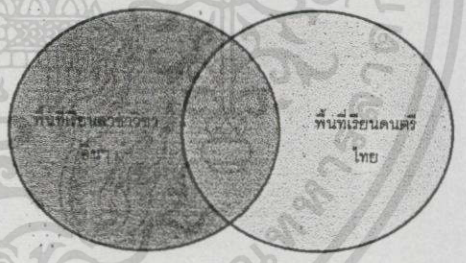
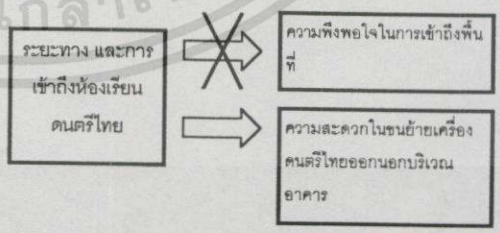
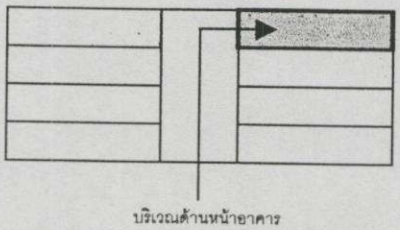
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6.5 (ต่อ)

แนวทาง	ภาพประกอบ
6. ห้องพักอาจารย์ ควรอยู่ใกล้บริเวณพื้นที่การเรียนการสอน หรือในบางกรณีสามารถ อยู่ในพื้นที่การเรียนการสอน เพื่อที่จะได้สามารถ ดูแลนักศึกษา,อุปกรณ์ และสามารถปฏิบัติงานทางดนตรีได้ (สรุปจากข้อมูลแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ดู วิเคราะห์ 5.1.3.2)	
7. เวลาในการใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทย นั้นต้องเป็นพื้นที่ที่สามารถใช้งาน ได้ในช่วงนอกเวลาปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในส่วนของห้องซ้อม,ห้องเรียนปฏิบัติต่างๆ เพื่อรองรับกิจกรรมการซ้อมพิเศษต่างๆ ดังนั้นในการวางตำแหน่งของห้อง ควรคำนึงถึงลักษณะของความต้องการดังกล่าว (สรุปจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดูวิเคราะห์ 5.2.3)	

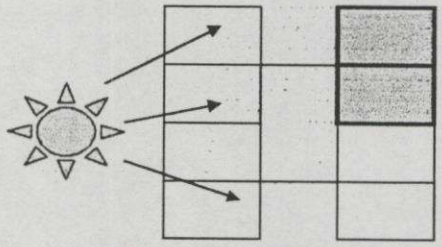
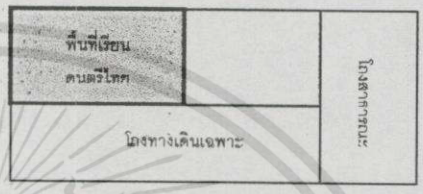
6.2.4 ระดับอาคาร (Building) แสดงรายละเอียดในตารางที่ 6.6

ตารางที่ 6.6 แสดงแนวทางในการออกแบบในระดับ อาคาร(Building)

แนวทาง	ภาพประกอบ
1. การจัดการพื้นที่ในระดับอาคารของพื้นที่เรียนดนตรีไทยขึ้นอยู่กับลักษณะการจัดองค์กร โดยส่วนมากในปัจจุบันจะเป็นหน่วยงานระดับสาขาวิชา การใช้พื้นที่เรียนดนตรีไทยจะมีพื้นที่เรียนบางส่วนต้องใช้ร่วมกับสาขาวิชาอื่นๆ อาทิเช่น การใช้ห้องบรรยายและห้องซ้อมเดี่ยวร่วมกับ สาขาดนตรีสากล (สรุปจากข้อมูลการสังเกตการณ์ ดูวิเคราะห์ 5.2.2)	
2. ระยะทางจากด้านหน้าอาคารจนถึงห้องเรียนดนตรีไทย ไม่มีผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ใช้ ถ้ามีการเข้าถึงที่สะดวก แต่จะมีผลต่อการขนย้ายเครื่องดนตรีไทยออกนอกบริเวณอาคาร ดังนั้นในการวางตำแหน่งพื้นที่เรียนดนตรีไทย ต้องคำนึงถึงวิธีการขนย้ายเครื่องดนตรีไทยออกนอกบริเวณอาคาร (สรุปจากแบบสอบถาม ดูอภิปรายผล 6.1.2.1,6.1.2.2)	
3. ลักษณะการเข้าสู่พื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้น ควรเข้าสู่พื้นที่ได้โดยตรงจากด้านหน้าอาคาร โดยไม่ต้องผ่านพื้นที่อื่นๆ นอกจากโถงบันได และ โถงลิฟท์ (สรุปจากแบบสอบถาม ดูอภิปรายผล 6.1.2.)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6.6 (ต่อ)

แนวทาง	ภาพประกอบ
4. กิจกรรมการเรียนดนตรีไทยเป็นกิจกรรมที่ไม่มีความต้องการแสงมาก ดังนั้นจึงสามารถจัดวางไว้ในด้านที่มีแสงธรรมชาติส่องเข้าถึงได้น้อยได้ (สรุปจากแบบสอบถาม ดู อภิปรายผล 6.1.2.8)	
5. การวางตำแหน่งของพื้นที่เรียนดนตรีไทยควรหลีกเลี่ยงการวางตำแหน่งไว้ใกล้บริเวณที่เป็นทางสัญจรสาธารณะ ที่นักศึกษาทั่วไปต้องใช้ผ่าน เนื่องจากจะมีผลต่อระดับเสียงที่จะไปรบกวนการเรียนภายในห้องเรียน (สรุปจากแบบสอบถาม ดูอภิปรายผล 6.1.2.7)	

โดยสรุปการออกแบบและวางแผนในลักษณะของกายภาพพื้นที่เรียนดนตรีไทยนั้น ถึงแม้ลักษณะกิจกรรมจะมีรูปแบบและลักษณะของพื้นที่ที่ไม่สลับซับซ้อน แต่ในปัจจุบันจากการศึกษาและลงภาคสนามพบว่าลักษณะของกายภาพของกรณีศึกษาโดยส่วนมาก มีรูปแบบของลักษณะกายภาพที่ไม่เหมาะสม และโดยส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะการปรับใช้อาคารเดิมซึ่งสถาปนิกผู้ออกแบบไม่ได้ออกแบบ เพื่อให้มีลักษณะจำเพาะเจาะจงเพื่อให้เป็นพื้นที่สำหรับการเรียนการสอนดนตรีไทย ดังนั้นการวางตำแหน่ง,ขนาดและสัดส่วน รวมทั้งความเพียงพอในเรื่องพื้นที่ จึงก่อให้เกิดปัญหาต่อผู้ใช้อาคารในระดับหนึ่ง และผู้ใช้อาคารก็จะมีการจัดการกับปัญหาเหล่านั้น โดยใช้ลักษณะของการจัดการและบริหารพื้นที่,บริหารเวลาในการใช้ ,บริหารทรัพยากรในด้านพื้นที่ต่างๆ เพื่อลดปัญหาให้มากที่สุด

ความแตกต่างประการหนึ่งของพื้นที่เรียนดนตรีไทยที่มีความแตกต่าง จากห้องเรียนอื่นๆ คือ "การใช้พื้นที่นอกชั่วโมงเรียนเพื่อกิจกรรมร่วมกลุ่มนอกชั่วโมงเรียน" จึงทำให้พื้นที่เรียนดนตรีไทยนอกจากทำหน้าที่เป็น "พื้นที่ที่ใช้สำหรับเรียน" แล้ว ยังมีลักษณะเสมือน "สโมสรนักศึกษา" ที่ให้นักศึกษาใช้รวมกลุ่มกันทำกิจกรรมอื่นๆ ทั้งที่เกี่ยวเนื่องกับการเรียนดนตรีไทย และกิจกรรมทางสังคมอื่นๆ

จากปัญหาและลักษณะของกิจกรรมที่เกิดขึ้นจึงได้นำมาถึงแนวทางในการออกแบบดังกล่าวเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น และข้อมูลช่วยในการพิจารณาของสถาปนิก ,สถาปนิกภายใน จนถึงผู้บริหารของสถาบันฯ หรือหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทย โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา สามารถนำไปใช้วางแผนเพื่อการออกแบบลักษณะกายภาพที่เหมาะสมต่อกิจกรรมการเรียนดนตรีไทยมากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กาญจนา ตันสุวรรณรัตน์. 2536. "การศึกษาอาคารเรียนสาขาวิชาช่างเทคนิคสถาปัตยกรรมจากความต้องการของผู้ใช้ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย , สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

จำเนียร ศรีไทยพันธุ์. 2535. " เบื้องหลังการเรียนดนตรีไทย." **สาระดนตรีศึกษา : แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ**. ณรุทธ์ สุทธจิตต์ , บรรณาธิการ . กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : 169-175

คณะมนุษยศาสตร์. 2527. **หลักสูตรและคู่มือการศึกษา**. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คณะมนุษยศาสตร์. 2537. **พิธีไหว้ครูดนตรีไทย** . กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานไหว้ครูดนตรีไทยประจำปีการศึกษา 2537) ธันวาคม พ.ศ.2537 .

ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2538. **พฤติกรรมการสอนดนตรี** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,

ธวัชชัย งามสันติวงศ์, 2543. **SPSS for Windows หลักการและวิธีใช้คอมพิวเตอร์ในงานสถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

บุญธรรม จิตต์อนันต์, ศ.ดร.. 2540. **การวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประคอง กรรณสูต, ศ. 2542. **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปัญญา รุ่งเรือง . 2533. " การศึกษาแนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทยของผู้สอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา " วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. สำนัก. 2539. **แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2541)**. กรุงเทพ ฯ : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, สำนัก. 2538. **ประมวลชื่อหลักสูตร สาขาวิชา และปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย**. กรุงเทพ ฯ : ที.พี พริ้น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พรชุลี อาชวอำรุง , รศ.ดร. 2527. **เกณฑ์ประเมินสถาบันอุดมศึกษาไทย**. กรุงเทพ ฯ : มปท.

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ , ผศ.ดร. และทิศนา แขมมณี , รศ.ดร., บรรณาธิการ. 2540. **พัฒนาการด้านการศึกษาไทยในสมัยรัชกาลที่ 9**. กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พูนพิศ อมาตยกุล,รศ. 2529 . **ดนตรีวิจักษ์** .พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : รักษ์สิปป์ .

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2539. **เพื่อความเข้าใจในสาระและกระบวนการของการอุดมศึกษา**. กรุงเทพ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เมธี ปิลันธนานนท์. 2528. **การวางแผนอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ทบวงมหาวิทยาลัย. 2516. **รายงานสรุปสภาพการศึกษาปัจจุบัน ในสถาบันอุดมศึกษาทบวงมหาวิทยาลัย ระหว่างปี พ.ศ. 2515 - 16**. กรุงเทพ ฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.

เรณู โกศินานนท์. 2535. **นาฏดุริยสังคีตกับสังคมไทย**. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

วิทูร สาลี. 2523. "แนวทางการออกแบบและวางผังโรงเรียนเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ." วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร, ศ.ดร. 2533. **การจัดทำรายละเอียดของโครงการเพื่อการออกแบบงานสถาปัตยกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กระทรวงศึกษาธิการ.2533. **98 ปี กระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพ ฯ : มปท.

ศันสนีย์ จะสุวรรณ์. 2542. "สรุปผลการวิจัยเรื่อง กระบวนการถ่ายทอดดนตรีไทยในสถาบันราชภัฏ." หน้า 2-3. ใน **วารสารวิจัยและการวางแผน**. ฉบับที่ 6 ประจำเดือนกันยายน. กรุงเทพฯ : สำนักวางแผนและพัฒนา สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.

ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์. 2537. "การวิเคราะห์แนวพระราชดำริและบทบาทของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในการส่งเสริมทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี : การศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนพรานหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพื้นฐานการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุกรี เจริญสุข . 2540. " จบมัธยมแล้วจะเรียนต่อที่ไหนดี." **วารสารเพลงดนตรี**. เดือนธันวาคม 2540 : 4 - 7

อานันท์ นาคคง. 2540. "คำนำ". ใน ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ ดุริยางคศาสตร์ไทย ภาควิชาการ . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มติชน

อธิการบดี, สำนักงาน. 2528. **รายงานประจำปี 2527 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อธิการบดี, สำนักงาน. 2538. **คู่มือการศึกษาระดับปริญญาตรี** BULLET IN 1996-97. กรุงเทพฯ : กองบริการการศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อธิการบดี, สำนักงาน. 2541. **รายงานประจำปี 2540 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.** กรุงเทพฯ : กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Beranek , L. L. 1962. **Music, Acoustics & Architecture.** New York, New York : John Wiley & Sons.

Deasy, C.M.and Thomas L.E. 1985. **Designing Places for People.** New York : Watson - Guptill.

Furrer W. 1964. **Room and Building Acoustics and Noise Abatement.** translated by Evelyn R. Robinson and Peter lord . London : n.p.

Heimasth, Clovis .1997 . **Behavioral Architectural Toward and Accountable Design Process** . New York.. Mc Graw Hill .

Joseph De and Hancock, J. C., editor. 1990. **Time - Saver Standards for Building Types.** New York : McGraw - Hill Book.

Lang,J.et.al. 1974. **Designing for Human Behavior : Architecture and the Behavior Sciences.** Stroudsburg , Pennsylvanin : Dowden,Hutchinson & Ross,Inc.

Middlebrook, W T.1958. **How to Estimate The Building Needs of a Collage or University.** Minneapolis : The University of Minnesota Press.

Mills, E.D. and Kaylor H. 1972. **The Design of Polytechnic Institute Buildings.** Paris : Educational,Scientific and Cultural Organization, United Nations

Mills, E.D.editor., 1979. **Planning: Buildings for Education Culture and Science.** 9th edition. London : Newnes-Butterworth.

Preiser, W. F.E.et.al., 1987. **Post - Occupancy Evaluation.** New York : Van Nostrand Reinhold.

Smith, P. H.K. 1978. **Upgrading Lecture Rooms** . London : Applied Science Publishers.

Spiegeleer, J.De. 1986. **Primary School Building : Standard,Norms and Design.** Thimpu : UNESCO.

UNESCO. 1975. **Planning Building and Facilities for Higher Education.** Stroudsburg, Pennsyl : Dowden,Hutchinson & Ross.

Vincent ,J., editor. 1980. Ernst Neufert Architect's Data. Oxford : BSP Professional Book.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม
การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดพื้นภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทย
: กรณีศึกษา พื้นที่เรียนในระดับอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพฯ และ จังหวัดใกล้เคียง

คำชี้แจง

จุดมุ่งหมายแบบสอบถามฉบับนี้มีจุดประสงค์ที่จะสอบถาม เกี่ยวกับ **กิจกรรม และ ทัศนคติ** ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน หรือ อาคารเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ของนักศึกษาเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต (สถาปัตยกรรมภายใน) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง ซึ่งคำถามทุกคำถามมีจุดประสงค์ที่จะต้องการทราบ สิ่งที่เกิดขึ้น , สิ่งที่ปฏิบัติ และความรู้สึก ที่มีต่อ ห้องเรียนหรืออาคารเรียนปฏิบัติดนตรีไทยของท่าน <u>ในปัจจุบัน</u> เพื่อนำไปประกอบข้อมูลในด้านอื่น ๆ และนำไปสรุปเพื่อหา " แนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพ ทางสถาปัตยกรรมภายในของพื้นที่ของการเรียนดนตรีไทย " โดยคำถามจะแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียน หรือ อาคารเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ได้แก่

ก. ความถี่และ ระยะเวลาในการใช้ห้องและอาคารเรียน

ข. ลักษณะกิจกรรมที่มีในห้องเรียนและอาคารเรียน

ค. ลักษณะและความถี่ในการใช้งาน ของอุปกรณ์,เครื่องมือ ในการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ทัศนคติเกี่ยวกับห้องเรียนหรืออาคารเรียนดนตรีไทย

สำหรับคำถามใน ตอนที่ 2 ในส่วนของลักษณะกิจกรรมและลักษณะ,ความถี่ ในการใช้งานของอุปกรณ์ การเรียนการสอน ให้ตอบตามลักษณะความถี่ในการใช้งาน ถ้าไม่เคยใช้ให้ระบุ ในช่อง "ไม่เคยใช้"

สำหรับคำถามในตอนที่ 3 เป็นการแสดงความคิดเห็น ที่มีต่อลักษณะต่างๆ ของ<u>อาคารเรียนหรือห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยในปัจจุบัน</u> ของนักศึกษา โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ให้ท่านเลือกช่องที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของท่าน ในข้อความแต่ละข้อของแบบสอบถาม

ด้วยความขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

นายญาณินทร์ รักวงศ์วาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง ☐ sex

2. กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ ☐ ปีที่ 1 ☐ ปีที่ 2 ☐ ปีที่ 3 ☐ ปีที่ 4 ☐ class

3. อายุของท่านในปัจจุบัน ..... ปี ☐ old

4. ท่านมีส่วนสูง ..... ซม. ☐
Height

5. ท่านมีน้ำหนัก ..... กก. ☐
Weight

6. หลักสูตรที่กำลังศึกษาในปัจจุบัน ☐
course

- ☐ ศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต (ดุริยางค์ไทย) หรือ (ดนตรีไทย)
- ☐ ศิลปศาสตร์บัณฑิต (ดนตรีไทย)
- ☐ อักษรศาสตร์บัณฑิต (สังคีตศิลป์ไทย)
- ☐ ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ดนตรีไทย)
- ☐ การศึกษาบัณฑิต (ดุริยางคศาสตร์ไทย)
- ☐ ครุศาสตร์บัณฑิต (ดนตรีไทย)
- ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ .....

7. สถาบันอุดมศึกษาที่ศึกษาในปัจจุบัน ..... ☐
school

8. เครื่องดนตรีที่นักศึกษาเลือกเป็นวิชาเอก ☐
major

- ☐ ปี่พาทย์ โปรดระบุ .....
- ☐ เครื่องสาย โปรดระบุ .....
- ☐ ขับร้อง

9. เครื่องดนตรีที่เลือกเป็นวิชาโท ☐ ไม่มี ☐ มี โปรดระบุ ..... ☐ minor

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียน หรือ อาคารเรียนปฏิบัติดนตรีไทย

10. ในภาคการศึกษาปัจจุบันนักศึกษา ใช้ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน ☐ A
โดยเฉลี่ยประมาณกี่ครั้ง/สัปดาห์

☐ 1 ครั้ง/สัปดาห์ ☐ 2 ครั้ง/สัปดาห์ ☐ 3 ครั้ง/สัปดาห์
☐ 4 ครั้ง/สัปดาห์ ☐ 5 ครั้ง/สัปดาห์ ☐ มากกว่า 5ครั้ง/สัปดาห์

11. ในการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย แต่ละครั้ง นักศึกษาใช้เวลาเรียนในแต่ละครั้ง ประมาณกี่ชั่วโมง ☐ B

☐ 1 ชั่วโมง ☐ 2 ชั่วโมง ☐ 3 ชั่วโมง
☐ 4 ชั่วโมง ☐ 5 ชั่วโมง ☐ มากกว่า 5 ชั่วโมง

12. ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทยของนักศึกษา มีผู้เข้าเรียนโดยประมาณกี่คน ☐ C

☐ 1 - 3 คน ☐ 4 - 6 คน ☐ 7 - 9 คน
☐ 10 - 12 คน ☐ 13 - 15 คน ☐ 16 - 18 คน
☐ 19 - 21 คน ☐ 22 - 24 คน ☐ 25 - 27 คน
☐ มากกว่า 28 คน

13. ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทยของนักศึกษา โดยปกติมีอาจารย์ผู้สอนกี่ท่าน/ครั้ง ☐ D

☐ 1 ท่าน ☐ 2 ท่าน ☐ 3 ท่าน
☐ 4 ท่าน ☐ 5 ท่าน ☐ มากกว่า 5 ท่าน

14. ในชั่วโมงเรียนปฏิบัติดนตรีไทย นักศึกษามีกิจกรรมใดบ้างที่มักกระทำในขณะเรียน
(เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ฟังคำบรรยาย ☐ จดคำบรรยาย ☐ บรรเลงดนตรีเดี่ยว ☐ E1 ☐ E2
☐ บรรเลงดนตรีรวมวง ☐ ฟังเทปวิทยุ ☐ บันทึกเทปวิทยุ ☐ E3 ☐ E4
☐ ดู วีดีโอ ☐ บันทึก วีดีโอ ☐ บันทึกโน๊ตดนตรี ☐ E5 ☐ E6
☐ ซ่อมแซมเครื่องดนตรี ☐ อื่นๆ _____ ☐ E7 ☐ E8 ☐ E9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

15. ให้นักศึกษาพิจารณา ลักษณะการบรรเลง ด้านล่างต่อไปนี้ว่ามีระดับการใช้อย่างไรในชั่วโมงเรียนที่มีการเรียนปฏิบัติดนตรีไทย

ลักษณะวงในการเรียน	ระดับการใช้						
	ไม่เคย	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
15.1 วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องห้า							☐ F1
15.2 วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องคู่							☐ F2
15.3 วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องใหญ่							☐ F3
15.4 วงปี่พาทย์ไม้นวมเครื่องคู่							☐ F4
15.5 วงปี่พาทย์ไม้นวมเครื่องใหญ่							☐ F5
15.6 วงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์							☐ F6
15.7 วงปี่พาทย์มอญเครื่องเล็ก							☐ F7
15.8 วงปี่พาทย์เครื่องใหญ่							☐ F8
15.9 วงปี่พาทย์นางหงษ์เครื่องคู่							☐ F9
15.10 วงปี่พาทย์นางหงษ์เครื่องใหญ่							☐ F10
15.11 วงปี่พาทย์ชวา							☐ F11
15.12 วงเครื่องสายวงเล็ก							☐ F12
15.13 วงเครื่องสายเครื่องคู่							☐ F13
15.14 วงเครื่องสายปี่ชวา							☐ F14
15.15 วงเครื่องสายผสม							☐ F15
15.16 วงมโหรีเครื่องเล็ก							☐ F16
15.17 วงมโหรีเครื่องคู่							☐ F17
15.19 วงมโหรีเครื่องใหญ่							☐ F18
15.20 บรรเลงคนเดียว							☐ F19
15.21 บรรเลงรวมกลุ่มหลายคนแต่ไม่ครบตามลักษณะการผสมวงใดๆ							☐ F20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

16. ให้นักศึกษาพิจารณา อุปกรณ์ช่วยสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชา ที่มีการปฏิบัติดนตรีไทยว่ามีระดับ การใช้งานอย่างไร ?

ลักษณะอุปกรณ์การสอน	ระดับการใช้						
	ไม่เคย	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
16.1 เครื่องดนตรีที่ครูถนัด							☐ G1
16.2 วิทยุเทป							☐ G2
16.3 เครื่องเล่น ซีดี							☐ G3
16.4 เครื่องเล่นวีดีโอและโทรทัศน์							☐ G4
16.5 โน๊ตเพลงไทยเดิม							☐ G5
16.6 เครื่องฉายสไลด์							☐ G6
16.7 เครื่องฉายภาพทึบแสง							☐ G7
16.8 เครื่องฉาย OVER HEAD							☐ G8
16.9 คอมพิวเตอร์และซอฟท์แวร์							☐ G9
16.10 ไมโครโฟนและลำโพงขยายเสียง							☐ G10
16.11 เครื่องเทียบเสียงดนตรี							☐ G11

16.12 อื่น ๆ (ถ้ามีโปรดระบุ) _____ ☐ G12

17. นักศึกษาเคยใช้ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย นอกเหนือ จากเวลาเรียนหรือไม่ ☐ H

☐ เคย ☐ ไม่เคย

(ถ้าตอบเคยทำข้อที่ 16 ต่อ ถ้าตอบไม่เคยให้ข้ามทำข้อถัดไป)

18. ให้นักศึกษาพิจารณา ระดับของกิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัตินอกเวลาเรียน ภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย หรือ ภายในอาคารเรียนปฏิบัติดนตรีไทย

ลักษณะกิจกรรมนอกเวลาเรียน	ระดับการทำกิจกรรม						
	ไม่เคย	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
18.1 ซ้อมดนตรีในลักษณะรวมวง							☐ I1
18.2 ซ้อมดนตรีคนเดียว							☐ I2
18.3 นั่งอ่านทบทวนตำรา							☐ I3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะกิจกรรมนอกเวลาเรียน	ระดับการทำกิจกรรม						
	ไม่เคย	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
18.4 นั่งคุยกับเพื่อนๆ							☐ I4
18.5 นั่งฟังเพลงจากวิทยุ							☐ I5
18.6 นั่งทานขนมกับเพื่อน ๆ							☐ I6
18.7 นั่งคุยกับอาจารย์ผู้สอน							☐ I7

19. ปัจจุบันนักศึกษาวางกระเป๋า , เป้ หรือ ของส่วนตัว ต่างๆ ไว้ที่ใดหรือมักจะเก็บไว้ที่ใด (โดยส่วนใหญ่) ☐ J

ให้เลือกคำตอบเพียง 1 ข้อ

☐ นำติดตัวไว้ตลอดเวลา
☐ เก็บไว้ในตู้ล็อกเกอร์
☐ เก็บไว้ในห้องเรียน
☐ วางไว้บริเวณทางเดินหน้าห้องเรียน
☐ ฝากไว้ในห้องพักอาจารย์
☐ อื่น ๆ ระบุ _____.

20. โดยปกตินักศึกษา มักจะจับกลุ่มกับ เพื่อนๆ ในบริเวณใดเหล่านี้

	ระดับความถี่						
	ไม่เคย	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
20.1 ในห้องเรียนดนตรีไทย							☐ K1
20.2 ทางเดิน,ระเบียง หรือโถงหน้าห้องเรียน							☐ K2
20.3 ในห้องพักอาจารย์							☐ K3
20.4 ม้านั่งบริเวณหน้าอาคารเรียน							☐ K4

20.5 อื่น ๆ ระบุ _____. ☐ K5

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านทัศนคติเกี่ยวกับห้องเรียนดนตรีไทย หรืออาคารเรียนดนตรีไทย

ให้นักศึกษาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความพึงพอใจตามที่กำหนด

	1	2	3	4	5		
21. นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับระยะทางจากหน้าตึกเรียนจนถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย	ใกล้					ไกล	☐ L1
22. นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับระยะทางจากห้องพักอาจารย์ถึงห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย	ใกล้					ไกล	☐ L2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

		1	2	3	4	5		
23. นักศึกษารู้สึกอย่างไร กับระยะทางระหว่างส่วนที่นั่งรอเรียนกับห้องเรียน ปฏิบัติดนตรีไทย	ใกล้						ไกล	☐ L3
24. นักศึกษารู้สึกอย่างไร กับการเดินทางจากหน้าตึกเรียนมาสู่ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย	ไม่สะดวก						สะดวก	☐ L4
25. นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับการขนย้ายเครื่องดนตรีไทยจากห้องเรียน ไปยังที่อื่นๆ นอกอาคารเรียนในปัจจุบัน	ไม่สะดวก						สะดวก	☐ L5
26. ในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย นักศึกษา ได้ยินเสียงพูดของผู้สอนชัดเจนหรือไม่	ไม่ชัดเจน						ชัดเจน	☐ L6
27. ในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย นักศึกษาสามารถเห็นท่าทางของผู้สอนในขณะสอนชัดเจนหรือไม่	ไม่ชัดเจน						ชัดเจน	☐ L7
28. ในปกติในขณะเรียนปฏิบัติดนตรีไทย นัก-ศึกษารู้สึกถูกรบกวนจากเสียงเครื่องดนตรีของเพื่อนที่ร่วมชั้นเรียน หรือไม่	รบกวน						ไม่รบกวน	☐ L8
29. ในปกติขณะเรียนปฏิบัติดนตรีไทย นักศึกษารู้สึกอย่างไรระหว่างตำแหน่งของอาจารย์ผู้สอน กับตำแหน่งที่นั่งเรียนของนักศึกษา	ใกล้						ไกล	☐ L9
30. นักศึกษารู้สึกว่าตำแหน่งที่นั่งสอนของอาจารย์ ผู้สอนในปัจจุบันเป็นอย่างไร	ไม่เหมาะสม						เหมาะสม	☐ L10
31. นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับการนำเครื่องดนตรีที่จะใช้เรียน ออกจากที่เก็บหรือบริเวณที่เก็บ	ไม่สะดวก						สะดวก	☐ L11
32. นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับการนำเครื่องดนตรี ที่ใช้เสร็จแล้ว นำไปเก็บยังที่เก็บหรือบริเวณที่เก็บ	ไม่สะดวก						สะดวก	☐ L12
33. นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับที่เก็บหรือบริเวณที่เก็บดนตรีในปัจจุบัน	ไม่เหมาะสม						เหมาะสม	☐ L13
34. นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับตำแหน่งของบอดร์ที่แจ้งข่าวสารต่างๆ ของสาขาวิชา	ไม่เหมาะสม						เหมาะสม	☐ L14
35. นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับ จำนวน ของบอร์ด ที่แจ้งข่าวสารต่างๆ ของสาขาวิชา	น้อย						มาก	☐ L15
38. ในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทยปัจจุบันของนัก-ศึกษา นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับแสงสว่างภายในห้องเรียน	มืด						สว่าง	☐ L18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

		1	2	3	4	5		
39. นักศึกษาคิดว่า ปริมาณแสงสว่างภายในห้องเรียนปฏิบัติดนตรีไทย ควรปรับปรุงหรือไม่	ไม่ควรปรับปรุง						ควรปรับปรุง	☐ L19
40. นักศึกษารู้สึกถูกรบกวน จากเสียงภายนอกในขณะเรียนปฏิบัติดนตรีไทยหรือไม่	รบกวน						ไม่รบกวน	☐ L20
41. ในขณะเรียนปฏิบัติดนตรีไทย และ มีการซ้อมบรรเลงรวมวง นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับคุณภาพเสียงของเสียงดนตรีที่เกิดขึ้น	ไม่ไพเราะ						ไพเราะ	☐ L21

ขอขอบพระคุณที่กรุณาเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบบันทึกสภาพแวดล้อมกายภาพ

การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดพื้นที่ภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทย

: กรณีศึกษาพื้นที่เรียนในระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพฯและจังหวัดใกล้เคียง

วันที่บันทึก ...../...../.....

---

1. สถาบันอุดมศึกษา.....
2. คณะ/ภาควิชา/สาขา.....
3. อาคาร .....
4. รายการและลักษณะของเครื่องเรือนและครุภัณฑ์ในพื้นที่เรียนดนตรีไทย

ลำดับ	ลักษณะ	ขนาด	ประโยชน์ใช้สอย	จำนวน	ที่ตั้ง	หมายเหตุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	ลักษณะ	ขนาด	ประโยชน์ใช้สอย	จำนวน	ที่ตั้ง	หมายเหตุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. รายการเครื่องดนตรี

ลำดับ	รายการ	ลักษณะ	ขนาด	จำนวน	ที่ตั้ง	หมายเหตุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	รายการ	ลักษณะ	ขนาด	จำนวน	ที่ตั้ง	หมายเหตุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. อุปกรณ์ประกอบอาคาร

☐ ลิฟต์โดยสาร..... ☐ ลิฟต์ส่งของ..... ☐ เครื่องปรับอากาศ.....

☐ พัดลม ..... ☐ ถังดับเพลิง..... ☐ เครื่องตรวจจับควัน.....

☐ ระบบสปริงเกอร์..... ☐ ระบบกระจายเสียง .....

อื่นๆ.....

7. การปรับปรุงสภาพแวดล้อม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสังเกตการณ์

การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดพื้นที่ภายในของพื้นที่เรียนดนตรีไทย

: กรณีศึกษาพื้นที่เรียนในระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพฯและจังหวัดใกล้เคียง

วันที่บันทึก ...../...../..... เวลา.....

สถาบัน .....

สิ่งที่สังเกตเห็น	ข้อสังเกต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

LIGHT MEASUREMENT

BUILDING of The Faculty of Educations CHULALONGKHORN UNIVERSITY

AREA	. DATE	TIME	Time of Measure	. LIGHT [Lux]	REMARK

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

นายญาณินทร์ รักวงศ์วาน เกิดเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2512 ที่จังหวัดสมุทรสาคร สำเร็จการศึกษา สถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต (สถาปัตยกรรมภายใน) จาก สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2534

ประวัติการทำงาน

ปี พ.ศ.2535 - 2537 เข้าทำงานใน บริษัทเซเว่นอะโซซิเอท ในตำแหน่งนักออกแบบภายใน

ปี พ.ศ.2537 – 2538 สถาปนิกภายในอิสระ

ปี พ.ศ. 2538 – ปัจจุบัน อาจารย์ประจำภาควิชา สถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปี พ.ศ. 2541 อาจารย์พิเศษ วิชา "Color Fundamental" คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ปี พ.ศ. 2543 อาจารย์พิเศษ วิชา "สถาปัตยกรรมภายใน" คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผลงานออกแบบและร่วมออกแบบ (บางส่วน)

- ออกแบบตกแต่งภายใน บ.เงินทุนหลักทรัพย์ S.C.F. สำนักงานใหญ่
- ออกแบบตกแต่งภายใน ส่วน Fitness Center , Chines Restaurant โรงแรมอมารีวอเตอร์เกท
- ออกแบบตกแต่งภายใน พีนิกซ์กอล์ฟคลับ ชลบุรี
- ออกแบบตกแต่งภายใน สำนักงาน บ.วอเนอร์ มิวสิค ประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้